نگاهی به تاریخ تحولات
سازمان ملی استاندارد ایران

(پیش از انقلاب اسلامی)

تحقیق و تألیف: مهرداد یگانه

بسم الله الرحمن الرحیم

امام علی (ع):

«هر کس عبرت بگیرد بینا می‌شود، کسی که بینائی پیدا کرد می‌فهمد و آن کس که فهمید دانا می‌شود»

نهج البلاغه ـ حکمت ۲۰۸

تقدیم به تمامی مردان و زنان تلاشگر خانواده استاندارد که صادقانه به منظور اشاعه فرهنگ استاندارد در اصلاح امور، ارتقاء سطح زندگی مردم و رشد اقتصاد کشور زحمات فراوانی کشیده و متحمل می‌شوند.

فهرست

عنوان مطالب	صفحه
یادداشت رئیس سازمان ملی استاندارد ایران	
مقدمه	
پیش‌گفتار	۱
فصل اول ــ اصل چهار ترومن و اداره استاندارد	
۱-۱- اصل چهار ترومن و فعالیت‌های آن	۶
۱-۲- تشکیل اداره استاندارد	۳۲
فصل دوم ــ اولین رئیس مؤسسه استاندارد	
۲-۱- دکتر مجید خورسند	۶۰
۲-۲- مستشاران آمریکایی اداره استاندارد	۶۳
۲-۳- اولین جلسه شورای عالی استاندارد	۷۵
۲-۴- اولین گروه کارشناسان اداره استاندارد	۸۵
۲-۵- فعالیت‌های مؤسسه استاندارد (۱۳۳۸-۱۳۴۲)	۱۱۸
فصل سوم ــ دوره رشد و توسعه مؤسسه استاندارد	
۳-۱- مهندس رضا شایگان	۱۴۸
۳-۲- ساختار جدید مؤسسه استاندارد	۱۵۷
۳-۲-۱- معاون استاندارد سازی	۱۶۱
۳-۲-۱-۱- اداره تدوین استاندارد	۱۶۱
۳-۲-۱-۲- اداره نظارت بر علائم و کنترل کالا	۱۹۲
۳-۲-۱-۳- اداره روابط عمومی و امور بین الملل	۲۰۷
۳-۲-۱-۳-۱- اداره اطلاعات و روابط عمومی	۲۰۷
الف ــ اولین سمینار استاندارد	۲۱۴
ب ــ ماهنامه استاندارد	۲۴۰
۳-۲-۱-۳-۲- اداره امور بین الملل	۲۴۲
الف ــ اجلاسیه‌ها و همکاری‌های بین المللی	۲۴۲
ب ــ بهره‌گیری از کارشناسان بین المللی	۲۵۹
پ ــ بازدیدها و اعزام‌های خارج از کشور	۲۶۵

عنوان مطالب	صفحه

۳-۲-۲- معاون فنی ۲۹۰
۳-۲-۳- معاون توسعه و ترویج استاندارد ۳۰۰
۳-۲-۳-۱- اداره اوزان و مقیاس ۳۰۰
۳-۲-۳-۲- اداره انگ فلزات گرانبها ۳۰۱
۳-۲-۳-۳- اداره آموزش و ترویج ۳۱۰
۳-۳- دکتر حسین علیزاده ۳۲۰
۳-۴- تصویب آئین نامه کمیته ملی ۳۲۷
۳-۵- مرکز اندازه شناسی ۳۳۳
۳-۶- آئین نامه استاندارد اجباری ۳۳۳
۳-۷- مرکز بین المللی مدارک فنی ۳۳۹
۳-۸- مرکز تابش ایران ۳۴۳

فصل چهارم ــ آخرین رئیس مؤسسه استاندارد (پیش از انقلاب اسلامی)

۴-۱- مهندس محسن سرودی ۳۶۳
۴-۲- تشکیلات جدید مؤسسه استاندارد ۳۶۶
۴-۳- مصوبات شورای عالی استاندارد ۳۷۷
۴-۴- فعالیت‌های مؤسسه استاندارد ۳۸۲
۴-۴-۱- تدوین و اجرای استاندارد ۳۸۲
۴-۴-۲- فعالیت‌های آزمایشگاهی ۳۸۶
۴-۴-۳- ترویج اصول استاندارد ۳۸۹
۴-۴-۴- تحقیقات صنعتی ۳۹۱
۴-۴-۵- آموزش ۳۹۱
۴-۴-۶- فعالیت‌های بین المللی ۳۹۶

فصل پنجم ــ پیوست و ضمائم

۵-۱- آلبوم عکس ۴۱۷
۵-۲- تصویر برخی از اسناد و مکاتبات به انضمام اولین استاندارد آزمایشی کشور (گزارش گلدنبرگ)..... ۴۶۶
۵-۳- گزارشات برخی از کارشناسان سازمان ملل در رابطه با فعالیت‌های مختلف مؤسسه استاندارد ۵۰۳
۵-۳-۱- بخش‌هایی از گزارشات دکتر ورمان و دکتر سن ۵۰۴

عنوان مطالب	صفحه
۵-۳-۲- بخش‌هایی از گزارش دکتر ورک	۵۱۸
۵-۳-۳- بخش‌هایی از گزارش آقای همپشایر	۵۳۲
۵-۳-۴- بخش‌هایی از گزارش آقای گلاس	۵۴۱
۵-۳-۵- چکیده گزارش هیئت اعزامی سازمان ملل در مورد طرح‌های مرکز بسته بندی و مواد غذائی	۵۵۱
۵-۳-۶- بخش‌هایی از گزارش دکتر زرنیاوسکی در مورد تکنولوژی بسته بندی	۵۶۰
۵-۳-۷- گزارش عقد تفاهم نامه بین مؤسسه استاندارد ایران و انگلستان	۵۶۳
فهرست اسامی افراد	۵۸۱
منابع و مواخذ	۵۸۹

بسمه تعالی

یادداشت رییس سازمان ملی استاندارد ایران

اکنون که فرآیند نظام‌مند استاندارد سازی و به‌دنبال آن سازمان ملی استانداردایران با عبور از مقاطع مختلف و پرپیچ و خم تاریخ وارد نودمین سال حیات خود شده است، تکریم رهروان این راه و بازنگری سرگذشت نود ساله آن از ضرورت‌های دیگر تاریخ حیات و بالندگی این سازمان است که وظیفه سنگین مراقبت از ایمنی و سلامت مردم با تضمین کالا وخدمات استاندارد را برعهده دارد.

در مرور عبرت انگیز از دوره حیات سازمان، برای درک و فهم شکل گیری آن با مطالعه اسناد و مدارک ارائه شده درمی‌یابیم که با تصویب قانون اوزان و مقیاس‌ها سال ۱۳۰۴ بویژه در پی تلاش‌های ارزنده پروفسور حسابی، تصویب قانون تجارت سال ۱۳۰۹ در ضرورت نظارت و کنترل کیفیت کالاهای صادراتی و دکترین برنامه ریزی و مدیریت شده‌ای تحت عنوان اصل چهار ترومن، آرام آرام سازمان ملی استاندارد پای برعرصه حیات می‌گذارد و با اندوختن تجربیاتی گرانبها به دوران بلوغ و پختگی خودگام می‌نهد. سرگذشت نود سال تلاش و کوشش فرزندان ایران اسلامی جهت بهبود و توسعه صادرات کشور، صیانت از کالاهای تولید داخل و رعایت حقوق مصرف کنندگان، تاریخی خواندنی و قصه‌ای جذاب برای همه کسانی است که به ایرانی آباد، مستقل و سرافراز در جهان امروز می‌اندیشند.

تدوین تاریخ تحولات سازمان ملی استاندارد در ایران را باید مرهون همه کسانی دانست که در این تاریخ نگاری با پرهیز از احساسات، عواطف و یا تخیل پردازی تحقیقی ارزشمند و متکی بر اسناد و مدارک، مشاهدات و مصاحبه‌های عمیق با دیرینه یاران و همکاران استاندارد را رقم زده‌اند. همین امر جلوه دیگری از تاریخ نگاری علمی برآمده از تلاش اعضای خانواده استاندارد را به نمایش می‌گذارد و بر ارزش تاریخی و واقعیت نگاری آن صد چندان می‌افزاید.

انتشار این اثر تاریخی و عبرت آموز را به مؤلفان و کلیه همکاران پرتلاش و دلسوز سازمان ملی استاندارد ایران تبریک می‌گویم و تقارن انتشار آن را با نودمین سال تولد سازمان به فال نیک می‌گیرم و از خداوند متعال برای همه همکاران در سازمان، خواستار بهروزی، سلامتی و توفیق الهی هستم.

پیروز باشید

نیره پیروزبخت

مقدمه

واژه تاریخ عموماً نگاه به گذشته را در انسان تداعی می‌کند امّا تاریخ صرف‌نظر از وقوع یک سری حوادث و رخدادها جاری شدن سنت‌های الهی است. سنت‌هایی که شناخت و فهم آنها امکان پیش بینی آینده را نیز فراهم می‌کند. از اینرو عبرت گرفتن از وقایع گذشته و شناخت سنت‌های الهی امکان دسترسی به آینده‌ای مطلوب را فراهم می‌آورد.

آن چنان‌که ما امروزه با ملاحظه کتاب حاضر روند تکاملی سازمان ملی استاندارد را به نظاره نشسته و عملکرد پیشینیان خود را مورد مطالعه قرار داده و به نقد می‌کشیم قطعاً آیندگان نیز در اقدامی مشابه عملکرد ما را مورد ارزیابی و قضاوت قرار خواهند داد. از اینرو دقت به این معنی ضروری است که آگاهی از گذشته و مورد توجه قرار دادن انتظارات و ارزیابی آیندگان مسئولیت مضاعفی را بر دوش انسان‌های آگاه و مسئول قرار می‌دهد مسئولیتی که درک و پذیرش آن تلاش مضاعفی را نیز طلب می‌کند.

شایان ذکر است که این مجموعه در تحقق هدف خود که بیان چگونگی پیدایش و روند تحولات سازمان ملی استاندارد است موفق بوده است و حاوی اطلاعات ارزنده‌ای است که می‌تواند به عنوان اطلاعات پایه یا شناسنامه سازمان مورد استفاده قرار گیرد.

برخی از موضوعات و فعالیت‌های سازمان که در فصول مختلف کتاب به روایت اسناد مطرح شده است شباهت زیادی با موضوعات کنونی دارد و بیانگر این مطلب است که این موضوعات برای مسئولین وقت شناخته شده بوده و برای آن تمهیداتی نیز اندیشیده شده است امّا عدم توجه و پیگیری و هم‌چنین عدم اطلاع یا رجوع به سابقه و گذشته سبب شده است تا موضوعات مجدداً به شکلی دیگر مطرح شوند و مطالعه این کتاب در این زمینه بویژه در بهره‌گیری از تجربیات گذشته کمک مؤثری می‌کند.

در پایان سخن ضمن تقدیر از فعالیت انجام شده و گرامی داشتن یاد و خاطره و زحمات کلیه کارکنان سازمان در تمامی دوره‌های آن، با یادآوری مجدد مسئولیت‌های خود بپذیریم که برای پاسخگوئی به آیندگان باید برای آنها گذشته‌ای شفاف، ارزشمند و قابل اتکا بسازیم.

با آرزوی توفیق الهی

وحید مرندی مقدم

پیشگفتار

شناخت نوع تفکر، عملکرد و بهره‌گیری از تجربیات پیشینیان مسلماً از جمله ارزشمندترین دست آوردهایی است که از مطالعه تاریخ حاصل می‌گردد و بدیهی است که این امر بسته به موضوع و محدوده مورد مطالعه از وسعت و ویژگی‌های خاص خود برخوردار است. در همین راستا تحقیق حاضر بخش بسیار کوچکی از مجموعه تحولات تاریخی کشور بویژه در نظام اداری آن را در گستره زمانی سال‌های ۱۳۳۲ تا ۱۳۵۷ که بر تشکیل مؤسسه استاندارد و توسعه استاندارد سازی تمرکز دارد مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار داده است. از آنجا که موضوع کتاب حاضر نه بررسی یک تحول اجتماعی بلکه در مقیاسی کوچک‌تر مطالعه روند تکاملی سازمان ملی استاندارد است لذا با پرهیز از نگاه و گرایش‌های سیاسی روند تحولات سازمان در دوره اشاره شده مورد مطالعه و ارزیابی قرار گرفته است. هرچند نمی‌توان تحولات سازمان را به تمامی بی‌تأثیر از تحولات سیاسی کشور دانست امّا ویژگی سازمان ملی استاندارد با توجه به نحوه ایجاد و هم‌چنین جایگاه فنی، علمی و مسئولیت پذیری آن در قبال مشکلات و معضلات جامعه این خصوصیت را به دنبال داشته تا در یک ارزیابی کلی از این سازمان به عنوان سازمانی تأثیرگذار و منزه در طول حیات آن یاد شود و قطعاً حساسیت موضوع و تلاش و زحمات مسئولین و کارکنان آن در دستیابی به این نتیجه بی‌تأثیر نبوده است.

از ویژگی‌های عبرت آموز تاریخ تکرارپذیر بودن وقایع آن است و جالب این که حتی در مطالعه گذشته و سابقه سازمان‌ها نیز چنین به‌نظر می‌رسد که بسیاری از موضوعات، فعالیت‌ها یا روش‌ها در حال تکرار است و با مطالعه سوابق مواردی را می‌توان پیدا کرد که به نوعی در گذشته مطرح شده است امّا بروز گسستگی و شکاف بین رویدادها و عدم اطلاع و یا عدم رجوع به گذشته سبب عدم پیوستگی تجربیات و بهره‌گیری از آنها شده است و در این رابطه پر بیراه نیست اگر گفته شود از جمله خطرهایی که امروزه شدت آن بسیار ملاحظه

می‌شود و می‌توان آن را به عنوان یک تهدید جدی درنظر گرفت عدم پیوند با گذشته و یادآوری و بهره‌گیری از آن در زمینه‌های مختلف است.

در مورد انگیزه تهیه این کتاب نیز باید گفت آشنائی با نوع تفکرات، عملکرد و انتقال تجربیات پیشینیان به کارکنان فعلی و آتی سازمان جهت شناخت مسیر تکاملی آن، تحلیل موفقیت‌ها و کاستی‌ها، پرهیز از اتلاف زمان و سرمایه و بویژه ارج نهادن به خدمات کلیه کارکنان سابق از جمله دغدغه‌های مهم در گردآوری این مجموعه بوده است تا به مثابه یک آلبوم خانوادگی مجموعه حاضر نیز یادآور عملکرد و خاطرات خانواده بزرگی با نام خانواده استاندارد باشد.

مجدداً یادآوری می‌گردد که تحقیق و مطالعه تاریخ تحولات سازمان ملی استاندارد با تمرکز بر دوره کاری هر یک از چهار رئیس اسبق سازمان در گستره زمانی سال‌های ۱۳۳۲ تا ۱۳۵۷ و گردآوری اسناد و مدارک و مصاحبه با افراد و کارشناسان مرتبط با هر دوره انجام شده است. آن چنان‌که اشاره شد اسناد و مدارک متنوع و متفاوتی با مراجعه به سازمان‌های مختلف و حتی پرونده‌های کارگزینی افراد جمع آوری و در متن اصلی و در پیوست کتاب آورده شده است به گونه‌ای که در برخی از فصول کتاب حجم زیادی از متن اصلی را اسناد مرتبط به جهت مشاهده اصالت مطالب ارائه شده به خود اختصاص داده است. هم‌چنین مصاحبه‌های متعددی به صورت حضوری و یا غیرحضوری با مسئولین و کارشناسان سازمان انجام و اطلاعات بدست آمده از مصاحبه‌ها نیز در این مجموعه گنجانده شده است. در پایان هر دوره تلاش شده است تا براساس اقدامات و فعالیت‌های صورت گرفته و ارزیابی و انطباق فعالیت‌ها با اهداف و قوانین مؤسسه استاندارد خلاصه‌ای نقدگونه از وضعیت مؤسسه ارائه گردد.

در یک تحلیل ساده می‌توان دوره ابتدایی و آغازین مؤسسه استاندارد را در زمان اولین رئیس آن دوره طفولیت نام‌گذاری کرد که از برنامه تربیتی و مراقبتی خاص و تعریف شده‌ای پیروی می‌کند. مؤسسه در ادامه رشد و نمو خود در زمان رؤسای دوم و سوم در معرض آموزش‌ها، برنامه‌ها و رویدادهای متفاوتی قرار

می‌گیرد که در بسیاری از عرصه‌ها رشد و در برخی دیگر متوقف می‌ماند و نهایتاً پس از رسیدن به یک ثبات و بلوغ فکری نقاط ضعف و قوت عملکرد و ساختار خود را در زمان آخرین رئیس خود (پیش از انقلاب اسلامی) بیش از پیش درک کرده و در پی اصلاح و پیشرفت امور بر می‌آید اما سیستم لخت‌تر و بسته‌تر از آن است تا بتواند ایده‌ها و انرژی این جوان بالغ را مدیریت و صرف کند. مسلماً در این تحقیق نیز امکان از قلم افتادن برخی از مقوله‌ها و موضوعات وجود دارد اما امید است با تمام نقائص و کاستی‌ها کارنامه نهائی و کارایی آن از دیدگاه خوانندگان مثبت ارزیابی شود.

ذکر این نکته ضرورت دارد که قطعاً بدلیل بی اطلاعی مؤلف و هم‌چنین پرهیز از طولانی شدن بی‌مورد مجموعه نام بسیاری از کارکنان صدیق و زحمت‌کش خانواده استاندارد در تمامی رسته‌های شغلی از قلم افتاده باشد لذا در این فرصت با عرض پوزش و طلب حلالیت، از زحمات و تلاش‌های آنان تشکر و قدردانی می‌شود. هم‌چنین اشاره به این نکته نیز حائز اهمیت است که اعلام اسامی افرادی که در این مجموعه از آنان یاد شده با هدف ارزیابی عملکرد و اقدامات آنان در راستای اهداف، برنامه‌ها و تحولات سازمان و یا نحوه همکاری جهت تهیه این کتاب بوده و قضاوت در مورد خصوصیات افراد به لحاظ شخصیتی، اخلاقی، کاری، وابستگی و نظایر آن خارج از دامنه کاری این مجموعه است.

از آنجا که بخشی از اطلاعات جمع آوری شده از مصاحبه با مسئولین و کارشناسان اسبق سازمان بدست آمده است در اینجا ضمن ذکر نام و آخرین سمت آنان از همکاری این افراد در تهیه این مجموعه تشکر و قدردانی می‌شود.

- دکتر حسین علیزاده — سومین رئیس مؤسسه استاندارد
- مهندس منصور تقی زاده — معاون توسعه، ترویج و آموزش مؤسسه استاندارد
- مهندس سید مرتضی وزیری — معاون اداری و مالی مؤسسه استاندارد

- مهندس هوشنگ مقبلی	معاون اداری و مالی و اولین رئیس مؤسسه استاندارد پس از انقلاب اسلامی
- دکتر عباس خالصی	معاون‌صنایع‌کشاورزی،دامی‌ومواد‌غذایی مؤسسه استاندارد
- دکتر تورج امیرسلیمانی	معاون فنی مؤسسه استاندارد
- دکتر داود داودزاده	معاون طرح‌ها و بررسی‌های مؤسسه استاندارد
- مهندس کریم اکبری حقیقی	معاون تحقیقات غیرفلزی مؤسسه استاندارد
- دکتر والوتیا گاسپاریانس	مدیر آموزش مؤسسه استاندارد
- محمد علومی	مدیر روابط عمومی مؤسسه استاندارد
- مهندس همایون عقیلی	مدیر بخش مکانیک و فلزشناسی مؤسسه استاندارد
- مهندس کاووس صفائی	مدیر استاندارد استان آذربایجان غربی
- مهندس محمد والی زاد	رئیس اداره آموزش مؤسسه استاندارد
- زین العابدین مصحفی	سرپرست دبیرخانه مؤسسه استاندارد
- مهندس پرویز تیش بی	سرپرست تأسیسات مؤسسه استاندارد
- مهندس سیروس کیهان	مدیر استاندارد استان فارس و بنادر
- مهندس یوسف جوادی	مدیر استاندارد استان خراسان
- مهندس تقی قره داغی	مدیر استاندارد استان همدان
- مهندس احمد جمیلی	مدیر امور اداری و مالی مؤسسه استاندارد
- خانم مهندس شیرین صوراسرافیل	کارشناس ارشد مؤسسه استاندارد
- خانم فیروزه پاسدار	کارشناس ارشد مؤسسه استاندارد
- خانم مهرانگیز طالب زاده	کارشناس ارشد مؤسسه استاندارد

در ادامه ضروری است از زحمات بی‌دریغ آقای دکتر مصطفی ذاکری (مدیر امور بین الملل)، آقای مهندس علی اکبر صابرشیخ (معاون صنایع کشاورزی، دامی و نساجی) و دکتر حسن فرسام (استاد دانشکده داروسازی دانشگاه تهران) که با ارائه مستندات، اطلاعات و راهنمائی‌های ارزنده نقش بسیار مؤثری در تهیه این کتاب داشته‌اند کمال تشکر و قدردانی به عمل آید. هم‌چنین مجدداً از همکاری‌های مؤثر آقایان مهندس سید مرتضی وزیری و مهندس منصور تقی زاده و بویژه آقای اکبر نوذری تشکر و قدردانی می‌شود.

درخور توجه است که انجام این تحقیق و تهیه این کتاب وابستگی انکار ناپذیری به حمایت، همکاری، پشتیبانی و راهنمائی همکاران متعددی از جمله افراد ذیل در سازمان داشته است که به جاست از حمایت و راهنمائی آنان نیز تشکر و قدردانی شود:

- خانم مهندس نیره پیروزبخت — رئیس سازمان ملی استاندارد
- مهندس وحید مرندی مقدم — معاون نظارت بر اجرای استاندارد سازمان ملی استاندارد
- مهندس پیمان پیرایش — مدیرکل نظارت بر اجرای استاندارد فلزی
- مهندس غلامرضا قاسم‌پور — مدیر کل وقت امور اداری و پشتیبانی
- محمد منتقمی راد — مدیر وقت حراست سازمان ملی استاندارد
- محمدعلی غلامی — معاون اداره کل توسعه منابع انسانی
- بهروز بهروزی — همکار بازنشسته بخش بایگانی، با تشکر ویژه از ایشان به دلیل حفظ و نگهداری برخی از اسناد و مدارک سازمان
- علی فرزام نیا — بایگان
- غلامحسن نوروزی — بایگان
- احمد کشاوری — بایگان
- عباداله صمدی — با تشکر بویژه به جهت صفحه آرایی مجموعه حاضر

نهایتاً از همسر و فرزندانم تشکر و قدردانی می‌کنم که با حمایت، تشویق و راهنمایی‌های خود انرژی فراوانی در انجام این کار به من داده‌اند.

مهرداد یگانه

مرداد ماه ۱۳۹۴

فصل اول

اصل چهار ترومن و اداره استاندارد

۱-۱- اصل چهار ترومن و فعالیت‌های آن

از آنجا که پیدایش سازمان ملی استاندارد رابطه تنگاتنگی با اصل چهار ترومن دارد لذا اشاره به این مقوله و نقش آن در اقدامات منجر به ایجاد این سازمان حائز اهمیت است. هری ترومن رئیس جمهور دمکرات آمریکا (۱۹۴۵-۱۹۵۲) در دوره پس از پایان جنگ جهانی دوم و مواجهه با آغاز دوران جنگ سرد و بویژه جهت جلوگیری از نفوذ کمونیسم در کشورهای عقب مانده دکترین خود را براساس تفکیک دنیا به دو بخش کشورهای آزاد و دموکراتیک و کشورهای غیر دموکراتیک (کمونیست) تبیین و اعلام می‌دارد که آمریکا باید به عنوان یک کشور پیشرو به کشورهای عقب مانده جهت دسترسی به دموکراسی کمک نماید. در سخنرانی ترومن در تاریخ ۲۰ ژانویه ۱۹۴۹ در کنگره، او ضمن تشریح اهمیت برابری، آزادی و حقوق ملت‌ها با انتقاد از نظام شوروی، تفکر کمونیستی را در تقابل با آزادی و ضد دمکراسی تعریف کرده و در ادامه سخنرانی خود وظیفه آمریکا را بر تلاش در جهت توسعه مناسبات بین المللی براساس آزادی و حقوق کشورها بویژه توسعه و ارتقاء سطح زندگی مردم و دسترسی به یک دنیای آزاد گوشزد می‌کند و جهت برنامه ریزی و اجرای این اهداف چهار اصل خود را مطرح که چهارمین آن تحت عنوان اصل چهار ترومن در برخی از کشورها از جمله ایران شکل اجرایی به خود می‌گیرد.

خلاصه اصل چهار ترومن به این قرار است:

«... ما باید با اجرای یک برنامه شجاعانه پیشرفت‌های علمی و صنعتی خود را به منظور توسعه و رشد مناطق عقب افتاده در اختیار آنها قرار دهیم ...

ما با برخوردار کردن ملل صلح دوست از علوم و فنون خود آنها را قادر خواهیم ساخت تا به زندگی بهتری دسترسی پیدا کنند و با همکاری با سایر کشورها می‌توانیم در مناطقی که نیازمند توسعه می‌باشند سرمایه گذاری بسزائی داشته باشیم ...»

نکته قابل تأملی که در این زمینه از اجرای اصل چهار در کشورهای مختلف قابل درک است اساس وجود و ماهیت این مقوله در تقابل با نفوذ کمونیسم در جهان است. یعنی به بیان دیگر باید پذیرفت که وجود تفکر و نظام‌های کمونیستی در واقع سبب اقدام مدیریت شده آمریکا در توسعه فناوری و دمکراسی در کشورهای عقب مانده شده است.

به‌طور خلاصه سیاست آمریکا در قبال برخورد با نفوذ کمونیسم در کشورهای جنگ زده اروپائی بویژه اروپای غربی که در وضعیت اقتصادی ورشکسته‌ای بسر می‌برده‌اند با ارائه کمک‌های اقتصادی (طرح مارشال)

و در کشورهای عقب مانده از طریق اجرای اصل چهار ترومن (کمک‌های علمی و فنی) دنبال گردید و در هر دو حالت هدف دسترسی به یک سطح مناسب از رفاه عمومی بود تا در سایه آن گسترش کمونیسم متوقف شود با این تفاوت که در طرح مارشال بازسازی اقتصادی کشورهای غربی با مدیریت خود اروپائیان صورت گرفت لیکن در طرح ترومن مستشاران آمریکایی وظیفه انتقال علوم و کمک‌های فنی و تربیت نیروهای کارشناس کشورهای تحت پوشش را به‌عهده داشته‌اند و نتیجه امر در هر دو حالت رسیدن به یک ثبات سیاسی بود که انتظار می‌رفت با بهبود وضعیت اقتصادی محقق گردد.

اصل چهار ترومن در ایران با تمرکز بر سه حوزه کشاورزی، بهداشت و فرهنگ اجرا شد لیکن در سایر بخش‌ها مانند حوزه‌های صنعتی و اداری، خدمات مشاوره‌ای نیز در قالب این اصل ارائه شده است.

به‌طورکلی کمک‌های آمریکا در قالب اصل چهار به سه شکل مشاوره فنی، آموزش و کارآموزی و ارسال تجهیزات انجام گرفته است. با مطالعه ماهیت و گستردگی برنامه‌های صورت گرفته در زمینه‌های مختلف باید گفت که برنامه‌های اجرا شده آن چنان‌که در اهداف آن نیز ملاحظه می‌شد سبب اصلاحات قابل توجهی در بخش‌های مختلف و نهایتاً موجب ارتقاء سطح بهداشت و رفاه عمومی گردید امّا در نقطه مقابل از نکاتی که به لحاظ سیاسی قابل پیش بینی بود و اتفاقات آینده نیز درستی این پیش بینی‌ها را نشان داد موارد قابل توجه زیر است.

اول اینکه اغلب افراد جذب شده جهت آموزش و همکاری در سازمان‌های دولتی از طریق اصل چهار از اقشار محدود تحصیل کرده و به نوعی روشنفکر جامعه بوده که اکثر آنها در سال‌های بعد بسیاری از مسوولیت‌های اجرایی کشور را در سمت‌های مختلف به عهده گرفته‌اند و طبعاً این انتظار می‌رفته است که گرایش بیشتری به ارتباط و همکاری‌های درازمدت با آمریکا داشته باشند و گرایش کشور به آمریکا در سال‌های بعد درستی این موضوع را نشان می‌دهد و نکته دوم اینکه حضور کارشناسان و مستشاران آمریکایی این امکان را به آنها می‌داده است که ارزیابی و تحلیل دقیق و عمیق‌تری از وضعیت اقتصادی، سیاسی و حتی فرهنگی کشور داشته باشند و از اینرو مقدمات نفوذ خود و وابستگی بیشتر کشور را بویژه به لحاظ فرهنگی فراهم کنند.

به جرأت می‌توان گفت کمتر سازمانی را در کشور می‌توان یافت که تحت تأثیر برنامه ریزی‌های اصل چهار قرار نگرفته باشد. برای مثال برخی از پروژه‌های ارائه شده در ادامه این بخش از جمله پروژه‌های ۳۳، ۷۸ و نظایر آن گستردگی فعالیت‌های هیئت عملیات اقتصادی آمریکا را بویژه در بخش‌های اداری و فنی نشان می‌دهد.

پروژه‌های مشترک ایران با هیأت عملیات اقتصادی آمریکا در ایران در زمینهٔ امور اداری[1]

خلاصه‌ای از برنامه‌های امور اداری سال ۱۹۵۷ (۱۳۳۶)

پروژهٔ ۳۳- اصلاح امور جهت اجرای قانون

کارشناسان:	رئیس مستشاران پلیس	–	
	مستشار راهنمایی و رانندگی	گلن مک کلانگ	
	مستشار تفتیش جنایی	کارل بچ	
	مستشار تعلیم و تربیت پلیس	–	
	مستشار امور مواد مخدره	گارلند ویلیامز	
	مستشار ارتباطات	–	
مخارج:	جمع پرداختی دولت آمریکا		۲۲۵/۰۰۰ دلار
	بابت کارشناسان	۸۱/۰۰۰ دلار	
	لوازم و اثاثیه	۱۲۱/۰۰۰ دلار	
	بابت بورس تحصیلی در آمریکا	۲۳/۰۰۰ دلار	
	جمع	۲۲۵/۰۰۰ دلار	
	بودجه ریالی سال ۱۳۳۶		۹/۸۴۲/۲۵۲ ریال

تعداد بورس‌ها: ۱۲ افسر شهربانی

پروژهٔ ۷۸- طبقه بندی مشاغل (هیأت مدیره طبقه بندی مشاغل به ریاست وزیر دارایی)

کارشناسان: کارشناس طبقه بندی مشاغل		خانم مارگریت جاستد	
مخارج: جمع پرداختی دولت آمریکا			۲۳/۰۰۰ دلار
بابت کارشناس	۱۴/۰۰۰ دلار		
لوازم و اثاثیه	۵۰۰ دلار		
بابت بورس تحصیلی در آمریکا	۸/۵۰۰ دلار		
جمع	۲۳/۰۰۰ دلار		
بودجه ریالی سال ۱۳۳۶			۶/۷۴۰/۲۶۰ ریال

تعداد بورس‌ها: ۲ نفر در رشته طبقه بندی مشاغل

پروژهٔ ۸۸- مؤسسه علوم اداری (دانشگاه تهران –دانشکده حقوق)

وضعیت قرارداد: قرارداد سه ساله فعلی که با دانشگاه کالیفرنیای جنوبی منعقد شده است در تاریخ ۲۹ ژوئن ۱۹۵۷ (۸ تیر ۱۳۳۶) خاتمه می‌پذیرد و مذاکرات جهت برقراری قرارداد گروه ثالث برای مدت ۲ سال مابین دانشگاه تهران و دانشگاه کالیفرنیای جنوبی در جریان می‌باشد.

کارشناسان: ۹ استاد: هری ا.مارلو، ریچارد و.گیبل، اورین و.کوپ، دونالد ویلهلم، ویلیام ب.استورم، ویلیام هـ.آندرسون، ریچارد د.گالوی، واین آترراینر، ماروین س.مایرز

۱- مرکز اسناد ریاست جمهوری

مسئول امور اداری: جورج ت.بلیس

مخارج: جمع پرداختی دولت آمریکا ۲۷۹/۰۰۰ دلار

بودجه ریالی سال ۱۳۳۶ ۲۰/۰۵۳/۵۰۰ ریال

تعلیم در کشور آمریکا: هشت نفر که در آینده در مؤسسه تدریس نمایند به دانشگاه کالیفرنیای جنوبی اعزام خواهند شد تا برای حصول به درجه دکترا در رشته امور اداری تحصیل نمایند.

پروژهٔ ۱۱۰- امور عمومی اداری دولت ایران (اداره نخست وزیری)

کارشناسان: کارشناسان امور اداری

نخست وزیری	ریچارد چاپمن
وزارت دارایی	جوزف شوماخر
وزارت کشور	جوزف پ.تیو
وزارت کشاورزی	داوید ج.کیو
وزارت بهداری	روبرت گریفین
وزارت راه	آلبرت ر.اوکلر
وزارت پست و تلگراف و تلفن	ادوارد ن.جانسن
وزارت فرهنگ	جوزف ج.فلین

(جیمس هـ ویگلس ورد از تاریخ ۱۳ مه ۱۹۵۷ توسط اداره همکاری بین المللی استخدام شده است)

کارشناسان سازمان و متد: (این کارشناسان در وزارتخانه‌های معین کار نمی‌کنند).

هری س. کین، دونالد گودوین، ویلیام ریکتر، توماس و.فولی، ریچارد لومیس

کارشناسان امور مالی عمومی: (وزارت دارایی)

کارشناس بودجه	جس ب. مک ورتر
کارشناس امور حسابداری دولتی	استرلینگ مک گرات
کارشناس امور حسابداری تجارتی	اریک دانکی
کارشناس ممیزی	شرمن هـ کانوور
کارشناس امور گمرکات	ویلیام شاو
کارشناس امور کارگزینی	وینفیلد لو
کارشناس آمار و سرشماری	ادوارد سوان

مخارج: جمع پرداختی دولت آمریکا ۴۵۴/۰۰۰ دلار

بابت کارشناسان ۴۲۲/۰۰۰ دلار

بابت بورس‌های تحصیلی در آمریکا ۳۲/۰۰۰ دلار

جمع ۴۵۴/۰۰۰ دلار

بودجه ریالی سال ۱۳۳۶ ۱۱/۶۵۰/۴۲۵ ریال

پروژهٔ ۱۱۳- امور مدیریت شهرداری (اتحادیه شهرداری‌های ایران – وزارت کشور)

کارشناسان: کارشناس امور شهرداری اورین کوپ (کفیل)

کارشناس تعلیم در امور آتش نشانی

مخارج: پرداختی دولت آمریکا ۵۲/۰۰۰ دلار

بابت کارشناسان ۴۳/۰۰۰ دلار

بابت بورس تحصیلی در آمریکا	۹/۰۰۰ دلار	
جمع	۵۲/۰۰۰ دلار	
بودجه ریالی سال ۱۳۳۶		۳/۳۴۹/۴۴۶ ریال

تعداد بورس‌ها: ۲ نفر در رشته امور شهرداری‌ها

پروژهٔ ۱۱۶- کمک فنی به سازمان برنامه (سازمان برنامه)

کارشناسان: قراردادی با مؤسسه امور دولتی در واشنگتن منعقد گردیده است که کارشناسان زیر را اعزام دارد:

	رئیس پروژهٔ	ویلسون ف.هارود
	کارشناس سازمان و متد	مارل همفیل
	کارشناس امور کارگزینی	ریچارد و.وودراف
	کارشناس امور حسابداری، ممیزی بودجه	پال بانینگ
	کارشناس سازمان و متد	ج. ب. ماسون
	کارشناس نحوه گزارش دادن و آمار	روبرت هاربرسون
	کارشناس حسابداری و ممیزی	کلیفورد هولس
	مسئول امور اداری	خانم جانیس گریفیت
مخارج:	جمع پرداختی دولت آمریکا	۵۵۰/۰۰۰ دلار
	بودجه ریالی سال ۱۳۳۶	۷/۴۰۰/۰۰۰ ریال

جالب توجه است که اولین موافقت نامه[1] همکاری هیئت آمریکائی برای کمک‌های فنی به ایران در زمینه همکاری در توسعه امور روستائی (اصلاحات روستایی) در سال ۱۳۲۹ منعقد شده است. توجه خاص این برنامه به ارتقاء سطح زندگی روستائیان و هم‌چنین محور قرار دادن تولیدات کشاورزی بی ارتباط با شرایط اقتصادی و سیاسی ایران نبوده است. در مفاد این توافق نامه به روش‌های انجام اصلاحات موردنظر و دایر کردن مراکز تربیتی اشاره شده و هم‌چنین در گزارش سازمان برنامه نیز به چگونگی مشارکت طرفین و تخصیص منابع مالی، نیروی کار و سایر موارد پرداخته شده است. این نکته قابل تأمل است که در هر دو سند ارائه شده لزوم توجه به مسائل فرهنگی و بهداشتی در انجام برنامه اصلاحات روستایی به عنوان عوامل مهم در بهبود وضع زندگی روستائیان مطرح شده است.

۱- در آذرماه ۱۳۴۶ فعالیت اداره‌های کمک‌های خارجی در ایران پایان یافت و تا پایان این سال مجموعاً تعداد ۱۶۲ پروژه عمرانی در زمینه‌های کشاورزی - آموزشی - بهداشتی - اجتماعی و صنعتی اجرا شد.

وزارت امور خارجه

مورخه ۲۹/۷/۲۷ شماره: ۱/۱۸۳۱۶

مقاوله نامه[1]
در باب همکاری فنی برای اصلاحات روستایی

نظربه تقاضای دولت ایران از دولت ممالک متحده آمریکا راجع به همکاری دولت آمریکا در برنامه مبادله اطلاعات و تخصص و مهارت فنی که هدف آن پیشرفت و ترقی اقتصادی ایران است و نظربه موافقتی که از طرف دولت آمریکا برطبق مقررات قانون عمومی شمارهٔ ۵۳۵ مصوب کنگره هشتاد و یکم نسبت بدین همکاری به عمل آمده است، موافقت حاصل شد که اصول و طرز اجرای برنامه مزبور مبنی بر مواد ذیل باشد:

۱- هدف اولیه این برنامه همکاری عبارت است از بهبود وضع زندگی و ازدیاد فعالیت اقتصادی و تولیدی مردمی که در مناطق روستایی به سر می‌برند. به منظور نیل بدین هدف توجه مخصوص به مواضیع فرهنگ، بهداشت و اصلاح وضع کشاورزی معطوف خواهد گشت، چنان‌که عملیات و اصلاحات در حدود سطح زندگانی مردم ده‌نشین بوده پیشرفت در این قسمت‌ها توأم و متوافق باشد.

۲- برنامه اصلاحات روستایی مبنی بر یک سلسله تشریح و نمایش عملی طرق جدید ترقی و تأسیس مراکز تربیتی خواهد بود. مراکز تربیتی متدرجاً در تمام کشور، در نقاطی که نزدیک به تراکم جمعیت است برپا خواهد شد. مجاهدت و اهتمام می‌شود که طرق صحیح منتخب کشاورزی و غیره که در مراکز تربیتی تکمیل شده با حداکثر سرعت و تا حدی که متخصصین صلاحیت‌دار ایرانی یافته شوند توسعه و تعمیم یابد و در دسترس و معرض استفاده ادارات و املاک دولتی، بنگاه‌های ملی و صاحبان املاک خصوصی، در نقاطی که تسهیلات لازمه موجود باشد گذاشته شود.

۳- دولت ایران عده‌ای کارمند (شامل آموزگاران مدارس روستایی و متخصصین کشاورزی و بهداشت) و زمین و ابنیه و آلات و اسباب و ابزاری که در محل یافته شود در اختیار مراکز تربیتی و نمایشگاه‌ها خواهد گذاشت. هم‌چنین یک اعتبار کافی نقدی که میزان آن از سه میلیون و دویست هزار ریال (۳/۲۰۰/۰۰۰ ریال) در سال کمتر نباشد در اختیار کمیسیونی که برطبق ماده پنجم این مقاوله نامه تشکیل می‌شود خواهد گذاشت تا هزینه‌های اجرایی تأمین گردد.

۴- تهیه اقلام مشروحه ذیل به عهدهٔ دولت ممالک متحده آمریکا خواهد بود:

الف- متخصصینی که در رشته‌های فرهنگی و کشاورزی و بهداشتی خدمت خواهند کرد و مسئول اداره امور فنی و اداری هر یک از مراکز نمایش خواهند بود.

ب- وسایل و آلات و ابزار و اسبابی که در ایران تولید و ساخته نمی‌شود.

۵- به منظور برقراری نظارت مشترک بر آنچه در برنامه اصلاحات روستایی جنبه همکاری و تشریک مساعی دارد و به منظور تأمین یک وسیله مناسب مشورتی میان اولیای دولتین ایران و آمریکا مربوط به اجرای این برنامه، یک کمیسیون همکاری اصلاحات روستایی ایران و آمریکا مرکب از چهار نماینده ایرانی و سه نماینده آمریکایی تشکیل می‌گردد و یکی از نمایندگان ایرانی به سمت ریاست کمیسیون انتخاب می‌شود. نیز کمیسیون یک نفر را به عنوان مدیر فنی انتخاب و استخدام می‌کند تا برنامه مصوب کمیسیون را به معرض اجرا بگذارد.

۶- وظایف کمیسیون بدین قرار است:

الف- تعیین برنامه عمل، خط مشی و طرز کار نمایشگاه‌ها و مراکز تربیتی.

۱- مرکز اسناد ریاست جمهوری

ب- انتخاب و تصویب نقاطی که در آن نمایشگاه و مراکز تربیتی باید تأسیس گردد.
ج- تقدیم پیشنهادها به دولتین ایران و آمریکا نسبت به زمین، مزرعه، ابنیه، وسایل و کارمند مورد لزوم.
د- وفق دادن عملیات کمیسیون با فعالیت‌های اصلاحی سایر ادارات دولتی و بنگاه‌های ملی و خصوصی در هر یک از مناطق.

۷- کمیسیون مرتباً گزارش‌هایی راجع به پیشرفت حاصله و خدمات انجام شده خواهد داد و دولتین ایران و آمریکا پیشرفت کار کمیسیون را به بهترین وجهی منتشر کرده به اطلاع عموم خواهند رسانید.

۸- در هر مورد که دولت ممالک متحده آمریکا برطبق مواد این مقاوله نامه وسایل و ابزار تهیه می‌کند و وسایل و ابزار نامبرده از پرداخت عوارض گمرکی و یا مالیات‌های جاریه کشور ایران معاف نباشد عوارض و مالیات مربوط به وسیله سازمان برنامه هفت ساله ایران از اعتبارات سازمان مزبور پرداخته خواهد شد.

۹- در هر مورد که از طرف کارمندان دولت آمریکا به غیر از کارمندان ایرانی دولت آمریکا که برطبق این مقاوله نامه برای خدمت به ایران گسیل می‌گردند و یا اعضای خانواده کارمندان آمریکایی مزبور که همراه آنان به ایران می‌آیند اشیاء و لوازم شخصی برای مصرف و استفاده شخصی به ایران آورده شود و اشیاء و لوازم مزبور از پرداخت عوارض گمرکی و یا سایر مالیات‌های جاریه کشور ایران معاف نباشد و نیز در مواردی که کارمندان آمریکایی فوق الذکر و اعضای خانواده ایشان ملزم به پرداخت مالیات بر درآمد و یا مالیات‌های دیگر اجتماعی باشند و معافیت از پرداخت عوارض گمرکی و مالیات‌های جاریه‌ای که در فوق ذکر شد میسر نباشد، عوارض و مالیات‌های متعلقه از طرف سازمان برنامه هفت ساله دولت ایران و از اعتبارات سازمان مزبور تأدیه خواهد شد.

۱۰- این یادداشت و مقاوله تا هنگامی که از طرفین الغای آن را کتباً به طرف دیگر ابلاغ نمایند معتبر و مجری خواهد بود و الغای آن بایستی نود روز قبلاً به وسیله یکی از طرفین به طرف دیگر کتباً اخطار گردد.

تهران کاخ ابیض - بیست و هفتم مهرماه ۱۳۲۹ (نوزدهم اکتبر ۱۹۵۰)

نخست وزیر ایران
علی رزم آرا

سفیر کبیر فوق العاده و تام الاختیار کشورهای متحده آمریکا
هنری گریدی

سازمان برنامه[1]

اولین طرح جامع فنی همکاری طبق اصل چهارم ترومن، متضمن پروژه بهداشت، کشاورزی و فرهنگ، به منظور بهبود وضع زندگانی دهاقین در قراء و قصبات ایران امروز متفقاً از طرف دولتین ایران و کشورهای متحده آمریکا اعلام گردید.

طرح نامبرده که بنابر درخواست دولت ایران باید تقبل شود، به موجب قانون بین المللی عمران (قانون عمومی ۵۳۵) که اخیراً در هشتاد و یکمین جلسه کنگره آمریکا به تصویب رسیده به مورد اجرا گذارده خواهد شد.

نظارت در برنامه تعاونی جهت بهبود مناطق روستایی ایران توسط کمیسیون مشترکی به نام کمیسیون همکاری فنی ایران و آمریکا، مرکب از چهار نماینده دولت ایران و سه نماینده دولت آمریکا به عمل خواهد آمد. ریاست این کمیسیون به عهدهٔ یکی از نمایندگان ایران خواهد بود. کمیسیون یک مدیر فنی برای پروژه تعیین نموده و متفقاً تعداد پرسنل و تسهیلاتی را که از هر یک از دو کشور مورد لزوم خواهد بود معلوم می‌سازد. دولت کشورهای متحده آمریکا مبلغ ۵۰۰/۰۰۰ دلار برای همکاری فنی در ایران از محل سهمیه اصل چهارم ترومن برای سال مالی جاری تخصیص داده است.

به طوری که پیش بینی می‌شود برای اجرای برنامه بهبود امور روستایی از حالا تا ۱۰ تیر ماه ۱۳۳۰، معادل ۳۰۰/۰۰۰ دلار لازم خواهد شد و از این جهت ۲۰۰/۰۰۰ دلار دیگر برای توسعه برنامه نامبرده و اقدام به تهیه پروژه‌های فنی تعاونی دیگر در ایران باقی خواهد ماند.

دولت ایران برای اجرای برنامه تعاونی، کارمند، زمین، ابنیه لازم و وسایل کاری که تهیه آن در محل میسر می‌باشد به اضافه وجوه لازم برای انجام عملیات خواهد داد. دولت آمریکا کارشناسان کشاورزی، بهداشتی، فرهنگی و هم‌چنین لوازمی را که تهیه آن در ایران مقدور نیست فراهم می‌سازد.

این برنامه کامل که در آن به مسائل بهداشت، کشاورزی و فرهنگ اهمیت خاصی داده شده است توسط کارمندان ایرانی و آمریکایی که متفقاً کار خواهند کرد در دهات و قصبات نزدیک به مراکز عمدهٔ جمعیت به مورد اجرا گذارده خواهد شد. این نقاط به منزله مراکز تعلیماتی خواهند بود که از عملیات انجام شده در آن برای تربیت سایر افراد استفاده خواهد گردید. در این مراکز برنامه‌هایی به منظور بهبود وضع زندگی دهاقین و ازدیاد قوهٔ تولید اجرا خواهد شد. ضمناً در این مراکز عده‌ای معلم ایرانی تربیت خواهند شد که بتوانند با وسایل عملی طرز کار را در سایر قراء و قصبات تعلیم و نمایش دهند. هر یک از این مناطق نمونه هسته مرکزی برای توسعه و اشاعه فنون مخصوص برای ازدیاد محصولات غذایی، کاهش بیماری، بالا بردن سطح فرهنگ و اصلاح وضع زندگی مردم و تعمیم و توسعه آن در سایر نقاط کشور خواهد بود. بدیهی است این فعالیت‌ها در ترقی اقتصادی کشور اساسی و ضروری می‌باشد.

اولین مرکز نمونه بلافاصله دایر خواهد شد و سه مرکز دیگر تا ۱۰ تیر ماه ۱۳۳۰ شروع به کار خواهد کرد و انتظار می‌رود تا ۱۰ تیر ۱۳۳۱ تعداد ۱۰ مرکز نمونه به طرز بالا شروع به فعالیت نماید.

۱- مرکز اسناد ریاست جمهوری

به‌طورکلی فعالیت‌های اصل چهار در حوزه کشاورزی بر چند محور ذیل متمرکز و تقسیم بندی شده بود:

- آموزش و ترویج کشاورزی
- دامپروری و اصلاح نژاد دام و طیور
- اصلاح بذر و آبیاری
- مبارزه با آفات نباتی و دفع حشرات
- تکنولوژی کشاورزی

در این ارتباط موافقت نامه اجرایی شماره ۷۵ از دیگر موافقت نامه‌های اجرائی در بخش کشاورزی است که برنامه ریزی گسترده‌تری را در خصوص محصولات کشاورزی نشان می‌دهد. قابل ذکر است مطالعه این موافقت نامه‌ها تا اندازه‌ای به شناخت برنامه‌های اصل چهار، وضعیت بخش‌های مرتبط در کشور و اقدامات عملی و اجرایی که متناسب با برنامه‌ها انجام شده است کمک می‌کند. از یک نظر می‌توان گفت تأسیس اداره استاندارد و آزمایشگاه‌ها با اهدافی که برای آن درنظر گرفته شده بود کاملاً به دنبال مطالعه و ارزیابی وضعیت اقتصادی و بویژه کشاورزی کشور و ضرورت اقدامات اصلاحی مربوطه انجام شده است. به بیان دیگر باید گفت اداره استاندارد در خدمت به بهبود و توسعه صادرات کشور در وزارت اقتصاد و یا بازرگانی وقت شکل گرفته و فعال می‌شود و عمده محصولات صادراتی کشور در این دوره (پس از نفت) محصولات سنتی کشاورزی است. لذا دو مقوله بهبود وضعیت کشاورزی و ایجاد اداره استاندارد به عنوان ابزاری برای کنترل کیفیت محصولات صادراتی وابستگی معناداری بهم پیدا می‌کنند. شاید پاسخ به این سئوال که چرا اداره استاندارد همانند سایر مؤسسات استاندارد از جمله مؤسسه استاندارد آمریکا تعریف و تشکیل نشده هدف محدودی باشد که برای آن در بدو امر درنظر گرفته شده است. از اینرو می‌توان استنباط کرد که در تکمیل برنامه‌های عمرانی اصل چهار اداره استاندارد نیز چگونه تعریف و تشکیل شده است.

موافقت نامه اجرائی شماره ۷۵[1]

اولین تمدید و ترکیب موافقتنامه های اجرائی شماره ۳۵ و ۴۲
ذیل موافقتنامه عمومی کشاورزی
بین
وزارت کشاورزی ایران
و
هیئت کمک فنی خواربار و کشاورزی سازمان ملل متحد
و
اداره کل عملیات خارجی کشورهای متحد آمریکا

موافقتنامه اجرائی بهبود علم پرورش نباتات

موافقتنامه اجرائی شماره ۳۵ در موضوع بهبود تولید پنبه که در تاریخ ۱۵ بهمن ۱۳۳۱ بین خلیل طالقانی وزیر وقت کشاورزی ایران و دکتر ج.ر. پلتیه رئیس هیئت کمک فنی خواروبار و کشاورزی سازمان ملل متحد و ویلیام ئی. وارن رئیس اداره همکاری فنی آمریکا برای ایران منعقد گردید.

موافقتنامه اجرائی شماره ۴۲ در موضوع بهبود علم پرورش نباتات که در تاریخ ۷ اسفند ۱۳۳۱ بین خلیل طالقانی وزیر وقت کشاورزی ایران و دکتر ج.ر. پلتیه رئیس هیئت کمک فنی خواروبار و کشاورزی سازمان ملل متحد و ویلیام ئی. وارن رئیس اداره همکاری فنی آمریکا برای ایران منعقد گردید.

ضمن این موافقتنامه اجرائی منعقده بین احمدحسین عدل وزیر کشاورزی ایران و دکتر م. دوبائر رئیس هیئت فنی خواروبار و کشاورزی سازمان ملل متحد (که از این پس "هیئت فنی ملل متحد" خوانده می‌شود) و ویلیام ئی. وارن رئیس هیئت عملیات اقتصادی آمریکا در ایران و نماینده اداره کل عملیات خارجی که سابقاً موسوم به اداره کل فنی بود (و از این پس" اداره" خوانده می‌شود) برطبق مفاد و شروط و اصلاحات زیر ترکیب و تمدید می‌گردد:

ماده ۱

پیرو موافقتنامه عمومی کشاورزی که در تاریخ ۱۲ فروردین ماه ۱۳۳۱ بین وزارت کشاورزی و اداره کل همکاری منعقد و بعداً اصلاح و تمدید گردید عملیات همکاری مذکور در موافقتنامه‌های اجرائی شماره ۳۵ و ۴۲ و اعتبارات منظوره در آن ضمن این موافقتنامه اجرائی ترکیب و گنجانیده می‌شود. این موافقتنامه و کلیه عملیات متعاقب آن مقید به مواد و شروط موافقتنامه عمومی کشاورزی که تمدید و اصلاح گردیده خواهد بود.

ماده ۲

این طرح شامل ۷ طرح فرعی مذکور در موافقتنامه‌های اجرائی شماره ۳۵ و ۴۲ و به علاوه سه فقره عملیات جدید به شرح زیر می‌باشد:

الف- بهبود کشت چغندر قند:

این طرح دنباله طرح فرعی ت ج سی -۱-آ ۳ که در سال مالی ۱۹۵۲ آغاز گردید می‌باشد. به‌طوری که پیش بینی می‌شود در ۱۹۵۴ "وزارت" مسئولیت بیشتری را در مورد بسیاری از این عملیات عهده‌دار خواهد گردید. هم‌چنین پیش بینی می‌شود که به کمک سرویس

۱- سازمان اسناد و کتابخانه ملی

ترویج کشاورزی "وزارت" عملیات آموزشی و نمایشی و قسمتی از خدمات به موقع اجرا گذارده شود. گو اینکه پیشرفت‌های قابل توجهی در ظرف دو سال اخیر در این زمینه حاصل شده معهذا اعطای کمک‌های فنی و مالی بیشتری از طرف" اداره" مورد لزوم می‌باشد تا بتوان عملیات مختلف را به طور کاملاً مستقلی که جزء لاینفک وظایف دولت ایران باشد اداره کرد و بالنتیجه کمک شایان و قابل توجهی به تثبیت وضع اقتصادی و بهبود وضع زندگی مردم و رفاه حال کشاورزان نمود. ضمن اجرای این طرح تأکید بیشتری نسبت به تولید بذر و توزیع آن و مبارزه با آفات و حشرات و اصلاح روش‌های کشتکاری بعمل خواهد آمد. عملیات انتخابی به منظور افزایش محصول و ازدیاد میزان قند چغندر مرتباً ادامه خواهد یافت.

ب- بهبود وضع مراتع:

۱- شرح

این طرح از دو مرحله اصلی تشکیل گردیده است: اول عملیات آزمایشی و نمایشی در زمینه اصول فنی احیاء مراتع و تأمین آب آنها. دوم امور آموزشی و روش‌های ترویج و تعلیم و تربیت. اولین قسمت این دو مرحله اصلی عبارت است از تعیین وضع اراضی و احتیاجات آنها – بررسی مشخصات و خصوصیات طبیعی به منظور اجرای اصلاحات لازم منجمله انحراف مجاری آب و بستن سد برای ذخیره آب و ساختمان سدهای کوچک و آب گذرهائی که از بین علفزارها می‌گذرد – آماده نمودن زمین – بذر افشانی – حفاظت و نگهداری نهال‌ها – مقررات علف چر و تولید بذر و برداشت محصول. دومین قسمت این مرحله اصلی برنامه عبارتست از آموزش کارمندان فنی ایرانی و رهبران کشاورزی و کشاورزان از طریق عملیات نمایشی – جلسات آموزشی – آموزشگاه‌های تعلیماتی – گردش‌های علمی و نشان دادن کارها بطرز عملی. این مرحله با همکاری نزدیک سرویس ترویج قسمت فرهنگی به موقع اجرا گذارده خواهد شد.

۲- محل عملیات (سراسر کشور)

کشت نمونه علوفه و سبزیجات هم اکنون در نزدیکی همدان و قزوین و کرج و مشهد و شیراز صورت گرفته است. در سه ماهه دوم سال مالی ۱۹۵۴ کشت نمونه در نزدیکی تبریز و رضائیه و دشت مغان و سنندج و کرمانشاه و ملایر و همچنین در اصفهان و بابلسر و رشت و کرمان و تهران و اهواز بعمل خواهد آمد و در زمینه این عملیات طرح هائی در این نواحی به موقع اجرا گذاشته خواهد شد. به علاوه در نواحی شیراز و اصفهان و کرمانشاه و کرمان و تبریز و تهران و مشهد آزمایش‌هائی در زمینه قابلیت سازگاری انواع علوفه مراتع ردیف کاری خواهد شد. درنظر است که این کشت های آزمایشی توسعه یابد تا سایر انواع بذر بدست آید و برای آزمایش در این نواحی و سایر نواحی ترتیباتی داده شود.

۳- طرز عمل طرح:

۱- رسانیدن آب به مراتع: در مراتع ناحیه شیراز قطعه زمین کوچکی به مساحت پنج هکتار تعیین می‌شود تا کارمندان فنی ایرانی در آنجا تعلیماتی در زمینه ساختمان سدهای کوچک بگیرند و بتوانند آب‌های هرزروی بهاری را از مجاری طبیعی خود منحرف و در اراضی مراتع نسبتاً هموار جاری سازند. در سه ماهه دوم سال مالی ۱۹۵۴ سدهای کوچک ساخته خواهد گردید و انواع علوفه‌ای که با محیط سازش یافته‌اند مجدداً بذرافشانی خواهند شد. در سه ماه آخر سال مالی ۱۹۵۴ نقشه برداری مقدماتی در دو ناحیه دیگر بعمل خواهد آمد.

۲- کشت نمونه در استانها: بذر علوفه و سبزیجات مراتع بین استانها و ایستگاه‌های آزمایشی مرکزی توزیع خواهد شد تا در پائیز ۱۹۵۴ در چند نقطه از هر استانی بررسی و نمایش کشت کاری بعمل آید. در این نقاط فقط انواعی که در مقابل کم آبی مقاومت دارند و از باختر کشورهای متحد آمریکا وارد و سابقاً در چهار استان آزمایش گردیده است کشت خواهد شد. تجارب ناشی از این کشت‌ها به عنوان راهنمای عملیات آینده‌ای که برای بهبود مراتع صورت خواهد گرفت مورد استفاده واقع خواهد شد. در سال مالی ۱۹۵۳ در همدان و مشهد و شیراز و بیدستان کشت علوفه بعمل آمد. بعضی قسمت‌ها از این نواحی که کشت در آنها موفقیت آمیز بوده است و همچنین بعضی نواحی در نزدیکی همدان و بیدستان در سال مالی ۱۹۵۴ بذرافشانی خواهد شد.

۳- بررسی در زمینه احیاء مراتع:

(الف) در سه ماهه دوم سال مالی ۱۹۵۴ در زمینه انواع علوفه‌ای که به ایران وارد شده و رضایتبخش بوده است و همچنین در زمینه قابلیت سازگاری این انواع آزمایش‌هائی در مراتع اراضی خشک هفت ناحیه صورت خواهد گرفت. در اواخر سال مالی ۱۹۵۴ برای

جمع آوری بذر انواع علوفه بومی کوشش خاص بعمل خواهد آمد. این بذرها بعداً در خزانه مورد آزمایش قرار خواهند گرفت تا رضایت‌بخش‌ترین انواع علوفه برای کشت در مراتع مهم ایران تعیین گردد.

(ب) واحد مرکزی بررسی که در ۱۹۵۴ در مزارع دیمی آزمایشی "وزارت" واقع در شش کیلومتری خاور قزوین آغاز گردید توسعه و ادامه خواهد یافت و عملیات مربوطه از لحاظ کیفیت و کمیت بسط داده خواهد شد. تناسب و قابلیت عده‌ای از انواع علوفه‌ای که در مقابل کم آبی مقاومت دارند و از باختر کشورهای متحد آمریکا وارد شده و همچنین روش‌های تهیه بستر بذر و تشکیل ایستگاه‌ها بررسی خواهد گردید. کشت‌هائی که در اثر کم آبی نتیجه بخش نبوده است مجدداً در سه ماهه دوم سال مالی ۱۹۵۴ بذرافشانی خواهد شد. در عین حال پنجاه هکتار زمین دیگر بذرافشانی خواهد شد. پیش بینی می‌گردد که در ظرف دو سال برای بررسی نتایج و فواید مراتعی که مجدداً بذرافشانی می‌شوند قطعه زمینی به مساحت کافی تعیین خواهد گردید.

(ج) برای سنجش میزان نسبی محصول از جمله حاصلخیزی و مرغوبیت محصول در این نواحی از کشت‌هائی که در سال مالی ۱۹۵۳ در شیراز و همدان و مشهد شده است استفاده کامل بعمل خواهد آمد. قسمت‌هائی از کشت‌های مزبور در شیراز و همدان که بعلت کم آبی فصل بهار نتیجه بخش نبود مجدداً در سه ماهه دوم سال مالی ۱۹۵۴ بذرافشانی خواهد شد.

۴- دوره آموزشی:

با همکاری نزدیک قسمت‌های ترویج و فرهنگی و "وزارت" دوره‌های آموزشی در زمینه بهبود اراضی مراتع در هر ناحیه تنظیم و اجرا خواهند کرد. همچنین در شعبه مرکزی هم یک گروه تشکیل خواهند داد که مدت آن در حدود دو هفته خواهد بود. به علاوه درنظر است که کارمندان "اداره" و "وزارت" که مامور اجرای این طرح می‌باشند در ضمن کار تعلیماتی بگیرند. این کارمندان پس از گرفتن تعلیمات لازم بنوبه خود به آموزش دیگران خواهند پرداخت.

۴- وظایف "اداره":

"اداره" از طریق قسمت علم پرورش نباتات و با همکاری "وزارت" عملیات طرح را مورد نظارت کلی قرار خواهد داد و مسئول تنظیم عملیات ایستگاه مرکزی خواهد بود که در نزدیکی قزوین قرار دارد و محل اجرای عملیات فنی مربوط به انواع نباتات می‌باشد. در استان‌ها کارشناسان ناحیه‌ای که مامور اجرای این طرح می‌باشند با همکاری اداره کشاورزی استان تمام عملیات طرح را در آن ناحیه مورد نظارت کلی قرار خواهند داد و عهده‌دار آماده ساختن زمین و بذر افشانی و تنظیم نقشه و مراقبت رشد گیاه و حفظ زمین از علف چر خواهند بود.

۵- وظایف مؤسسات ایرانی:

"وزارت" با همکاری "اداره" طرح‌های طرز عمل را تنظیم خواهد کرد و کارمندان و تدارکات محلی و انبارهای موجود را تأمین خواهد نمود.

ج- اصلاح محصول غله

۱- شرح و هدف: این طرح بمنزله دنباله و توسعه طرح فرعی ت ج سی – ۱ – آ ۸ می‌باشد که در سال مالی ۱۹۵۲ شروع گردیده است. هدف‌های این طرح در سال مالی ۱۹۵۴ عبارت خواهد بود از تربیت کارشناسان و کشاورزان ایرانی در بکار بردن طرق تولید و تهیه محصول و بسط تحقیقات علمی و نوسازی ایستگاه‌های آزمایشی در نواحی که در سال مالی ۱۹۵۳ مورد موافقت واقع شده‌اند - تشویق و حمایت از عملیات پرورش نباتات در مورد گندم و جو - به جریان انداختن عملیات آزمایشی مناسب در مورد برنج - معمول کردن انواع جدید غلات - ادامه مطالعات درباره انواع مختلف نباتی به‌ویژه آنهائی که در مقابل زنگ سیاه و زنگ معمولی مقاوم می‌باشند ـ اجرای یک سلسله عملیات نمایشی مربوط به کشت انواع عالی – توزیع بذر و به مقادیر کم بین کشاورزان و تعویض بذر به مقدار زیاد به منظور اصلاح محصول و جنس گندم و جو، ادامه حمایت و تشویق از عمل آوردن بذر گندم و جو برای مبارزه با زنگ سیاه، بهبود و تشویق برنامه بذر پا کنی و خرمن کوبی و انبار نمودن به طور کامل‌تری ـ ترمیم سیلوهای غله که قبلاً ساخت شده ولی هنوز تجهیز نگردیده و تشکیل

مجامع آموزشی در نواحی فوق الذکر ـ تشریک مساعی "اداره" و اداره کشاورزی استان ـ برای شروع عملیات آزمایشی برنج در ناحیه لاهیجان توجه مخصوص خواهد شد.

د- توسعه و اصلاح علوفه تر و خشک

این قسمت دنباله طرح فرعی ت ج سی -۱ – آ ۱۰ می‌باشد که در سال مالی ۱۹۵۳ شروع گردیده است. در سال مالی جاری تمام عملیات طرح ادامه و توسعه خواهد یافت.

عملیات متکی به طرح فرعی "ب" (اصلاح اراضی مراتع)خواهد بود. حدود و هدف‌ها و جزئیات مربوط به اجرای آن اصولاً همان‌هائی خواهد بود که در طرح فوق الذکر شرح داده شده است.

هـ- اصلاح محصول سبزیجات

این طرح فرعی دنبال طرح اصلاح سبزیجات است که در سال مالی ۱۹۵۲ شروع گردید. در دو سال گذشته مقادیری بذر مرغوب سبزی وارد و برای آزمایش در کلیه نقاط ایران توزیع گردید. آن انواعی که نتیجه رضایتبخشی داشت در ایران تکثیر خواهد گردید و بذر حاصل از آنها بین مردم توزیع خواهد شد. هم‌چنین عملیات آموزشی صورت گرفت که نه تنها متضمن روش‌های فرهنگی موثر بود بلکه شامل استفاده بیشتری از سبزی‌های خوردنی نیز می‌شد. در سال آتی اغلب این عملیات بوسیله سرویس ترویج انجام خواهد پذیرفت. فعالیت جدید در سال مالی ۱۹۵۴ عبارت خواهد بود از ترغیب اشخاص به سبزی‌کاری‌های خصوصی این عمل هم به مقیاس وسیعی به وسیله سرویس ترویج انجام خواهد گرفت. در مورد بعضی از محصولات مانند خربزه و خیار که استعداد فراوانی برای امراض برگی دارند. برنامه با تشریک مساعی دانشکده کرج و بنگاه اصلاح نباتات ورامین برای تکثیر و انتخاب محدود به موقع اجرا گذارده خواهد شد.

و- توسعه محصول نیشکر

شرح: منظور از این طرح اینست که با تشریک مساعی "وزارت" و هیئت فنی ملل متحد آمریکا اطلاعاتی به طریق آزمایش درباره کشت و عمل آوردن نیشکر جمع آوری گردد. برای تربیت کارمندان فنی ایرانی تعلیمات و تجاربی ارائه خواهد شد تا بتوانند طرق کشت مواردی که تا به بحال به طریق موفقیت آمیزی در ایران روئیده نشده است فرا گیرند. در این صورت لازم است به جمع آوری اطلاعات و تعیین روش‌های معمولی به پرداخت عملیات نمونه و کارآموزی به محض اینکه اطلاعات تکمیل گردید شروع خواهد شد.

محل عملیات (ناحیه اهواز):

در ایستگاه آزمایشی مرکزی اهواز در صورتی که مناسب به نظر برسد و در محل‌های منتخب دیگر یک برنامه بررسی به منظور تعیین طرق و روش‌های مؤثر و عملی برای کشت و عمل آوردن نیشکر تنظیم و اجرا خواهد شد.

۳- هدف‌ها:

برای حل مسئله مربوط به چگونگی کشت و تربیت نیشکر در اهواز هدف‌های زیر موردنظر است:

۱- *تعیین این که چه نوع خاکی در ناحیه اهواز مناسب است به خصوص شوری خاک تا چه اندازه می‌باشد.*
۲- *پیدا نمودن نقاطی از ناحیه مزبور که آب و خاک آن واجد شرایط مناسبی باشد.*
۳- *اجرای بررسی‌های دقیق درباره کودهای مورد احتیاج و طرق شخم و کشت زمین که به تولید نیشکر کمک خواهد نمود.*
۴- *مقایسه انواع نیشکرهای داخلی و خارجی با یکدیگر به منظور تعیین قابلیت آنها برای تولید نیشکر در اهواز.*
۵- *تجزیه و تحلیل طرق سابق کشت کاری و مقایسه با طرق موفقیت آمیز قسمت‌های دیگر دنیا که واجد شرایط مشابهی با منطقه اهواز می‌باشد.*
۶- *تشخیص و تقویم نتایج آزمایش پس از مدتی که از شروع آنها بگذرد.*

۴- طرز عمل طرح:

برای نیل به هدف‌های بالا برنامه‌ای برای بررسی دایر خواهد شد و بر اثر آن انواع عمده خاک ناحیه‌ای که مناسب‌تر از سایر نواحی محسوب شود و هم‌چنین منابع آب و شرایط آب و هوا مورد آزمایش قرار خواهد گرفت. مزارع آزمایشی به منظور تعیین نتایج حاصله از به کار بردن کودهای مورد استعمال به مقادیر مختلف و تغییرات مشهوده در طرق کشت‌کاری و آزمایش انواع عمده نیشکر که بنظر می‌رسد نتایج نیکوئی بدست بدهد تشکیل خواهد شد. در مورد آزمایش‌هایی که اجرا شده اوضاع کشاورزی در این ناحیه و نواحی دیگر مشاهدات و مطالعات دقیقی به عمل خواهد آمد.

۵- وظایف "اداره":

"اداره" با همکاری "وزارت" علاوه بر نظارت کلی عملیات طرح عهده‌دار تنظیم برنامه‌های تربیتی و نمایشی و آموزشی و اظهارنظر درباره آنها خواهد بود. عملیات آموزشی و تربیتی به وسیله بحث و بررسی‌های عملی در مزارع و ملاقات با مالکین و کشاورزان و روسای محلی و دوره‌های آموزشی که در مواقع لازم تشکیل خواهد شد، به عمل خواهد آمد. این عملیات متفقاً به وسیله کارشناسان "اداره" و اداره کشاورزی استان تنظیم و اجرا خواهد شد. کارشناسان شعبه مرکزی "اداره" به تنظیم برنامه کمک خواهند کرد.

۶- وظایف "وزارت":

عملیات استان‌ها متفقاً به وسیله اداره کشاورزی استان و کارشناسان کشاورزی شعبه "اداره" صورت خواهد گرفت. "وزارت" برای اجرای عملیات مورد توافق کارمندان و خدمات و انبارهایی را که در دسترس دارد تأمین خواهد کرد. اداره کشاورزی استان کارمندان و انبار و وسایل موردنیاز را تأمین خواهد نمود.

۷- وظایف سازمانی خواروبار و کشاورزی جهانی:

هیئت فنی ملل متحد دو کارمند فنی فراهم خواهد ساخت و هم‌چنین یک کارشناس بیماری‌های نباتات را مأمور خواهد کرد تا برای رهبری عملیات بررسی و نمایش و جلوگیری بیماری‌های نباتات کمک‌هائی بنماید.

ز- بهبود میوه و محصول:

عملیات این طرح فرعی به منظور ادامه عملیاتی است که در سال مالی ۱۹۵۳ طی موافقتنامه اصلاح خشکبار آغاز شد. این عملیات در سال مالی ۱۹۵۴ ادامه خواهد داشت و شامل پاره‌ای از اقدامات برای بهبود پرورش خرما در ناحیه اهواز خواهد شد. سرویس ترویج عهده‌دار همت اعظم امور آموزشی و نمایشی خواهد بود.

ح- بهبود پنبه:

این طرح فرعی به منزله ادامه موافقتنامه اجرائی شماره ۳۵ است. عملیات بهبود پنبه در سال مالی ۱۹۵۲ آغاز شده و در ۱۹۵۳ ادامه یافت. در زمینه آبیاری و استفاده از کود و انواع و انتخاب از پنبه کوکرزپدیگری شماره ۸۴ در جلگه ورامین آزمایش‌هائی به عمل آمد. در ناحیه گرمسار توانسته‌ایم تا مقدار ۵۲ تن متریک بذر پنبه کوکرزپدیگری شماره ۸۴ و لایتینگ اکسپرس که در ورامین بدست آمده است افزایش دهیم. معلوم شده است که انواع مزبور با شرایط آب و هوایی بیشتر نواحی ایران مناسب می‌باشد.

در سال مالی ۱۹۵۴ کارهائی که در طی دو سال گذشته شروع شده ادامه خواهد یافت. پیشنهاد می‌شود که در گرمسار بذرهای مرغوب برای سایر نواحی ایران تهیه شود. در عین حال درنظر است در ۲۱ دهکده به منظور آزمایش و تاسی مزارع نمونه از کودها استفاده شود تا کشاورزان نتایج خوبی را که بر اثر استعمال کود در اراضی پنبه کاری بدست می‌آید ملاحظه نمایند. علاوه بر این یک هکتار زمین برای آزمایش‌های مختلف تخصیص داده خواهد شد. در شش ناحیه مهم ایران که از لحاظ کشت پنبه اهمیت دارند آزمایش انواع مختلف بذر و سایر آزمایش‌هائی که ممکن است برای اصلاح کشت پنبه در آن ناحیه مفید باشد به عمل خواهد آمد.

ط- بهبود کشت چای:

۱- شرح: منظور از این طرح این است که با همکاری "وزارت" و هیئت فنی سازمان ملل متحد اطلاعات لازم را از طریق آزمایش جمع آوری نموده مزارع نمونه ایجاد کرد و با تشکیل مجامع یا به وسایل دیگری کشاورزان و کارشناسان ایرانی را برای بهبود کشت چای تعلیم داد. در این زمینه کوشش خواهد شد که طرز شخم زدن زمین و استعمال کودها و کودهای سبز و کشت و استحصال بذرهای مرغوب پیشرفت یابد و اصلاح شود. ضمن عملیات انتخابی بذر مرغوب از سایر کشورها وارد خواهد شد و انواع نباتات عالی ایران انتخاب خواهند شد و بر اثر اجرای این برنامه کشت چای در اراضی که فعلاً در آنجا چای کشت نمی‌شود به عمل خواهد آمد.

۲- محل عملیات: (گیلان و رامسر) مطالعات و بررسی لازم در اراضی که تحت اختیار "وزارت" است به عمل خواهد آمد. قسمتی از این عملیات در مزارع آزمایشی و قسمت دیگر در اراضی خالصه انجام خواهد شد. در سال مالی ۱۹۵۴ مزارع نمونه در پنج ناحیه تأسیس خواهد گردید. این مزارع نمونه حتی الامکان باید در محل‌هائی انتخاب شود که کشاورزان بتوانند آنها را بازدید کنند و اصول جدید استحصال چای را در آنجا فرا گیرند.

۳- هدف‌های طرح: هدف‌های نزدیک و دور این طرح عبارتند از:

1. ***بعمل آوردن بررسی‌های لازم به منظور تعیین این که به چه ترتیب می‌توان با استفاده از کود و با تعیین بهترین طریقه‌ها برای هرس کردن و چیدن برگ‌ها از نباتات چای و ترتیب تأسیس خزانه برای نباتات جوان محصول چای را زیاد کرد.***
2. ***پیدا کردن طریقه یا طریقه‌هائی که نوع محصول چای را بهبود خواهد بخشید. این قسمت شامل زهکشی زمین و ایجاد سایبان خواهد بود.***
3. ***تأسیس مزارع نمونه در نقاط مناسب تا بهترین طریق کشت چای مرغوب به کشاورزان ارائه شود.***
4. ***بردن کارشناسان و کشاورزان در روزهای معینی به مزارع خارج شهر برای بازدید.***
5. ***وارد کردن بذرهای عالی و مقایسه آنها با بذرهای ایرانی در مزارع نمونه.***
6. ***افزایش محصول چای ایران به وسیله انتخاب نباتی و بذرهای وارده و تسریع در تطبیق بذرهای وارده با اوضاع کشت و زرع معمول در ایران.***
7. ***توسعه و بهبود مناطق کشت چای با اصول صحیح.***
8. ***همکاری با سرویس ترویج برای نشر اطلاعات درباره طرق صحیح افزایش و بهبود محصول چای قابل فروش.***

۴- طرز عمل طرح: برای حصول هدف‌های طرح برنامه زیر با همکاری "وزارت" و هیئت فنی سازمان ملل متحد به موقع اجرا گذاشته خواهد شد:

1. ***بررسی‌های لازم به وسیله تشکیل مزارع نمونه برای تعیین بهترین طرق هرس کردن و چیدن برگ‌ها از نبات چای و بهترین طریق دادن کود حیوانی و شیمیائی و تعیین این که چه نوع زهکشی و کدام بذر برای آب و هوای ایران مناسب است. ممکن است به منظور بررسی و تحقیق بعضی قطعات زمین را انتخاب و برای کشت آماده نمود و در قسمتی از آنها در سال مالی ۱۹۵۴ بذرافشانی کرد.***
2. ***این قطعات باید طوری انتخاب شوند که عده زیادی از کشاورزان به آن دسترسی داشته باشند. اصول جدید زهکشی - انتخاب - کشت و زرع - کود دادن و برداشت محصول چای - با تعلیمات به کشاورزان ارائه خواهد شد. این مزارع در سال مالی ۱۹۵۴ تشکیل خواهد شد.***
3. ***توسعه کشت چای در اراضی جدید: تعیین استعداد اراضی جدیدی که فعلاً در آنها چای کشت نمی‌شود - راهنمائی‌های فنی برای تهیه این قبیل اراضی برای کشت چای و بعدها راهنمائی‌های لازم برای طرق کشت و پرورش چای.***

۵- وظایف اداره: اداره با همکاری "وزارت" علاوه بر اجرای نظارت در تمام عملیات موظف به تهیه برنامه‌ها و مشاوره در زمینه برنامه‌های بررسی و نمایشی و آموزشی خواهد بود. عملیات آموزشی و تربیتی از طریق نمایش و بازدید مزارع و ملاقات با مالکین و کشاورزان و رهبران محلی و تنظیم دوره‌های تدریس در مواقع لازم به عمل خواهد آمد.

۶- وظایف وزارت خانه – عملیاتی که به موجب این طرح در استان‌ها به عمل خواهد آمد مسئولیت مشترک اداره کشاورزی استان و کارشناسان کشاورزی ناحیه‌ای اداره خواهد بود. "وزارت" کارمندان و خدمات مربوطه را برای اجرای کارهائی که مورد موافقت طرفین واقع شده در دسترس خواهد گذشت و برای انبارها محل‌هائی که در اختیار خواهد داشت واگذار خواهد کرد. اداره کشاورزی استان

کارمندان و انبارها و وسایلی که در اختیار دارد و برای اجرای فعالیت‌های فوق و سایر فعالیت‌های مربوط به اجرای طرح موردنیاز خواهد بود در دسترس خواهد گذاشت.

۷- وظایف هیئت فنی سازمان ملل متحد: از طرف هیئت مزبور دو نفر کارشناس چای تعیین خواهند گردید که در این قسمت مشغول کار شوند. هم‌چنین از طرف کارشناس بیماری نباتات در این مورد تا حدی کمک خواهد شد و نامبرده به بررسی و نمایش بیماری‌های نباتات و مبارزه با آنها خواهد پرداخت.

ی- مبارزه با حشرات:

۱- شرح: منظور از این طرح این است که با همکاری وزارت و به وسیله اجرای آزمایش‌ها اطلاعاتی در مورد بهترین طریقه مبارزه با حشرات جمع آوری نمود و تعلیمات نمایشی و نشر اطلاعات از طریق سرویس ترویج کشاورزی و یا به طرق دیگری به تعلیم مأمورین و کارمندان فنی و کشاورزان ایرانی پرداخت تا بتوانند به طرز بهتری با حشرات مبارزه کنند. برنامه مزبور شامل عملیاتی با مواد شیمیائی برای مبارزه با حشراتی که زیان بخش به حال غلات و پنبه و علوفه و میوه (مرکبات و غیره) چای و توتون و سبزیجات می‌باشند خواهد بود.

۲- محل عملیات: (سرتاسر کشور) این طرح برای سرتاسر کشور درنظر گرفته شده و در سال مالی ۱۹۵۴ در مناطق زیر یا نزدیکی آنها به موقع اجرا گذاشته خواهد شد.

اهواز - بابلسر - اصفهان - کرمان ـ کرمانشاه - مشهد - رشت ـ شیراز ـ تبریز ـ تهران.

چون محل‌های دیگری برای مبارزه با حشرات آماده هستند انتظار می‌رود که طرح فعلی توسعه یافته و شامل نواحی یا مناطق فوق نیز بشود.

۳- هدف‌ها:

۱- بهترین طریقه جدید مبارزه با حشرات به مأمورین و کارمندان فنی و کشاورزان ایرانی تعلیم داده شود تا این که عواید مهم اقتصادی از زمین و کار آنها به دست بیاید.

۲- کمک به مبارزه بیولوژیک با سن که فعلاً از طرف وزارتخانه شروع شده است.

۳- مساعدت در عملیات زمینی مبارزه با ملخ.

۴- نمایش طرز ضدعفونی کردن بذر با استعمال بهترین داروهای حشره‌کش برای از بین بردن آفات نباتی مانند سن گندم - کرم خاردار پنبه - سوسک خربزه و زنجره درخت پسته.

۵- بررسی عملیات آزمایشی در آزمایشگاه به شرح زیر:

الف- پرورش حشرات برای تعیین تاریخچه حیاتی آنها ب- پرورش حشرات آزمایشی برای تعیین تأثیر داروهای مختلف حشره کش در روی آنها ج- آزمایش‌های بیولوژیک به منظور تعیین تأثیر وسائل حشره کش در مبارزه با انواع حشرات. د- آزمایش عملی در اراضی به منظور تعیین میزان تأثیر نسبی داروهای حشره کش برای مبارزه با آفات حیوانی بعضی از محصولات مانند: مرکبات - گندم - چای - توتون و میوه‌های خود آفت.

۶- نشر اطلاعات و دستورات فنی در مورد مبارزه با آفات از طریق عاملین ترویج در دهستان‌ها.

ک- مبارزه با آفات نباتی:

۱- شرح: هدف این طرح عبارتست از این که با همکاری "وزارت" و دانشکده کشاورزی کرج برنامه منظم و هم آهنگی برای مبارزه با آفات نباتی تنظیم شود. این موضوع با اجرای بررسی‌هائی در زمینه آفات محصول عملیات آزمایشی در پاره‌ای مسائل مخصوص عملیات نمایشی در زمینه طرز مبارزه با آفات - نشر اطلاعات و دستورات از طریق سرویس‌های ترویج و تعلیم کارمندان فنی ایرانی در قسمت علم الامراض نباتات به موقع اجرا گذارده خواهد شد. این برنامه شامل استعمال داروهای قارچ کش - انتخاب گیاهان لازم برای دفع بیماری - اصلاح و جرح و تعدیل روش‌های کشتکاری - قرنطینه نباتات و تکثیر آنها برای مقاومت در قبال آفات خواهد بود. اغلب عملیات مربوط به امراض نباتی در سال مالی ۱۹۵۴ ضمن طرح‌های مختلف اصلاح محصول به موقع اجرا گذارده خواهد شد.

۲- محل عملیات: (در سرتاسر کشور): نظر به اینکه آفات نباتی در نقاطی که محصول کاشته می‌شود شیوع پیدا می‌نماید حدود این طرح بالضروره شامل سرتاسر کشور خواهد بود. ضمناً عملیات مخصوصی نیز در هر نقطه که کشت‌کاری به عمل می‌آید صورت خواهد گرفت. در عین حال بررسی‌های اساسی از قبیل تشخیص پاتوژن‌های نباتی، بررسی‌های دوره‌ای جهت تعیین عمر نباتات و بررسی‌های لازم دیگر در اطراف عوامل موجد مرض که باید در آزمایشگاه صورت بگیرد انجام داده خواهد شد.

۳- هدف‌ها:

۱- آموزش مأمورین و کارمندان فنی و کشاورزان ایرانی در زمینه روش‌های قابل اطمینان برای مبارزه با آفات نباتی بسیار زیان بخش.

۲- تنظیم یک برنامه جامع برای ضدعفونی کردن بذر و جلوگیری از بیماری‌های قارچی در سرتاسر کشور.

۳- اقدام به تنظیم برنامه انتخاب انواع برای مقاومت در قبال امراض ضمن اجرای طرح‌های تکثیر محصولات.

۴- اجرای بررسی‌های جامع در زمینه آفات محصول برای تشخیص آفات مهم آنها در نواحی مختلف ایران.

۵- اجرای بررسی‌های فوق الذکر به منظور تشخیص عوامل مولد مرض محصول و تحقیق در اطراف عوامل محیطی که موجب شدت آفات می‌گردد.

۶- نشر اطلاعات و دستورات لازم در زمینه آفات نباتی با تشریک مساعی سرویس ترویج در دهستان‌ها.

ماده ۳

صندوق مشترک ایران و آمریکا برای کشاورزی برای هدف‌های این طرح از محل اعتبارات کمک فنی مبلغ ۱۳۲۳۶۰ دلار و ۱۲۲۸۰۰ دلار از محل اعتبارات کمک مخصوص اقتصادی کارسازی خواهد داشت تا لوازم و تدارکات و وسایلی که طبق اجازه نامه‌های خرید یا سایر اسناد کتبی تنظیم و رئیس صندوق مشترک تعیین و تشریح می‌گردد خریداری و به ایران حمل گردد. صریحاً استنباط و موافقت می‌شود که اعتبارات کمک فنی به مبلغ ۱۱۰۰۰۰ دلار قبلاً طبق اصلاحیه شماره ۳ موافقتنامه اجرائی شماره ۴۲ که در تاریخ ۲۱ شهریور ۱۳۳۲ بین طرفین این موافقتنامه منعقد گردیده کارسازی شده است.

ماده ۴

صندوق مشترک ایران و آمریکا برای کشاورزی از وجوه ریالی که بر اثر نامه‌های مورخ ۱۹ مهر ۱۳۳۲ متبادله بین ویلیام ئی. وارن رئیس هیئت عملیات اقتصادی آمریکا در ایران و دکتر علی امینی وزیر دارائی ایران تأمین شده است برای هزینه‌های ریالی این طرح مبلغ ۳۲۳۱۷۲۴۰ ریال که مبلغ ۱۴۵۴۲۷۵۸ریال آن از وجوه کمک فنی و ۱۷۷۷۴۴۸۲ ریال آن از محل کمک اقتصادی مخصوص می‌باشد کارسازی خواهد کرد مشروط بر آن که وزیر دارائی تعهدات ناشی از نامه‌های فوق الاشعار را ایفاء کرده باشد.

ماده ۵

اداره موافقت می‌نماید که خدمات و وسائل قسمت کشاورزی خود را به منظور نظارت فنی و هدایت و راهنمائی تمام مراحل تنظیم و اجرای عملیات در اختیار طرح بگذارد.

ماده ۶

"وزارت" برای اجرای این طرح همکاری ساختمان‌ها و وسائل و کارمندان و زمین و آب که ۴۰۹۶۲ ریال برآورد می‌شود تأمین خواهد کرد.

ماده ۷

عملیاتی که بر اثر موافقتنامه‌های اجرائی شماره ۳۵ و ۴۲ آغاز شد به وسیله مواد و شروط این موافقتنامه اجرائی ادامه خواهد یافت. در سال ۱۹۵۴ هیچ‌گونه اعتباری برای ادامه این طرح‌ها تأمین نخواهد شد و هر مبلغ از اعتبارات آنها که به مصرف نرسیده باشد به عنوان وجوه منتقله جزو اعتبارات این طرح محسوب خواهد شد و به اجرای عملیاتی اختصاص خواهد یافت که در موافقتنامه‌های گذشته و کنونی قید گردیده است.

ماده ۸

این موافقتنامه به نام موافقتنامه اجرائی مربوط به اولین تمدید و ترکیب موافقتنامه‌های اجرائی شماره ۳۵ و ۴۲ خوانده می‌شود و از تاریخ امضاء تا زمانی که اعتبارات آن به مصرف رسیده است معتبر خواهد بود.

این موافقتنامه در دو نسخه به زبان فارسی و انگلیسی در تهران به تارخ هیجدهم آذر ۱۳۳۲ تنظیم گردید و هر دو متن فارسی و انگلیسی آن معتبر می‌باشد.

از طرف وزارت کشاورزی ایران
احمدحسین عدل
وزیر کشاورزی

از طرف هیئت کمک فنی خواروبار و کشاورزی سازمان ملل متحد
دکتر ج.ر. پلیته
رئیس هیئت

از طرف اداره کل عملیات خارجی
ویلیام ئی. وارن
رئیس هیئت عملیات اقتصادی آمریکا در ایران.

مطالعه اغلب پروژه‌های تعریف شده نشانگر وجود یک برنامه ریزی کاملاً مدیریت شده جهت انجام اصلاحات و تغییرات در بسیاری از زمینه‌های اداری، بهداشتی، صنعتی، کشاورزی و فرهنگی است. در یک برآورد تقریبی مجموع فعالیت‌ها یا پروژه‌های اصل چهار در بخش‌های مختلف بترتیب: کشاورزی ۲۸ درصد، اصلاح ساختار اداری ۲۴/۵ درصد، عملیات عمرانی و صنعتی ۱۹/۵ درصد، فرهنگی ۱۶/۵ درصد و بهداشتی ۱۱/۵ درصد بوده است. آن چنان‌که ملاحظه می‌شود مباحث فرهنگی نیز از جمله فعالیت‌هایی است که اصل چهار برای آن برنامه ریزی داشته است. نگاهی به فعالیت‌های فرهنگی تعریف شده در سندی با عنوان اداره همکاری‌های فرهنگی جالب توجه بوده و جای تأمل دارد.

وزارت فرهنگ
اداره همکاری‌های فرهنگی[1]

فعالیت‌های فرهنگی که از طریق ادارهٔ همکاری‌های فنی در ایران انجام گرفته شامل قسمت‌های زیر است:

۱. *ایجاد ساختمان‌های فرهنگی*
۲. *ایجاد کلاس‌های مدارس نمونه*
۳. *ایجاد دوره‌های کارآموزی برای معلمین*
۴. *تهیه وسایل فنی برای مدارس*
۵. *توسعه فعالیت در تعلیمات خانه داری*
۶. *توسعه فعالیت در تعلیمات فنی و حرفه‌ای*
۷. *توسعه در فعالیت جوانان و تربیت بدنی*
۸. *فعالیت در زمینه تعلیمات اساسی*
۹. *اعزام دبیران و کارمندان و صاحب منصبان فرهنگی به خارجه برای مطالعه*
۱۰. *کمک در توسعه وسایل سمعی و بصری و فعالیت‌های مربوط به آن*
۱۱. *طبع و نشر کتب مفید برای مدارس*
۱۲. *کمک در انجام اقداماتی که به منظور پیشرفت و توسعه برنامه‌های مربوط به دانشگاه به عمل می‌آید.*

در تمام مراحل بالا این اصل مورد توجه بوده و هست که روش تدریس و کار در مدارس از وضع قبلی که معایب بسیار داشت به وضع متناسب با روش تربیتی امروز که مبنی بر رعایت اصول روانشناسی و نظریه‌های جدید تربیتی است درآید. این اصل مستلزم این بوده که ساختمان و محل تدریس و پرورش، وسایل کار، معلمین و اولیای امور تربیتی هر یک به سهم خود مناسب این برنامه و هدف تهیه و کار آورده شوند. بنابراین در برنامه‌های همکاری این نکات مورد توجه بوده و در هر مورد پیشرفت‌هایی حاصل آمده است.

اینک اقداماتی که در سال تحصیلی ۳۵-۱۳۳۴ به وسیله ادارهٔ همکاری‌ها به عمل آمده:

۱- *از مهرماه ۳۴ تا پایان شهریور ۳۵ روی هم رفته طی جلسات کمیسیون‌های هفتگی که با شرکت مشاورین فرهنگی در دفتر جناب آقای وزیر فرهنگ تشکیل گردیده در اصول برنامه فعالیت‌های فرهنگی مذاکره شده و تصمیماتی اتخاذ گردیده است که اصول آن به قرار زیر است:*

۱. *تهیه مقدمات ساختمان دانشسرای عالی فنی به منظور تهیه کادر فنی برای تدریس در آموزشگاه‌های فنی و حرفه‌ای در سراسر کشور.*
۲. *تخصیص مبلغ ۴۲۸/۰۰۰ دلار برای خرید لوازم و ماشین آلات کارگاه‌های فنی دانشکده مزبور.*
۳. *تخصیص مبلغ ۲۳/۰۰۰ دلار برای خرید لوازم ورزشی برای سالن سرپوشیده ورزشی.*
۴. *تخصیص مبلغ ۶۰/۰۰۰ دلار برای اعزام ۱۴ نفر به کشورهای متحده آمریکا به منظور تحصیل و تکمیل اطلاعات در رشته‌های فنی، خانه داری، تعلیمات اساسی، تربیت بدنی و تربیت جوانان، تعلیمات عمومی، علوم اداری و بازرگانی.*
۵. *تأمین اعتبار دلاری و ریالی دعوت ۶ نفر متخصصین فنی و آمریکایی به منظور تدریس در کلاس‌های دانشسرای عالی فنی.*
۶. *تأمین اعتبار و دعوت مشاورین فرهنگی در رشته‌های حرفه‌ای و فنی و تعلیمات عمومی در تهران و استان‌ها.*
۷. *تجدید موافقت‌نامهٔ پروژهٔ ۴۵ برای کارآموزی در فعالیت‌های مربوط به تعلیمات عمومی، تربیت بدنی و پیشاهنگی، خانه داری، حرفه‌ای و فنی، روستایی و صنعتی و تعلیمات اساسی به مبلغ ۴۷/۰۰۰/۰۰۰ ریال.*
۸. *تجدید موافقت‌نامهٔ پروژهٔ ۷۶ برای کارآموزی و فعالیت‌های مربوط به تعلیمات سمعی و بصری.*

۱- مرکز اسناد ریاست جمهوری

۹. تجدید موافت‌نامهٔ پروژهٔ شمارهٔ ۱۱۵ برای توسعه امور دانشسرای عالی به مبلغ ۱۰۸/۵۰۰ دلار که ۲/۵۰۰ دلار آن برای خرید کتاب تخصیص و سفارش داده شده و ۱۰۶/۰۰۰ دلار آن به مصرف استخدام پنج نفر کارشناس تعلیماتی می‌رسد که قریباً به ایران وارد می‌شوند.

۱۰. پیش‌بینی لازم برای ایجاد سازمان جدیدی به نام آموزش علوم اداری و تجاری و دعوت مشاورین آمریکایی و تخصیص اعتبار لازم برای اعزام پنج نفر به منظور کارآموزی و آموختن امور مربوط به تعلیمات مزبور به مدت یک سال.

۲- در سال تحصیلی ۳۵-۳۴ روی هم رفته برای ایجاد یا اتمام چندین باب ساختمان در شهرستان‌ها مبلغ ۱۶/۱۵۱/۹۳۹ ریال اعتبار از محل کمک‌های فنی برای آن‌ها تخصیص و حواله شده است.

۳- از اول فروردین ماه ۳۵ کلیه فعالیت‌های فرهنگی که تحت عنوان کمک‌های اصل چهار یا صندوق مشترک نامیده می‌شد به نام پروژهٔ ۴۵ بر عهده وزارت فرهنگ و ادارات مربوطه گذاشته شده و اعتباراتی که برای اجرای فعالیت‌های درنظر گرفته شده بود تحت عنوان حساب عملیات مخصوص به وزارت فرهنگ منتقل گردیده و کلیهٔ مأمورین آمریکایی که در برنامه مزبور کار می‌کنند به سمت مشاورین فرهنگی به ادارات مربوطه منتقل و با رؤسای ادارات همکاری می‌کنند. با این ترتیب کل بودجه حساب عملیات مخصوص که در سال ۳۵ به ۴۷/۰۰۰/۰۰۰ ریال بالغ می‌شود در اختیار وزارت فرهنگ و حسابداری مخصوص به نام حسابداری عملیات مخصوص مأمور نگاهداری حساب و دفاتر مربوط به آن است.

پروژهٔ ۴۵ شامل فعالیت‌هایی به شرح زیر است که عموماً صرف کارآموزی می‌شود:

۱. تعلیمات عمومی با اعتبار سالیانه	۱۱/۰۰۰/۰۰۰ ریال	تحت نظرادارات تربیت معلم و برنامه‌ها و مطالعات.
۲. تعلیمات اساسی با اعتبار سالیانه	۸/۰۰۰/۰۰۰ ریال	تحت نظر ادارهٔ تعلیمات اساسی.
۳. تربیت بدنی و فعالیت جوانان با اعتبار سالیانه	۴۵/۵۰۰/۰۰۰ریال	تحت نظرتربیت بدنی و امور تربیتی دانش آموزان.
۴. خانه و خانواده با اعتبار سالیانه	۲/۰۰۰/۰۰۰ ریال	تحت نظر دایرهٔ خانه داری ادارهٔ همکاری‌ها.
۵. آموزش فنی و حرفه‌ای با اعتبار سالیانه	۴/۵۰۰/۰۰۰ ریال	تحت نظر ادارات آموزش فنی و حرفه‌ای و امور کشاورزی.
۶. کارهای اداری با اعتبار سالیانه	۱۷/۰۰۰/۰۰۰ ریال	تحت نظر اداره همکاری‌ها.

۴- کلاس‌های کارآموزی که در تابستان سال جاری در تهران به نام دوره‌های کارآموزی مرکز دایر شده به شرح زیر است:

۱. تعلیمات عمومی تربیت معلم یک دوره ۴ هفته، از تاریخ اول تیر تا ۲۷ تیر در محل دانشسرای مقدماتی با شرکت بازرسان تعلیماتی و رؤسای دانشسراهای مقدماتی و دبیران علوم تربیتی جمعاً ۱۸۵ نفر و یک دورهٔ دیگر برای رؤسای دبیرستان‌های کشور از تاریخ ۳۰ تیر لغایت ۲۴ مرداد جمعاً ۷۵ نفر.

۲. آموزش فنی و حرفه‌ای یک دوره ۱۵ روزه از ۲۶ خرداد تا ۱۱ تیرماه در محل هنرسرای عالی با شرکت سرپرستان آموزش فنی جمعاً ۴۲ نفر.

۳. آموزش روستایی یک دوره کلاس، کارآموزی روستایی و کشاورزی از اول تیر تا ۴ مرداد با شرکت ۴۲ نفر.

۴. تعلیمات اساسی یک دورهٔ ۱۰ هفته‌ای از تاریخ ۱۶ تیر در محل دبیرستان دارالفنون با شرکت جمعاً ۱۶۰ نفر مربیان شهرستان‌ها.

۵. خانه داری یک دوره ۶ هفته‌ای از تاریخ ۲ تیر در محل هنرستان بانوان جمعاً ۱۱۴ نفر.

جمع کل افرادی که در کلاس‌های کارآموزی در تابستان امسال در تهران شرکت کرده‌اند ۵۹۸ نفر و عده دیگری نیز در کلاس‌های بعدی شرکت کرده‌اند.

۵- بنابردرخواست وزارت فرهنگ کتابی به نام "دورهٔ مختصر فرهنگ ایران" به قلم دانشمند و استاد محترم جناب آقای دکتر صدیق اعلم[1] تدوین و تألیف شده که دو هزار جلد آن از محل اعتبارات اصل چهار خریداری و برای تدریس در دانشسراهای مقدماتی و کشاورزی و همچنین برای مطالعه دانش آموزان بین کلیه آموزشگاهها به مقدار لازم توزیع شد و نیز چند دوره کتاب حساب و همچنین ۲۶۲ کتاب دیگر مانند کتاب‌های پنجم و ششم کشاورزی و صنعتی که از هر یک ده هزار جلد و جمعاً چهل هزار جلد چاپ شد و مبلغی

۱- منظور آقای دکتر عیسی صدیق است که چندین دوره در دهه ۲۰ به وزارت فرهنگ منصوب می‌شود.

در حدود ۱/۵۳۰/۰۰۰ ریال به این منظور از اعتبارات کمک‌های فنی پرداخت شده است و هم‌چنین مبلغی در حدود ۲۱۰/۰۰۰ ریال به بودجه مجله دانش آموز مساعدت شده است.

۶- وسایل و اسباب: مقادیر قابل توجهی اسباب و اثاثیه مورد احتیاج مدارس مخصوص لوازم فنی و کشاورزی و خانه داری از اعتبارات اصل چهار خریداری و بین آموزشگاه‌ها و استان‌ها توزیع و تقسیم شده و مورد استفاده قرار گرفته است.

۷- فعالیت خانه داری شامل دو قسمت است: ۱. خانه داری ۲. فعالیت زنان

۱. خانه داری: در این مورد اصولاً نظر بر این است که برنامه خانه‌داری در دبیرستان‌ها کاملاً مورد توجه بوده و طوری عمل شود که از صورت تئوری درآمده عملاً مورد استفاده دانش آموزان قرار گیرد و به این منظور علاوه بر این که برنامه رسمی تحصیلات خانه داری جزو سایر مواد دورهٔ اول متوسطه تدوین شده و به تصویب شورای عالی فرهنگ رسیده است، برنامه خانه داری برای دبستان‌ها و هم‌چنین برای دورهٔ دوم دبیرستان‌ها ضمن برنامه تحصیلات رسمی و هم‌چنین جداگانه به منظور این که شعبه تخصصی ایجاد شود که بتوان رشته خانه‌داری را بعداً در دانشگاه (دانشسرای عالی) تعقیب نمود در دست تهیه و اقدام است.

به وسیله صدور دستور و اعزام مأمورین به استان‌ها برنامه خانه داری را جداً مفید قرار داده و معلمین را با شرکت در کلاس‌های کارآموزی در مرکز بعضی شهرستان‌ها و هم‌چنین با راهنمایی در حین خدمت در کلاس‌ها بیش از پیش به کار آشنا نموده است.

تدریس و عمل به مواد خانه داری از حدود مدارس هم گذشته در نقاط ایل نشین و عشایری به منظور تعلیم زنان و افراد عشایر توسعه یافته است. این برنامه با اعزام اکیپ‌های خانه‌داری به نقاط دوردست در فارس و بلوچستان انجام شده است. روی هم رفته در سال جاری در حدود ۴۱۷۵۰ کیلومتر به وسیله مأمورین ادارهٔ مزبور طی شده و علاوه بر کارآموزان و دانش آموزان تعداد ۶۴۰ نفر سالمند هم به انجام برنامه راهنمایی شده‌اند. مقدار قابل توجهی اثاثیه و لوازم آشپزی و خیاطی خریداری و بین مدارس تقسیم شده و در بعضی نقاط ساختمان‌هایی هم ایجاد شد که صرفاً برای کارهای خانه داری مورد استفاده قرار گیرند.

از برنامه‌های ساختمانی در دست اقدام یکی ساختمان دبیرستان خانه داری فروغ رشت است که مبلغ ۴/۵۰۰/۰۰۰ ریال اخیراً حواله شده و یکی تعمیر قسمت خانه داری شهسوار است که قریباً حواله می‌شود.

۲. قسمت فعالیت زنان: این قسمت جزئی از برنامه خانه داری را تشکیل می‌دهد. مقصود هر نوع برنامه‌ای است برای بانوان، به خصوص بانوان دهات که برمبنای برنامه خانه داری زیرنظر معلمین و سرپرستان انجام می‌گیرد. حتی ممکن است بعضی از زنان دهات پس از قرار گرفتن برنامه بتوانند همان قسمت را به زنان دیگر دهکده بیاموزند.

این قسمت در دایرهٔ خانه داری نیز دارای مشاور مخصوص است و فعالیتی که تاکنون انجام گرفته در مرکز شهر صنعتی کرج و کشاورزی گرمسار (در داور آباد) است. در کرج مرکز این فعالیت توأم با یک مدرسه پرستاری روز برای کودکان و زنان کارگر و منظور از برنامه این است که:

۱. زنان دهات با فرا گرفتن اطلاعات خانه داری، کارهای دستی و خصال و سجایای یک ایرانی خوب بتوانند زندگی خود و همشهری‌های خود را بهتر کنند.

۲. وسایلی انگیخته شود که زنان زندانی تعلیمات و پرورش برای بهتر شدن و آموختن کارهای دستی و بهداشت و خانه داری و مادر خوب بودن و ایرانی خوب بودن و خیاطی و طبخ و امثال آن‌ها را فراگیرند و با این حال راه اکتساب و تحصیل پول را از طریق مشروع بیاموزند.

۳. برای زنان کارگر کارخانه‌ها، امور خانه داری و روش زندگی بهتر و اطلاعات امدادی که در زندگی کارخانه‌ای با آن مواجه می‌شوند تعلیم شود.

در تابستان ۱۳۳۵ از تمام کشور روی هم ۱۱۴ نفر در کلاس تهران برای کارآموزی حضور یافتند که ۳۵ نفر آنان از استان تهران و بقیه از استان‌های دیگر بوده‌اند. این عده برنامه‌ای را در مدت شش هفته از تاریخ ۲ تیر تا ۱۱ مرداد ۱۳۳۵ شامل نکات زیر:

۱. روانشناسی یادگیری ۲. خیاطی ۳. طباخی
۴. پارچه شناسی و لکه گیری ۵. تزیین منزل ۶. بهداشت و بچه داری
۷. روابط خانوادگی ۸. کارهای دستی ۹. تغذیه

تحت نظر استادان کارآزموده و سرپرستان کارورزیده خانه داری با موفقیت گذراندند و در روز پنج شنبه ۱۱ مرداد طی مراسمی گواهینامه چهارمین دوره کارآموزی را دریافت داشته‌اند.

در سال تحصیلی ۳۴ و ۳۵ پنج نفر مشاور فرهنگی جدید از کشورهای متحده آمریکا وارد شدند و روی هم ۳۳ نفر در تهران و شهرستان‌ها به کار اشتغال ورزیدند.

در سال آینده این عده با پنج نفری که برای دانشسرای عالی و شش نفر دیگر که برای آموزشگاه عالی فنی درنظر گرفته شده‌اند روی هم ۴۴ نفر مشاور فرهنگی خواهند بود.

به طور خلاصه فهرست کارآموزی رشته‌های مختلف در تابستان سال ۳۵ به شرح زیر بوده است:

۱. خانه داری ۲. تربیت بدنی و تربیت جوانان
۳. حرفه‌ای کشاورزی ۴. حرفه‌ای صنعتی
۵. تعلیمات اساسی ۶. تعلیمات عمومی
جمع کل ...

قسمت دیگری که پس از انجام امر الحاق به وزارت فرهنگ منتقل شد مؤسسه کتابخانه اصل چهار بود که با تعداد ۱۷۰۰۰ جلد کتاب و لوازم مربوط، به کتابخانه فنی وزارت فرهنگ منتقل گردید و در این کتابخانه در ظرف مدت ۶ ماه ۱۱۰۰ نفر مراجعه کرده و از کتاب و مجلات چه با امانت گرفتن و بردن در خارج که طبق برنامه خاصی انجام می‌گیرد و چه با مطالعه در محل کتابخانه استفاده نموده‌اند.

به منظور ازدیاد اطلاع و تبحّر معلمین زبان انگلیسی در طرز تدریس، در تابستان ۳۵ کلاس‌هایی در تهران و استان‌های دهم و هفتم تحت‌نظر مستقیم مدیر دروس انجمن ایران و آمریکا هریک به مدت ۳ هفته دایر شد و جمعاً ... نفر از معلمین زبان انگلیسی دبیرستان‌های تهران و استان‌های مزبور در آن شرکت کردند. درنظر است آن کلاس در سال‌های بعد نیز دایر گردد.

مراسم اختتام دورهٔ کلاس تهران با حضور آقای وزیر فرهنگ و نمایندگان سفارت آمریکا در انجمن انجام گرفت.

ایجاد مراکز فرهنگی، کارآموزی، ورزشی، کتابخانه و نشر کتب و هم‌چنین ارائه آموزش‌های خانه‌داری و مهارت‌های فنی و حرفه‌ای برای بانوان بویژه جهت امرار معاش از نکات مهم این توافقنامه فرهنگی است.

همان‌گونه که اشاره شد شرایط حاکم بر جامعه جهانی و بویژه نفوذ کمونیسم عامل مهمی بوده است تا کشوری مانند آمریکا را بر آن دارد که در یک مقطع زمانی خاص در مواجهه با جنگ سرد و ممانعت از نفوذ شوروی در کشورهای عقب مانده سرمایه گذاری کند. اما برخورد کشورهای بهره گیرنده از این کمک‌ها متفاوت بوده است[1] چنان‌که هشیاری دولت‌ها و شرایط فرهنگی حاکم نقش مهمی در چگونگی بهره‌گیری از این‌گونه کمک‌ها داشته است به گونه‌ای که بیشترین منافع را برای کشور به ارمغان آورد. برای مثال کشورهایی مانند ترکیه، یونان، کره جنوبی و فیلیپین نیز از کمک‌های اصل چهار بهره گرفته‌اند لیکن برخورد آنها در استفاده از این کمک‌ها در ساختار داخلی و یا جهت‌گیری‌های بین المللی یکسان نبوده است. به‌طورکلی تحلیل‌های متفاوتی در رابطه با اصل چهار ترومن و اثرات آن در ایران وجود دارد. برخی از این تحلیل‌ها حکایت از شتاب زدگی، ناهماهنگی و بدون دنباله بودن این فعالیت‌ها دارد و برخی دیگر، فعالیت‌های صورت گرفته را تأثیرگذار و اثربخش می‌داند[2]. در هرحال باید گفت شرایط فرهنگی حاکم بی تردید از جمله عوامل مهم در اثربخشی و اجرای پروژه‌های اصل چهار بوده است. نکته‌ای که شاید بتوان آن را از نقاط ضعف عملکرد اصل چهار در ایران قلمداد کرد عدم انجام یک مطالعه جامع از وضعیت اقلیمی و فرهنگی ایران است. تصور این که صرفاً با ارسال آخرین تجهیزات، تکنولوژی، دانش فنی و کارشناسان با تجربه بتوان شرایط اقتصادی و اجتماعی را با سرعت و بدون شناخت زیرساخت‌های آن متحول نمود تصور نادرستی است که به تبع آن تحلیل‌های متفاوتی از عملکرد اصل چهار را بدنبال داشته است. در این رابطه ملاحظه گزارش پروفسور لئون ولکات معاون اداره امور عمومی و اداری اصل چهار در ایران بسیار جالب و قابل تأمل است.

۱- اشاره به این نکته ضرورت دارد که شرایط خاص کشورهای استفاده کننده از امتیازات اصل چهار سبب شده است تا اولویت‌های این کشورها ازنظر انجام اصلاحات در زمینه‌های اقتصادی، فرهنگی و یا حتی نظامی با هم متفاوت باشد امّا نکته مهمی که در مورد ایران همواره مایه اعتراض دولتمردان ایرانی بوده است پائین بودن رقم کمک‌های آمریکا بویژه در قیاس با دو کشور ترکیه و یونان است. در این رابطه برخورد مرحوم دکتر مصدق نیز با برنامه‌های اصل چهار حائز اهمیت است. مرحوم دکتر مصدق نیز با درک اهداف دولت آمریکا خواهان افزایش سرمایه گذاری و کمک‌های فنی و اقتصادی است لیکن موافق برنامه ریزی و مدیریت انحصاری آمریکائیان نبوده و هم‌چنین حاضر به عقد تفاهم نامه‌های جانبی که منافع ملی و استقلال کشور را تحت تأثیر قرار دهد نیز نمی‌باشد لذا با عدم اعتماد دولت آمریکا به دولت وقت ایران به لحاظ محور قرار دادن منافع ملی و یا تشخیص ناتوان بودن آن در مقابله با نفوذ کمونیسم که از اهداف پایه اصل چهار بوده است مقدمات سقوط دولت مرحوم دکتر مصدق در یک توافق ملی و بین المللی فراهم می‌شود.

۲- برای مثال در برخی از مناطق روستایی به دلیل عدم شناخت شرایط محیطی و اقلیمی اصلاحات کشاورزی سبب خسارت به کشاورزان شده و حتی نزاع و درگیری‌هایی را ایجاد نموده است اما در مقابل برخی از اصلاحات اداری، فنی و بهداشتی اثربخش و قابل توجه بوده است.

تقدیر و تشکر از لئون ولکات (معاون ادارهٔ امور عمومی و اداری اصل چهار) به هنگام ترک ایران؛ به انضمام گزارش وی در زمینهٔ امور اداری در ایران

نخست وزیر[1]

آقای پروفسور لئون ولکات، معاون ادارهٔ امور اداری عمومی
هیأت عملیات اقتصادی آمریکا در ایران و مشاور امور اداری نخست وزیر

در این موقع که دورهٔ مأموریت شما در ایران خاتمه پذیرفته و عازم مراجعت به آمریکا می‌باشید لازم است از زحمات و حسن خدمتی که به منظور بهبود امور اداری دستگاه‌های دولتی ایران نشان داده‌اید و هم‌چنین از همکاری‌های صادقانه شما با شورای عالی معاونین ثابت اظهار رضایت و قدردانی نماید.

وزیر مشاور و معاون ثابت نخست وزیر
اشرف احمدی

تاریخ: بیستم اسفندماه ۱۳۳۹

قسمتی از گزارش پروفسور لئون ولکات، معاون ادارهٔ امور عمومی و اداری اصل چهار و مشاور اداری دفتر نخست وزیر

نظربه این که به زودی کشور ایران را ترک خواهم نمود گزارش ذیل را که حاوی خلاصه‌ای از بررسی‌ها و مشاهدات خویش در زمینه چگونگی امور اداری در دستگاه‌های دولتی کشور ایران می‌باشد تقدیم می‌نمایم. مطالب مندرج در این گزارش خلاصه‌ای از مطالبی خواهد بود که پس از ورود به واشنگتن با مقامات مربوط به اداره همکاری بین المللی در مورد آن مذاکره خواهم نمود.

آثار و علائم پیشرفت

شروع یک سلسله اقدامات مفید و مهم زمینه‌ای برای پیشرفت امور اداری در کشور ایران فراهم نموده است. ایجاد سازمان‌هایی مانند شورای عالی امور اداری، مؤسسه علوم اداری و بازرگانی، سازمان خدمات کشوری، شورای رؤسای بهبود امور اداری وزارتخانه‌ها و سازمان اتحادیه شهرداری‌ها که مؤسسات جوان و جدید التأسیس هستند به طور قطع و یقین سهم بسزایی در پیشرفت امور اداری برای دولت ایران خواهند داشت.

اقدام به تهیه و تدوین بودجه برنامه‌ای، توجه و استفاده از ارقام آماری، تهیه پروژه‌های متعدد برای بهبود امور بایگانی و تشکیل سمینارها و برنامه‌های کارآموزی ضمن خدمت و بالاخره مطالعه و طرح ریزی برای اجرای برنامه سوم را نیز باید جنبشی در زمینه اجرای امور به نحو مطلوب و مترقی تلقی نموده و اثرات نیکوی آن را نادیده نپنداشت.

لزوم اصلاحات بیشتر و مفیدتر

علاوه بر اقداماتی که تاکنون انجام گردیده و بدان اشاره شد خوشبختانه دولت ایران به لزوم یک سلسله اقدامات و اصلاحات ضروری دیگر معتقد است. بیانات و اوامر مؤکد شاهنشاه مبنی بر لزوم یک پیشرفت و تحول سریع در زمینه امور اداری خود گواه صادقی بر این مدعا است.

هیچ ملتی نمی‌تواند همواره از طرز ادارهٔ امور کشور خویش خشنود و راضی باشد. زیرا تحولات سریع اجتماعی پیوسته مشکلاتی به وجود می‌آورد و وجود این مشکلات موجب می‌گردد که خدمات عمومی برای جوابگویی به احتیاجات روزمره مردم توسعه یابد و چنانچه

۱- مرکز اسناد ریاست جمهوری

کشوری نتواند از اصول و روش‌های نوین و مترقی برای اجرای امور استفاده نماید بدون تردید از سیر تکاملی جهانی به سوی زندگی بهتر و آزادی انفرادی بیشتر عقب خواهد ماند.

پیشنهادات هیأت عملیات اقتصادی آمریکا در ایران که تاکنون به مرحله اجرا درنیامده است؛ ادارهٔ امور عمومی و اداری هیأت عملیات اقتصادی آمریکا در ایران به منظور پیشرفت و بهبود امور اداری در ایران پیشنهاد اساسی ذیل را توصیه نموده است:

۱- *پیشنهاد تصویب قانون استخدام کشوری*
۲- *پیشنهاد تصویب قانون ممیزی*
۳- *پیشنهاد تصویب قانون بایگانی کل کشور*
۴- *پیشنهاد تشکیل یک سازمان مرکزی برای طرح برنامه‌ها تحت نظر مستقیم نخست وزیر*
۵- *تشکیل سازمان بهبود امور اداری که به عنوان یک دستگاه مشورتی با دفتر نخست وزیر و یا شورای عالی معاونین ثابت اداری همکاری نماید.*
۶- *واگذاری مسئولیت طرح و تنظیم بودجه کشور به دفتر نخست وزیر*
۷- *از تمرکز خارج نمودن امور حسابداری در وزارت دارایی و واگذاری آن به وزارتخانه‌های مربوطه*
۸- *تشکیل سازمانی به منظور هماهنگ ساختن کلیه کمک‌های خارجی*
۹- *توسعه اختیارات استانداران در زمینه امور اداری*

اجرای پیشنهادات فوق می‌تواند مقدمه‌ای برای حصول پیشرفت در زمینه امور اداری قرار گیرد و آنچه که شایان کمال اهمیت است نحوهٔ اجرای این پیشنهادات می‌باشد که در حقیقت اجرای صحیح آن‌ها می‌تواند به عنوان کلیدی برای بهبود امور و رفع پاره‌ای از مشکلات اداری باشد. گرچه تصویب قانون مربوط به توسعه اختیارات استانداران و هم‌چنین صدور دستور مبنی بر تفویض اختیارات در امر حسابداری به وزارتخانه‌های مربوطه ظاهراً به مورد اجرا درآمده است اما آنچه موردنظر است نتایج عالی و بهره‌برداری کاملی است که در نتیجه اجرای صحیح از این گونه اقدامات می‌توان به دست آورد.

ادارهٔ امور عمومی هیأت عملیات اقتصادی آمریکا چنین استنباط می‌کند که دولت ایران در رد یا قبول پیشنهادات فوق مسئولیتی نداشته و می‌تواند در کمال آزادی برای اجرا و یا عدم اجرای آن‌ها تصمیم بگیرد. از طرفی خط مشی دولت متحده آمریکا حفظ اصول آزادی و اهدای کمک‌هایی است که کشورهای توسعه نیافته لزوم آن کمک‌ها و اقدامات را جزئی از مصالح کشور خویش بدانند و چنانچه این پیشنهادات مورد قبول واقع نگردد و ازنظر دولت ایران لازم و مفید تلقی نگردد لازم است تعداد کارشناسان خارجی امور اداری در ایران بیش از پیش تقلیل داده شود.

عدم تفاهم

به طوری که مشهود است هیأت عملیات اقتصادی آمریکا در ایران نتوانسته است اصول کلی و اساسی امور اداری نوین را چنانچه موردنظر کارشناسان این فن در ایالات متحده و سایر کشورهای غربی می‌باشد در کشور ایران تشریح و تفهیم نماید. متأسفانه این امر سبب می‌شود که مقامات عالیه تصور نمایند حصول اصلاحات اداری از طریق اقدامات کلی و محدود میسر می‌باشد و با چنین تصوری مسئولیت این سوءتعبیر به عهدهٔ هیأت عملیات اقتصادی در ایران می‌باشد که از عهدهٔ تشریح و تفهیم وضع موجود آن طور که باید و شاید برنیامده است و اذعان بدین مطلب امری بسیار ساده می‌باشد. ادارهٔ امور عمومی و اداری اصل چهار زمانی وسیع‌ترین تشکیلات خود را در سراسر جهان از لحاظ تعداد متخصص در کشور ایران دایر نموده بود. استخدام عدهٔ کثیر متخصصین از این نظر الزام آور تلقی شد که دولت ایران پیشنهادهای اساسی را در زمینه اصلاح امور دولتی و سازمان‌های کشوری مورد توجه قرار داده بود.

گردآوردن چنین تعداد کثیر از متخصصین شاید بی موقع و نابهنگام بوده است. قبل از آن که دولت ایران مبادرت به یک رشته اقدامات مؤثر و مثبت نماید این عده در تهران حاضر به خدمت بوده و انتظار داشته‌اند تصمیمات لازمه و مهمی از طرف دولت ایران برای یک رفورم اداری و اصلاحات اساسی گرفته شود و از وجود ایشان استفاده گردد. دوران این انتظار بسیار طولانی گردید و متخصصین مزبور اوقات خود را صرف اموری مانند تصدی و گردانیدن امور ضبط و مخصوصاً روش‌های نوین بایگانی و یا نگارش دستورالعمل‌های ساده اداری و یا طبقه بندی مشاغل و تهیه نقشه‌های سازمانی و کارهای بسیار محدود و ابتدایی در مورد امور اداری نمودند که اگرچه خالی از ارزش نبود لکن در مقابل کارهای اساسی که لازم می‌نمود بسیار ساده و محدود بود.

چون تمام کوشش و اهتمام متخصصین صرف اموری که در درجه دوم اهمیت قرار دارند گردیده است و بیم آن می‌رود که بسیاری از رؤسای امور دولت ایران چنین تصور کنند که منظور از تحول در امور اداری نوین، اصلاح بایگانی و امور کارپردازی و طبقه بندی مشاغل و تهیه شرح وظایف برای کارمندان و یا روش‌های ساده نمودن کار است که به وسیلهٔ مشاورین آمریکایی در مؤسسات دولتی ایران پیشنهاد و به کار بسته شده است. امیدوارم که چنین سوءتعبیری پیش نیاید، زیرا اصلاح امور بایگانی و امور مشابه آن وسایل کوچکی هستند که اجرای هدف‌های عالی و بزرگ را امکان‌پذیر می‌نمایند. وقتی اصلاحات اساسی ارزش و اهمیت واقعی خود را به ظهور برسانند آن وقت است که می‌بینیم اصلاح امور بایگانی و یا استفاده از روش‌های نوین برای کارپردازی به نوبه خود در یک اقدام اساسی و مهم در زمینه امور اداری نقش خود را ایفاد نموده و موجب گشته‌اند برنامه‌ای بهتر و سهل‌تر اجرا گردد. در کتابی که اخیراً به قلم اعلی حضرت همایونی شاهنشاه ایران تحت عنوان "ماموریت برای وطنم" انتشار یافته است معظم‌له به جزوه‌ای که به وسیلهٔ ادارهٔ امور عمومی و اداری اصل چهار تهیه گردیده و متضمن شرح پیشنهادی در مورد "بهبود امور مالیاتی از طریق اصلاح بایگانی" می‌باشد اشاره فرموده‌اند.

اعلی حضرت همایونی چنین تصور فرموده‌اند که روش پیشنهادی فوق مورد اجرا قرار گرفته و در نتیجه چهل درصد از مراحل مختلف اداری و شصت درصد از تشکیل پرونده‌های زائد با اتخاذ این روش نوین کاهش یافته است. متأسفانه باید اذعان نمود که عین روش پیشنهادی به طور واقعی و اساسی به مرحله اجرا درنیامده و جامه عمل نپوشیده است و قسمت اعظم آنچه که از این پینشهاد رسماً پذیرفته شده بود و چندی مورد اجرا قرار گرفت در حال حاضر متروک گردیده است و آنچه که در مورد این پیشنهاد قابل توجه می‌باشد برقراری و ایجاد یک سیستم صحیح برای جمع آوری مالیات می‌باشد که عمل ساده نمودن کار فقط جزئی از این هدف بزرگ بوده است.

در کشور ایران بین مقام مسئول که فرمان اجرای امور را صادر می‌کند و اتخاذ تصمیم می‌نماید و دستگاه اجرا کننده همیشه شکاف عظیمی وجود دارد که تا این شکاف هموار نگردد اهمیت تصمیمات اتخاذ شده و نتایج عالی اجرایی آن مشهود نخواهد گردید. به طور مثال، بین دستور صادره در مورد جمع آوری مالیات به طرز عادلانه و یا اجرای یک برنامه بهداشتی برای تلقیح اطفال بر ضد آبله تا نتایج اجرایی آن که عبارت از تعدیل ثروت و داشتن بهداشت صحیح می‌باشد فرسنگ‌ها فاصله موجود است، البته اتخاذ تصمیم حائز کامل اهمیت است اما آنچه که مطلوب اجتماع می‌باشد و آن را می‌توان به عنوان پیشرفت تلقی نمود نتیجه‌ای است که از اجرای چنین دستوری عاید عموم افراد کشور می‌گردد.

مساعی که باید در آتیه برای پیشرفت امور اداری مبذول گردد

شکی نیست که دولت ایران در آتیه به کمک‌های فنی در مورد پیشرفت امور اداری نیازمند خواهد بود و ترتیب اثر بخشیدن به پیشنهاداتی که ذکر شد اقدام مؤثر و مفیدی در این زمینه خواهد بود. وقتی تصمیمات لازم در این مورد اتخاذ گردید آن وقت است که برای اجرای این تصمیمات، کارشناسان و متخصصین خارجی می‌توانند به دولت ایران کمک نمایند. در این مورد دولت ایران می‌تواند از سازمان ملل متحد و سازمان سنتو یا اصل چهار کمک های لازم را دریافت نماید. اصل چهار جویای کار نیست ولی می‌خواهد اکر کاری به عهده‌اش محول می‌گردد مثمر به ثمر باشد. بهرحال دولت ایران از هر منبعی کمک بخواهد باید پایه و اساس این کمک را به نحوی استوار نماید که قابل استفاده و مفید بوده و نتایج حاصله از آن مشهود گردد و مورد استفاده عموم قرار گیرد.

LEON WOLCOTT

از گزارش پروفسور ولکات موضوع عدم مطالعه جامع آمریکائیان از وضعیت ایران به خوبی قابل درک است و از طرف دیگر این که مشکلات مهم و اساسی در اجرای مؤثر و زیربنایی بسیاری از پروژه‌های تعریف شده عدم آمادگی طرف ایرانی به دلیل عدم درک صحیح از اصلاحات ساختاری و آماده سازی منابع برای این امر، بوروکراسی و بویژه مشکلات فرهنگی است، مقوله‌ای که ریشه‌ای کهن و دیرینه در کشور ما دارد و پس از گذشت سال‌ها هم‌چنان قابل رؤیت است.

۱-۲- تشکیل اداره استاندارد

با توجه به مطالب ارائه شده در بخش پیشین در خصوص روند و عوامل مؤثر در تشکیل اداره استاندارد می‌توان گفت موجودیت این اداره به شدت با مقوله صادرات بویژه محصولات کشاورزی گره می‌خورد. آن چنان‌که در برنامه‌های اصل چهار نیز دیده شد عملیات اصلاح وضعیت کشاورزی از جمله فعالیت‌های مهم این برنامه بوده است و قابل پیش بینی بود که با توجه به صادرات عمده محصولات کشاورزی ایران موضوع استانداردها در ابتدا و در قالب فعالیت‌های آزمایشگاهی جهت کنترل کیفیت و درجه بندی محصولات صادراتی مطرح شود. کشور ایران در طول سالیان متمادی همواره یکی از بزرگترین صادر کنندگان محصولات کشاورزی بوده است لیکن این امر در قرون و اعصار مختلف به اشکال گوناگون صورت می‌گرفته است. در زمان‌هایی صادرات یا واردات اقلام بخصوصی کاملاً در انحصار حاکمان، سلاطین و یا تجار خاصی قرار داشته و در زمان دیگری امکان صادرات و واردات برای گروه‌های دیگری از مردم نیز فراهم می‌شده است اما قدر مسلم فرآیند قانونی شدن آن را باید به دوران پس از مشروطه و به تشکیل مجلس قانون‌گذاری نسبت داد. در این رابطه قابل ذکر است اولین اقدام قانونی در خصوص تجارت خارجی در اسفندماه سال ۱۳۰۹ در زمان پهلوی اول با تصویب ماده واحده‌ای در مجلس شورای ملی وقت شکل می‌گیرد که برطبق آن تجارت خارجی ایران کاملاً به انحصار دولت درمی‌آید و حق واردات و صادرات کلیه محصولات به دولت واگذار می‌شود و جالب توجه اینکه در قانون متمم این قانون دولت مکلف به حفظ کیفیت کالا نیز می‌گردد.

متن کامل ماده ۱۱ قانون متمم قانون انحصار تجارت خارجی (سال ۱۳۰۹) به شرح ذیل است:

«دولت مکلف است موجبات مرغوبیت هر یک از محصولات صدوری مملکت را تهیه کرده و معین نماید که به چه طرز و ترتیب باید تهیه شود. پس از انجام مقدمات مزبوره و اعلام آن دولت مجاز خواهد بود از صدور محصولاتی که مطابق نمونه و شرایط معینه نبوده و به واسطه عدم مرغوبیت سکته به حسن شهرت صادرات مملکت وارد می‌نماید جلوگیری کند».

در این قانون وزارت اقتصاد ملی که بعداً در سال ۱۳۳۴ به دو وزارتخانه بازرگانی و صنایع و معادن تقسیم می‌شود مأمور اجرای قانون می‌گردد. این اقدام قانونی در کوتاه‌مدت سبب بهبود صادرات و تنظیم درآمدهای دولت و تغییر روند بازرگانی سنتی می‌گردد. چنان‌که رفته رفته شرکت‌های بازرگانی و سهامی جایگزین بازرگانی سنتی شده و در الگوی کشاورزی نیز تغییرات محسوسی پدید می‌آید و صادرات کشور نیز از جایگاه مناسبی برخوردار می‌گردد.

مکلف شدن دولت در کنترل کیفیت کالاها قطعاً نقطه شروعی است برای ضرورت ایجاد یک سیستم اجرایی در انجام این وظیفه لیکن بدرستی مشخص نیست که این وظیفه چگونه اجرا می‌شده است. برای مثال در قانون متمم قانون انحصار تجارت خارجی وظایف کاملاً روشنی برای گمرک تعریف شده امّا در خصوص چگونگی نظارت بر کیفیت کالا ردپای فرآیند قانونی و اجرایی آن بدرستی معلوم نیست اما این

حرکت مسلماً تفکر تهیه مدارک استاندارد گونه را رقم زده است چنان‌که در قدم اول دستورالعمل‌های فرآوری و نگهداری برخی از اقلام کشاورزی برگرفته از دروس مدرسه عالی فلاحت بکار گرفته شده و پایه استانداردهای بعدی می‌گردد.

متأسفانه با آغاز جنگ جهانی دوم و تشدید نابسامانی‌های اجتماعی بویژه در ایران نه تنها وضعیت اجرایی این قانون نامشخص‌تر از گذشته می‌گردد بلکه اوضاع نابسامان و نیاز کشورهای درگیر جنگ سبب رشد بازرگانی غیرمتعارفی در کشور می‌شود که در آن هرگونه کالای نامرغوب از سوی افراد متفاوت سودجو و متقلب بدون هیچ‌گونه نظارتی روانه کشورهای خارجی شده و به اعتبار صادرات کشور لطمه جدی وارد می‌کند. اما پس از پایان جنگ و بازسازی کشورهای درگیر با فزونی یافتن انتظارات مصرف کنندگان خارجی و حتی کثرت شکایات آنها از کالای ایرانی موضوع کیفیت کالاهای صادراتی مجدداً مورد توجه جدی قرار می‌گیرد. برای مثال شکایت یکی از مشتریان اروپایی در پی مصرف خشکبار ایران که سبب شکستن دندان وی شده است از جمله خاطراتی است که آقای دکتر خورسند اولین رئیس مؤسسه استاندارد از آن به عنوان یکی از عوامل مهم در جدی شدن امر کیفیت و لزوم تأسیس آزمایشگاه برای کنترل کیفیت کالاهای صادراتی کشور یاد می‌کند.

از یک نظر می‌توان قانون تجارت خارجی سال ۱۳۰۹ را مقدمه‌ای بر ضرورت ایجاد تشکیلاتی دانست که وظیفه نظارت و کنترل کیفیت کالاهای صادراتی را به عهده می‌گیرد[۱]. با این حال برنامه ریزی و تشکیل اداره استاندارد تحت عنوان پروژه ۳۸ اصل چهار ترومن در وزارت بازرگانی وقت شکل اجرایی به خود می‌گیرد[۲]. با اینکه تفکر مطالعاتی تأسیس اداره استاندارد به سال ۱۳۳۲ باز می‌گردد لیکن از اسناد موجود این چنین به نظر می‌رسد که پیش از این سال اداره‌ای در سازمان صنایع کشور و سپس در وزارت صنایع و معادن وظیفه تدوین استانداردها (نرم‌های صنعتی) را به عهده داشته است. ملاحظه گزارش اداره مطالعات فنی وزارت صنایع و معادن وقت در این خصوص جالب توجه است.

۱- اولین حرکت نظام مند در ارتباط با استاندارد و استاندارد سازی تصویب قانون اوزان و مقیاس‌ها در پی تلاش و همت پروفسور حسابی در سال ۱۳۰۴ است که در بسیاری از منابع از آن به عنوان مبدأ استاندارد سازی نوین یاد شده است.

۲- تا پیش از سال ۱۳۳۹ در کلیه مدارک و منابع مؤسسه استاندارد با نام اداره استاندارد معرفی و نامیده شده است. در این سال با تصویب قانون مربوطه نام اداره به مؤسسه تغییر یافته است. لذا در این کتاب نیز بکار بردن واژه اداره یا مؤسسه براساس سال مذکور در متن رعایت شده است.

تاریخ ..... ماه ۱۳٤

شماره .....

پیوست .....

وزارت صنایع و معادن

(۱)

گزارش درباره امور مربوط به نرم

یکی از وظایف سازمان صنایع کشور که در سال ۱۳۳۱ تشکیل گردید " ایجاد اداره ای برای تدوین قواعد نرم صنعتی " بود . بموجب تبصره ۱ ماده واحده قانون راجع به تشکیل وزارت اقتصاد ملی بدو وزارتخانه بازرگانی و صنایع و معادن، سازمان صنایع کشور و بودجه آن ضمیمه وزارت صنایع و معادن گردید و با این ترتیب امور مربوط به تدوین نرم جهت محصولات صنعتی داخلی نیز بعهده این وزارتخانه محول شد .

در سازمان صنایع کشور اداره اطلاعات و نرمهای صنعتی و پس از آن در وزارت صنایع و معادن اداره آمار و مطالعات و نرمها امور مربوط به تدوین نرم را بعهده داشتند و در این زمینه اقداماتی از قبیل خرید نشریات مربوط به نرم بعضی کشورهای خارجی و ترجمه قسمتی از نرمها انجام داده اند

در سال ۱۳۳۸ اداره آمار و مطالعات و نرمها به سه اداره مجزا تجزیه شد و اداراتی مطالعات فنی و نرمها تشکیل و هریک عهده دار وظایف مخصوص خود گردیدند .

در ۲۵ خرداد ۱۳۳۹ قانون راجع به اجازه تأسیس مؤسسه استاندارد ایران که به تصویب مجلسین رسیده بود جهت اجرا ابلاغ گردید . بموجب ماده ۱ این قانون قسمتی از وظایف مؤسسه استاندارد ایران عبارت است :

۱ ـ مطالعه و تحقیق درباره محصولات کشاورزی و مصنوعات مختلفه از نظر طبقه بندی در تعیین استاندارد رسمی کلیه کالاها مخصوصاً کالاهای صادراتی

۲ ـ راهنمائی فنی و فنی تولیدکنندگان و صادرکنندگان و وارد کنندگان انواع کالاها

۳ ـ تشابیل نمونه با استانداردهای معینه و صدور گواهی نامه مربوطه

و بموجب ماده ۲ قانون مذکور :

منشی کلی و رئوس مسائل فنی و مالی و اداری مؤسسه استاندارد ایران با تصویب

۱- سازمان اسناد و کتابخانه ملی

تاریخ ..... ماه ۱۳٤

شماره .....

پیوست .....

وزارت صنایع و معادن

شورایعالی خواهد بود که مرکب از ۷ نفر بشرح زیر است :

۱ ــ وزیر بازرگانی یا قائم مقام ایشان که ریاست شورایعالی را خواهد داشت.

۲ ــ ۲ نفر متخصص بانتخاب وزیر بازرگانی

۳ ــ یک نفر نماینده از وزارت صنایع و معادن

٤ ــ یکنفر نماینده از وزارت کشاورزی

٥ ــ یکنفر نماینده از اطاق بازرگانی تهران

طبق ماده ۳ قانون مذکور

رئیس مؤسسه استاندارد از طرف وزیر بازرگانی از بین کارشناسان که دارای تحصیلات عالیه در رشته فیزیک برده و در نسبت استاندارد کالاهای مختلفه تجربه و تخصص کافی داشته باشند انتخاب خواهد شد .

با توجه باینکه بموجب قانون فوق امور مربوط به تدوین نرم جهت محصولات صنعتی بعهده مؤسسه استاندارد ایران واگذار گردیده است وزارت صنایع و معادن برای اینکه بتواند در زمینه تدوین نرم اقدام نماید تشکیل شورایعالی نرمهای صنعتی کشور را به هیئت وزیران پیشنهاد نموده که در جلسه مورخ ۱۳۴۱/۱/۲۳ به تصویب هیئت وزیران رسید

طبق تصویبنامه مذکور :

برای نرم گذاری محصولات صنعتی در کشور شورائی بنام شورایعالی نرمهای صنعتی به ریاست وزیر صنایع و معادن یا قائم مقام ایشان و مرکب از اعضاء زیر تشکیل میگردد .

۱ ــ رئیس مؤسسه استاندارد های وزارت بازرگانی

۲ ــ رئیس یا نایب رئیس اطاق بازرگانی و یا نماینده صلاحیتدار آن اطاق

۳ ــ رئیس یا نماینده دانشکده فنی دانشگاه تهران

٤ ــ نماینده کانون مهندسین

٥ ــ مدیر کل فنی وزارت صنایع و معادن

تاریخ ..... ماه ۱۳٤

شماره .....

پیوست .....

وزارت صنایع و معادن

وظائف شورایعالی عبارتست از رسیدگی به نتیجه مطالعات و پیشنهادات و نرمهائیکه بوسیله کمیته های فنی یا اداره نرمها بعمل آمده و برای اظهار نظر و تصویب و موافقت یا انتشار آنها احاله میگردد .

جلسات شورایعالی تا تاریخ ۱۳۳۹/۱۲/۲۶ تشکیل و آئین نامه شورا تصویب و طرز کار کمیته های فنی تدوین نیز مورد بررسی قرار گرفت

درسال ۱۳۳۸ و تا مهر ۱۳۳۹ مسئولیت اداره نرمها بعهده آقای مهندس س انواری بوده است که جهت تکمیل تحصیلات به فرانسه اعزام گردید . پس از آن تا ۳۹/۱۱/۲ مسئولیت اداره مذکور به عهده آقای مهندس م مخاطب رفیعی بوده که بعلت پاره ای مشکلات مالی از خدمت در وزارت صنایع و معادن کناره گیری نمودند . از ۳۹/۱۱/۲ تا ۴۰/۲/۲۳ آقای مهندس م پیرزادی سرپرستی اداره مزبور را که کارمندان آن محدود به یک نفر مهندس مربوط و یک نفر ماشین نویس بوده اند بعهده داشته و بعلت در اختیار نداشتن وسائل کار از ادامه فعالیت استعفا نموده اند . پیرو گذارش مورخ ۴۰/۳/۱۰ مدیریت کل فنی وقت به مقام وزارت راجع به دعوت مجدد از آقای مهندس م مخاطب رفیعی مدیریت کل فنی وقت نتیجه مذاکرات خود را با مقام وزارت درباره اداره نرم به شرح زیر جهت اقدام به مدیریت کل اداری وقت اعلام میدارند :

" مقام وزارت با این پیشنهاد موافقت نفرمودند و با شرایط موجود اداره نرم ها را ضروری ندانستند بنا براین عین گزارش برای اقدامی که مقتضی باشد ارسال گردید . در صورت انحلال اداره نرمها بهتر است یکنفر برای امور اتفاقی نرمها باقی بماند که در مواقع ضرورت مورد استفاده قرار گیرد و امور مربوطه را انجام دهد "

براساس این گزارش طبق دستور اداری شماره ۷٤۲/۱۲۸٦٦ مورخ ٤۰/٤/۸۹ اداره نرمها منحل و وظایف آن بعهده اداره مطالعات فنی محول گردیده است .

اداره مطالعات فنی

۴۰/٤/۲۸

این گزارش نشان می‌دهد که وزارت صنایع و معادن حتی پس از تأسیس مؤسسه استاندارد هم‌چنان علاقمند به تدوین استانداردهای صنعتی بوده است اما با عدم پیشرفت در این زمینه فعالیت تدوین استانداردها به مرور و به‌طور کامل به مؤسسه منتقل می‌شود و هم‌چنین منابع و مدارک موجود نیز در زمان‌های مقتضی و بنا به درخواست مؤسسه استاندارد در اختیار آن قرار می‌گرفته است. مکاتبات بعدی مؤسسه استاندارد با وزارت صنایع و معادن در خصوص استعلام برخی از استانداردهای موردنیاز گویای این رابطه همکاری است.

از نکات جالب توجهی که در این گزارش به چشم می‌خورد می‌توان به ترکیب شورایعالی مرتبط با استاندارد، نحوۀ گزینش و نوع تخصص ریاست مؤسسه استاندارد، روند تدوین و تصویب نرم‌های صنعتی و همچنین تداخل وظیفه بین مؤسسه استاندارد و وزارت صنایع و معادن اشاره کرد.

همانگونه که اشاره شد تأسیس اداره استاندارد در سال ۱۳۳۲ مورد توجه دولت قرار می‌گیرد. در تاریخ دوم اردیبهشت ۱۳۳۲ موافقت نامه‌ای میان وزیر اقتصاد ملی، مدیر عامل سازمان برنامه و هیئت مدیره عملیات اقتصادی آمریکا در ایران به امضاء می‌رسد که به پروژه ۳۸ اصل چهار معروف است که هدف از آن کنترل کیفیت و بهبود صادرات کشور از طریق تأسیس یک آزمایشگاه جهت تعیین استاندارد کالاهای صادراتی است. ضرورت کنترل کیفیت کالاهای صادراتی (محصولات کشاورزی) و نحوه درجه بندی، طبقه بندی و بسته بندی آنها از طریق تجهیز آزمایشگاه‌های ذیربط و با بهره‌گیری از کارشناسان آموزش دیده اساس موجودیت و فعالیت اداره استاندارد را در ابتدا در قالب پروژه ۳۸ اصل چهار تشکیل می‌دهد. گفتنی است در سال‌های بعد با انجام اصلاحاتی بر این پروژه وظایف دیگری از جمله تجزیه کالاها و تعیین ماهیت و استانداردهای ذیربط، بازرسی و صدور گواهی کیفیت براساس استانداردها به ساختار و فعالیت‌های اداره استاندارد افزوده می‌شود.

متأسفانه به دلیل پراکندگی اسناد، عدم نگهداری صحیح و از بین رفتن برخی از مدارک و منابع متن موافقت نامه پروژه ۳۸ یافت نشد لیکن برخی از اسناد مرتبط چگونگی مفاد آن را نشان می‌دهد. در این رابطه سه سند مختلف از مکاتبات وزارت بازرگانی در ادامه ارائه شده است که به نوعی به پروژه ۳۸ و وظیفه اداره استاندارد اشاره دارد.

وزارت بازرگانی

اداره امور وزارتی
تاریخ: ۱۳۳۵/۲/۸

شماره: ۱۹۳۵

سازمان برنامه، آقای مهندس رادپور، رئیس قسمت صنایع[۱]

پیرونامهٔ شمارهٔ ۱۵۴۱ مورخ ۳۵/۲/۲ این وزارت مربوط به طرح موافقت نامهٔ شمارهٔ ۳۸ "اداره استاندارد" هیأت عملیات اقتصادی آمریکا در ایران که با وزارت بازرگانی به امضاء رسیده است بدین وسیله گزارش کامل دربارهٔ این طرح را برای اطلاع سازمان برنامه جهت تصویب آن اشعار می‌دارد: موافقت نامهٔ شمارهٔ ۳۸ تحت نام "ایجاد ادارهٔ استاندارد و لابراتوارها" در آوریل ۱۹۵۳ (۱۳۳۲) به امضای رئیس اصل چهار و وزیر اقتصاد ملی وقت رسید. طبق این موافقت نامه دولت ایران تعهد نمود که زمین، ساختمان، کارمندان لازم و مخارج ریالی این پروژه را تأمین نماید و اصل چهار نیز موافقت کرد که کلیه اسباب‌ها و ماشین آلات، مواد شیمیایی مورد لزوم این مؤسسه و هم‌چنین کلیه کمک‌های فنی جهت ایجاد این مؤسسه را بنماید.

زمین لازم (۱۵۰۰۰ مترمربع) یک سال گذشته توسط این وزارتخانه در راه قدیم کرج (بین کیلومتر ۸-۹) خریداری شده، کلیه نقشه‌ها و مشخصات ساختمانی جهت قسمت اداری و لابراتوارهای این اداره توسط اداره معماری اصل چهار تهیه شد.

مناقصه مربوط به کلیه ساختمان‌ها تقریباً سه ماه قبل توسط بانک ساختمانی به نمایندگی این وزارت و مقاطعه کار برنامه به امضاء رسید و اکنون دو ماه است که ساختمان شروع شده و طبق قرارداد باید تا تقریباً ۱۶ ماه دیگر به پایان برسد.

از طرف دیگر این وزارت به کمک اصل چهار مشغول تهیه مقدمات کار و برنامه‌های لازم می‌باشد به طوری که پس از تکمیل ساختمان‌ها فوراً شروع به کار نموده و صادرات ایران را از روی خواص فیزیکی و شیمیایی آن‌ها طبق موافقت‌های بین المللی طبقه بندی نماید.

اصل چهار تاکنون تقریباً ۴۰۰/۰۰۰ دلار جهت خرید لوازم لابراتواری و ماشین‌های لازم برای این پروژه تخصیص داده که در حدود ۲۸۰/۰۰۰ دلار آن جهت خرید اسباب‌های نامبرده مصرف شده و بقیه آن تدریجاً برای همین منظور مورد استفاده قرار خواهد گرفت.

اصل چهار هم‌چنین سال گذشته چهار نفر ایرانی فارغ التحصیل در کشاورزی و شیمی را با مشورت این وزارت انتخاب نمود که هر کدام مدت شش ماه در رشته‌های مختلف مربوط به طبقه بندی صادرات ایران در ممالک متحده آمریکا به مطالعه پرداخته تا در آینده بتوانند ازنظر فنی قسمت‌های مربوطه اداره استاندارد را اداره نمایند. این عده به زودی به آمریکا رهسپار خواهند شد.

مخارج ریالی این پروژه در سال ۱۳۳۵ از طرف اصل چهار معادل ۱/۲۸۰/۰۰۰ ریال تخمین زده شده است که برای مصارف زیر به کار خواهد رفت:

۱. حقوق کارمندان ویژه که از طرف اصل چهار و این وزارت برای اجرای این طرح کار می‌کنند.
۲. هزینه مسافرت متخصصین مربوطه به خرمشهر.
۳. مخارج حمل و نقل لوازم و اسباب‌هایی که به آمریکا سفارش داده شده و پس از رسیدن به خرمشهر بایستی به تهران فرستاده شود.
۴. کارهای مختلف مانند ترجمهٔ مشخصات و طبقه بندی کالاهای مختلف از انگلیسی به فارسی و غیره.
۵. خرید لوازم و اثاثیه مورد احتیاج (مانند لوازم اداری و غیره)

سال گذشته دولت ایران از طریق سازمان برنامه مبلغ یک میلیون ریال جهت مخارج ریالی این پروژه به صندوق مشترک ایران و آمریکا پرداخت که از این مبلغ ۶۶۰/۰۰۰ ریال که مصرف نشده در صندوق نامبرده باقی و برای مخارج ریالی سال ۱۳۳۵ این پروژه تخصیص داده شده است. بنابراین کسری مخارج ریالی این پروژه در سال ۱۳۳۵ مبلغ ۶۲۰/۰۰۰ ریال می‌باشد که برای پرداخت آن از طرف آن سازمان، طرح مربوطه و این گزارش به شورای سازمان تسلیم می‌گردد. در پیرونامهٔ ... جناب آقای نخست وزیر دربارهٔ تسریع در گذراندن طرح مربوط به این موافقت نامه در شورای سازمان برنامه به منظور از بین نرفتن بودجه دلاری آن خواهشمنداست هرچه زودتر تصویب این طرح را از طرف آن سازمان به این وزارت اطلاع دهید.

وزیر بازرگانی

۱- مرکز اسناد ریاست جمهوری

وزارت بازرگانی

شماره: ۷ تاریخ: ۱۳۳۸/۱/۲۶

جناب آقای نخست وزیر[۱]

محترماً عطف به نامهٔ شمارهٔ ۲۸۲۵۲ مورخ ۳۰ اسفند ۱۳۳۷ جواب سؤالات مندرجه در نامه مزبور را به ترتیب به استحضار عالی می‌رساند:

۱. این وزارت دارای یک پروژهٔ مشترک با هیأت عملیات اقتصادی آمریکا می‌باشد که به نام پروژهٔ ادارهٔ استاندارد (شماره ۳۸) می‌باشد.

۲. فعالیت‌های اصلی این پروژه به منظور خرید زمین و تهیه نقشه ساختمان‌های مختلفه از سال ۱۳۳۲ شروع گردید.

۳. تاکنون تغییری در نام پروژه مزبور داده نشده ولی در لایحه قانونی که به منظور مستقل نمودن ادارهٔ استاندارد به مجلس شورای ملی تقدیم شده اسم اداره مزبور به مؤسسه استاندارد ایران تبدیل گشته است.

۴. جمع اعتبارات مصرفی پروژه اداره استاندارد از ابتدای شروع به کار تا این تاریخ در حدود ۶۰ میلیون ریال می‌باشد.

۵. جمع مبلغ اعتباراتی که از طرف دولت ایران برای پروژه مزبور پرداخت شده ۳۰ میلیون ریال می‌باشد.

۶. جمع مبلغ اعتباراتی که از طرف دولت آمریکا از طریق دادن ماشین آلات و لوازم آزمایشگاهی به ادارهٔ استاندارد انجام گرفته معادل ۳۰ میلیون ریال می‌باشد. هیأت عملیات اقتصادی آمریکا علاوه بر این، حقوق مشاورین آمریکایی را که فعلاً سه نفر می‌باشند که در اختیار این پروژه گذاشته است می‌پردازد..

۷. بودجه سال جاری ادارهٔ استاندارد بیست میلیون ریال برآورد شده است.

هیأت عملیات اقتصادی آمریکا از دو سال قبل بودجه‌ای برای خرید لوازم و اثاثیه جدید در اختیار پروژه مزبور نگذاشته و کمک‌های هیأت مزبور از سال ۱۹۵۶ به بعد بیشتر به منظور همکاری‌های فنی از طریق در اختیار گذاردن مشاورین آمریکایی و اعزام کارشناسان ایرانی به آمریکا بوده است. فعالیت‌های مشاورین آمریکایی و مهندسین ایرانی به منظور تکمیل و به کار انداختن آزمایشگاه‌های مختلف اداره مزبور ادامه دارد.

۸. طبق برنامه‌های طرح ریزی شده و کنترات‌هایی که با مؤسسات مختلف برای تکمیل ساختمان‌ها و آزمایشگاه‌های مختلف اداره استاندارد منعقد شده قرار است که تا اواخر خرداد ماه سال جاری این اداره رسماً افتتاح یافته و برنامه اصلی خود را شروع نماید. به طوری که اطلاع حاصل شده هیأت عملیات اقتصادی آمریکا در ایران درنظر دارد کمک‌های خود را در مورد ادارهٔ استاندارد تا سال ۱۹۶۱ ادامه دهد.

۹. ادارهٔ استاندارد در حقیقت هنوز کاملاً آماده برای بهره برداری نگردیده است و وظایف اصلی خود را که مخصوصاً در سال‌های اول کار مطالعه و طبقه بندی صادرات کشور به منظور قابل پسند نمودن آن‌ها در بازارهای جهان می‌باشد بعد از تکمیل آزمایشگاهها، یعنی تا چند ماه دیگر شروع خواهد نمود ولی هم اکنون مطالعات اولیه برای طبقه بندی بعضی از فرآورده‌های کشاورزی از قبیل خشکبار و پشم انجام گرفته و استاندارد آزمایشی جهت کشمش و برگه زردآلو تهیه و به زودی پس از بررسی در کمیسیون‌های فنی مربوطه به مرحله اجرا گذارده خواهد شد.

۱۰. اصل چهار در حدود ۴۴۰ قلم مواد اولیه شیمیایی و ۸۲۰ قلم لوازم آزمایشگاهی و ماشین آلات مختلفه در اختیار این اداره گذاشته است که اسم و مشخصات هر یک در دفاتر مخصوص ادارهٔ استاندارد ثبت شده است.

۱۱. کلیه اثاثیه و لوازمی که از طرف اصل چهار در اختیار ادارهٔ استاندارد گذاشته شده در انبارهای اداره مزبور واقع در جاده قدیم کرج، بالای کارخانه شیر پاستوریزه، قرار داده شده است.

۱- مرکز اسناد ریاست جمهوری

۱۲. *بعضی از لوازم و ماشین آلات فوق الذکر از قبیل ژنراتورهای برق و بعضی از لوازم آزمایشگاهی و مواد شیمیایی جهت انجام کارهای مربوطه اداره استاندارد مورد استفاده قرار گرفته و از بقیه آن‌ها به تدریج پس از شروع برنامه‌های اصلی استفاده خواهد شد.*

۱۳. *قسمتی از اموال و اثاثیه‌ای که از طرف اصل چهار در اختیار اداره استاندارد گذاشته شده در آزمایشگاه‌های مختلف تحویل مهندسین مربوطه داده شده است و بقیه آن‌ها در انبارهای مرکزی اداره در محل‌های مخصوص قرار داده شده است. کلیه مواد شیمیایی و لوازم آزمایشگاهی تحویلی اصل چهار در دفاتر اموال ثبت و کارت‌های مخصوصی برای هر رقم جنس تهیه شده که مقدار اصلی و موجودی آن را نشان می‌دهد. پس از باز نمودن صندوق‌های شامل اموال و اثاثیه تحویلی اصل چهار مشاهده شد که به قسمتی از آن‌ها حین حمل و نقل خسارت زیادی وارد آمده و غیرقابل استفاده می‌باشد و در این مورد گزارش مفصلی به هیأت عملیات اقتصادی آمریکا ارسال شده است. ضمناً اقدام لازم برای تعمیر قسمتی از اثاثیه شکسته که مورد احتیاج فوری اداره استاندارد بوده به عمل آمده است.*

۱۴. *تعهد اصولی که ادارهٔ استاندارد در مقابل اموال و اثاثیه تحویلی از اصل چهار دارد نگهداری و به کار بردن آن‌ها برای امور مربوط به پروژهٔ ادارهٔ مزبور می‌باشد.*

وزیر بازرگانی

وزیر بازرگانی[1]

از: وزیر بازرگانی
به: جناب آقای نخست وزیر

شماره: ۱۹۴۰۹
تاریخ: ۱۳۳۸/۹/۱۵

محترماً عطف به نامهٔ شمارهٔ ۱۹۵۶۹ مورخ ۳۸/۸/۳۰ مراتب زیر را اشعار می‌دارد: طرح مشترک بین این وزارت و هیأت اقتصادی آمریکا، تأسیس ادارهٔ استاندارد (پروژهٔ شمارهٔ ۳۸ هیأت مزبور) می‌باشد که از پنج سال قبل با کمک فنی و مالی اصل چهار اقدام لازم جهت تأسیس آن معمول و سه ماه قبل تکمیل و رسماً افتتاح یافت. وظیفه اصلی اداره مزبور تعیین مشخصات و استاندارد برای کالاهای مختلف به ویژه فرآورده‌های صادراتی و همچنین کمک و راهنمایی‌های فنی به صادر کنندگان بوده و مقدمات کار جهت انجام این منظور هم اکنون فراهم گردیده است.

اصل چهار مجموعاً تاکنون به منظور تأسیس ادارهٔ استاندارد معادل ۳۵۰ هزار دلار لوازم آزمایشگاهی و ماشین آلات در اختیار اداره مزبور گذارده و دو نفر کارشناس آمریکایی نیز جهت کمک و پیشرفت برنامه‌های مربوطه با اداره استاندارد همکاری می‌نمایند و تاکنون شش نفر از کارمندان فنی اداره مزبور به خرج هیأت عملیات اقتصادی آمریکا جهت کارآموزی و تکمیل مطالعات خود به آمریکا اعزام گردیده‌اند.

بودجه حساب عملیات مخصوص ادارهٔ استاندارد، سالیانه ۱/۴۰۰/۰۰۰ ریال است که ۳۰٪ آن را اصل چهار و ۷۰٪ را سازمان برنامه تأمین می‌نماید.

به منظور پیشرفت سریع در برنامه‌های ادارهٔ استاندارد و نظارت مستقیم بر صادرات، درنظر است که شعبه ادارهٔ مزبور در بندر پهلوی و بندر خرمشهر و هم‌چنین واحدهای طبقه بندی در مراکز استان‌ها تأسیس گردد و هزینه‌های مربوطه از طرف دولت ایران تأمین خواهد شد. برای اجرای برنامه‌های پیش بینی شده در سال آینده همکاری کمیسیون مشترک ایران و آمریکا جهت اجرای طرح زیر مورد درخواست این وزارت می‌باشد:

۱. همکاری فنی هیأت عملیات اقتصادی آمریکا با پروژهٔ ۳۸ -اداره استاندارد - حداقل تا پنج سال آینده کاملاً ضروری می‌باشد.
۲. مبلغی که قرار است اصل چهار از بودجه حساب عملیات مخصوص اداره استاندارد در سال آینده تقلیل دهد (۱۰٪) توسط سازمان برنامه و یا از بودجه وزارت بازرگانی پرداخت خواهد شد.
۳. هیأت عملیات اقتصادی آمریکا جهت همکاری و راهنمایی و تعلیم و تربیت شش نفر کارشناس که هر کدام در رشته‌های ذیل تخصص داشته باشند در اختیار ادارهٔ استاندارد بگذارد: تعیین مشخصات و استاندارد کردن خشکبار، پوست و چرم، پشم، پنبه، غلات و برنج و یک نفر متخصص برای نظارت و رگلاژ ماشین آلات مربوط به تعیین مشخصات فیزیکی چرم، انواع پارچه، نخ و کالاهای مشابه.
۴. اعزام چهار نفر از کارمندان فنی اداره استاندارد به آمریکا یا اروپا جهت کارآموزی در قسمت‌های مختلفه از طرف اداره اصل چهار.
۵. تحویل لوازم موردنیاز جهت استفاده از آزمایشگاه پشم و پنبه از طرف هیأت عملیات اقتصادی آمریکا (معادل چهل هزار دلار).

وزیر بازرگانی
[امضا: عبدالحسین اعتبار]

۱- مرکز اسناد ریاست جمهوری

از جمله اسناد جالب دیگری که سابقه طرح استانداردها را در سال ۱۳۳۲ نشان می‌دهد سند موافقتنامه عمومی شماره ۶ صنعتی است.

اصلاحیه شماره ۱ دومین تمدید موافقتنامه عمومی شماره ۶ صنعتی[1]
بین
سازمان برنامه هفت ساله ایران
و
اداره کل عملیات خارجی کشورهای متحد آمریکا

دومین تمدید موافقتنامه عمومی شماره ۶ صنعتی که در تاریخ ۷ مهر ۱۳۳۲ بین شریف امامی مدیر عامل وقت سازمان برنامه هفت ساله ایران و ویلیام ئی. وارن رئیس اداره همکاری فنی آمریکا برای ایران که اینک موسوم به هیئت عملیات اقتصادی آمریکا در ایران می‌باشد منعقد گردید که اینک به شرح زیر اصلاح می‌شود:
بند سه و چهار ماده ۳ حذف و شرح زیر بجای آن قرار داده می‌شود:

ماده ۳

۳- تشویق در بکار انداختن سرمایه‌های خصوصی در صنعت و نشان دادن افزایش محصول برحسب نفر و هر واحد ماشین با طرق و اعمالی که ذیلاً به طور نمونه ذکر می‌شود:
(الف) مزد عادلانه و ایجاد محیط بهتری برای کار
(ب) درآمد مناسب از سرمایه به کار افتاده در نتیجه اداره مؤثر آن
(ج) ایجاد روابط مناسب بین کارگر و کارفرما
(د) کارآموزی و کاروزی
(ه) جلوگیری از استخدام کارگران خردسال
(و) اتخاذ روش‌های نوین برای اداره امور مالی و فنی
۴- به منظور تشویق و توسعه تجارت خارجی و داخلی ایران و بالنتیجه بسط امور اقتصادی ایران مشترکاً اقداماتی به شرح زیر بعمل خواهد آمد:
(الف) انتخاب معیارهای عمومی (استاندارد) برای طبقه بندی و درجه بندی پنبه و بکار بردن استانداردهای جهانی برای رقم بندی محصولات ایران از لحاظ مصرف داخلی و خارجی.
(ب) اتخاذ روش‌های شناخته شده بین المللی برای بازرسی در محل‌ها و نقاط مناسب صادراتی برای کلیه محصولات ایران با صدور گواهینامه‌های لازم مبنی بر رقم بندی و نوع کلیه محصولات برطبق موازین و روش‌های جهانی.
(ج) استفاده از روش‌های نوین فروش و توزیع محصول با توجه و تأکید مخصوص نسبت به استاندارد کردن ابعاد و اوزان برچسب‌ها و بسته‌بندی آنها.
(د) اتخاذ روش‌های نوین برای تأمین هزینه محصولات در مراحل مختلف توزیع آنها و بالنتیجه تقسیم سرمایه به طرزی عادلانه‌تر بین تولید کننده ــ توزیع کننده و صادر کننده.
این اصلاحیه در دو نسخه بزبان فارسی و انگلیسی در تهران به تاریخ ۱۳۳۲ تنظیم گردید و هر دو متن فارسی و انگلیسی آن معتبر می‌باشد.

از طرف سازمان برنامه هفت ساله ایران	*از طرف اداره کل عملیات خارجی*
زنگنه	*ویلیام ئی. وارن*
مدیر عامل	*رئیس هیئت عملیات اقتصادی آمریکا در ایران*

۱- سازمان اسناد و کتابخانه ملی

موافقتنامه ارائه شده در عین طرح موضوع استاندارد سازی کالاها، روش‌های بازرسی و بسته بندی نکات جالب توجهی بویژه در ماده ۳ آن دارد که بسیار قابل تأمل است.

در پی تعریف پروژه ۳۸ و ضرورت استاندارد سازی و نظارت بر کیفیت محصولات تشکیلات اداره استاندارد نیز بتدریج شکل می‌گیرد. آقای دکتر مجید خورسند که در سال ۱۳۳۷ رسماً به عنوان اولین رئیس اداره استاندارد انتخاب می‌شود در ابتدای کار پروژه ۳۸ فعالیت خود را به عنوان ناظر این پروژه آغاز می‌کند. در سال‌های آغازین، اداره استاندارد تشکیلات منظمی ندارد و موجودیت خود را در وزارت بازرگانی با تخصیص دو اتاق آغاز می‌کند که در یک اتاق آقای دکتر خورسند به اتفاق یک منشی دفتری و در اتاق دیگر آقای مهندس تقی قره داغی (اولین کارشناس استاندارد) که در سال‌های بعد به عنوان اولین معاون فنی اداره استاندارد نیز انتخاب می‌شود با مرحوم رهی معیری (کارمند وزارت بازرگانی) شاعر معاصر هم اتاق می‌گردد.

با پایان یافتن ساختمان آزمایشگاه‌ها در بهمن ماه سال ۱۳۳۶ کارمندان و کارشناسان اداره استاندارد در سال ۱۳۳۷ به محل جدید[۱] نقل مکان کرده و تجهیزات و لوازم آزمایشگاهی که توسط دولت آمریکا ارسال شده بود بتدریج نصب و راه اندازی می‌شود. اداره استاندارد کار اجرایی و عملیاتی خود را پس از بازدید رسمی محمدرضا پهلوی در تاریخ هفتم مهر ماه ۱۳۳۸ آغاز می‌کند.

با تثبیت و رسمیت یافتن فعالیت و جایگاه اداره استاندارد لزوم قانونی شدن اقدامات آن نیز مطرح گردید که به فاصله کوتاهی پس از افتتاح رسمی آن، در خرداد ماه سال ۱۳۳۹ قانون تأسیس مؤسسه استاندارد نیز از تصویب مجلسین وقت گذشت. از ویژگی‌های جالب و مهم این قانون مطالعه، تحقیق و استاندارد سازی سایر محصولات (بویژه صادراتی) در کنار محصولات سنتی کشاورزی بوده و هم‌چنین ارائه راهنمایی‌های علمی و فنی به تولید کنندگان، صادر کنندگان و وارد کنندگان انواع کالاها نیز در آن دیده شده است.

۱- آزمایشگاه‌های اولیه در جاده قدیم کرج جنب کارخانه شیر پاستوریزه احداث شده بودند.

عکس مربوط به بازدید محمدرضا پهلوی از آزمایشگاه اداره استاندارد در مهرماه ۱۳۳۸
ترتیب افراد ردیف جلو از چپ به راست: آقای مهندس علی اکبر صابرشیخ ـ دکتر مجید خورسند ـ شاهپور غلامرضا ـ محمدرضا پهلوی و دکتر اعتبار (وزیر بازرگانی)

عکس مربوط به بازدید از آزمایشگاه اداره استاندارد ـ ۱۳۳۸

افراد از راست: مهندس صابرشیخ ـ مهندس شریف امامی (وزیر صنایع و معادن) ـ دکتر اعتبار (وزیر بازرگانی)

آن‌چنان که ملاحظه شد فعالیت اداره استاندارد با استاندارد سازی و درجه بندی کالاهای صادراتی بویژه کشاورزی مانند خشکبار، دانه‌های روغنی، پشم، خرما، پنبه و نظایر آن آغاز و در این رابطه کلیه مناطق کشت و نمونه‌های محصولات شناسائی و همگام با آموزش کشاورزان و دامداران در جهت بهبود کیفیت محصولات برنامه‌های آموزشی و سخنرانی متعددی نیز برای صادر کنندگان جهت راهنمایی و هدایت آنان ارائه گردید. در واقع می‌توان گفت فعالیت اداره استاندارد در ابتدا و پیش از فعالیت‌های آزمایشگاهی بیشتر بر شناسائی محصولات، مناطق و مراکز تولید و راهنمائی تولید کنندگان و هم‌چنین صادر کنندگان کالا متمرکز و پس از انجام فعالیت‌های آزمایشگاهی برنظارت بر کیفیت محصولات، استاندارد سازی، درجه بندی و صدور گواهی‌های لازم معطوف بوده است. یادآوری این نکته ضروری است که مؤسسه استاندارد در ابتدا به عنوان اداره‌ای در وزارت بازرگانی شکل گرفته و عملاً وظیفه مهم و مورد انتظار از آن بهبود کیفیت محصولات سنتی برای صادرات بوده است. از همین رو است که می‌بینیم در کنار تعیین استاندارد محصولات بحث راهنمائی و آموزش کشاورزان و صادر کنندگان جزو وظایف و فعالیت‌های آن محسوب می‌شده است. برای مثال وجود روش‌های ابتدائی و سنتی[1] در تولید برخی از محصولات صادراتی مانند خندان کردن پسته با دندان، کندن پوست آلو و جداکردن هسته خرما با دهان، خشک کردن کشمش یا انجیر بر روی خاک و خاشاک و کاردمال کردن پوست گوسفند در کشتارگاه‌ها (که سبب زخمی شدن پوست گوسفند می‌گردید) و تخصیص جایزه برای جلوگیری از آن همگی نشانگر نوع نگاه و وظیفه‌ای است که در جهت راهنمائی کشاورزان و صادر کنندگان از اداره تازه تاسیس استاندارد در وزارت بازرگانی درنظر بوده است. حتی فعالیت مؤسسه از این مباحث نیز فراتر رفته و کار به تهیه تجهیزات و ابزارآلات و توزیع آن در میان کشاورزان نیز می‌رسد و شاید ریشه‌دار شدن اینگونه فعالیت‌هاست که شکاف و اختلاف بین دیدگاه‌های برخی از مسئولین یا بدنه کارشناسی و بدنه مدیریتی را نسبت به نوع وظایف مؤسسه استاندارد در سال‌های بعد همگام با تغییرات ساختاری و تکامل مؤسسه استاندارد تشدید می‌کند. جالب‌ترین سندی که وضعیت صادرات ایران و بویژه نقش مؤسسه استاندارد را در این رابطه نشان می‌دهد گزارش‌های مربوط به وضعیت خشکبار ایران است.

۱- در سال‌های ۱۳۴۵ و ۱۳۴۷ آقای گلدنبرگ مدیر سازمان تهیه و توزیع مواد غذایی مارکس اند اسپنسر انگلستان طی سفر به ایران، مراکز عمده تولید محصولات صادراتی (کشاورزی) را جهت ارزیابی کیفیت و خرید محصولات مورد بازدید قرار می‌دهد که بخش‌هایی از گزارش وی در قسمت پیوست اسناد و مدارک آورده شده است. عمده مشکلاتی که در گزارش او در رابطه با وضعیت محصولات صادراتی به چشم می‌خورد، نامناسب بودن روش و تجهیزات تولید، عدم رعایت مسائل بهداشتی و بسته بندی نامناسب است. از نکات جالب گزارش آقای گلدنبرگ عدم آشنایی برخی از خریداران خارجی به محصول پسته است چنان که برخی سعی داشته‌اند آن را با پوست مصرف کنند و توضیحات آقای گلدنبرگ در مورد روش‌های مختلف استفاده از پسته در صنایع غذایی و هم‌چنین فواید مصرف آن برای افراد متفاوت از مطالب خواندنی این گزارش است.

تاریخ ـــــــ ماه ۱۳٤

شماره .....

پیوست ـــــــ

وزارت اقتصاد

تأثیر اقدامات وزارت اقتصاد از لحاظ استاندارکردن خشکبار ایران (۱)

مقدمه

در راه توسعه اقتصادی مملکت وزارت اقتصاد کوشیده است که در برخورد با مسایل و مشکلات و یافتن راه حل ها از اقدامات خلق الساعه پرهیز کند و روش علمی را جایگزین قضاوت ها و خودنمایی های نسنجیده سازد. در هرمورد ابتدا تصویر دقیقی از آنچه هست ترسیم نموده و عوامل دخالت کننده و تاثیر آنهارا دقیقا" بررسی و برآورد کرده است. در این بررسی ها هیچ مسئله ای را به طور مجزا و منفرد در نظر نگرفته است بلکه به پیوندها و آداب و رسوم اجتماعی و واکنش گروههای ذینفع توجه داشته است.

با توجه به این نکات بوده است که در تهیه آمار تولید و بازرگانی کشور نهایت کوشش به عمل آمده است و امروز با جرات می توان ادعا کرد که در این زمینه ما با هرکشور پیشرفته ای برابری می کنیم.

وضع خشکبار ایران در بازارهای جهان تاسال ۱۳٤۲

همین آمار بازرگانی بوده که دقیقا" به ما نشان داد که وضع خشکبار ایران دربازارهای جهان بسیار نامطلوب است. گزارش های متعددی هم که از خارج کشور می رسید همه مؤید این نکته بود.

کالاهای ایران به عنوان جنریک عرضه می شد. فروشنده آن بنجل فروش و خریدار آن بنجل خر نامیده می شد. مشخصات نمونه ها که در انعقاد قراردادها ملحوظ می گردید به وقت صدور رعایت نمی شد و در نتیجه بازرگانان ناچار بودند که ازبهای کالای خود پس از تحویل آن دربنادر خارجی مطلع شوند. طبیعی است که برای چنین کالاهایی اعتباری هم

۱- سازمان اسناد و کتابخانه ملی

تاریخ ـــــــ ماه ۱۳٤

شماره .....

پیوست ـــــــ

وزارت اقتصاد

باز نمی شد • برای مثال دولت آلمان اعلام کرد که خشکبار ایران را فقط پس از آزمایش و گواهی موسسه مواد غذایی آن کشور اجازه ترخیص از گمرک می دهد • در مواردی کالاهای صادراتی ایران تا هشتاد درصد با خاک وشن و سایر مواد خارجی مخلوط بود • بدینسان نه تنها حجم صادرات کشور به شدت رو به تنزل بود بلکه مراکز تولیدی و بخصوص کشاورزی ما در برابر یک مشکل بزرگ قرار گرفته بودند • افزایش تولید اساسا " مطرح نبود • فقط می خواستند که آنچه دارند حفظ کنند • در این میان رقابت بازرگانان در راههای منفی و زیان بخش شدت یافته بود و روز به روز اعتبار کالاهای صادراتی ایران کاهش می یافت و بر اعتبار کالاهای کشورهای رقیب ما افزوده می گشت •

موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ماموریت پیدا کرد که در این زمینه مطالعه و اقدام کند • مطالعه این موسسه نشان داد که بر اثر پیشرفت های سریعی که در اروپای بعد از جنگ دوم حاصل آمده درآمد مردم این قاره به طور بی سابقه افزایش یافته و درنتیجه سلیقه آنان نیز بهتر شده است • دیگر مانند زمان جنگ و چند سال بعد از آن همه چیز را نمی خرند و هرچیز را نمی خورند • خوب پول می دهند و جنس خوب می خواهند • به عبارت دیگر حاضر کردن آنان به خرید خشکبار ایران زحمت دارد • از لحاظ داخلی مطالعه موسسه استاندارد نشان داد که نوشتن استاندارد کالاها و اعلام آن در روزنامه ها کفایت نمی کند • باید کالاهای صادراتی را از مراکز تولید و بسته بندی و از مزرعه و کارگاه تا بنادر صدور کنترل کرد • نه با امر و نهی بلکه با تشویق و راهنمایی و کمک •

لازم به تذکر این نکته است که اقدامات اجرایی موسسه در این موارد همواره به عنوان نمونه عرضه شده است و نظر اصلی این است که به تدریج سایر سازمانها و موسسات مملکتی که وظایف خاص برای تامین این منظورها دارند دنبال طرح ها را بگیرند و به طور مستمر آنها را اجرا کنند •

تاریخ ـــــــــ ماه ۱۳٤

شماره .....

پیوست ـــــــــ

وزارت اقتصاد

اقدامات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی در زمینه خشکبار

۱ ـ در مراکز تولید کلاسهایی برای راهنمایی کشاورزان و به منظور آشنا کردن آنان با روش‌های صحیح چیدن و خشک کردن میوه ها و هسته ها ترتیب داده شد .

۲ ـ درمورد زردآلو و تیسی و هلو افزار کار نظیر چنگک برای تکان دادن درخت و چاله برای جمع‌آوری میوه و جلوگیری از ریزش آن بر زمین و چاقو برای درآوردن هسته و لپه کردن و طبق چوبی برای خشک کردن و گل گوگرد و اطاقک برای دود دادن از طریق شرکت های تعاونی در اختیار کشاورزان گذارده شد .

۳ ـ در مورد کشمش نیز تیچی برای چیدن و وزنه‌های سیمانی و آجری و تشه های آهنی و کاغذ گرافیت و مقوای سوراخ برای خشک کردن و سود سوزتیک و دیگ چدنی و سبد سیمی و گل گوگرد برای تهیه سبزه به کشاورزان داده شد .

٤ ـ نظارت در انبار کردن کالاها در مراکز تولید .

۵ ـ نظارت در حمل و نقل کالاها از مراکز تولید به کارگاههای شستشو و بسته بندی .

٦ ـ نظارت در رعایت اصول بهداشتی و اصلاح روشهای دود دادن و خشک کردن و شستشو و دم گیری و پوک گیری و درجه بندی کردن کالاها .

۷ ـ نظارت در ساختمان انبار کالا در کارگاهها و ضد عفونی کردن آنها .

۸ ـ نظارت در بسته بندی کالاها .

۹ ـ تدوین روش های نمونه گیری و آزمایش کالاها و صدور گواهینامه .

تاریخ ـــــــ ماه ۱۳٤
شماره .....
پیوست ـــــــ

وزارت اقتصاد

نتایج اقدامات

الف ـ در کشورهای خریدار :

۱ ـ نامه وزارت کشاورزی انگلستان دایر بر اینکه اکثر نقایص موجود در خشکبار ایران تا حد صفر کاهش یافته است .
بر طبق این نامه خرما و زردآلو و بادام ایران در سال ٤۳ کاملا " به صب و تمیز بوده است . معایب کشمش به میزان قابل توجهی متنفی شده ولی هنوز کاملا " از بین نرفته است که امیدواریم در سال جاری با افزایش فعالیت موسسه استاندارد بدون هیچ نقصی به بازارها عرضه شود .

۲ ـ خریداران خارجی اکنون بر خلاف گذشته برای کالاهای ایران با گواهی موسسه استاندارد اعتبار بازرگانی هامبورگ در حضور نمایندگان اتحادیه خریداران خشکبار در آلمان به آقای خسروشاهی رئیس اطاق بازرگانی تهران گفته است که خشکبار ایران راه خودرا باز کرده است و زمینه بسیار مساعدی در آلمان دارد . در پایان سال ٤۳ دولت آلمان موافقت کرد که محدودیت های اعتباری خشکبار ایران منتفی شود .

۳ ـ نامه های متعدد از سوئد و نیوزیلند و امریکا دایر بر پیشرفت وضع خشکبار ایران رسیده است و در مورد خرما پیشنهادهایی برای سرمایه گذاری در کارخانه های بسته بندی و شیره کشی از طرف خریداران امریکایی داده شده است .

٤ ـ با آنکه به علت سرمای شدید و کمی بارندگی محصول خشکبار ایران در سال ٤۳ کاهش یافت و در نتیجه حجم صادرات خشکبار نقصان پذیرفت رعایت

تاریخ ـــــــ ماه ۱۳٤
شماره .....
پیوست ـــــــ

وزارت اقتصاد

استاندارد موجب شد که بهای صادرات افزایش یابد و درآمد ارزی بیشتری نصیب خزانه مملکت شود .

ب ـ در داخل کشور :

۱ ـ انعکاس پیشرفت وضع خشکبار ایران در بازارهای جهان به حدی بود که نزدیک به ۲۰۰٫۰۰۰٫۰۰۰ ریال از طرف بخش خصوصی برای ساختمان و تجهیز کارگاههای جدید شستشو و بسته بندی خشکبار در نقاط مختلف کشور و رضائیه درسال ٤۳ سرمایه گذاری شد . میزان سرمایه گذاری بخش خصوصی در رضائیه بالغ بر ۵۵٫۰۰۰٫۰۰۰ ریال گردید . پیش بینی می شود که میزان سرمایه گذاری درسال ٤٤ حداقل ۵۰ درصد نسبت به سال ٤۳ افزایش پیدا کند .

۲ ـ تولید کنندگان خشکبار نیز از قافله عقب نماندند و با کمک وزارت کشاورزی بر وسعت باغهای میوه افزودند . به خصوص به این نکته توجه داشتند که نهال های خود را از یک نوع تهیه کنند و مانند گذشته انواع و اقسام نهال میوه ها را در یک باغ کشت ننمایند . با اتخاذ این روش امیدواری زیادی هست که در سال های آینده محصول خشکبار ایران بیشتر یکدست و متجانس و باب بازارهای خارجی باشد .

۳ ـ به موازات اقدامات موسسه استاندارد از لحاظ تهیه وسایل کار ابتکارهای جالبی از طرف کشاورزان به عمل آمده است برای مثال در آذربایجان در وسط چادرهای جمع آوری میوه سوراخی تعبیه شده است که در زیر آن سبدی قرار می دهند و میوه ای که از درخت می ریزد پس از رسیدن به چادر می غلتد و از سوراخ می گذرد و به داخل سبد می رود . در مورد وزن ها و قفسه های

تاریخ ـــــــ ماه ۱۳٤
شماره .....
پیوست ـــــــ

وزارت اقتصاد

انگور خشک کنی نیز با در نظر گرفتن احتیاجات و شرایط محلی از طرف کشاورزان تغییرات مطلوبی داده شده است .

٤ ـ ماموران مؤسسه استاندارد که به روستاها می روند مرتبا " در کلاسهای کارآموزی تحت تعلیم قرار می گیرند و به خصوص به آنان تذکر داده می شود که رعایت آداب و رسوم محلی را بکنند و پیوندهای اجتماعی و روحیه خاص کشاورزان را در نظر بگیرند . موفقیت آنان در این زمینه بسیار درخشان بوده و در بسیاری از روستاها به اندازه ای در جلب اعتماد کشاورزان پیشرفت کرده اند که پیشنهادهاشان را با دل و جان می پذیرند .

طرح در دست اقدام در سال ٤٤

در دنبال فعالیت های سال ٤٣ مؤسسه استاندارد طرح دیگری برای سال ٤٤ تهیه کرده و به مورد اجرا گذارده است . برطبق این طرح کمک مؤسسه استاندارد از طریق شرکت های تعاونی در تمام مراکز بزرگ تولید خشکبار ادامه می یابد . شرکت های تعاونی مسوول توزیع وسایل عیان کشاورزان هستند و پنجاه درصد بهای لوازم را ظرف پنج سال بدون بهره به مؤسسه برگشت می دهند .

میزان کمک مؤسسه در سال ٤٤ بالغ بر ۷۰۰ر۰۰۰ ریال است که شامل یکهزارم محصول کل کشور جایزه صادراتی تامین می گردد .

در آذربایجان شرقی مبلغ ۱٦٤٦۸۰ ریال برای برگه زردآلو و قیسی و ٦۷٤۸۷۵ ریال برای کشمش در نظر گرفته شده است .

در آذربایجان غربی مبلغ ٤٤٥۲۲ ریال برای برگه زردآلو و قیسی و مبلغ ۲۸۷۰۰۰۰ ریال برای کشمش منظور گردیده است . ف

تاریخ ۱۳٤

شماره .....

پیوست .....

وزارت بازرگانی

مؤسسه استاندارد ایران

پـــــروژه خشکبـــار درسال ۱۳٤٤ (۱)

موسسه استاندارد ایران درسال ٤۲ بمنظور بهبود کالاهای دامی وکشـــــاورزی اقداماتی بعمل آورد وبرای استاندارد بزاسیون خشکبار پروژه ای رابمرحله اجرا گذاشت کـــه انجام آن محصول خشکبار نسبت بسال گذشته ٦۵ الی ۷۰ درصد بهبود یافت.

موسسه استاندارد ایران معتقد است که تااقدام موثری در راه بهبود تهیه محصولات کشاورزی بعمل نیاید امکان رسیدن به استاندارد مشکل بنظر میرسد زیرانتایج حاصلـــه از اقداماتانجام شده درسال جاری موید این مطلب است.

گروه عملیات انجام شده درمقیاس کوچکی عملی گردید ولی نتایج آن درخصـــــان وفوق العاده رضایتبخش بود این اقدامات درسال آتی باید بطوروسیع تر وهمه جانبه ای طـرح ریزی وانجام گردد ونهایه آن حداقل چهارسال ادامه یابد تا مقصود نهائی که استانـــدارد کالاها میباشد عملی گردد.

عملیات بهبود تولید بشرح زیربیان میگردد.

قسمت اول ــ کشمش

الف ــ تهیه وتوزیع لوازم درتاکستانها

۱- سازمان اسناد و کتابخانه ملی

تاریخ ۱۳٤

شماره .....

پیوست .....

وزارت بازرگانی

مؤسسه استاندارد ایران

۱ــ طبق چوبی ــ تفصه انگور خشک کنی ــ کاغذ گرافیت ومقوای سراج قیچی باغبانی ــ سرد کمتیک ــ سید سیمی ــ دیگ چدنی ــ گل کوکرد .

۲ــ ساختمان وزن سیمانی راجری وتوزیع آجروسیمان درمراغه ــ قزوین ملایر ــ اراک ــ قوچان وشیروان ــ رضائیه طبق مشخصات تعیین شده .

۳ــ ساختمان دستگاه حرارت مصنوعی درمناطق آذربایجان غربی وشیروان وقوچان .

٤ــ احداث مراکز خشک کردن انگور وتشکیل کارگاههای کوچک در مراکز تولید (کارشناسان سازمان برنامه این قسمت رامطالعه وتائید وپیشنهادات خود را به دفتر فنی تسلیم نموده اند.

۵ــ آموزش باغداران بطرز صحیح چیدن ــ تیزآب زدن ــ خشک کردن وتفکیک انواع انگورها .

٦ــ کنترل ونظارت بربارگاهها بمنظور جلوگیری ازاختلاط مواد خارجی وانواع کشمش ها ورطوبت متعارفی وجمع آوری کشمش .

۷ــ نظارت برحمل ونقل کشمش ازمراکز تولید تامراکز فروش.

تاریخ ۱۳٤

شماره .....

پیوست .....

وزارت بازرگانی

مؤسسه استاندارد ایران

۸ــ نظارت برانبارنمودن کالا درمراکزتولید.

ب ــ عملیات درکارگاهها

۱ــ نظارت برکارگاهها وتفکیک کارخانجات مدرن ــ نیمه مدرن ومعمولی

۲ــ اصلاح روشهای درودادن ــ خشک کردن ــ شستشو وبرگیری پوک گیری سرت کردن .

۳ــ کنترل انبارها ازنظرساختمان وضدعفونی ونظارت برانبارنمودن کنسن وچیدن درانبارها .

٤ــ کنترل بربسته بندی

۵ــ طرز نمونه گیری وانجام آزمایشات وصدورگواهی نامه .

٦ــ اصلاح انبارها ــ (سقف ــ دیوارها وکف)

۷ــ اصلاح محوطه کارخانه وسیمان ویاسنگفرش محوطه خشک کردن .

۸ــ اصلاح سالن کارگران (سکوهای کاربرای کارگران ــ چراغها وروشنائی دستشوئی وغیره .

۹ــ تهیه روپوش ــ دستکش ولوازم کاربرای کارگران .

۱۰ــ نظارت برآبهای مورد مصرف ودستگاههای شستشو.

تاریخ ۱۳٤

شماره .....

پیوست .....

وزارت بازرگانی

مؤسسه استاندارد ایران

۱ ـ نظارت برروغن زدن به کفش ناشور

باانجام اقدامات فوق تغییرات فوق العاده محسوسی درمحصول سال جـــــاری بوجود آمد که باادامه آن درسالهای آینده مسئله کفش شسته وناشور که اشکال عمده ای در فروش کفش باروپا ایجاد کرده ازبین خواهد رفت.

قسمت دوم ـ برگ زرد آلو

الف ـ عملیات درباغـــات

۱ ـ تهیه وتوزیع وسائل (طعمه چوبی ـ چاقو ـ چادر برزنتی وچنگه . گـــل کوکرد) .

۲ ـ تفکیک انواع مختلف زرد آلو ازنظر رنگ واندازه .

۳ ـ آموزش چیدن زرد آلو وخشک کردن وچیدن درطبق وغیره بوسیله تشکیل کلاسها درمحل تولید وتشکیل سمینار .

٤ ـ جمع آوری برگه ونظارت بوسرت درروزنها وکنترل بر طوبت.

۵ ـ نظارت برانبارنمودن در مراکز تولید .

٦ ـ نظارت برحمل ونقل برگه از مراکز تولید تا محلهای فروش.

تاریخ ۱۳٤

شماره .....

پیوست .....

وزارت بازرگانی

مؤسسه استاندارد ایران

ب ــ عملیات در کارگاهها

(بغیراز مراکز تولید و دستگاههای حرارت مصنوعی عیناً مانند عملیات درباره کشمش انجام خواهد شد) .

بطورکلی علاوه برنظارت وکنترل در تولید خشکبار تولید کنندگان وصادرکنندگان را باید مورد تشویق قرارداد.

درحال حاضر این تشویق بوسیله وزارت اقتصاد انجام میگیرد وجایزه صد وریکه به صادرکنندگان داده میشود موید این مطلب است.

پیشنهاد میشود جایزه صد وریال براساس درجات استاندارد به صادرکنندگان داده شود باین ترتیب که برای .

کشمش درجه ۱		۲۰ درصد
" " ۲		۱۵ "
" " ۳		۱۰ "
" " ٤		۵ "

وکشمشی که از درجه ٤ پائین تر باشد حتی الامکان از صدور آن جلوگیری بعمل آید وفقط صادرکننده بتواند آن را بکشورهای خاورمیانه وهندوستان صادر نماید.

مطالعه گزارش مربوط به وضعیت و پروژه خشکبار تا حد زیادی جایگاه عملیاتی و اجرایی مؤسسه استاندارد را در سال‌های آغازین آن نشان می‌دهد. فعالیت‌هایی نظیر راهنمائی کشاورزان و دامداران، حتی تهیه مواد و تجهیزات لازم جهت بهبود فرآیندهای تولید، برداشت، خشک کردن، انبار کردن، حمل و نقل، نظارت بر وضعیت کارگاهها و رعایت اصول بهداشتی در کنار امر نمونه‌گیری، آزمون و صدور گواهینامه از جمله فعالیت‌هایی است که مؤسسه استاندارد انجام می‌داده است. بی تردید باید گفت اقدامات مؤسسه استاندارد و زحمات کارکنان آن در همان سال‌های اولیه نتایج بسیار سودمند و مؤثری در بهبود امر تولید، طبقه بندی و درجه بندی و صادرات این محصولات داشته است[1] اما نگاه مجدد به نوع فعالیت‌ها و عملیات انجام شده این سئوال را مطرح می‌کند که آیا تمامی این فعالیت‌ها وظیفه مؤسسه استاندارد بوده است؟ یا به نظر می‌رسد بخشی از این وظایف را می‌بایست سازمان‌های دیگری از جمله وزارت کشاورزی انجام دهد.

طرح این سئوال در واقع بیان تلاش‌ها، چالش‌ها و تحلیل‌هایی است که همواره در روند تکاملی مؤسسه استاندارد در ارتباط با نقش و وظیفه آن مطرح و حتی مطالعه قانون مؤسسه و اصلاحیه‌ها و قوانین بعدی مرتبط با آن نیز این روند را نشان می‌دهد. شاید امروزه قضاوت در نوع عملکرد مؤسسه در سال‌های ابتدایی آن با توجه به ضرورت‌ها و الزامات سالیان گذشته، جایگاه بازرگانی مؤسسه (وزارت بازرگانی) و عدم شناخت کافی و علمی از استاندارد و استاندارد سازی قدری مشکل باشد امّا تداوم طرح سئوال فوق در دوره‌های مختلف کاری مؤسسه در واقع تفاوت بین دیدگاه‌ها و تضاد بین جایگاه علمی، اجرایی یا حاکمیتی مؤسسه استاندارد را نشان می‌دهد که همواره حرکت مؤسسه را در طول حیات خود تحت تأثیر قرار داده است. از یک دیدگاه مؤسسه استاندارد سازمانی علمی و فنی با وظایفی محدود و مشخص است لیکن از دیدگاه دیگر مؤسسه استاندارد سازمانی اجرایی یا حاکمیتی است که مسئول امر استاندارد و کیفیت در کشور تلقی می‌شود، دیدگاهی که هیچگاه مؤسسه استاندارد نتوانسته و نخواهد توانست پاسخگوی انتظارات ناشی از آن باشد. دیدگاه سومی نیز وجود دارد که مؤسسه استاندارد را ترکیبی از یک مؤسسه علمی، اجرایی یا حاکمیتی می‌داند امّا به قضاوت تاریخ مستند سازمان، مؤلفه‌های لازم برای هر نوع علمی، اجرایی یا حاکمیتی آن به تمامی و کمال فراهم نبوده است. به هرحال سازمان ملی استاندارد در روند تکاملی خود کم و بیش تجربیاتی از انواع وظایف اشاره شده را در اندوخته تاریخی خود دارد. حال سؤال این است که از این تجربه چگونه برای برنامه ریزی آینده استفاده می‌کند.

۱- راهنمائی کشاورزان و دامداران با گذشتن از راه‌های پر پیچ و خم و صعب العبور و حضور در روستاهای مختلف در مناطق دور افتاده کشور و مشکلات آموزش این افراد همگی یادآور خاطرات تلخ و شیرین و سختی‌های بسیاری است که همکاران اسبق سازمان در عمر کاری خود داشته‌اند و این خود نیاز به دفتر دیگری جهت ثبت این خاطرات دارد.

جمع بندی:

- تشکیلات اصل چهار ترومن که به دنبال دکترین هری ترومن رئیس جمهور آمریکا (۱۹۴۵-۱۹۵۲) بویژه در مقابله با نفوذ کمونیسم در کشورهای عقب مانده ایجاد می‌شود فعالیت‌های اجرایی خود را به صورت کاملاً مدیریت شده و هدف‌دار با ارائه کمک‌های اقتصادی و فنی آغاز می‌کند. این فعالیت‌ها در ایران با تمرکز بر سه حوزه کشاورزی، بهداشت و فرهنگ از سال ۱۳۲۹ اجرا می‌گردد لیکن بخش‌های وسیعی از نظام اداری و حتی سیاسی کشور را نیز تحت پوشش و تأثیر قرار می‌دهد.
- فعالیت‌های اصل چهار سبب اصلاحات قابل توجهی در بخش‌های مختلف بویژه امور بهداشتی می‌شود اما به‌دلیل عدم انجام یک مطالعه جامع از وضعیت اقلیمی و فرهنگی در برخی از برنامه‌های خود ناکام می‌ماند.
- در راستای اجرای برنامه اصلاحات کشاورزی بویژه در جهت بهبود کیفیت و نظارت برکالاهای صادراتی کشور اداره استاندارد نیز با نام پروژه ۳۸ اصل چهار با هدف شناسایی، طبقه‌بندی، درجه بندی، استاندارد سازی و آزمون کالاهای کشاورزی (صادراتی) در وزارت بازرگانی شکل می‌گیرد. راهنمایی علمی و فنی تولید کنندگان، صادر کنندگان و وارد کنندگان از دیگر فعالیت‌هایی است که در برنامه کاری اداره استاندارد قرار می‌گیرد.
- با مطالعه قانون تأسیس مؤسسه استاندارد در سال ۱۳۳۹ ملاحظه می‌شود که در کنار محصولات کشاورزی سایر کالاها (بویژه صادراتی) نیز در شمول قانون قرار گرفته و هم‌چنین مشاهده می‌شود که بار علمی مؤسسه استاندارد در این قانون فراتر از بار اجرایی آن است اما فعالیت‌های اجرایی مؤسسه در سال‌های بعد به مرور افزایش می‌یابد.

فصل دوم
اولین رئیس مؤسسه استاندارد

۲-۱- دکتر مجید خورسند

آقای دکتر مجید خورسند متولد ۱۳۰۰ خورشیدی در تهران اولین کسی است که ریاست اداره استاندارد را به‌عهده می‌گیرد. دکتر خورسند پس از تحصیلات ابتدایی، دوره متوسطه را در مدرسه صنعتی ایران ـ آلمان سپری و در دوره مهندسی شیمی همین مدرسه ثبت نام می‌کند لیکن به دلیل بیماری پدر از ادامه تحصیل باز می‌ماند. پدر ایشان از عمده فروشان دارو و صاحب داروخانه و شرکت داروئی بوده‌اند. دکتر خورسند جهت ادامه تحصیل به کشور فرانسه عزیمت و در دو رشته مهندسی شیمی از کان و دکترای داروسازی از دانشگاه پاریس فارغ التحصیل می‌شود. وی پس از اخذ مدرک دکترا به ایران بازگشته و به عنوان استادیار در سال ۱۳۳۱ در دانشکده داروسازی دانشگاه تهران به تدریس مشغول می‌شود. دکتر خورسند در یک فرصت مطالعاتی از سوی اصل چهار به آمریکا اعزام و دوره کوتاهی را نیز در زمینه استانداردسازی آموزش می‌بینند.

نحوه انتخاب دکتر خورسند جهت همکاری در پروژه ۳۸ اصل چهار به عنوان مجری[۱] این پروژه به درستی روشن نیست لیکن با توجه به محدود بودن افراد متخصص و همکاری نزدیکی که بین سازمان‌های دولتی و دانشگاه‌های کشور جهت جذب افراد تحصیل کرده در همان سال‌ها وجود داشته است دکتر خورسند نیز با توجه به دارا بودن تخصص شیمی برای همکاری با وزارت بازرگانی انتخاب می‌شود. از آنجا که اغلب دانشجویان تحصیل کرده کشور در سال‌های گذشته فارغ التحصیلان کشور فرانسه می‌باشند لذا آشنائی و ارتباط این افراد و هم‌چنین قرار گرفتن آنها در طیف‌های سیاسی موجود آن زمان بی‌تأثیر در گزینش آنان در بسیاری از مشاغل دولتی نبوده است لذا می‌توان چنین انتظار داشت که دکتر خورسند از حمایت دکتر اقبال که در سال‌های ۱۳۳۶ تا ۱۳۳۹ نخست وزیر کشور بوده و در عین حال این سال‌ها، سال‌های شکل‌گیری و آغاز فعالیت اداره استاندارد نیز می‌باشد برخوردار بوده است.

با توجه به تقسیمات دولتی وقت کشور و وظیفه تعریف شده برای اداره استاندارد در زمینه بهبود و کنترل کیفیت محصولات سنتی صادراتی، وزارت بازرگانی مکلف می‌شود[۲] که در ساختار تشکیلاتی خود اداره استاندارد را تعریف و مقدمات جذب نیرو و تخصیص بودجه آن را نیز فراهم کند. از اینرو دو اتاق در وزارت

۱- دکتر خورسند در ابتدای شروع به کار اداره استاندارد به عنوان مجری پروژه ۳۸ فعالیت خود را آغاز می‌کند.

۲- در خصوص تعریف اداره استاندارد در ساختار وزارت بازرگانی، برنامه ریزی و مدیریت آن جا دارد از مرحوم دکتر احمدعلی شیبانی از کارشناسان برجسته وزارت بازرگانی وقت که مشاوره، راهنمایی و کمک‌های مؤثری به دکتر خورسند نموده‌اند یاد و تقدیر شود.

بازرگانی در خیابان نادری تهران به این اداره تازه تأسیس اختصاص می‌یابد. صرف‌نظر از یک یا دو نفر نیروی رسمی، کارشناسان آمریکائی از دانشجویان جوانی که آشنائی با زبان انگلیسی نیز دارند به صورت پاره وقت جهت امور دفتری استفاده می‌کنند که البته این امر صرفاً اختصاص به اداره استاندارد نداشته و در سایر پروژه‌های اصل چهار نیز بهره‌گیری از دانشجویان در رشته‌های مختلف عمومیت پیدا می‌کند. یکی از دانشجویانی که در اداره استاندارد مشغول به کار می‌شود آقای دکتر هاشمی تنکابنی است که بعدها به عنوان کارشناس به استخدام اداره استاندارد نیز درمی‌آید.

فعالیت اداره استاندارد با جذب کارشناس و اعزام برخی از آنها به آمریکا برای فراگیری دوره‌های آموزشی تخصصی توسط اصل چهار تا سال ۱۳۳۷ در همین اداره کوچک در وزارت بازرگانی ادامه می‌یابد تا اینکه در سال ۱۳۳۷ ساختمان جدیدی در جاده قدیم کرج (جنب کارخانه شیر پاستوریزه) که محل احداث آزمایشگاه‌های اداره استاندارد نیز می‌باشد به این اداره اختصاص داده شد و افراد به آنجا منتقل می‌شوند. بودجه سالیانه اداره استاندارد در این سال‌ها حدود یک میلیون و سیصد هزار ریال بوده است که از محل اعتبار تشویق صادرات و سود بازرگانی تأمین می‌شده است.

از آنجا که دکتر خورسند فاقد تجربه در امور اجرایی و اداری بویژه در مدیریت اداره استاندارد بود. لذا یکی از کارشناسان با سابقه وزارت بازرگانی به‌نام آقای عبدالجواد نحوی به سمت معاون ایشان جهت سرپرستی امور انتخاب و منصوب می‌شود و تقریباً تمامی امور اداری و مکاتبات با نظارت و امضاء ایشان انجام می‌گیرد و پس از بازنشستگی نامبرده در سال ۱۳۴۰ آقای مهندس محمود نصرالهی[۱] (مهندس کشاورزی) از دیگر کارشناسان وزارت بازرگانی به سمت معاونت اداره استاندارد منصوب می‌شود.

تغییر در ساختار دولت بویژه ترکیب و تفکیک‌های مکرر وزارت بازرگانی و صنایع و معادن به وزارت اقتصاد و بلعکس باعث شده است تا اداره استاندارد نیز چندین بار تحت تأثیر این تغییرات و اثرات ناشی از آن قرار گیرد[۲].

۱- پیش از آقای نصرالهی مدت کوتاهی آقای حمید وارسته معاونت اداره استاندارد را به‌عهده داشته است.

۲- سال ۱۳۳۲ تا سال ۱۳۳۴ را می‌توان به عنوان فاز مطالعاتی تأسیس اداره استاندارد درنظر گرفت و به احتمال زیاد در طی همین سال‌ها دکتر خورسند برای آموزش‌های لازم از سوی اصل چهار به مدت یکسال به آمریکا اعزام می‌شود. از سال ۱۳۳۴ که مجدداً وزارت بازرگانی تشکیل می‌گردد رفته رفته اداره استاندارد نیز در ساختار این وزارت‌خانه شکل می‌گیرد.

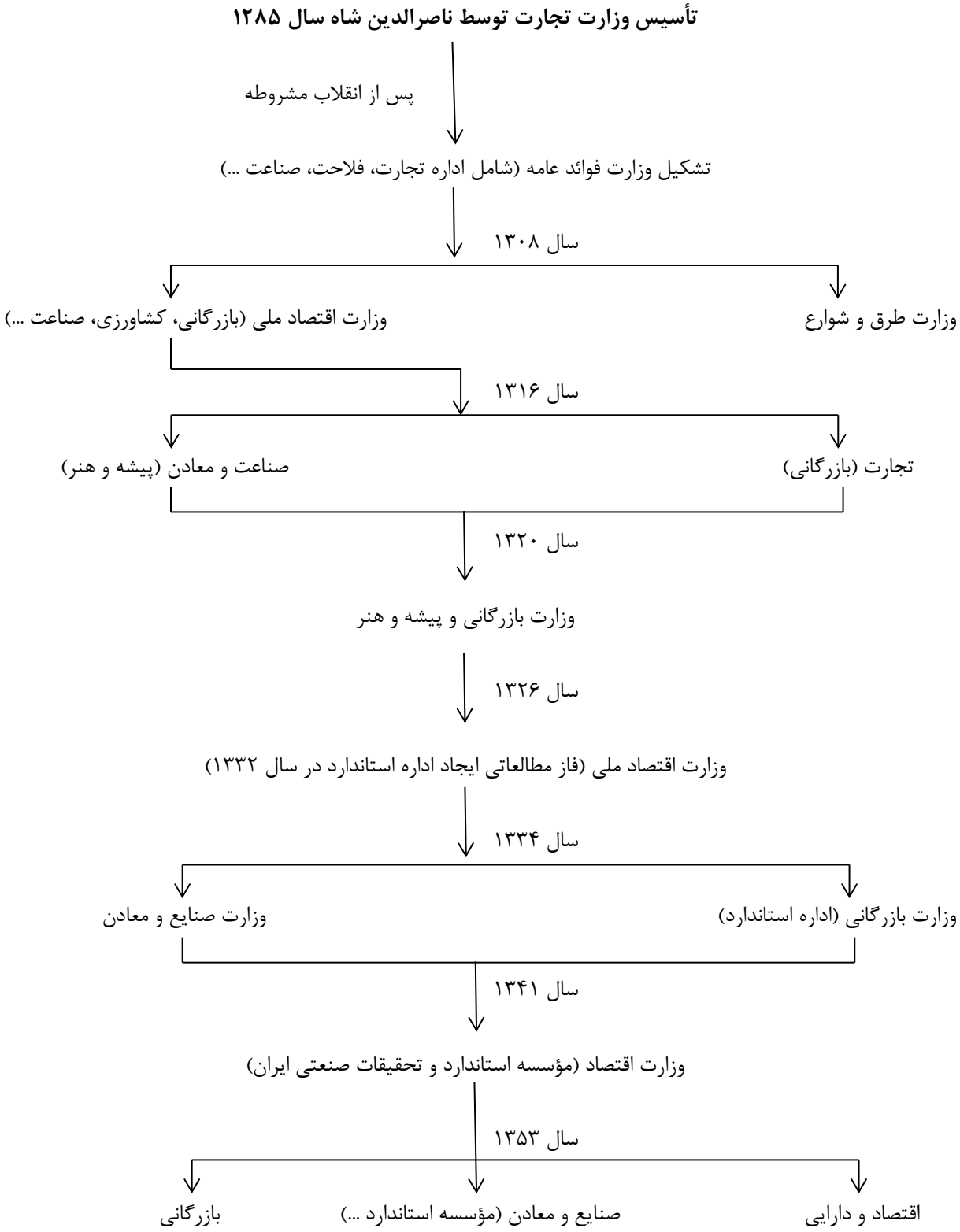
تأسیس وزارت تجارت توسط ناصرالدین شاه سال ۱۲۸۵
پس از انقلاب مشروطه
تشکیل وزارت فوائد عامه (شامل اداره تجارت، فلاحت، صناعت ...)
سال ۱۳۰۸
وزارت طرق و شوارع
وزارت اقتصاد ملی (بازرگانی، کشاورزی، صناعت ...)
سال ۱۳۱۶
تجارت (بازرگانی)
صناعت و معادن (پیشه و هنر)
سال ۱۳۲۰
وزارت بازرگانی و پیشه و هنر
سال ۱۳۲۶
وزارت اقتصاد ملی (فاز مطالعاتی ایجاد اداره استاندارد در سال ۱۳۳۲)
سال ۱۳۳۴
وزارت بازرگانی (اداره استاندارد)
وزارت صنایع و معادن
سال ۱۳۴۱
وزارت اقتصاد (مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران)
سال ۱۳۵۳
اقتصاد و دارایی
صنایع و معادن (مؤسسه استاندارد ...)
بازرگانی

۲-۲- مستشاران آمریکائی اداره استاندارد

در برنامه‌ریزی و چگونگی فعالیت‌های اداره استاندارد از سه مشاور آمریکائی به نام‌های دکتر سوانسون (رئیس گروه مستشاری)، هریس ریشاد (کارشناس خشکبار) و آقای بالیت (کارشناس فنی) بهره گرفته شده است. این افراد در زمینه‌های مختلفی از قبیل گزینش نیروی کارشناسی موردنیاز اداره استاندارد، تعیین ساختار و فعالیت اداره استاندارد، آموزش کارشناسان استخدام شده، نصب و راه‌اندازی تجهیزات آزمایشگاه و همراهی کارشناسان در راهنمائی و کمک به دامپروران، کشاورزان و صادر کنندگان کالا فعالیت داشته‌اند.

دکتر سوانسون

براساس برخی از اسناد موجود ورود دکتر سوانسون در تاریخ سی‌ام فروردین ماه ۱۳۳۶ به ایران صورت گرفته است و نامبرده در خصوص تهیه اولین ساختار سازمانی اداره استاندارد و تهیه دستورالعمل‌های تدوین استاندارد، آموزش کارشناسان ذیربط و هم‌چنین آموزش و راهنمائی کشاورزان و صادر کنندگان کالا فعالیت‌های زیادی را انجام داده است. با توجه به مدارک در دسترس در خصوص ساختار سازمانی مؤسسه استاندارد این چنین به‌نظر می‌رسد که تا سال ۱۳۴۱ مؤسسه فقط دارای یک مدیر، یک معاون و تعدادی

کارشناس و کارمند بوده است که ازنظر تشکیلاتی مجموعاً به دو قسمت استاندارد (آزمایشگاه) و قسمت اداری و مالی تقسیم شده است و در بخش استاندارد فعالیت هر آزمایشگاه با تعیین یک مقام مسئول انجام می‌گرفته است. برای مثال مسئول آزمایشگاه خشکبار (آقای مهندس جمیلی)، مسئول پروژه خرما (آقای مهندس کیهان) و به همین ترتیب سایر آزمایشگاه‌های کالاهای سنتی دارای مسئولین مرتبط بوده‌اند. از این‌رو می‌توان نمودار سازمانی مؤسسه استاندارد را به سادگی ذیل درنظر گرفت.

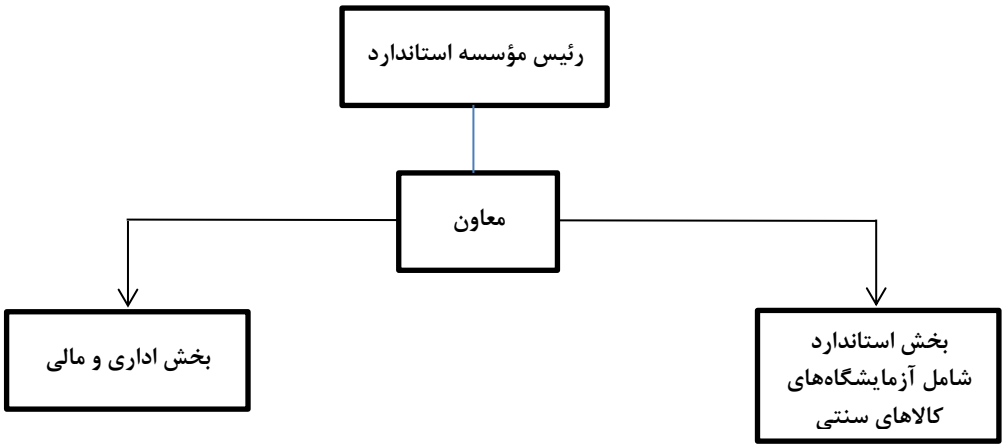

در سال ۱۳۴۱ با توسعه فعالیت‌های مؤسسه و هم‌چنین فعالیت‌های آزمایشگاهی برای سرپرستی امور آزمایشگاه‌ها معاونت دیگری به عنوان معاون فنی به ساختار مؤسسه استاندارد اضافه شده و این سمت به اولین کارشناس استخدامی مؤسسه استاندارد یعنی آقای مهندس تقی قره داغی اختصاص می‌یابد.

در خور توجه است که در استخدام افراد چه در بخش اداری یا فنی صرف‌نظر از ارزیابی و مصاحبه توسط سازمان مربوطه، مستشاران آمریکائی نیز بر این امر نظارت داشته و افراد را مورد ارزیابی و پذیرش قرار می‌داده‌اند. در گزارش پیوست ارزیابی آقای بالیت یکی از مشاوران آمریکائی پروژه ۳۸ جهت استخدام دو نفر در امور دفتری و اداری ملاحظه می‌شود.

وجود برخی خصوصیات مانند جوان بودن، تخصص، مدرک و معرف معتبر، علاقمندی به کار، عدم مشکل در اعزام و مسافرت به خارج از کشور جهت طی دوره کارآموزی و آشنائی به زبان انگلیسی از جمله نکات مورد توجه کارشناسان آمریکائی جهت استخدام افراد بوده است.

شماره .....
تاریخ ..... ماه ۱۳۴۰
پیوست .....

وزارت بازرگانی [1]
اداره .....

To: Dr. Khorsand, Director.
From: C. A. Balliet, Advisor Project 038, Standards Orgn. of Iran.
Subject: Personnel for Project 038. (S.A.A.)
Date: 6th August, 1961.

It is advised that Mr. Hooshang Mohebi be given favorable consideration for the position, Office Assistant, and be assigned to the office of the advisor, to help him in the conduct of the work within the office.

Mr. Mohebi has been working in the office of the advisor on a self-voluntary trial basis, for the past three weeks. His work has been satisfactory to the advisor. The work consisted of translation of documents to Farsi, from English script, for the benefit of the project. Information memos on Farsi documents was made for the benefit of the advisor. He also prepared typewritten drafts of documents for presentation to the typist.

The position of secretary is vacant due to the resignation of Mrs. Ghaderi. It is further advised that Miss. Pooran Afsari be considered as a secretary for the project. Miss. Afsari has certificates of accomplishment for, typing shorthand and general office proceedures. They were given by the Oxford and County Secretarial College, of Oxford England.

۱۷۰۹

۱- کارگزینی سازمان ملی استاندارد ایران

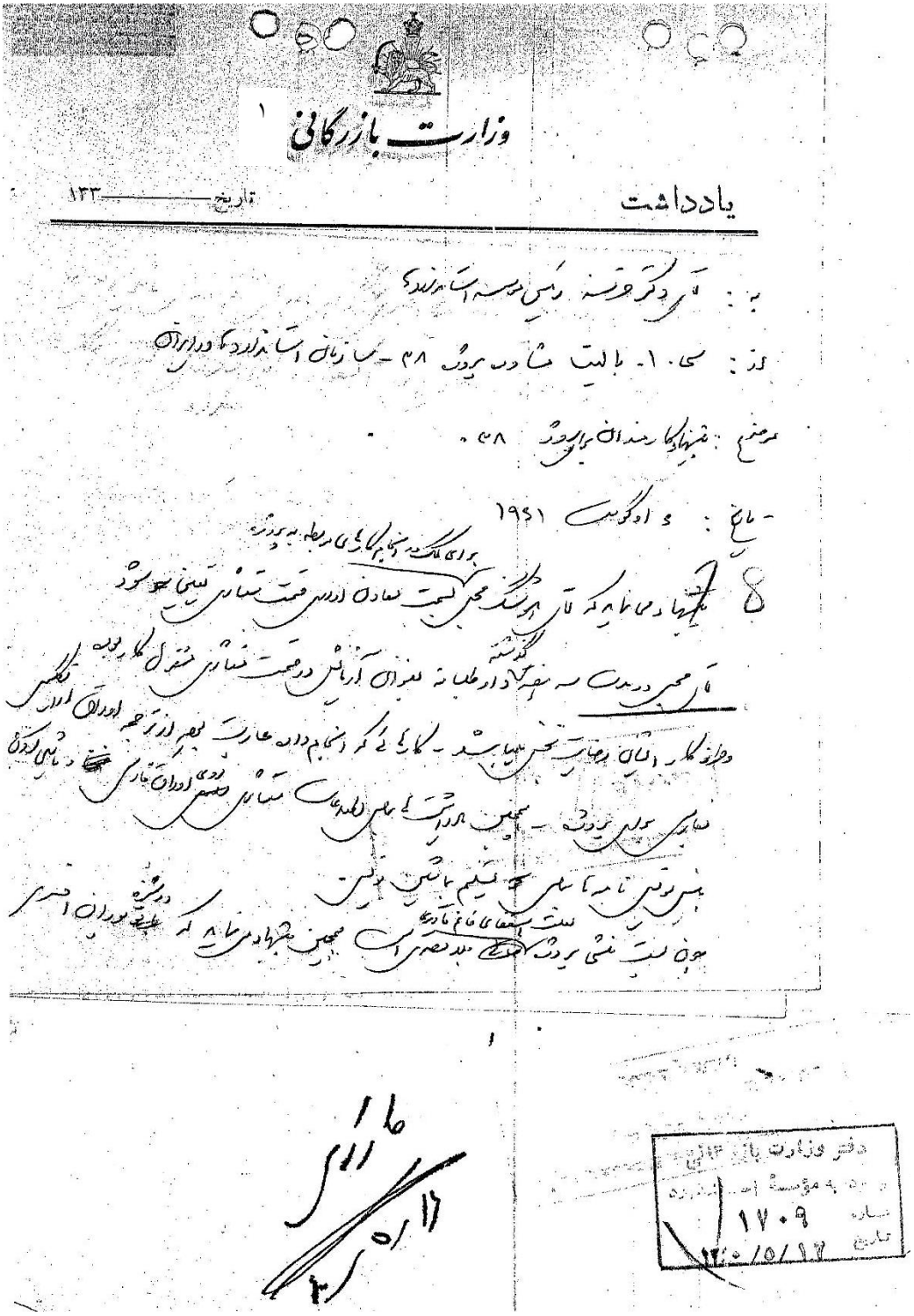

وزارت بازرگانی ۱

یادداشت

تاریخ ـــــ ۱۳۴۰

به: آقای دکتر حسنه رئیس مؤسسه استاندارد

از: سی ۱۰ - بالیت مشاور یونیدو ۴۸ - سازمان استاندارد کردن در ایران

موضوع: تشخیص کارشناسان برای یونیدو ۵۸.

تاریخ: ۵ اوگوست ۱۹۶۱

8 برای کمک به انتخاب کارهای مربوطه به یونیدو

بنظر میرسد که آقای هرینگ مجری کمیت تعادل اروپی وقت متخصص تعیین خواهد شود

آقای مجری در مدت سه هفته گذشته گذارشهای طبقه بندی آزمایش در وقت متخصص مستقل کار خواهد کرد

و طرز کار ایشان رضایت بخش میباشد - کارهائی که انجام داده عبارت بهتر از ترجمه اوراق ادارات انگلیس

تعاریف عمومی یونیدو - تعیین احتیاجات برای تعادل متخصص اروپی اوراق تجارتی و تهیه گزارش

بنویس نامه کامل تسلیم باشی بنویس

بودجه لیست منشی یونیدو [illegible] تعیین بنظر میرسد که [illegible] بورسیان اخیر

دفتر وزارت بازرگانی
دبیرخانه مؤسسه استاندارد
شماره ۱۷۰۹
تاریخ ۱۳۴۰/۵/۱۲

۱- کارگزینی سازمان ملی استاندارد ایران

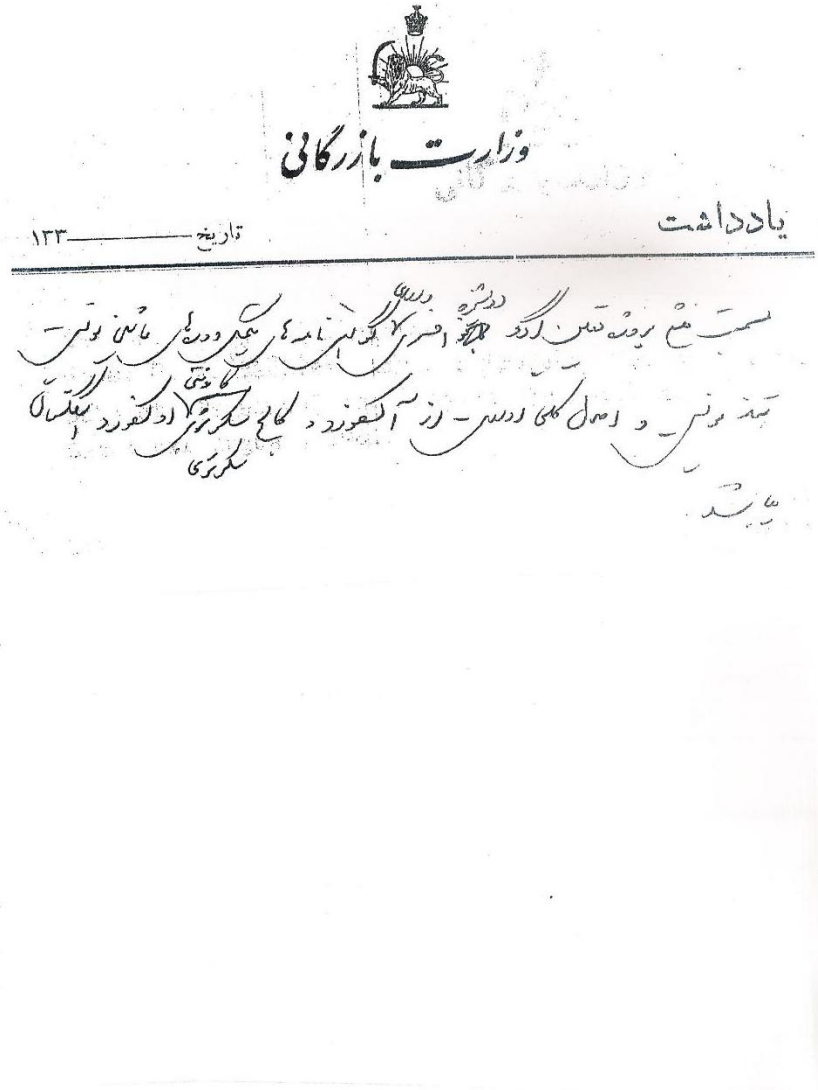

وزارت بازرگانی

یادداشت

تاریخ ——— ۱۳۳

در رابطه با سازماندهی مؤسسه استاندارد و تعریف توسعه فعالیت‌های آن می‌توان گفت اولین نمودار عملیاتی و کارشناسی مؤسسه استاندارد که توسط دکتر خورسند با همراهی مستشاران آمریکائی در سال ۱۳۴۱ تهیه شده نموداری است که در آن روند توسعه مؤسسه استاندارد با درنظر گرفتن واحدهای مختلف اداری و فنی و مهندسی دیده شده و همین نمودار برنامه ریزی بسیاری از فعالیت‌ها، ارتباطات و تغییرات بعدی مؤسسه استاندارد را پی ریزی می‌کند. در این ارتباط گزارش جالبی توسط نمایندگی سازمان ملل متحد در ایران در مورد مؤسسه استاندارد و سهم وزارت صنایع و معادن در رابطه با استاندارد سازی تهیه شده است که در آن نکات مهمی در رابطه با ساختار و وظایف مؤسسه استاندارد که اس او آی (SOI) نامیده شده وجود دارد.

این گزارش حاوی نکات بسیار قابل تاملی است از جمله اینکه ترکیب هیئت مدیره حاکم و ناظر بر فعالیت‌های مؤسسه استاندارد هم خوانی بسیار نزدیکی با فعالیت‌های این مؤسسه و بویژه نمودار سازمانی تعریف شده دارد چنان که در هماهنگی با تعریف واحدهای فنی متفاوت، نمایندگی وزارت خانه‌های مرتبط نیز (صنایع و معادن، کشاورزی ...) در ترکیب این هیئت دیده شده است. نمودار تهیه شده نشانگر این مطلب است که برنامه کاملی برای توسعه مؤسسه استاندارد در سطح ملی و هم چنین بین المللی درنظر بوده است. از نکات جالب توجه دیگر این گزارش می‌توان به موارد ذیل اشاره کرد:

- مشارکت کاربردی و مؤثر سازمان‌ها و یا بنگاه‌هایی که فعالیت‌های عملی اقتصادی، صنعتی و کشاورزی دارند در تهیه و اجرای استانداردها و بهره گیری از واحدهای تحقیقاتی و مشاوره‌ای
- اجرای استاندارد به صورت اختیاری در کشورهای آزاد
- آموزش استاندارد سازی برای سازمان‌ها و کاربران مختلف
- ایجاد یک شورای عمومی مشورتی در امر استاندارد سازی با حضور سازمان‌های مختلف و هم‌چنین بخش خصوصی

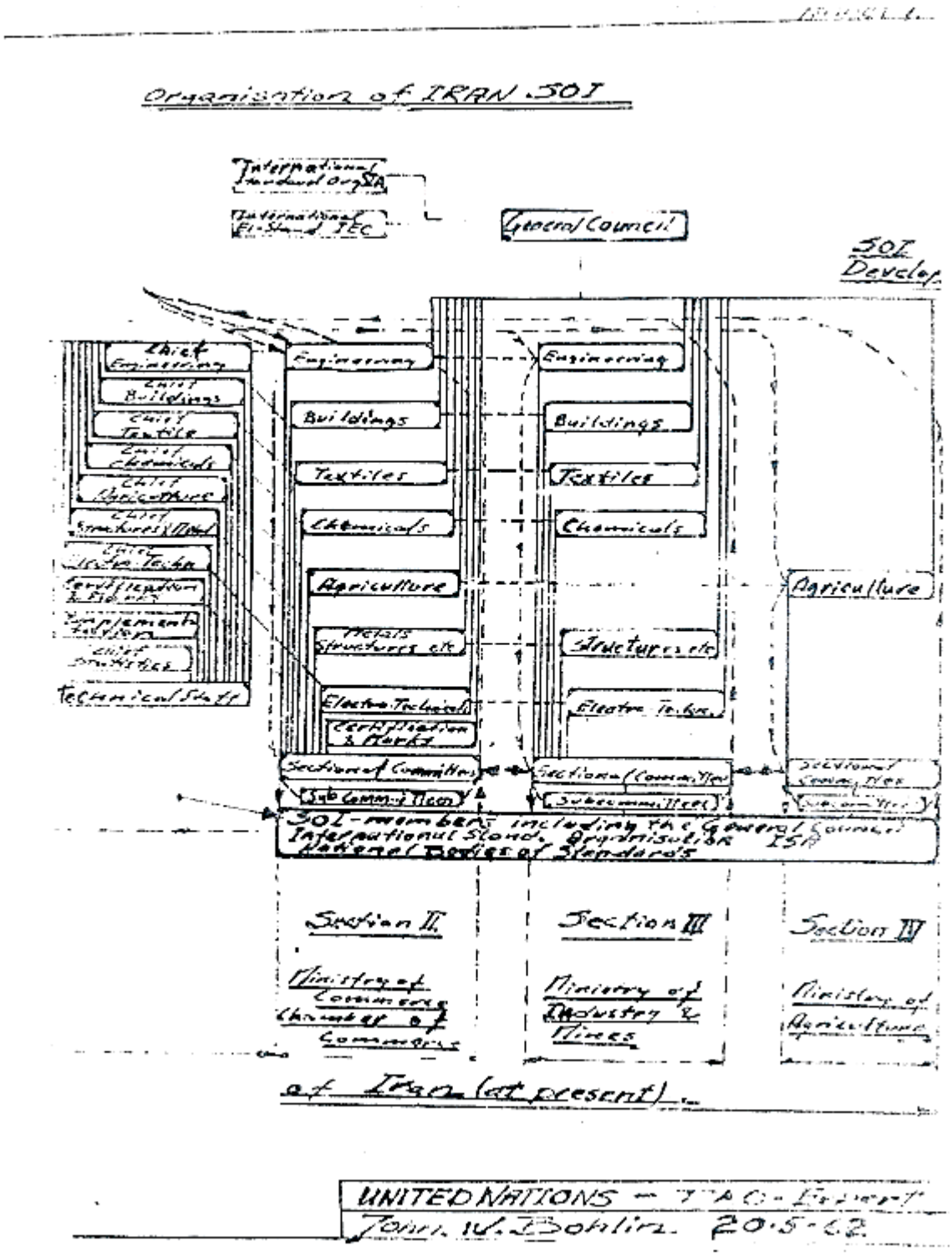
Organisation of IRAN. SOI
General Council
SOI Develop.
Engineering
Buildings
Textiles
Chemicals
Agriculture
Metals Structures etc
Electro Technical
Certification & Marks
Sections Committees
Sub Committees
Technical Staff
SOI - members including the General Council
International Stand. Organisation ISO
National Bodies of Standards
Section II
Ministry of Commerce
Chamber of Commerce
Section III
Ministry of Industry & Mines
Section IV
Ministry of Agriculture
of Iran (at present)
UNITED NATIONS - TAO - Export
Tehran. 10. Bahman. 20-5-62.

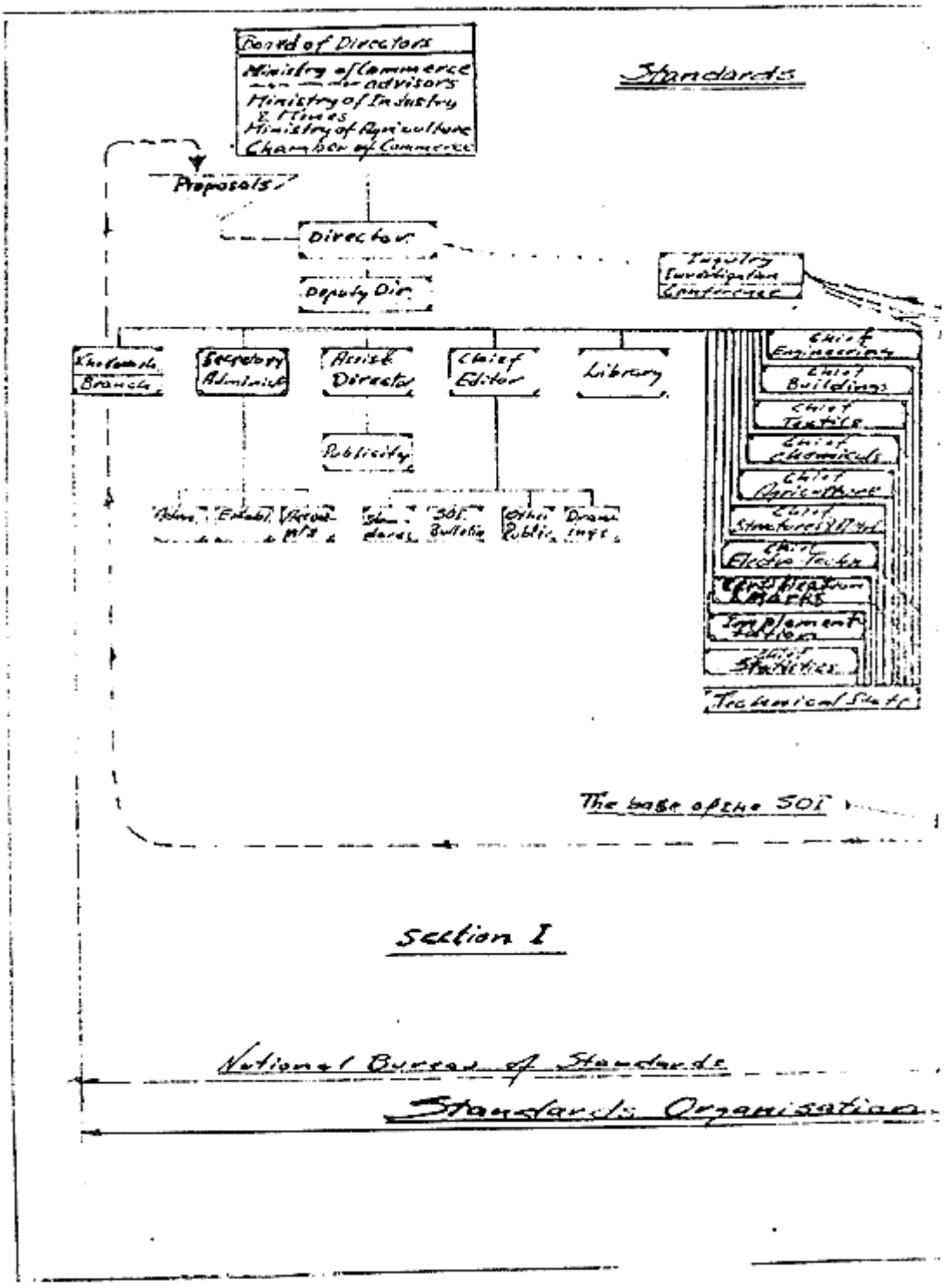
Standards
Board of Directors
Ministry of Commerce
advisors
Ministry of Industry
& Mines
Ministry of Agriculture
Chamber of Commerce
Proposals
Director
Deputy Dir.
Inquiry
Investigation
Conference
Secretary
Administ.
Assist.
Director
Chief
Editor
Library
Publicity
Chief
Engineering
Chief
Buildings
Chief
Textile
Chief
Chemicals
Chief
Agriculture
Chief
Electro Techn.
Supplement
Tables
Technical Staff
The base of the SOI
Section I
National Bureau of Standards
Standards Organization

UNITED NATIONS
TECHNICAL ASSISTANCE BOARD
AND SPECIAL FUND
CABLE ADDRESS : TECABOARD TEHERAN
POSTAL ADDRESS : P. O. B. 1555
Tel : 47002 / 68842 / 42648

NATIONS UNIES
BUREAU DE L'ASSISTANCE TECHNIQU
ET FONDS SPECIAL
12 KHIABAN BANDAR PAHLAVI
OFF TAKHTE JAMSHID
تخت جمشید ـ خیابان بندر پهلوی کاشی ۱۲
صندوق پستی شماره ۱۵۵۵ تهران
تلفن ـ ۴۷۰۰۲ ـ ۶۸۸۴۲ ـ ۴۲۶۴۸

نمایندگی سازمان ملل متحد در ایران [۱]

۱۱۵۱۹
۴۱/۳/۱۹

سهم وزارت صنایع و معادن در کار استاندارد ریزه در ایران

سازمان استانداردهای ایران ـ "اس‌آی‌آی"

سازمان بطور کلی

فعالیت‌های "اس‌آی‌آی" فعلی در اطراف یک مرکز موجود ساخته شده که محل آن هم اکنون در جاده قدیم کرج در موسسه ملی استانداردهای ایران واقع است.

قسمت ۱ ضمیمه ۱

سازمان "اس‌آی‌آی" بتازگی تاسیس شده و اعتبار قانونی دارد.

سازمان "اس‌آی‌آی" تحت راهنمائی وزارت بازرگانی میباشد. یک هیئت مدیره مشتمل بر نمایندگان وزارت بازرگانی و مشاوران ـ وزارت صنایع و معادن ـ وزارت کشاورزی ـ اطاق بازرگانی این هیئت سازمان "اس‌آی‌آی" (شعبه های مشغول بکار) را در کار استاندارد ریزه کردن گواهی خواهد کرد. در ضمیمه ۱ نقشه سازمان نشان داده شده است.

نقشه توسعه یافته سازمان اس‌آی‌آی در ضمیمه ۲ نشان داده شده است محل هریک از شعبه ها مشغول بکار و غیر فعال در نقشه مزبور مشخص گردیده است.

حدود کار

برای اینکه کار سازمان حد اکثر تاثیر را داشته باشد بدیهی است که باید تا حد امکان این موسسه قسمت‌های مهم اقتصاد ملی و صنعتی را در نظر گیرد.

طرح و رسیدگی به استانداردها باید در سازمانهائی تهیه شود که شعبه های آن عملا در کارهای اقتصادی و بازرگانی و کشاورزی و صنعتی و غیره مشغول باشند و یا کارهای تحقیقاتی و راهنمائی را برای این سازمان انجام دهند.

۱- سازمان اسناد و کتابخانه ملی

UNITED NATIONS
TECHNICAL ASSISTANCE BOARD
AND SPECIAL FUND
CABLE ADDRESS : TECABOARD TEHERAN
POSTAL ADDRESS : P. O. B. 1555
Tel : 47002 / 68842 / 42648

NATIONS UNIES
BUREAU DE L'ASSISTANCE TECHNIQUE
ET FONDS SPECIAL
12 KHIABAN BANDAR PAHLAVI
OFF TAKHTE JAMSHID
تخت جمشید ـ خیابان بندر پهلوی کاشی ۱۲
صندوق پستی شماره ۱۵۵۵ تهران
تلفن ـ ۴۷۰۰۲ ـ ۶۸۸۴۲ ـ ۴۲۶۴۸

نمایندگی سازمان ملل متحد در ایران

اصول اساسی کار

۱ـ در زمینه کشور آزاد بکاربردن استانداردها در صورت لزوم باید اختیاری باشد .

۲ـ بنابراین استانداردیزه کردن و استفاده از استانداردها باید تعلیم داده شود .

۳ـ صاحبان صنایع و تجار در صورتی از استانداردیزه شدن کارها استقبال مینمایند که ملاحظه نمایند که این عمل منافع اقتصادی بیشتری را برای آنها تامین مینماید .

و این مسئله از طرف اقتصاد ملی و صنعتی و فردی باثبات رسیده است.

نقشه سازمانی برای آینده

نقشه سازمان "اس او آی" ضمیمه ۲ که بوسیله آقای دکتر خوسند مدیر موسسه ملی استانداردها و آقای بالیات کارشناس یو ۰ اس ۰ او ۰ ام ۰ در موسسه ملی استانداردها تهیه شده است ضمیمه این گزارش میباشد که فعلا فقط قسمتهائی از این نقشه تکمیل شده است. در هرحال نقشه نشان میدهد که در آینده نزدیکی سازمان استانداردهای ملی کاملی بوجود خواهد آمد .

شورای عمومی

از طرف کارشناس یو ۰ ان ۰ تی ۰ ۱ ۰ او ۰ صورتی از سازمانهائی که باید در شورای عمومی که در نقشه سازمان ضمیمه ۱ دیده میشود ـ شرکت کنند داده شده است.

در مراحل اولیه استانداردیزه کردن مشورت دادن سازمانهای خصوصی امکان ندارد "شورای عمومی" "اس او آی" جنبه مشورتی خواهد داشت .

ولی با توجه به جنبه تعلیماتی استانداردیزه کردن که قبلا ذکر شد ممکن است بسیار خردمندانه باشد که صورتی از سازمانهای ایرانی تهیه شود . مانند سازمانهای صورت شده ای که اگر مایل باشند کلیه طرحهای مربوط به استانداردها برای نظریه دادن جهت آنها فرستاده شود و در صورت تمایل گرفته و تعلیم دادن ممکن است در آینده نزدیکی آنها نیز طرحهای مفیدی برای استانداردها بدهند

UNITED NATIONS
TECHNICAL ASSISTANCE BOARD
AND SPECIAL FUND
CABLE ADDRESS : TECABOARD TEHERAN
POSTAL ADDRESS : P. O. B. 1555
Tel : 47002 / 68842 / 42648

NATIONS UNIES
BUREAU DE L'ASSISTANCE
ET FONDS SPECIAUX
12 KHIABAN BANDAR PAHLAVI
OFF TAKHTE JAMSHID
تخت جمشید - خیابان بندر پهلوی کاشی ۱۲
صندوق پستی شماره ۱۵۵۵ تهران
تلفن ۴۷۰۰۲ - ۶۸۸۴۲ - ۴۲۶۴۸

نمایندگی سازمان ملل متحد در ایران

سیمه ۲ نشان داده شده است .

طول زمان جریان تعلیماتی دوسره بوجود خواهد آمد که بوسیله آن نظارتی بر مؤثر بودن کار
استانداردیزه کردن انجام میگردد . چنانکه قبلا متذکر شدیم استانداردیزه کردن اگر با قسمتهای
اقتصاد ملی وصنعتی که رابطه مستقیم دارند وفق داده نشود بی معنی است . بنابراین ارتباط
نزدیک وصمیمانه این سازمانها اگر با تفکر بیشتر درباره توسعه آتی با شرایطی که قبلا ذکر شده
در نظر گرفته شود ممکن است " شورای عمومی " نامیده شود . وکمال لزوم را دارد
وزارت صنایع و معادن در توسعه سازمان استانداردهای ایران .

گفتنی است که وزارت صنایع و معادن با سازمان جدید خود که شامل قسمتهای صنعتی و عمومی
باشد وگروه های متخصص صنعتی و تشکیلات جدید که آمادگی کاملی برای همکاری و تکمیل سازمان
"اس‌او‌آی" وایجاد سازمان اساسی استانداردها را بوجود آورده است .

مطالعه قسمتهای II و IV نقشه سازمان "اس‌او‌آی" ضمیمه ۱ وخواندن عناوین به آسانی مشاهده
میشود که از بسیاری جهات تشکیلات جدید وزارت صنایع و معادن قابلیت همکاری کاملی را با موسسه استانداردها
بوجود آورده است .

بنابراین بسیار طبیعی بنظر میرسد که از هریک از این ادارات صنعتی یک مهندس انتخاب شود که مسئول
وجمع آوری و توزیع استانداردها باشد . این کار ممکن است کار غیر ثابت باشد علاوه بر وظائف اداری
دیگر انتخاب شده (برای توزیع اطلاعات فنی بطور وسیع) .

مطالب گفته شده درباره استانداردیزه کردن علاوه بر یک صاحبه وسائلی برای تعلیم استانداردها
و طرحهای استانداردها از قسمتهای خصوصی خواهد بود .

طرحهای استاندارد بوسیله خدمات عمومی صنعتی که یک یا چند مهندس با لوازمی مانند - میز نقشه کشی
به استانداردها وغیره توسعه خواهد یافت بشکلی قابل طرح در کمیسیون محلی استانداردها "اس‌او‌آی"

UNITED NATIONS
TECHNICAL ASSISTANCE BOARD
AND SPECIAL FUND
CABLE ADDRESS : TECABOARD TEHERAN
POSTAL ADDRESS : P. O. B. 1555
Tel : 47002 / 68842 / 42648

NATIONS UNIES
BUREAU DE L'ASSISTANCE TECHNIQUE
ET FONDS SPECIAL
12 KHIABAN BANDAR PAHLAVI
OFF TAKHTE JAMSHID
تخت جمشید ـ خیابان بندر پهلوی کاشی ۱۲
صندوق پستی شماره ۱۵۵۵ تهران
تلفن ـ ۴۷۰۰۲ ـ ۶۸۸۴۲ ـ ۴۲۶۴۸

نمایندگی سازمان ملل متحد در ایران

۳ ـ یک کمیسیون فرعی در وزارت صنایع و معادن (قسمت VI ضمیمه ۱ ممکن است) طرحهای آماده شده توسط ادارات خدمات صنعتی را در کمیسیونی با حضور تهیه کننده طرح همراه با اعضای شورای عمومی و مطلعینی که کار به آنها مربوط است دقیقا مورد بررسی قرار دهد

جان ° و ° بوهلین
کارشناس سازمان ملل متحد در ایـــــران

۲-۳- اولین جلسه شورای عالی استاندارد

تا پیش از سال ۱۳۳۹ اداره استاندارد قانون مشخص و مدونی ندارد. لیکن در این سال اجازه تأسیس آن با نام مؤسسه استاندارد مصوب و برنامه کاری و رسیدگی به مسائل فنی و مالی آن به شورایی به نام شورای عالی استاندارد محول می‌شود.

با تصویب قانون تأسیس مؤسسه استاندارد در سال ۱۳۳۹ فعالیت‌های مؤسسه استاندارد به تدریج افزایش می‌یابد. از جمله وظایف دیگری که پس از تصویب قانون تأسیس مؤسسه استاندارد به‌عهده آن گذاشته شد واگذاری فعالیت‌های مربوط به اوزان و مقیاس‌ها بود که در آذرماه سال ۱۳۴۰ به دستور وزیر بازرگانی وقت این فعالیت نیز به وظایف مؤسسه استاندارد افزوده گردید.

اولین جلسه شورای عالی استاندارد در دهم مهر ماه سال ۱۳۳۹ براساس ترکیب تعریف شده در قانون تشکیل می‌گردد.

قابل ذکر است که در زمان ریاست دکتر خورسند جمعاً تعداد ۱۵ جلسه شورای عالی استاندارد از مهرماه ۱۳۳۹ تا خرداد ماه ۱۳۴۲ تشکیل می‌گردد که اهم موضوعات آن عبارتند از:

- انتخاب دکتر خورسند به سمت دبیر شورای عالی
- نقش فعال شورای عالی استاندارد در تصمیم گیری‌ها و پیگیری‌های دکتر خورسند در انجام پروژه‌های بهبود کالاهای سنتی کشاورزی صادراتی
- بررسی وضعیت بودجه و اعتبارات مؤسسه استاندارد
- مطالعه و آگاهی از وضعیت استانداردهای بین المللی در جهت بهبود صادرات
- انجام خدمات رایگان برای مراجعه کنندگان جهت جلوگیری از افزایش قیمت کالا
- تصمیم گیری در جهت تقویت مؤسسه استاندارد به منظور توسعه مؤسسه و توسعه صادرات کشور برای کالاهای مختلف
- جلوگیری از اجباری کردن استاندارد کالاها تا پیش از فراهم شدن امکانات کنترل و ارزیابی
- لزوم اعزام کارشناسان مؤسسه استاندارد جهت آموزش و کارآموزی به خارج از کشور
- قلمداد کردن مؤسسه استاندارد به عنوان یک سازمان علمی و گرایش آن به تهیه و تدوین استانداردهای موردنیاز و راهنمائی و تشویق کاربران استاندارد جهت اجرای مؤثر آن و واگذاری وظیفه بهبود تولید و شرایط آن به وزارت‌خانه مربوطه
- انجام اولین تلاش‌ها در جهت حفظ بازرگانی بودن مؤسسه استاندارد و استقلال مالی آن

ملاحظه ترکیب اعضاء اولین جلسه شورای عالی استاندارد و موضوعات مطرح شده جالب توجه است.

وزارت اقتصاد

شورای عالی استاندارد

جلسه اول

فهرست موضوعی

	صفحه
۱ــ قرائت و توضیح قانون تأسیس مؤسسه استاندارد ایران	۲
۲ــ انتخاب آقای دکتر مهدی هورسند رئیس مؤسسه استاندارد ایران بسمت دبیر شورای عالی .	۲
۳ــ تشکیل جلسات شورای هر دو هفته یک بار در روزهای یکشنبه	۳
۴ــ طرح موضوع آئین‌نامه حقوق دریافتی از متقاضیان .	۱
۵ــ بحث پیرامون اخذ حق‌الزحمه از متقاضیان .	۳
۶ــ تأمین مبلغ یک‌ملیون ونیم ریال کسر بودجه مؤسسه از محل تشویق صادرات یا محل دیگر بتشخیص وزارت بازرگانی .	۵
۷ــ بررسی موازنه سیمی بین واردات و صادرات	۶
۸ــ موضوع استاندارد بسته بندی و اندیزه تعزیه سنگهای معدنی .	۶
۹ــ تمرکز امور گزینش و حسابداری در مؤسسه استاندارد ایران	۷

وزارت اقتصاد

شورای عالی استاندارد

مذاکرات شورای عالی استاندارد

در جلسه یکشنبه دهم مهرماه ۱۳۳۹/

اولین جلسه شورای عالی موسسه استاندارد ایران بمنظورتعیین خط مشی عمومی ورسیدگی به برنامه های توسعه و پیشرفت موسسه ،درساعت ۹ صبح روز یکشنبه دهم مهرماه ۱۳۳۹/ با حضور آقای دکتر صادق برزگر معاون پارلمانی وزارت بازرگانی و با شرکت آقایان اعضای شورای عالی بشرح زیر:

۱ــ آقای دکتر فریدون فرشاد رئیس دانشکده علوم دانشگاه تهران

۲ــ آقای دکتر بابک سمیعی مشاور عالی سازمان برنامه

۳ــ آقای جواد حریری نایب رئیس اطاق بازرگانی تهران

۴ــ آقای حاج علینقی کاشانی بازرگان

۵ــ آقای دکتر مجید خورسند رئیس موسسه استاندارد ایران

تشکیل گردید .

آقایان مهندس رزم آرا معاون وزارت صنایع و معادن و مهندس امیر حسین امیر پرویز مدیر کل وزارت کشاورزی بعلت مسافرت حضور نداشتند .

چون جناب آقای دکتر سجادی رئیس شورا بعلت مشغله نتوانستند در جلسه شرکت فرمایند لذا آقای دکتر برزگر از طرف معظم‌له در جلسه حضور بهمرسانیدند .

وزارت اقتصاد

شورای عالی استاندارد

بدعوت آقای دکتر هادی بزرگر اولین جلسه شورای عالی مؤسسه استاندارد ایران را افتتاح نمودند و مختصراً درباره هدف و وظائفی که شورای عالی مؤسسه استاندارد ایران در بر دارد توضیحاتی دادند سپس قانون مربوط بتأسیس مؤسسه استاندارد ایران را قرائت و در اطراف مواد آن توضیحات کافی دادند.

بنابه پیشنهاد آقای دکتر بزرگر و تصویب اعضای شورای عالی آقای دکتر محمد رهبر مؤسسه استاندارد ایران بسمت دبیر شورای عالی انتخاب گردید.

برای تشکیل جلسات شورای عالی قرار شد که جلسه هر دو هفته یکبار در روزهای یکشنبه از ساعت ۸ تا ۱۰ صبح در محل وزارت بازرگانی تشکیل و حداکثر وقت هر جلسه از دو ساعت بیشتر نخواهد بود.

آقای دکتر بزرگر: باید آئین نامه مربوط به تعرفه حقوق دریافتی از متقاضیان تهیه و پس از تصویب هیئت محترم دنبال موضوع احضار را گرفته شود.

آقای دکتر رهنما: آئین نامه ای را که دراین باره با مالیات کافی تهیه نموده اند مارک کردند قرار شد این آئین نامه نیز مورد مطالعه اعضاء شورا قرارگیرد.

آقای دکتر رهنما: در حال حاضر مؤسسه مبلغ ۲۴ و ۱۸ درا ریال وجه پرسنلی خود کسر دارد و این مبلغ بهرترتیبی است باید از

وزارت اقتصاد

شورای عالی استاندارد

اعتبار تشویق صادرات با محل دیگر تأمین گردد یا در کلیه هزینه مؤسسه از اعتبارات صادرات و وزارت بازرگانی و حساب عملیات مخصوص برداشت شود.

آقای محمد حیاط داوری: با این بودجه کم یعنی ماهیانه پنجاه هزار تومان نمیتوان مؤسسه را اداره کرد باید ازدیاد تشویق صادرات باین مؤسسه گفته شود اعتبارات نمی دهیم.

آقای دکتر ادیب برومند: درآمد سالیانه تشویق صادرات در حدود سی میلیون ریال میشود که چهار صدهزار تومان آن را باید اتاق بازرگانی تهران و دو سهم هیئت وزیران تعیین گردیده است علاوه بر هزینه های مورد نیاز از درآمد تشویق صادرات باید بصرف نمایشگاه دائمی برسد و وزارت بازرگانی کمبود احتمالی را تکمیل خواهد کرد.

اضافه راجع باینکه برای میزان کمک بودجه مؤسسه استاندارد ایران وجود دارد آنستکه ازمتقاضیان و مراجعین مؤسسه بخواهند که ای حوالجه دریافت کنند.

آقای کاظم نسیم: اخذ درآمد از متقاضیان صحیح نیست زیرا بودجه تشویق صادرات از همه کسانیکه آنرا میپردازند تشکیل میشود و هزینه

وزارت اقتصاد

شورای عالی استاندارد

نمایندگان باید از بودجه عمومی کشور تأمین گردد . ما درصدد
درآمد داریم یکی یک در هزار دیگی سود بازرگانی ، درآمد
سود بازرگانی جزء بودجه عمومی کشور شده و درآمدی در
هزار باید باین مصارف برسد لغا" دراین مورد بایستی از
اعتبارات کشورهای دیگر استفاده کرد .

آقای محمد جواد حریری : بنده موافق نیستم ازجزء یا بابت حق الزحمه چیزی گرفته شود
باید از محل سی ملیون ریال و سازمان برنامه کمک گرفته
شود .

آقای دکتر سمیعی : سازمان برنامه فعلا" در مضیقه مالی است و گرفتن کمک از
سازمان برنامه بسیار مشکل است .

آقای دکتر بوزرگمهر : شورای عالی باید بودجه سال آینده را تصویب کند کسر
بودجه فعلی از اعتبارات بازرگانی تأمین خواهد شد
واگر آقایان معتقدند که باید بودجه افزایش یابد این مسئله
درآتیه مورد بحث قرار خواهد گرفت فعلا" تشکیل سود
بازرگانی از بودجه مشکل است و تنها اقدامیکه میشود
انجام گرفت اینکه توانستیم ۳۰٪ از مازاد سود بازرگانی
سال ۳۰ را به تشویق صادرات اختصاص دهیم و دراین

وزارت اقتصاد

شورای عالی استاندارد

مورد باید آئین نامه ای به تصویب هیئت محترم وزیران برسد .
بالاخره قرارباین شد موضوع کمربوط به موسسه استاندارد
ایران که بالغ بر یک میلیون ونیم ریال است بوزارت بازرگانی
الملزم داده شود تا از محل تنخواه مادرات و یا درمحل
دیگری که وزارت بازرگانی تشخیص دهد تامین گردد .

آقای دکتر برزگر : اداره امور موسسه استاندارد و تعیین خط مشی عمومی با
شورای عالی است و شورای عالی آخرین مرجع رسیدگی و بالاترین
مرجع صلاحیتدار اداره استاندارد است و وزیر بازرگانی
وزارت تابعه بر استاندارد دارند از اینرو رسیدگی بموجب
معرض و تعیین آن از وظائف شورای عالی است و چون استاندارد
بنظریه بازرگانی اداره میشود باید ادارات دفتر وحسابداری
و بازرگانی آن در استاندارد متمرکز باشد .

آقای دکتر فرشاد : خطاب به آقای دکتر برزگر : باید از وجود جناب آقای دکتر
محاور استفاده نموده و درمورد تامین کادر متخصص اقدام
نمود .

مطلب دیگر اینکه صندوق بازرگانی در رفع هزینه زندگی تاثیر
کرده و از محل این درآمد باید کارهای اساسی صورت گیرد .

وزارت اقتصاد

شورای عالی استاندارد

آقای دکتر برزگر ضمن توضیح وضع صادرات و واردات و مقایسه آنها با هم افزودند :

وزارت بازرگانی کوشش دارد تا بین ارقام و موازنه تعیین برقرار کند و برای این کار باید تولید را تشویق و کالاهای کشور را ارزان بیابد و به کشورهای مجاور و یا سایر کشورها که احتیاج به مصنوعات ما دارند فرستاده شود از جمله سنگهای معدنی دارای اهمیت زیادی است که بروسیله و زمین صادر میشود.

آقای دکتر فرهمند : باید اطلاعات کلی در مورد سازمان استاندارد بین المللی در اختیار شورای عالی گذارده شود.

آقای دکتر خرمشاد : از برنامه ها و آئین نامه های مربوط باستاندارد بین المللی اطلاعاتی داریم و بموقع مورد استفاده قرار داده گرفت ولی حالا موضوع استاندارد بسته ، کمتر و اندیشه مورد توجه میباشد و از نظر سنگهای معدنی فقط عده تعهد انسام میشود ، ضمناً باید کارمندان را باسلوب صحیح کار و عمل آوردن عشقار آشنا کرد و سپس بوسیله آنها اصول صحیح کار را ترویج نمود .

آقای آشتیانی : بنده نمیتوانم بعهده بگیرم که از درآمد احتمالی

وزارت اقتصاد

شورای عالی استاندارد

داخله کشور را از حیث مصنوعات بهداشتی و کم صرف
کالاهای وارده را تحلیل دهیم تا بالنتیجه بین واردات و
صادرات موازنه برقرار شود و مؤسسه استاندارد هم در
رفع نواقص موجود بکوشد تا بتوانیم بازار خود تهیه کنیم
متاسفانه در حال حاضر صادرات ما تحلیل یافته و علت
مهم اینستکه مصرف مالی در داخل کشور زیاد شده است
بنابراین رقم اول صادرات خشکبار است که باید بآن توجه
کافی مبذول گردد و اگر طرز صحیح کار را به کشاورزان بیاموزیم
میتوانیم آنچه را که در قزوین عمل کردند و دیوار محصول برداشتند
نتایج خوبی عاید خواهد شد.

در خاتمه تصمیمات زیر اتخاذ گردید.

۱ـ خدمات دفتر کارشناسی و حسابداری مؤسسه استاندارد
ایران باید در مؤسسه استاندارد تمرکز داده شود.

۲ـ کسر بودجه فعلی مؤسسه (در حدود پانصد و نهم
ریال) از وزارت بازرگانی از هر طریقی که میسر باشد
امین گردد.

وزارت اقتصاد

شورای عالی استاندارد

۳- جلسه آتیه شورای عالی ساعت ۸ صبح ۲۲ مهرماه
در تالار کنفرانس وزارت باندگان تشکیل خواهد شد .
جلسه در ساعت ۱۱ ختم گردید .

منشی شورای عالی استاندارد
مهدی نیکزاد

۲-۴- اولین گروه کارشناسان اداره استاندارد

اولین گروه کارشناسان استخدامی در اداره استاندارد که با تخصص‌های متفاوت فعالیت استاندارد سازی را در کشور آغاز نموده و جا دارد در این مجموعه از آنان یاد و تقدیر شود عبارتند از:

۱- مهندس تقی قره داغی

آقای مهندس قره داغی متولد ۱۳۰۴ همدان و فارغ التحصیل رشته شیمی از مدرسه صنعتی ایران - آلمان (پلی تکنیک سابق - امیرکبیر فعلی) می‌باشند. ایشان در سال ۱۳۳۵ با اخذ تعهد از سوی اصل چهار به آمریکا اعزام و در زمینه آزمایشگاه شیمی تجزیه در مورد فلزات و کانی‌های معدنی آموزش دیده و پس از طی دوره و بازگشت به ایران در سال ۱۳۳۶ جهت همکاری در اداره استاندارد به استخدام وزارت بازرگانی درمی‌آید. مهندس قره داغی در زمان ریاست دکتر خورسند به سمت معاون فنی اداره استاندارد منصوب شده و هم‌چنین سرپرستی آزمایشگاه‌های گمرک را نیز به‌عهده می‌گیرد. از جمله مسئولیت‌های دیگر ایشان تحویل و بازرسی تجهیزات آزمایشگاهی ارسالی از سوی اصل چهار بوده است.

مجموعه فعالیت‌های آزمایشگاه شیمی تجزیه شامل دو بخش کنترل واردات برای کالاهایی مانند پارچه، روغن خودرو و ماشین آلات، رنگ و رزین و هم‌چنین بخش کنترل کالاهای صادراتی از قبیل سنگ‌های معدنی، سرب و کرومیت بوده است. در کنترل واردات اهم فعالیت آزمایشگاه و مهندس قره‌داغی بر تعیین ماهیت مواد و هم‌چنین جلوگیری از تقلب در اظهار کالاهای دست دوم به جای نو و یا اعلام تعرفه غیرواقعی بوده است. برای مثال در واردات پارچه و البسه ظاهراً محصولات زیادی به صورت دست دوم (حلاجی شده) تحت عنوان نو وارد می‌شده است که در آزمایشگاه شیمی با مشاهده وضعیت ظاهری الیاف توسط میکروسکوپ، نو یا کهنه بودن آن قابل تشخیص بوده است. هم‌چنین در واردات روغن، ورود روغن‌ها با عناوین و تعرفه‌های غیرواقعی ظاهراً به کرات اتفاق می‌افتاده است. به طورکلی وجود آزمایشگاه شیمی تجزیه و کنترل واردات با توجه به این که محور اصلی فعالیت اداره استاندارد کنترل صادرات بویژه کالاهای سنتی کشاورزی بوده است در جای خود جالب توجه و حائز اهمیت است.

از خاطرات به یاد ماندنی مهندس قره‌داغی در بدواستخدام این مطلب است که اداره نوپای استاندارد صرفاً دارای دو اتاق در وزارت بازرگانی وقت بوده است که در یکی از آنها دکتر خورسند به همراه یک منشی و در اتاق دیگر آقای قره‌داغی به همراه مرحوم رهی معیری شاعر معاصر (از کارمندان وزارت بازرگانی) هم اتاق بوده‌اند و بسیاری از مسئولین و کارشناسان با واژه استاندارد و اداره استاندارد آشنائی نداشته و برخی به غلط آن را اداره‌ای می‌خواندند که اُستا ندارد.

به منظور آشنائی با وظایف و فعالیت‌های اولین گروه کارشناسان اداره استاندارد همراه با معرفی آنان برخی از اسناد مربوط به نوع تخصص و فعالیت‌های آنان نیز آورده شده است.

شماره ۴/۴۴۴/۱۶۱۸
تاریخ ۴/۱ ماه ۱۳۳۶
پیوست

وزارت بازرگانی [۱]
اداره کارگزینی

آقای مهندس تقی قره داغی

چون سال گذشته بهزینه هیئت عملیات اقتصادی امریکا درایران برای مطالعه امور فنی تخصص (قسمت فلزات و فرآورده های معدنی) بامریکا اعزام و اینک بایران مراجعت نموده اید لهذا تا تحصیل مجوز قانونی جهت استخدام رسمی شما از مجلسین بموجب این حکم بعنوان روزمزد موقت بسمت متخصص فنی قسمت فلزات و فرآورده های معدنی در استانداردها تعیین و ماهی نه هزار ریال بطور روزمزد مقطوعاً از محل اعتبار اداره استانداردها بشما پرداخت خواهد شد.

وزیر بازرگانی

۱- کارگزینی سازمان ملی استاندارد ایران

تاریخ ۱۳۴۱/۲/۴
شماره ۹۹۳
وابسته است در پاسخ باین شماره اشاره شود

وزارت بازرگانی [۱]
مؤسسه استاندارد ایران

آقای مهندس تقی قره داغی متصدی آزمایشگاههای شیمی مؤسسه استاندارد ایران

بنا به پیشنهاد این مؤسسه وموافقت مقام وزارت بازرگانی بموجب این حکم بسمت معاون فنی مؤسسه استاندارد ایران منصوب میشوید .

مدیرکل مؤسسه استاندارد ایران
دکترمجید خورسند

۱- کارگزینی سازمان ملی استاندارد ایران

۲- مهندس احمد جمیلی

مهندس جمیلی متولد ۱۳۰۸ در سبزوار و فارغ التحصیل مهندسی کشاورزی از دانشکده کشاورزی کرج است. ایشان در سال ۱۳۳۷ به استخدام اداره استاندارد درآمده و به عنوان مسئول آزمایشگاه خشکبار فعالیت‌های مؤثری در خصوص بهبود وضعیت خشکبار در کشور انجام داده‌اند. تدوین اولین استاندارد[۱] آزمایشی کشور (استاندارد کشمش) به همت ایشان انجام شده است. این استاندارد که با همکاری مشاور آمریکائی (آقای ریشارد)[۲] و اتحادیه خشکبار تهیه گردیده بود به سایر استان‌ها و ادارات مربوط ارسال می‌گردد تا از اجرائی بودن آن اطمینان حاصل شود.

از جمله خاطرات ایشان در خصوص تهیه کشمش[۳] که یکی از محصولات عمده و مهم صادراتی کشور بوده این است که عموماً خشک کردن کشمش بر روی زمین و خاک انجام می‌شد که این امر آلودگی محصول را بدنبال داشت. از اینرو با آموزش و راهنمائی کشاورزان و صادر کنندگان طبق‌های چوبی و فلزی مورد استفاده قرار گرفته و رفته رفته از جعبه‌های چوبی و نهایتاً کارتن برای بسته بندی کشمش استفاده شد. هم‌چنین به منظور جلوگیری از تقلب و جابجا کردن محصولات مرغوب با نامرغوب جعبه‌های چوبی پلمپ و کارتن‌ها نیز با نوارچسب و زدن مهر بر روی آن بسته می‌شد.

۱- متن اولین استاندارد آزمایشی تهیه شده در قسمت پیوست آورده شده است.

۲- آقای هریس ریشارد یکی از سه کارشناس آمریکائی است که به عنوان مشاور اداره استاندارد فعالیت داشته است. فعالیت اصلی نامبرده آموزش کارشناسان اداره استاندارد در زمینه خشکبار و هم‌چنین آموزش و راهنمائی تولید کنندگان و صادر کنندگان خشکبار بوده است که با همراهی کارشناسان اداره استاندارد انجام می‌شده است.

۳- از جمله رقبای مهم در صادرات کشمش کشور ترکیه بوده است و اطلاع از این موضوع نیز جالب توجه است که حجم عمده‌ای از محصولات کشاورزی به کشورهای آلمان (کشمش درجه یک و مغز گردو)، شوروی (کشمش درجه ۳)، آمریکا (خرما و پسته)، کشورهای اروپایی (زیره، پنبه و کتیرا) و کشورهای عربی (مغز گردو) صادر می‌شده است.

تاریخ ۲۵/۱/۱۳۳۹
شماره .....
پیوست .....

وزارت بازرگانی [1]
اداره .....

اداره کارگزینی وزارت بازرگانی

آقای ریشارد مشاور آمریکائی موسسه استاندارد باتفاق آقای مهندس جمیلی کارشناس خشکبار براب بازدید کارخانجات خشکبار و مذاکره براهنمائیهای لازم باتولید کنندگان وصادرکنندگان خشکبار روزشنبه ۲۷/ ۱/ ۳۹ بمشهد عزیمت مینمایند . مراتب راجهت اقدام لازم اشعار میدارد .

رئیس موسسه استاندارد
دکتر مجید خورسند

۱- کارگزینی سازمان ملی استاندارد ایران

۳- مهندس سیروس کیهان

مهندس کیهان متولد ۱۳۱۳ در شیراز و فارغ التحصیل رشته مهندسی کشاورزی از دانشگاه شیراز است. ایشان در خرداد ماه سال ۱۳۳۸ به استخدام اداره استاندارد درآمده و در ابتدا بر روی پروژه خرما فعالیت خود را آغاز کرده‌اند. اولین استاندارد خرما به همت ایشان تدوین شده است. آقای مهندس کیهان نیز از جمله افرادی است که از سوی اصل چهار به آمریکا اعزام و تحت آموزش‌های مربوط به مواد غذائی و کشاورزی قرار گرفته‌اند. از جمله سر فصل‌های مهم آموزشی ارائه شده در آمریکا که در جای خود جالب توجه است عبارتند از:

- فرآیندهای تهیه و فرآوری مواد غذائی به انضمام دوره‌های کارآموزی و عملی
- بیماری‌های گیاهی
- باغبانی عمومی
- استاندارد سازی به لحاظ کیفی و درجه بندی
- آموزش‌های مربوط به نحوه بازاریابی محصولات کشاورزی

آقای مهندس کیهان در سال‌های بعد به سمت رئیس اداره استاندارد فارس و بنادر (شامل استان‌های فارس، بوشهر و کهکیلویه و بویراحمد) منصوب می‌شود. از جمله برنامه‌های جالب توجه ایشان ایراد سخنرانی و آموزش مسائل استاندارد در دبیرستان‌های استان‌های تحت پوشش از سال ۱۳۴۴ است.

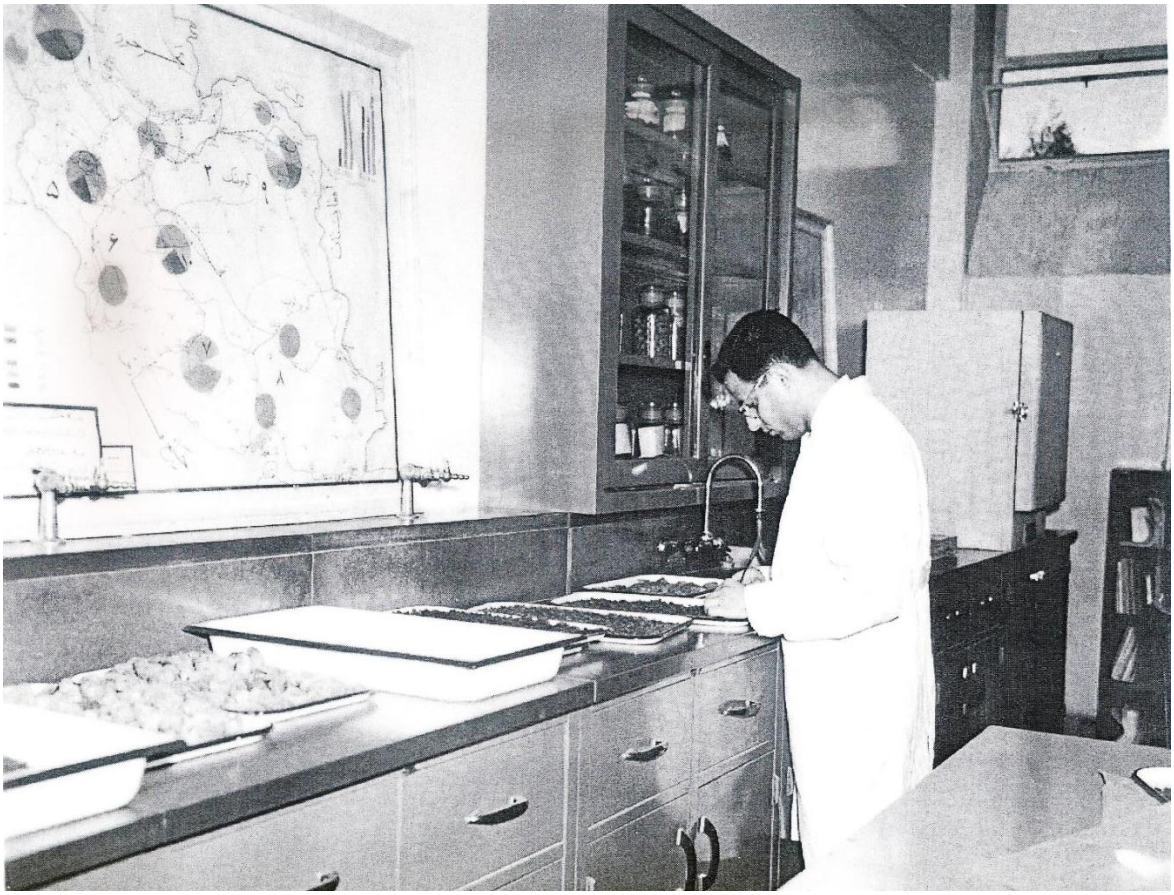

آقای مهندس کیهان در حال کار در آزمایشگاه سال ۱۳۴۲
(تهران - جاده قدیم کرج جنب کارخانه شیر پاستوریزه، مؤسسه استاندارد)

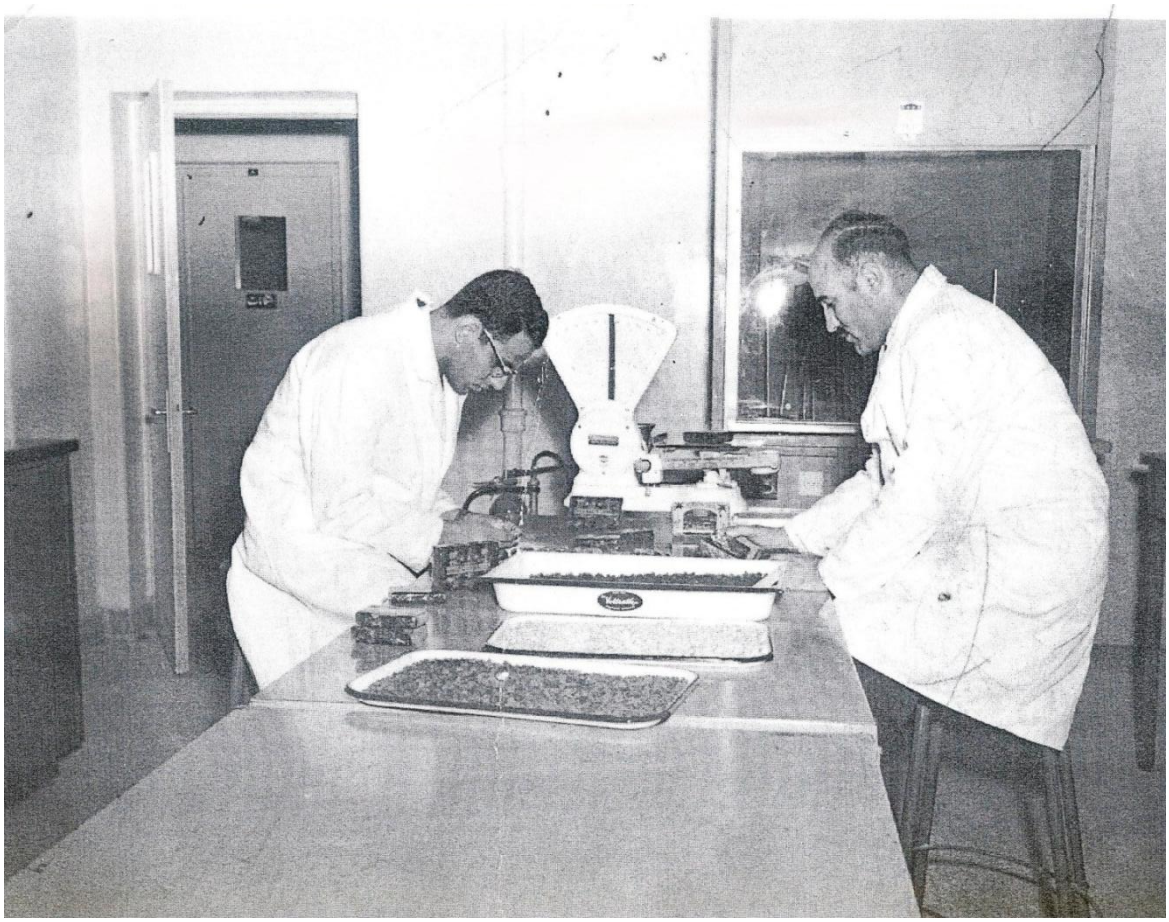

آقایان مهندس جمیلی و مهندس کیهان

(تهران - جاده قدیم کرج جنب کارخانه شیر پاستوریزه، مؤسسه استاندارد)

۲۱۲۲
۱۳۴۰/۶/۱۸

وزارت بازرگانی [۱]
موسسهٔ استاندارد ایران

اداره بازرگانی استان ششم ـ خرمشهر

خواهشمند است دستورفرمائید بانمایندگان این موسسه که برای بهبود وضع فرمای صادراتی وآشنائی تهیه وتولید کنندگان شما نسبت بطرز تهیه وبسته بندی کالای مذکورو ـ همچنین تاسیس شعبه ای ازاین موسسه درآن استان ماموریت دارند همکاریهای لازم را مبذول دارنـــــد .

موجب تشکر است

رئیس موسسه استاندارد ایران
دکترمجید خورسنـــد

رونوشت جهت اطلاع به آقای مهندس سیروس کیهان ارسال میشود .

رئیس موسسه استاندارد ایران
دکترمجید خورسنـــد

۱- کارگزینی سازمان ملی استاندارد ایران

کنفرانس استاندارد ـ شیراز ۱۳۴۳

شنبه ۲۵ آبان ماه ۱۳۴۷ - دبیرستان شهناز جهرم - تدریس استاندارد توسط مهندس کیهان

۴- مهندس منوچهر خموش

مرحوم مهندس خموش فارغ التحصیل رشته مهندسی کشاورزی از دانشکده کشاورزی کرج است که در سال ۱۳۳۷ به استخدام اداره استاندارد درآمده و مسئولیت بهبود کیفیت پنبه را به‌عهده می‌گیرد. ایشان نیز از نیروهای اعزامی به آمریکا از سوی اصل چهار بوده که در سال‌های بعد به سمت رئیس اداره استاندارد تبریز منصوب می‌شود. شایان ذکر است که مرحوم خموش در دهه بیست جزو قهرمانان شیرجه کشور بوده است.

۵- دکتر کارو حاج آود

مرحوم دکتر حاج آود دکترای دامپزشکی از دانشگاه تهران که در سال ۱۳۳۷ به استخدام اداره استاندارد درآمده و مسئولیت بهبود کیفیت چرم و پوست (سالامبور) را به‌عهده داشته است. ایشان نیز از طریق اصل چهار و پیمان سنتو برای آموزش به آمریکا اعزام شده است.

دانشگاه تهران

بتاریخ ۳۷/۱۱/۲۷
شماره ۲۴۳۰
پیوست .....

صندوق مشترک ایران و آمریکا
اداره استانداردها

آقای دکتر خورسند

پیرو مذاکراتی که در حدود چهار ماه قبل با جنابعالی بعمل آمد بدینوسیله آقای کارو حاج آود را که در سال تحصیلی ۳۳-۳۲ فارغ التحصیل گردیده است و از نظر رفتار و کمال رضایت دارد برای عزیمت بآمریکا و مطالعه درباره پوست و چرم و طبقه بندی تجارتی آنها معرفی مینمایم.

رئیس دانشکده دامپزشکی - دکتر عطائی

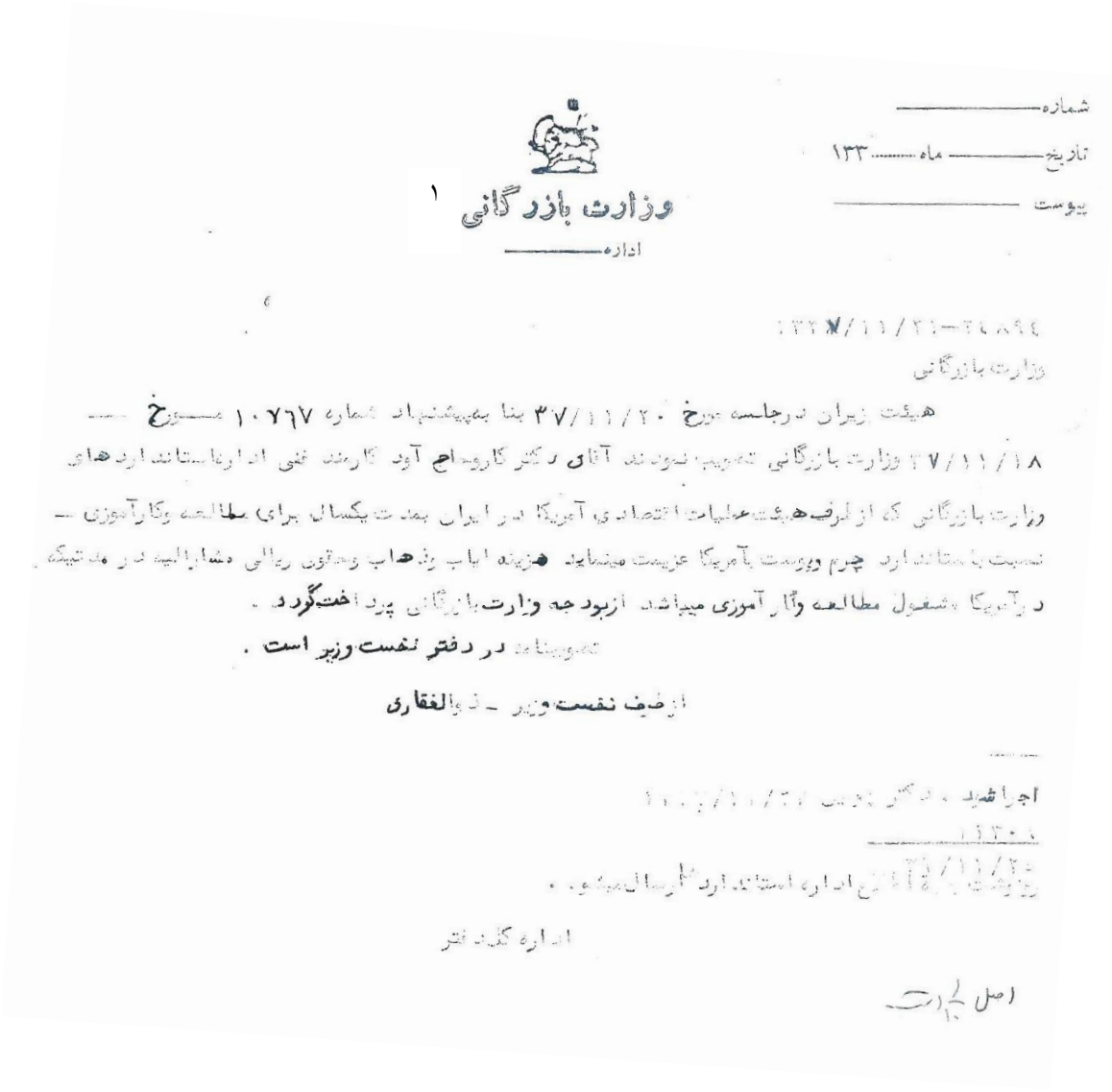

شماره ———
تاریخ ——— ماه ۱۳۳
پیوست ———

وزارت بازرگانی [۱]
اداره ———

۳۷/۱۱/۲۱-۲۷۸۹۴

وزارت بازرگانی

هیئت زیران درجلسه مورخ ۳۷/۱۱/۲۰ بنا بپیشنهاد شماره ۱۰۷۶۷ مورخ ۳۷/۱۱/۱۸ وزارت بازرگانی تصویب نمودند آقای دکتر کاروساح آود کارمند فنی اداره استانداردهای وزارت بازرگانی که از طرف هیئت عملیات اقتصادی آمریکا در ایران بمدت یکسال برای مطالعه وکارآموزی نسبت باستاندارد چرم وپوست بآمریکا عزیمت مینماید هزینه ایاب وذهاب ومخارج ریالی مشارالیه در مدتیکه در آمریکا بمشغول مطالعه وکار آموزی میباشد ازبودجه وزارت بازرگانی پرداخت گردد .

تصویبنامه در دفتر نخست وزیر است .

از طرف نخست وزیر - ذوالفقاری

اجرا شود . دکتر بهبود ۳۷/۱۱/۲۱

۱۳۲۰

وزارت بازرگانی ۳۷/۱۱/۲۱ اداره استاندارد ارسال میشود .

اداره کل دفتر

اصل ۲۱/۱۱

۱- کارگزینی سازمان ملی استاندارد ایران

۶- مهندس ابراهیم مسعود

مرحوم مهندس ابراهیم مسعود فارغ التحصیل رشته مهندسی شیمی از دانشکده فنی دانشگاه تهران که در سال ۱۳۳۸ به استخدام اداره استاندارد درآمده و مسئولیت آزمون‌های تجزیه شیمیائی را در زمینه‌های مختلف خشکبار، پشم و غیره به عهده داشته‌اند.

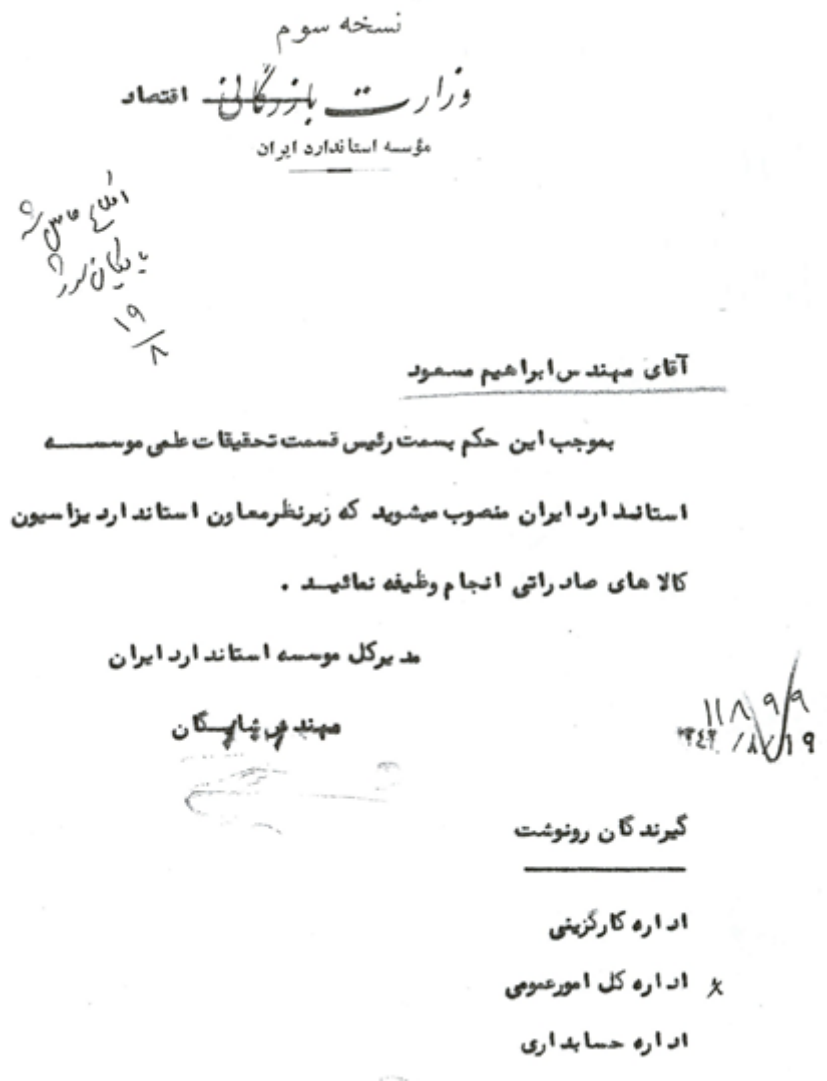

نسخه سوم

وزارت بازرگانی اقتصاد

مؤسسه استاندارد ایران

آقای مهندس ابراهیم مسعود

بموجب این حکم بسمت رئیس قسمت تحقیقات علمی موسسه استاندارد ایران منصوب میشوید که زیرنظرمعاون استاندارد بازاسیون کالا های صادراتی انجام وظیفه نمائید .

مدیرکل موسسه استاندارد ایران

مهندس پاپیان

گیرندگان رونوشت

اداره کارگزینی

اداره کل امورعمومی

اداره حسابداری

اداره استاندارد ۱

تقاضای استخدام

نام و نام خانوادگی ابراهیم - مجرد تاریخ تولد ۱۳۱۰

وضع خانوادگی مجرد

نشانی - تهران - میدان فردوسی - خیابان مهران - کوچه یکم شمالی منزل شخصی

وضع اشتغال نظام سابقه بیکاری

تحصیلات

	از سال	الی سال	نام آموزشگاه	محل
ابتدائی	۱۳۲۰	۱۳۲۶	دبستان رهبری	سنقر (کرمانشاه)
متوسطه	۱۳۲۶	۱۳۳۲	"	"
عالی	۱۳۳۲	۱۳۳۷	دانشکده فنی	تهران

رشته مهندسی شیمی Chemical Engineering

آخرین گواهی تحصیلی مهندسی شیمی (فوق لیسانس) تاریخ مهر ۱۳۳۷

تجربه و کارهایی که در مورد شغل مورد تقاضا - در ادارات دولتی شرکت نفت. تجزیه مواد معدنی و آلی

لیسانس Process Engineering از دانشگاه پنسیلوانیا - کنترل مواد غذایی و دیگری شیمی کاربردی

سمت فعلی بیکار

ملاحظات: (اطلاعات مورد تقاضا و آنچه لازم میداند)

آشنائی کامل بزبان انگلیسی

طرق مورد تقاضا طبق رشته و ادارات دانشکده مهندسی شیمی با ارزش تحصیلی فوق لیسانس

نام و نشانی دو معرف ۱- دکتر رضوی رئیس دانشکده فنی (رشتی و منتقی الی)

۲- مهندس پیرنیا رئیس دانشکده فنی

در اینجا چیزی ننویسید

رتبه حقوق

معاینات و پیشنهادات

آخرین اقدام تاریخ

Eng J. Jamb

۱- کارگزینی سازمان ملی استاندارد ایران

تاریخ ۱۳۴۰/۲/۱۳
شماره
پیوست

وزارت بازرگانی [1]

اداره .....

آقای مهندس ابراهیم مسعود کارمند فنی مؤسسه استاندارد ایران

بموجب این حکم بشما ماموریت داده میشود که برای مطالعه وکارآموزی در قسمت پشم برای مدت ششماه بکشور پاکستان عزیمت وهمه ماهه گزارش عملیات خود را باین مؤسسه ارسال دارید ضمناً در مدت این ماموریت فقط حقوق پایه شما ازمحل اعتبار مربوطه پرداخت خواهد شد وبابت این ماموریت هزینه سفر وهیچگونه فوق العاده دیگری بشما تعلق نخواهد گرفت.

رئیس مؤسسه استاندارد ایران
دکترمجید خورسند

رونوشت جهت اطلاع اداره حسابداری وزارت بازرگانی ارسال میشود.

رئیس مؤسسه استاندارد ایران
دکترمجید خورسند

رونوشت جهت اطلاع بقسمت حسابداری مؤسسه استاندارد ایران ارسال میشود.

رئیس مؤسسه استاندارد ایران . دکترمجید خورسند

رونوشت جهت اطلاع بقسمت انتظامات مؤسسه استاندارد ایران ارسال میشود.

رئیس مؤسسه استاندارد ایران . دکترمجید خورسند

۱۴

۱- کارگزینی سازمان ملی استاندارد ایران

۱۳٤۰/۸/۳۰
۳۲۲۲

نسخه سوم

آقای مهندس ابراهیم مسعود کارمند فنی مؤسسه استاندارد ایران [۱]

بموجب این حکم بشما ماموریت داده میشود که ازتاریخ ٤۰/۸/۲۰ بمدت پانزده روز بمنظور جمع آوری نمونه های پشم وآمار های مربوط به شهرستانهای گرگان ـ ساری ـ بندرشاه ـ بندر پهلوی ـ رشت وسایر شهرستانهای مسیر راه خود عزیمت نموده ونتیجه اقدام خود را گزارش نمائید .

هزینه سفر وفوق العاده روزانه شما برابر مقررات از محل اعتبار مربوطه پرداخت خواهد شد .

ضمناً چون میبایستی کلیه برنامه تعیین شده را در مدت ۱۵ روز انجام دهید لذا لازم است که در ساعات غیر سرویس اداری نیز انجام وظیفه نمائید واضافه کار مقطوع نمایید کماکان قابل پرداخت میباشد .

رئیس مؤسسه استاندارد ایران

دکترمجید خورسند

رونوشت جهت اطلاع باداره کل حسابداری وزارت بازرگانی ارسال میشود .

رئیس مؤسسه استاندارد ایران
دکترمجید خورسند

رونوشت جهت اطلاع حسابداری مؤسسه استاندارد ایران ارسال میشود .

رئیس مؤسسه استاندارد ایران
دکترمجید خورسند

رونوشت جهت اطلاع به انتظامات مؤسسه استاندارد ایران ارسال میشود

رئیس مؤسسه استاندارد ایران . دکترمجید خورسند

۱- کارگزینی سازمان ملی استاندارد ایران

۷- دکتر اسماعیل میلانی

دکتر اسماعیل میلانی دکترای دامپزشکی که در سال ۱۳۳۸ به استخدام اداره استاندارد جهت بهبود پشم درآمده‌اند.

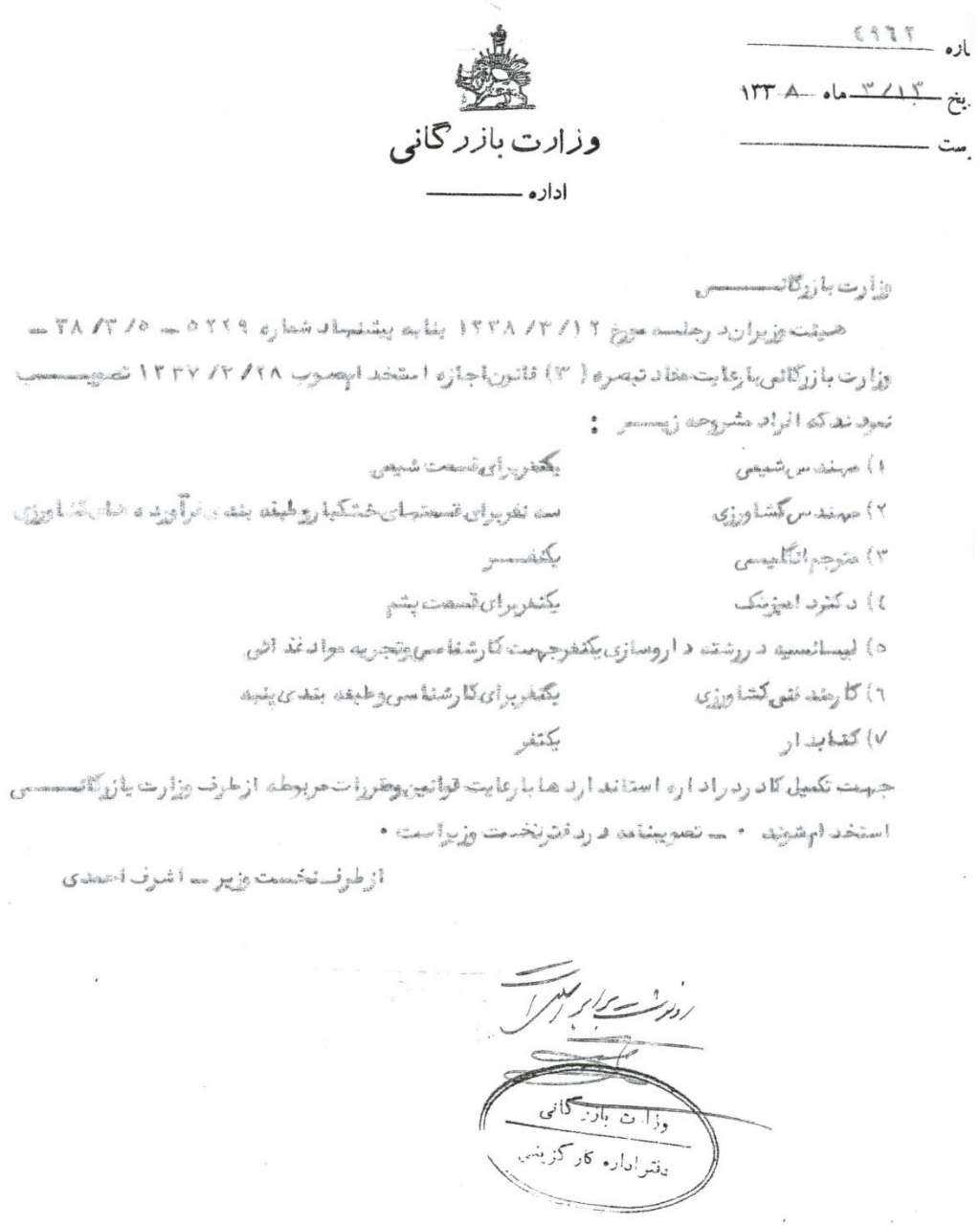

وزارت بازرگانی

اداره ———

شماره ۹۶۲

تاریخ ۳۸/۳/۱۵ ماه ۱۳۳۸

پیوست ———

وزارت بازرگانی

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۲/۳/۱۳۳۸ بنابه پیشنهاد شماره ۵۲۲۹ ـ ۳۸/۳/۱۵ ـ وزارت بازرگانی با رعایت مفاد تبصره (۳) قانون اجازه استخدام مصوب ۲۸/۳/۱۳۳۷ تصویب نمودند که افراد مشروحه زیر :

۱) مهندس شیمی	یکنفر برای قسمت شیمی
۲) مهندس کشاورزی	سه نفر برای قسمتهای خشکبار و طبقه بندی میوه جات کشاورزی
۳) مترجم انگلیسی	یکنفر
٤) دکتر در امپزشک	یکنفر برای قسمت پشم
٥) لیسانسیه در رشته داروسازی	یکنفر جهت کارشناسی و تجزیه مواد غذائی
٦) کارشناس کشاورزی	یکنفر برای کارشناسی و طبقه بندی پنبه
۷) کتابدار	یکنفر

جهت تکمیل کادر اداره استاندارد ها با رعایت قوانین و مقررات مربوطه از طرف وزارت بازرگانی استخدام شوند . ـ تصویبنامه در دفتر نخست وزیر است .

از طرف نخست وزیر ـ اشرف احمدی

وزارت بازرگانی
دفتر اداره کار کزینی

شماره .....
تاریخ ..... ماه ۱۳۳
پیوست .....

وزارت بازرگانی [۱]
اداره .....

آقای دکتر اسمعیل میلانی دکتر امپزشک

باستناد قانون اجازه استخدام مصوب ۲۸ خرداد ماه ۳۷ وتصویبنامه شماره ۴۹۶۲ مورخ ۱۳/ ۳/ ۳۸ هیئت وزیران وبموجب اینحکم طبق تبصره ۳ قانون امزام محصل بدرجه یک پایه سه اداری و ۲۲۵۰ ریال حقوق بسمت کارمند فنی قسمت پشم اداره استاندارد استخدام میشوید حقوق شما از تاریخ شروع بکار پرداخت ویکماه اول آن بسود صندوق بازنشستگی برداشت میشود . —

وزیر بازرگانی

۱۳۳۸/۳/۱۳

رونوشت باداره استاندارد ارسال میشود . —

رئیس اداره کارگزینی

۱۳۳۸/۳/۱۳

شمارهٔ کوپن ——
شمارهٔ پرونده ——
صحت ——
گواهی میشود ——
مبلغی که باید علیه حساب بازنشستگی شود ——
نرخ یکسو باز نشستگی صدی ——
اداره بازنشستگی کشوری

۱۱/ ۲/ ۳۸

۱- کارگزینی سازمان ملی استاندارد ایران

۲۱۲۲
۱۳۴۰/۸/۲۰

نسخه سوم

آقای دکتر اسمعیل میلانی کارمند فنی مؤسسه استاندارد ایران [۱]

بموجب این حکم بشما ماموریت داده میشود که از تاریخ ۴۰/۸/۲۰ بمدت ده روز بمنظور جمع آوری نمونه های پشم وآمارهای مربوطه به شهرستانهای بروجرد ـ خرم آباد آهواز ـ خرمشهر عزیمت نموده ونتیجه اقدام خود را گزارش نمایند .

هزینه سفر وفوق العاده روزانه شما برابر مقررات ازمحل اعتبار مربوطه پرداخت خواهد شد ضمناً چون میبایستی کلیه برنامه تعیین شده رابطور کامل درمدت ۱۰ روز انجام دهید لذا لازم است که درساعات غیر سرویس اداری نیز انجام وظیفه نمائید واظفه کارمقطوع شما نیز کماکان قابل پرداخت میباشد .

رئیس مؤسسه استاندارد ایران
دکترمجید خورسند

رونوشت جهت اطلاع اداره کل حسابداری وزارت بازرگانی ارسال میشود .

رئیس مؤسسه استاندارد ایران
دکترمجید خورسند

رونوشت جهت اطلاع واقدام بحسابداری مؤسسه استاندارد ایران ارسال میشود .

رئیس مؤسسه استاندارد ایران
دکترمجید خورسند

رونوشت جهت اطلاع واقدام به انتظامات مؤسسه استاندارد ایران ارسال میشود .

رئیس مؤسسه استاندارد ایران . دکترمجید خورسند

محل امضاء مسئولین مربوطه

۱- کارگزینی سازمان ملی استاندارد ایران

۸- دکتر محمدقلی شفابخش (زنجان چی)

مرحوم دکتر شفابخش دکترای داروسازی که در سال ۱۳۳۷ با مسئولیت نظارت بر بهبود کیفیت دانه‌های روغنی به استخدام اداره استاندارد درآمده است.

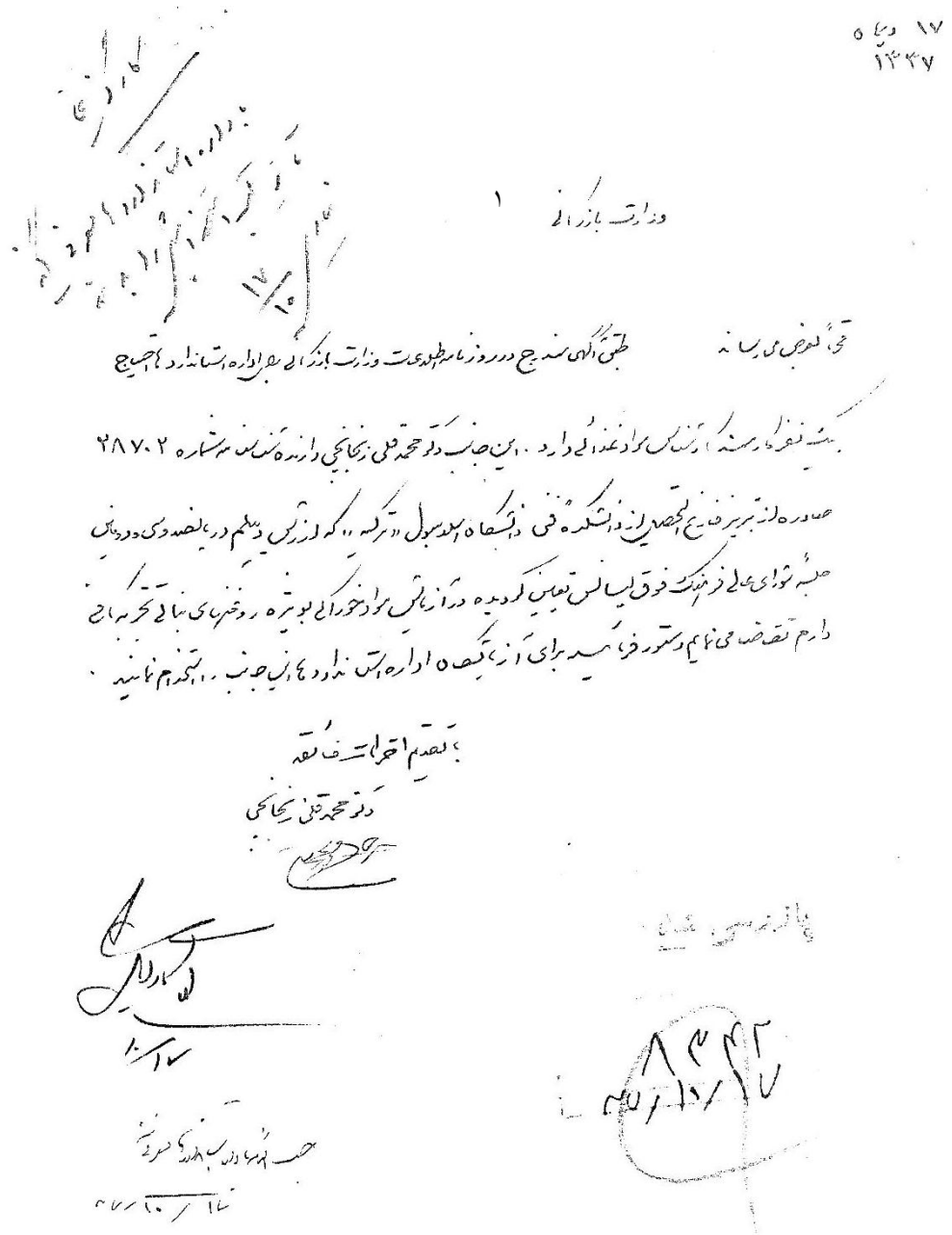

۱- کارگزینی سازمان ملی استاندارد ایران

تاریخ ماه ۱۲۴
شماره ۱۸۵۶۴
پیوست

وزارت اقتصاد [1]

مؤسسه استاندارد ایران

چون در تعقیب اقداماتی که بمنظور رفع اشکال از یك پارتی انقوزه صادره به بمبئی که مقامات هندی از ورود آن جلوگیری میکنند بعمل آمده موافقت سفارت کبرای هند در تهران مبنی براعزام یکنفر کارشناس انقوزه جهت بازدید و بررسی و تجزیه محموله در محل جلب گردیده است لذا خواهشمند است دستور فرمایند ترتیب اعزام آقای دکتر شفا بخش کارشناس انقوزه آن مؤسسه به بمبئی بنحوی داده شود که ایشان در روز هشتم اکتبر برابر ۱۶ مهرماه جاری در محل حضور یافته و با همکاری مقامات وزارتین بهداری و بازرگانی هند اقدامات لازم را معمول دارند .

به پیوست رونوشت تلگراف مخابره شده بکنسولگری شاهنشاهی در بمبئی را جهت اطلاع ارسال میدارد .

معاون بازرگانی ـ دکتر سادات تهرانی

وزارت اقتصاد
مؤسسه استاندارد ایران
شماره ۷۹۰۰
تاریخ ۱۳۴۴/۷/۱۲

وزارت اقتصاد ـ مؤسسه استاندارد ایران
دفتر کل اداری
شماره ۲۰۰۹
تاریخ ۴۴/۷/۱۲

۵/۱۲

۱- کارگزینی سازمان ملی استاندارد ایران

۹- دکتر ابراهیم هاشمی تنکابنی

مرحوم دکتر هاشمی دکترای داروسازی که در سال ۱۳۳۸ جهت همکاری در آزمایشگاه شیمی به استخدام اداره استاندارد درآمده است.

۱۰- مهندس عباس طاهری پور

مهندس طاهری پور مهندس کشاورزی از دانشکده کشاورزی کرج که در سال ۱۳۳۸ با مسئولیت نظارت بر کیفیت برنج به استخدام اداره استاندارد درآمده است.

۱۱- مهندس علی اکبر صابر شیخ

مهندس صابر شیخ مهندس کشاورزی از دانشگاه شهید چمران (جندی شاپور اهواز) است که در سال ۱۳۳۸ جهت نظارت بر کیفیت و طبقه بندی محصولات کشاورزی به استخدام اداره استاندارد درآمده است[۱].
مهندس صابر شیخ از جمله افراد فعال در حوزه استاندارد و استاندارد سازی بوده‌اند که صرف‌نظر از گذراندن دوره‌های متعدد در کشورهای مختلف که در سابقه خدمتی ایشان نیز به آنها اشاره شده است از بسیاری از مؤسسات استاندارد در کشورهایی مانند هند، پاکستان، ترکیه، سنگاپور، هنگ کنگ، فیلیپین و مالزی بازدید و تجربیات خود را به صورت گزارشات و پیشنهادات متعدد در جهت بسط و توسعه استانداردها و مؤسسه استاندارد ارائه نموده‌اند از جمله فعالیت‌های ایشان عبارتند از:

- آموزش بسیاری از کارشناسانی که به مرور به مؤسسه استاندارد پیوسته‌اند.
- سخنرانی و مصاحبه در برنامه دهقان در رادیو ایران به مدت هفت سال
- آموزش استاندارد و بازاریابی در مدرسه عالی بازرگانی
- تدریس در سپاه ترویج و آبادانی
- سخنرانی و سمینارهای متعدد در سازمان‌های مختلف
- آموزش کارشناسان مؤسسات استاندارد دیگر کشورها که برای کارآموزی به مؤسسه استاندارد ایران اعزام می‌شدند.
- شرکت در اجلاسیه‌های ISO و کمیته‌های وابسته از جمله STACO

۱- مهندس صابر شیخ در آغاز فعالیت خود مدت کوتاهی در آزمایشگاه خشکبار مشغول به کار شده و سپس مسئول آزمایشگاه صمغ‌های طبیعی، گیاهان و دانه‌های داروئی و صنعتی می‌شود.

شماره .....
تاریخ .....
پیوست .....
وارده .....

وزارت صنایع ومعادن [1]

خلاصه پرونده خدمتی آقای / کلکسیون

۱ــ نام علی اکبر
۲ــ نام خانوادگی صابرشیـــخ
۳ــ نام پدر محمد
٤ــ شهرت قبلی
٥ــ شماره شناسنامه ومحل آن ۹۳۱ تهران
٦ــ تاریخ تولد ومحل آن ۱۳۱۳ تهران
۷ــ آخرین مدرك تحصیلی باذکر دانشکده ــ دانشگاه وتاریخ اخذآن
لیسانس مهندسی کشاورزی
۸ــ تاریخ ورود بخدمت دولت ۲۵۱۸/۳/۸
۹ــ مذهب اسلام
۱۰ــ سمت فعلی مدیرکل امور اداری
۱۱ــ تشویقات در تاریخ ۱۵/٦/٤۳ ازطرف مدیرکل موسسه استاندارد ایران تقدیر شده اند .
۱۲ــ تنبیهات ــ نـــدارد .
۱۳ ــ وضع استخدامی (رسمی ــ پیمانی ــ خریدخدمت) رسمی
۱٤ــ گروه وپایه گروه یازده وپایه ۷
۱٥ــ میزان حقوق ومزایای دریافتی / ۷٦۹۲۰
۱٦ــ وضع تاهل وتعداد اولاد
۱۷ ــ مشاغل ازبدوخدمت تاکنون باذکر تاریخ روز ــ ماه ــ سال

کارشناس طبقه بندی فرآورده‌های کشاورزی اداره استاندارد وزارت بازرگانی ۲۵۱۸/۳/۸
رئیس قسمت پشم والیاف حیوانی موسسه استاندارد ایران ۲۵۲۳/٤/۲۰
رئیس قسمت کنترل واستاندارد یزاسیون میوه‌های تازه موسسه استاندارد ایران وزارت انتصاد ۲۵۲۳/۳/۲۸
باحفظ سمت سرپرست آزمایشگاه صمغها ۲۵۲۳/٥/۲٦
رئیس اداره استاندارد مرکـــز ۲۵۲٤/۱۰/۱۹
رئیس اداره نظارت برعلائم وکنترل کالا ۲۵۲٤/۱۰/۲۱

۱- کارگزینی وزارت صنایع و معادن

۶/ ۲/ ۲۵۱۵ ــ باحفظ سمت دبیرکمیته دائم موسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران

۲۸/ ٤/ ۲۵۲۵ ــ باحفظ سمت کارشناس درجه ۳

۱۷/ ۱۱/ ۲۵۲۷ ــ باحفظ سمت عضوکمیته بررسی اجرای استانداردهای اجباری صادراتی

۲۲/ ۲/ ۲۵۳۰ ــ عضو هیئت مدیره ومعاون استاندارد کالاها موسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایـــران

۲۰/ ٤/ ۲۵۳۰ ــ رئیس دادگاه بدوی اداری باحفظ سمت

۲۸/ ۲/ ۲۵۳۱ ــ باحفظ سمت عضوکمیسیون رسیدگی به تقاضانامه‌های کارشناسی

۱۷/ ۳/ ۲۵۳۱ ــ باحفظ سمت نماینده مجری طرح شماره ۰۲۷۲۳ (تهیه استانداردهای صنعتی)

۱۷/ ۳/ ۲۵۳۱ ــ باحفظ سمت نماینده مجری طرح شماره ۱۵۱۳ (بهبود کیفیت کشمش صادراتی ایران)

۹/ ۵/ ۲۵۳۱ ــ باحفظ سمت سرپرست امورمواد کشاورزی وغذائی الیافی ودامی

۲۷/ ۷/ ۲۵۳۱ ــ باحفظ سمت نماینده مجری طرح شماره ۰۱۵۱۲ (بهبود کیفیت کشمش صادراتی ایـــران)

۲۷/ ۷/ ۲۵۳۱ ــ باحفظ سمت نماینده مجری طرح شماره ۰۲۷۲۳ (تهیه استانداردهای صنعتی)

۱۶/ ۹/ ۲۵۳۱ ــ باحفظ سمت عضوکمیسیون رسیدگی به تقاضانامه‌های کارشناسی

۲۷/ ۱۰/ ۲۵۳۱ ــ عضوهیئت مدیره ومعاون صنایع کشاورزی ودامی موسسه استاندارد وتحقیقـــات صنعتی ایران

٤/ ۶/ ۲۵۳۰ ــ باحفظ سمت رئیس دادگاه بدوی اداری

۲۶/ ۲/ ۲۵۳۰ ــ باحفظ سمت مسئول اجرای طرح بهبود کیفیت محصولات کشاورزی صادراتی ایران

۱۰/ ۹/ ۲۵۳۰ ــ باحفظ سمت عضوکمیته بررسی وضع کارمندان

۱۹/ ۳/ ۲۵۳۳ ــ باحفظ سمت عضودادگاه تجدیدنظر اداری

۲۶/ ٤/ ۲۵۳۳ ــ باحفظ سمت نماینده مجری طرح شماره ۳۰۳۰۵۲۰۲ (ایجاد تجهیـــــز آزمایشگاههای مواد غذائی)

۲۱/ ۷/ ۲۵۳۳ ــ باحفظ سمت عضوهیئت رسیدگی بدرخواستهای بازنشستگی

۵/ ۲/ ۲۵۳۵ ــ باحفظ سمت عضوکمیسیون رسیدگی حق تدریس وحق تالیف وترجمه موضوع تصویب نامه شماره ۳۸۷٤۰ مورخ ۱۱/ ۹/ ۵۰ باحفظ سمت عضوکمیته بررسی انتصابـــات مدیران موسسه ومقامات همطراز آنان

۲۲/ ۱۰/ ۲۵۳۵ ــ مدیرکل اموراداری ــ وزارت صنایع ومعادن

وزارت صنایع و معادن

شماره .....
تاریخ .....
پیوست .....
وارد .....

۱ــ نامبرده با استفاده از بورس تحصیلی هیئت عملیات اقتصادی آمریکا دوره کارآموزی و مطالعه در امر استاندارد و طبقه بندی و بازاریابی پشم را در ایالات متحده امریکا گذرانیده است .

۲ــ با استفاده از بورس تحصیلی سازمان ملل دوره کارآموزی استاندارد و صادرات را در انگلستان ، جمهوری ایرلند ، بلژیک ، سوئد ، دانمارک ، ایتالیا و ترکیه گذرانیده‌اند .

رئیس اداره کارگزینی

نسرین اخوان زنجانی

آموزش استاندارد در دانشگاه جنگ سال ۱۳۵۲ توسط مهندس صابرشیخ

شرکت مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران در کمیته استاکو

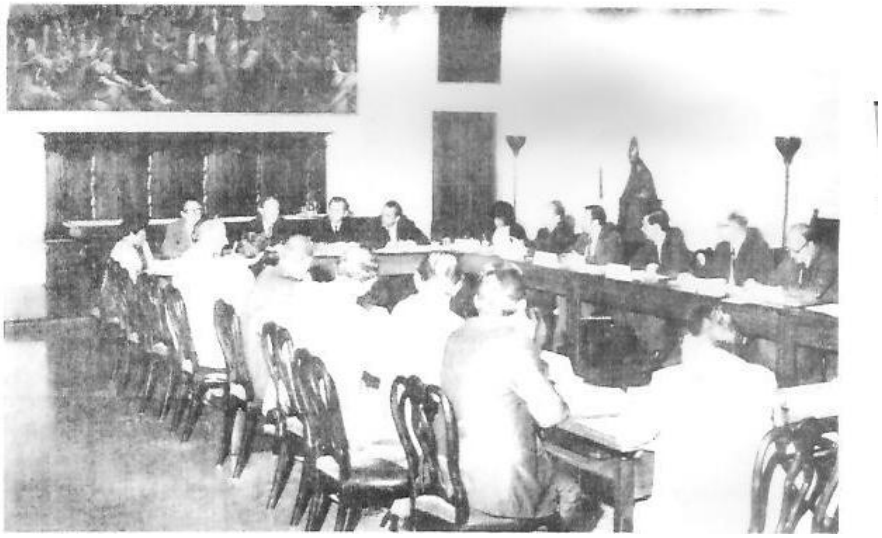

از تاریخ ۶ سپتامبر مطابق با سیزدهم شهریور تا تاریخ ۸ سپتامبر مطابق ۱۷ شهریور بیستمین کمیته بررسی اصول استاندارد در سطح جهانی (Staco) در ونیز با شرکت نمایندگان سیزده کشور فرانسه ،انگلستان ،یونان ،ایتالیا ،اسرائیل ،استرالیا ،اتریش ، آفریقای جنوبی ،هلند ،چکسلواکی ،ایران و همچنین نمایندگان دبیرخانه مرکزی سازمان بین‌المللی استاندارد در ونیز تشکیل شد .

از ایران آقای مهندس صابر شیخ شرکت نمودند این کمیته که یکی از کمیته‌های مهم ایزو میباشد در مورد اصول تهیه و آموزش استانداردهای بین المللی بررسی و دستورالعمل‌هائی راتهیه و ارائه مینماید خوشبختانه مؤسسه استاندارد ایران با فعالیت های گسترده‌ای که در سال های اخیر در سطح جهانی داشته یکی از اعضاء اصلی این کمیته میباشد ، تصمیمات این کمیته در آینده نقش اساسی در زمینه اساسه استاندارد بمنظور ایجاد تسهیل بیشتر در امور بازرگانی بعهده خواهد داشت جلسات این کمیته بمدت ۵ روز مرتباً صبح وعصر در شهر ونیز تشکیل شد ونتیجه این بررسیها بصورت پیشنهاداتی به شورای مرکزی سازمان بین المللی استاندارد ارائه خواهد شد . شرکت مؤسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران در فعالیت های جهانی استاندارد و تجارت در این زمینه بدست آورده است موقعیت خاصی را برای مؤسسه استاندارد در سطح بین المللی ایجاد نموده است .

در کنار کارشناسان معرفی شده لازم است از افراد دیگری نیز که به عنوان کاردان فنی جذب اداره استاندارد شده‌اند یاد کرد که از جمله می‌توان به آقای بقاء مقدم (همکار مرحوم خموش در خصوص پنبه) و هم‌چنین آقای مهدی معرف که با مهندس قره داغی بر روی تجزیه شیمیائی محصولات فعالیت داشته‌اند اشاره کرد.

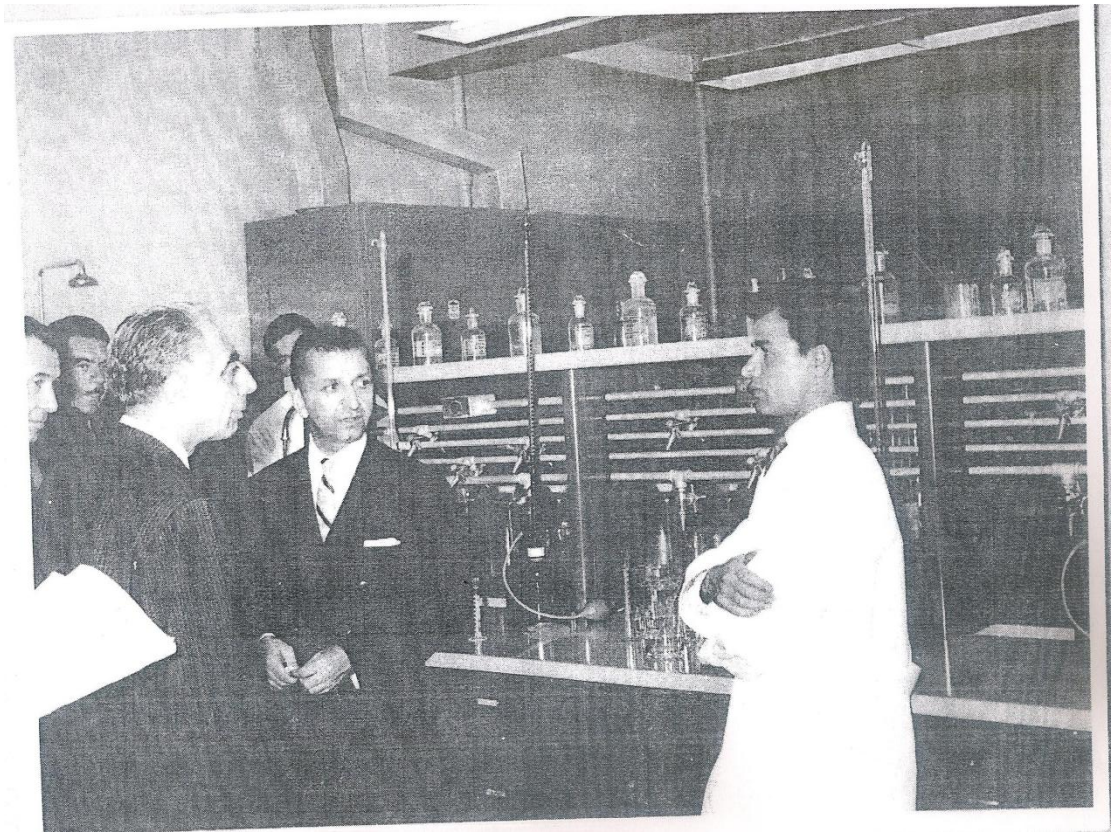

بازدید دکتر امینی از اداره استاندارد (در کنار دکتر خورسند و مهندس قره داغی)
افراد از راست: مهندس قره داغی ــ دکتر خورسند ــ دکتر امینی

افراد ایستاده از راست: تقی قره داغی ـ موسی پور ـ بقا مقدم ـ اسماعیل میلانی ـ علی اکبر صابر شیخ ـ احمد جمیلی ـ خیلتاش ـ مهدی معرف ـ (ناشناس)

افراد نشسته از راست: منوچهر خموش ـ عباس طاهری پور ـ سیروس کیهان

افراد ایستاده از راست: نفر اول (ناشناس) ـ ابراهیم مسعود ـ احمد جمیلی ـ ابراهیم شفابخش ـ کارو حاج آود ـ منوچهر خموش ـ عباس طاهری پور ـ بقا مقدم ـ علی اکبر صابرشیخ ـ مهدی معرف
فرد نشسته: تقی قره داغی

بازدید دکتر امینی از اداره استاندارد (در کنار دکتر خورسند)

افراد ردیف جلو از راست: مهندس کیهان - مهندس جمیلی - دکتر امینی -دکتر خورسند - دکتر آموزگار - مهندس سرلک

راهنمایی کشاورزان شهرستان ابهر
توسط مهندس قره داغی

۲-۵- فعالیت‌های مؤسسه استاندارد (۱۳۳۸ – ۱۳۴۲)

با توجه به وظایف افراد نامبرده شده ملاحظه می‌شود که اولین گروه کارشناسی با محوریت کنترل محصولات کشاورزی و وظیفه بهبود کیفیت این محصولات به استخدام اداره استاندارد درآمده‌اند. با نگاهی به اسناد و مدارک مربوط به فعالیت این افراد به خوبی استنباط می‌گردد که آموزش و راهنمائی کشاورزان در استان‌های مختلف در جهت بهبود کیفیت محصولات (به ویژه صادراتی) در زمینه‌های تولید، فرآوری، درجه بندی، نحوه بسته بندی و هم‌چنین هدایت و راهنمائی صادر کنندگان از جمله برنامه‌هایی است که در ابتدا فعالیت اداره استاندارد را به خود اختصاص داده و در همین راستا آزمایشگاه‌های اولیه به منظور آزمون محصولات کشاورزی، درجه بندی و صدور گواهینامه‌های مربوطه تجهیز شده است. اطلاعیه صادره در روزنامه کیهان در تاریخ ۱۳۴۰/۳/۶ نمونه بارزی از اقدامات مؤسسه استاندارد را در آن زمان نشان می‌دهد.

در کنار فعالیت‌های آزمایشگاهی به مرور سایر فعالیت‌ها نیز در مؤسسه استاندارد شکل می‌گیرد. از جمله این فعالیت‌ها عبارتند از:

- تدوین استانداردهای ملی ایران از سال ۱۳۳۸

  یادآوری می‌گردد نخستین استاندارد تهیه شده که به صورت آزمایشی تدوین گردید استاندارد کشمش (اردیبهشت سال ۱۳۳۸) بود.
- واگذاری آزمایشگاه‌های گمرک با تمام لوازم، تجهیزات و کتابخانه به اداره استاندارد در سال ۱۳۳۹
- نظارت در تعیین عیار مصنوعات فلزات گرانبها و علامت گذاری آنها در سال ۱۳۳۹
- واگذاری فعالیت اوزان و مقیاس در سال ۱۳۴۰
- عضویت در سازمان بین المللی استاندارد در سال ۱۳۳۸
- نظارت و بازرسی برخی از اقلام وارداتی

در رابطه با فعالیت‌های مؤسسه استاندارد گزارشی در سال ۱۳۴۱ از دکتر خورسند تحت عنوان "برنامه سال جاری مؤسسه استاندارد ایران" وجود دارد که وضعیت و برنامه‌های مؤسسه را برای وزیر وقت بازرگانی تشریح می‌کند.

نام روزنامه:کیهان
روزشمار:06/03/1340
تاریخ انتشار:06/03/1340

باطلاع كليه كارگاهها و صادر كنندگان خرماي استان ششم [خوزستان] ميرساند. بمنظور اجراي مفاد تصويبنامه شماره 12,31304 مورخه 39,11,29 هيئت محترم وزيران هيئتي مركب از نمايندگان وزارتخانه‌هاي كشاورزي و كار و بهداري و قسمت مواد غذائي سازمان برنامه و موسسه استاندارد ايران جهت بازرسي كارگاههاي خرماي استان ششم[خوزستان] فروردينماه سال جاري [1340] بصوب ماموريت خود عزيمت و پس از انجام مطالعات و بررسيهاي لازم گزارش امر را بموسسه استاندارد ايران تسليم نموده‌اند. اينك بدينوسيله باطلاع روساء و متصديان كليه كارگاههاي هسته‌گيري- درجه‌بندي و بسته‌بندي خرماي استان ششم[خوزستان] ميرساند كه ميبايستي ازهم اكنون اقدام لازم جهت تامين حداقل مشخصات و استاندارد ساختمان و وسائل كار و امور مربوط به كارگران و مسائل بهداشتي ذيل را بعمل آورده بطوريكه از شهريورماه سال جاري [1340] كه فصل برداشت محصول و شروع كار كارگاهها آغاز ميگردد تمام مشخصات و شرائط تعيين شده عملا بموقع اجراء گذاشته شود و در غير اينصورت طبق تصويبنامه فوق‌الذكر در تاريخ مذكور از ادامه كار آنها جلويگري بعمل خواهد آمد. الف- امور كارگري و مسائل بهداشتي 1- جلوگيري از اشتغال اطفال كمتر از 12 سال در كارگاه. 2- معاينه كارگران قبل از اشتغال بكار از لحاظ امراض ساريه خصوصا امراض جلدي (اين كار با همكاري سازمانهاي بهداشتي انجام خواهد گرفت).3- شستشوي دستها قبل از اشتغال بكار روزانه با آب و صابون 4- استفاده از پيش‌بند براي كارگران مرد و سربند و پيش‌بند جهت كارگران زن در موقع كار 5- تامين آب لوله كشي كارگاه6- نظافت و شستشوي روزانه كارگاه 7- سيماني بودن كف كارگاه و حوضچه‌هاي مخصوص انباشتن خرما و ديوارهاي محل كارتا ارتفاع يكمترونيم8- رنگ‌آميزي ستونهاي فلزي يا چوبي موجود در كارگاه قبل از شروع بهره‌برداري و رعايت نظافت روزانه آنها. 9- تعبيه تورسيمي براي جلوگيري از ورود مگس و ساير حشرات بداخل محل كار 10- پيش‌بيني حداقل يك اطاق براي كمكهاي اوليه و انجام معاينات پزشكي11- تهيه تعداد كافي مستراح و دستشويي در كارگاه (بنسبت هر 25 نفر يك مستراح) و رعايت نظافت مستراحهاي زنانه و مردانه 12- رنگ‌آميزي وسايل فعلي كارگاه اعم از ميز -غربال- چهار پايه- دستگاه پرس و پوشش ميزهاي كار از صفحات آهن سفيد گالوانيزه يا صفحات آلومينيوم براي سهولت نظافت روزانه13- ضد عفوني نمودن جعبه‌هاي نقليه كه براي جمع‌آوري و انتقال خرما از نخلستان مورد استفاده قرار ميگيرد و ايجاد يك حوضچه مخصوص براي تامين اين منظور 14- استفاده كارگران از دستكشهاي لاستيكي در موقع هسته‌گيري و بسته‌بندي و بكار بردن چاقوهاي مخصوص براي خارج كردن هسته.15- تامين وسائل اطفاء حريق از قبيل كپسولهاي ضد حريق- ماسه و آب 16- ممانعت از انجام هسته‌گيري خرما خارج از محوطه كارگاه بمنظور رعايت امور بهداشتي. ب- حداقل مشخصات ساختمان و وسائل كار در كارگاه مشخصات ساختمان1- محوطه و محل تحويل خرما.محوطه كارگاه بايستي محصور و زمين آن آسفالت بوده و از ورود احشام و نگاهداري طيور كه باعث توليد و انتقال كثافات و ساير آلودگيها ميباشد اكيدا جلوگيري بعمل آيد. محل تحويل خرما بايستي محصور بوده و كف آن سيماني باشد و وسائل توزين خرما از قبيل ترازو و يا باسكول در همين محل قرار گيرد. 2- ساختمان اصلي كارگاه كه شامل قسمت تميز كردن- درجه‌بندي از نظر اندازه بازرسي و رقم‌بندي از نظر جنس و مرغوبيت- بسته‌بندي و ضد عفوني ميباشد بايد كف آن نيز تا ارتفاع لااقل 1,5 متر سيماني و يا بكاشي مفروش باشد تا امر نظافت و شستشو را امكان‌پذير و تسهيل نمايد. در صورتيكه ساختمان اصلي محصور نبوده و بصورت سايبان باشد بايستي اطراف آن بوسيله توري فلزي محصور گردد تا از ورود مگس و ساير حشرات جلوگيري بعمل آيد. آبيكه براي شستشوي دستگاهها و شرب كارگران بكار ميرود بايستي تميز و عاري از هرگونه آلودگي باشد. حداقل وسائل كار در كارگاه 1- دستگاه توزين خرما- اين دستگاه بايد دقيق و در عين حال طوري باشد كه عمل را به سرعت و سادگي انجام پذير نمايد. 2- غربال و يا دستگاه تميز كردن خرما از گرد و غبار- اين دستگاه بايستي بسهولت قابل شستشو و نظافت باشد. 3- ميز بازرسي و جور كردن خرما از نظر جنس و درجه رسيدگي،اين دستگاه معمولا يك ميز فلزي و يا چوبي باروكش فلزي ميباشد كه براي جدا كردن و درجه‌بندي خرما بكار ميرود. 4- وسائل هسته‌گيري- در صورتيكه هسته‌گيري با دست صورت گيرد ميبايستي از دستكشهاي لاستيكي استفاده شده و چاقوهاي مخصوص اين كار از فلز زنگ‌نزن ميباشد بكار برده شود چنانكه از ماشين‌هاي هسته‌گيري خود كار استفاده شود بايستي پس از خاتمه كار روزانه شستشو شده براي عمليات روز بعد آماده گردد.دستگاه ضد عفوني هركارگاه بايستي مجهز بدستگاه ضدعفوني كننده مخصوص خرما بوده و در صورت فقدان آن بايد اين عمل توسط دستگاههاي ضد عفوني خصوصي بانهايت دقت و مراقبت انجام گيرد. در صورتيكه خرما بطور كامل غيرعفوني نشده باشد از صدور راي جلوگيري بعمل خواهد آمد. تهيه‌كنندگان و صادركنندگان خرما ميتوانند جهت برطرف نمودن اشكالات فني خود و بدست آوردن هر گونه اطلاعات زيادتر در اين باره بموسسه استاندارد ايران واقع در جاده قديم كرج كمي بالاتر از كارخانه شير پاستوزيره (تلفن 27058) مراجعه و يا از طريق آدرس ذيل مكاتبه نمايند. وزارت بازرگاني. موسسه‌استاندارد ايران- خيابان نادري-[***] رئيس موسسه استاندارد ايران دكتر مجيد خورسند ش 3912

اطلاعیه مؤسسه استاندارد در روزنامه کیهان (۱۳۴۰)

گزارش[1]

تاریخ ۱۳۴۱/۵/۱۱

جناب آقای دکتر غلامحسین جهانشاهی وزیر محترم بازرگانی

موضوع: برنامه سال جاری مؤسسه استاندارد ایران

محترماً باستحضار عالی می‌رساند: برنامه سال جاری مؤسسه استاندارد ایران شامل چهار قسمت اساسی می‌باشد که ذیلاً بعرض می‌رساند:

الف ـ امور مربوط به تعیین استاندارد و بهبود کالاهای صادراتی

۱- تعیین و چاپ مشخصات و استاندارد برای سه رقم دیگر از خشکبار (آلو، گردو، بادام) و توزیع آن بین علاقمندان داخل و خارج از کشور و هم‌چنین اعزام نماینده به محل تهیه و بسته بندی این کالاها به منظور انجام راهنمائی‌های علمی جهت به کار بردن مشخصات تعیین شده، در این مورد باستحضار عالی می‌رساند که مشخصات و استاندارد جهت کشمش، پسته، برگه زردآلو و بسته بندی صادراتی آنها قبلاً تعیین گردیده است.

۲- تعیین استاندارد قابل قبول بازارهای بین المللی برای پنبه ایران و تهیه جعبه‌های راهنما و توزیع آنها بین کارخانجات پنبه پاک کنی و سازمان‌های داخلی و خارجی و اعزام نماینده به مراکز تصفیه و عدل بندی پنبه به منظور اجرای استانداردهای تعیین شده.

۳- تعیین مشخصات و استاندارد قابل قبول مراجع بین المللی جهت پشم ایران و چاپ و توزیع آن بین علاقمندان و تشویق سازمان‌های مربوطه جهت به کار بردن مشخصات تعیین شده از طریق اعزام نماینده.

۴- اجرای مشخصات و استانداردهائی که سال گذشته طی تصویب‌نامه هیئت محترم وزیران جهت کارگاه‌های خرمای استان ششم به تصویب رسید و نظارت کامل در امور مربوط به ضدعفونی و بسته بندی کالاهای مزبور.

۵- تعیین مشخصات و استاندارد جهت سایر اقلام کشاورزی از قبیل برنج، آنقوزه و غیره و انتشار و اجرای آنها به ترتیبی که فوقاً در مورد سایر کالاهای صادراتی به عرض رسید.

۶- تأسیس کلاس کارآموزی برای تعلیم علاقمندان در کلیه امور مربوط به خشکبار و پنبه.

برنامه این دو کلاس هم اکنون تعیین شده و اجرای آن منوط به تأمین اعتبار موردنیاز (۵۰۰/۰۰۰) ریال می‌باشد.

۷- تأسیس مرکز راهنمائی علمی صادر کنندگان در محل وزارتخانه به منظور هدایت و برطرف نمودن مشکلات فنی تهیه کنندگان و صادر کنندگان کالاهای کشاورزی.

مشکلات

۱- نداشتن یک دفتر در محل وزارت بازرگانی با لوازم مورد نیاز جهت تماس با صادر کنندگان و انجام امور مربوطه که در محل مؤسسه به علت دوری از مرکز شهر (در حدود هیجده کیلومتر) میسر نمی‌باشد.

۲- تأمین اعتبار جهت تأسیس کلاس‌های فوق الاشعار.

ب ـ اوزان و مقیاس‌ها

۱- تأسیس کلاس کارآموزی جهت تعلیم کارمندان وزارت بازرگانی، شهرداری‌ها، کارگاه‌های سازنده لوازم سنجش و غیره در رشته‌های مختلف مربوط به ساختن و کنترل اوزان و مقیاس‌ها براساس روش‌های علمی و فنی متداول ممالک مترقی.

۲- اجرای قانون اوزان و مقیاس‌ها در تهران و حومه به کمک سه کارگاه سیار و یک کارگاه ثابت در مؤسسه استاندارد.

۳- توسعه ۷ نمایندگی فعلی اوزان و مقیاس‌ها در شهرستان‌های کرمان، یزد، رشت، اصفهان، تبریز، کرمانشاه و اهواز که با همکاری نزدیک شهرداری‌های محلی انجام وظیفه می‌نمایند و تکمیل کادر فنی و لوازم مورد نیاز آنها براساس بودجه تصویب شده.

۴- تأسیس شعبات دیگر در سایر شهرستان‌های مهم کشور به منظور اجرای قانون اوزان و مقیاس‌ها به طور صحیح و کامل از طریق استفاده از کارمندانی که دوره کلاس مربوطه را طبق بند ۱ این قسمت به پایان خواهند رسانید.

۱- بایگانی سازمان ملی استاندارد ایران

مشکلات ــ مشکلات اساسی این قسمت عبارتند از:

الف ــ فقدان کارمندان فنی واجد شرائط، این مشکل پس از تأسیس کلاس مربوطه مندرجه در بند ۱ این قسمت برطرف خواهد شد.

ب ــ عدم وسائل نقلیه (جیپ و یا جیپ استیشن) و لوازم فنی مورد نیاز آنها جهت اجرای قانون به طور صحیح و سریع در مراکز شهرستان‌ها جهت انجام این امر اقدام لازم قبلاً به عمل آمده و دو دستگاه لندرور مستعمل از طرف اداره کل گمرک باین مؤسسه واگذار گردیده و قرار است پس از پرداخت قیمت آنها تعمیرات اساسی لازم انجام و در مراکز استانهائی که این مؤسسه مشغول تأسیس شعبه در آنجا می‌باشد مورد استفاده قرار گیرد.

ج ــ تکمیل لوازم مورد نیاز کارگاه‌های موجود و تهیه اسباب و ادوات لازم جهت شعباتی که در شرف تأسیس می‌باشند به تدریج و با توجه به بودجه مصوبه.

ضمناً برای استحضار خاطر عالی به عرض می‌رساند که اداره اوزان و مقیاس‌ها در تهران و شهرستان‌ها فعلاً ماهیانه به طور متوسط در حدود ۲۵۰/۰۰۰ ریال درآمد داشته و با انجام برنامه که فوقاً به عرض عالی رسید این درآمد را می‌توان به مقدار قابل توجهی افزایش داد.

د ــ نداشتن یک دفتر در محل وزارت بازرگانی جهت فراهم نمودن مقدمات کلاس کارآموزی و هم چنین راهنمائی سازندگان لوازم سنجش و علاقمندان دیگر.

ج ــ آزمایشگاه‌های امور گمرکی

این قسمت از اول فروردین ۱۳۴۱ به این مؤسسه منتقل گردیده و برنامه‌ای که برای سال جاری آن درنظر گرفته شده به شرح ذیل به عرض می‌رسد:

۱- آزمایش نمونه‌های ارسالی از طرف ادارات وابسته به گمرک جهت تعیین تعرفه براساس اصول علمی و فنی به نحوی که مورد قبول کلیه محافل داخلی و خارجی باشد با استفاده از کارمندان، لوازم آزمایشگاهی و کتابخانه مؤسسه استاندارد.

۲- تجدیدنظر در سازمان اداری و بایگانی اداره مزبور به نحوی که:

اولاً ــ شیمیست‌های مربوطه به هیچ‌وجه اطلاع از هویت بازرگان وارد کننده کالا پیدا ننمایند.

ثانیاً ــ پس از آزمایش کالای ارسالی و عودت پرونده مربوطه مقدار کافی از نمونه جنس در بایگانی مؤسسه استاندارد برای مدت دو سال حفظ گردد.

ثالثاً ــ سعی شود که متقاضیان، بازرگانان و سایر اشخاص ذینفع به هیچ‌وجه با کارمندان فنی و اداری مؤسسه استاندارد تماس نداشته باشند.

رابعاً ــ تکمیل کادر فنی و لوازم مورد نیاز آزمایشگاه مرکز و شعبه آن در خرمشهر و تبریز.

۳- استفاده از بورس‌های سازمان‌های بین المللی جهت اعزام یک یا دو نفر از شیمیست‌های این مؤسسه به منظور تخصص در رشته‌های شیمی نساجی و شیمی رنگ.

مشکلات

۱- فقدان کارمندان فنی مورد نیاز، به منظور برطرف نمودن این مشکل استخدام پنج نفر شیمیست قبلاً مورد موافقت هیئت محترم وزیران قرار گرفت ولی به علت تقلیل بودجه اداره کل گمرک هنوز اقدامی در این باره به عمل نیامده است.

۲- انتقال کارمندان مورد نیاز (سه نفر کارمند اداری و یک نفر ماشین نویس) از اداره کل گمرک به مؤسسه استاندارد ایران به طوری که اطلاع حاصل شده این امر در دست اقدام می‌باشد.

۳- خرید لوازم مورد نیاز آزمایشگاه امور گمرکی مرکز و شهرستان‌ها از طرف اداره کل گمرک که به نظر می‌رسد با تقلیل بودجه گمرک به مقدار قابل توجهی نقصان خواهد یافت.

د ـ تأسیس آزمایشگاه کنترل و علامت گذاری مصنوعات ساخته شده از طلا و نقره در مؤسسه استاندارد تهران و شعبه اصلی آن در اصفهان

۱- چاپ آئین نامه مربوطه که به تصویب هیئت محترم وزیران رسیده و توزیع آن برای تمام سازندگان و فروشندگان مصنوعات قیمتی در سراسر کشور جهت آشنائی نامبردگان با مفاد آئین نامه مربوطه و تهیه مقدمات امر برای اجرای آن.

۲- تأسیس مرکز راهنمائی سازندگان مصنوعات قیمتی در مؤسسه استاندارد ایران و تعلیم نامبردگان با اصول فنی که می‌بایستی بعداً جهت ساخت و انگ مصنوعات خود رعایت نمایند قسمت‌های علمی و فنی این امر در آزمایشگاه‌های مؤسسه و امور تئوری آن در دفتر مؤسسه در محل وزارت بازرگانی انجام خواهد گرفت.

۳- تأسیس یک شعبه اصلی در اصفهان و تهیه مقدمات امر جهت علامت گذاری و کنترل عیار مصنوعات قیمتی که در شهرستان مزبور ساخته می‌شود و سپس انجام این امر به طور اجباری.

مشکلات

۱- بودجه لازم جهت انجام برنامه سال جاری این قسمت از طرف این مؤسسه قبلاً پیشنهاد شده بود ولی با تقلیل بودجه عمومی وزارت بازرگانی این نوع هزینه‌ها نیز حذف گردیده است و فعلاً با استفاده از پرسنل فنی مؤسسه و بودجه مصوبه و لوازمی که از طرف دولت آمریکا اهداء گردیده می‌توان مقدمات امر را جهت شروع به کار فراهم نمود.

۲- تأسیس یک دفتر در محل وزارت بازرگانی به منظور راهنمائی و آشنا نمودن سازندگان مصنوعات قیمتی با مقررات تدوین شده.

به طوری که ملاحظه می‌فرمایند برای انجام کلیه امور فوق الاشعار این مؤسسه نیازمند است که یک دفتر در محل وزارت بازرگانی تأسیس نموده و طبق برنامه معینی هر روز تعدادی از کارمندان فنی مؤسسه و حتی کارشناسان خارجی در دفتر مزبور حضور بهم رسانند و جهت راهنمائی و پاسخ به سئوالات و برطرف نمودن اشکالات مراجعین (صادر کنندگان کلیه فرآورده‌های کشاورزی - تهیه کنندگان و فروشندگان مصنوعات قیمتی - سازندگان وسائل سنجش - وارد کنندگان کالاهای مختلفه ازنظر آزمایش کالاهای وارداتی و غیره) اقدام لازم به عمل آورند.

جهت انجام این امر حداقل یک دفتر شامل چهار اطاق مورد نیاز است که اینجانب نیز بتوانم در موارد ضروری جهت ملاقات نمایندگان سازمان‌هائی که با مؤسسه استاندارد ارتباط دارند و نمی‌توانند در محل مؤسسه حضور بهم رسانند و هم‌چنین برای شرکت و تشکیل کمیسیون‌ها و کنفرانس‌های مربوطه از آن استفاده نمایم.

هـ ـ تأسیس شعبات مؤسسه استاندارد در خرمشهر، مشهد و اصفهان

۱- شعبه خرمشهر

اقدامات لازم جهت تأسیس این شعبه از مدتی قبل به عمل آمده و به زودی جهت افتتاح آماده خواهد شد. شعبه مزبور که مهم‌ترین شعبه این مؤسسه در کشور می‌باشد دارای کلیه قسمت‌های مؤسسه استاندارد مرکز یا سازمان کوچک‌تری خواهد بود و در رشته‌های مربوطه به بهبود و کنترل صادرات، اوزان و مقیاس‌ها، آزمایش کالاهای وارداتی و کنترل و انگ مصنوعات قیمتی انجام وظیفه خواهد نمود.

۲- شعبه مشهد

محل این شعبه در اداره گمرک مشهد تعیین گردیده و هفته گذشته جهت تأسیس آن دو نفر از کارمندان فنی مؤسسه به شهرستان مزبور اعزام گردیدند و به تدریج مقدمات شروع به کار نامبردگان فراهم خواهد شد. کار اساسی این شعبه توسعه کالاهای صادراتی استان خراسان و هم‌چنین اجرای قانون اوزان و مقیاس‌ها و در آینده کنترل و علامت‌گذاری مصنوعات قیمتی می‌باشد.

۳- شعبه اصفهان

تأسیس این شعبه که به خصوص ازنظر کنترل و علامت‌گذاری مصنوعات قیمتی و اجرای قانون اوزان و مقیاس‌ها بسیار مهم می‌باشد تاکنون به علت روشن نبودن بودجه مؤسسه استاندارد به تعویق افتاده و اقدام در این باره منوط به تعیین بودجه عمومی این مؤسسه می‌باشد.

اشکالات

۱- پرسنل مورد نیاز کلیه شعبات فوق الاشعار در شرائط فعلی فقط با همکاری سازمان‌های وابسته به وزارت بازرگانی از طریق انتقال کارمندان میسر خواهد بود. در این باره از طرف این مؤسسه هم اکنون اقدامات لازم به عمل آمده و پس از حصول نتیجه گزارش به عرض آن جناب خواهد رسید.

۲- تقلیل بودجه مؤسسه استاندارد موجب گردیده که تأسیس شعبات مذکور به طورکلی به کندی انجام گرفته و یا متوقف گردد معذالک در صورتی که از طریق دیگری بودجه مورد نیاز تأمین نگردد سعی خواهد شد که با بودجه تصویب شده حداکثر فعالیت به عمل آید و موجبات تأسیس این شعبات فراهم گردد.

مدیر کل مؤسسه استاندارد
دکتر مجید خورسند

از گزارش دکتر خورسند نکات ذیل در رابطه با فعالیت‌های مؤسسه استاندارد ملاحظه می‌گردد:

- تعیین مشخصات و استانداردهای محصولات صادراتی بویژه خشکبار در دستورکار اصلی مؤسسه قرار دارد.
- الزامات و نیازهای بازارهای بین المللی جهت بهبود وضع صادرات و تهیه استانداردهای مربوطه مورد توجه قرار می‌گیرد.
- برای اجرای استانداردهای تهیه شده، رعایت مسائل بهداشتی و چگونگی بسته بندی برنامه‌های آموزشی و نظارتی تدارک دیده شده و اجرا می‌گردد.
- قانون اوزان و مقیاس در مرکز و شهرستان‌ها اجرا می‌گردد.
- مؤسسه فاقد نیرو و تجهیزات لازم برای انجام امور اجرایی بویژه انگ فلزات گرانبها است.

به نظر می‌رسد با راه اندازی آزمایشگاه‌ها در سال ۱۳۳۸ در جاده قدیم کرج کلیه امور دفتری و آزمایشگاهی در این مکان متمرکز و دفتر اداره استاندارد در وزارت بازرگانی تعطیل شده است. از اینرو در درخواست‌های دکتر خورسند نیاز به دفتر در وزارت‌خانه مزبور به‌طور مکرر ملاحظه می‌شود. هم‌چنین در مورد آزمایشگاه‌های مؤسسه نیز چنین استنباط می‌شود که این آزمایشگاه‌ها به‌طور کامل راه اندازی و مورد بهره برداری قرار نگرفته باشد.

در شانزدهمین جلسه شورای عالی استاندارد در سال ۱۳۴۲ گزارش دیگری از زبان مهندس شایگان رئیس بعدی مؤسسه استاندارد در مورد عملکرد مؤسسه ارائه شده که جهت مقایسه در ادامه این قسمت آورده شده است.

بخشی از مذاکرات شانزدهمین جلسه شورای عالی استاندارد در مورد عملکرد مؤسسه استاندارد (۱۳۴۲)

وزارت اقتصاد

شورای عالی استاندارد

آقای مهندس شایگان: با کسب اجازه قبلی گزارش خود را بشرح زیر قرائت کردند.

قبل از اینکه راجع باقدامات انجام شده مطالبی عرض کنم و گزارش مؤسسه را تقدیم نمایم اجازه میخواهم مختصری در باره اهمیت و نقش که مؤسسه استاندارد میتواند در حیات اقتصادی مملکت داشته باشد بیان نمایم.

البته این تذکر در حضور اعضاء عالی مقام شورای عالی استاندارد در حقیقت مصداق تبصره و جهت یاد آوری اهمیت استاندارد بزاسیون است و هر چقدر بتاثیر و اهمیت آن توجه شود توفیق زیادتری نصیب خواهد بود از این گذشته ذکر اهمیت این وظیفه برای کسانیکه آماده خدمت در موسسه استاندارد هستند در مصداق اجر معنوی تشفی خاطر خواهد بود.

با توجه بوضع خاص صادرات کشور بدون تردید تجدید نظر در کیفیت مبادله تاثیر بسیار زیاد در اقتصاد مملکت خواهد داشت و این امر نیز باید در مرحله اول از تجدید نظر در طرز تهیه و بسته بندی و طبقه بندی کالاهای صادراتی ایران شروع شود یعنی از همانجائیکه فعالیت وظیفه مؤسسه

وزارت اقتصاد

شورای عالی استاندارد

استاندارد ایران آغاز میگردد .

در اینجا باید با کمال تاسف باین حقیقت تلخ اذعان نمود که توجه و دقت بموضوع واقعی استاندارد تا بحال بعهده تعویق بوده باین سبب درآینده محتاج مجاهدت بسیار است و این تحول باید بدست کسانی انجام گیرد که گذشته از تخصص لازم خدمت با توجه بمعنی واقعی آن در سر داشته و بخواهند از شیوه خدمتگذاری خود نهایت علاقمندی را بظهور رسانند این نکته رانیز اینجانب از جهت بیان جمله ای که در آن تنها بالفاظ پرداخته شده باشد عرض نمیکنم بلکه از این ناوآن اشاره میشود که وجدان کار در این مؤسسه یک ازعوامل موفقیت قاطعی بوده وآینده و تحقق آن براین اساس استوار خواهد بود مثلاً" درکشور ما در حدود هفتاد نوع انگور دست میاید که شاید بهترین نوع متنوع ترین آن بوده باشد ولی باکمال تاسف تنها بدترین نوع کشور راعرضه بازارهای دنیا میکنند که در حدود هشتاد درصد آن بمصرف خوراکی میرسد در حالی که کشورهای صادر کننده کشمش امروزی جهان از لحاظ نوع و مقدار انگور

وزارت اقتصاد

شورای عالی استاندارد

تا چند سال قبل از ما بسیار عقب تر بوده اند واگراین بـــــی توجهی بصادرات مدتی نیز ادامه یابد بدون تردید همیـــن بازارهای امروز نیز برای کالای ایران بسته خواهد شد همـه کشورهائیکه بصادرات خود سروصورتی داده اند تحـــول اقتصادی خود را از امراستاندارد کردن کالای خود آغـــاز نموده اند و ما نیز باید از همان طریق برویم و باید کالای خود را استاندارد کرده و بر آن نظم آثار تمدن حساب شـــده امروزی را منعکس سازیم بدیهی است خطوط اصلی چنیـــن اقدامی از طرف دولت از طرف موسسه استاندارد ایران باید ترسیم و اجرا شود .

موسسه استاندارد باین نکات توجه کامل داشته و با عنـــایت و پشتیبانی شورای عالی و سایر دستگاهها امیدوار است کـه در سال آینده توفیق خدمت قابل ملاحظه ای را داشته باشـــد واگر باصلاح پایه های اقتصادی توجه نگردد و پیشرفت اقتصاد را تنها با دادن جایزه صدور موجب شویم و در آن حنبه ـــ حمایتی را ملحوظ نکرده و بدون قید و شرط عمل نمائیم شاید سلامت مملکت بیش از این دستخوش ضعف گردد .

وزارت اقتصاد

شورای عالی استاندارد

اولین قدم در راه صادرات مطمئناز درجه بندی و تعیین مشخصات کالاها شروع شده و بتوسعه و تکامل و رفع معایب آن خواهد انجامید. باید با کمال صراحت و صداقت خواص و طرز تهیه کالاها را بیان کرد این کاری است که مؤسسه استاندارد با نهایت جدیت بآن خواهد پرداخت مؤسسه استاندارد ایران در سال ۱۳۳۹ تأسیس گردید و قدمهای ابتدائی را در تعیین استاندارد کشور برداشت و بدون تردید و بطور خلاصه باید گفت که این مؤسسه انشاالله در آینده ما مور خواهد بود.

قبل از بیان قسمتهای مختلف مؤسسه و شرح اقدامات انجام شده بطور خلاصه میتوان ادعا کرد که در چند ماه گذشته مؤسسه توفیق بیشتری داشته بطوری که خدمات آن تاحدی مورد رضایت جناب آقای نخست وزیر و جناب آقای وزیر اقتصاد بوده است. ولی بحرفت میتوان گفت که این توفیق بر اثر توجه خاص است که جناب آقای دکتر عالیخانی وزیر محترم اقتصاد و جناب آقای دکتر ضیائی نسبت به بهبود امر مؤسسه مبذول میفرمایند تشویق جناب آقای وزیر و مسافرتهای ذیقیمت

وزارت اقتصاد

شورای عالی استاندارد

مهمترین عامل اصلی توفیق در گذشته و تامین پیشرفت در آینده خواهد بود.

مؤسسه استاندارد در حال حاضر دارای قسمت های زیر است:

۱ـ آزمایشگاه گرک

۲ـ اداره اوزان و مقیاسها

۳ـ اداره استاندارد کالاهای صادراتی

۴ـ تکنولوژی

که نسبت بهر یک اقداماتی بشرح زیر صورت گرفته است:

۱ـ آزمایشگاه گرک یکی از مهمترین قسمت های این مؤسسه است در حال حاضر درنهایت دقت وسرعت مشغول انجام خدمت است و کادر این قسمت که تعلیم یافته بنابه پیشنهاد مؤسسه استاندارد با استخدام شش شیمیست از طرف اداره کل گرک تا حدی تقویت شده و در سال آینده با استخدام چند نفر تکنیسین تکمیل خواهد شد. نسبت باین آزمایشگاه مالدات اساس صورت گرفته و تا چند هفته دیگر مدنظر نظر مورد استفاده قرار خواهد گرفت باین ترتیب که اجناس وارده از طرف چند نفر شیمیست که هرکدام جداگانه کار میکنند

وزارت اقتصاد

شورای عالی استاندارد

تجزیه شده و بعد نتیجه عملیات آنها از طرف یک نفر شیمیست مورد بازرسی واقع خواهد شد و همچنین از نمونه های وارده در بایگانی آزمایشگاه جهت جوابگوئی و کنترل مجدد مقداری نگاه داری خواهد گردید .

۲ــ اداره اوزان و مقیاسها یا ترویج خاطر آقایان مستحضر است از چند سال قبل اجرای قانون اوزان و مقیاسها بعهدهٔ مؤسسه استاندارد ایران قرارگرفت ولی با کمال تاسف باید گفت که هیچگاه تا کنون جهت اجراء این قانون وسائل کافی در اختیار نبوده و بهمین مناسبت این قانون در سراسر کشور هنوز بمرحله اجرا درنیامده است درحالیکه با اجرای این قانون نه تنها صحت و دقت در معاملات بکار برده میشود بلکه برای دولت عایدی قابل توجهی نیز حاصل میگردد از سه ماه قبل که جهت اجراء همه جانبه این قانون مطالعات وسیع صورت گرفته اولین قدم بصورت تجدید نظر و رفع نواقص قانون فعلی برداشته شده است و این قانون اکنون آماده تقدیم جهت تصویب است در تهیه این قانون بقوانین اوزان و مقیاسهای ممالک مترقی دنیا مخصوصاً امریکا توجه شده و کاد

وزارت اقتصاد

شورای عالی استاندارد

اجرائیه این اداره بر اساس کنترل وسائل سنجش برای هرسال
و با صد هزار نفر یک نفر در نظر گرفته شده است .
بنابراین باید جهت اجرای قانون اوزان و مقیاسها پس از
تجدید نظر در خود قانون نسبت بازدید کارمندان این
اداره اقدام شود در سال جاری تا آخر آذر ماه ۱۳۴۲ بالغ
بر ۲۲۶٫۶۷۲ ریال بوده که از این مقدار فقط مبلغ
۲۳۶٫۲۱۳ ریال مربوط به درآمد کلیه شهرستانها است .
بنابراین حد متوسط درآمد روزانه در مرکز در حدود ۹۰۰۰
است درحالیکه با تقویت کادر آن بسهولت میتوان درآمد
حاصله را چند برابر نمود .

۳ـ اداره استاندارد کالاهای صادراتی

در چند ماه گذشته موسسه استاندارد در این قسمت توفیق
خدمت بیشتری داشته و توانسته است استاندارد برخی از
کالاها مانند برنج ، زیره ، کشمش ، پسته ، برگه و برگزرد آلو
تهیه و چاپ و منتشر نماید و فعلاً صدور این کالاها با اجازه
موسسه استاندارد صورت میگیرد .
نکته اصلی در این فعالیت این است که این اقدامات چون

وزارت اقتصاد

شورای عالی استاندارد

پس از تهیه و بدست آمدن حاصل بمرحله اجرا درآمده هنوز
آثار نیکوی آن بخوبی هویدا نیست ولی همین اقدامات با
استقبال تجار صحیح العمل روبرو بوده و از طرف ممالک رقیب
بصورت اقدامات جدی تلقی شده است برای استاندارد
کردن کالاها ما الامات دامنه داری صورت گرفته و سیاست
کافی آتی مؤسسه مورد بررسی دقیق قرار گرفته در این باب با
سازمان برنامه تماس دائم داشته و هم اکنون پروژه ای تهیه
شده که پس از تصویب بمرحله اجرا درخواهد آمد در این پروژه
استاندارد کردن کالاها یعنی تعیین مشخصات کامل آن با
موضوع بهبود تولید و سپس مرحله بازرسی که هر کدام موضوع
جداگانه ای است تمایز کافی وجود داشته باشد در مرحله
اول کالاها تنها از جهت طبقه بندی علمی بررسی شده و
در مرحله دوم بهبود و تولید با توجه بامکانات فیزیکی
کلی و کمیتهای مادی و صنوی مورد توجه واقع میگردد. بنابر
این مؤسسه برای تمام کالاهای ایران با در نظرگرفتن وضع
موجود باید استانداردی تعیین نمود گرچه در مرحله اول ممکن
است این طبقه بندی با طبقه بندی سایر ممالک مطابق نباشد

وزارت اقتصاد

شورای عالی استاندارد

ولی بهر حال چون نوع کالا و طرز تهیه آن روشن میشود با
اجرای برنامه‌های اصلاحی در تولید میتوان پس از چند سال
این طبقه بندی را با استاندارد بین المللی نزدیک نمود پس
از چند سال طبقه درجه بندی کالای ایران را با استاندارد
بین المللی میتوان دلیل بارزی بر تغییر نحوه تولید دانست
منتها عملا و من غیر مستقیم باید یکی از راهنمائی تولید
کنندگان صنایع و بر این اساس بوده است که این موسسه
با جلب نظر و موافقت مقام محترم وزارت اقتصاد اقدام
بساختن ۷ دستگاه قفسه انگور خشک کنی کرده تا عملا
طریق تهیه کالا را بتولید کنندگان بیاموزد البته موسسه
تنها بدادن این نوع کمکها اکتفا نکرده بلکه در همین فرصت
کم طرز تهیه کالا را مورد بررسی قرارداده و با بکار گماردن
۴۰ نفر دیپلمه و اعزام آنها بمناطق تولید ـ تهیه کار را از
نزدیک عملا زیر نظر گرفته این ۴۰ نفر بترتیب در تهران و مراکز
استان تعلیمات لازم را دیده و مشغول خدمت در شعب
موسسه که اخیرا" در نقاط تولید تاسیس گردیده میباشند
بمناسبت اجرای احیای استاندارد و مراجعه صادرکنندگان

وزارت اقتصاد

شورای عالی استاندارد

ان فلزات گرانبها است که مطالعه در تاسیس آن باتمام رسیده و وسائل مورد نیاز فوریا" سفارش داده خواهد شد این قسمت بدون صرف مخارج زیاد منبع درآمد قابل‌توجهی جهت مؤسسه میتواند باشد و از این گذشته در ادارات مملکت از نظر تعیین عیار و کنترل اشیاء ظریفه تاثیر فراوان خواهد داشت و اگرکیفیت مواد بکار برده شده در فلزات گرانبها توجه‌شود شاید حق صادرات جدیدی نیز بدست آید زیرا اگر در معیار این‌نوع فلزات گرانبها نگرانی نباشد سهم ذوب و دقت کار ایرانی بصورت صدور اجناس ظریفه بهترین وجه داده خواهد شد باصرف مراتب بالا گزارش وضع مالی مؤسسه را از لحاظ بودجه و وضع درآمد و هزینه و تصدیات از تاریخ اول تیرماه ۴۲ بشرح زیر معروض میدارد

الف ـ درآمد :

۱ ـ از محل اداره ۳۱ بودجه سال ۱۳۴۲ وزارت اقتصاد

۶٫۰۰۰٫۰۰۰ ریال

۲ ـ از محل ردیف ۲ تشویق صادرات

۷٫۵۰۰٫۰۰۰ "

وزارت اقتصاد

شورای عالی استاندارد

۳ــ از محل درآمد حاصله از متقاضیان

۱۵۰٫۰۰۰ ریال

موجودی بودجه پس از کسر سه ماه مخارج مؤسسه (از جمع کل اعتبار دریافتی از اداره کل حسابداری وزارت اقتصاد و تشویق صادرات) .

جمع کل اعتبار ۱۴٫۰۰۰٫۰۰۰ ریال

مخارج سه ماهه سال ۴۲ ۲٫۲۴۳٫۳۸۵/۳۰ "

موجودی بودجه مؤسسه از تاریخ تیرماه لغایت اسفند ماه ۱۳۴۲ ۱۱٫۷۵۶٫۶۱۴/۷۰ ریال

توضیح اینکه از محل درآمد حاصله از متقاضیان به مبلغ ۱۵۰٫۰۰۰ ریال فقط مبلغ ۱۵۴۰۸ ریال وصول گردیده که در حساب مخصوص نگاهداری شده است .

ب : هزینه

۱ــ هزینه های انجام شده تا آخر آذرماه ۴۲

۵٫۰۸۱٫۲۶۲/۳۰ ریال

۲ــ بعلت پرداختی مرکز و شهرستانها بابت حقوق و غیره

" ۶۴۸٫۴۷۷/۴۰

وزارت اقتصاد

شورای عالی استاندارد

۳ـ حقوق کارمندان شهرستانها و مرکز در سه ماهه آخر سال ۴۲

۲ر۵۸۵ر۰۰۰ ریال

جمع ۹ر۳۲۳ر۷۳۹/۷۰ ریال

موجودی اعتبار مؤسسه بابت سه ماهه آخر سال

۲ر۴۳۲ر۸۷۵ /— "

جمع برای موازنه ۱۱ر۷۵۶ر۶۱۴/۷۰ "

و چون بعضی از ارقام مواد بودجه تناسبی سال ۴۲ برمبنای پنج سالهای قبل بوده است و در اثر گوشش و فعالیت مؤسسه و بعلت قلت بعض از مواد احتیاج باصلاح قسمتی از مواد بودجه میباشد لذا اصلاحیه بپوست تهیه و تقدیم گردید .

۴ـ درآمد اوزان و مقیاسها تا آخر آذرماه بالغ بر ۱ر۶۷۲ر۲۲۹ ریال است و ازاین مبلغ ۲ر۲۲۶ر۹۲۳ ریال بابت درآمد شهرستانها که تماما بموجب فرم ۴ بحساب خزانه‌داری کل منظور شده است توضیح آنکه حد متوسط درآمد روزانه از محل اوزان و مقیاسها درمراکز در حدود مبلغ ۹۰۰۰ ریال میباشد .

وزارت اقتصاد

شورای عالی استاندارد

د ـ مبلغ سه میلیون ریال از تاریخ ۴۲/۷/۱۲ توسط ادارهٔ درآمدهای اختصاصی بابت کمک به توسعه و ترغیب و تشویق صادرات بشرح زیر در اختیار موسسه گذارده شده که مبلغ فوق:

۱ـ مدارج قبلی تا تاریخ ۴۲/۱۰/۱ ۵۷۶٫۷۰۱/۵۰ ریال

۲ـ بیش پرداختها ۱٫۴۲۲٫۶۰۴/۵۰ "

۳ـ حقوق شهرستانها و مراکز در سه ماهه سال ۴۴۴٫۰۰۰/— "

۴ـ تعهداتی که برای پرداخت هزینه سفر وغیره شده است ۱۵۰٫۰۰۰/— "

۵ـ بقیه برای تنمه بکار دانه‌ونا: ۳۵۰٫۰۰۰/— "

جمع ۲٫۹۴۶٫۳۰۶/— "

موجودی ۵۳٫۶۹۴/— "

موازنه ۳٫۰۰۰٫۰۰۰/— "

هـ ـ بودجه پروژه ۳۸ از محل کمک سازمان برنامه پرداخت

وزارت اقتصاد

شورای عالی استاندارد

—/۰۰۰ر۷۸۹ ریال میباشد که مبلغ ۵۴۳ر۵۳۴ ریال آن تا بحال بمخرج قانونی منظور و بقیه تا آخر سال ۴۲ باتمام خواهد رسید.

و مبلغ سه میلیون ریال نیز در تاریخ ۴۲/۹/۲۹ از محل اعتبار ۵٪ زائین در اختیار موسسه گذارده شده که تا این تاریخ مبلغ ۰۰۰ر۰۰۰/ ریال بابت هزینه سفر چند تن از آقایان مهندسین پرداخت و بقیه موجود است.

ضمناً چون بودجه سال جاری موسسه استاندارد ایران از اول تیرماه از بودجه وزارت اقتصاد منتزع وطبق تبصره ذیل ماده ۴ قانون تاسیس موسسه استاندارد بودجه آن بمبلغ چهارده میلیون و پنجاه هزار ریال از محل ماده ۳۱ بودجه سال ۴۲ وزارت اقتصاد و ردیف های بودجه تشویق صادرات و درآمد حاصله از متقاضیان بر حسب احتیاجات و هزینه های سال قبل تقدیم وتصویب رسیده برای سال جاری در اثر توسعه و انجام بعضی پروژه ها احتیاج به اعتبار مواد بودجه میباشد که باصدور احکام لازم مواد بودجه نیازمندیهای موسسه مزبور مرتفع واهد شد و اکنون مواد بودجه موسسه استاندارد بشرح زیر میباشد:

وزارت اقتصاد

شورای عالی استاندارد

کسر شود	مبلغ	ملاحظات	ماده	اضافه شود	مبلغ
:	۲۸۰٫۰۰۰		۲	:	۲۳۰٫۰۰۰
:	۵٫۰۰۰		۳	:	۵۰٫۰۰۰
:	۱۵٫۰۰۰		۶	:	۳۰٫۰۰۰
:	۶٫۰۰۰		۱۸	:	۱۳۰٫۰۰۰
			۲۰	:	۵۰٫۰۰۰
:	۷۰٫۰۰۰		۲۲	:	۷۰٫۰۰۰
:	۱۷۰٫۰۰۰		۲۵	:	۶٫۰۰۰
:	۳۰٫۰۰۰		۲۶	:	۱۰٫۰۰۰
:	۵٫۰۰۰		۲۷	:	۲۰٫۰۰۰
:	۱۰۰٫۰۰۰		۳۳	:	۳۰٫۰۰۰
:	۳۲۵٫۰۰۰		۳۵	:	۱۶۰٫۰۰۰
:	۱۰٫۰۰۰		۳۶	:	۱۱۰٫۰۰۰
			۳۷	:	۷۰٫۰۰۰
	۹۶۶٫۰۰۰				۹۶۶٫۰۰۰

وزارت اقتصاد

شورای عالی استاندارد

در خاتمه تقاضا مینماید باتصویب مراتب اقدامات فوق که کلیه با تائید و راهنمائی اولیاء محترم وزارت اقتصاد صورت گرفته اجازه فرمایند که این برنامه همچنین ادامه یابد .

آقای حریری : امروز که برای شرکت در شوری دعوت شده بودم وقت کافی نداشتم و چون از وضع شوراهای قبل نیز مطلع بودم با بی علاقگی کامل برای شرکت در شوری عازم شدم از اینکه باصراحت اظهار میکنم هوز مطالب ولی در جلسات قبل شوری همیشه مطالبی عنوان میشد که درآینده عملیاتی صورت خواهد گرفت و امروز برای اولین بار مبینم کارهائی انجام شده و وارد مرحله عمل شده ایم و بالمال گزارش آنرا استماع میکنم . جای بسی خوشبختی است که با عنایت جناب آقای دکتر عالیخانی این اقدامات اساسی صورت گرفته البته هر کاری در اول شروع دارای نقائصی است که بمرور رفع خواهد شد حال که برای اولین بار با آقای مهندس شایگان بنام مدیر کل مؤسسه استاندارد ایران آشنا میشویم میخواهم خواهش کنم که با اقدامات سریع و اساسی وضع صادرات مملکت بهبود یافته و از نظر خشکبار را تغییر داده و موقعیت کالاهای ایران را در بازارهای دنیا تثبیت کنند .

در گزارش دکتر خورسند چنین به‌نظر می‌رسد که فعالیت‌هایی مانند تعیین، تدوین و آموزش استانداردهای محصولات کشاورزی با مشکلات کمتری مواجه بوده و با سهولت بیشتری انجام می‌شده است اما در گزارش مهندس شایگان فعالیت‌های اجرایی و چگونگی انجام آنها بیشتر مورد توجه قرار گرفته است.

یادآوری می‌گردد که فعالیت تدوین استاندارد در سال ۱۳۳۸ به صورت آزمایشی آغاز گردید. از نکات جالب توجه در بحث تدوین استاندارد اشاره به این مطلب است که تدوین استانداردهای اولیه یا آزمایشی همانند استانداردهای امروزی با بهره گیری از کلیه افراد یا سازمان‌های ذیربط و ذینفع صورت می‌گرفته است. اولین استاندارد ملی (کشمش) توسط کمیسیونی به نام کمیسیون خشکبار که متشکل از افراد فنی، علمی و صاحب‌نظر از جمله مهندس نیایش (استاد دانشگاه)، ملک نیا (اتحادیه خشکبار)، آقایان توکلی و خاک شوری (صادرکنندگان عمده)، مهندس جمیلی (دبیر تدوین) و کارشناس آمریکائی (ریشارد) بوده است مصوب می‌شود. هدف از تدوین استانداردهای آزمایشی در واقع ارزیابی نقائص و معایب و شناخت مشکلات ناشی از اجرای آن بوده است تا پس از رفع نقائص به صورت قطعی و رسمی چاپ و منتشر شود. از نکات مهم دیگر در خصوص تدوین استانداردهای ملی ترجمه آنها به زبان انگلیسی بوده است تا مستشاران آمریکائی نیز از محتویات و جزئیات آن آگاه شده و نظرات و پیشنهادات خود را اعلام کنند. گفتنی است که به مرور در کنار استانداردهای سنتی (محصولات کشاورزی) رفته رفته نیاز به سایر استانداردهای صنعتی نیز مطرح گردید که مکاتبات بدست آمده روند آن را نشان می‌دهد[1]. مسلماً این امر ارتقاء جایگاه مؤسسه استاندارد و شناخت مسئولین امر نسبت به نیاز و توسعه آن را نشان می‌دهد به نحوی‌که مسئولین وقت چه در وزارت بازرگانی یا مؤسسه استاندارد ضرورت بسط و توسعه استانداردها، شناسائی کالاهای مهم داخلی و کنترل محصولات وارداتی را بیش از پیش مورد توجه قرار می‌دهند.

۱- در فصل قبلی در گزارش وزارت صنایع و معادن درباره امور مربوط به نرم توضیح داده شد که پیش از ایجاد اداره استاندارد، اداره‌ای در وزارت خانه مذکور وجود داشته که مسئولیت خرید، نگهداری، ترجمه و تدوین برخی از استانداردها را به عهده داشته است که با تأسیس مؤسسه استاندارد برخی از استانداردهای موردنیاز بنابه درخواست مؤسسه برای آن ارسال می‌شده است. مدارکی که در ادامه این بخش ارائه شده نشانگر مکاتبات مربوطه است.

وزارت بازرگانی[1]

شماره ۱۴۵۶ ثبت دفتر وزارت صنایع معادن

۴۰/۵/۲

تاریخ ۱۳۴۰/۵/۲

شماره

در پاسخ به این شماره اشاره شود

مؤسسه استاندارد ایران

اداره

وزارت صنایع ومعادن

محترما" خواهشمند است درصورتیکه برای لوازم الکتریکی تاکنون مشخصات و ـــ استانداردی تعیین گردیده دستور فرمایند چند نسخه ازمشخصات واستانداردهای تعیین شده جهت این مؤسسه ارسال دارند .

رئیس مؤسسه استاندارد ایران

دکترمجید خورسند

۱- سازمان اسناد و کتابخانه ملی

بتاریخ ۱۳۴۰/۱۲/۲۰
شماره ۴۸۳۰

خواهشمند است در پاسخ باین شماره اشاره شود
موسسهٔ استاندارد ایران

پیوست .....

وزارت بازرگانی [1]

وزارت صنایع ومعادن

عطف بنامه شماره ۷۵۷ ۱۰/۳/۳ ۱۰/۱۸ = ۴۰/۱۰/۱۸ عنوان وزارت بازرگانی باستحضار میرساند .

دراجرای تصمیماتیکه طی مذاکرات شفاهی اتخاذ گردید نماینده این موسسه برای دریافت صورت محصولات صنعتی که ازنظرصنایع داخلی دارای اهمیت زیادی میباشند باآقای مهندس بهزادی ملاقات وصورت فرآورده‌های مزبوررادریافت داشتند که ازنظرتعیین مشخصات واستاندارد تحت مطالعه میباشد ودرحال حاضر باتوجه بامکانات و وسائل موجود چنین بنظرمیرسد که تعیین نرم برای محصولات بشرح زیر :

۱ــ صنایع شیمیائی
کبریت
کاغذ

۲ــ مصالح ساختمانی
سیمان
شیشه

۳ــ صنایع غذائی
خشکبار
نوشابه‌های غیرالکلی
روغنهای نباتی

۴ــ صنایع چرمسازی
چرم روبه
چرم زیره
سالامبور

امکان پذیر بوده ونسبت بتعیین استاندارد برای سایرکالاها تدریجاً اقدام خواهد گردید . خواهشمند است درصورت موافقت مقررفرمائید نماینده فنی آن وزارت باین موسسه معرفی گردد تا اقدام لازم جهت تهیه طرح وپروژه های مربوطه بعمل آید .

رئیس موسسه استاندارد ایران
دکترمجید خورسند

۱- سازمان اسناد و کتابخانه ملی

بتاریخ ۱۳۴۰/۱۲/۲۹ ۱۳
شماره ۵۱۷۴

خواهشمند است در پاسخ باین شماره اشاره شود
موسسهٔ استاندارد ایران

پیوست .....

وزارت بازرگانی [1]

ادارهٔ کل وزارت صنایع و معادن
شماره ثبت ۳۳۰۳ شماره پرونده
تاریخ ۴۱/۱/۷

وزارت صنایع و معادن

به پیوست رونوشت نامه مورخ ۸ دسامبر ۱۹۶۱ شرکت بریتیش اکسیژن با ضمائم مربوطه ایفاد میگردد خواهشمند است مقرر فرمائید چنانچه مشخصاتی دربارهٔ طرفهای محتوی گازولوازم مربوطه به آن داشته باشند مراتب را باین موسسه اعلام فرمایند تا جواب شرکت مزبور داده شود.

از طرف رئیس موسسه استاندارد ایران
دکتر مجید خورسند

۴۱/۱/۹

۱- سازمان اسناد و کتابخانه ملی

تاریخ ۱۳
شماره

خواهشمند است در پاسخ این شماره را اشاره شود
موسسهٔ استاندارد ایران

پیوست .....

وزارت بازرگانی [1]

۱۹۴۳
۱۳۲۱/۲/۲۵

وزارت صنایع ومعادن

پیرو شماره ۴۸۳۰ — ۴۰/۱۲/۷ باستحضار میرساند :

چون مقدمات تعیین استاندارد کبریت — سیمان — چرم وپوست وسایر کالائیکه در نامهٔ فوق الاشعار ذکرشده فراهم گردیده ودرحال حاضر بوجود یکنفر مترجم فنی احتیاج میباشد لذا ازنظر همکاری خواهشمند است مقررفرمائید درصورتیکه چنین کارمندی درآن وزارت وجود داشته باشد موقتاً وبطور مأمور باین مؤسسه معرفی فرمائید تا در اجرای تصمیمات متخذه نسبت به تعیین استاندارد صنعتی کالاهای مشخصه اقدام گردد .

رئیس موسسه استاندارد ایران

دکترمجید خورسند

۱- سازمان اسناد و کتابخانه ملی

جمع بندی:

دوران آغازین فعالیت اداره استاندارد بویژه دوره ریاست دکتر مجید خورسند اولین رئیس این اداره از ویژگی‌های مهم و جالب توجهی برخوردار است. ویژگی‌هایی که در قیاس با سایر دوره‌ها آن را متمایز می‌سازد. از جمله موارد خاص این دوره عبارتند از:

۱- با توجه به تعریف پروژه ۳۸ اصل چهار با هدف تعیین استانداردهای محصولات و فعالیت‌های آزمایشگاهی جهت کنترل کیفیت محصولات صادراتی بویژه محصولات کشاورزی کاملاً روشن است که اداره استاندارد با هدفی مشخص پا به عرصه وجود گذاشته و ساختار سازمانی و کارشناسان آن نیز در همین راستا با دقت گزینش و جهت انجام فعالیت‌های برنامه ریزی شده آموزش دیده‌اند.

۲- نکته جالب و قابل تأمل در اجرای پروژه ۳۸ به‌کارگیری از چهره‌های علمی و فنی مرتبط با هدف تعریف شده است به نوعی که در انتخاب رئیس اداره، تعامل بین وزارت بازرگانی و دانشگاه تهران سبب انتخاب یک فرد واجد شرایط شده و در همین ارتباط دکتر خورسند با توجه به تخصص خود انتخاب می‌شود و این اتفاق یعنی همکاری مؤثر بین مراکز علمی، صنعتی و مراکز دولتی از ویژگی‌های بارزی است که علیرغم وجود ارتباطات بین افراد به روشنی مشاهده می‌شود. حتی در انتخاب کارشناسان اداره استاندارد نیز با وجود برخی از ارتباطات و یا توصیه‌ها ملاحظه می‌شود که ساختار فنی و کارکنان موردنیاز که البته با مشارکت مستشاران آمریکایی نیز صورت گرفته عملاً براساس نیازسنجی و دسترسی به اهداف تعریف شده انجام می‌گیرد.

۳- از مصاحبه‌ها و مدارک بدست آمده این چنین برمی‌آید که آقای دکتر خورسند فردی با اعتماد به نفس و منضبط بوده و در سیاست گذاری‌ها و تصمیم گیری‌ها عموماً سعی بر آن داشته تا کاملاً علمی و مستقل عمل نماید[۱]. در نوع ارتباط با همکاران رعایت احترام و پایبندی به سلسله مراتب اداری از جمله صفاتی است که تیم کاری ایشان به آن اشاره می‌کند. با توجه به اینکه دکتر خورسند ابتدا به عنوان ناظر پروژه ۳۸ اصل چهار فعالیت خود را آغاز و سپس به ریاست اداره تازه تأسیس استاندارد منصوب می‌شود به‌نظر منطقی می‌رسد که پایه ریزی اولیه سازمان به دست فردی سپرده شود که فعالیت‌های علمی و فنی را به درستی تعریف، برنامه ریزی، اجرا و حفظ نماید[۲]. به‌هرحال علیرغم انتقاداتی که در برخی از موارد به نحوه مدیریت و فعالیت وی وارد شده، کارنامه عملکرد دکتر خورسند در یک برآورد کلی حتی از نگاه منتقدین مثبت ارزیابی شده است.

۱- قابل ذکر است که دکتر خورسند در حوزه سیاسی کشور از ارتباطات قوی برخوردار بوده است به نحوی که در دوره ریاست خود تا سال ۱۳۴۲ در عین تغییر چندین وزیر بازرگانی به ریاست خود بر مؤسسه استاندارد ابقاء شده است لیکن خود او شخصیتی سیاسی ندارد چنان که پس از سال ۱۳۴۲ هیچ‌گونه سابقه‌ای از او در سمت‌های دولتی دیده نمی‌شود و پس از مؤسسه استاندارد به کار تدریس در دانشکده داروسازی دانشگاه تهران باز می‌گردد.

۲- دکتر خورسند اساساً فردی است با ویژگی‌های علمی تا اجرایی و همین نکته در تفاوت عملکرد او و رئیس بعدی مؤسسه استاندارد تأثیرگذار بوده است.

۴- با تأسیس اداره استاندارد و پیشرفت و گسترش آن در امور مختلف از جمله تدوین استاندارد، نظارت بر کالاهای صادراتی و وارداتی، اوزان و مقیاس و انگ فلزات گرانبها اهمیت و جایگاه این اداره نیز در مجموعه ادارات دولتی ارتقاء یافته و در واقع قدرت و تأثیرگذاری آن بویژه در بخش تولید و بازرگانی به تدریج آن را به یک سازمان کلیدی تبدیل می‌کند.

۵- با پیدایش اداره استاندارد و اهمیت یافتن رعایت الزامات کیفی و ایمنی چه در تولید، صادرات و واردات در واقع فرهنگ استاندارد و کیفیت در جامعه تعریف و به تدریج رشد می‌کند.

۶- فعالیت‌های مؤسسه استاندارد در دوره ریاست دکتر خورسند به جز وضعیت نظارت بر عیار مصنوعات فلزات گرانبها و انگ گذاری آنها که چگونگی روند آن به درستی روشن نیست در سایر موارد هماهنگی مناسبی با قانون تأسیس مؤسسه استاندارد در سال ۱۳۳۹ دارد.

فصل سوم
دوره رشد و توسعه مؤسسه استاندارد

این دوره در بازه زمانی سال ۱۳۴۲ تا ۱۳۵۱ با ریاست مهندس رضا شایگان و سپس دکتر حسین علیزاده به عنوان رؤسای دوم و سوم مؤسسه استاندارد شکل می‌گیرد و به لحاظ پیوستگی فعالیت‌ها در یک فصل مورد ارزیابی قرار گرفته است.

۳-۱- مهندس رضا شایگان

در سال ۱۳۴۲ دکتر مجید خورسند برکنار و به جای او مهندس رضا شایگان به ریاست مؤسسه استاندارد منصوب می‌گردد. آقای رضا شایگان متولد ۱۳۰۸ در تهران و فارغ التحصیل یکی از گرایش‌های رشته شیمی از آمریکا است. لازم به ذکر است که پیش از برکناری دکتر خورسند مهندس شایگان به مدت محدودی به سمت قائم مقام دکتر خورسند انتخاب می‌شود لیکن حضور فعال و مؤثری در امور اجرایی ندارد. گفتنی است این جایگزینی بی‌تأثیر از تغییرات سیاسی در ساختار دولت وقت نبوده و از طرفی انتظارات و برنامه‌ریزی‌های وزیر جدید اقتصاد نیز در آن دخالت داشته است. در سال ۱۳۴۱ با نخست وزیری اسداله اعلم از دکتر علینقی عالیخانی[۱] برای پذیرش سمت وزیر اقتصاد دعوت به عمل می‌آید. این احتمال می‌رود که طرح ادغام دو وزارت‌خانه بازرگانی و صنایع و معادن و ایجاد وزارت اقتصاد در سال ۱۳۴۱ از سوی دکتر عالیخانی ارائه و خود نیز به عنوان مجری انتخاب شده باشد. به هرحال در این سال وزارت اقتصاد به وی سپرده می‌شود. از نکات جالب توجه در خاطرات دکتر عالیخانی شرط پذیرش این سمت با گذاشتن دو شرط و قبولی آن از سوی اعلم است که عین جمله بدین شرح است:

«... برای قبول دو شرط داشتم، اول اینکه هر شخصی را که خود تشخیص دهم در وزارت‌خانه جذب کنم و برعکس آن نیز بتوانم کسی را که مفید فایده نمی‌دانم اخراج کنم. دوم برای اجرای برنامه‌های خود اختیار داشته باشم و برنامه‌ها و دستورات از پیش تعیین شده در دستور کار من قرار نگیرد ...»

به این ترتیب در شرایط بوجود آمده با توجه به برنامه ریزی و رویکرد جدیدی که در حال بررسی و اجرا است مسلماً همسوئی در گرایش‌های سیاسی و هم‌چنین همراهی به لحاظ حسن انجام وظایف یا به تعبیری تابع دستور بودن در انجام فعالیت‌های واگذار شده از عوامل تعیین کننده‌ای است که در انتخاب گروه کاری معمولاً مدنظر قرار می‌گیرد. به‌دنبال مصاحبه‌ای که با دکتر عالیخانی انجام گرفت وی از مدیریت دکتر خورسند بویژه در خصوص عدم حضور مؤثر او در مؤسسه استاندارد و عدم فعالیت جدی و پیگیری امور از

۱- در برخی از منابع از دکتر عالیخانی به عنوان یکی از اعضاء کانون مترقی ایران نام برده شده است.

جانب وی (بویژه به دلیل دو شغله بودن) ابراز نارضایتی داشته و دکتر خورسند را برای ادامه فعالیت و انجام برنامه‌های خود فرد مناسبی نمی‌دیده است. البته جایگزینی دکتر خورسند با توجه به خصوصیات و عملکرد او در داشتن استقلال رای و صراحت بیان در ارائه نظرات کارشناسی و هم‌چنین عدم تعامل و پاسخگوئی مستقیم به وزیر وقت به دلیل وجود ارتباطات قوی تا اندازه‌ای قابل پیش بینی بوده است.

دکتر عالیخانی که از او به عنوان نظریه پرداز اقتصادی و یکی از سردمداران توسعه صنعتی کشور در دهه ۴۰ نام برده می‌شود سال‌ها به عنوان مشاور و تحلیل‌گر اقتصادی در بسیاری از سازمان‌های دولتی و غیردولتی فعالیت داشته است. در بسیاری از مصاحبه‌های انجام شده از او به عنوان فردی با هوش، منضبط با سواد و جدی یاد شده است. شاید بتوان گفت اتفاقی که در نوع عملکرد مؤسسه استاندارد و مدیریت آن رخ می‌دهد تا اندازه‌ای سیاست و برنامه او را برای این سازمان نمایان می‌کند. فردی که برای ریاست مؤسسه استاندارد انتخاب می‌شود از جایگاه و توان علمی خاصی برخوردار نیست لیکن فردی است فوق العاده با نفوذ[۱]، با هوش، اجرایی و با روابط عمومی قوی که از تمامی این عوامل جهت پیشبرد و توسعه مؤسسه استاندارد کمک می‌گیرد. نکته مهم دیگر اینکه، ملاحظه می‌شود علیرغم وجود ارتباطات خاص بین افراد، اعضاء هیئت مدیره و مشاوران مؤسسه استاندارد با نظارت وزیر وقت اقتصاد از افراد توانمندی برگزیده می‌شوند که به لحاظ فنی و علمی در جهت برنامه‌ریزی‌های تعریف شده ریاست مؤسسه را همراهی کنند.

مطالعه شرح مذاکرات جلسه شانزدهم شورای عالی استاندارد که پس از برکناری دکتر خورسند تشکیل شده است تا اندازه‌ای نوع انتظارات و عدم رضایت وزیر وقت را از عملکرد مؤسسه استاندارد و مدیر آن نمایان می‌کند.

۱- مهندس شایگان از ارتباطات سیاسی و نفوذ خانوادگی بالائی برخوردار بوده است.

وزارت اقتصاد

شورای عالی استاندارد

مذاکرات شورای عالی استاندارد

در جلسه سه شنبه سوم دی ماه ۱۳۴۲

تشکیل جلسه شورای عالی مؤسسه استاندارد در ساعت ۱۰ صبح روز ۴۲/۱۰/۳ بریاست جناب آقای دکتر عباسقلی گلشائیان وزیر محترم اقتصاد و با حضور اعضاء شورا بشرح زیر:

۱- جناب آقای دکتر عباسقلی گلشائیان	معاونت وزارت اقتصاد
۲- " " دکتر اسدعلی اسپانلو	معاونت فنی وزارت اقتصاد
۳- " " محمد جواد حریری	نماینده اتاق بازرگانی تهران
۴- " " مهندس امیرحسین امیرپرویز	مدیرکل وزارت کشاورزی
۵- " " دکتر منوچهر تسلیمی	استاد دانشسرای عالی
۶- " " دکتر سهراب فیروزیان	از معاملات بازرگانی
۷- " " مهندس رضا شایگان	مدیرکل مؤسسه استاندارد ایران

تشکیل گردید.

جناب آقای وزیر: ابتدا از مدعوین شورا بمناسبت حضور در جلسه تشکر کرده و رسمیت جلسه را اعلام و چنین فرمودند:

همانطوریکه آقایان اعضاء شورای عالی مؤسسه استاندارد مستحضرند از بدو تأسیس مؤسسه استاندارد که برای ایجاد تحول اقتصادی و استاندارد نمودن کالاهای کشور

وزارت اقتصاد

شورای عالی استاندارد

بوجود آمده بود بیشتر دقت متصدیان امر صرف ایجاد تاسیسات
اداری و فنی برای تمرکز کارهای موسسه شده بود و بالاخره
میبایستی یک روز اقدامات اساسی درمورد طبقه بندی کالا
شروع گردد تا تجار محترم کم کم با چگونگی استاندارد کردن
کالاهای خود آشنا شوند و چنانچه کارها فقط بدنبال وقت
و مطالعه مستمر برای شروع یک کار بی عیب سرنوشت هیچگاه
ساعت شروع فرا نمیرسید زیرا بعقیده اینجانب باید وارد عمل
شد و درضمن کار بنواقص که بر خود میدانیم در اصلاح
اقدام کنیم بنابراین موسسه از اوایل آبانماه با تمهید
قبلی و تهیه بروشورهای استاندارد کردن چند نوع کالا
که ظاهر آزمایش بمرحله عمل درمیاید شروع بکار نمود وسلم
است خواه ناخواه در شروع کار باعکس العمل عده ای از تجار
روبرو میشویم ولی انصافا" باید اذعان کرد که اکثریت تجار از
اقدام وزارت اقتصاد و موسسه استاندارد استقبال گرمی کرده
و همکاری لازم را نموده اند البته دراین زمینه عده ای نیز
شاکی خواهند بود و معترضم بر اینکه با جلوگیری از صدور
کالای تاحریکه درصدور کالا فقط جنبه سود پرستی را در نظر

وزارت اقتصاد

شورای عالی استاندارد

میکرد چنین شخصی غیر از اعتراض ماخذ و ایجاد سر و صدا کار دیگری نخواهد کرد .

در بازدید یکه شخصاً در حدود سه ماه قبل از مؤسسه استاندارد کردم واقعاً متأسف بودم از اینکه عده ای مهندس جوان و تحصیل کرده با گرفتن حقوق کافی در مرکز مشغول وقت گذرانی بودند . دستور داده شد فوراً با تنظیم برنامه های صحیح کلیه آقایان برای راهنمائی تولید و صادر کنندگان کالاهای تجارتی شهرستانها و مراکز تولید بخصوص تولید کالای خشکبار اعزام و از نزدیک کارگاههای مربوطه را تحت نظر بگیرند .

در بازدیدی که در مسافرت اول از کارگاههای خرمشهر بعمل آمد وضع تأسف آوری در بسته بندی خرما مشاهده شد محیط کارگاه مالوده و کارگران دست های خرما را با دهان از خرما جدا میکردند با اقدامات فوری از طرف مؤسسه استاندارد و اعزام متخصصین در مسافرتهای بعدی تغییرات محسوسی مشاهده شد زمین کارگاهها اسفالت و با نصب توسعی حتی یک مگس در محیط کارگاه دیده نمیشد از لحاظ بسته بندی واقعاً تغییر فاحشی ایجاد شده است .

وزارت اقتصاد

شورای عالی استاندارد

در بدو شروع کار مؤسسه استاندارد عده ای از تجـــار بیم
نمیکردند که در صورت لزوم اقدام به تعطیل کارگاههای غیرفنی
که ضرر غیر قابل جبرانی بوضع صادرات وارد میسازند خواهد
شد ولی اینکار از طرف مؤسسه بمرحله اجرا درآمده چندین
کارگاه در خرمشهر ، تبریز ، رضائیه ومشهد تعطیل شد البته
باید عرض کنم که تعطیل کارگاه تا حد مستلزم توقیف کار تجـــاری
وی نخواهد بود و این نکته کاملا" مورد نظر بوده که از کسب
کسی جلوگیری نشود باین معنی صاحب کارگاهی که دستـــور
تعطیل آن داده شده کالای خود را در کارگاه دیگری که با
شرایط بر تراقدام به بسته بندی صنعتی آماده صدور خواهد
کرد منتهی ضمن دادن اجرت برای تهیه کالای بهتر نوعـــی
تنبیه محسوب شده و سعی خواهد شد بوضع کارگاه خود سرو
صورتی بدهد چنانچه وضع کارگاههای خرما با همین موفقیت
پیشرفت داشته باشد مسلما تا دوسال آینده از عراق پیشـــی
خواهیم گرفت.

در مورد کشمش اقداماتی بعمل آمد وبرای رسیدگی بکیـــــ
شهرستانها و تشریح دراطراف ضرر خشکبار اقدام به کارگاردن

وزارت اقتصاد

شورای عالی استاندارد

۴۵ نفر دیپلمه شده که این عده پس از کار آموزی لازم در قسمت آزمایشگاههای خشکبار بشهرستانها اعزام شده اند اقداماتی ازنظر تشویق صادرات بعمل آمده که دست وزارت اقتصاد برای اجرای برنامه های بازرگانی باز باشد مبلغ زیادی برای تشویق صادرات درنظر گرفته شده که از همین محل مالیاتی بمؤسسه استاندارد داده میشود تا برای مأمورین اعزامی بشهرستانها و نظارت در کارگاهها بمصرف برساند . در بازدیدی که از قسمت تکنولوژی مؤسسه استاندارد بعمل آمده مشاهده شد ماشینهای اهدائی دولت آمریکا بدون کوچکترین تغییر وضعی بلااستفاده مانده و جای تاسف است وقتی از مهندس تکنولوژی سوال شد شما چه وظیفه ای دارید پاسخ دادند مواظب ماشینها هستیم که زنگ نزنند بالاخره آقایان تصدیق میفرمایند این وسائل جزئی از سرمایه ملی ما است نباید حاضر شویم از بین برود بنابراین دستور داده شد بااستخدام چند نفر کارگر اقدام به ساختن قطعه های نمونه از نظر خشک کنی شود تا با برآورد هزینه برنامه اصلی ساخت این قطعه ها در مؤسسه استاندارد عمل شود .

وزارت اقتصاد

شورای عالی استاندارد

البته لازم بتوضیح است که از محل تشویق صادرات فعلا
هفتاد و پنج دستگاه قفسه نمونه با متدی که در استرالیا عمل
میشود ساخته شده و تصمیم داریم تا هزار دستگاه از این نوع
قفسه ساخته و در اختیار شرکتهای تعاونی روستائی قرار
دهیم خوشبختانه آقای مهندس امیر پرویز که خود عضو شورا
هستند در تقسیم این قفسه ها و آشنائی روستاها بساروش
جدید همکاری لازم را خواهند فرمود اگر تحول مزبور را
بدو تعمیم نکنیم ما استرالیا بازار را از دست ایران خواهد
گرفت .

[illegible] در محضر آقایان صبحانه میخورد که بعد از کافی
دانسته و ماحضر آن نیز آماده خدمت هستند مخصوصا
امیدوارم که در صورت جلسه شورای قید شود که وزارت
اقتصاد میخواهد باین وظیفه شانه از زیر بار مسئولیت خالی
نخواهد کرد و خود را در مقابل شورای عالی مؤسسه
استاندارد مسئول میداند و اعضاء شورا نیز باید به
پیشنهادات مؤسسه و اقدامات فوری با توجه لازم مبادله
فرمایند .

در هرحال مهندس رضا شایگان در سال ۱۳۴۲ سکان هدایت مؤسسه استاندارد را به دست می‌گیرد. از جمله مشاورانی که او را در هدایت سازمان کمک می‌کند آقای دکتر منوچهر تسلیمی[1] است که مدتی به عنوان عضو شورای عالی استاندارد نیز فعالیت می‌کند.

براساس اسناد موجود بی‌تردید می‌توان اذعان داشت که مؤسسه استاندارد از سال ۱۳۴۲ شاهد رشد و توسعه قابل ملاحظه‌ای است. دورانی که می‌توان از آن به دوران یادگیری، الگوپذیری و بالندگی نام برد. پس از قانون تأسیس مؤسسه استاندارد در سال ۱۳۳۹ در سال ۱۳۴۴ نام مؤسسه استاندارد به مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران تغییر می‌یابد.

تسليمي، منوچهر - ۱
تاريخ: ۱۵ مي ۱۹۶۷ - ۴۶/۳/۲۵
خيلي محرمانه
از: سفارت آمريكا، تهران ۴۵۱۶
به: وزارت امورخارجه
موضوع: اطلاعات بيوگرافيك - م. تسليمي
۱- منوچهر تسليمي قبلاً استاد تاريخ صنعتي در دانشگاه تهران بود. در ۱۹۶۵، او همچنين مشاور وزير دارايي در رابطه با مؤسساً جديدالتأسيس استانداردها و پژوهشهاي صنعتي ايران بود و در آنجا او در سطح بالايي مورد احترام و اعتماد وزير و رياست مؤسسه بود.
۲- بدنبال آن وي به عنوان معاون وزير در اوت ۱۹۶۶ به وزارت اطلاعات رفت، شغلي كه توسط وزير جديداً منصوب شدأ اطلاعات، هوشنگ انصاري براي آن انتخاب شده بود. (انصاري اين هفته به عنوان سفير در واشنگتن منصوب گرديد). عقيده بر اين است كه او به علت قابليتش به عنوان مدير و مجري سالم براي اصلاحاتي كه توسط انصاري مطرح گرديده، انتخاب شده بود.
۳- مقامات سفارت USAID (كمك هاي ايالات متحده) كه تسليمي را مي شناسند او در مراتب بالا به عنوان مرد عمل كه خوب فكر مي كند، قلمداد مي نمايند. او سابقه عالي براي كار در زمينه استانداردها دارد.
۴- طبق بايگاني ويزاهاي ما، منوچهر تسليمي در ۳۱ ژوئن ۱۹۲۳ در تهران متولد شده (احتمالاً همين شخص) و براي سالهاي متمادي نام خود را براي مهاجرت به ايالات متحده ثبت نموده است. به نامه دوره اي ارسال نشده جهت ثبت نام، در تاريخ ۷ مارس ۱۹۶۹ پاسخ داده نشد و تسليمي در ژوئن ۱۹۶۹ از ليست انتظار حذف گرديد.
مايز

۱- دکتر منوچهر تسلیمی از دیگر اعضاء کانون مترقی ایران قلمداد شده است.

۳-۲- ساختار جدید مؤسسه استاندارد

مؤسسه استاندارد در سال ۱۳۴۴ تغییرات ساختاری و قانونی جدیدی را تجربه می‌کند. در این سال اولین نمودار رسمی و سازمانی مؤسسه استاندارد تهیه شده و اساسنامه جدید مؤسسه نیز در همین سال هماهنگ با نمودار جدید مصوب می‌شود. برطبق اساسنامه مؤسسه استاندارد، ارکان مؤسسه شامل شورای عالی، هیئت مدیره و بازرس بوده که شورای عالی نیز مرکب از هفت نفر به شرح زیر است[۱]:

الف- وزیر اقتصاد یا قائم مقام او به عنوان رئیس شورای عالی

ب- سه نفر متخصص در امور استاندارد به انتخاب وزیر اقتصاد

پ- یک نفر نماینده از طرف وزارت کشاورزی

ت- یک نفر نماینده از اتاق صنایع و معادن

ث- یک نفر نماینده از اتاق بازرگانی

در واقع در مصوبه سال ۱۳۴۴ با تعریف هیئت مدیره به عنوان یکی از ارکان مؤسسه، ساختار و نظام اداری مؤسسه استاندارد شکل قوی‌تری نسبت به سال‌های گذشته پیدا می‌کند و در این رابطه ترکیب هیئت مدیره تا اندازه‌ای چگونگی گستردگی فعالیت‌های مؤسسه استاندارد را نشان می‌دهد. در این مصوبه هیئت مدیره مؤسسه ترکیبی است از پنج نفر که یک نفر آن رئیس هیئت مدیره و مدیرعامل مؤسسه استاندارد می‌باشد و چهار نفر دیگر به عنوان اعضاء، سمت معاونین مدیرعامل را دارند. از این‌رو مؤسسه استاندارد با یک مدیر عامل و چهار معاون به شرح ذیل به حیات خود در زمان ریاست مهندس شایگان ادامه می‌دهد.

۱- معاون اداری و مالی

۲- معاون فنی و تحقیقات صنعتی که مدیریت امور مربوط به آزمایشگاه‌های آزمون کالا را به عهده دارد.

۳- معاون ترویج استانداردها که مسئولیت آموزش، ترویج استاندارد، ترویج اوزان و مقیاس و انگ فلزات را به عهده دارد.

۴- معاون استاندارد سازی که وظیفه تدوین استانداردها، علائم و کنترل کیفیت و مطالعات استانداردهای بین المللی را به عهده دارد.

از نکات جالب توجه در اساسنامه مؤسسه استاندارد انتخاب مدیرعامل به پیشنهاد وزیر اقتصاد و فرمان شخص اول کشور و هم‌چنین تأکید بر تخصص وی در رشته شیمی است. نکته مهم دیگر اینکه معاونین مؤسسه استاندارد نیز باید توسط وزیر اقتصاد و از بین کارکنان ذی صلاح مؤسسه استاندارد به لحاظ علمی و فنی انتخاب و منصوب شوند. رعایت تخصص شیمی در انتخاب مدیرعامل مؤسسه استاندارد در انتخاب چهار رئیس این سازمان تا پیش از انقلاب اسلامی رعایت شده است لیکن انتخاب معاونین از درون سازمان در سال

۱- در قانون تأسیس مؤسسه استاندارد در سال ۱۳۳۹ در ترکیب شورای عالی وزیر بازرگانی به جای وزیر اقتصاد قرار دارد.

تصویب اساسنامه (۱۳۴۴) به هیچ‌وجه رعایت نمی‌شود و تمامی معاونین از سازمان‌های دیگر به مؤسسه استاندارد منتقل می‌شوند. صرف‌نظر از معاونینی که به طور موقت و مدت کوتاهی به مؤسسه استاندارد منتقل می‌شوند سایر افرادی که به مدت طولانی‌تر در مؤسسه استاندارد باقی می‌مانند عبارتند از:

۱- معاون اداری و مالی[۱] (مرحوم عبدالحسین گیتی منتقل شده از راه آهن)

۲- معاون فنی[۲] (مرحوم حنیفه ساحلی منتقل شده از سازمان خالصه‌جات وزارت کشاورزی)

۳- معاون ترویج استانداردها (مهندس ایرانفر و سپس دکتر فرح بخشیان[۳])

۴- معاون استانداردسازی (دکتر حسین علیزاده منتقل شده از مجتمع کشمش تاکستان)

در رابطه با عدم رعایت انتخاب معاونین از درون سازمان در ترکیب اولین هیئت مدیره مؤسسه این نکته قابل درک است که اغلب کارشناسان مؤسسه استاندارد با توجه به جوان بودن این سازمان هنوز سابقه چندانی بویژه در امور اجرایی نداشته و هم‌چنین فعالیت در سمت‌های مدیریتی را نیز تجربه نکرده‌اند. از طرف دیگر با توجه به تأکید و توصیه‌های وزیر اقتصاد دکتر عالیخانی در تأسیس اداره استاندارد در استان‌ها با تأسیس این ادارات بهترین گزینه‌ها برای مدیران استان‌ها کارشناسان اولیه استخدامی بوده‌اند که به مرور به عنوان مدیر به ادارات جدید استانی منتقل می‌شوند. فلذا امکان بهره‌گیری از آنان در هیئت مدیره سازمان کمتر می‌گردد. گفتنی است صرف‌نظر از وجود عامل ارتباط یا توصیه یا همسوئی سیاسی در انتخاب افراد هیئت مدیره، گزینش این افراد به لحاظ توان فنی و مدیریتی توسط مسئولین وقت و نظارت بر عملکرد آنان از نکات مهمی است که نمی‌توان آن را نادیده گرفت. در سال‌های بعد یعنی از نیمه دوم دهه ۴۰ ملاحظه می‌شود که انتخاب اعضاء هیئت مدیره مؤسسه استاندارد (معاونین) از نیروهای درون سازمان اهمیت یافته و نسبتاً رعایت می‌گردد.

فعالیت ادارات استاندارد در استان‌ها از سال ۱۳۴۱ با فعالیت در اداره خرمشهر (اولین اداره) آغاز و به تدریج در سایر استان‌ها نیز ادارات استاندارد تأسیس می‌شود چنان که در سال ۱۳۴۴ وضعیت ادارات استانی به شرح ذیل است:

۱- استاندارد آذربایجان شرقی با چهار اداره (مراغه، جلفا، آذرشهر و مرند)

۲- استاندارد خراسان با سه اداره (سبزوار، قوچان و شیروان)

۳- استاندارد تهران با دو اداره (دماوند و شاهرود)

۱- مرحوم محمود نصرالهی که در زمان ریاست دکتر خورسند معاون وی بود با تغییر ریاست مؤسسه استاندارد و ورود افراد جدید از معاونت برکنار و تا مدتی بدون سمت باقی می‌ماند و پس از تشکیل اداره استاندارد اصفهان به مدیریت آن اداره انتخاب و منصوب می‌شود. مرحوم مهندس میراحمد سادات (از رؤسای پس از انقلاب اسلامی مؤسسه استاندارد) دوران خدمت وظیفه خود را در زمان مدیریت آقای نصرالهی در اداره استاندارد اصفهان سپری می‌کند.

۲- مهندس قره داغی در زمان ریاست مهندس شایگان از سمت معاون فنی کناره گیری و ابتدا به ریاست اداره استاندارد خراسان و سپس اداره استاندارد همدان منصوب می‌شود.

۳- دکتر فرح بخشیان در سال‌های بعد به سمت وزارت راه انتخاب می‌شود.

۴- استاندارد فارس و بنادر با یک اداره در بوشهر
۵- استاندارد کرمان با دو اداره (رفسنجان و بندرعباس)
۶- استاندارد همدان با سه اداره (ملایر، قزوین و کرمانشاه)

در رابطه با تأسیس ادارات استانی این نکته قابل توجه است که وجود ظرفیت‌های تولید و بویژه صادرات محصولات کشاورزی و دامی از جمله عوامل مهم در ایجاد و راه اندازی این ادارات بوده است. از عمده فعالیت‌هایی که در ادارات استانی انجام می‌شده می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- نظارت بر کشتارگاه‌ها جهت تهیه پوست و سالامبور به صورت سالم (جلوگیری از کاردمال کردن پوست)
- تهیه و توزیع برخی لوازم و تجهیزات مانند نایلون و جعبه‌های چوبی بین کشاورزان جهت محافظت و بسته بندی محصولات کشاورزی که در ابتدا حتی به صورت رایگان صورت می‌گرفته است.
- کنترل اوزان و مقیاس وسایل عمومی اندازه‌گیری مانند باسکول، ترازو و وزنه و نظایر آن
- نمونه‌برداری، بررسی و آزمون محصولات کشاورزی و سپس درجه بندی و نهایتاً صدور گواهینامه‌های صادراتی براساس درجه بندی آنها
- انگ گذاری فلزات گرانبها

آن چنان‌که اشاره شد هماهنگ با تعریف و تعیین هیئت مدیره و مشخص شدن وظایف و فعالیت‌ها نمودار سازمانی مؤسسه استاندارد نیز تعریف و تعیین می‌شود. در ادامه اولین نمودار سازمانی مؤسسه استاندارد ملاحظه می‌شود.

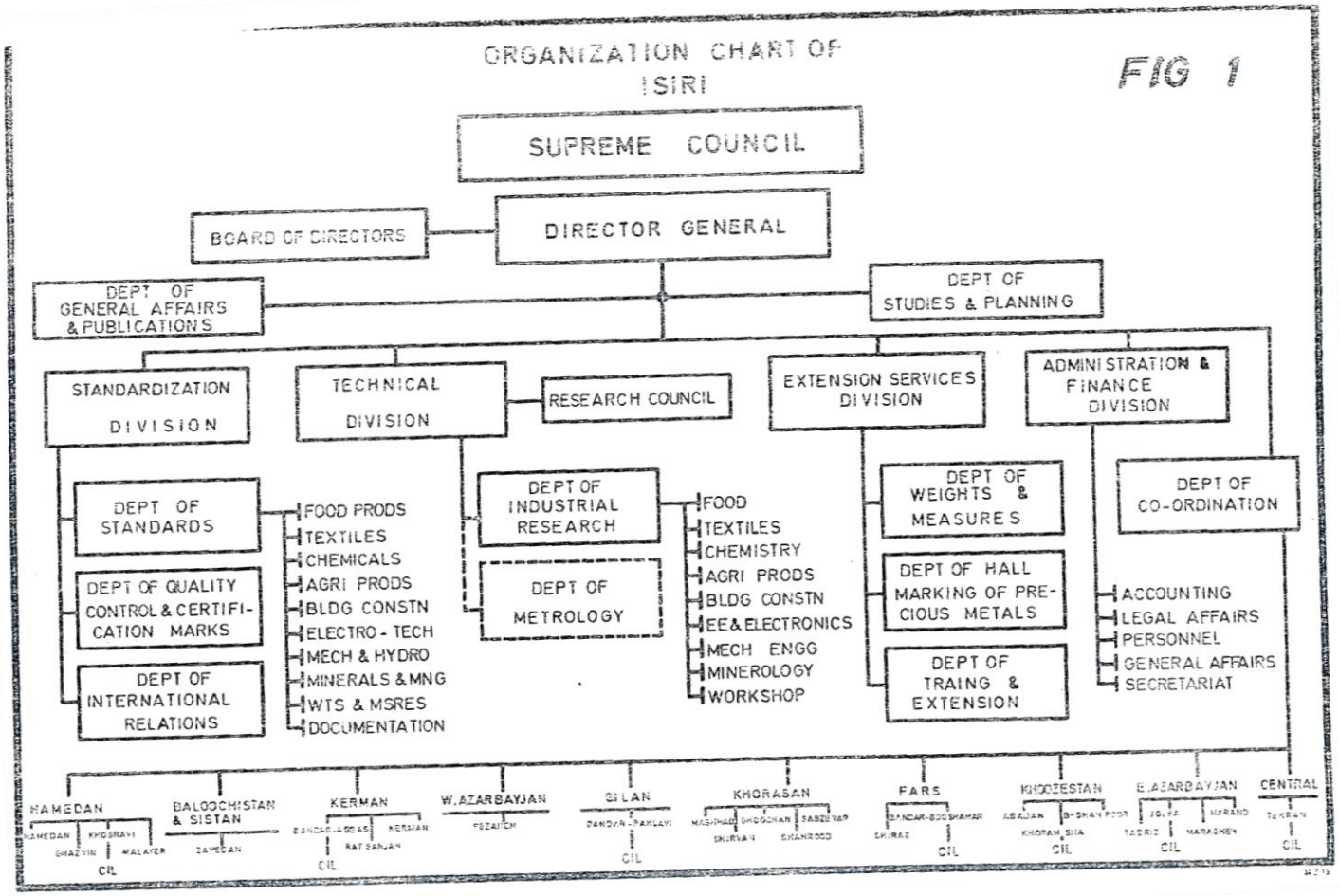

اولین نمودار سازمانی مؤسسه استاندارد[1] (۱۳۴۴)

۱- با وجود کارشناسان خارجی بویژه فرانسوی از جمله آقای لوترون که به عنوان مشاور با مؤسسه استاندارد همکاری داشته‌اند احتمال می‌رود که تهیه اولین نمودار مؤسسه با همکاری آنان انجام شده باشد.

با تثبیت نمودار سازمانی مؤسسه استاندارد، فعالیت‌های مؤسسه استاندارد در بخش‌های مختلف طبقه بندی و توسعه می‌یابد. این بخش‌ها براساس نمودار مربوطه شامل موارد زیر است.

۳-۲-۱- معاون استاندارد سازی

این معاونت دارای سه اداره است که در واقع وظایف پایه و اصلی مؤسسه استاندارد را به عهده دارد.

۳-۲-۱-۱- اداره تدوین استاندارد

فعالیت تدوین استاندارد از جمله فعالیت‌هایی است که عموماً به عنوان یکی از وظایف اصلی سازمان‌های استاندارد در دنیا قلمداد می‌شود و روند تکاملی آن می‌تواند نشانگر وضعیت کشورها بویژه ازنظر اقتصادی و صنعتی باشد. با توجه به برنامه ریزی کشور در دهه چهل ملاحظه می‌شود که در کنار استاندارد محصولات سنتی کشاورزی استاندارد محصولات صنعتی نیز افزایش قابل ملاحظه‌ای پیدا می‌کند. آمار ارائه شده در سی و هفتمین جلسه شورای عالی استاندارد وضعیت استانداردهای موجود و در حال برنامه ریزی را در سال ۱۳۴۴ نمایش می‌دهد. شایان ذکر است که از سال ۱۳۴۳ تدوین استانداردها از حالت آزمایشی خارج و عملاً به حالت رسمی و ملی تبدیل می‌شود.

شورای عالی استاندارد

مذاکرات شورای عالی استاندارد

در جلسه پنجشنبه سیزدهم آبان ماه/ ۱۳۴۴

سی و هفتمین جلسه شورای عالی استاندارد در ساعت ۱۵ بعد از ظهر روز پنجشنبه ۴۴/۸/۱۳ بریاست آقای دکتر تهرانی معاون بازرگانی وزارت اقتصاد و با حضور آقایان زیر:

۱ـ آقای دکتر سهراب فیروزیان	معاون وزارت آبادانی و مسکن
۲ـ " " کریم گروسی	مدیر کل وزارت کشاورزی
۳ـ " " منوچهر تسلیمی	استاد دانشگاه تهران
۴ـ آقای ابوالقاسم لاجوردی	نماینده اطاق صنایع
۵ـ آقای مهندس رضا شایگان	مدیر عامل مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران
۶ـ آقای عبدالحسین گیتی	عضو هیئت مدیره و معاون اداری و مالی مؤسسه استاندارد
۷ـ آقای دکتر حسین علیزاده	" " " " استاندارد بازرسیون " "

تشکیل گردید.

آقایان گیتی و دکتر علیزاده برای توضیح درمورد آئین نامه ها و بروشورهائیکه مطرح خواهد شد در جلسه حضور داشتند.

دستور جلسه مطرح گردید.

آقای دکتر علیزاده : تا این تاریخ استاندارد صد نوع کالای خشکبار و صنعتی تهیه و مطابق شده و آماده برای توزیع و اجرا میباشد استاندارد چهار

شورای عالی استاندارد

کالا در جلسه قبل بتصویب رسیده و بقیه نیز که شامل
بر استاندارد است بشرح زیر قرائت میشود :

۱ــ برنج راستاندارد برنج
۲ــ " " تمثال مبارک اعلیحضرت شاهنشاه آریامهر
۳ــ " " تمثال مبارک شهبانو فرح
۴ــ " " تمثال مبارک والاحضرت همایون ولیعهد
۵ــ " " روز آزمایش قدرت واضافه بار نخ
۶ــ " " کارتن خشکبار صادراتی
۷ــ " " مقرراتعمومی کشمش وسیب و سبزی
۸ــ " " کشمش
۹ــ " " عدس
۱۰ــ " " لپه
۱۱ــ " " حلیم
۱۲ــ " " حاجی بادام نوش
۱۳ــ " " سیب زمینی
۱۴ــ " " واکس کفش

شورای عالی استاندارد

۱۵ــ بروشور استاندارد پودر صابون

۱۶ــ " " کبریت

۱۷ــ " " صابون آرایش

۱۸ــ " " کتریهای آلومینیوم غیر برقی

۱۹ــ " " روغن نباتی مایع

۲۰ــ " " برگه زرد آلو

۲۱ــ " " انگور

۲۲ــ " " نعنا خوراکی

۲۳ــ " " برگه هلو

۲۴ــ " " گوجه فرنگی

۲۵ــ " " زیره

۲۶ــ " " کاشی لعابی

۲۷ــ " " مغز بادام

۲۸ــ " " مغز گردو

۲۹ــ " " تاب نخ

۳۰ــ " " پسته

۳۱ــ " " قیسی

شورای عالی استاندارد

۳۲ــ بروشور استاندارد مغز هسته

۳۳ــ " " قابلمه غذا پزی

۳۴ــ " " قابلمه جای غذا

۳۵ــ " " کرک

۳۶ــ " " قند و شکر

۳۷ــ " " روده

۳۸ــ " " لبـــه

۳۹ــ " " نخـــود

۴۰ــ " " ســاش

۴۱ــ " " باقـــلا

۴۲ــ " " نخ قرقره

۴۳ــ " " نمره نخ

۴۴ــ " " روش اندازه‌گیری پیکواختی نخ

۴۵ــ " " پشـــم

۴۶ــ " " باطریهای سربی

۴۷ــ " " کمبوت سیب در شربت قند

۴۸ــ " " جرم زیرین و جرم ضد آب

شورای عالی استاندارد

۴۹ـ بروشور استاندارد شیشه

۵۰ـ " " بادام سنگی

۵۱ـ " " کارگاهها وکارخانه‌های برگزرد آلوکشمش

۵۲ـ " " سربطری های درشتکی

۵۳ـ " " کتیرا

۵۴ـ " " سولفات و نیترات آمونیوم

۵۵ـ " " نیترات آمونیم

۵۶ـ " " شیشه‌های محتوی مواد دارویی

۵۷ـ " " بلوکهای سیمانی

۵۸ـ " " جرم دستکشی ولباس و آستری

۵۹ـ " " جرم و تمارینو واژه ها

۶۰ـ " " فلفل دلمه ای

۶۱ـ " " کاشی کف

۶۲ـ " " روشهای انبارداری

۶۳ـ " " جرم روبه کفش

۶۴ـ " " شیرهای پاستوریزه

۶۵ـ " " قوطیهای کنسرو و سبزی و میوه

شورای عالی استاندارد

۶۶ــ بروشور استاندارد مقاومت شیمیائی ظروف شیشه در برابر خوردگی مواد

۶۷ــ بروشور استاندارد بستنی

۶۸ــ " " مشروبات الکلی

۶۹ــ " " میخ مفتولی

۷۰ــ " " آلـــو

۷۱ــ " " انبار های ۵۰۰تنی و ۲۰۰تنی

۷۲ــ " " اوره

۷۳ــ " " کمپوت هلو

۷۴ــ " " سیب و گلابی

۷۵ــ " " هلـــو

۷۶ــ " " حشره کشهای خانگی

۷۷ــ " " انبارهای ۱۰۰تنی درنواحی گرمسیر و معتدل

۷۸ــ " " کلم بیج و کلم گل

۷۹ــ " " بیج و مهره پروفیل اصلی و ابعـــاد بیج های ۰/۲۵ تا ۵ میلیمتر

شورای عالی استاندارد

۸۰ــ بروشور استاندارد انبارهای ۱۰۰ تنی در نواحی مرطوب و سرد سیر

۸۱ــ " " بیسکویت

۸۲ــ " " پیچ و مهره و پیچ سر سیلندر (دو سر دنده)

۸۳ــ " " د . د . ت

۸۴ــ " " سولفات دامونیم

۸۵ــ " " عسل

۸۶ــ " " پیاز

۸۷ــ " " روش اندازه‌گیری رطوبت اجناس نساجی

۸۸ــ " " آجر

۸۹ــ " " فرش

۹۰ــ " " روش استاندارد پاستوریزاسیون

۹۱ــ " " آرم مؤسسه

۹۲ــ " " آب لیمو

۹۳ــ " " آب آشامیدنی

۹۴ــ " " زعفران

۹۵ــ " " اصطلاحات و تعاریف کاغذ

شورای عالی استاندارد

۱۶ــ بروشور استاندارد پتو

۱۷ــ " " پوست تره کال

۱۸ــ " " کلید و سوکت های برق

۱۹ــ " " میخ سیاه بنفش

۱۰۰ــ " " برنج دوراکسی

بنا بروش کلی مؤسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران کمیسیونها مرتباً تشکیل جلسه داده واستانداردهائیکه دردست اقدام میباشند بشرح زیراست :

استانداردهائیکه دردست اقدام میباشند	نام رئیس	سمت
۱ــ اوزان ومقیاسها	دکترحسابی	استاد دانشگاه
۲ــ دترژنتها		
۳ــ حشره کشهای خانگی	" اسلامی	عضو تحقیقات شرکت نفت
۴ــ انواع میوه جات وسبزیهای تازه	مهندس رضیعی	معاون فنی مؤسسه اصلاح وبذرنباتات
۵ــ انواع شیشه های مصرف خوراکی	" قدهاریان	استاد دانشگاه
۶ــ سیمان	" ملک	عضوهیئت مدیره شرکت کارخانجات
۷ــ آجر	" گنجه ای	مدیرکل وزارت آبادانی
۸ــ پلاستیک	دکتررحمتی	استاد دانشگاه
۹ــ انواع مشروبات الکلی	" عاطفی	مدیرکل بهداری شهرداری

شورای عالی استاندارد

۱۰ـ انواع رنگهای صنعتی	دکتر مصباح	دانشیار دانشگاه تهران
۱۱ـ خمیر دندان	" سیمجور	استاد دانشگاه تهران
۱۲ـ انواع کودهای شیمیائی	مهندس اشرفی	پتاش پتروشیمی
۱۳ـ لاستیک	دکتر عامری	استاد دانشگاه و مدیر امور صنایع سازمان برنامه
۱۴ـ گریس اتومبیل	" شهاب	استاد دانشگاه و عضو تحقیقات شرکت نفت
۱۵ـ روغن اتومبیل	" " " " "	"
۱۶ـ لینیمات	" تابش	استاد دانشکده دامپزشکی
۱۷ـ روغنهای نباتی هیدروژنه	دکتر شمس	استاد دانشگاه و کارشناس پزشکی قانونی
۱۸ـ کنسروها	مهندس مدحت	مدیر صنایع غذائی شرکت کارخانجات
۱۹ـ ادویه جات	دکتر برال	استاد دانشگاه
۲۰ـ چای	" آگه	معاون بررسیهای آفات نباتی
۲۱ـ غلات	مهندس رباصری	نماینده شرکت نفت
۲۲ـ باریت	" " " " "	"
۲۳ـ سموم دفع آفات نباتی	دکتر شمس	استاد دانشگاه و نماینده پزشکی قانونی
۲۴ـ فیبر	مهندس ژنگه	نماینده شرکت نفت
۲۵ـ آدامس	دکتر هدایت	رئیس انستیتو تغذیه
۲۶ـ عینک	تابش	نماینده فروشگاه فردوسی

شورای عالی استاندارد

۲۷ـ آرد	دکتر آگه	معاون بررسیهای آفات نباتی
۲۸ـ مخمل	خانم مهندس فرغام	معاون شعبه نساجی دانشکده صنعتی
۲۹ـ کرتن	دکتر بنکدار پور	نماینده اطاق بازرگانی
۳۰ـ اغذ	مهندس ابوذر	استاد دانشگاه
۳۱ـ پنجال	" شریفزاده	استاد دانشگاه صنعتی
۳۲ـ الک	مهندس بابا	وزارت راه
۳۳ـ رادیاتور	مهندس شهابی	رئیس انستیتو مهندسی مکانیک دانشکده صنعتی
۳۴ـ بیح و مهره	دکتر جلالی	استاد دانشگاه
۳۵ـ بخاری	مهندس پیروزنیا	نماینده سازمان حرفه ای
۳۶ـ آبگرم کن	دکتر بهانگری	استاد دانشکده صنعتی
۳۷ـ فیلتر	مهندس خاکزاد	دانشیار دانشگاه تهران
۳۸ـ باطری	دکتر انواری	استاد دانشگاه تهران
۳۹ـ سیم وکابل	دکتر لیاقتی	استاد دانشگاه تهران
۴۰ـ لامپ	دکتر شمسی	" " "
۴۱ـ اجاق های گازی	مهندس فلاح	" " "
۴۲ـ صبغ	مهندس بدرود	دانشیار دانشکده صنعتی
۴۳ـ ظروف آلومینیم	مهندس صادقی	سرپرست کارگاه ذوب فلزات دانشکده صنعتی
۴۴ـ دوبرخه	" بدرود	دانشیار دانشکده صنعتی
۴۵ـ آب	مهندس قاسمی	استاد دانشکده فنی

از مطالعه مشروح مذاکرات سی و هفتمین جلسه شورای عالی استاندارد چنین نتیجه گیری می‌گردد که چگونگی اجرای استانداردها و مشکلات عملی و اجتماعی ناشی از اجرای آنها برای مسئولین وقت بدرستی روشن نبوده و به همین دلیل شیوه‌های مختلفی را برای اطمینان از درستی اجرای آنها پیشنهاد کرده‌اند. اجرای یک ساله و آزمایشی استانداردها و جمع آوری نظرات و انتقادات و یا تشکیل مجامع عمومی متشکل از افراد صاحب نظر، ذیربط و ذینفع جهت ارایه نظرات فنی و اجرایی در مورد استانداردها از جمله مواردی است که در تصمیم گیری‌ها ملاحظه می‌شود.

شاید بتوان گفت پیشنهاد تشکیل مجامع عمومی اولین گامی است که در جهت ایجاد کمیته‌های ملی استاندارد برداشته شده است به نحوی که در سال ۱۳۴۵ آئین نامه کمیته ملی استاندارد طرح و پس از تصویب شورای عالی استاندارد به اجرا درمی‌آید. براساس آئین نامه مذکور رئیس کمیته ملی[۱] از طرف وزیر اقتصاد و از بین مدعوین آن انتخاب و معرفی می‌شود. هم چنین هر کمیته ملی به کمیسیون‌های تخصصی برای تهیه استانداردهای مربوط تقسیم می‌گردد که رئیس هر کمیسیون نیز از سوی مدیر عامل مؤسسه استاندارد معرفی می‌شود. تعداد کمیته‌های ملی تعیین شده در سال ۱۳۴۵ نه کمیته[۲] به شرح زیر است:

- خوراک
- پوشاک
- صنایع شیمیائی
- صنایع کشاورزی
- ساختمان
- برق
- مکانیک و آب (هیدرولیک)
- معدن
- اوزان و مقیاس

از نکات جالب توجه و مهم در تشکیل کمیته‌های ملی حضور برخی از وزراء به عنوان رئیس در کمیته‌های ملی مربوطه است. گفتنی است تا پایان دهه چهل حدود ۶۰۰ استاندارد ملی تدوین گردید. در ادامه این قسمت بخش‌هایی از مذاکرات سی و هفتمین جلسه شورای عالی استاندارد در مورد چگونگی اجرای استانداردها و تشکیل مجامع عمومی آورده شده است.

۱- در آئین‌نامه مذکور اعضاء کمیته‌های ملی به پیشنهاد مدیر عامل مؤسسه استاندارد و تصویب شورای عالی از بین اساتید دانشگاه، کارشناسان، متخصصین سازمان‌های ذینفع و نمایندگان تولید کننده و مصرف کننده برای مدت دو سال انتخاب می‌شوند.

۲- در سال‌های بعد دو کمیته چوب و فرآورده‌های آن و الکتروتکنیک به مجموع کمیته‌های ملی افزوده می‌شود.

شورای عالی استاندارد

بخش‌هایی از مذاکرات سی و هفتمین جلسه شورای عالی استاندارد در رابطه با نحوه اجرای استانداردها:

آقای دکتر تهرانی : البته شورای عالی میتواند برای مدتی اجازه اجرای استانداردها را بموسسه بدهد ولی بنده پیشنهاد میکنم موسسه عین متن بروشورها راوسیله جراید باطلاع عموم برساند منتهی چون هزینه سنگینی دربر خواهد داشت بهتراست با بعضی ازمجلات علمی واقتصادی تماس گرفته وطبق تقاضای خود آنها ترتیب این کار داده شود که هزینه ای دربرنداشته باشد .

آقای دکتر لیمن : البته آقای دکترطلیزاده توضیح کافی دادند بنده فقط اضافه میکنم چون این کمیته ها کمیسیونها وگروه کارکاملا" از طبقات تولید کننده ، مصرف کننده ، بازرگانان ، متخصصین فن ترکیب یافته جای هیچ شبهه‌ای نیست که تمام جوانب درنظر گرفته میشود ضمنا" اینکه موسسه دفتری از نظر ((کوانتیتی کنترل)) درست کرده که مدت یکسال دوره آزمایشی گزارش انتقادات یا نظرات اصلاحی درآن دفتر جمع آوری ومرور مورد رسیدگی قرار گرفته و درپایان مدت درموقع تجدید نظر دراستاندارد اعلام شده مراتب درنظر گرفته میشود .

شورای عالی استاندارد

پس از بحث کافی پیشنهاد آقای دکتر تهرانی درمورد اعلام بروشورها درمجلات بتصویب رسید و قرار شد با اطاق بازرگانی وصنایع مکاتبه و ترتیبی داده شود که متن استانداردهای تصویب شده درشورای عالی که مورد اجرا قرار میگیرد در مجلات مزبور منتشر شود .

آقای دکتر سلیمی : البته فعلاً مؤسسه ناگزیر است بهمین ترتیب عمل کند ولی راهی که درکشورهای دیگر برای انتشار مطالب مربوط به استاندارد و ترتیب دسترسی همه باین مطالب در پیش گرفته اند اینستکه یک سوسیواسیون تشکیل میدهند که معنای آن باصطلاح باشگاه یا کلوب است که دارای دفتر است و ثبت نام مینماید وهر چند وقت یکبار اعضا وآن برای صرف صرانه یا نهار یا کوکتل دور هم جمع شده و با هم آشنا میشوند و ازنظارات یکدیگر اطلاع حاصل مینمایند بنابراین با بحث وانتقاد درمورد استانداردهای تعیین شده کلیه مسایل حل و فصل گردیده و برای اعضای کلوب هم نشریات مؤسسه مرتباً ارسال میشود . اعضای این باشگاه یا کلوب عبارتند از تولید کننده ، مصرف کننده ، تاجر ، صنعتگر . بنده معتقدم

شورای عالی استاندارد

که در موسسه هم باید این عمل انجام پذیرد .

با این بحث تصویب شد که موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران هر چه زودتر آئین‌نامه تشکیل ((سوسیواسیون)) استاندارد را تنظیم و بشورای گزارش نماید .

آقای دکتر سلیمی : چون برای تهیه این استانداردها اولیای موسسه نهایت زحمت کشیده اند پیشنهاد مینمایم از آقای مهندس رشایگان و اعضای هیئت مدیره موسسه تقدیر کتبی بعمل آید .

با این پیشنهاد قرار شد آقای دکترتهرانی مراتب را بعرض جناب آقای وزیراقتصاد رسانده و ترتیب تقدیر کتبی اعضای هیئت مدیره و مدیر عامل موسسه داده شود .

آقای دکتر گودرزی : از آقای مهندس رشایگان خواهش میکنم توضیح بفرمایند که برای کسانیکه در کمیسیونها شرکت میکنند حق الزحمه ای در نظر گرفته شده یا خیر ؟

آقای مهندس رشایگان : فقط به متخصصین فنی که از وزارتخانه ها برای تدوین استاندارد در کمیسیونها شرکت میکنند ساعتی بیست و پنج تومان پرداخت میشود .

آقای دکتر گودرزی : موسسه هزینه بروشورهائیکه تهیه شده به تفکیک تهیه و

در رابطه با تدوین استانداردهای ملی اشاره شد که مؤسسه استاندارد تهیه اولین استاندارد را با تدوین استاندارد آزمایشی کشمش تجربه می‌کند و به مرور این فعالیت سایر کالاهای سنتی و سپس صنعتی را دربر می‌گیرد. از آنجا که انجام فعالیت‌هایی مانند آزمون، اندازه شناسی، درجه بندی محصولات و صدور گواهی کیفیت یا نظایر آن عملاً بدون وجود استانداردهای مربوطه امکان پذیر نیست لذا مشاهده می‌شود که تدوین استاندارد نیز به عنوان یک وظیفه اصلی در برنامه کاری کارشناسان مؤسسه استاندارد قرار گرفته و به مرور رشد و توسعه می‌یابد و در کنار تدوین استانداردها اهمیت اجرای آنها به چنان درجه‌ای می‌رسد که لزوم حضور برخی از وزراء یا رؤسای مجلس و یا رؤسای مراکز بزرگ تحقیقاتی و علمی را به عنوان رئیس کمیته ملی استاندارد ایجاب می‌کند. تلاش برای انتخاب بالاترین مقام‌های اجرایی و یا علمی کشور در حوزه‌های مربوطه به عنوان رئیس کمیته‌های ملی را باید به حساب ذکاوت و دقت نظر مسئولین وقت مؤسسه استاندارد گذاشت که در عین اهمیت دادن و ارزش گذاری به فعالیت مؤسسه استاندارد و ارتقاء سطح آن، موجبات ضمانت اجرایی استانداردها را نیز فراهم نموده‌اند. در ادامه این بخش به برخی از جلسات کمیته‌های ملی با حضور وزرای مربوطه به عنوان رئیس کمیته اشاره شده است.

در یازدهمین جلسه کمیته ملی استاندارد مواد خوراکی و فرآورده های کشاورزی

استاندارد ۲۸ قلم از مواد خوراکی و فرآورده های کشاورزی به تصویب نهائی رسید

یازدهمین جلسه کمیته ملی مواد خوراکی وفرآورده های کشاورزی بریاست جناب آقای منصور روحانی وزیر کشاورزی ومنابع طبیعی وبا حضور مدیر عامل مؤسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران وشرکت ۵۰ نفر از استادان دانشگاه وکارشناسان فنی سازمانهای دولتی وخصوصی در وزارت کشاورزی ومنابع طبیعی تشکیل شد، در این جلسه استاندارد بیست وهشت قلم از مواد خوراکی وفرآورده های کشاورزی بشرح زیر مورد بررسی نهایی قرار گرفت وتصویب شد.

امور استاندارد (۱)

اولین جلسه کمیته ملی مواد خوراکی و فرآورده‌های کشاورزی که بریاست جناب آقای دکتر مجیدی وزیرتولیدات کشاورزی و مواد مصرفی در آن وزارتخانه تشکیل گردید.

۱- نوشتن استاندارد

دریکسال ۳۴۶، موسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران موفق‌شد ۳۰۰ استانداردجدید تهیه‌نماید. آنانکه به‌کار استاندارد واردهستند میدانندکه نوشتن هراستانداردچقدردشوار است. دراینجا باید کلیه اطلاعاتی‌که درموردیک کالا یایک روش آزمایش ویایک‌روش اجراوجوددارد جمع‌آوری- مطالعه‌وتلخیص شود. اقداماتی‌که سایرکشورها درزمینه تعیین مشخصات‌کالایاروش موردبحث بعمل آورده‌اند موردمطالعه قرارگیرد- شرائط‌اقلیمی وروحیه تولیدکننده‌ومصرف‌کننده‌کالا یااستفاده‌کننده ازآن‌روش مورد توجه‌قرارگیرد واستانداردبراساس نیازمندیهای‌واقعی کشور وسازگار باتحولات‌آینده جامعه‌تهیه‌گردد. برای‌تحقق چنین‌هدفی اساتید دانشگاه متخصصین موسسه استاندارد نمایندگان موسسات بزرگ صنعتی وکشاورزی - نمایندگان مصرف‌کنندگان نمایندگان تولید کنندگان ونمایندگان سازمانهای دولتی هفته‌هاوماهها جلسات‌مکرری تشکیل‌میدهند وجزءبجزءکارتهیه استانداردرا پیش میبرند تابمرحله نهائی‌وتصویب‌شورای‌عالی استاندارد برسد.

بنابراین برای اینکه بتوان‌ظرف یکسال ۳۰۰استاندارد تهیه‌کرد باید درهرمقطع زمانی کمیسیون های فنی‌متعددی تشکیل گردد. طی‌سال۴۶ درهرمقطع زمانی حدود۸۰ کمیسیون‌استاندارد درمحل موسسه یادرمحل سایرموسسات وسازمان‌ها تشکیل میشود. تجهیز چنین‌گروه علمی‌مجهزی برای‌بالابردن سطح‌فنی وتکنیکی تولید وبهبودکردن محصولات یکی ازافتخارات توسعه استانداردو تحقیقات صنعتی ایران است.

موسسه استاندارد اکنون‌بطورمتوسط ازکمک فکری۲۵۰۰ نفرازاساتید دانشگاه ومتخصصین وصاحبنظران استفاده مینماید.

۱- ماهنامه استاندارد سال ۴۷

چگونگی تهیه استانداردهای ملی ایران (۱)

کمیتهٔ ملی استاندارد چوب و فرآورده های چوبی بریاست جناب آقای گلسرخی وزیر منابع طبیعی

مؤسسهٔ استاندارد برای تهیهٔ استانداردهای ملی ایران ۱۱ کمیتهٔ ملی استاندارد تشکیل داده است که از صاحب نظران و نمایندگان مؤسسات و سازمانهای ذی نفع و ذیصلاحه تشکیل می شوند هرکمیتهٔ ملی تعدادی کمیسیون را مامور تهیهٔ استانداردهای مختلف می کند و بدین ترتیب در هر هفته بطور متوسط متجاوز از ۶۰ کمیسیون به تهیهٔ استاندارد اشتغال دارد. استانداردها ئیکه در کمیسیون ها تهیه میشود پس از تصویب کمیته های ملی و شورای عالی استاندارد منتشر و اجرا میگردد.

تا پایان سال ۱۳۴۷ تعداد ۲۳۰ نوع استاندارد به ترتیب بالا بوسیلهٔ مؤسسهٔ استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران تهیه شده است.

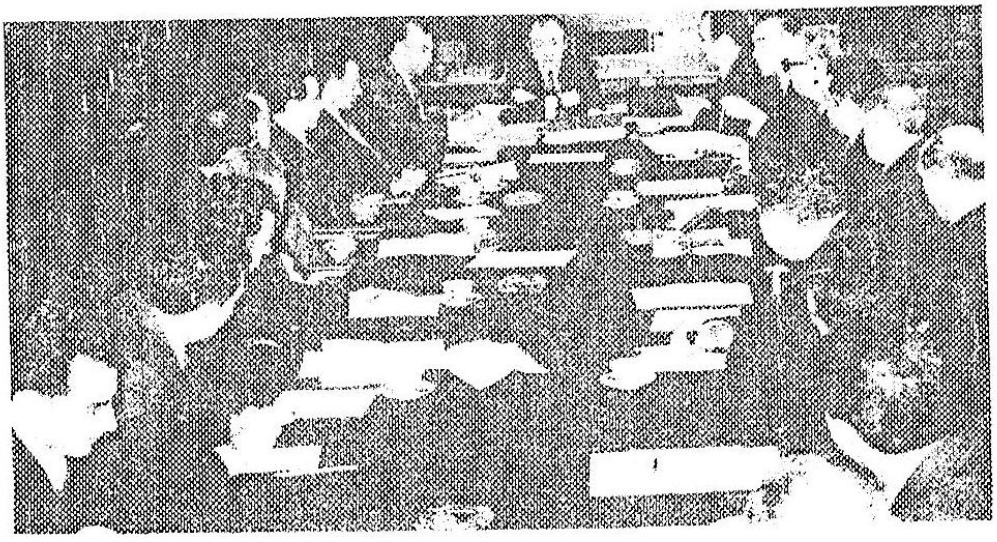

کمیتهٔ ملی استاندارد مواد غذائی و فرآورده های آن بریاست جناب آقای گودرزی وزیر اقتصاد کشاورزی

۱- ماهنامه استاندارد

موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

در ستون روزنامه‌ها

کیهان بین‌المللی
شماره ٤٤٣٦
۱۳۵۱/۲/۷

Standards bill mooted

THE government is considering introducing a bill to the Majlis calling for the compulsory standardization of all the locally produced goods, industrially or otheryise, informed sources said yesterday.

A special committee has been set up to study the matter and draw up the bill, the sources added.

The government's main objective is to imrpve the quality of Iranian goods.

With the Isfahan Steel Mill scheduled to be in full operation by the end of the current Iranian year (ending March 20, 1973) the need for compulsory standardization of domestic goods is increasingly felt.

مجله تهران اکونومیست
شماره ۹۳۷ــ۲۰/۲/۱۳۵۱

استاندارد ۹ نوع کالا

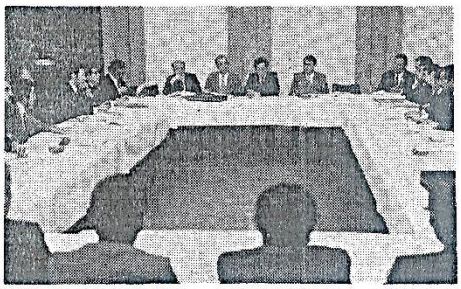

هشتمین جلسه کمیته ملی ساختمان به ریاست آقای دکتر آموزگار وزیر آبادانی و مسکن و با حضور آقای دکتر علیزاده مدیر عامل موسسه استانداردو شرکت ٤٠ نفر از کارشناسان فنی بخشهای دولتی وخصوصی در محل وزارت آبادانی ومسکن تشکیل ودراین جلسه پیش‌نویس ۹ استانداردبشرح زیر به تصویب نهائی رسید .

بتون وبتون آرمه ــ جنس وسایل بهداشتی ساخته شده از چینی‌بهداشتی برای ساختمانها ــ آئین کار بردمکانیک خاك جهت پی سازی ــ آئین کاربرد برای آماده سازی وکاربرد ملاتهای‌ماسه‌سیمان ، باتارد پنجره های فلزی‌ساختمان آجر موزائیك وآجر سیمانی ساده .

روزنامه پارس شیراز شماره ۳۵۸۸ ــ ۱۴/۲/۱۳۵۱

کارخانهٔ شیرین بیان زرقان آغاز بکار کرد

نخستین کارخانهٔ استخراج عصارهٔ شیرین بیان ایران در زرقان فارس آغاز بکار کرد. بقرار اطلاع طرح استخراج عصارهٔ شیرین بیان که بنا به پیشنهاد «مؤسسهٔ استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران» مورد تصویب قرار گرفت، برای نخستین بار در فارس بمرحلهٔ اجرا در آمد. مقدمات تأسیس کارخانهٔ استخراج عصارهٔ شیرین بیان ایران در چهارسال پیش، یعنی از سال ۱۳۴۷ در زرقان فسا اتخاذ گردید و در سال ۱۳۴۹ نصب کارخانه پایان یافت و از سال ۱۳۵۰ شروع بکار کرد.

نخستین فرآورده کارخانه در کشورهای اروپائی صرف باز اریابی گردید و چندروز پیش بموجب یك قرارداد فروش مبدأ باصدور ۱۹،۹۸۷ کیلوگرم عصاره شیرین بیان به ارزش ۲۹،۹۹۰ ریال بمقصد فرانسه، صدور این فرآورده رسماً آغاز گردید.

روزنامه کوشش شماره ۶۷ــ۵/۲/۱۳۵۱

مقام جهانی ایران از لحاظ تولید وصادرات خرما

محصول خرما درمناطق گرمسیر و مستعد پرورش درخت نخل همیشه ارزش غذائی و صادراتی خودرا درجهان حفظ خواهدکرد و اهمیت آن چنانست که مقدار تولید اینك به دو میلیون قابل افزایش بالغ شده وایران از لحاظ صادرات این کالا در درجه اعلی قرار گرفته است

در ایران مخصوصا درصفحات کرمان و جیرفت وجنوب فارس وقسمت‌های بنادر و بم و شهداد بهترین نوع خرما به عمل می‌آید که از لحاظ مرغوبیت بهترین کالای صادراتی غیر قابل رقابت است

بموجب آخرین آمار منتشره مقدار تولید خرما در جهان رو به ازدیاد بوده و به میلیونها تن بالغ خواهدشد

ایران وعراق ومصر وعربستان سعودی وپاکستان والجزایر از جمله کشورهای مهم خرما خیزست که به ترتیب ۱۶ درصد وهیجده درصد وهیجده و چهار درصد وسیزده درصد خرمای مورد مصرف دنیا را تامین میکنند و سه کشور ایران وعراق و الجزایر نود وچهار از کل صادرات خرما را در دست دارند

ایران در درجه دوم تولیدی و صادراتی خرما قرارداره وتقریبا نه در صد صادرات جهانی این کالا را در دست گرفته است

محصول خرمای ایران به کشورهای خاور میانه و هندوستان و مقداریهم به امریکا و اروپا صادر می‌گردد

ایران هرسال در حدود سیصد تا سیصد وپنجاه هزار تن خرما تولید می‌کند .

خوزستان با ۶۵ درصد تولید خود سابین نخلستانهای ایران مقام اول را در دست دارد سپس فرمانداری کل بنادر و جزایر خلیج فارس و استان هفتم و هشتم خرما تولید می‌کنند و از لحاظ کمیت درجات دوم و سوم و لی کرمان از لحاظ کیفیت رتبه اول را حائز است

در مورد چگونگی گردش کار فعالیت تدوین استانداردها لازم به توضیح است که با توجه به حضور مشاوران فرانسوی (AFNOR) در مؤسسه استاندارد بویژه در سال‌هایی که تدوین استاندارد از حالت آزمایشی خارج و به شکل رسمی و قطعی تبدیل می‌شود (۱۳۴۳)، روند تدوین و گردش کار آن از سیستم فرانسوی الگو می‌گیرد چنان‌که مراحلی مانند تشکیل کمیسیون‌های اولیه، فنی و نهایی که امروزه نیز اجرا می‌شود در این سیستم وجود داشته است. یکی از مواردی که اشاره به آن در گردش کار تدوین استاندارد جالب توجه است انتخاب رؤسای برخی از کمیسیون‌های تهیه استاندارد است که این امر عموماً توسط دبیر استاندارد (کارشناس مؤسسه استاندارد) با مشاوره و مشارکت مسئولین ذیربط مؤسسه از بین افراد معتبر و با تجربه در حوزه‌های مختلف علمی و صنعتی انجام می‌شده است. نکته جالب توجه دیگر این که برخی از مسئولین مؤسسه استاندارد جهت افزایش اعتبار به جلسات تدوین استاندارد، معارفه اعضاء و انتخاب رئیس جلسه، توضیح ضرورت‌های تدوین استاندارد مربوطه و اهمیت اجرای آن معمولاً در کمیسیون‌های اولیه استانداردهای مربوطه حضور پیدا می‌کرده‌اند. برای مثال دکتر علیزاده معاون استاندارد سازی مؤسسه استاندارد در برخی از کمیسیون‌های اولیه به دلایل اشاره شده حضور پیدا می‌کرده است.

در ادامه این قسمت رؤسای منتخب برخی از کمیسیون‌های تهیه استاندارد در حوزه‌های تخصصی متفاوت معرفی شده‌اند. با مطالعه نوع همکاری این افراد ملاحظه می‌شود که مؤسسه استاندارد نه فقط به منظور تدوین استانداردها بلکه در فعالیت‌های دیگری مانند مشاوره‌های فنی و کارشناسی، نمونه‌برداری و آزمون و حتی حضور در جلسات بین المللی از این افراد استفاده می‌کرده است.

آشنائی با روسای کمیسیونهای تهیه استانداردهای ملی ایران

محمد زاوش رئیس کمیسیون سوختهای جامد (ذغالسنگ)

آقای محمد زاوش متولد ۱۲۹۲ در تهران پس از پایان تحصیلات ابتدائی ومتوسطه جزو محصلین اعزامی به اروپا عازم کشور فرانسه گردید ودر کنکور مدرسه عالی معدن سنت اتین فرانسه قبول شد.

سال ۱۳۱۸ پس از مراجعت بایران مشاغل مختلفی را بشرح زیر عهده دار گردید.

۱ــ مهندس معدن زیرآب

۲ــ معاون معدن شمشک

۳ــ رئیس معدن گلندرود

۴ــ معاون اداره معادن زغال

۵ــ رئیس اداره رفاه اجتماعی بانك توسعه صنعتی ومعدنی

۶ــ بازرس قانونی شرکت هرمزقشم وابسته بسازمان برنامه

۷ــ بازرس قانونی شرکت معادن زغال

۸ــ مدیر معادن زغال

۹ــ مدیر مجله علمی وفنی سازمان برنامه

۱۰ــ رئیس هیئت مدیره ومدیرعامل شرکت کل معادن ذوب فلزات

۱۱ــ مدیر امور مطالعات شرکتهای وابسته بوزارت اقتصاد

۱۲ــ مدیرعامل سازمان بیمه های اجتماعی ومعاون وزارت کار

۱۳ــ قائم مقام ومشاور عالی وزیر اقتصاد در امور معادن وشورای عالی معادن

آقای زاوش یکی از صاحبنظران در امور معادن است وتألیفاتی در زمینه کانی شناسی در ایران قدیم دارد. ودر حال حاضر مدت چهارسال است که بعنوان رئیس کمیسیون استاندارد سوختهای جامد (زغال سنگ) با مؤسسه استاندارد همکاری وتشریك مساعی دارند.

آشنائی با روسای کمیسیونهای تهیه استانداردهای ملی ایران

مهندس سیروس مسعودی رئیس کمیسیون استاندارد مغز بادام و بادام سنگی

مهندس سیروس مسعودی متولد سال ۱۳۲۲ شیراز تحصیلات ابتدائی ومتوسطه خود را در شیراز و اصفهان بپایان رساند و فارغ التحصیل رشته فوق لیسانس باغبانی (مهندسی کشاورزی) از دانشکده کشاورزی کرج میباشد.

دوره های تخصصی

گذراندن دوره بازاریابی ومدیریت در سازمان مدیریت صنعتی

مشاغلی که تاکنون عهده دار بوده است

سرپرست امور باغبانی سپاهیان ترویج وآبادانی در استان فارس وبنادر وجزائر خلیج فارس کارشناس طراحی کشاورزی در واحد آبیاری دشت قزوین، کارشناس مسئول بازاریابی در وزارت تولیدات کشاورزی ومواد مصرفی، نماینده مجری طرح وسرپرست مرکز بررسی تولیدات کشاورزی کشور، استاد بازاریابی محصولات کشاورزی در مرکز آموزش سپاهیان ترویج وآبادانی، صاحب تألیفات وتحقیقاتی در زمینه‌های مختلف کشاورزی، اقتصاد کشاورزی وبازاریابی کشاورزی میباشد.

مدت ۴ سال است که با موسسه استاندارد همکاری داشته ودر کمیسیونهای تهیه وتدوین استاندارد. نمونه برداری میوه‌جات وسبزیها، استاندارد پرتقال، استاندارد خیارسبز، دانه سویا دانه کرچک، گیلاس، زالزالک، عدس، لوبیا، هندوانه استاندارد مغز هسته شیرین وتلخ، استاندارد انگور، شرکت داشته ودر حال حاضر ریاست کمیسیون استاندارد مغز بادام وبادام سنگی را عهده دار است.

آشنائی با روشهای کمیسیونهای تهیه استانداردهای ملی ایران

دکتر عباس فرخنده

رئیس کمیسیون استانداردصنایع شیر و روشهای آزمون شیر

بسال ۱۳۱۰ در مشهد متولد شده و پس از طی دوره‌های ابتدائی و متوسطه در این شهر واخذ دیپلم کامل متوسطه در رشته طبیعی بسال ۱۳۳۱ وارد دانشکده دامپزشکی دانشگاه تهران گردیده ودر سال تحصیلی ۳۵-۱۳۳۴ دوره این دانشکده را با احراز رتبه دوم باتمام رسانیده و پایان نامه خود را تحت عنوان "علائم کمبود کلسیم در ماده گاوان شیردار" با درجه بسیار خوب گذرانده و با خذ دکترای دامپزشکی از دانشگاه تهران نائل آمده است.

خرداد ماه ۱۳۳۷ بعنوان دستیار باستخدام دانشگاه تهران درآمد و پس از یکسال به مأموریت از طرف دانشگاه تهران و با استفاده از بورس اعطائی دولت فرانسه بمدت دو سال و نیم به کشور فرانسه مسافرت نموده و در این مدت دوره مطالعات عالی شیرراد را نستیتوناسیونال آگرونومیک فرانسه طی کرده و دیپلم مهندسی صنایع شیرراد راین انستیتو دریافت نمود. سپس بنمایندگی دانشگاه تهران ودعوت وزارت کشاورزی در کنفرانس بهداشت شیر که در سال ۱۹۶۰ در شهر هلسینکی (فنلاند) از طرف سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد و سازمان جهانی بهداشت تشکیل گردیده بود شرکت نمود.

پس از مراجعت بایران به ترتیب مدارج استادیاری و دانشیاری را در گروه بهداشت مواد غذائی دانشگاه طی نموده و در حال حاضر علاوه بر سمت دانشیاری این گروه سرپرستی امور دامپزشکی دانشکده دامپزشکی را نیز عهده دار است.

نامبرده به زبانهای فرانسه، انگلیسی و آلمانی تسلط کامل داشته و تاکنون تالیفاتی چند بشرح زیر داشته است.

۱- کتاب اصول بهداشت و صنایع شیر از انتشارات دانشگاه تهران شماره ۱۱۲۷ سال ۱۳۴۶ ۱۳۴۶

۲- کتاب روشهای آزمون شیر و فرآورده‌های آن جلد اول انتشارات دانشگاه تهران شماره ۱۱۸۸/۱ سال ۱۳۴۷

۳- کتاب روشهای آزمون شیر و فرآورده‌های آن جلد دوم (زیر چاپ)

۴- ترجمه کتاب شیر و فرآورده‌های آن در تغذیه انسان از انتشارات سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد (تالیف پروفسور ken)

بعلاوه تعدادی مقالات علمی و تحقیقاتی در مجله بازرسان گوشت، اخبار و مقالات علمی و نامه دانشکده دامپزشکی و چند مجله خارجی درباره بهداشت و صنایع شیر انتشار داده است.

همکاری دکتر فرخنده از ابتدای فعالیت مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران در زمینه تهیه استانداردهای زیر کاملاً مشهود و چشمگیر است.

آشنائی با روسای کمیسیونهای تهیه استانداردهای ملی ایران

رئیس کمیسیون تعاریف و واحدهای تشعشع

اسم : دکترحسن پورنیان پور

متولد سال ۱۳۰۴ تهران

تحصیلات ابتدائی ومتوسطه رادرتهران بپایان رسانده اند .

تحصیلات عالی اینان

۱ــ لیسانس ازدانشکده علوم ــ رشته فیزیک درسال ۱۳۲۸

۲ــ دارای مهندسی توپوگرافی ازسازمان نقشه برداری کشور درسال ۱۳۳۱

۳ــ دارای MS ازدانشگاه Rochester آمریکا درشته حفاظت دربرابر اشعه یونساز درسال ۱۳۳۸

۴ــ دارای فوق لیسانس درشته فیزیک ازدانشکده علوم درسال ۱۳۴۰

۵ــ دارای معادل دکترای فیزیک ازدانشگاه تهران درسال ۱۳۴۴

۶ــ دارای دکترای فیزیک ازدانشگاه پاریس درسال ۱۳۴۶

دوره های تخصصی زیراگذرانده اند

۱ــ رادیوایزوتوپها وروشهای استفاده ازآن درسال ۱۹۵۶ در Harwell انگلستان

۲ــ استفاده ازرادیوایزوتوپها درصنایع درمرکزتحقیقات انرژی اتمی توکیو (ژاپن)

۳ــ دزیمتری وحفاظت دربرابر اشعه درکشورهای شوروی، چکسلواکی، لهستان

مشاغلی که تاکنون عهده دار بوده اند

ــ متصدی ومعلم آزمایشگاههای فیزیک دانشکده علوم ــ دانشگاه تهران

ــ استاد دانشکده افسری درشته فیزیک

ــ تحقیق وتدریس درمرکزاتمی بیمان بغداد

ــ همکارتحقیقاتی درمرکزتحقیقات پزشکی مرکزاتمی Brookhaven آمریکا .

ــ استاد یاردانشگاه تهران (مرکزاتمی)

ــ مدیرفنی راکتورمرکزاتمی دانشگاه تهران

ــ رئیس بخش بهداشت انرژی اتمی مرکزاتمی دانشگاه تهران

آقای دکترپورنیان پوردرضمن عضوانجمع Health Phisics آمریکا وعضوجمعیت Ingenieur Civil فرانسه ورئیس انجمن ایرانی حفاظت دربرابر اشعه یونسازهستند .

آقای دکترپورنیان پورازمدت یکسال ونیم پیش بامؤسسه استاندارد همکاری نزدیک داشته اند ورئیس کمیسیون تعاریف وواحدهای تشعشع میباشند . ازاینان نشریات متعددی به زبان فارسی وفرانسه چاپ ومنتشرشده است .

آشنایی با رؤسای کمیسیونهای تخصصی استانداردهای ملی ایران

آقای احمد سوهانکی رئیس کمیسیون وسایل ایمنی کوهکان

آقای احمد سوهانکی بسال ۱۳۱۲ درتهران متولد وتحصیلات ابتدائی ومتوسطه خودرانیزدرتهران بپایان رسانده است.

تحصیلات عالی ایشان دررشته مهندسی شیمی ازهنرسرایعالی تهران واخذفوق لیسانس دررشته فوق شیمی ازدانشگاه کارلسروحه آلمان فدرال میباشد.

نامبرده دوره‌های اختصاصی C P M وارزیابی طرحهای صنعتی رادرسازمان مدیریت صنعتی گذرانده ومشاغلی راکه درطول اینمدت درکارخانه اتومبیل سازی B M W در مونیخ، کارخانه تولیدلوازم الکترونیکی ومکانیکی S E L درفورسهایم وهمچنین کارخانه زیمنس، بخش دستگاههای اندازه‌گیری مکانیکی درکارلسروحه کشورآلمان فدرال عهده داربوده است.

آقای سوهانکی علاوه برمشاغل مذکوربعنوان سرپرست کارگاههای فلزکاری وذوب آهن دانشکده کشاورزی کرج وهمچنین دررشته ماشینهای افزار دهنرسرایعالی نارمک درسالهای ۴۷ و۴۸ سوابق تدریس نیزداشته است.

ایشان درحال حاضر ریاست گروه ذوب فلزات ومحصولات فلزی مرکزبررسیهای توسعه صنعتی وبازرگانی وزارت اقتصادرابعهده داردوازاواخرسال ۱۳۴۹ بعنوان عضو وسپس بسمت رئیس کمیسیون وسایل ایمنی کودکان باکمیته ملی یوشاك درموسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران همکاری نزدیك دارد.

آقای علیمحمد سعادت رئیس کمیسیون انواع جوراب

آقای علیمحمد سعادت متولد ۱۳۱۷ ازآباده تحصیلات ابتدائی ومتوسطه خودرادرتهران بپایان رسانده وباخذ مهندسی دررشته ریسندگی و کشبافی ازکشورآلمان فدرال نائل آمده است.

مشاغلی راکه نامبرده عهده داربوده است عبارتند ازسرپرستی کارخانجات کشبافی و جوراب بافی، کارشناس وزارت اقتصاد ومشاورفنی قسمت الیاف مصنوعی درشرکت بایرایرانشیمی، ایشان مدت دوسال است که بعنوان رئیس کمیسیون انواع جوراب بامؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران همکاری نزدیکی دارند.

آشنایی با زوسای محترم کمیسیونهای تهیه استانداردهای ملی ایران

آقای محمدعلی مستوفی زاده رئیس کمیسیون زغال سنگ و کارسوز

آقای محمدعلی مستوفی زاده که در حال حاضر در شرکت ملی گاز ایران و به سمت رئیس اداره کل استاندارد و مقررات گاز اشتغال دارد پس از پایان دوره کامل متوسطه در دبیرستان البرز بسال ۱۳۳۰ وارد دانشکده فنی آبادان شد و در سال ۱۳۳۵ با اخذ دانشنامه مهندسی در رشته شیمی نفت از آن دانشکده نائل آمده است.

آقای مستوفی زاده فعالیتهای خود را از شرکتهای عامل نفت آغاز نموده و در قسمتهای پالایش، ایمنی و طرح ریزی برنامه های پالایش نقش مؤثری داشته است.

ایشان پس از انتقال بتهران همکاری خود را با مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران آغاز نموده و در بسیاری از کمیسیونهای تهیه استاندارد عضویت داشته است و در سال ۱۳۴۵ از سوی مؤسسه استاندارد در سمینار بین المللی استاندارد در پاریس که در مورد لوله ها تشکیل شده بود شرکت نمود.

برخی از کمیسیونهائی را که ایشان ریاست آنرا بعهده داشته است عبارتند از:

۱ــ کمیسیون تهیه استاندارد سیلندر گاز مایع
۲ــ " " " رگولاتور گاز مایع
۳ــ " " " مقررات حمل و نقل، ذخیره سازی و توزیع گاز مایع
۴ــ " " " نصب وسایل گازسوز
۵ــ " " " شیلنگ اتصال سیلندر به وسائل گازسوز
۶ــ " " " اجاق گاز رومیزی
۷ــ " " " اجاق گاز فردار خانگی
۸ــ " " " وسایل اتصال چدنی چکش خوار

آشنائی با رؤسای کمیسیونهای تهیه استانداردهای ملی ایران

آقای سهراب شکیب

رئیس کمیسیونهای استاندارد کلید و پریز، سیمها و کابلها

آقای سهراب شکیب متولد سال ۱۲۹۵ شمسی پس از طی تحصیلات متوسطه در مدرسه ایرانشهر تهران در شهریور سال ۱۳۱۴ به آلمان عزیمت و وارد دانشگاه مهندسی میتویدا شد.

در تاریخ ۱۹۳۹/۳/۶ به اخذ دیپلم در رشته مکانیک وسپس در ۱۹۴۰/۲/۲۰ به اخذ دیپلم مهندسی در رشته برق نائل گردید وپس ازکارآموزی درکارخانجات کمپانی های A.E.G وزیمنس آلمان دربرلن در تاریخ ۱۹۴۳/۱۰/۱ در اداره مرکزی A.E.G درقسمت سفارشات خارجی بسمت مهندس کارشناس مشغول انجام کارشد سپس برای اخذ دکترا وارد دانشگاه عالی مهندسی برلن گردید وتاآخرجنگ مشغول تحصیل بود وبعلت بسته شدن دانشگاه بواسطه خاتمه جنگ موفق به دریافت دکترانگردید، لذا پس ازخاتمه جنگ در تاریخ ۱۹۴۶/۷/۸ به ایران مراجعت وازتاریخ ۱۹۴۷/۱۲/۱ بسمت مهندس برق بخدمت شرکت سهامی نفت ایران درآبادان درآمد وپس ازملی شدن صنعت نفت در ۱۲ آذرماه ۱۳۳۰ به تهران منتقل وبه سمت های مختلف در رشته برق در تأسیسات شرکت ملی نفت ایران مشغول انجام وظیفه بوده ومیباشد.

آقای سهراب شکیب متأهل بوده ودارای سه فرزند ذکوروک دختر میباشد که مشغول تحصیل هستند.

آقای شکیب بیش ازه سال است باموءسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران همکاری دارد وریاست کمیسیونهای کلید وپریز، سیمها وکابلها راعهده داربوده اند.

اشنائی با
رؤسای کمیسیونهای تهیه استانداردهای ملی ایران

آقای غلامعلی فقیه رئیس کمیسیون استاندارد میوه ها و سبزیهای تازه

آقای مهندس غلامعلی فقیه بسال ۱۳۹۲ خورشیدی متولد ودرسال ۱۳۱۵ به اخذ گواهینامه نهائی دوره دبیرستان در رشته علمی موفق ودرشهریورهمین سال به دانشکده کشاورزی کرج واردشد. درخلال تحصیل دردانشکده کشاورزی کرج به دریافت گواهینامه فوق دیپلم دررشته کتابداری توفیق یافت وباآنکه ازطرف وزیرآموزش وپرورش وقت برای اداره کتابخانه تبریزکه دومین کتابخانه کشوردرآن زمان بوده دعوت گردید،معهذا ادامه تحصیل درشته کشاورزی راترجیح داد وباآنکه به موازات فراغت تحصیل ازدانشکده کشاورزی کرج لیسانسیه حقوق قضائی گردید باوجوداین خدمت دروزارت کشاورزی رامرجح دانست وازابتدای اردیبهشت ۱۳۱۹ به خدمت وزارت کشاورزی درآمد وعازم لرستان گردید درهمین سال خدمت وظیفه راآغازو پس ازدوسال درسال ۱۳۲۱ مجددا" به خدمت وزارت کشاورزی درآمد وبه مرکزاصلاح وتهیه نهال وبذرورامین که درآن زمان بنگاه کشاورزی ورامین نامیده میشد مأمورگردید درمدت خدمت خود درورامین موفق به انتخاب دورقم پنبه لانگ تینگ اکسپرس وکوکرس گردیدکه اولی زودرس ودومی متوسط رس میباشد.

پس ازآن عازم استان مازندران وبعدازآن استان مرکزی گردید درهمین سال یعنی سال ۱۳۳۲ بودکه سازمان ترویج کشاورزی بوجودآمد ونامبرده بدوا" کارشناس استان مرکزی و پس ازآن بسمت کارشناس زراعت درسازمان ترویج منصوب وسپس بسمت رئیس گروه کارشناسان سازمان ترویج انتخاب گردید وازسال ۴۹ بعنوان عضودرکمیسیون تهیه استاندارد میوه وسبزیهای تازه شرکت مینماید واکنون ریاست کمیسیون مزبوررا بعهده دارد.

آشنائی با روسای کمیسیونهای تهیه استانداردهای ملی ایران

بیژن درگاهی رئیس کمیسیون استاندارد انواع حوله

آقای بیژن درگاهی متولد ۱۳۱۵ در تهران وفارغ التحصیل در رشته شیمی نساجی از دانشکده فنی "هوهن اشتین" آلمان میباشد.

تحصیلات متوسطه خود را در بیرستان ادیب (تهران) بپایان رسانده وپس ازانجام خدمت سربازی برای ادامه تحصیل به کشورآلمان عزیمت نموده است ومدتی در یکی ازکارخانجات نساجی جنوب آلمان بعنوان آسیستان قسمت تکمیل پارچه های نخی مشغول بوده است.

آقای درگاهی پس ازاتمام تحصیلات عالی ومراجعت به ایران بعنوان بازرس کارد روزارت کاروامور اجتماعی فعالیت خود را آغاز نموده وقریب دو سال است که مؤسسه استاندارد ازهمکاری وتشریک مساعی ایشان در زمینه تهیه استاندارد انواع حوله برخوردار است.

آشنائی با روسای کمیسیونهای تهیه استانداردهای ملی ایران

رئیس کمیسیون مقیاسها و واکنشهای هسته‌ای

دکتر ابوالقاسم قلم سیاه

در سال ۱۳۳۲ از دانشسرای عالی و دانشکده علوم موفق به اخذ درجه لیسانس در علوم فیزیک وشیمی گردیده و در همان سال بسمت دبیر دبیرستانهای یزد انتقال یافته است.

بسال ۱۳۳۵ بتهران منتقل و در سال ۱۳۳۹ برای تکمیل معلومات خود عازم کشور فرانسه شده است و تا سال ۱۳۴۲ در مرکز اتمی فرانسه برروی تکنیک گازکروماتوگرافی تحقیقاتی داشته است در ضمن دکتوری مبنی برخاصیت مقطع مؤثر یونیزاسیون گازها برای "دتکسیون مقادیر خیلی کم گازها برای تکنیک گازکروماتوگرافی" ساخته است.

در سال ۱۳۴۲ باخذ دکترا از دانشگاه پاریس نائل گردیده است و پس از مراجعت بایران بخدمت دانشگاه تهران در مرکز اتمی و دانشکده علوم درآمده است و اکنون دانشیار گروه فیزیک دانشکده علوم میباشد.

در مدّت خدمت خود در دانشگاه تهران با همکاری دانشجویان فوق لیسانس روی اندازه گیری رادیواکتیویته محیط (رادیواکتیویته طبیعی موجود در هوا، آب، مواد غذائی وغیره) تحقیقات دامنداری را بعمل آورده که نتایج آنها اغلب منتشر گردیده است.

دکتر ابوالقاسم قلم سیاه قریب چهارسال است که با مؤسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران همکاری دارند و رئیس کمیسیون مقیاسها وواکنشهای هسته‌ای نیز میباشند همچنین با اعضای کمیسیونهای زیر همکاری وتشریک مساعی دارند.

۱ــ کمیسیون تهیه استاندارد مشخصات ترازو

۲ــ " " " باسکول

۳ــ " " " واحد های سیستم IS

۴ــ " " " وزنه های ترازو

۵ــ " " " تعاریف وواحد های تشعشع

۶ــ " " " مقیاسها وواکنشهای هسته‌ای

۷ــ " " " ترازو برای توزین اطفال

۳-۲-۱-۲- اداره نظارت بر علائم و کنترل کالا

دومین اداره در زیر گروه معاونت استاندارد سازی اداره نظارت بر علائم و کنترل کالا است. در خصوص اعطاء نشان استاندارد به تولید کنندگان گفتنی است با این که در اولین نمودار تهیه شده توسط کارشناسان آمریکائی و دکتر خورسند بخش صدور علامت و گواهی استاندارد نیز دیده شده امّا عملاً این فعالیت تحت مشاوره کارشناسان مؤسسه استاندارد فرانسه (AFNOR) که در مؤسسه فعالیت داشته‌اند در سال ۱۳۴۴ آغاز و به تدریج رونق می‌یابد. در واقع وجود اداره نظارت بر علائم و کنترل کالا (با ریاست مهندس صابرشیخ) در زیر گروه معاونت استانداردسازی بیانگر عملیاتی شدن فرآیند صدور علامت و گواهی استاندارد است.

وظیفه این اداره کنترل علائم اعطاء شده از طریق نمونه برداری و ارجاع نمونه‌ها به آزمایشگاه، بررسی تقاضاهای مربوط به درخواست علامت استاندارد و بازدید از واحدهای متقاضی و یا دارای پروانه کاربرد علامت استاندارد بوده است.

با فراهم شدن امکان بهره‌گیری از علامت استاندارد برای تولید کنندگان، قراردادی نیز توسط مؤسسه استاندارد تهیه و به تصویب شورای عالی استاندارد می‌رسد که در آن نحوه محاسبه کارمزد نیز قید شده است. نحوه محاسبه کارمزد در ادامه این قسمت آورده شده است.

در رابطه با علامت استاندارد به نظر می‌رسد پیشنهاد طرح علامت استاندارد توسط دکتر تسلیمی مشاور وقت مؤسسه ارائه شده باشد. علامت استاندارد نمادی از تاریخ باستانی ایران در عهد هخامنشی است که ترکیبی است از سپر هخامنشی با نمادی از گل نیلوفر و خوشه گندم در آن که مفهوم صلح و دوستی، عمران و آبادی و پاسداری از آن را تداعی می‌کند. ملاحظه گزارش علامت استاندارد و چگونگی اخذ آن که برگرفته از ماهنامه استاندارد در سال ۱۳۴۷ می‌باشد جالب توجه است.

۱۳٤.....

.....

.....

وزارت اقتصاد

مؤسسه استاندارد ایران

(۱)

کارمزدی که دریافت میشود طبق فرمول زیر است

$$\text{مبلغ کارمزد} = \frac{۲}{۱۰۰۰} A \times \alpha \times \beta \times \delta$$

A : کل سرمایه به ریال

α : $\frac{\text{میزان فروش سالانه به ریال}}{\text{(ظرفیت) تولید بریال}}$

β : عامل محل — ۱ — برای تهران؛ $\frac{۴}{۵}$ برای شهرستانها

δ : عامل تعداد کارگر — ۱ — برای تا هزارنفر کارگر؛ $\frac{۳}{۵}$ برای هزارنفر کارگر به بالا (با احتساب ۳۰٪ اضافه حقوق)

بر اساس فرمول فوق مبلغ کارمزد قرارداد با شرکت چینی ایران "ایرانا" / ۱۹۲٫۰۰۰ ریال گردید که مبلغ / ۹۶٫۰۰۰ — ریال نقداً دریافت شد و مبلغ / ۹۶٫۰۰۰ ریال باقیمانده باید در پایان شهریورماه پرداخت گردد.

۱- مشروح مذاکرات چهل و هفتمین جلسه شورای عالی استاندارد (۱۳۴۵)

تنظیم از: مسعود حَکمَی

علامت استاندارد[1]

مقدمه:

روشی که در بسیاری از کشورها مورد تجربه قرار گرفته و نتایج مفیدی از آن به دست آمده است استفاده از علائم استاندارد بر روی کالاهائی است که مشخصات آنها با استاندارد مطابقت داشته باشد.

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران به تولید کنندگانی که قادر باشندکالاهای خود را مطابق با استانداردهای تعیین شده تهیه کنند اجازه می‌دهد از علامت استاندارد بر روی کالای خود به عنوان نشان دهنده مرغوبیت کالا استاده کنند.

کارشناسان مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران از چنین کالاهائی هنگام تولید و هم‌چنین از کالاهای عرضه شده به بازار مرتباً نمونه برداری کرده و مشخصات آنها را آزمایش می‌کنند.

کالاهائی که از علامت استاندارد استفاده می‌کنند حتماً باید مرغوب باشند.

استفاده از علامت تطبیق با استاندارد به سود تولید کننده‌ای است که کالای مرغوب تهیه می‌کند زیرا علامت استاندارد بر روی کالا باعث جلب اعتماد و اطمینان مصرف کننده در خرید کالا می‌شود.

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران برای استفاده از علامت استاندارد برای کالاهای مرغوب شرایط بسیار سهلی قائل شده است که چگونگی آن به نظر خوانندگان عزیز می‌رسد.

چگونه می‌توان مُهر استاندارد گرفت

۱- هدف:

۱-۱ مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران برای نشان دادن خوبی و مرغوبی کالاهائی که طبق استانداردهای ایران تهیه می‌شوند با شرایط معینی اجازه می‌دهد که مُهر استاندارد بر روی آن کالاها قرار گیرد و بدین طریق مصرف کننده می‌تواند از مرغوبی کالای موردنیاز خود و یا از درست کارکردن آن مطمئن باشد. زیرا مُهر استاندارد نشانه تضمینی است که از این لحاظ هم کارخانه سازنده و همه مؤسسه استاندارد به مصرف کننده می‌دهد و این تضمین به خصوص برای کسانی که در مورد کالای موردنیاز خود تخصص یا خبرگی ندارند حائز اهمیت بسیار است.

۱-۲ مؤسسه استاندارد در صورتی اجازه استفاده از مهر استاندارد را برای یک کالای معین می‌دهد که بتواند از آن کالا طبق اصول معین به طور دقیق و مرتب بازرسی و آزمایش کند و از مرغوبی و درستی کار آن کالا اطمینان حاصل نماید. ضمناً مؤسسه استاندارد با این بازرسی‌ها و آزمایش‌هائی که انجام می‌دهد به بهبود کیفیت کالاها کمک می‌کند و بدین ترتیب اعطای مُهر استاندارد علاوه بر تأمین منافع مصرف کنندگان باعث پیشرفت صنایع کشور و متضمن منافع تولید کننده نیز می‌باشد.

۲- حمایت قانونی:

۲-۱ مُهر استاندارد که نمونه‌ای از آن در شکل ۱ نشان داده شده است به شماره ۲۷۷۳۸ در اداره ثبت شرکت‌ها و مالکیت صنعتی به ثبت رسده است و کسانی می‌توانند از این مُهر استفاده کنند که با این مؤسسه قرارداد ببندند و به تمام شرایط قرارداد عمل کنند. هرکس از این مُهر سؤاستفاده کند طبق قوانین مربوطه تعقیب و مجازات خواهد شد.

۲-۲ محصولی که طبق پروانه این مؤسسه تولید شده و مُهر استاندارد گرفته است در صورتی که در حین حمل و نقل یا نگهداری در انبارهای مؤسسات تولیدی و فروشگاه‌ها عیب یا نقصی پیدا کند و به همین صورت معیوب یا ناقص به دست مصرف کننده

۱- ماهنامه استاندارد (۱۳۴۷)

برسد مصرف کننده می‌تواند از تولید کننده و یا توزیع کننده بخواهد که آن کالا را مجاناً تعویض کند مشروط بر آن که دلائل شاکی برای این مؤسسه قانع کننده باشد.

شکل ۱

۳- درخواست مُهر استاندارد

۳-۱ *هر تولید کننده می‌تواند برای کالاهای خود تقاضای دریافت مُهر استاندارد کند این تقاضا باید طبق فرمی که از طرف مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران در اختیار تقاضا کننده گذارده می‌شود باشد.*

۳-۲ *پس از دریافت تقاضا مؤسسه کارشناسان خود را به محل کارخانه درخواست کننده می‌فرستد تا:*

الف- امکانات کارخانه را از لحاظ تولید اجناس مرغوب طبق استانداردهای ایران بررسی کنند.

ب- در صورت لزوم در تجهیزات کارخانه و تأمین کادر فنی کافی برای تهیه محصول طبق مشخصات استاندارد به تولید کنندگان راهنمائی کنند.

ج- برای آزمایش محصولات کارخانه نمونه‌هائی بردارند و به آزمایشگاه‌های مؤسسه یا آزمایشگاه‌های دیگری که مورد قبول مؤسسه باشند ارسال دارند.

۳-۳ *در صورتی که بازرسی‌های مقدماتی رضایت بخش باشد و درخواست کننده تعهد کند که به تمام شرایط قرارداد عمل کند و هزینه‌های استفاده از مهر استاندارد را بپردازد این مؤسسه قراردادی با درخواست کننده برای مدت معین منعقد می‌سازد که قابل تمدید است و طبق همین قرارداد پروانه‌ای برای درخواست کننده طبق شکل ۲ صادر خواهد شد.*

۳-۴ *پس از آن که پروانه صادر شد صاحب پروانه باید مُهر استاندارد را به صورتی که مورد تائید این مؤسسه باشد بر روی کالای خود قرار دهد.*

وزارت اقتصاد

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

شماره پروانه

تاریخ

پروانه بکار بردن علامت استاندارد ایران

نظر بقانون تأسیس مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران مصوب هفدهم خرداد ماه ۱۳۳۹

نظر باساسنامه مؤسسه مصوب کمیسیون مشترک دارائی مجلسین در تیر ماه ۱۳۴۴

اجازه داده میشود :

براساس قرارداد شماره مورخ تنظیمی دفتر خانه اسناد رسمی شماره تهران

از تاریخ علامت خدمات علمی و فنی مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

که طبق مشخصات استاندارد شماره در کارخانه

واقع در خیابان

تولید میشود شود

این پروانه تابع قرارداد فوق معتبر و غیر قابل انتقال است

رئیس هیئت مدیره و مدیر عامل

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

شکل ۲

۴- هزینه‌های استفاده از مُهر استاندارد:

۴-۱ درخواست کننده مُهر باید به ضمیمه درخواست خود مبلغی که از جانب مؤسسه معین می‌شود بابت نمونه‌برداری و آزمایش‌های مقدماتی ارسال دارد.

۴-۲ صاحب پروانه باید سالانه مبلغی به عنوان حق استفاده از مُهر استاندارد بپردازد. این مبلغ با توجه به عوامل مؤثر در تولید از طرف کمیته نظارت بر علائم استاندارد مؤسسه تعیین می‌شود.

۴-۳ هزینه‌های دیگری نیز ممکن است برای اجرای آزمایش‌ها یا تحقیقات مربوط به بهبود کیفیت کالاها از صاحب پروانه دریافت شود.

۵- کنترل دائمی کیفیت کالاها:

۵-۱ صاحب پروانه باید در کارخانه خود ترتیبی بدهد که محصولات خود را از لحاظ مرغوبیت و درستی کار به طور مرتب و دائمی طبق نظر مؤسسه استاندارد کنترل کند و برای این کار باید هر نوع وسائل و کارمندانی را که لازم است فراهم نماید.

۵-۲ مُهر استاندارد نباید بر روی کالائی که طبق مشخصات استاندارد نیست قرار گیرد.

۵-۳ صاحب پروانه باید در کارخانه خود آزمایش‌هائی را که برای کنترل کالا ضرورت دارد طبق فرمی که مؤسسه ارائه خواهد داد انجام دهد و نتایج آن را به طور مرتب و دقیق ثبت و نگهداری کند و در فواصل معینی اطلاعات لازم را در اختیار مؤسسه قرار دهد.

۵-۴ علاوه بر آزمایش‌هائی که صاحب پروانه در کارخانه انجام می‌دهد مؤسسه نیز در فواصل معین نمونه‌هائی از کارخانه و بازار می‌گیرد و برای آزمایش به آزمایشگاه‌های خود یا آزمایشگاه‌های معتبر دیگر ارسال می‌دارد. نتایج این آزمایش‌ها با نتایج آزمایش‌هائی که در خود کارخانه به وسیله صاحب پروانه صورت گرفته است تطبیق داده می‌شود.

۵-۵ در صورتی که برای مؤسسه معلوم شود که کنترل کالاها از طرف صاحب پروانه به خوبی انجام نمی‌گیرد و یا صاحب پروانه از مُهر استاندارد درست استفاده نمی‌کند. مؤسسه سه بار به صاحب پروانه کتباً اخطار می‌کند و در صورتی که پس از سه بار اخطار کتبی عدم توجه صاحب پروانه محرز گردد مؤسسه نسبت به تعلیق یا لغو پروانه اقدام خواهد کرد.

۶- شکایت مصرف کننده:

۶-۱ هرگاه کالائی که مُهر استاندارد دارد به صورت معیوب یا ناقص بدست مصرف کننده برسد مصرف کننده می‌تواند به تولید کننده یا مستقیماً به مؤسسه شکایت کند.

۶-۲ مؤسسه بلافاصله پس از دریافت شکایت به موضوع رسیدگی خواهد کرد.

۶-۳ اگر شکایت وارد باشد صاحب پروانه باید طبق دستور مؤسسه کالای معیوب یا ناقص را تعویض یا تکمیل کند و بدون هیچ هزینه اضافی به مصرف کننده تحویل دهد.

مؤسسه هم‌چنین می‌تواند برحسب نتایج رسیدگی‌های خود اقدامات دیگری نیز معمول دارد.

دارندگان مُهر استاندارد

اسامی شرکت ها و کالا هائی که تا کنون موفق بدریافت پروانه بکاربردن علامت استاندارد از موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران گردیده اند .

شماره ردیف	نوع کالا	نام شرکت	نشانی شرکت	محل تولید
۱	بیسکویت	شرکت تضامنی ویتانا	خیابان بوذرجمهری	جاده قدیم کرج
۲	کاشی لعابی	شرکت چینی ایران	خیابان شاه شماره ۴۸	جاده کرج کیلومتر ۱۸
۳	پسته	شرکت سهامی صادرات پسته ایران	سرای چیت ساز	رفسنجان
٤	کاغذ حساس	شرکت سهامی کاغذ حساس	خیابان شاه رضا	جاده کرج
٥	صابون	شرکت کف	میدان ژاله	میدان ژاله
٦	صابون	شرکت پاک کن	سرای حافظ	جاده قدیم کرج
۷	گلیسیرین	شرکت پاک کن	سرای حافظ	جاده قدیم کرج
۸	الکل سفید	شرکت حکیم زاده و شرکاء	خیابان شاه شماره ٤۸	اهواز ـ کوت عبداله
۹	روغن نباتی جامد شاه پسند	گروه صنعتی بهشهر	خیابان بوذرجمهری سرای حافظ	جاده قدیم کرج
۱۰	روغن نباتی جامد نرگس شیراز	کارخانه روغن نباتی نرگس شیراز	خیابان بوذرجمهری سرای مولوی	شیراز
۱۱	روغن نباتی جامد جهان	گروه تولیدی جهان	خیابان شاهپور سه راه بوذرجمهری	
۱۲	روغن نباتی جامد قو	گروه تولیدی پارس	خیابان خیام ساختمان قو	
۱۳	انواع گربس	شرکت ماشینول	خیابان قزوین ـ ساختمان پارسها	جاده قدیم کرج

با معرفی علامت استاندارد بهره‌گیری از این علامت برای کالاهای صادراتی نیز اجباری گردید. مجموع کالاهای صادراتی ایران تا سال ۱۳۴۹ به ۵۴ قلم می‌رسد که ۳۹ قلم آن کالاهای کشاورزی، ۱۰ قلم کالاهای صنعتی و ۵ قلم فرآورده‌های دامی بوده است که تا سالیان متمادی تا پیش از انقلاب اسلامی این تعداد تقریباً ثابت باقی می‌ماند. از سال ۱۳۴۴ علامت استاندارد ایران بر روی کالاهای ایرانی مشاهده گردید. از نکات جالب توجه در راهنمای چگونگی درخواست علامت استاندارد که ملاحظه شد اشاره به ارسال نمونه به آزمایشگاه‌های مورد تائید مؤسسه استاندارد (بند ۳-۲)، وجود آزمایشگاه در واحد تولیدی (بند ۵-۳)، خرید نمونه از بازار (بند ۵-۴) و امکان انجام خدمات فنی و مشاوره‌ای (بند ۳-۲) می‌باشد.

ملاحظه مشروح مذاکرات جلسه چهل و هفتم شورای عالی استاندارد در سال ۱۳۴۵ در خصوص چگونگی انجام فعالیت‌های آزمایشگاهی[1] و بهره‌گیری از آزمایشگاه‌های موجود در کشور نشانگر این مطلب است که استفاده از سایر آزمایشگاه‌ها در کشور مورد توجه مسئولین وقت بوده است.

۱- لازم به توضیح است که در زیرگروه معاونت فنی به وضعیت آزمایشگاه‌ها و نحوه فعالیت آنها در مؤسسه استاندارد اشاره شده است. لیکن در این قسمت با توجه به ارتباط اداره نظارت بر علائم و کنترل کالا به امر نمونه برداری و انجام آزمون جهت صدور پروانه کاربرد علامت استاندارد به چگونگی بهره‌گیری از آزمایشگاه‌های موجود در کشور در زمینه اجرای استانداردها پرداخته شده است.

تاریخ ۱۳٤
شماره
پیوست

وزارت اقتصاد
مؤسسه استاندارد ایران

بررسی چگونگی بهره گیری از آزمایشگاه‌های کشور:

جناب آقای وزیر: سرمایه دلیل نمیشود ممکن است شرکتی با صد هزار تومان سرمایه به ثبت برسد ولی ۱۵۰ میلیون ریال سرمایه گذاری نماید چیزی که برای مؤسسه مهم است دارائی میباشد نه سرمایه در این مورد مطالعه نمائید و با آقای مهندس نیازمند صحبت کنید و همچنین با آقای لاجوردی در اینمورد مذاکره ومشورت نمائید و نتیجه را باطلاع شورای عالی برسانید.

آقای لاجوردی: بنده تقاضا دارم اجازه فرمائید آقای مهندس شایگان توضیح بفرمایند که پس از دادن مهر استاندارد چه فکری برای آزمایش کالاهای استاندارد شده در طول مدت قرارداد فرموده اند.

آقای مهندس شایگان: برای آزمایش مشخصات کالاها با استانداردهای تعیین شده از روشهای دانشکده ما درخواست کردیم که سفارشات آزمایشگاهی مارا قبول کنند و کالاهائیکه برای آنها فرستیم طبق استاندارد ما در آزمایشگاههای خود آزمایش نمایند ولی آنها بما جواب نداده اند.

روی مواد غذائی ایشان آقای دکتر تنکابنی که تخصص او روی مواد غذائی است بندمت مؤسسه در آوردیم و در این قسمت تا اندازه ای خودمان را مجهز نمودیم

تاریخ ۱۳٤
شماره
پیوست

وزارت اقتصاد
مؤسسه استاندارد ایران

یک قسمت از آزمایش ها را در آزمایشگاههای تحقیقاتی کـــرج و آزمایشگاه گمرک انجام میدهیم

در حال حاضر در حدود ۵۰ تا ۶۰ درصد احتیاجات را در آزمایشگاههای خودمان انجام میدهیم

قسمتی را هم برای انستیتو مواد غذائی میفرستیم آنها بمـــا پیشنهاد کردند که چند نفر دیپلمه بآنها بدهیم و یا اعتبـــاری در اختیار آنها بگذاریم که برای انجام سفارشات آزمایشگاهـــی تا چند نفر دیپلمه بگیرند رؤسای دانشکده ما هم همین تقاضا را دارند و چون برای ما انجام پیشنهادهای آنها مقدور نبود لذا نتوانستیم با آنها توافق نمائیم.

جناب آقای وزیـــر: این صحیح نیست که ما برویم اکیپمان را تهیه کنیم و بدهیـــم بانهـــا.

ما سال گذشته بررسی کردیم و دیدیم که ما قدرت تهیه تمـــام لوازم آزمایشگاه داروسازی و انستیتو مواد غذائی را نداریـــم و نمیتوانیم تمام کالاها را خودمان آزمایش کنیم از این جهت از رؤسای دانشکده ها دعوت کردیم و بآنها گفتیم ما میخواهیـــم قراردادی با شما داشته باشیم که بتوانیم کارهائیکـــه

تاریخ ۱۳٤
شماره
پیوست

وزارت اقتصاد
مؤسسه استاندارد ایران

در توی دومن شما قرار دارد بشما بدهیم ـ آقایان روسای دانشکده ها خیلی خوشحال شدند و قبول کردند .

بعداً دیدیم کارهائیکه بآنها ارجاع شد یا وقتنکردند انجام بدهند و یا اگر انجام دادند خیلی دیر جواب دادند .

ما تمام کارهای گمرک را ظرف بیست و چهار ساعت انجام میدهیم کوالیته کنترل هم باید سریع انجام شود .

در یک مورد دیدیم که کنترل آنها عوضی بوده است

آقای دکتر کاوه فرمانفرمائیان : آیا کالا هائیکه برای کنترل فرستاده میشود بی اسم است یا خیر

جناب آقای وزیر : در آن مورد با اسم بوده است

آقای دکتر کاوه فرمانفرمائیان : اگر بدون اسم باشد خیلی بهتر است

جناب آقای وزیر : البته همینطور که میفرمائید باید بدون اسم فرستاده شود بهر حال باید برای کوالیته کنترل راه حل اساسی پیدا کرد والا به این ترتیب صحیح نیست

آقای دکتر یگانه : راه حل موجود است و ممکن است دو سال طول بکشد که برنامه آن کاملاً بموقع اجراء گذاشته شود و آن تهیه و خرید لوازم

وزارت اقتصاد
مؤسسه استاندارد ایران

خ ۱۳٤
ه
ت

آزمایشگاهی برای مؤسسه میباشد بنده معتقدم که لوازم را باید برای مؤسسه خریداری کرد وقتی مؤسسه‌مهر میدهد خودش باید کنترل کند و باید لوازم اینکاررا داشته باشد و مؤسسه باید روی پای خود بایستد وبتدریج که مهر میدهد و کارش زیاد میشود بهمان ترتیب باید لوازم و احتیاجات مؤسسه تهیه و در اختیارش گذاشته شود .

در ایران همکاری بین افراد در پیشرفت کار خیلی تاثیر دارد ولی ما نباید تمام کارهای اساسی را روی همکاری با دیگران قرار دهیم چه ممکن است افرادی در رأس بعضی کارها قرارنگیرند و حاضر به همکاری نباشند بنابراین مؤسسه نباید همیشه امیدوار به همکاری سایر مؤسسات باشد باید خود بتواند احتیاجات خودرا مرتفع سازد .

جناب آقای وزیر: صحیح نیست چیزی که در مملکت داریم استفاده نکنیم و همان چیزها را دو مرتبه تهیه کنیم .

اگر موافق باشید یک جلسه ای با مؤسساتیکه دارای آزمایشگاه هستند داشته باشیم و از خودشان بخواهیم که یا از این کار دست بردارند یا بصورت جدی‌تری عمل‌نمایند .

تاریخ ۱۳٤
شماره
پیوست

وزارت اقتصاد
مؤسسه استاندارد ایران

آقای مهندس شایگان : از آزمایشگاه دانشگاه برای تمام سال نمیشود استفاده کرد زیرا دانشگاه در سال سه ماه تعطیلی دارد و در ایام تعطیل آزمایشگاههای آنها فعالیتی ندارد

در کشورهای دیگر مانند هندوستان از بیخ متوجه شدند که استاندارد باید دارای آزمایشگاه باشد .

استاندارد انگلستان ٦ سال است که آزمایشگاه دارد و استاندارد فرانسه هم در صدد برآمده است که برای خود آزمایشگاه تاسیس نماید و درحال حاضر شروع به بنای محل آزمایشگاه نموده است

آقای دکتر کاوه فرمانفرمائیان : این کار لازم است ولی برسنل آن خیلی سنگین خواهد بود و اگر ممکن است صورت موسساتی که آزمایشگاه دارند تهیه و بنظر شورای برسانید تا شورای مطالعه نماید .

آقای دکتر فیروزبان : در اینکار باید بیشتر مطالعه شود این یک امر نظری نیست که بتوان فوراً روی آن تصمیم گرفت ما نمیتوانیم تمام وسائل و لوازم و اکیپمان را فراهم کنیم اینکار مقدور نیست و اگر هم ممکن باشد متضمن اعتبار زیاد و هزینه سنگینی خواهد بود باید با موسساتیکه دارای آزمایشگاه میباشند صحبت شود و ترتیبی داده شود که از آزمایشگاه آنها

ریخ ۱۳٤
ماره
وست

وزارت اقتصاد
مؤسسه استاندارد ایران

بتوانیم استفاده نمائیم اگر ممکن است از دانشگاه استفاده از لابراتوار برای مهندسین و کارکنان مؤسسه گرفته شود .

آقای لاجوردی : در مورد مواد غذائی انستیتو موادغذائی ـ بهداری ارتش ـ بهداری شهرداری ـ وزارت بهداری آزمایشگاه دارند ولی آنچه مسلم است بالمآل مؤسسه باید مالك این دستگاهها باشد تا بتواند روی پای خود بایستد .

جناب آقای وزیر : صورت مؤسساتی که آزمایشگاه دارند تهیه شده و ما اکیپمان آنها را داریم و بچه شکلی کار میکنند واقف هستیم بهتر است کارشناسان مؤسسه مطالعه نمایند .

اول ـ اگر ما وسایل آزمایشگاهها راتهیه نمائیم و تمام کارهای استاندارد را در آزمایشگاه مؤسسه انجام بدهیم چه مشکلاتی در پیش خواهیم داشت .

دوم ـ روی مؤسسات داخلی مطالعه نمائید و ببینید بچه ترتیب میتوانیم همکاری بیشتر آنهارابسوی خود جلب و یا ازوجود آزمایشگاههای آنها استفاده نمائیم.

سوم ـ اگر بخواهیم با مؤسسات خارج از کشور قرارداد ببندیم و کارها را برای آنهابفرستیم چه اشکال و موانعی بوجود خواهد

تاریخ ۱۳٤
شماره
پیوست

وزارت اقتصاد
مؤسسه استاندارد ایران

آمد بدین ترتیبکه ما استاندارد خودمان را بهندوستان بفرستیم
و بآنها بگوئیم که مطابق آن کالاهائیکه صفرستیم آزمایش نمائید .
نتیجه مطالعات کارشناسان مؤسسه را بنظر شوری برسانید تا
تصمیم مقتضی گرفته شود .

آقای مهندس شایگان : طبق دستور مقام عالی وزارت اقدام خواهد شد و در آتیه نزدیک
نتیجه مطالعات کارشناسان مؤسسه بعرض شوری خواهد رسید
اما در مورد قرارداد با شرکتهای چینی ایران و کارخانجات
ویتانا باید باستحضار شوری برسانید چون طبق تصمیم شورایعالی
میبایست گزارش قراردادهای تنظیمی با صاحبان صنایع باستحضار
شورای عالی برسد لذا بنده تقاضا دارم در صورتیکه اقدامات
مؤسسه در مورد دو فقره قرارداد تنظیم شده مورد تائید شورای
عالی میباشد نظر شورای عالی اعلام گردد

جناب آقای وزیر : چون در مورد قراردادهائی که با کاشی ایرانا و کارخانه ویتانا
تنظیم شده است باندازه کافی مذاکره بعمل آمد در صورتیکه آقایان
سوالی در مورد قراردادها ندارند پیشنهاد آقای مهندس شایگان
برای گذاشته شود .

۳-۲-۱-۳- اداره روابط عمومی و امور بین الملل

از جمله اتفاقات در خور توجه و مهمی که پس از سال ۱۳۴۲ در مؤسسه استاندارد رخ می‌دهد افزایش برنامه‌های اطلاع رسانی، مطبوعاتی و ترویجی در قالب واحد روابط عمومی و امور بین الملل در زمینه‌های آموزش کارشناسان داخلی و خارجی، بازدیدهای علمی و فنی و اجلاسیه‌های سازمان بین المللی استاندارد و نظایر آن است که روند روبه رشد مؤسسه استاندارد را چه در حوزه داخلی و در حوزه بین المللی نشان می‌دهد. البته یادآوری می‌گردد در اولین تقسیم کاری صورت گرفته در زیر گروه معاونت استاندارد سازی فقط واحدی به نام امور بین الملل تعریف شده است که به طور تخصصی وظیفه فعالیت‌های بین المللی از جمله انجام مکاتبات خارجی، بررسی عضویت مؤسسه استاندارد در سازمان‌های بین المللی، خرید و تهیه بروشورهای استاندارد و کتاب و مجلات و اداره کتابخانه را به عهده داشته است امّا تا پیش از تشکیل و فعال شدن اداره مستقل روابط عمومی تا مدتی درگیر وظایف مربوط به این اداره نیز می‌شود.

۳-۲-۱-۳-۱- اداره اطلاعات و روابط عمومی

آن چنان‌که اشاره شد فعالیت‌های این اداره در ابتدا به شکل محدود در واحد امور بین الملل انجام می‌شده است. با بررسی مدارک و برخی از بروشورهای منتشر شده به نظر می‌رسد این اداره پس از سال ۱۳۴۵ فعال شده باشد و وظیفه چاپ و انتشار بروشورهای استاندارد، تهیه اوراق چاپی و مجلات، تنظیم گزارشات اقتصادی و آماری، هماهنگی گردهمائی‌ها و کنفرانس‌ها و هم‌چنین تهیه برنامه‌ها و گزارشات مربوط به گردهمایی‌ها و کنفرانس‌ها را به عهده داشته است.

در شرح وظایف سازمانی این اداره فعالیت‌های آن به صورت ذیل تعریف و تقسیم بندی شده است:

- تنظیم برنامه بازدید کنندگان داخلی و خارجی از مؤسسه استاندارد
- تهیه و تنظیم بولتن و مجله استاندارد
- تشکیل سمینارها و جلسات معارفه به منظور ارتباط و نزدیکی بین صاحبان صنایع و تولیدکنندگان و مؤسسه استاندارد
- تهیه برنامه‌های سخنرانی و انجام مصاحبه‌های مطبوعاتی، رادیویی و تلویزیونی با همکاری واحد روابط عمومی وزارت اقتصاد در زمینه ترویج استاندارد

اولین تصمیم در مورد فعالیت مطبوعاتی مؤسسه استاندارد در هفدهمین جلسه شورای عالی استاندارد با بررسی انتشار مجله مؤسسه استاندارد انجام می‌گیرد. بخشی از مذاکرات مربوطه در ادامه آورده شده است.

وزارت اقتصاد

شورای عالی استاندارد

مذاکرات شورای عالی استاندارد

در جلسه چهارشنبه هیجدهم دی ماه ۱۳۴۲/

هفدهمین جلسه شورای عالی استاندارد در ساعت ۱۱/ صبح روز ۱۸/۱۰/۴۲ بریاست جناب آقای دکتر علینقی عالیخانی وزیرمحترم اقتصاد و با حضور آقایان زیر:

۱ــ آقای دکتر امیرعلی شیبانی	معاون وزارت اقتصاد
۲ــ " " منوچهر تسلیمی	استاد دانشگاه
۳ــ " محمد جواد حریری	نماینده اطاق بازرگانی
٤ــ " مهندس رضا شایگان	مدیرکل مؤسسه استاندارد ایران

تشکیل گردید.

آقای دکتر عیاثی تلفناً" اطلاع دادند جلسه شروع شود ایشان حتماً" حضور خواهند یافت. آقای دکتر کشفیان و آقای دکتر فیروزیان بعلت مسافرت و آقای مهندس امیر پرویز بعلت داشتن کمیسیون در وزارت گمارزی در جلسه حاضر نشده بودند.

جناب آقای وزیـــــر: رسمیت جلسه اعلام میشود. جلسات شورای هماهنگی که قبلاً" تصمیم گرفته شده هر پانزده روز یکبار در رأس ساعت ۱۱/ تشکیل و برنامه خود را ادامه خواهد داد. آقایان صورتجلسه قبل را که تنظیم و بین اعضاء توزیـــع گردیده مطالعه و در صورت تصویب زیر دفتر صورتجلسات

وزارت اقتصاد

شورای عالی استاندارد

شورای را که دارای شماره ترتیب بوده و رسمیت خواهد داشت اعلام بفرمایند.

دستور جلسه بشرح زیر است:

۱ــ بررسی قانون تأسیس موسسه استاندارد و در صورت لزوم تفسیر بعضی از مواد آن.

۲ــ بررسی شروع بکار اداره انگ فلزات گرانبها از نظر کادر و بودجه آن که قبلاً از طرف نخست وزیر آگهی داده شده.

۳ــ بررسی تأسیس اداره استاندارد در همدان و شعب آن در قزوین و ملایر و اداره آمار و بررسی ها در مرکز.

۴ــ بررسی در مورد انتشار مجله موسسه استاندارد و پرداخت بهای مقالات ارزنده علمی به تهیه کنندگان و چگونگی وضع هیئت تحریریه مجله (هیئت تحریریه عبارتند از: آقای دکتر بهره مند، آقای دکتر غیاثی، آقای دکتر مجذوب، آقای طاهری، سر دبیر اقتصادی کیهان، یکنفر دیگر)

۵ــ تعیین دبیر شورای عالی (طبق پیشنهاد آقای مدیر کل موسسه استاندارد).

که به ترتیب مورد بررسی قرار گرفت.

گفتنی است انتشار مجله استاندارد جهت برآوردن اهداف ذیل در دستور کار مؤسسه استاندارد قرار داشته است:

- ارائه فعالیت‌ها و آمارهای مربوطه
- تبلیغ کالاهای دارای کیفیت و کنترل شده توسط مؤسسه استاندارد
- ارائه مقالات علمی و فعالیت سایر کشورها در زمینه‌های مرتبط با فعالیت مؤسسه استاندارد
- گزیده اخبار مؤسسه استاندارد در جراید

در ابتدا به منظور صرفه جوئی در هزینه‌ها چنین تصمیم گیری می‌شود که مجله به صورت پلی کپی و بدون عکس منتشر شود. متأسفانه به دلیل عدم مدیریت صحیح، مواجهه با مشکلات مطبوعاتی، عدم پیگیری و تلاش در جهت تهیه مطالب، این مجله فقط یکبار چاپ می‌گردد و تا سال ۱۳۴۶ که اولین ماهنامه مؤسسه استاندارد تهیه و چاپ می‌شود فعالیت اطلاعاتی یا مطبوعاتی دیگری غیر از ارائه برخی از اخبار در جراید و مجلات سایر سازمان‌ها و هم‌چنین تهیه برخی از بروشورهای اطلاع رسانی و راهنما فعالیت خاصی از مؤسسه استاندارد ملاحظه نمی‌شود. ملاحظه برخی از نشریات و بروشورهای اطلاع رسانی مؤسسه جالب توجه است.

از نشریات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

شماره ۳ فروردین‌ماه ۱۳۴۵

وزارت اقتصاد

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

طرز تهیه جیر

از انتشارات

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

وزارت اقتصاد

مؤسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران

بیماری وارت
واثرات آن
بر روی
چرم

دوره رشد و توسعه مؤسسه استاندارد/۲۱۲

شماره ۴ ـ امرداد ماه ۱۳۴۵

کلیه تحقیقات و آزمایشات مربوط به آسیب شناسی وارث در آزمایشگاه چرم و پوست مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران بعمل آمده است.

مقدمه

آزمایشگاه چرم و پوست مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران با طرح و اجراء پروژه‌های مربوط به تهیه انواع چرم و پوست وجیر وهمچنین تحقیق در بیماری های دامی که اثرات آنها بر روی چرم و پوست وسالامبور باقی می‌ماند موفقیت‌های کاملی بدست آورده است.

این آزمایشگاه در قسمت تحقیقات آسیب شناسی خود کلیه بیماری‌های پوستی را بدقت مورد مطالعه قرار داده تا اثرات آن بر روی چرمهای ساخته شده معلوم و طرق مبارزه با آن مشخص گردد و بعلاوه درباره عیوب و نواقصی که در کارخانجات چرمسازی در حین عمل تولید میگردد مطالعات وتحقیقاتی انجام و با راهنمائی صاحبان کارخانجات برای رفع نواقص موجود اقداماتی بعمل آمده است. زیرا که خسارات وارده در اثر ضایعات بیماری وعوامل دیگر سالیانه بردهها میلیون ریال برآورد میشود با انجام این تحقیقات واجراء این طرحها درآمد ارزی کشور افزایش خواهد یافت و از اینجاست که اهمیت این تحقیقات و مطالعات معلوم میگردد

بیماری وارث و اثرات آن بر روی چرم نیجه یکی از این تحقیقات است.

الف ـ اولین سمینار استاندارد

صرف‌نظر از فعالیت‌های مطبوعاتی کار بسیار جالب توجهی که در زمینه معرفی مؤسسه استاندارد و فعالیت‌های آن بویژه برای مسئولین، متخصصین، اساتید دانشگاه و صاحبان صنایع و اصناف انجام می‌شود برپائی اولین سمینار استاندارد در سال ۱۳۴۵ با حضور نخست وزیر وقت (امیرعباس هویدا) و آقای جهانگیر گاندی رئیس وقت سازمان بین المللی استاندارد است که با توجه به تصمیمات متخذه و صدور قطعنامه پایانی سمینار در جای خود با ارزش و حائز اهمیت است. آن چنان‌که اشاره شد نتیجه این سمینار صدور قطعنامه‌ای ۲۴ ماده‌ای است که دو ماده ۲۳ و ۲۴ آن از نکات در خور توجه و مهمی برخوردار است. خلاصه و گردش کار این سمینار[1] و متن قطعنامه صادره که عیناً در مشروح مذاکرات پنجاهمین جلسه شورای عالی استاندارد لحاظ گردیده در ادامه این قسمت آورده شده است.

۱- لازم به توضیح است که سمینار یا گردهمائی‌های بین المللی دیگری در زمان مهندس شایگان تشکیل می‌گردد که برگزاری کنفرانس در زمینه محصولات کشاورزی از جمله آنها است. در این رابطه گفتنی است اهمیت کشمش در صادرات بین المللی به چنان درجه‌ای می‌رسد که کشورهای تولید کننده را به تشکیل یک مجمع یا توافق بین المللی سوق می‌دهد. بنظر می‌رسد این توافق بین المللی توسط کشور استرالیا پایه ریزی و اجرا شده باشد و پیرو همین امر در ایران نیز کنفرانسی در این زمینه برگزار می‌گردد. وجود این نوع گردهمائی‌ها و دعوت از برخی از مؤسسات معتبر خارجی در زمینه تهیه و توزیع محصولات غذایی از جمله مؤسسه مارکس اند اسپنسر به نوعی مشارکت مؤسسه استاندارد در امر بازاریابی محصولات صادراتی ایران را نشان می‌دهد که جالب توجه است. برخی مدارک مربوطه در این رابطه در بخش پیوست ارائه شده است.

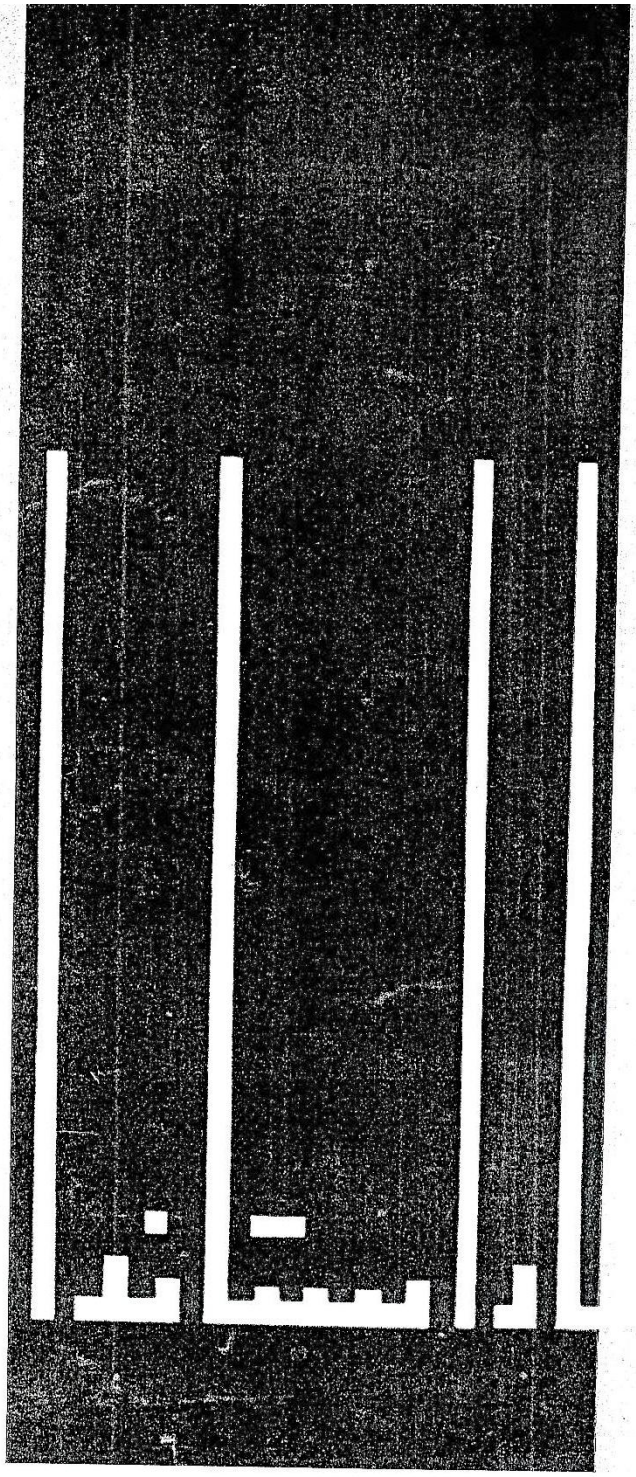
وزارت اقتصاد
استاندارد
۱۳۴۵

سر جهانگیر ساندی رئیس سازمان بین‌المللی استاندارد طی بیانائی در سمینار استاندارد اظهار داشتند :
«مرکز تحقیقات‌صنعتی کرج را که روز گذشته ملاحظه کـردم‌گذشته ازآنکه یکی ازآزمایشگاههای مجهز و کامل درکشورهای درحال توسعه است بلکه درمقایسه باسایرکشورهای توسعه یافته نیز می‌توان این‌مرکز تحقیقاتی را کاملا مجهز واز لحاظ علمی پرارزش دانست »

سازمان بین‌المللی استاندارد (ISO)

چگونه کار می‌کند؟

خشنودم که در کشور بزرگ شما هستم و فرصتی دست داده است تا بـا شما دربارهٔ سازمان بین‌المللی استاندارد که امروز به نام اختصاری خود «ISO» درسراسرجهان مشهور است گفتگو کنـم .

جناب آقای دکتر عالیخانی وزیر اقتصاد ضمن خوش آمد به جناب آقای هویدا نخست وزیر اظهار داشتند:

«استاندارد فقط برای صادرات و محصولات داخلی نیست بلکه استاندارد برای واردات هم باید وجود داشته باشد.»

جناب آقای نخست وزیر، آقای گاندی، خانم‌ها و آقایان محترم در آغاز اجازه می‌خواهم از طرف همه همکارانم از توجه خاص حضرت عالی به فعالیت‌های وزارت اقتصاد و به خصوص مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران تشکر کنم و حضورتان اطمینان دهم که همین زحماتی را که حضرتعالی قبول می‌فرمائید و به همکاران اینجانب این افتخار داده می‌شود که از نزدیک با نظریات شما آشنا شوند روح تازهٔ و فعالی در آنها می‌دمد. ما برای هماهنگی با برنامه‌های مترقی شاهنشاه آریامهر رهبر خردمند ملت ایران تصمیم گرفتیم به موازات گسترش فعالیت‌های خودمان سمینارهای سالیانه را که در مؤسسه استاندارد داشتیم وسیع‌تر کنیم. تاکنون سمینارهای سالیانه ما از رؤسای استاندارد و کارمندان قسمت‌های مختلف استاندارد تشکیل می‌شد اما امسال با توجه به فعالیت‌های جدیدی که آغاز کرده‌ایم تصمیم گرفتیم این سمینار را وسیع‌تر کنیم و در آن نمایندگان صادر کنندگان و تولید کنندگان مملکت هم شرکت داشته باشند. زیرا فقط با وجود چنین هماهنگی و همکاری ممکنست که ما بتوانیم در آتیه نزدیک به وظیفه خود که استاندارد کردن محصولات مملکت چه برای صادرات و چه برای مصارف داخلی است، عمل نمائیم. در این زمینه تاکنون ۱۶۰ کالا را استاندارد کرده‌ایم و این ۱۶۰ کالا نتیجه نزدیک به دوسال کار است در این مدت تعداد ۱۴۴۳ نفر از استادان دانشگاه و مدارس عالی مملکت و کارشناسان دستگاه‌های دولتی و کارشناسان بسیار برجسته شرکت‌های خصوصی در کمیسیون‌های ما شرکت کرده‌اند.

در بسیاری از رشته‌ها بهترین کارشناسان ما، همان کسانی هستند که سالیان دراز در یک رشته معین بازرگانی فعالیت دارند. ما در مؤسسه بین المللی استاندارد هم فعالیت نسبتاً قابل توجهی داریم و یکی از مظاهر آن حضور آقای گاندی رئیس مؤسسه بین المللی استاندارد در اینجاست.

ما در سیزده کمیته فنی بین المللی عضو هستیم و کارشناسان ما در تهیه استانداردهای بین المللی نقش مؤثری دارند و به عبارت دیگر حضور ما در مجامع بین المللی استاندارد صرفاً به خاطر این که اسم ما برده شود نیست. بلکه مایل هستیم که نظریات خود را درباره این که استاندارد بین المللی باید چه باشد اظهار کنیم، اکنون در هر زمان شصت کمیسیون استاندارد مشغول به کار است در حالی که در سال گذشته در هر زمان چهل و پنج کمیسیون کار می‌کرد به عبارت دیگر به تدریج که کار کمیسیون‌های ما تمام می‌شود کمیسیون‌های دیگری برای استانداردهای جدید شروع به کار می‌کنند. ما درنظر داریم که بازهم این ریتم را سریع‌تر کنیم و امیدواریم در سال آینده هنگامی که جناب آقای نخست وزیر افتخار گشایش سمینار استاندارد را به همکاران اینجانب خواهند داد حضورشان گزارش شود که در سال ۱۳۴۳ در هر زمان چهل و پنج کمیسیون داشتیم و سال گذشته ۶۰ کمیسیون و در سال جاری ۹۰ کمیسیون مشغول به کار است. لازم است یادآوری نمایم که استاندارد فقط برای صادرات و محصولات داخلی نیست بلکه استاندارد برای واردات هم باید وجود داشته باشد و به عبارت دیگر هر نوع کالائی را باید استاندارد بکنیم. اکنون در مورد بسیاری از کالاهای صادراتی موفق شده‌ایم که استانداردهای خودمان را اجباری اعلام کنیم و نتایج این امر هم بسیار خوب بوده است به طوری که می‌توانم حضورتان عرض کنم در حال حاضر حتی یک صادر کننده واقعی وجود ندارد با مقررات استاندارد موافق نباشد. ما امیدوار هستیم که این کار را بتوانیم وسیع‌تر کنیم و صرف‌نظر از این که نوع اقلام را بیشتر کنیم سطح استانداردها را هم تدریجاً بالا ببریم و همین موضوع باعث شده است که در داخل مملکت با استقبال شایان تقدیر صاحبان صنایع روبرو شویم. ما با کمک کارشناسی که از مؤسسه استاندارد فرانسه داشتیم یک سال تمام کار کردیم تا با اطمینان خاطر خودمان را برای روزی آماده بکنیم که مُهر استاندارد را به دست صاحبان صنایع خصوصی بدهیم. پس از این که یک سال تمام مقدمات کار به طور دقیق و قطعی آماده شد کار را از چند وقت پیش شروع کردیم و استقبالی که از ما شده بسیار زیاد است. از حضورتان پنهان نمی‌کنم که حق استفاده از مُهر استاندارد، برای مؤسسه ما خالی از منفعت هم نیست و به ما اجاز می‌دهد که تحقیقات صنعتی خودمان را بیشتر جلو ببریم. تاکنون به چند مؤسسه صنعتی مُهر استاندارد را داده‌ایم و نتایج قابل توجهی

از نقطه نظر بازار برای خود آنها داشته و هم اکنون ۲۵ متقاضی صف کشیده‌اند و منتظر هستند که محصولاتشان را آزمایش بکنیم و اگر طبق استاندارد بود اجازه استفاده از مُهر استاندارد را به ایشان بدهیم. در قسمت تحقیقات صنعتی که مورد توجه خاص حضرتعالی است و در کرج ملاحظه فرمودید اقداماتی را شروع کردیم و بعضی از آنها وارد مرحله عمل شده یعنی از صورت لابراتواری بیرون آمده و برای انتقال آنها به صنعت کوشش می‌شود آخرین اقدام ما باستحضار می‌رسانم اینست که در ایران، یکی از صنایع بسیار مهم ما صنایع فلزات گرانبها مثل طلا و نقره است که باید کارهای زیادی روی آن بکنیم. ما هیچ وقت نتوانسته‌ایم بازار قابل اطمینانی در مملکت داشته باشیم و نتوانسته‌ایم بازارهای صادراتی پیدا بکنیم زیرا مردم به عیارهای مختلفی که روی فلزات دیده می‌شد اطمینان نداشتند در حالی که صرف‌نظر از نوع فلز، این کار را واقعاً یک شاهکار صنعت دستی باید حساب کرد. یک سال و نیم است که کار می‌کنیم و فعلاً کارمان تمام شده و به زودی یعنی کمتر از چند ماه دیگر لابراتوار انگ فلزات ما شروع به کار خواهد کرد و برای کار در آزمایشگاه گروه‌های مختلفی کارآموزی کرده و تعلیم دیده‌اند ما فکر می‌کنیم یک رشته جدیدی را بتوانیم شروع کنیم. باز هم حضورتان عرض می‌کنم باستثنای امر تحقیقات صنعتی که نمی‌توانیم فکر منفعت و ضررش را بکنیم در سایر رشته‌ها وضع طوریست که در عرض چند سال آینده مقداری از هزینه‌ها از طریق فعالیت مؤسسه به ما برخواهد گشت و در این مورد می‌توانم به انگ فلزات اشاره کنم آنچه به عرض رسید خلاصه‌ایست از کارهای انجام شده و همان‌طور که قبلاً از حضورتان اجازه خواسته بودم باستحضار می‌رسانم که خط سیری را که ما در مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران داریم هم‌چنان حفظ خواهیم کرد. هربار یکی از کسانی که از نقطه‌نظر علمی در مملکت، برجسته هستند و مورد احترام همه ما می‌باشند ریاست این جلسات را به عهده می‌گیرند و ایشان هستند که این جلسات را اداره می‌کنند به همین دلیل از جناب آقای دکتر رفیعی خواهش می‌کنم که ریاست این جلسه را به عهده داشته باشند و خودشان بقیه برنامه را ادامه بدهند.

سخنان جناب آقای دکتر رفیعی ریاست سمینار استاندارد

جناب آقای نخست وزیر، جناب آقای وزیر اقتصاد، بنده از توجه و عنایتی که به کادر علمی و تحقیقاتی فرمودید و به بنده این افتخار را دادید که به عنوان رئیس جلسات در اینجا شرکت کنم سپاسگزارم. می‌خواستم با اجازه جنابعالی از سرکار خانم مهندس ضرغام تقاضا کنم به عنوان نایب رئیس تشریف بیاورند اینجا. هم‌چنین از آقای علامه به عنوان مخبر و از آقای اربابی به عنوان منشی دعوت کنم که با بنده همکاری بفرمایند. همه کسانی که اهل این مملکت هستند به فعالیت‌ها و گرفتاری‌هائی که جناب آقای نخست وزیر در کارهای روزانه دارند واقف هستند با این حال موجب نهایت افتخار برای ما خواهد بود اگر این جلسه را افتتاح بفرمایند و با بیانات شیوای خود ما را مستفیض نمایند.

اعضای هیئت رئیسه سمیناراستاندارد

افراد از راست: خانم مهندس ضرغام – دکتر رفیعی – آقای اربابی – آقای علامه حائری

در جلسه افتتاحیه سمینار استاندارد متجاوز از ۷۵۰نفر شرکت نموده بودند

÷

افراد ردیف جلو از راست: امیر عباس هویدا – دکتر عالیخانی – ناشناس – مهندس شایگان

آقای علی علامه حائری مخبر سمینار هنگام قرائت گزارش نهـائی سمینار

گزارش نهائی

سمینار استاندارد ایران

سمینار استاندارد ایران سال ۱۳۴۵
تهران از تاریخ ۴۵/۲/۲۱ تا ۴۵/۲/۳۶
گزارش کمیته تنظیم پیشنهادات نهائی
سمینار استاندارد ایران
در جلسه مورخ ۴۵/۲/۳۶

مطالعه و گردش کار

برحسب دعوت مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران اولین اجلاس سمینار استاندارد ایران، با حضور جناب آقای نخست وزیر و جناب آقای وزیر اقتصاد و شرکت سر جهانگیر گاندی رئیس سازمان بین المللی استاندارد و عده‌ای از اساتید دانشگاه تهران و کارشناسان امور اقتصادی و مالی ایران و رؤسای ادارات استاندارد استان‌ها و شهرستان‌ها و نمایندگان طبقات و صنوف مختلفی که در سراسر کشور به امر تولید و صدور و مصرف فرآورده‌های کشاورزی، دامی، صنعتی، معدنی اشتغال دارند و در ساعت ۸/۳۰ روز چهارشنبه بیست و یکم اردیبهشت ماه ۱۳۴۵ با شکوه و عظمتی کم نظیر و جلوه‌ای مخصوص بخود در سالن کنفرانس وزارت اقتصاد شکوفان گردید.

ابتدا جناب آقای وزیر اقتصاد به جناب نخست وزیر و حضار خوش آمد گفتند و سپس در مورد لزوم تشکیل سمینار استاندارد در مراکز استان‌ها و کوشش در بثمر رساندن اصولی که باعث تحول بی سابقه در تمام شئون جامعه ایرانی شده بیاناتی ایراد و در خاتمه جناب آقای دکتر رفیعی استاد دانشگاه و رئیس دانشکده دامپزشکی تهران را به سمت رئیس سمینار، به حضار معرفی و اداره جلسه را به عهده ایشان محول فرمودند.

سپس بقیه اعضاء هیئت رئیسه به شرح زیر:

۱- سرکار خانم مهندس ضرغام — نایب رئیس
۲- آقای هوشنگ اربابی — منشی
۳- آقای علی علامه حائری — مخبر
انتخاب گردیدند.

پس از استقرار منتخبین در محل جلوس هیئت رئیسه، ریاست سمینار از جناب آقای نخست وزیر استدعا نمودند که با بیانات خود سمینار را افتتاح فرمایند.

آنگاه جناب آقای نخست وزیر پشت تریبون قرار گرفته و به نام نامی شاهنشاه آریامهر سمینار را افتتاح و در زمینهٔ توسعه اقتصادی و تحقیقات صنعتی و به کار بردن ضوابط و معیارهای دقیق در تمام شئون زندگی و توجه هرچه بیشتر باصول اصیل و ملی ایران بیانات مشروح و مستدلی ایراد فرمودند.

پس از خاتمه بیانات معظم له، ریاست سمینار امتنان و تشکرات قلبی خود و حاضران را نسبت به جناب آقای نخست وزیر و جناب آقای وزیر اقتصاد که با کثرت اشتغالات در سمینار شرکت فرموده‌اند اعلام و ضمن معرفی شخصیت علمی سر جهانگیر گاندی رئیس سازمان بین المللی استاندارد از مشارالیه درخواست کردند که بیاناتی ایراد فرمایند.

سر جهانگیر گاندی در زمینه نقش استاندارد و اهمیت آن در جهان علم و صنعت سخنان مشروحی بیان داشتند که مورد توجه حاضران قرار گرفت.

پس از پایان سخنان رئیس سازمان بین المللی استاندارد ختم جلسه در ساعت ۹/۴۵ از طرف مقام ریاست اعلام گردید.

دومین جلسه سمینار در ساعت ۸/۳۰ روز پنجشنبه ۲۲ اردیبهشت ماه ۱۳۴۵ در امور استاندارد تشکیل شد. در این جلسه نقش استانداردیزاسیون در پیشرفت تولیدات مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت، به علاوه در مورد توجه بیشتر به صاحبان نخلیات و کارخانه بسته بندی خرما و اهمیت مرغوب کردن خشکبار ایران و ضروری بودن همکاری نزدیک‌تر بین تولید کنندگان و بازرگانان با مؤسسه استاندارد بیاناتی از طرف ناطقین ایراد گردید.

سپس شرکت کنندگان در جلسه با توجه به تأثیر انقلاب سپید شاه و ملت در توسعه اقتصادی کشور و رفاه عمومی و نکاتی که جناب آقای نخست وزیر و جناب آقای وزیر اقتصاد در نخستین جلسه سمینار بدان اشاره فرمودند برنامه کار سمینار را در نیل به هدف‌های فوق تنظیم و اعضای کمیسیون‌های ده گانه مامور رسیدگی و اظهارنظر به موضوعات دستور سمینار را تعیین و انتخاب نمودند.

هیئت رئیسه، تصمیمات جلسات عمومی سمینار و هم‌چنین کمیسیون‌های ده گانه، ماحصل مطالعات و بررسی‌ها را به کمیته تدوین پیشنهادات متشکل از رؤسای کمیسیون‌ها به منظور تهیه متن پیشنهادات و قرائت آن در جلسه نهائی تسلیم داشته است.

کمیته تدوین پیشنهادات با دقت کامل در نتیجه مطالعات و بررسی‌های انجام شده، با ایمان به این که رونق اقتصادی و افزایش درآمد ملی و ترقی سطح زندگی عمومی از راه هماهنگ کردن فعالیت سازمان‌های اداری و به کار بستن ضوابط صحیح و سازگار با روح منشور انقلاب شاه و ملت سریع‌تر خواهد بود. متن تصمیمات نهائی سمینار را در یک مقدمه و ۲۴ ماده به شرح آتی تنظیم و بساحت محترم سمینار تقدیم و تصویب آن را تقاضا می‌نماید.

در کنار موضوعات و فعالیت‌های معمول و متداول مؤسسه استاندارد، خروجی این سمینار به موضوعات جدیدی اشاره دارد که به نوعی رشد و توسعه مفاهیم و فرهنگ استاندارد در کشور از آن استنباط می‌گردد. از جمله موضوعات جالب توجه این سمینار عبارتند از:

- الزام تدارک و توسعه برنامه‌های آموزشی و ترویجی در سطح کشور جهت ارتقاء امر استاندارد سازی کالاها
- اعتباربخشی بین المللی به گواهینامه‌های صادره از کشور
- رعایت شرایط اقلیمی و امکانات منطقه‌ای در تدوین استانداردهای مربوطه
- حذف موانع گمرکی در صادرات کالاهای استاندارد شده
- ارائه کمک‌های فنی و تشویقی از سوی مؤسسه استاندارد به تولید کنندگان و صادر کنندگان خشکبار
- کنترل واردات و جلوگیری از ورود کالاهای پایین‌تر از استاندارد ملی
- تقویت تدوین و اجرای استانداردهای مواد غذایی
- استاندارد سازی مواد اولیه قالی و فرش
- الزام خریدهای دولتی از کالاهای استاندارد شده
- ضرورت ایجاد تشکل‌های غیردولتی مانند کانون استاندارد

متن کامل قطعنامه سمینار استاندارد در مشروح مذاکرات پنجاهمین جلسه شورای عالی استاندارد آورده شده است.

وزارت اقتصاد

شورای عالی استاندارد (۱)

متن قطعنامه سمینار استاندارد

((متن پیشنهـــادات))

بنام خدا

شرکت کنند گان در سمینار استاندارد ایران ، با اعتقاد راسخ باصول انقلاب شاه و ملت که اصول مکمل قانون اساسی و ضامن عظمت و سعادت و رفاه ملت ایران میباشد والهام از افکار بلنـد رهبر خرد مند ملت ایران ، از تاریخ بیست و یکم تابیست وششم اردیبهشت ماه ۱۳۴۵/ مسائل و مشکلاتی که در راه استاندارد کردن کالاها و اجرای استانداردهای تعیین شده در زمینه‌های مختلف تولید و بازرگانی داخلی و کالاهای صادراتی وجـود داشته در کمیسیون های مختلف باعلاقمندی کامل طی جلسـات مرتب صبح و عصر مورد مطالعه و امعان نظر قرار داده است .

نتیجتهً پس از ٦٤ ساعت بحث و مذاکره در پیرامون سنجـش کیفیات و اندازه گیری مشخصات کالاها و نقشی که تحقیقـات صنعتی در پیشرفت های علمی و صنعتی و توسعه اقتصـادی دارد پیشنهادات زیر را باتفاق آراء تصویب و لزوم توجه بـآن راتوصیه مینماید :

۱- مشروح مذاکرات پنجاهمین جلسه شورای عالی استاندارد (۱۳۴۵)

وزارت اقتصاد

شورای عالی استاندارد

۱ــ ضروری بودن تشکیل سمینار درمراکز استانها رابمنظور بالا بردن سطح فرهنگ اهالی نسبت بمزایای استاندارد کردن کالاها و تاثیر آن در رونق اقتصادی وگسترش فعالیتهای صنعتی توصیه مینماید .

همچنین سمیناراعتقاد دارد که باتشکیل سمینار درسال ۱۳۴۵ درشهرستانهای تبریز ، کرمان ، مشهد و مطالعه دراستاندارد های لوازم مکانیکی ، صنعت فرش ، انواع خشکبار ، امکان هرگونه فعالیت وسیعتربرا درمناطق مزبور برای سال جاری وسالهای آینده تامین مینماید .

۲ــ کوشش مستمر و دائم درتوسعه استاندارد کردن کالاها وراهنمائی تولیدکنندگان درتهیه کالاها بر طبق مشخصات استاندارد های تعیین شده وآشنائی مصرف کنندگان بمزایای مهراستاندارد ایران .

۳ــ اتخاذ تدابیر لازم درمورد توسعه شعب استاندارد در شهرستانها و تجهیز آزمایشگاههای تشخیص مشخصات استاندارد کالاها درمراکز تولید وبنادر و مرزها و تکمیل و گسترش آزمایشگاههای تحقیقات صنعتی .

وزارت اقتصاد

شورای عالی استاندارد

۴ــ کوشش در مرغوب کردن فرآورده های کشور وجلب اطمینان بیشتر مصرف کنندگان از راه تجدید نظر در استانداردهای تعیین شده و برقراری ضوابط جدید بر مبنای ملاک ها و مقیاس هائی که متناسب با پیشرفت و بهبود محصول باشد .

۵ــ اقدام لازم درمراجع استاندارد بین المللی بمنظور تثبیت ارزش گواهینامه استاندارد ایران در بازارهای جهانی .

۶ــ اتخاذ تدابیر لازم در استفاده از نظریات صاحبان صنایع و تولید کنندگان مقیم شهرستانها که در تولید بعضی از کالاها تخصص دارند و رعایت شرایط مهارتهای محلی در تدوین و تدوین استاندارد کالاها .

۷ــ ایجاد یک سیستم همکاری و هماهنگی بین مؤسسه استاندارد واداره کل گمرک درمورد قبول درجات استاندارد کالاها از نظر تعرفه گمرکی وعدم بازرسی مجدد نسبت بکالاهای صدوری که دارای گواهینامه استاندارد میباشد .

۸ــ تأسیس انبارهای استاندارد دربنادر و مرزهای خروجی کشور و اقدام بعضد عفونی کالاهای صادراتی بامتدهای علمی و بهداشتی .

وزارت اقتصاد

شورای عالی استاندارد

۹ــ لزوم تاسیس کارخانه بسته بندی خرما در شهرستان جهرم و سایر مراکز عمده تولید خرما وکوشش در اجرای استاندارد های تعیین شده و توجه بمقامات ذیصلاحیت در اعطای کمک‌های مالی باصاحبان نخلیات و کارخانه های بسته بندی بمنظور بالا بردن مرغوبیت محصول مزبور و توسعه نخلیات و تکمیل و تجهیز ماشین‌های بسته بندی خرما.

۱۰ــ توجه به‌تهیه و اجرای طرح اصلاح و بهبود باغات میوه و سبزی و راهنمائی باغداران در تهیه میوه های مرغوب مورد احتیاج کارخانه های کنسرو سازی و اتخاذ تدابیر لازم در ایجاد یك واحد تولیدی بمنظور تهیه قوطی های مورد احتیاج کارخانه کنسرو کشور برابر مشخصات استاندارد تعیین شده.

۱۱ــ اتخاذ تدابیر لازم نسبت بدرجات استاندارد محصول کنیرا و اجازه صدور نسبت بدرجاتی که مصارف صنعتی دارد.

۱۲ــ ضروری بودن ادامه کمك های فنی وتکنیکی وسیاست ارشادی موسسه استاندارد درمرغوب کردن محصول خشکبار ایران و لزوم برقراری جایزه صادراتی نسبت به کشمش های شسته درجه ۱ و ۲ بمنظور تشویق تولید کنندگان محصول مزبور.

۱۳ــ استقرار سیستم صحیح اصلاح باغات انگور در مراکز

وزارت اقتصاد

شورای عالی استاندارد

تولید و اعطای وام دراز مدت بباغداران محصول مزبور بمنظور تهیه نهال های مرغوب از طرف سازمان های ذیصلاحیت .

۱۴ــ لزوم توجه به تهیه نهال مرغوب و اصلاح و بهبود محصول زردآلو و اقدام همه جانبه سازمان های ذیصلاحیت در ریشه کن کردن آفات و امراض نباتی در سطح باغات میوه مزبور .

۱۵ــ الزامی کردن استاندارد نخ دوختنی و کنترل مشخصات محصول کارخانه های کشور بر طبق استاندارد های تهیه شده .

۱۶ــ لزوم تطبیق مشخصات کالاهای وارداتی با استاندارد های ایران و جلوگیری از ورود کالاهائیکه مشخصات آن پائین تر از استاندارد ایران میباشد .

۱۷ــ اقدام عاجل در الزامی کردن اجرای استاندارد مواد غذائی بمنظور تأمین بیشتر بهداشت و سلامت عمومی و لزوم مراقبت وسیع تر در تهیه آنها براساس استاندارد های تعیین شده وجلوگیری از زیان های جانی ومالی افراد جامعه از راه تدوین مقررات قانونی .

۱۸ــ بالا بردن سطح استاندارد صابون ها و پودرهای پاک کننده و لزوم اجرای استاندارد های تهیه شده بمنظور بهبود و مرغوبیت بیشتر تولیدات داخلی .

وزارت اقتصاد

شورای عالی استاندارد

۱۹ــ لزوم اجرای استاندارد مواد سمی و جشره کنترل دائمی و مراقبت در مصرف اکثر مواد سمی که برای تهیه آن بکار میرود.

۲۰ــ کوشش در تعیین استاندارد مواد اولیه قالی کاز اقلام مهم صادراتی میباشد و وزارت در صادرات فرش از طریق دادن مهر استاندارد به منظور حفظ بازار قالی ایران در خارج از کشور.

۲۱ــ تهیه لوایح قانونی و اتخاذ تدابیر لازم در تعیین عیار رسمی مصنوعاتیکه از فلزات گرانبها در کشور ساخته میشود و دایر نگاری آنها در سراسر کشور.

۲۲ــ تشکیل شرکت سهامی تولید و توزیع از صاحبان کارگاههای وسایل سنجش بمنظور تاسیس یک واحد تولیدی متناسب با پیشرفت های علمی، و بهبود وضع تولید این رشته از صنعت از راه بکار بستن آخرین اصول فنی و صنعتی و اصلاح قانون اوزان و مقیاسها و انطباق آن با تحولات و پیشرفتهای جامعه ایرانی و تعمیم بازرسی نسبت به کلیه وسائل سنجش و اندازه گیری که در رشته های مختلف تجارت و صنعت و تحقیقات علمی بکار

وزارت اقتصاد

شورای عالی استاندارد

برده میشود .

۲۳ــ پیشنهاد صدورتصویبنامه از هیئت محترم وزیران مبنی برانجام خریدهای دولتی از بین انواع فرآورده های استاندارد شده بمنظور گسترش استاندارد کردن کالاها و بهبود تولیدات در سراسر کشور .

۲۴ــ ضروری بودن تشکیل کانون استاندارد بمنظور برقراری تفاهم و آشنائی بین تولید کنندگان و بازرگانان و مصرف کنندگان و آگاه ساختن آنان به پیشرفت هائی که زمینه استاندارد کردن کالاها حاصل میگردد و بالا بردن سطح اطلاعات اعضاء بوسیله انتشار مطالب علمی و اقتصادی درنشریات کانون و بررسی مسائل مربوط بامور استاندارد یزاسیون درکنفرانس های هفتگی .

سپس قطعنامه سمینار که مشتمل بر یک مقدمه و ۲۴ ماده است برای گذاشته شد و باتفاق آراء به تصویب رسید .

جناب آقای وزیر بچون وقت تمام شده است لذا ختم جلسه اعلام میشود و اتخاذ تصمیم نسبت به بقیه دستور به جلسه بعد موکول میگردد .

جلسه درساعت ۱/۲ ۱۰ ختم گردید .

دبیرشورای عالی استاندارد ــ علی علامه حائری

ماده ۲۴ قطعنامه سمینار استاندارد اشاره به مجمعی به نام کانون استاندارد دارد که بسیار جالب توجه است.

تشکیل کانون استاندارد را شاید بتوان اولین حرکت در جهت تأسیس مؤسسات غیردولتی در زمینه توسعه استانداردسازی در کشور قلمداد کرد. طرح تشکیل کانون استاندارد و هم‌چنین طرح اساسنامه آن را نیز می‌توان در دستورکار پنجاهمین جلسه شورای عالی استاندارد در مهرماه ۱۳۴۵ ملاحظه کرد. با ملاحظه اساسنامه کانون استاندارد مشاهده می‌شود که اساساً هدف این کانون ارائه برنامه‌های اطلاع رسانی، آموزشی و ترویجی است و نکته مهم دیگر اینکه اعضاء کانون از شخصیت‌های علمی، تحقیقاتی، تخصصی و مراکز تولیدی و تجاری انتخاب می‌شوند. مدارک مربوط به معرفی کانون و اساسنامه آن در ادامه ارائه شده است. پیرو تحقیقات انجام شده در این رابطه، متأسفانه علیرغم اهمیت موضوع هیچ‌گونه مستندات یا فعالیتی در این زمینه مشاهده نشد و به نظر می‌رسد این موضوع مهم دچار فراموشی و بی توجهی مسئولین وقت شده باشد.

کانون استاندارد ایران

مؤسسهٔ استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران بمنظور جلب همکاری صمیمانه تولیدکنندگان، مصرف‌کنندگان و تکنولوژیستهای کشور برای حمایت از برنامه های سازندهٔ خود درامر استاندارد کردن کالا ها و یا بعبارت دیگر برای تشکیل گروه شایسته ای از صاحبان نظر و اهل فن در امور استاندارد کردن بااستفاده ازتجارب گروه مشابه در دیگرکشورها ،کانون استاندارد ایران را تأسیس کرد .

هدفهای کانون

- بالابردن سطح آگاهی مصرف‌کنندگان و تولید کنندگان کشور از اصول ، هدفها وفواید استاندارد
- تبلیغ ارزش استاندارد کردن درمیان تولید کنندگان صنعتی وکشاورزی وارشاد آنان در راه بالابردن میزان تولید وبهبود کیفیت کالا
- ترغیب جامعهٔ بازرگانان (صادرکنندگان وواردکنندگان) بهاستفاده از استانداردها بعنوان افزارهای مدیریت بمنظور تقلیل هزینهٔ پرسنل ،تسهیل مبادلهٔ کالا ،جلب اعتماد مصرف‌کننده ودرنتیجه بالابردن میزان فروش
- تسهیل بازاریابی ،گسترش بررسیهای اقتصادی وپژوهشهای علمی و صنعتی
- ایجاد امکاناتی ،مانند سخنرانی ،سمینار ،جلسات بحث و مذاکره ،انتشار نشریات نشان دادن فیلم ، دیدن کارخانه ها ، آزمایشگاهها وغیره ،کمبوسیلهٔ آنها اعضای کانون بتوانند نظرات وحاصل تجاربشان را مبادله کنند
- بالابردن سطح استفاده ازاستانداردهای بین‌المللی ازطریق شرکت فعالانهٔ مؤسسهٔ استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران درمجامع جهانی استاندارد ازقبیل ISO و IEC

وزارت اقتصاد

مؤسسه استاندارد ایران

اساسنامه کانون استاندارد[1]

فصل اول ــ کلیات

ماده ۱- با الهام از نیات و افکار مترقی شاهنشاه آریامهر کانون استاندارد که جمعیتی فرهنگی و فنی و اقتصادی و فاقد جنبه انتفاعی می‌باشد به منظور اشاعه استاندارد کردن کالاها و ارشاد تولید کنندگان و بازرگانان در جلب اطمینان مصرف کنندگان و تهیه بازارهای مطمئن از راه به کار بستن اصول علمی و فنی استانداردیزاسیون و استفاده از نظریات و تجربیات شخصیت‌های علمی و اقتصادی در راه پیشرفت مقاصد مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران و برنامه‌های رفاه اقتصادی و اجتماعی کشور برای مدت نامحدود تأسیس می‌شود.

ماده ۲- مرکز کانون فعلاً شهرصنعتی کرج محل باشگاه مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران می‌باشد و عند الاقتضاء ممکن است مرکز آن به تهران منتقل گردد.

ماده ۳- کانون به هیچ حزب و جمعیتی اعم از سیاسی و مذهبی وابستگی ندارد و فعالیت آن در حدود مقررات جاری کشور صرفاً جنبه علمی و فنی و اقتصادی خواهد بود.

ماده ۴- هدف‌های کانون عبارتست:

الف ــ مطالعات علمی در رشته‌های مختلف تولید و اظهارنظر مشورتی در مسائل استاندارد کردن کالاها.

ب ــ تشکیل مجالس و سخنرانی علمی و فنی و دعوت از شخصیت‌های فرهنگی و اقتصادی و افراد کاردان و دانشمند ایرانی و خارجی به منظور ایراد سخنرانی در مجالس مزبور.

پ ــ نمایش فیلم‌های علمی و فنی که در ترویج و توسعه استاندارد کردن کالاها مؤثر و مفید می‌باشد.

ت ــ تهیه وسائل بازدیدهای علمی از مراکز تولید کشاورزی و صنعتی کشور به منظور مشاهده روش‌های صحیح استاندارد کردن و طبقه بندی و بسته بندی کالاها.

ث ــ ارشاد طبقه تولید کننده به لزوم اجرای اصل تولید در جهت تأمین احتیاجات جامعه و آشنا ساختن عامه مردم به اصول و قوائد استانداردیزاسیون از راه نشر مقالات و مجلات علمی.

ج ــ جمع آوری آمار و اطلاعات علمی و فنی که در نیل به هدف‌های استاندارد کردن کالاها مؤثر باشد و اقدام به انتشار آنها.

چ ــ سعی در پیشرفت برنامه‌های ترویجی مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران و هدایت صادر کنندگان کالاهای صادراتی در تهیه کالاهائی که متناسب با شرایط تقاضای بازارهای خارجی باشد.

فصل دوم ــ عضویت در کانون

ماده ۵- اعضای کانون از سه گروه تشکیل خواهد شد:

الف ــ اعضای ممتاز: شخصیت‌های برجسته علمی و فنی و اقتصادی و هم‌چنین کسانی که به تشخیص رئیس مجامع عمومی کانون خدمت ارزنده‌ای در امور استاندارد کالاها انجام داده باشند.

ب ــ اعضای رسمی: متخصصین مواد غذائی و دامی و فنی و هم‌چنین افرادی که حداقل دارای تحصیلات لیسانس در امور فنی و کشاورزی و اقتصادی از دانشکده‌ها و آموزشگاه‌های داخلی و خارجی می‌باشند.

ج ــ اعضای وابسته: مؤسسات تولیدی و تجاری و صنعتی و معدنی و شرکت‌های تعاونی توزیع و مصرف مدیران کارخانه‌ها و کارگاه‌ها و هم‌چنین کسانی که اطلاعات و تجارب علمی و فنی در امور استاندارد کالاها دارا می‌باشند.

۱- بایگانی سازمان ملی استاندارد ایران

ماده ۶- برای عضویت کانون تنظیم درخواست عضویت و معرفی دونفر از معتمدین کانون ضروری می‌باشد. برگ درخواست عضویت در کمیسیون تشکیلات رسیدگی خواهد شد و اتخاذ تصمیم در پذیرش اعضاء با دبیر کانون خواهد بود و دبیر کانون در رد یا قبول درخواست‌های عضویت مختار است.

ماده ۷- حق عضویت سالیانه کانون اختیاری بوده و بستگی به درجه علاقمندی عضو دارد ولی در هر حال مبلغ حق عضویت سالیانه اعضای رسمی از شش هزار ریال و اعضای وابسته از دوازده هزار ریال نباید کمتر باشد.

ماده ۸- اعضای کانون از مزایای زیر برخودار خواهند شد:

اول ـ مطالعه کتب و مجلات علمی و فنی مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران با رعایت مقررات کتابخانه مؤسسه.

دوم ـ خریداری جزوه‌های استاندارد کالاهای داخلی از دبیرخانه کانون با پرداخت ۵۰٪ قیمت تمام شده.

سوم ـ اعضائی که حق عضویت سالیانه آنها از دوازه هزار ریال بیشتر می‌باشد می‌توانند هرساله تا پنجاه جلد از انتشارات مؤسسات استاندارد خارجی را به تشخیص دبیرخانه کانون مجاناً از کانون دریافت دارند.

چهارم ـ شرکت در مجالس معارفه با شخصیت‌های علمی استاندارد بین المللی و حضور در سمینارهای استاندارد که در کشور ایران تشکیل می‌شود برحسب دعوت دبیر کانون.

ماده ۹- در موارد زیر عضویت در کانون خاتمه خواهد یافت:

۱- انحلال کانون

۲- استعفای کتبی از عضویت کانون

۳- عدم پرداخت حق عضویت سالیانه در صورتی که سه نوبت متوالی کتباً مطالبه شده باشد.

۴- سلب صلاحیت عضو به جهات قانونی

فصل سوم ـ ارکان کانون

الف ـ مجامع عمومی

ب ـ دبیرکل

ج ـ خزانه دار

د ـ بازرس

مجامع عمومی:

ماده ۱۰- مجمع عمومی عادی کانون که سالی یک مرتبه در تیر ماه هر سال با شرکت یک پنجم اعضای رسمی و وابسته حاضر در تهران تشکیل می‌شود دارای وظائف زیر می‌باشد:

۱- اظهارنظر نسبت به گزارش سالانه دبیرکل و رسیدگی و تصویب ترازنامه

۲- انتخاب دبیرکل و خزانه دار و معاونان دبیرکل

۳- مطالعه و توصیه در اصول همکاری بین مؤسسات تولیدی و تجاری در پیشرفت برنامه‌های توسعه و ترویج استاندارد و افزایش تولید.

۴- فراهم آوردن زمینه مطالعه در مسائل علمی و فنی از طریق تشکیل کمیته‌های تحقیقات، اقتصادی، صنعتی، کشاورزی، حقوقی و کوشش در به ثمر رساندن توصیه‌ها و نظریات علمی آنها.

۵- تغییر اساسنامه در انحلال کانون و انتخاب یا تغییر مدیر یا مدیران.

ماده ۱۱- مجمع عمومی فوق العاده بنابه تصمیم دبیرکل و یا بنابه درخواست کتبی سی درصد از اعضای رسمی و وابسته کانون تشکیل خواهد شد.

تبصره ۱- در صورتی که مجمع عمومی فوق العاده بنابه درخواست اعضای رسمی و وابسته کانون باشد باید مشروح دستور مجمع یک ماه قبل از تشکیل جلسه به دبیرکل تسلیم گردد.

تبصره ۲- برای تشکیل مجامع عمومی فوق العاده حضور پنجاه درصد از اعضای رسمی و وابسته ضروری می‌باشد.

ماده ۱۲- تاریخ و محل انعقاد جلسات مجامع عمومی با ذکر دستور جلسات بیست روز قبل از تشکیل جلسه وسیله دبیرکل در دو نوبت هر نوبت به فاصله هشت روز در یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار آگهی خواهد شد.

ماده ۱۳- تصمیمات مجامع عمومی با اکثریت نصف به علاوه یک عده حاضر در جلسه معتبر می‌باشد و در صورت تساوی آراء، رأی رئیس جلسه قاطع خواهد بود.

تبصره ۱- در صورتی که برای تشکیل هر یک از مجامع عمومی عده شرکت کنندگان در جلسه به حد نصاب مصرحه در این اساسنامه نرسیده باشد تاریخ تشکیل مجمع برای بیست روز دیگر تجدید و مراتب آگهی و در روز مقرر جلسه مجمع عمومی عادی بدون رعایت حدنصاب مقرر در ماده ۱۰ و جلسه مجمع عمومی فوق العاده با شرکت یک چهارم اعضاء اصلی و وابسته تشکیل خواهد شد.

تبصره ۲- در صورتی که عده شرکت کنندگان در جلسه مجمع عمومی فوق العاده از یک چهارم اعضاء اصلی و وابسته کمتر باشد دستور جلسه مسکوت خواهد ماند.

تبصره ۳- طریقه اخذ رأی در جلسات عمومی عادی و فوق العاده برحسب تصمیم رئیس جلسه تعیین و قبل از اخذ رأی اعلام خواهد شد.

ماده ۱۴- ریاست مجامع عمومی و اداره جلسات با رئیس هیئت مدیره و مدیرعامل مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران خواهد بود و در غیاب او به یکی از معاونان مؤسسه که وسیله مدیرعامل مجمع معرفی می‌گردد محول خواهد شد.

دبیرکل:

ماده ۱۵- دبیرکل بنابه توصیه رئیس مجامع عمومی از بین ۵ نفر از صاحب منصبان عالی رتبه مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران که به مجمع عمومی عادی معرفی خواهد شد انتخاب می‌گردد.

تبصره ۱- دبیرکل دارای دو معاون (معاون اقتصادی و فنی و معاون اداره امور کنفرانس‌ها و خدمات عمومی) خواهد بود که معاونان مزبور وسیله مجمع عمومی انتخاب خواهند شد.

تبصره ۲- دبیرکل و معاونان او برای مدت یک سال انتخاب می‌شوند و پس از پایان مدت ممکن است مجدداً به سمت مزبور منصوب شوند.

ماده ۱۶- وظائف دبیرکل به قرار زیر است:

- *ریاست امور اداری کانون*
- *جلب توجه مجمع عمومی به هر امری که به نظر او در پیشرفت هدف‌های کانون مؤثر و مفید می‌باشد.*
- *تقدیم گزارش سالانه از چگونگی فعالیت کانون به مجمع عمومی*
- *تهیه طرح‌ها در زمینه تحقیقات علمی و فنی استاندارد کردن کالاها به منظور تسلیم به مجمع عمومی*
- *اتخاذ تصمیم در مورد تقاضای داوطلبان عضویت در کانون*
- *تقاضای تشکیل مجمع عمومی فوق العاده و اعلام تاریخ تشکیل جلسات مجامع و اجرای مصوبات مجامع*
- *نظارت در وصول حق عضویت و مخارج کانون*
- *ترتیب سخنرانی‌های علمی و فنی و انتشار نشریات و مقالات و هرگونه اقدامی که به موجب این اساسنامه مجاز و مختار می‌باشد.*

خزانه دار:

ماده ۱۷- کانون دارای یک نفر خزانه دار خواهد بود که وسیله مجامع عمومی عادی برای مدت یک سال انتخاب می‌شود. تجدید انتخاب خزانه دار پس از پایان مدت مانعی نخواهد داشت.

ماده ۱۸- تنظیم اسناد و نگهداری حساب‌ها و ثبت دفاتر محاسباتی کانون و تهیه بودجه و ترازنامه سالیانه و جوابگوئی در قبال اموال و تعهدات کانون از وظائف خزانه دار خواهد بود.

تبصره ـ خزانه دار می‌تواند برای انجام وظائفی که به عهده دارد تا دو نفر معاون که بامور مالی و محاسباتی آشنائی داشته باشد از بین اعضاء کانون با موافقت رئیس مجامع عمومی انتخاب نماید.

بازرس:

ماده ۱۹- کانون دارای یک نفر بازرس می‌باشد که از طرف رئیس مجامع عمومی برای مدت یک سال انتخاب می‌شود پس از پایان مدت ممکن است مجدداً به سمت مزبور منصوب گردد.

ماده ۲۰- رسیدگی به حساب‌های کانون و ترازنامه و تهیه گزارش برای مجمع عمومی و هم‌چنین مراجعه به دفاتر و اسناد محاسباتی بدون این که در امور اجرائی کانون مداخله‌ای به عمل آید از وظائف بازرس می‌باشد.

فصل چهارم ـ مقررات مختلف

ماده ۲۱- رئیس مجامع عمومی ریاست فائقه بر کانون خواهد داشت بدین لحاظ دبیرکل و خزانه‌دار ازنظر تحقق اصول کلی برنامه‌های استاندارد کردن کالاها و مقاصدی که مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران در اجرای برنامه‌های رفاه اقتصادی کشور به عهده دارد موظف به اجرای توصیه‌های او می‌باشند.

ماده ۲۲- سال مالی کانون از اول فروردین ماه هر سال شروع و در آخر اسفندماه همان سال خاتمه می‌پذیرد.

ترازنامه هر سال باید حداکثر در نیمه دوم خرداد ماه تهیه و به بازرس تسلیم شود تا در نیمه اول تیرماه برای تسلیم به مجمع عمومی آماده گردد.

ماده ۲۳- کلیه چک‌ها و اسناد و قرارداد نامه‌ها با امضای مشترک دبیرکل و خزانه‌دار معتبر و قابل پرداخت و اجراء خواهد بود.

تبصره ـ در صورت تغییر دبیرکل و خزانه دار مادام که امضاء مجاز جدید معرفی نشوند صاحبان امضاء قبلی حق امضاء خواهد داشت و امضاء آنها در ذیل چک‌های بانک و اوراق مالی معتبر خواهد بود.

ماده ۲۴- هرگونه وجوهی که به صندوق کانون پرداخت شود رسید آن با امضای خزانه دار به پرداخت کننده تسلیم خواهد شد.

تبصره ـ کلیه قبوض حق عضویت و وجوه دریافتی صندوق باید در همان روز در دفاتر محاسباتی کانون ثبت گردد.

ماده ۲۵- دبیرکل در مقابل محاکم و مراجع قضائی و دولتی و اشخاص حقیقی و حقوقی نماینده رسمی کانون شناخته می‌شود و برای حفظ حقوق کانون حق انتخاب وکیل و هرگونه اقدام قانونی را دارا می‌باشد.

ماده ۲۶- خدمات دبیرکل و معاونان او و خزانه دار و بازرس افتخاری خواهد بود ولی دبیرکل می‌تواند برای انجام امور اداری و حسابداری و امور دیگر با کسب موافقت کتبی رئیس مجامع عمومی حق الزحمه‌ای باشخاص که جهت انجام امور فوق به کار می‌گمارد پرداخت نماید.

از دیگر فعالیت‌های عمومی که از مؤسسه استاندارد در زمینه ارائه فعالیت‌های خود دیده می‌شود می‌توان به برپایی و تشکیل غرفه استاندارد در سال ۱۳۴۴ اشاره کرد. این موضوع در سی و پنجمین جلسه شورای عالی استاندارد قابل ملاحظه است. گفتنی است برپایی و تشکیل غرفه استاندارد در شهرستان‌ها نیز صورت می‌گیرد که نمونه‌ای از آن در عکس زیر مشاهده می‌شود.

شورای عالی استاندارد

مذاکرات شورای عالی استاندارد

در جلسه پنجشنبه اول مهر ماه / ۱۳۴۴

سی و پنجمین جلسه شورای عالی استاندارد در ساعت ۵ ½ بعد از ظهر روز پنجشنبه ۴۴/۷/۱ به ریاست جناب آقای دکتر علینقی عالیخانی وزیر محترم اقتصاد و با حضور اعضای زیر:

۱ـ	آقای دکتر منوچهر تسلیمی	استاد دانشگاه تهران
۲ـ	" کریم گودرزی	مدیر کل وزارت کشاورزی
۳ـ	" ابوالقاسم لاجوردی	نماینده اطاق صنایع
۴ـ	" مهندس رضا شایگان	مدیر عامل مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران
۵ـ	" عبدالحسین گیتی	معاون مالی و اداری و عضو هیئت مدیره مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

تشکیل گردید.

آقای دکتر کاوه نرمانفرمائیان نماینده اطاق بازرگانی تهران و آقای دکتر سهراب فیروزیان معاون وزارت آبادانی و مسکن بعلت شرکت در کمیسیون مربوطه با اطلاع قبلی در جلسه حاضر نشده بودند.

پس از رسمیت یافتن جلسه دستور جلسه بشرح زیر مطرح ومورد مذاکره قرار گرفت.

۱ـ تقاضای اجازه پرداخت هزینه غرفه استاندارد در نمایشگاه دائمی وزارت اقتصاد موضوع نامه شماره ۶۸۴۱ـ ۴۴/۶/۲۱ مؤسسه و موافقت با انجام ساختمان غرفه بطور امانی از لحاظ فوریت امر.

شورای عالی استاندارد

جناب آقای وزیر : با توجه به اینکه آقایان استحضار دارند وزارت اقتصاد اقدام به ایجاد یک نمایشگاه دائمی نموده که مرتباً از تولیدات کالاهای ایرانی و خارجی و تبلیغات لازم نمایشگاههائی تشکیل میدهد که قرار است تا اوائل آبانماه آماده شده و یک سری کالاهای تجاری بنمایش گذارده شود چون مؤسسه استاندارد باید کارهای خود را برای نشان دادن به تجار و نمایندگان خارجی عرضه کرده و آنها را با اصول استاندارد بیزاسیون کالاها در ایران آشنا سازد درنظر گرفته نمایشگاهی تشکیل دهد مؤسسه استاندارد طی نامه شماره ۶۸۴۱-۱ ۴۴/۷/۲۱ تقاضای پانصد هزار ریال اعتبار از وجوه درصدها را نموده که بعقیده بنده باید مؤسسه استاندارد سعی کند کمتر از مبلغ مزبور بمصرف برساند البته این مبلغ به حساب کمبودهای احتمالی که در دستور گذاشته اند خواهند گذاشت تا بمرور بمصرف برسانند و چون مدت زمان خیلی کم است در دستور هم پیشنهاد شده که بطور امانی عمل شود اگر آقایان موافق هستند مؤسسه استاندارد اقدام نماید .

مخالفی ابراز نشد بنابراین ماده اول بتصویب رسید .

ب ـ ماهنامه استاندارد

در کنار تمامی فعالیت‌های اطلاع رسانی و ترویجی اشاره شده بی‌تردید مطمئن‌ترین حضور مؤسسه استاندارد در یک فعالیت مستمر مطبوعاتی را می‌توان به چاپ و انتشار منظم ماهنامه استاندارد در سال ۱۳۴۶ نسبت داد. برخی از صفحات اولیه و اطلاعاتی این ماهنامه[1] در ادامه این قسمت ارائه شده است.

ماهنامه استاندارد

زیر نظر هیئت تحریریه

شماره ۱ سال اول شهریور ماه ۱۳۴۶

از انتشارات

اداره روابط عمومی و انتشارات

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

در این شماره

بازدید جناب آقای دکتر عالیخانی وزیر محترم اقتصاد از مؤسسه	۱
اهمیت مهر استاندارد	۲
نمونه گیری از محصولات صنعتی و کشاورزی	۷
تأثیر محصولات کشاورزی استاندارد شده در توسعه بازارهای داخلی و خارجی	۱۵
تقویم	۱۹
بررسی اقتصاد جهان	۲۶
گفتگوئی با آقای زرین‌نام درباره استاندارد میوه صنعتی	۳۲
لزوم نظارت بر کیفیت کالاهای صادراتی	۳۸
انیشتن و فرضیه نسبی	۴۱
بروشورهای چاپ شده	۴۴

۱- متأسفانه بسیاری از ماهنامه‌های استاندارد مربوط به سالیان گذشته از بین رفته و در مؤسسه استاندارد موجود نمی‌باشد لیکن تعدادی از آنها در کتابخانه شخصی آقای دکتر ذاکری که مدتی رئیس اداره روابط عمومی و امور بین الملل بوده‌اند پیدا شد که مورد بهره برداری قرار گرفت.

ماهنامه استاندارد

زیرنظر: نصرالله سلطانی

شماره ۲ سال اول مهرماه ۱۳۴۶

از انتشارات

ادارهٔ روابط عمومی و انتشارات

در این شماره

عنوان	نویسنده	صفحه
اهمیت استاندارد در توسعه صنایع	مهندس رضا شایگان	۱ – ۱۶
اهمیت استاندارد کردن کالاهای صنعتی در پیشرفت صنایع	دکتر حسین علیزاده	۱۷ – ۲۰
بررسی ارزش اقتصادی مصنوعات طلا و نقره در ادوار مختلف تاریخ	علی علامه حائری	۲۱ – ۲۵
استاندارد و کشاورزی	مهندس مرتضی وزیری	۲۶ – ۳۲
تقویم "قسمت ۲"	مصطفی ذاکری	۳۳ – ۳۹
نقش نظارت آماری در کیفیت کالاها	خانم دکتر واسوانی	۴۰ – ۴۴
گزارش مجمع عمومی سازمان بین المللی استاندارد	مهندس حجری	۴۵ – ۴۸
لازر اشعه شگفت انگیز	ناصر توسلی	۴۹ – ۵۴
انیشتن و فرضیه نسبی "قسمت ۲"	مهندس داریوش سیاسی	۵۵ – ۵۹
استانداردهای تازه		۶۰

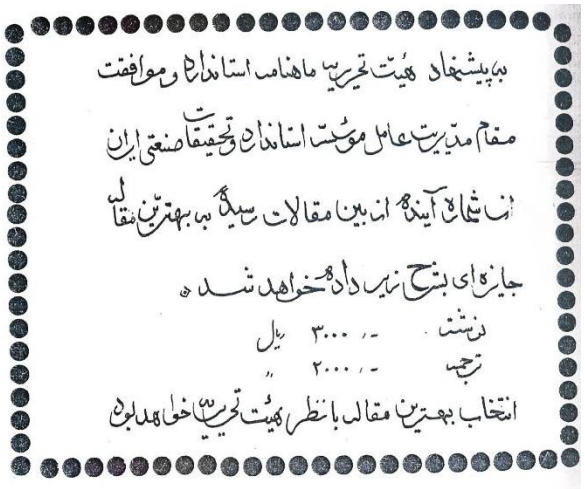

به پیشنهاد هیئت تحریریه ماهنامه استاندارد و موافقت مقام مدیریت عامل موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران از شماره آینده از بین مقالات رسیده به بهترین مقاله جایزه‌ای بشرح زیر داده خواهد شد.

نوشتن ۳۰۰۰ ریال

ترجمه ۲۰۰۰ ریال

انتخاب بهترین مقاله با نظر هیئت تحریریه خواهد بود

۳-۲-۱-۳-۲- اداره امور بین الملل

در قسمت قبل به وظایف تعریف شده و تخصصی واحد امور بین الملل اشاره شده است لیکن در این بخش سعی بر آن است تا کلیات فعالیت‌های بین المللی انجام شده در مؤسسه استاندارد مورد ملاحظه قرار گیرد.

در یک تقسیم بندی ساده می‌توان فعالیت‌های بین المللی مؤسسه استاندارد را در دهه چهل به سه بخش به شکل زیر تقسیم کرد:

الف ـ اجلاسیه‌ها و همکاری‌های بین المللی

در زمینه اجلاسیه‌های بین المللی قابل ذکر است که مؤسسه استاندارد در سال ۱۳۳۸ (۱۹۶۰) به عضویت سازمان بین المللی استاندارد (ISO) در آمد لیکن قانون عضویت مؤسسه استاندارد در سال ۱۳۴۳ به تصویب مجلس شورای ملی رسید. هم‌چنین مؤسسه استاندارد از سال ۱۳۴۳ (۱۹۶۵) به عضویت کمیسیون بین المللی الکتروتکنیک (IEC) نیز درآمده است . وسعت فعالیت‌های مؤسسه استاندارد در اجلاسیه‌های بین المللی را باید از سال ۱۳۴۵ درنظر گرفت. در این سال مؤسسه استاندارد در ۲۳ کمیته فنی ایزو فعال بوده است. هم‌چنین دبیرخانه کمیته فنی ۱۲۰ ایزو (چرم و پوست)، دبیرخانه کارگروه ۳ از کمیته فرعی ۱۲ از کمیته فنی ۳۸ (روش‌های آزمون فرش دستباف) و دبیرخانه کارگروه ۴ از کمیته فرعی ۳ از کمیته فنی ۳۴ (خشکبار) به مؤسسه استاندارد واگذار شد. نامه دبیرخانه سازمان بین المللی استاندارد درباره تشکیل کمیته فنی چرم و چگونگی گردش کار آن در ادامه ارائه شده است.

ISO

International Organization for Standardization
Organisation Internationale de Normalisation
Международная Организация по Стандартизации

GENERAL SECRETARIAT
Telephone 34 12 40 — 1, rue de Varembé, GENEVA, Switzerland — Cable address : ISORGANIZ

Our Ref. : ISO/TS/P

14 January 1965

Mr. Eng. Reza Shayegan, Director
Institute of Standards and
Industrial Research of Iran
Ministry of Commerce
P.O. Box 2937
TEHERAN

Dear Sir,

ISO/TS/P - STANDARDIZATION IN THE FIELD OF LEATHER

We have at hand your letter of 28 December last, and are most happy to learn that your standards body is at present prepared to take charge of the Secretariat of a Technical Committee set up to deal with leather.

You will find in the "Directives for the Technical Work of ISO" (document ISO/DIR (GS - 19) 19, which you certainly have in your files) full information on the creation and the operation of the ISO Technical Committees, as well as on the tasks devolving upon the Technical Committee Secretariats.

The first step to take now will be for your Institute to propose the creation of a new Technical Committee to deal with leather. The procedure to be followed and the models for the documents to be drawn up are clearly described in Section B of the Directives, pages 8 and 9, and also in models A, B, C and D, given on pages 27 to 31 of that document.

As a model pattern adapted to such a Proposal, we send you herewith a copy of the Proposal ISO/TS/P 31 circulated on 21 June 1956, (which led to the formation of Technical Committee ISO/TC 87 - Cork), and a copy of the Proposal ISO/TS/P 71 circulated on 16 October 1964.

WR/RZ

Yours sincerely,

Henry St. Leger
General Secretary ISO

Encl.

در کنار فعالیت در اجلاسیه‌های بین المللی مؤسسه استاندارد در برخی از همکاری‌های منطقه‌ای از جمله اکافه[1] (کمیسیون اقتصادی آسیا و خاور دور) در سال ۱۳۴۶ فعالیت مؤثر داشته است.

این کمیسیون وابسته به سازمان ملل متحد بوده و در سال ۱۹۴۷ به وسیله شورای اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل تأسیس شد. این کمیسیون ۲۷ سال بعد یعنی در سال ۱۹۷۴ از اکافه به اسکاپ (کمیسیون اقتصادی و اجتماعی آسیا و اقیانوسیه) تغییر نام داد. نقش اصلی اسکاپ مشارکت در ایجاد تسهیلات لازم جهت توسعه کشورهای آسیا و اقیانوسیه است. این فعالیت‌ها شامل جنبه‌های اجتماعی با تأکید بر بالا بردن سطح فعالیت‌های اقتصادی و افزایش سطح زندگی در این کشورها با توجه به شرایط داخلی و در مقایسه با سایر کشورهای جهان است. هم‌چنین این کمیسیون در زمینه گردآوری اسناد و مدارک، انجام مطالعات و تحقیقات لازم و ارائه خدمات مشاوره‌ای به دولت‌ها مسئولیت اساسی برعهده دارد و در برنامه ریزی و سازماندهی همکاری‌های فنی مشارکت داشته و عامل اجرایی طرح‌های ناحیه‌ای در این کشورها به شمار می‌رود. دو گزارش مرتبط با کنفرانس استاندارد منطقه‌ای اکافه در آذر ماه سال ۱۳۴۶ حاوی نکات قابل تأملی است.

توضیح این نکته لازم است که در گزارشات ارائه شده جهت استفاده از واژه‌های فارسی برای استاندارد و استاندارد کردن از واژه‌های استانده[2] و استاده کردن استفاده شده است.

1- Economic Commission for Asia and Far East

۲- جهت درک بهتر گزیده‌ای از مقاله آقای مصطفی ذاکری تحت عنوان استانده و استاده کردن آورده شده است.

«... واژه استانده که اخیراً در برابر کلمه استاندارد وضع شده صفت مفعولی است از مصدر استاندن که متعدی شده قیاسی استادن یا ایستادن است چنان‌که خوراندن از خوردن، شناساندن از شناختن و نویساندن از نوشتن. بنابراین استادن یعنی برپا کردن، قائم کردن، مستقیم کردن، راست و درست کردن و از کجی و انحراف بیرون آوردن و استانده یعنی به حالت قائم یا مستقیم درآمده یا راست و درست شده ...»

کنفرانس استاندارد منطقه‌ای اکافه[1]
بانکوک
۲۰ تا ۲۷ نوامبر ۱۹۶۷
برابر
۲۹ آبان تا ۶ آذر ماه ۱۳۴۶

کنفرانس استاندارد منطقه‌ای اکافه از روز بیستم تا بیست و هفتم نوامبر جاری (۲۹ آبان الی ۶ آذر ماه) در بانکوک با شرکت کشورهای افغانستان – استرالیا – ایران – سیلان – هنگ کنگ – هندوستان – اندونزی – ژاپن – کره جنوبی – مالزیا – نپال – زلاند جدید – فلیپین – ویتنام جنوبی – سنگاپور و تایلند تشکیل گردید. در این کنفرانس نماینده ایران موفقیت‌های قابل توجه‌ای بدست آورد.

از ایران آقای مهندس شایگان مدیرعامل مؤسسه استاندارد در کنفرانس شرکت داشتند. نماینده ایران پیشنهادات مفصلی به کنفرانس ارائه داد که مورد بحث و اظهارنظر گروه متخصصین و کمیته مشورتی استانداردها قرار گرفته و روی‌هم رفته بسیاری از پیشنهادات ایران به تصویب رسید.

از جمله به پیشنهاد ایران قرار شد مشخصات سازمان‌های استاندارد کشورهای عضو در کتاب واحدی چاپ شود و سپس مطالعه برای یکنواخت کردن سازمان‌ها و روش‌ها بعمل آید. هم‌چنین در مورد کمک به پیشرفت کار استاندارد در کشورهای عضو منطقه پیشنهاد ایران مورد موافقت قرار گرفت که از یک طرف کشورهای عضو به یکدیگر در این زمینه کمک و همکاری نمایند و از طرف دیگر از سازمان‌های بین المللی برای پیشرفت کار استاندارد در کشورهای منطقه کمک بگیرند. از آنجا که ایران – ژاپن و هندوستان در کار استانداردها نسبت به سایر کشورهای عضو منطقه پیشرفته شناخته شدند مقرر گردید این سه کشور متخصصین خود را در موقع لزوم در اختیار سایر کشورهای عضو قرار دهند و در ضمن فعلاً ۲۰ نفر کارآموز در این سه کشور به فراگیری اصول استاندارد مشغول شوند و به تدریج که امکانات توسعه می‌یابد این تعداد تا ۲۰۰ نفر افزایش داده شود. این امر نیز جزء پیشنهادات اساسی نماینده ایران بود.

در زمینه تبادل اطلاعات قرار شد کلیه اسناد و مدارک لازم بین کشورهای عضو مبادله گردد و چون مسأله زبان یکی از مشکلات استفاده از نشریات و گزارشات هر کشور برای کشور دیگر می‌باشد به پیشنهاد نماینده ایران مقرر شد کشورهای مربوطه نظر سفارتخانه‌های خود را برای کمک در کار ترجمه این اطلاعات جلب نمایند. نماینده ایران اطلاع دادند که از شش ماه قبل در این زمینه با وزارت امور خارجه خود مکاتبه نموده و نظر وزارت مزبور را در این زمینه جلب نموده است و اینک سفارتخانه‌های شاهنشاهی حاضرند در مواقع ضروری در کار ترجمه اطلاعات به زبان کشوری که در آنجا مقیم هستند کمک نمایند.

در زمینه احتیاجات کشورهای عضو قرار شد گروه مطالعاتی کوچکی در دبیرخانه اکافه برای این منظور تشکیل شود و نظر کشورهای عضو را بخواهد تا بعداً کمیته مشورتی و راهنمائی نسبت به آنها اتخاذ تصمیم نماید.

در زمینه همکاری‌های دستجمعی پیشنهاد ایران که مواردی برای همکاری‌های دستجمعی وجود دارد تائید اصولی شد و مقرر گردید نمایندگان شرکت کننده در کنفرانس نظر کشورهای خود را برای قائل شدن ارجحیت برای واردات کالاهائی که مُهر استاندارد دریافت داشته‌اند جلب نمایند.

ضمناً در این کنفرانس توصیه‌هائی به عمل آمد تا به تدریج روش استانداردها در کشورهای عضو هماهنگ گردد. از جمله برای دادن مُهر استاندارد حتماً باید استاندارد ملی در کشور واگذار کننده مُهر وجود داشته باشد، تولید کننده‌ای که مُهر استاندارد دریافت می‌دارد ملزم به ایجاد آزمایشگاه و تأمین متخصص برای انجام آزمایشات روزمره گردد. طریق نمونه برداری و آزمایش نمونه‌ها در مراحل مختلف تولید مشخص شود و کنترل دائمی روی تولیداتی که مُهر دریافت می‌دارند به عمل آید. تولید کننده موظف گردد در صورتی که کالا با مشخصات استاندارد تطبیق نکند خسارت خریدار را بپردازد. امتیاز واگذاری مُهر محدود به مدت زمان کمی باشد که قابل تمدید باشد و در صورت تخلف بتوان آن را معلق گذاشت یا باطل کرد. این نکات که جزء برنامه معمولی مؤسسه استاندارد ایران می‌باشد به عنوان دستورالعمل فعالیت‌های جمعی پذیرفته گردید.

۱- ماهنامه استاندارد

در مورد برچسب‌های اطلاعاتی قرار شد دبیرخانه اکافه مطالعات لازم را به عمل آورده اسناد لازم را تهیه کند و برای کشورهای عضو بفرستد و در کمیته بعدی نسبت به آنها اتخاذ تصمیم نماید.

ضمناً روش کنترل کالاهای صادراتی در ایران یک روش ابتکاری تلقی شد زیرا کالاهائی که با مُهر استاندارد ایران صادر می شود در حقیقت از تضمین این مؤسسه برخوردار است و به همین جهت از ایران تقاضا شد کتابچه‌ای راجع به چگونگی کنترل کیفیت کالا در ایران تهیه نماید و مقررات سایر کشورهای عضو منطقه را نیز بر آن ضمیمه نماید تا بعداً بتوان سیاست واحدی برای تمام کشورهای عضو منطقه اتخاذ نمود.

در این کنفرانس[1] نماینده ایران پیشنهاد کرد چون کار دبیرخانه اکافه بسیار زیاد است و ضمناً تخصص کافی در امر استانداردها ندارد گروهی از متخصصین کشورهای عضو تشکیل شود تا طرح‌های جامعی برای پیشرفت استاندارد در منطقه اکافه تهیه نماید. پس از مذاکرات مفصل ۵ نفر از کشورهای ایران – ژاپن – استرالیا – هندوستان و تایلند انتخاب شدند. در این رأی گیری ایران مقام اول را بدست آورد. بلافاصله نخستین جلسه گروه متخصصین استاندارد اکافه تشکیل شد و آقای مهندس شایگان مدیر عامل مؤسسه استاندارد ایران به سمت رئیس گروه متخصصین انتخاب شدند. این کمیته برای دو سال کار خود را ادامه خواهد داد و در هر مورد نظرات خود را برای دبیرخانه اکافه ارسال خواهد داشت و به این ترتیب امر استانداردهای منطقه اکافه ابتدا در این کمیته تخصصی مورد بحث و اظهارنظر قرار می‌گیرد و سپس وارد مراحل بعدی می‌شود.

۱- عکس مربوط به حضور نمایندگان کشورهای مختلف و عضو در کنفرانس اکافه است. نفرات سوم و چهارم از سمت چپ به ترتیب مهندس شایگان و دکتر علیزاده می‌باشند.

گزارش مذکور حاوی نکات جالب و با ارزشی است که به نوعی جایگاه مؤسسه استاندارد و سایر مؤسسات کشورهای عضو را در این همکاری منطقه‌ای نشان می‌دهد. از جمله نکات مهم ارائه شده در این کنفرانس عبارتند از:

- قرار داشتن مؤسسه استاندارد جزو مؤسسات پیشرفته در منطقه و ارائه برنامه‌های آموزشی برای سایر کشورهای عضو
- هماهنگ سازی تدوین استانداردها در سطح منطقه
- الزام صدور علامت استاندارد برای محصولات برمبنای وجود استاندارد ملی مربوطه
- الزام ایجاد آزمایشگاه در واحدهای تولیدی
- تعیین روش نمونه برداری و کنترل محصول در مراحل مختلف تولید
- تهیه رویه‌ای واحد برای کنترل کالاهای صادراتی

در گزارش دیگری که به وسیله نشریه مؤسسه استاندارد هندوستان در مورد کنفرانس استاندارد منطقه‌ای اکافه تهیه شده اطلاعات و گردش کار کامل‌تری ملاحظه می‌شود که برخی از آنها عبارتند از:

- تفکیک برخی از مؤسسات استاندارد به لحاظ دولتی یا غیردولتی بودن
- سوق دادن همکاری‌های منطقه‌ای در هماهنگی با استاندارد سازی در سطح بین المللی
- کمک به ایجاد یا توسعه مؤسسات استاندارد در کشورهای عضو

از: ISI BULLETIN, JANUARY 1968
(نشریه مؤسسه استاندارد هندوستان)
ترجمه: قدرت الله معمارزاده[1]

استانده کردن در منطقه اکافه

کمیته مشورتی استانده‌های آسیائی (ASAC) اقداماتی در جهت پیشرفت طرح می‌کند.

طی اولین جلسه کمیته مشورتی استانده‌های آسیائی (ASAC) که در روزهای ۲۵ و ۲۶ نوامبر ۱۹۶۷ به ریاست آقای مانون پراچانخادی (Manoon Prachankhadee)، معاون وزارت صنایع تایلند، در بانکوک تشکیل گردید، شور و بررسی‌هائی به عمل آمد که به طرح برنامه جامعی در جهت ترویج و تحکیم فعالیت‌های مربوط به استانده کردن در کشورهای منطقه اکافه رهنمون شد. کمیته مزبور در بین سایر مسائل، لزوم هماهنگی و وحدت استانده‌ها، مشارکت وسیع‌تر در نهضت بین المللی استانده کردن به‌ویژه در امور مربوط به ISO و IEC، مبادله متقابل نشریات و کارشناسان و نیز ایجاد تسهیلاتی را از لحاظ پرسنل تصریح کرد.

تشکیل گروه مشاوره ۵ نفره از نمایندگان استرالیا، هندوستان، ایران، ژاپن و تایلند به منظور کمک به اکافه برای دنبال کردن خط مشی و تصمیماتی که توسط کمیته مشورتی استانده‌های آسیائی اتخاذ شده است، یکی از موفقیت‌های مهم جلسه فوق الذکر محسوب می‌شود. کمیته هم‌چنین تصمیم گرفت یک گروه مطالعه به وجود آورد تا نوع کمک مورد لزوم را برای برقرار کردن یا توسعه دادن واحدهای ملی استاندارد در کشورهائی که این گونه واحدها تا به حال ایجاد نشده و یا هنوز مراحل ابتدائی را می‌گذرانند، پیشنهاد کند.

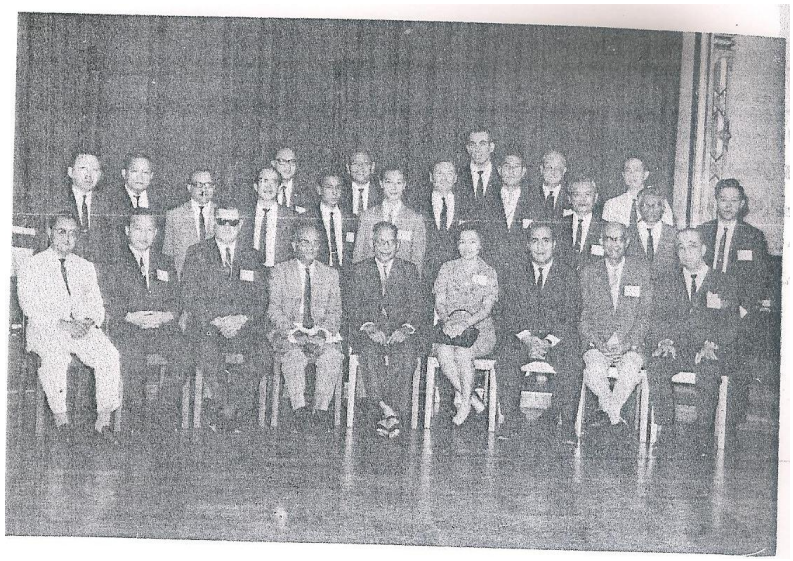

شرکت کنندگان اولین جلسه کمیته مشورتی استانده‌های آسیائی در بانکونک[2]

باید به خاطر داشت که کمیته مشورتی استانده‌های آسیائی (ASAC) به دنبال پیشنهادات گروه کار ۱۲ نفره به منظور توسعه مؤسسات استاندارد در منطقه اکافه، که در دسامبر ۱۹۶۶ به ریاست دکتر آ.ان.گوش، (A.N.Ghosh)، مدیر عامل مؤسسه استاندارد هندوستان، در بانکوک تشکیل جلسه داد، به وجود آمد. اولین جلسه کمیته مزبور با حضور نمایندگان سیلان، هنگ کنگ، هندوستان،

۱- ماهنامه استاندارد

۲- نفر سوم در ردیف نشسته جلو (از راست) مهندس شایگان و نفر سوم در آخرین ردیف ایستاده (از راست) دکتر علیزاده است.

اندونزی، ایران، ژاپن، جمهوری کره، مالزیا، نپال، فیلیپین، جمهوری ویتنام، سنگاپور و تایلند و یک ناظر از استرالیا تشکیل گردید. سازمان توسعه صنعتی ملل متحد (UNIDO) و سازمان بین المللی استاندارد (ISO) نیز هر کدام یک کارشناس در جلسه مذکور داشتند.

گروه کار متخصصین در امر استانده کردن که از تاریخ ۲۰ الی ۲۴ نوامبر ۱۹۶۷ تحت ریاست دکتر لعل.سی.ورمن، (Dr.Lal.C.Verman) مشاور منطقه‌ای استانده کردن صنعتی در اکافه، به منظور طبقه بندی کردن مسائل مختلف و به اتمام رساندن اسناد اساسی جهت کار جلسه ASAC تشکیل شده بود، کار کمیته را در نیل به توافق در موضوعات گوناگون تا حد قابل ملاحظه‌ای تسهیل کرد. در ذیل مسائل عمده‌ای را که در جلسه مورد بحث قرار گرفت اجمالاً مرور می‌کنیم.

وضع و موقعیت استانده کردن

کمیته مشورتی از دبیرخانه اکافه درخواست کرد که نشریه‌ای درباره وضع موجود استانده کردن در کشورهای مختلف منطقه انتشار دهد و هرچند وقت یک بار در نشریه مزبور تجدیدنظر به عمل آورده و آن را با آخرین اطلاعات موجود ارائه کند. نتیجتاً در وضع سازمان‌های ملی استاندارد کشورها اختلاف قابل ملاحظه‌ای، چه از لحاظ حدود توسعه و چه ازنظر شکل اداری، مشاهده شد. در حالی که در یک قطب کشورهائی نظیر استرالیا، هندوستان، ژاپن، ایران و نیوزلاند که دارای سازمان‌های استاندارد پیشرفته‌ای هستند، دیده می‌شد، در قطب دیگر کشورهائی قرار داشتند که تا این موقع هیچ‌گونه توجه جدی به مسأله ایجاد سازمان استاندارد ملی نشان نداده بودند. شکل و ترکیب سازمانی واحدهای استاندارد ملی نیز کشور تا کشور فرق می‌کرد. مثلاً بعضی از سازمان‌های استاندارد واحدهای خودمختاری بودند که از لحاظ مالی مورد حمایت دولت و صاحبان صنایع قرار داشتند، در حالی که مخارج برخی دیگر کاملاً از طرف دولت تأمین می‌گردید و تعدادی نیز کمابیش به صورت ادارات دولتی اداره می‌شدند. چنین احساس می‌شد که نشریه فوق الذکر می‌تواند از لحاظ ارائه اطلاعاتی در مورد پیشرفت‌های حاصله هر کدام از کشورها و نیز گشودن راهی به سوی اتخاذ روشی هماهنگ در قبال مسائل مختلف مفید و مؤثر واقع شود. بنا شد که سیاست مورد توجه کمیته بر اصل تشویق ممالک منطقه با ایجاد واحدهای ملی استاندارد (در کشورهائی که هنوز چنین واحدهائی به وجود نیامده بود) و عضویت یافتن آنها در ISO و IEC استوار گردد.

همکاری متقابل

کمیته لزوم مبادله آزادانه اطلاعات را مابین سازمان‌های استاندارد ملی که در عین حال بایست در اختیار کشورهائی نیز که فاقد سازمان استاندارد هستند، قرار گیرد، تأکید کرد. مبادلهٔ دوجانبه پرسنل و کارشناس باید تشویق شود. پیشنهاد هندوستان، که مؤسسه استاندارد آن کتابخانه مجهزی در اختیار دارد، مبنی بر این که این کشور فهرست‌های جزء به جزء و دقیق استانده‌ها را در موضوعات تخصصی در دسترس سایر سازمان‌ها قرار دهد، مورد قبول قرار گرفت.

هم‌چنین تصریح شد که کشورهای عضو می‌توانند گام‌های مشترکی از لحاظ حسن اداره طرح‌های مربوط به علائم استاندارد، بازرسی کالا قبل از صدور و برچسب‌های آگاهی بخش، بردارند. اداره و به کار بستن علائم، تا آنجا که مسأله فروش کالاها در بازار داخلی مطرح باشد، کار نسبتاً ساده‌ای است لیکن اداره علائم یک کشور در ممالک دیگر با اشکالات حقوقی و اداری قابل توجهی مواجه می‌شود. معهذا به نظر می‌رسد که سازمان‌های استاندارد ملی می‌توانند متقابلاً ترتیبات مناسبی جهت تسهیل در به کار بردن علائم یک کشور در یک کشور دیگر، اتخاذ کنند. یک چنین ترتیبات متقابل می‌تواند شامل کمک به جریان انجام تحقیقات در دعاوی و شکایات واقعی، جلوگیری از هرگونه سؤاستفاده از علائم و غیره نیز باشد.

معلوم شد که باستثنای مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران (ISIRI) که مسئولیت و صلاحیت تام خود را از لحاظ بازرسی کالاها قبل از صدور و به طور کامل اعمال می‌کند، هیچ کدام از سازمان‌های استاندارد منطقه به این مهم نپرداخته‌اند. کمیته با پیشنهاد ایران مبنی بر گرد آوردن اطلاعات دقیق و مفصل در این زمینه موافقت کرد و از سایر کشورها درخواست نمود مساعدت لازم را از طریق تهیه اطلاعات مربوطه برای ISIRI به عمل آورند. هم‌چنین از آنجا که تجربیات منطقه اکافه ازنظر برچسب‌های آگاهی بخش ناقص و محدود است، لذا از دبیرخانه تقاضا شد براساس اطلاعات موجود در سایر نقاط جهان، نوشته‌ها و اسنادی در این زمینه تهیه کند. کمیته نیاز به وحدت و هماهنگی استانده‌ها را نه تنها در سطح منطقه اکافه بلکه هم‌چنین در سطح بین المللی تصدیق کرد. برای این که به

هنگام تنظیم استانده‌های بین المللی مقتضیات خاص منطقه نادیده گرفته نشود، توصیه گردید که کشورهای منطقه مسائل و مشکلات خود را در زمینه‌های گوناگون دقیقاً مطالعه کرده و اطلاعات مربوطه را جهت راهنمائی کمیته‌های مختلف ISO و IEC تهیه و ارائه نمایند. از بین مسائلی که می‌توانند موضوع مطالعاتی قرار گیرند به ویژه وسایل برقی خانگی، شرایطی که باید برای آزمایشات تکمیلی در نواحی گرمسیر به وجود آید و ویژگی‌های کائوچوی خام تصریح و تأکید گردید و پیشنهاد هندوستان، سیلان و مالزیا برای تهیه اسناد کار درباره آنها مورد قبول واقع شد. کمیته هم‌چنین متذکر شد که علاوه بر اقلام مذکور انجام مطالعاتی نیز بر روی چای و الوار، بلحاظ آن که منابع صادراتی قابل توجهی برای ممالک منطقه محسوب می‌شوند، مؤثر و سودبخش خواهد بود.

کمک‌های فنی

کمیته پیشنهاد گروه کار مبنی بر این که دبیرخانه باید یک گروه مطالعه ایجاد کند که بتواند از کشورهای منطقه، به خصوص آن عده ممالکی که فاقد سازمان‌های استاندارد هستند و یا سازمان‌های آنها هنوز مراحل ابتدائی را طی می‌کنند،بازدید به عمل آورد، مورد تائید قرار داد. این گروه می‌تواند بعد از ارزیابی مقتضی، ماهیت و نوع کمک‌های موردنیاز این کشورها را توصیه کند.

هم‌چنین معلوم گردید که از لحاظ دریافت کمک در زمینهٔ استانده کردن فرصت‌های گوناگونی از جانب عوامل و دستگاه‌های بین المللی و کشورهای پیشرفته در اختیار ممالک منطقه قرار دارد چنان که خود ISO از پیش کمیته‌ای موسوم به کمیته توسعه برای کمک به کشورهای در حال توسعه مناطق مختلف جهان به وجود آورده است. موافقت شد که دبیرخانه اکافه در مقام کانون اصلی تهیه و توزیع اطلاعات در این زمینه عمل کرده و تهیه طرح‌هائی را که جهت کمک به ممالک مختلف در امر توسعه فعالیت‌های مربوط به استانده کردن تنظیم شده باشند، به عهده گیرد.

به منظور اجتناب از تداخل و تکرار تسهیلات ازنظر کمک‌های فنی پیشنهاد شد که کلیه فعالیت‌هائی که توسط سایر دستگاه‌های بین المللی در زمینه استانده کردن در منطقه به عمل می‌آید، به آگاهی اکافه برسد. کمیته هم‌چنین تصمیمات مختلفی را که طی کنفرانس توسعه ISO/UNIDO (ژوئن ۱۹۶۷ در مسکو) اتخاذ گردید، مورد توجه قرار داد و به اجرا گذاشتن هرچه زودتر تصمیمات مزبور را، به لحاظ اهمیت خاص آنها برای کشورهای منطقه، یادآور شد.

برنامه‌های کارآموزی

کمیته تأکید کرد که تسهیلات آموزشی برای مهندسین و تکنولوژیست‌های استانده‌ها مقدم بر هر چیز شمرده شود. ملاحظه گردید که هندوستان، ایران و ژاپن همه ساله برای قبول ۱۰ الی ۲۰ نفر از سایر کشورها جهت کارآموزی آماده می‌باشند و نیوزلاند نیز اظهار امیدواری کرد که در آینده نزدیک قادر به فراهم آوردن تسهیلات آموزشی مشابه برای تعداد کمتری کارآموز باشد. معهذا نظر به نیازهای مبرمی که ازنظر آموزش استاندارد در سه سال آینده پیش بینی می‌شود (تنها برای استانده کردن در سطح ملی ۲۰۰ نفر مورد احتیاج می‌باشند) ضرورت مساعدت‌های بین المللی عمیقاً احساس می‌شود. این کار می‌تواند به صورت ایجاد عوامل دستگاه‌هائی توسط سازمان ملل متحد برای کمک به افزایش تسهیلات موجود یک یا چند مرکز ملی آموزش مطرح شود.

نظربه ضرورت و اهمیت مسأله هم‌چنین امکان دارد که ایجاد هرچند مرکز آموزشی که مقدور باشد، در چهارچوب امکانات مالی و منابع موجود، لازم افتد. از هندوستان تقاضا شد که نظریات ممالک مختلف را جمع آوری کرده و به موقع خود دستورکاری جهت یک برنامه آموزشی متحد الشکل و مشترک، به منظور به کارگیری در برنامه‌های کارآموزی، تهیه نماید.

گروه مشاوره

با توجه به این نکته که دبیرخانه برای مجری ساختن توصیه‌های مختلف کمیته احتیاج به راهنمائی و کمک مستمر دارد، تصمیم به ایجاد گروه مشاوره کوچکی از بین کشورهای عضو گرفته شد که حتی المقدور به تناوب و به اقتضای موقعیت جغرافیائی انتخاب می‌شوند. در اولین دور استرالیا، هندوستان، ایران، ژاپن و تایلند برای مدت دو سال به عضویت گروه مزبور انتخاب شدند.

در این گزارش نیز ملاحظه می‌شود که مؤسسه استاندارد جزو مؤسسات پیشرفته محسوب شده و در برخی از برنامه‌ها از جمله آموزش همکاری مؤثری دارد چنان‌که ایران نیز یکی از کشورهای ارائه کننده برنامه‌های کارآموزی است. در این قسمت به تعدادی از کشورها و کارآموزان آن اشاره شده است.

کارآموزی کارآموزان کشورهای عربی در

مؤسسهٔ استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

سال گذشته نمایندگان کشورهای عربی شرکت کننده در سمپوزیوم استاندارد که از طرف سازمان استاندارد واندازه شناسی عرب (ASMO) با شرکت مدیرعامل مؤسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران در قاهره تشکیل شده بود اظهارعلاقه نمودند که ایران تسهیلات لازم را برای کارآموزان عرب در اختیار آن سازمان قرار دهد .

لذا با موافقتی که ازطرف وزارت اقتصاد حاصل شد تعداد شش نفر از کارآموزان کشورهای عربستان سعودی، لبنان، لیبی ومصر عضو سازمان مذکور از تاریخ دهم مهرماه ۱۳۵۰ برای مدت دو ماه وتیم به مؤسسه استاندارد ایران اعزام گردیده اند .

مشخصات سومین دوره کارآموزان کشورهای عربی

نام کشور	تعداد	نام کارآموزان	رشته تخصصی
عربستان سعودی	۲نفر	(1) Mr. Moustafa Murad (2) Mr. Ahmed Alawi Yousaf	شیمیست
لبنان	۱نفر	Mr. Adnan Gebara	حقوق
لیبی	۱نفر	Mr. Mahamed Krema	شیمیست
مصر	۲نفر	Mr. Abdelhameed Abdelaziz Mr. Ghabrial Sidlly	شیمیست مهندس مکانیک

کارآموز کشور ترکیه

در مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

آقای کامیل سونمزلر Mr.K.Sönmezler از کشور ترکیه در چهار چوب همکاریهای فنی و فرهنگی سازمان پیمان مرکزی از شهریور ماه گذشته بمدت دو ماه کارآموزی و بررسی تکنیک های مختلف تهیه کشمش و سبزه به ایران آمده است

وی متخصص در تاك پروری و رئیس قسمت تاك پروری مرکز توسعه و تحقیقات کشاورزی ازمیر و درعین حال مشغول تحصیل در رشته دکترای کشاورزی دانشگاه EGE ازمیر است

آقای کامیل سونمزلر تا کنون در تاکستانها ،کارخانه های تهیه کشمش و شراب سازی و مکانهای تهیه سبزه در شهرستانهای رضائیه ،مراغه ،تبریز ،قزوین ،تاکستان و همچنین در آزمایشگاههای مرکزی موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران در تهران و کرج کارآموزی کرده است و هم اکنون سرگرم کارآموزی وبازدید ادارات استاندارد استانهای فارس واصفهان می باشد

دوره آموزشی بین المللی استاندارد

در پنجمین دوره آموزش بین المللی استاندارد که با شرکت کارشناسان پنج کشور مصر، افغانستان، کویت، سودان و تایلند در مؤسسه استاندارد تشکیل گردیده است آقای محسن سرودی مدیریت عامل مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران ضمن تشریح نتایج و فوائد استاندارد کردن کالاها، فعالیت‌های مختلف مؤسسه را در زمینه تهیه استاندارد و اجرای آن و کنترل کالا و بازرسی پیش از صدور، تحقیقات صنعتی، انگ فلزات گرانبها، اوزان و مقیاس‌ها، طبقه بندی کالاهای وارداتی ازنظر تعیین تعرفه گمرکی، بهبود پوست و چرم، آزمایش کالاها، مترولوژی، جمع آوری اسناد فنی، تابش مواد غذائی و ترویج استانداردها برشمرد و طی آن اشاره نمود که در طی چند روزی که از دوره سه ماهه اقامت شما در ایران می‌گذرد شمه‌ای از پیشرفت‌ها و موفقیت‌های چشمگیری که مؤسسه استاندارد مانند سایر سازمان‌های مملکتی تحت رهبری خردمندانه شاهنشاه آریامهر در دهه اخیر به دست آورده است مشاهده نموده‌اید و بدون شک در بازگشت به کشورتان خاطره خوشی از ایران و تصویری عالی از ترقیات کشور ما همراه خواهید برد.

مشخصات کارشناسان

نام و نام فامیل	رشته تحصیلی	کشور
آقای جاسم محمدحسن	مهندس طراح صنعتی	کویت
آقای سعید هاشم محمد محمود	شیمیست	سودان
آقای محمدحسن	متالورژیست	مصر
خانم ساوالوش له آ	متخصص رشته غذائی	تایلند
آقای سومیت کولونگیا	مهندس مکانیک	تایلند
آقای محمد صابر عظیمی	شیمیست	افغانستان
آقای سیدناصر رفائی	شیمیست	افغانستان

از دیگر همکاری‌های منطقه‌ای که مؤسسه استاندارد در آن فعالیت داشته است می‌توان به سازمان همکاری منطقه‌ای برای عمران یا به اختصار سازمان عمران منطقه‌ای اشاره کرد. این سازمان در سال ۱۳۴۳ با مشارکت سه کشور ایران، پاکستان و ترکیه جهت ارتقاء در سطوح مختلف از جمله در زمینه‌های اقتصادی، فنی و فرهنگی تشکیل گردید. فعالیت این سازمان تا سال ۱۳۵۸ ادامه یافت و موفق شد تا چند پروژه منطقه‌ای نیز اجرا کند. با وقوع انقلاب اسلامی در ایران فعالیت این سازمان به حالت تعلیق درآمد امّا در سال ۱۳۶۴ با نام جدید سازمان همکاری اقتصادی (اکو) فعالیت خود را با افزایش چند کشور دیگر ادامه داد.

گزارش اجلاسیه این سازمان در سال ۱۳۴۸ که توسط رئیس وقت مؤسسه استاندارد آقای مهندس شایگان تهیه شده است چگونگی موضوعات و نحوه همکاری مؤسسه استاندارد را نشان می‌دهد.

مقام عالی وزارت[1]

احتراماً گزارش شرکت خود را در سوکمیتهٔ استاندارد سازمان عمران منطقه‌ای که در تاریخ ۱۰ و ۱۱ مهرماه ۱۳۴۸ (دوم و سوم اکتبر ۱۹۶۹) در آنکارا تشکیل گردید به شرح زیر تقدیم می‌دارد:

۱- سوابق

برحسب تصمیمات شورای وزیران سازمان عمران منطقه‌ای تاکنون سه اجلاسیه از نمایندگان مؤسسات استاندارد کشورهای عضو این منطقه تشکیل گردیده است.

الف- نخستین اجلاسیه به نام سوکمیتهٔ استاندارد سازمان عمران منطقه‌ای از ۲۴ تا ۲۷ خرداد ۱۳۴۴ در کراچی تشکیل گردید. نمایندگان ایران در این اجلاسیه عبارت بودند از آقایان منوچهر تسلیمی استاد دانشگاه و عضو شورای عالی مؤسسه و حسین علیزاده مدیر امور استاندارد مؤسسه، از ترکیه آقای ولید اسفندیار دبیر کل مؤسسه استاندارد ترکیه و از پاکستان آقای دکتر چاودری مدیر کل مؤسسه استاندارد پاکستان و پنج نفر از سایر سازمان‌های دولتی پاکستانی شرکت کرده بودند.

ب- دومین اجلاسیه به نام سمینار استاندارد سازمان عمران منطقه‌ای از ۲۱ تا ۲۳ فروردین ۴۶ در تهران تشکیل شده و در این جلسه نیز آقای دکتر چاودری از پاکستان و آقای ولید اسفندیار از ترکیه و همچنین آقای انورزاهد رئیس دبیرخانهٔ سازمان عمران منطقه‌ای و آقای اکبر حسین معاون او شرکت داشتند. از ایران اینجانب و آقای حسین علیزاده و چندنفر دیگر از کارشناسان مؤسسه و سایر وزارتخانه‌ها شرکت کردند.

در این دو اجلاسیه راجع به سیاست مشترکی که سه کشور عضو باید در زمینهٔ استاندارد اتخاذ کنند و شناسائی متقابل مُهر استاندارد هر کشور و نیز اجرای سیستم اوزان و مقیاس‌های متری (به خصوص در پاکستان) و کارآموزی بحث‌هائی صورت گرفت، ولی دربارهٔ راه حل قطعی غالب این مسائل نتیجهٔ قطعی میسر نگردید زیرا اجرای این گونه امور مستلزم تخصیص بودجه و تأمین پرسنل و تعیین یک روش ارتباط سریع و کافی می‌باشد در حالی که نمایندگان این مؤسسات در این قبیل مسائل امکان هیچ‌گونه تعهدی نداشتند و بنابراین پیشنهادهائی که در این دو اجلاسیه مطرح شد برای تصویب نهائی و تعیین طرق اجراء به شورای وزیران یا کمیتهٔ طرح‌های مشترک صنعتی سازمان عمران منطقه‌ای تنظیم گردید.

از جمله مسائلی که در این دو اجلاسیه مورد بحث و تصمیم قرار گرفت یکی این بود که برای کالاهائی که در بازرگانی منطقه‌ای رواج دارند استانداردهای مشترک منطقه‌ای تهیه شود و حتی در دومین اجلاسیه مقرر شد که هر کشور استاندارد ده قلم از این کالاها را تهیه کند و در این زمینه تقسیم کار به عمل آمد و هر کشور به تهیه استانداردهای مشترک پرداخت ولی پیش از آن که این کار به نتیجهٔ نهائی برسد کمیتهٔ طرح‌های مشترک صنعتی سازمان عمران منطقه‌ای دربارهٔ اقلام کالاهای مورد مبادله تصمیم دیگری اتخاذ کرد و قرار شد استاندارد آن نوع کالاهائی به صورت منطقه‌ای تهیه شود که در طرح‌های صنعتی مشترک سه کشور وارد می‌شوند و بدین ترتیب فهرست دیگری تنظیم شد که بسیار کلی و وسیع بود و هیچ یک از سه کشور به تنهائی نمی‌توانست دربارهٔ جزئیات این فهرست تصمیم بگیرد. ناچار برحسب تصمیم دهمین اجلاسیه شورای وزیران مقرر شد که سومین اجلاسیه سوکمیتهٔ استاندارد منطقه‌ای تشکل شود و راجع به جزئیات این مسائل تصمیم لازم بگیرد.

۲- سومین اجلاسیهٔ سوکمیتهٔ استاندارد

سومین اجلاسیهٔ سوکمیتهٔ استاندارد سازمان عمران منطقه‌ای چنان که در بالا معروض گردید در تاریخ ۱۰ و ۱۱ مهر ۴۸ در آنکارا تشکیل شد. اینجانب به نمایندگی ایران و آقای شیخ معاون مدیر کل مؤسسه استاندارد پاکستان به نمایندگی پاکستان در این اجلاسیه شرکت داشتیم. از کشور ترکیه آقای فاروق سونتر رئیس مؤسسه استاندارد ترکیه به اتفاق ده نفر دیگر از اعضای آن مؤسسه و نیز دو نفر از ادارهٔ سازمان عمران منطقه‌ای وزارت امور خارجه ترکیه و یا مشاور این سازمان در این اجلاسیه شرکت داشتند (صورت نمایندگان شرکت کننده در پیوست شمارهٔ ۱ مندرج است) پس از افتتاح جلسه به وسیلهٔ آقای سونتر اینجانب به عنوان نماینده ایران مطالبی دربارهٔ

۱- سازمان اسناد و کتابخانه ملی

پیشرفت‌های کشور و وضع مؤسسه استاندارد ایران و علل عدم پیشرفت کار تهیه استانداردهای منطقه‌ای و راه حل این مشکلات معروض داشتم که بسیار مورد توجه اعضاء قرار گرفت.

ترجمه این گفتار در پیوست شماره ۳ مندرج است. تصمیمات این اجلاسیه چنان که ملاحظه خواهند فرمود بیشتر مبتنی بر راه حل‌هائی است که اینجانب ارائه داد. آن گاه آقای شیخ به نمایندگی کشور پاکستان مطالبی بیان داشت و سپس دستور کار جلسه که متن آن در پیوست شمارهٔ ۲ مندرج است تصویب شد و بعد قطعنامهٔ دومین اجلاسیه که در تهران تشکیل شده بود مورد تائید قرار گرفت و آن گاه مسائلی که در دستور کار قرار داشت یکی یکی مورد بحث قرار گرفت و تصمیماتی در هر مورد اتخاذ شد که مشرح آن ذیلاً به عرض می‌رسد.

۲-۱ با توجه به این که از زمان اجلاسیه دوم که در سال ۴۶ در تهران تشکیل شد تاکنون تغییراتی در طرح‌های مشترک صنعتی سه کشور پدید آمده و برخی از آنها حذف شده یا در توزیع آنها میان کشورهای عضو تجدیدنظر شده است سوکمیتهٔ استاندارد پیشنهاد کرده که تهیه استاندارد برای موضوعاتی که شورای وزیران در دهمین اجلاسیه خود برای هر کشور تعیین کرده است آغاز شود لیکن برای تسهیل کار لازم است که گزارش‌های طرح‌های فوق که میان سه کشور توزیع شده به مؤسسات استاندارد کشور مربوطه تسلیم شود تا این مؤسسات بتوانند حدود استانداردهائی را که باید تهیه شود تعیین کنند.

۲-۲ چون تهیه استانداردهای تمام اقلامی که به هر یک از کشورها واگذار می‌شود در آن واحد میسر نیست لذا باید تهیهٔ آنها برحسب اولویتی باشد که دولت‌های مربوطه تعیین خواهند کرد و برای این کار باید نظر هر دولت را در این زمینه جویا شد و سپس به ترتیب اولویت پیش نویس‌های استاندارد به زبان انگلیسی تهیه خواهد گردید و برای اظهارنظر میان کشورهای عضو توزیع خواهد شد و نیز در مورد مبنای استانداردهائی که تهیه خواهد شد موافقت گردید که اگر سازمان بین المللی استاندارد یا سازمان بین المللی الکتروتکنیک سفارشنامه‌ای[1] دربارهٔ موضوع موردنظر داشته باشد همان سفارشنامه مبنای استاندارد مربوطه قرار گیرد و در غیر این صورت از استانداردهای کشورهای توسعه یافته استفاده شود و فقط در صورتی که هیچ استانداردی در سطح بین المللی یا در میان کشورهای توسعه یافته وجود نداشته باشد باید مؤسسه استاندارد یکی از سه کشور عضو منطقه برحسب تقسیم کاری که صورت خواهد گرفت مستقیماً پیش نویس استاندارد را به زبان انگلیسی تهیه و توزیع کند.

و نیز به همین ترتیب قرار شد استانداردهائی را که هر یک از سه کشور در زمینه اقلام مذکور در پیوست شماره ۱۱ گزارش هشتمین شورای برنامه ریزی منطقه‌ای تاکنون تهیه کرده است تنظیم نماید و مبانی این استانداردها را که از چه استاندارد بین المللی یا اروپائی اقتباس شده تعیین نمایند و در صورتی که آن استانداردها مستقلاً به وسیلهٔ مؤسسه استاندارد مربوطه تهیه شده است خلاصه‌ای از آن به زبان انگلیسی تهیه نمایند تا بتوان محتویات این استانداردها را با هم مقایسه کرد.

و نیز پیشنهاد شد که اگر در مورد پیش نویس‌های استانداردی که تهیه می‌شود نظرهای متناقضی از طرف کشورهای عضو ابراز شود برای رفع اختلاف گروه‌های کاری در هر مورد تشکیل شود تا متنی را که مورد قبول هر سه کشور باشد تهیه نماید و نیز پیش نویس‌های استانداردی که مورد توافق قرار می‌گیرد برای تصویب نهائی به اجلاسیه بعدی سوکمیتهٔ استاندارد تقدیم شود و سپس برای اجراء به کمیتهٔ صنایع عمران منطقه‌ای تسلیم گردد.

پیشنهاد شد که تهیه استاندارد اقلامی که در پیوست شماره ۱۱ گزارش هشتمین شورای برنامه ریزی منطقه‌ای (که در سال ۶۸ تشکیل شد) مندرج است ادامه یابد.

۲-۳ کنفرانس بازرگانی و عمران سازمان ملل متحد «انکتاد» برحسب درخواست سازمان عمران منطقه‌ای مشغول بررسی موانعی است که در راه گسترش بازرگانی میان سه کشور عضو این منطقه است و غرض از این بررسی این است که طرق توسعه بازرگانی میان این سه کشور را ارائه دهد. از جمله مسائلی که مورد توجه این کنفرانس قرار گرفته است مسئله استانداردهای موجود در این منطقه است و اکنون این کنفرانس در این زمینه مشغول مطالعه روی سه موضوع زیر است:

الف- تا چه اندازه می‌توان با تجدیدنظر در استانداردهای موجود به توسعه صنایع منطقه کمک کرد.

ب- اختلاف استانداردهای موجود در این منطقه تا چه اندازه مانع توسعه بازرگانی منطقه ای است.

۱- قابل توجه است که در سال‌های گذشته استانداردهای بین المللی در ابتدا به عنوان سفارش نامه در اختیار کشورها قرار داده می‌شده است. جالب است که در تهیه استانداردهای منطقه‌ای نیز اولویت پذیرش با استانداردهای بین المللی بوده است.

ج- چه اقداماتی تاکنون انجام گرفته یا می‌توان انجام داد تا استانداردهای این منطقه را یکنواخت کرد و چه تشکیلاتی برای این منظور لازم است.

موضوع فوق در سوکمیتهٔ استاندارد مطرح گردید، تا نظر اعضاء دربارهٔ این سه مسئله روشن شود و قرار شد که آقای سونتر اطلاعات لازمه را در اختیار کنفرانس مذکور بگذارد.

۲-۴ سوکمیتهٔ تأکید کرد که مهم‌ترین مانع در راه پیشرفت تهیه استانداردهای مورد توافق سه کشور این است که استانداردهای ایران و ترکیه به زبان‌های فارسی و ترکی تهیه می‌شود در حالی که استانداردهای پاکستان به زبان انگلیسی است و این اختلاف زبان باعث می‌شود که دسترسی به محتویات استانداردها میسر نباشد لیکن برای ایران و ترکیه نیز میسر نیست که استانداردهای خود را به انگلیسی تهیه کنند زیرا این امر مستلزم تخصیص بودجه و سازمان معینی است لذا مقرر شد که این مشکل به نظر مقامات عالی سازمان عمران منطقه‌ای رسانده شود.

۲-۵ سوکمیتهٔ پیشنهاد کرد که پاکستان برای تبدیل سیستم اوزان و مقیاس‌های خود به سیستم متری از دستگاه بین المللی واحدها استفاده کند چنان که ایران و ترکیه نیز این دستگاه را به کار می‌برند.

۲-۶ در مورد تسهیلات آزمایشگاهی که در هر یک از سه کشور موجود است نمایندگان توضیحاتی دادند و قرار شد برای رؤسای آزمایشگاه‌های هر کشور بازدیدهائی از آزمایشگاه‌های دو کشور دیگر ترتیب داده شود که از تجهیزات و وسائل موجود در هر کشور اطلاعات دست اول به دست آورند تا در مواقع لزوم بتوانند از این تجهیزات استفاده مشترک بنمایند.

۲-۷ در مورد کارآموزی کارشناسان استاندارد قرار شد که از هر کشور ۳ تا ۵ نفر انتخاب شوند تا به یک گردش مطالعاتی ۴۵ روزه در این منطقه بپردازند و در هر کشور ۱۵ روز به کارآموزی در زمینه استاندارد بپردازند و برای تأمین بودجه این کارآموزی پیشنهاد شد که دبیرخانه سازمان عمران منطقه‌ای با سازمان‌های بین المللی مربوطه تماس بگیرد و کمک مالی لازم را از آنها به دست آورد.

۲-۸ قرار شد علاوه بر مبادلهٔ استانداردها و مجلات فهرستی از استانداردهای هر کشور و خلاصه فعالیت‌های سالیانه آنها به زبان انگلیسی تهیه و میان کشورهای دیگر منطقه توزیع شود.

۲-۹ چون در نقل و انتقال اطلاعات و مدارک میان سه کشور از طریق دبیرخانه سازمان عمران منطقه‌ای تاخیرهائی رخ می‌دهد سوکمیتهٔ اظهار امیدواری کرد که از این پس سرعت بیشتری در این کار پدید آید.

۲-۱۰ قرار شد که اجلاسیه آینده سوکمیتهٔ پس از یک سال با درنظر گرفتن پیشرفت‌هائی که در کار تهیه استانداردهای منطقه‌ای پدید خواهد آمد در پاکستان برگزار شود و تاریخ آن از طریق مکاتبه تعیین گردد.

از موضوعات جالبی که طرح آن در سال ۱۳۵۰ مدنظر مسئولین مؤسسه استاندارد بوده و مقرر بوده است تا به عنوان یک پیشنهاد در برنامه‌های سازمان پیمان منطقه‌ای مطرح گردد ایجاد مدرسه عالی استاندارد است. متأسفانه اطلاعات قابل توجهی از این طرح و اساسنامه آن و هم‌چنین چگونگی پیگیری یا اجرای آن از سوی مسئولین وقت یافت نشد اما خلاصه طرح به شرح زیر است:

"طرح تأسیس مدرسه عالی استاندارد و مهندسی تولید در کمیته جشن‌های ۲۵۰۰ ساله به تصویب رسید و اساسنامه آن مورد موافقت مقام عالی وزارت قرار گرفت. هدف از تأسیس این مدرسه بهبود مهندسی تولید از طریق تقویت متخصص و گسترش قواعد و ضوابط استاندارد در امر تولید و هم‌چنین آماده کردن کادر لازم برای مؤسسه استاندارد می‌باشد. در زمینه برنامه مدرسه مطالعات لازم به عمل آمد و با دانشگاه‌های معتبر آمریکا مکاتبه شد و برنامه مدرسه مهندسی تولید آمریکا مورد مطالعه قرار گرفت. هم‌اکنون معاون دانشکده مهندسی تولید میامی آماده است که با مسافرت به ایران مؤسسه را در برنامه ریزی یاری نماید، فکری که پیش آمده است این است که مدرسه استاندارد را یکی از برنامه‌های سازمان پیمان همکاری عمرانی منطقه‌ای قرار دهیم. استدعا دارد که شورا موافقت فرمایند معاون دانشکده مهندسی تولیدی میامی به ایران دعوت گردد و در مورد برنامه مدرسه و تکمیل آزمایشگاه‌ها مطالعه نماید."

ب ـ بهره‌گیری از کارشناسان بین المللی

در دهه چهل کارشناسان متعددی به درخواست دولت ایران از دیگر مؤسسات استاندارد و به ویژه سازمان توسعه صنعتی ملل متحد (یونیدو) در زمینه‌های مختلف تخصصی مانند اوزان و مقیاس، کنترل کیفیت و یا انگ فلزات گرانبها با مؤسسه استاندارد همکاری داشته‌اند که این امر توجه مسئولین وقت را نسبت به انتقال تجربیات بین المللی به مؤسسه استاندارد نشان می‌دهد. در بین گزارشات موجود گزارشات مربوط به دکتر ورمان در سال‌های ۱۳۴۵ و ۱۳۴۶، دکتر سن در سال ۱۳۴۸ و دکتر ورک در سال ۱۳۴۹ از جمله گزارش‌های شاخص این دوره است که ضمن مطالعه تمامی فعالیت‌های مؤسسه تحلیل‌های بسیار فنی و با ارزشی را برای چگونگی فعالیت بخش‌های مختلف مؤسسه استاندارد ارائه داده‌اند.

دکتر ورمان[1] مدیر کل دفتر استانداردهای هند (BIS) و معاون سازمان بین المللی استاندارد ISO طی دو سفر به ایران در سال‌های ۱۳۴۵ و ۱۳۴۶ در مقام مشاور استاندارد سازی همکاری منطقه‌ای اکافه و مؤسسه استاندارد گزارشات بسیار جامعی را در رابطه با فعالیت مؤسسه استاندارد و برنامه ریزی آینده آن ارائه نموده که بسیار جالب توجه است. بخش‌هایی از دو گزارش مذکور در قسمت پیوست آورده شده است.

آن چنان‌که اشاره شد دکتر ورمان نگاه جامعی نسبت به وضعیت مؤسسه استاندارد داشته و برای توسعه و بهبود فعالیت مؤسسه پیشنهادات کاربردی و مهمی را ارائه نموده است که برخی از آنها عبارتند از:

- تدوین خط مشی و برنامه پنج تا ده ساله جهت انجام تحقیقات صنعتی که نیازمند تجهیز آزمایشگاه‌های علمی و تخصصی، تربیت کارشناسان علمی و متخصصین ارشد جهت مدیریت پروژه‌های تحقیقاتی است.
- تأسیس کتابخانه و مرکز اسناد فنی
- ایجاد و تجهیز مرکز اندازه شناسی جهت کنترل دقت و صحت تجهیزات و وسایل اندازه‌گیری و تدارک برنامه‌های آموزشی لازم
- ایجاد کمیته‌ها یا تشکل‌های فنی و مهندسی در رشته‌های مختلف در جهت توسعه استانداردهای ملی با ریاست کارشناسان با تجربه در حوزه‌های مختلف صنعت متشکل از کارشناسان مؤسسه استاندارد و کارشناسان سایر بخش‌های صنعتی
- آموزش زبان خارجی برای کارشناسان شاغل در مؤسسه استاندارد
- مطالعه و مقایسه شکل کار سایر مؤسسات استاندارد در کشورهای مختلف
- سازماندهی تدوین انواع دیگر استاندارد از جمله استانداردهای کارخانه‌ای
- ارائه برنامه‌های ترویجی و اطلاع رسانی در قالب گردهمائی، سمینار و نظایر آن جهت توسعه استاندارد سازی

1- Dr. Lal.C.V.Verman, General Director of BIS (1947-1966), Vice President of ISO (1948-1954)

- تمرکز زدائی از وظایف و فعالیت‌های مؤسسه استاندارد
- ایجاد یک مرکز آموزشی فعال جهت ارائه دوره‌های آموزشی مختلف به ویژه با بهره‌گیری از کارشناسان یونیدو

دکتر سن[1] از دیگر مدیران دفتر استانداردهای هند (BIS) نیز در گزارش خود در سال ۱۳۴۸ نگاه ویژه‌ای به انجام خدمات آموزشی و مشاوره‌ای مؤسسه استاندارد دارد که از جمله می‌توان به موارد ذیل اشاره کرد:

- افزایش فعالیت‌های مربوط به کنترل کیفیت در ساختار مؤسسه استاندارد و هم‌چنین در کارخانجات
- ارائه خدمات مشاوره‌ای توسط مؤسسه استاندارد در زمینه استاندارد سازی و تدوین، کنترل کیفیت و مدیریت مواد

یکی از جالب‌ترین گزارشاتی که به ویژه در خصوص چگونگی تحقیقات صنعتی چه به لحاظ جایگاه اداری در ساختار مؤسسه استاندارد و چه به لحاظ چگونگی انجام مراحل علمی و عملیاتی وجود دارد گزارش دکتر هارولد[2] ورک رئیس آکادمی علوم آمریکا است. از نکات قابل تأمل در این گزارش که تا اندازه‌ای با شرایط فعلی سازمان ملی استاندارد نیز انطباق دارد جدا کردن بخش تحقیقات صنعتی از فعالیت‌های آزمایشگاهی است. از نگاه دکتر ورک فعالیت‌های آزمایشگاهی در شرایط موجود (وجود مشترک با بخش تحقیقات) منجر به آگاهی و تسلط کارشناسان نسبت به نقاط قوت و ضعف کیفیت محصول در خط تولید می‌گردد که در نهایت با اقدامات پیشگیرانه و کنترلی نقائص رفع و سیستم بهبود می‌یابد. اما این عمل به غلط در برخی مواقع به عنوان تحقیقات صنعتی قلمداد می‌شود در حالی که تحقیقات صنعتی به لحاظ ماهیت کار و حتی سطح کارکنان مفهومی جدا از بررسی نقائص کیفی و کنترل کیفیت دارد. لذا در مورد نمودار سازمانی مؤسسه استاندارد نیز پیشنهاد می‌کند بخش تحقیقات صنعتی از آزمایشگاه‌ها جدا گردد.

از جمله فعالیت‌ها و پیشنهادهای دکتر ورک در مورد تحقیقات صنعتی که در گزارش خود به آنها پرداخته است می‌توان به موارد ذیل اشاره کرد:

- اصلاح ساختار مؤسسه استاندارد و تفکیک دو بخش آزمایشگاه از تحقیقات صنعتی در زیر گروه معاونت فنی
- ارزیابی و رتبه بندی کارشناسان به لحاظ توانائی انجام فعالیت‌های تحقیقاتی
- تعریف و تشکیل کمیته مدیریت تحقیقات
- اولویت گذاری و انتخاب پروژه‌های تحقیقاتی و تهیه طرح توجیهی پروژه‌ها
- توسعه و بهبود خدمات و تجهیزات و افزایش مهارت‌های کارشناسان

1- Sh.S.K.SEN, General Director of BIS (1971-1975)

خلاصه‌ای از گزارش آقای سن در بخش پیوست آورده شده است.

2- Harold K.Work

خلاصه‌ای از گزارش آقای ورک در بخش پیوست آورده شده است.

- همکاری با سایر سازمان‌ها و مراکز علمی و صنعتی
- برنامه ریزی درازمدت برای آینده

در دست نوشته‌ای که از آقای مهندس سرودی آخرین مدیر عامل مؤسسه استاندارد (پیش از انقلاب اسلامی) در مورد گزارش دکتر ورک به دست آمده دو نکته قابل ملاحظه است. ابتدا این که با مقوله تحقیقات صنعتی به درستی و جدی برخورد نشده است و دیگر این که مسئولین وقت به اهمیت این گزارش واقف بوده‌اند.

نموداری که کارشناسان خارجی از جمله دکتر ورمان، دکتر سن و دکتر ورک در گزارشات خود به آن اشاره کرده و آن را ملاک ارزیابی و تحلیل‌های خود قرار داده‌اند اولین نمودار سازمانی و رسمی مؤسسه است که همگام با تصویب اساسنامه مؤسسه استاندارد در سال ۱۳۴۴ تهیه شده است.

جناب آقای دکتر هارولد ورگ رئیس آکادمی علوم آمریکا در بهمن ماه گذشته هنگام عزیمت به تهران ضمن بازدید از آزمایشگاههای تحقیقات صنعتی (کرج) از آزمایشگاه برق نیز بازدید بعمل آوردند.

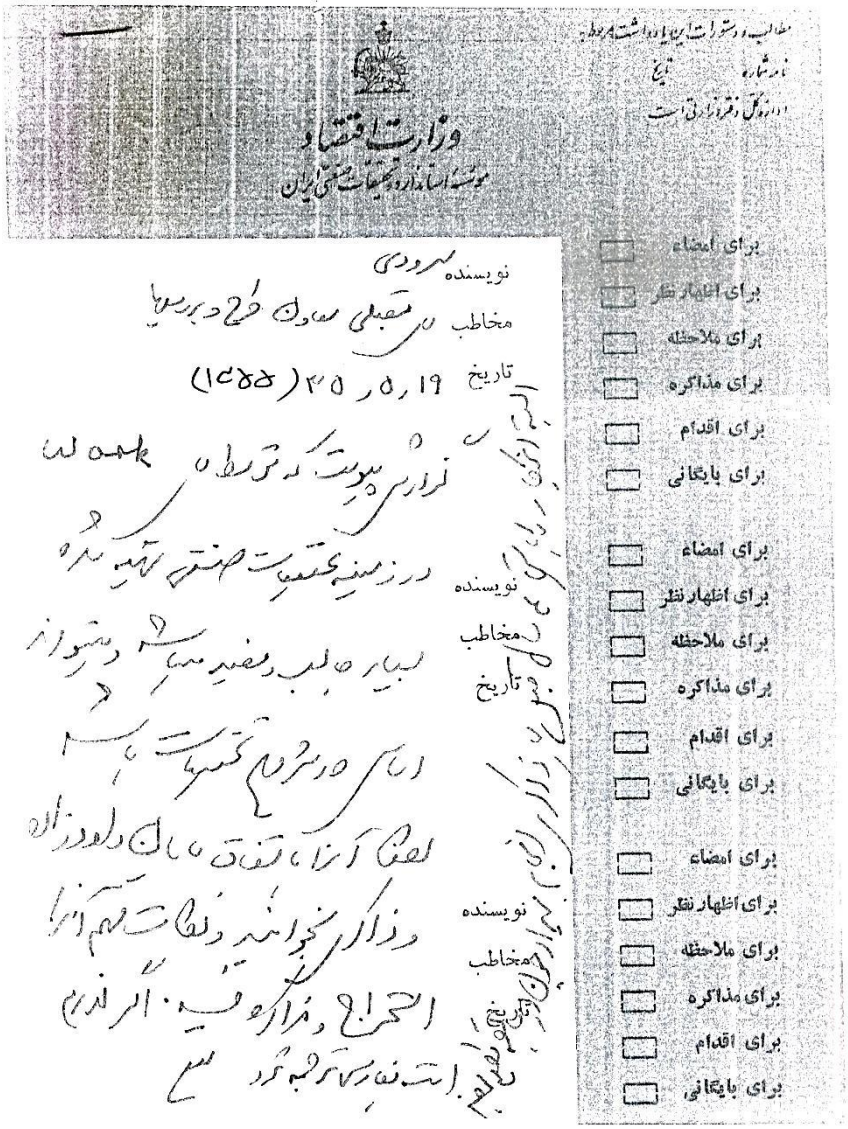

وزارت اقتصاد
موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

مطالب دستورات این یادداشت مربوط به
نامه شماره تاریخ
اداره کل دفتر وزارتی است

برای امضاء
برای اظهار نظر
برای ملاحظه
برای مذاکره
برای اقدام
برای بایگانی

نویسنده
مخاطب
تاریخ

برای امضاء
برای اظهار نظر
برای ملاحظه
برای مذاکره
برای اقدام
برای بایگانی

نویسنده
مخاطب
تاریخ

برای امضاء
برای اظهار نظر
برای ملاحظه
برای مذاکره
برای اقدام
برای بایگانی

نویسنده سرودی
مخاطب
تاریخ ۱۹/۵/۳۵ (۱۳۵۵)

work

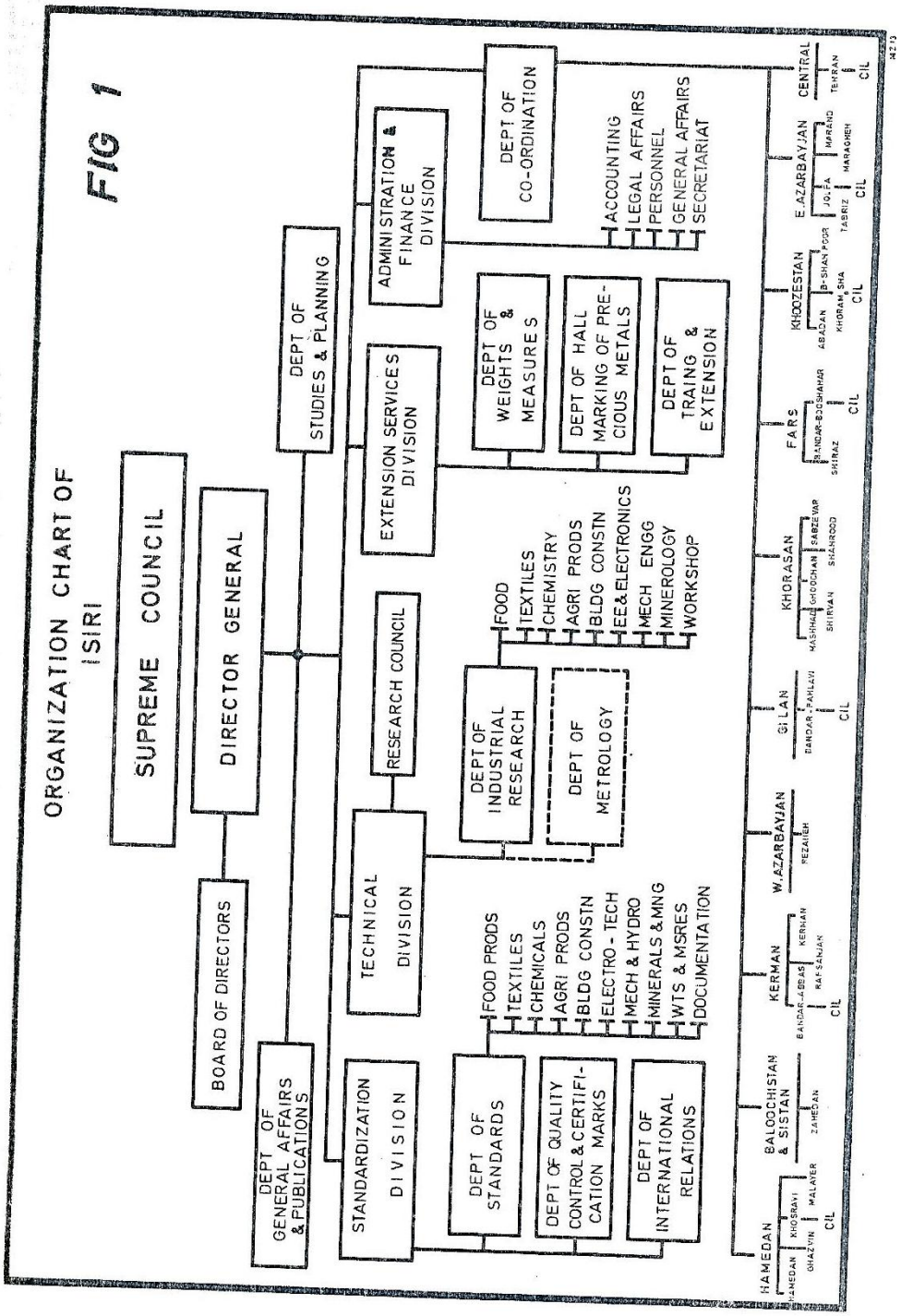

اولین نمودار سازمانی مؤسسه استاندارد (۱۳۴۴)

پ ـ بازدیدها و اعزام‌های خارج از کشور

در سال‌های ریاست مهندس شایگان برنامه‌های متنوعی از بازدید و اعزام‌های خارج از کشور در مؤسسه استاندارد دیده می‌شود و به‌نظر می‌رسد که این برنامه‌ها هدف و خط مشی خاصی را دنبال می‌کرده است. در واقع هدف اغلب برنامه‌ها الگوپذیری و انتقال تجربیات بین المللی توسط کارشناسان اعزامی به مؤسسه استاندارد بوده است به نحوی که نتایج شرکت در دوره‌ها و بازدیدهای انجام گرفته در گزارشات و برنامه‌ریزی‌های بعدی مؤسسه استاندارد دیده می‌شود. گزارش برخی از این سفرها در صورتجلسات شورای عالی استاندارد نیز قابل ملاحظه است. اغلب سفرهایی که با هدف فراگیری وظایف و فعالیت‌های مؤسسات مختلف و انتقال تجربیات آنها صورت گرفته توسط کارشناسان و مسئولین مؤسسه استاندارد مانند مهندس شایگان، دکتر علیزاده و مهندس صابرشیخ و یا مشاوران مؤسسه استاندارد مانند دکتر تسلیمی انجام شده است. برای مثال برخی از سفرها و دوره‌های آقای مهندس صابرشیخ جالب توجه است:

- آشنائی با مؤسسه استاندارد جمهوری ایرلند
- آشنائی با مؤسسه استاندارد سوئد و نحوه کار آن
- آشنائی با مؤسسه استاندارد دانمارک
- آشنائی با مؤسسه استاندارد ترکیه
- آشنائی با مؤسسه استاندارد هند و پاکستان
- آشنائی با مؤسسه استاندارد انگلستان به ویژه در موضوعات ذیل:
  - انگ فلزات گرانبها
  - اندازه‌گیری و کنترل اوزان و مقیاس
  - National Physical Laboratory NPL
  - آزمایشگاه گمرک
  - سازمان‌ها و تشکل‌های مصرف کننده
  - مرکز علامت گذاری و کنترل کالا استاندارد انگلستان
  - شهرداری‌های محلی مجری بازرسی اوزان و مقیاس
  - انستیتوی بررسی و تحقیق بسته بندی کالاها

هم‌چنین آقای مهندس تقی زاده که در زمان ریاست دکتر علیزاده به سمت معاونت توسعه و ترویج مؤسسه استاندارد انتخاب می‌شود به هزینه سازمان ملل بازدیدهائی از مؤسسات استاندارد آلمان غربی، آمریکا و کانادا انجام داده و آموزه‌ها و تجربیات خود را به مؤسسه منتقل می‌کند و در گزارش‌های خود فعالیت‌های مؤسسه را در دهه چهل به فعالیت‌های سازمان‌های فوق الذکر خیلی نزدیک می‌بینند.

انجام سفرهای متعدد و گذراندن دوره‌های آموزشی مختلف برای مؤسسه استاندارد و کارشناسان آن افزایش اعتبار بویژه در سطح بین المللی را به همراه داشته است.

نمونه‌ای از مکاتبات مؤسسه استاندارد و هم‌چنین مشروح مذاکرات چهل و هفتمین جلسه شورای عالی استاندارد که در ادامه آورده شده است اشاره‌ای به موضوع مأموریت‌های خارج از کشور در زمینه‌های مختلف اجرای استاندارد، تحقیقات کاربردی و حتی مطالعه سیستم اداری و مالی دارد.

به‌نظر می‌رسد که در دهه چهل بویژه در دوره وزارت دکتر عالیخانی در وزارت اقتصاد، مؤسسه استاندارد در انجام فعالیت‌ها و خدمات خود گرایش بیشتری به کشور فرانسه و مؤسسه استاندارد فرانسه داشته است چرا که در این دوره وجود مشاوران فرانسوی در مؤسسه استاندارد و هم‌چنین بورسیه‌هایی که مؤسسه استاندارد فرانسه در اختیار کارشناسان ایرانی قرار داده قابل توجه است. البته در این رابطه تلاش و تمایل مسئولین وقت را نیز نباید در جلب همکاری و حمایت کشورهای منتخب (فرانسه) از مؤسسه استاندارد در توافقات و مجامع بین المللی را از نظر دور داشت.

تاریخ ۱۳٤
شماره
پیوست ۱٤٤٠/۱

وزارت اقتصاد
مؤسسه استاندارد ایران

وزارت امور خارجه

موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران وابسته بوزارت اقتصاد در نظر دارد خانم دکتر سرور حاجیانپور ـ آقایان مهندس مرتضی وزیری ـ مهندس رضا حفیظی ـ مهندس محمد بوذرجا ـ مهندس احمد کتبی کارمندان خود را برای استفاده از بورس موسسه استاندارد فرانسه از تاریخ ٤٤/۹/٤ بمدت پنج ماه بآن کشور اعزام دارد. دگان خواهشمند است دستور فرمائید در مورد صدور گذرنامه نامبر اقدام گردد.

از طرف وزیر اقتصاد

گیرنده رونوشت
موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

۲۲۴۱۵
۱۳٤٤/۸/۲۰

۴٤/۸/۲۰/ج

۱۳٤ــــــــــــــــ

.....

.....

وزارت اقتصاد

مؤسسه استاندارد ایران

صورت مشروح مذاکرات شورای عالی استاندارد در جلسه

پنجشنبه دوازدهم اردیبهشت ماه

۱۳٤٥

جهل و هفتمین جلسه شورای عالی استاندارد در ساعت ٦ بعدازظهر روز پنجشنبه دوازدهم اردیبهشت ماه ۱۳٤٥ بریاست جناب آقای دکتر علینقی عالیخانی وزیر محترم اقتصاد و با حضور آقایان زیر

۱ــ آقای دکتر محمد یگانه	معاون فنی وزارت اقتصاد
۲ــ آقای " سهراب فیروزیان	مشاور عالی وزارت اقتصاد
۳ــ آقای " ناصر نیاطرفیان	نماینده اطاق بازرگانی
٤ــ آقای ابوالقاسم لاجوردی	نماینده اطاق صنایع
٥ــ آقای مهندس شایگان	رئیس هیئت مدیره و مدیرعامل مؤسسه استاندارد
٦ــ آقای مهندس حنیفه ساحلی	عضو هیئت مدیره و معاون فنی مؤسسه

در دفتر جناب آقای وزیر اقتصاد تشکیل گردید.

آقای دکتر گلریز مدیرکل وزارت کشاورزی قبل از تشکیل جلسه به منشی شورا اطلاع دادند که بعلت کسالت از حضور در جلسه معذور است آقای دکتر منوچهر تسلیمی استاد دانشگاه تهران بعلت مسافرت بخارج از کشور در جلسه حضور ندارد.

خ ۱۳٤
ه
ت

وزارت اقتصاد
مؤسسه استاندارد ایران

جناب آقای وزیـــر : رسمیت جلسه اعلام میشود
صورت مذاکرات جلسات ٤٥ و ٤٦ شوری که قبلاً بضمیمـــه
دعوتنامه برای آقایان اعضای شورای عالی ارسال گردید مطرح
است در صورتیکه آقایان نظری دارند بفرمایند .
نظری نیست ؟
اظهاری نشد ویلنا به تصویب رسید
جناب آقای وزیـــر : گزارش هیئت اعزامی بفرانسه مطرح است و آقای مهندس شایگان
توضیح میدهند .
آقای مهندس شایان : مدت مسافرت بفرانسه جهت شرکت در کنفرانس مارک ۱۵ روز
طول کشید هیئت اعزامی در کمیته مارک شرکت کردند بحث در ـ
کمیته بیشتر مربوط به تشریک مساعی بین مؤسسات استانـــدارد
کشورها با اتحادیه های مصرف کنندگان بوده و اتحادیـــه
مصرف کنندگان تقاضا داشتند نظرات آنان در تعیین مشخصات
استاندارد در دفترچه های استاندارد ذکر شود .
دوم اینکه از مراکز علمی و تحقیقاتی فرانسه مانند مرکز تحقیقـــات
ساختمان نساجی ، چوب ، برق ، گاز ، و همچنین آزمایشگاههای

بخ ۱۳٤
ره
ست

وزارت اقتصاد
مؤسسه استاندارد ایران

مربوط به کنترل کالا ها بازدید بعمل آمد خود آقایور لابراتوار ندارد فعلاً مشغول ساختمان محل آزمایشگاه هستند کارهای آزمایشی آنها را لابراتوارهای دیگر انجام میدهند فرانسوی ها در مدت ۳۰ سال توانستند ٤۰۰۰ کالا را استاندارد کنند اگر وضع کار آنها را با فرصتی که داشته‌اند با وضع کارمؤسسه مقایسه نمائیم باید تصدیق شود مؤسسه ما خیلی خوب کار کرده است زیرا ما توانستیم در یک زمان محدود و فشرده ای در امر استاندارد کردن کالا ها جلو برویم .

سوم اینکه با مدیران مؤسسه استاندارد فرانسه در باره توسعه همکاری با مؤسسه استاندارد مذاکره شد وآنها همه گونه مساعدت را در توسعه این همکاری قبول نمودند .

چهارم از روش کار در قسمت های مالی و اداری استاندارد فرانسه بازدید و برای تطبیق این روش ها و اجرای آن در مؤسسه استاندارد مطالعه و بررسی لازم بعمل آمد پس

تاریخ ۱۳٤.....
شماره .....
پوست.....

وزارت اقتصاد
مؤسسه استاندارد ایران

از مراجعت هیئت بایران این جانب بانگلستان مسافرت نمودم.

درانگلستان نحوه کارآنها بهتر ازماست در آنجا کار تعیین استاندارد کالا خیلی سرعت و پیشرفت دارد و هر روز سیصد کمیسیون برای تعیین استاندارد دارند و یک مقدار نیروی کارآنها روی برقراری سیستم متریک متمرکز شده است برای مؤسسه استاندارد دولت تسهیلات زیادی قائل و در یک سال اخیر سه ساختمان ۱۰ طبقه در اختیار آنها گذاشته شده است.

با مدیر فنی آنجا صحبت کردم که دو نفر برای لابراتوار برق و دو نفر کارشناس برای امور استاندارد بایران بفرستند و رئیس آزمایشگاه آنجا هم ممکن است بایران بیاید.

در مورد کارهائیکه در مؤسسه استاندارد انجام شده است باید بعرض برسانم که سر جهانگیر کاندی خیلی ازوضع

تاریخ ۱۳٤
شماره
پیوست

وزارت اقتصاد
مؤسسه استاندارد ایران

ما راضی بود مخصوصاً در بازدیدی که از آزمایشگاههای ما بعمل آورد از پیشرفت کارها اظهار رضایت نمود و تلگرافی به آقای دکتر ورمن رئیس استاندارد هندوستان توصیه کرد که وی از مؤسسات ما بازدید بعمل آورد دکتر ورمن پریروز بایران آمد و شنبه مراجعت میکند در بازدیدی که از لابراتوار بعمل آورد اظهار نظر نمود که کار ما ایراد ندارد در مورد توسعه کار استاندارد باید عرض کنم با دستوری که مقام عالی وزارت صادر فرمودند که ما استاندارد کارهای خودمان را تا سیصد استاندارد برسانیم بنده اطمینان میدهم که تا پایان سال ٤٥ این کار را خواهیم کرد ولی باید بده نفر دبیر کمیسیون بر تعداد موجود اضافه نمائیم.

تاریخ ۱۳٤
نماره
پوست

وزارت اقتصاد
مؤسسه استاندارد ایران

جناب آقای وزیر : موضوعاتی که در کنفرانس مطرح شد روی چه زمینه ای بوده است .

آقای مهندس شایگان : کنفرانس راجع بمارک و دادن علامت استاندارد بوده است فرانسوی ها میخواستند که تمام کشورها علائم آنها را قبول کنند ولی در این موضوع تصمیم نهائی گرفته نشد کشور آلمان وبعضی ازکشورهای دیگر نظراتی داشتند و زیر بار توصیه فرانسویان نمیرفتند .

بیشتر وقت ما صرف بازدید لابراتوار برق و ساختمان وغیره کردید و ما از آنها ایده گرفتیم .

یک قسمت مهم روی اتحادیه بازرگانان بود که میخواستند عضو بین المللی استاندارد شوند و معتقد بودند که باید نظرات آنها مورد قبول موسسات استاندارد کشورهای عضو قرار گیرد .

دو جلسه بعد در ارتباط این موضوع بود .

آقای دکتر نیرومند : آیا هیئت اثری در کنفرانس گذاشته است

آقای مهندس شایگان : خیر در تاریخ تشکیل کنفرانس کار مارک دادن را شروع نکرده

آن‌گونه که از مدارک و مستندات نیز به خوبی قابل تشخیص است فعالیت‌های بین المللی مؤسسه استاندارد به ویژه بهره‌گیری از کارشناسان خارجی و یا اعزام کارشناسان مؤسسه در رده‌های مختلف در این دوره مورد توجه خاص مسئولین بوده و رشد قابل ملاحظه‌ای را نشان می‌دهد.

از دیگر گزارش‌های مهم سفرهای خارجی، گزارش حضور در مجمع عمومی سازمان بین المللی استاندارد است که در سال ۱۳۴۴ توسط رئیس و مشاور وقت مؤسسه استاندارد تهیه شده است و به نظر می‌رسد اولین حضور مسئولین مؤسسه استاندارد در مجمع سازمان بین المللی استاندارد باشد. بخش‌هائی از این گزارش در ادامه ارائه شده است.

وزارت اقتصاد

تاریخ ..... ماه ۱۳۴
شماره .....
پیوست .....

۱۰۴۴

۱،۱۵۱۴

مقـــام عالـــی وزارت

یک نسخه ازگزارش کنفرانس مجمع عمومی سازمان بین‌المللی استاندارد که بوسیله اینجانبان منوچهرتسلیمی ورضا شایـــگان تهیه گردیده است به پیوست تقدیم میگردد.

باتقدیم احتـــرامات

منوچهرتسلیمی

رضا شایـــگان

وزارت اقتصاد

تاریخ ..... ماه ۱۳۴
شماره .....
پیوست .....

گـــــــزارش. مربوط به مجمع عمومی سازمان بین‌المللی استاندارد

منعقـــده در. دهلی نـــو

۱۶ـ۳۰ آذرمـــاه

تهیه کننـــدگان. نمایندگان موسسه استاندارد ایران در مجمع عمومی

منوچهر تسلیمـــی ـ رضا شایگان

تاریخ .....ماه..... ۱۳۴
شماره .....
پیوست .....

وزارت اقتصاد

ششمین مجمع عمومی وکمیته هـای مربوط به آن

برنامه‌ی جلسات وبازدیدها

اجتماع نمایندگان موسسات استاندارد کشورها در دهلی نوبرای شرکت در ششمین مجمع عمومی سازمان بین المللی استاندارد بود. علاوه برمجمع عمومی تعدادی ازکمیته های وابسته به سازمان نیزتشکیل جلسه دادند.

الف ــ عمومی	۷ کمیته
ب ــ فنـی	۱۵ کمیته و۱۲ کمیسیون تابع
ج ــ رابط	۱ کمیتـه

ساعات کارصبح ها از ۹ الی ۱۲/۵ وبعدازظهرها از ۱۴/۵ الی ۱۷/۵ بود و در وسط هرجلسه ربع ساعت تنفس داده میشد. به استثنای دونیمروزکه صرف مجمع عمومی شد بقیه‌ی روزها به جلسات کمیته ها اختصاص داده شده بود.

نمایندگان ایران برای آشناشدن بانحوه کارکمیته ها در تمام آنها لااقل یکبار شرکت

تاریخ .....ماه..... ۱۳۴
شماره .....
پیوست .....

وزارت اقتصاد

کردند ومدارك مربوط به هرکدام راجمع آوری نمودند تادرتشکیل کمیته های مشابه درایران مورد استفاده قرارد هند.

علاوه برجلسات مجمع عمومی وکمیته های وابسته مدیران موسسات استاندارد همه‌ی کشورهای عضووشورای سازمان بین المللی استاندارد نیز تشکیل جلسه دادند . درجلسه‌ی شورا نمایندگان ایران چون عضویت نداشتند شرکت نکردند.

بازدید ازموسسات صنعتی وکشاورزی وآثار تاریخی برای کسانی که علاقمند بودند دربرنامه ی بعدازظهر گنجانیده شده بود. موسساتی که مورد بازدید نمایندگان ایران قرارگرفت عبارتست بود از.

مرکز تحقیقات کشاورزی هند

صنایع شیمیائی دهلی نو

موسسه‌ی استاندارد هند

درمورد هریك ازاین موسسات اطلاعات لازم جمع آوری گردید ونحوه‌ی کارآنها از لحاظ اداره وتحقیق یادداشت شد.

کشورهای عضو سازمان به استثنای هند جمعا ۲۸۱ نماینده به دهلی

تاریخ .....ماه..... ۱۳۴
شماره .....
پیوست .....

وزارت اقتصاد

اعزام داشته بودند. تعداد نمایندگان هند ۲۱۴ نفربود. از (اکافه) ۲نفر واز (اف. آ. او) یکنفرواز (آی. ای. سی) نیزیکنفربعنوان ناظـــــر اعزام گردیده بودند.

البته درمجمع عمومی برای هرکشور فقط یك رای درنظرگرفته شده بود و هیچ کشوری بیش ازسه نماینده درمجمع عمومی نداشت. بقیه‌ی نمایندگـــان کشورها درجلسات کمیته ها شرکت مینمودند.

درششمین مجمع عمومی سرجهانگیرنگاندی که ازپارسیان معـــروف هنداست برای مدت سه سال ازژانویه‌ی ۱۹۶۵ به ریاست سازمان بین المللی استاندارد انتخاب شد. برای عضویت درشورای سازمان علاوه برکشور شوروی که عضودائمی است کشورهای آلمان ــ سوئیس ــ بلغارستان وافریقای جنوبی نیـــز انتخاب گردیدند.

خط مشی نمایندگان ایران

۱ــ ایجاد رابطه‌ی بسیارنزدیك وصمیمانه باد بیرکل وهیئـت عامل سازمان بین المللی استاندارد به منظور دریافت کمك فنی وموافقـــت بـــا تشکیل دوکمیته‌ی فنی بین المللی به مدیریت ایران.

تاریخ ..... ماه ۱۳۴
شماره .....
پیوست ....

وزارت اقتصاد

۲ــ همکاری وهمگامی باکشورهای پیمان سنتو در این مورد نمایندگان کشورترکیه بسیارعلاقه نشان میدادند وبرای شروع کار طرح یک موافقنامه رانیزتهیه دیده بودند. نمایندگان ایران برای کسب تکلیف ازطریق سفارت کبرای ایران درهند تلگرافی به عنوان مقام محترم وزارت اقتصاد مخابره نمودند. ولی چون فرصت بررسی کلیه‌ی نکات درست نبود اقدام قطعی به بعد موکول گردید. نمایندگان اسرائیل اصرار داشتند که تشکیل سازمان منطقه ای استاندارد سنتو توسعه پیداکند وشامل کشورهای اسرائیل ویونان نیزبشود هیچگونه قراری گذارده نشد.

۳ــ ازکلیه نمایندگان کشورهادعوت بعمل آمد که درهنگام بازگشت به موطن خود درتهران توقف نمایند وفعالیت های موسسه‌ی استاندارد ایران راازنزدیک مشاهده نمایند. چند نفر ازنمایندگان کشورهای انگلستان وترکیه افریقای جنوبی ــ اسرائیل ولبنان این دعوت راپذیرفتند. دبیرکل سازمان بین المللی استاندارد قویا توصیه میکرد که ازفعالیت های موسسات استاندارد افریقای جنوبی واسرائیل سرمشق گرفته شود.

٤ــ دردنبال مساقرت آقای فرونتار ازطرف موسسه‌ی استاندارد

تاریخ ..... ماه ۱۳۴
شماره .....
پیوست .....

وزارت اقتصاد

فرانسه به ایران نمایندگان این کشور با نمایندگان ایران بسیار صمیمانه رفتار نمودند وقول همکاری ومساعدت راکه درتهران داده بودند به دفعات تائید کردند.

۵ــ ازبخش فارسی رادیو هلی به نمایندگان ایران مراجعه شد وگفتاری درباره‌ی مجمع عمومی سازمان بین المللی استاندارد توام بااشاراتی به تحولات وپیشرفت های ایران تهیه وپخش گردید. بنابرتقاضای نمایندگان ایران یك حلقه نوارصوتی ازآهنگهای تازه‌ی هندی تهیه و برای رادیو ایران هدیه آورده شد. بعنوان کارمزد مبلغ پنجاه روپیه به نمایندگان ایران پرداخت گردید که عینا دروجه صندوق یادبود نهرو واریزگردید وتاثیر مطلوبی به جای گذارد.

ملاقات ها

۱ــ باجناب آقای آدمیت سفیرکبیرایران درهند وآقای دانش کاردار سفارت ملاقات به عمل آمد وشرکت نمایندگان ایران وخط مشی آنان درمجمع عمومی به اطلاعشان رسانده شد.

کاردارسفارت ایران متذکرگردیدند که درسال جاری وضع خشکبار ایران

تاریخ.....ماه..... ۱۳۴
شماره.....
پیوست.....

وزارت اقتصاد

در بازار هند پیشرفت درخشانی نموده است ولی شاید چند سالی طول بکشد که آثار نامطلوب صادرات نامرغوب گذشته که هنوز در انبارها موجود است منتفی شود.

۲ــ با حضرت راداکریشنان رئیس جمهور وحضرت ذاکرحسین معاون جمهورهند افتخار آشنائی دست داده. حضرت ذاکرحسین ازدانشمندان ایران شناس هند هستند ونسبت به نمایندگان ایران بسیار تفقد فرمودند.

۳ــ باسرجهانگیر گاندی رئیس جدید سازمان بین المللی استاندارد ملاقات شد و ایشان چنانکه گفته شد ازپارسیان ممتاز هند هستند ونسبت به شاهنشاه ومردم ایران عشق میورزند. ازایشان دعوت بعمل آمد که درمهرماه سال آینده چند روزی میهمان موسسه‌ی استاندارد ایران باشند این دعوت مورد قبول واقع شد.

٤ــ با جناب آقای سینگ وزیربازرگانی هند ملاقات شد وبنابردستور ایشان جزوات مربوط به صنایع کوچك وروستائی هند که جناب آقای دکتریگانه معاون محترم وزارت اقتصاد خواسته بودند به رایگان دراختیار نمایندگان ایران گذارده شد.

تاریخ ..... ماه ۱۳۴
شماره .....
پیوست .....

وزارت اقتصاد

نتیجه ها و پیشنهادها

الف ـ ملاحظات کلی

کشور ما ایران با توجه به موقعیت و ثباتی که در سایه خرد و تدبیر شاهنشاه احراز نموده است میتواند نقش موثری در مجامع بین المللی بازی کند مشروط براینکه نمایندگان اعزامی

۱ـ مهر شاه و عشق وطن را در دل داشته باشند

۲ـ در کار خود تبحر داشته و قبلا مطالعات دقیق کرده باشند

۳ـ به یکی از زبان های فرانسه و انگلیسی مسلط باشند

٤ـ از همکاری و معاضدت سفارتخانه های ایران در محل برخوردار باشند

٥ـ باهوش و نکته سنج و مبتکر باشند

٦ـ رفتاری معقول و متین داشته باشند

۷ـ هرچند نفری از آنان برای شرکت در مجامع خاص و معینی تربیت شوند و با شرکت مداوم در مجامع مربوط تجربه کسب کنند و گردانندگان و مدیران و نیروهای هر مجمع را به خوبی بشناسند.

تاریخ.....ماه..... ۱۳۴
شماره.....
پیوست.....

وزارت اقتصاد

ب ــ ازلحاظ موسسه استاندارد ایران

درپایان مجمع عمومی نمایندگان ایران بااطلاعات وتجربیاتی که کسب کرده بودند افقی بسیاروسیع برای کاروخدمت دربرابرخود دیدند. اگر درگذشته دراندیشه‌ی یافتن راهی تازه بودند اکنون درمقابل راههای بیشمار انگشت تحیربه دندان داشتند. تاثرات آنان تاسف بود وغبطه بود وآرزوبود. تاسف آن دورانی ازتاریخ موسسه استاندارد ایران که به بطالت گذشت وبه تشریفات برگزارشد. غبطه به متصدیان موسسات کشورهائیکه بیش از ما کارکردند وپیش تاختند. وآرزو برای به ثمررساندن کوشش های کنونی وتکاپوهای آینده اصول پیشنهادهای نمایندگان ایران که برای تصویب به مقام محترم وزارت اقتصاد عرضه میشود به قرارزیراست.

۱ ــ تشکیل شش بخش استاندارد

مکانیک

برق

ساختمان

شیمی

خوراک

پوشاک

تاریخ .....ماه..... ۱۳۴
شماره .....
پیوست .....

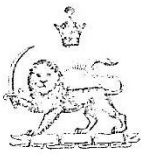

وزارت اقتصاد

تحت نظر شش کمیته دائمی ترکیب هرکمیته ی دائمی بطورکلی بشرح زیرخواهد بود.

یکی ازاستادان دانشگاه	رئیس کمیته
یکی ازتولیدکنندگان	عضو
یکی ازمصرف کنندگان	عضو
یکی ازمهندسان مجرب وزارت اقتصاد	عضو
یك جوان متخصص وزبان دان وباهوش	دبیرکمیته

دبیرکمیته زیرنظرمعاون استاندارد هامسئولیت دبیرخانه‌ی کمیته رابرعهده خواهد داشت وکسی است که موسسه‌ی استاندارد ایران درآینده به اومتکی خواهد بود.

هریك ازکمیته های دائمی دارای کمیسیونهائی خواهند بود که برای استانده کردن یك کالا یافرآیند خاص تشکیل میدردودوره ی جلساتش باحجم کاری که برعهده دارد متناسب میباشد.

۲ــ توسعه‌ی کتابخانه‌ی موسسه‌ی استاندارد وتهیه‌ی کلیه‌ی کتب ومجلات وفیلم های مورد نیاز ومخصوصا گزارش های کمیته های بین المللی وملی مربوط به استانده ها.

تاریخ.....ماه..... ۱۳۴
شماره.....
پیوست.....

وزارت اقتصاد

این کتابخانه درمحل فعلی خود باقیمیماند ولی کلیه‌ی اقـــلام وارقام آن درکتابخانه‌ی مرکزی وزارت اقتصاد ثبت میگردد.

۳ــ تهیه وتجهیز سه اطاق میزگرد درمحل موسســـه‌ی استاندارد برای تشکیل کمیته هاوکمیسیون ها.

٤ــ انتقال فوری آزمایشگاههای استاندارد به مرکزتحقیقات صنعتی کرج. درمجمع عمومی دهلی آگاهی یافتیم که درکشوراسرائیل نیـــز برای جلوگیری ازاتلاف بودجه وصرفه جوئی درسازمان نه تنها آزمایشگاههـای صنعتی بلکه آزمایشگاههای کشاورزی نیزدرموسسه‌ی استاندارد ادغـــــام گردیده است یك نسخه ازجزوه ای که معرف سازمان وفعالیت های موسســـه استاندارد اسرائیل بود ازنماینده‌ی آن کشور دریافت گردید.

مطالعه گزارش اخیر بویژه پیشنهادات ارائه شده در جهت بهبود فعالیت‌های مؤسسه استاندارد حاوی نکات مهمی است که تا اندازه‌ای روند آتی برخی از تحولات مؤسسه از جمله تشکیل کمیته‌های استاندارد، تقویت کتابخانه و مرکز اسناد و تمرکز فعالیت‌های آزمایشگاهی را نشان می‌دهد.

یادآوری این نکته اهمیت دارد که حضور و فعالیت مؤثر مؤسسه استاندارد در مجامع بین المللی در زمینه‌های مختلف از قبیل اجلاسیه‌های بین المللی، همکاری‌های منطقه‌ای و بین المللی و بهره‌گیری از برنامه‌های آموزشی سازمان ملل و حتی ارائه آموزش برای کارشناسان کشورهای منطقه سبب ایجاد یک اعتبار قابل قبول بین المللی برای مؤسسه استاندارد می‌گردد به نحوی که تلاش مسئولین وقت و ارتباطات مؤثر آنان سبب انتخاب رئیس مؤسسه استاندارد به عنوان نائب رئیس سازمان بین المللی استاندارد در سال‌های ۱۹۷۲-۱۹۷۰ (۱۳۵۱-۱۳۴۹) می‌گردد. لیکن به نظر می‌رسد ظرفیت‌ها، وظایف و مسئولیت‌های این سمت قبلاً از سوی مسئولین وقت به درستی ارزیابی و تحلیل نشده است چرا که به دلیل عدم مدیریت صحیح و فقدان برنامه، فعالیت مؤثر و قابل قبولی در این زمینه دیده نمی‌شود.

از دیگر اتفاقات جالب توجه در رابطه با فعالیت‌های بین المللی انتخاب و رسمیت بخشیدن به روز جهانی استاندارد[1] (سال ۱۹۷۰) در زمانی است که رئیس مؤسسه استاندارد در کمیته مربوطه به عنوان نایب رئیس سازمان بین المللی استاندارد حضور داشته است.

At a conference held in Geneva on 23 and 24 April, under the chairmanship of ISO President Mr. Faruk A. Sünter, delegates from ISO Member Bodies discussed with the ISO Central Secretariat plans for the marking of World Standards Day, to be celebrated on 14 October 1970. Seventeen national standards bodies were represented, and plans were established for coordinating worldwide activity for making the occasion an impressive one. Plans include use of films, television, radio, exhibitions, and seminars and conferences arranged with cooperation from national industrial and educational bodies. In all, some thirty ISO Member Bodies, representing countries in many parts of the world, have indicated their intention to use World Standards Day to specially emphasize the importance of standardization. The above picture shows, left to right: Dr. R. Shayegan (ISO Vice-President), Mr. Faruk A. Sünter (ISO President) and Mr. Olle Sturen (ISO Secretary-General). The picture below shows a group of the delegates to the conference.

۱- به‌نظر می‌رسد بزرگداشت روز جهانی استاندارد از سال ۱۳۴۹ هم‌زمان با رسمیت یافتن آن در سال ۱۹۷۰ در مؤسسه استاندارد نیز آغاز و در سال‌های بعد برنامه‌هایی برای آن تدارک دیده شده باشد. عموم برنامه‌های اجرا شده به صورت ارائه مقاله در نشریات و مجلات، مصاحبه‌های مطبوعاتی و یا ایراد سخنرانی برای مقامات کشوری، اساتید دانشگاه، صاحبان صنایع و صادر کنندگان در خصوص اهمیت استاندارد و استاندارد سازی بوده است.

International Organization for Standardization
ISO

فهرست رؤسا و معاونین سازمان بین المللی استاندارد:

PAST PRINCIPAL OFFICERS OF ISO

Presidents

Dr. Boris Aleshin	Russian Federation	2011-2012
Dr. Alan Morrison	Australia	2009-2010
Mr. Håkan Murby	Sweden	2007-2008
Prof. Masami Tanaka	Japan	2005-2006
Mr. Ollie R. Smoot	USA	2003-2004
Mr. Mario G. Cortopassi	Brazil	2001-2002
Prof. Giacomo Elias †	Italy	1999-2000
Mr. Liew Mun Leong	Singapore	1997-1998
Mr. Eberhard Möllman †	Germany	1995-1996
Mr. John A. Hinds	USA	1992-1994
Mr. Roy A. Phillips †	Canada	1989-1991
Mr. Isamu Yamashita †	Japan	1986-1988
Dr. D.C. Kothari †	India	1983-1985
Mr. Henri-Durand †	France	1980-1982
Prof. Dr. Vasili V. Boitsov †	USSR	1977-1979
Dr. Ake T. Vrethem †	Sweden	1974-1976
Dr. Francis L. LaQue †	USA	1971-1973
M. Faruk A. Sünter †	Turkey	1968-1970
Sir Jehangir J. Ghandy †	India	1965-1967
Mr. Andrey Viatkine †	USSR	1962-1964
Prof. Dr. Edvard Wegelius †	Finland	1959-1961
Sir Roger Duncalfe †	UK	1956-1958
Dr. Hilding Törnebohm †	Sweden	1953-1955
M. Albert Caquot †	France	1950-1952
Mr. Howard Coonley †	USA	1947-1949

Vice-Presidents

Mr. Sadao Takeda (policy)	Japan	2010-2013
Mr. Jacob Holmblad (tech.)	Denmark	2008-2011
Dr. George Arnold (policy)	USA	2006-2009
Mrs. Ziva Patir (tech.)	Israel	2004-2007
Dr. Torsten Bahke (policy)	Germany	2002-2005
Mr. Ross Wraight (tech.)	Australia	2000-2003
Mr. Akira Aoki (policy)	Japan	1998-2001
Prof. Helmut Reihlen (policy)	Germany	1997
Mr. John Kean (tech.)	Canada	1994-1999
Mr. Stewart Horwood (policy)	Australia	1994-1996
Mr. Bernard Vaucelle	France	1991-1993
Prof. Dr. Helmut Reihlen	Germany	1988-1990

International Organization for Standardization
ISO
16296801

International Organization for Standardization
ISO

Mr. D.G. (Spike) Spickernell	UK	1985-1987
Mr. Jan Ollner	Sweden	1982-1984
Mr. Ralph Hennessy	Canada	1976-1981
Mr. Niklaus Ludwig	Germany, F.R.	1973-1975
Dr. R. Shayegan	Iran	1970-1972
Mr. H.A.R. (Roy) Binney	UK	1964-1969
Mr. J. Birlé	France	1961-1963
Admiral G. Hussey	USA	1958-1960
Dr. C. Rossi	Italy	1955-1957
Mr. Lal C. Vernan	India	1948-1954
M. L. Gérard	Belgium	1947-1948

KAYHAN INTERNATIONAL, October 14, 1970.

Today Iran marks World Standards Day

by Our Economic Correspondent

NATIONAL standardization organizations throughout the world, including the Institute of Standards and Industrial Research of Iran (ISIRI), today are observing World Standards Day in accordance with a decision of the Council of the International Organization for Standardization adopted last year.

SHAYEGAN
... standards chief

۳-۲-۲- معاون فنی

این نکته یادآوری می‌گردد که اساساً سمت معاون فنی در ابتدا از زمان دکتر خورسند اولین رئیس مؤسسه استاندارد در ساختار مؤسسه دیده شده و مسئولیت آن نیز سرپرستی آزمایشگاه‌های موجود بوده است. با این حال در نمودار مؤسسه استاندارد در سال ۱۳۴۴ نیز ملاحظه می‌شود که معاون فنی عهده‌دار مسئولیت دو بخش تحقیقات صنعتی (مجموعه آزمایشگاه‌های صنایع مختلف) و بخش اندازه شناسی است.

قابل ذکر است که از سال ۱۳۳۸ تعدادی آزمایشگاه صنعتی[۱] در محل کنونی سازمان ملی استاندارد در کرج وجود داشته که هدف این آزمایشگاه‌ها عبارت بوده است از:

- راهنمائی فنی کارخانه‌های کشور جهت بهبود کیفیت محصولات
- مطالعه امکان تبدیل مواد خام کشور به فرآورده‌های صنعتی
- بررسی امکان ساخت داخل برخی از کالاهای وارداتی
- مطالعه بر روی روش‌های تولید و به روز کردن آنها
- مطالعه پیشرفت‌ها و تجربیات صنعتی سایر کشورها و امکان بهره‌برداری و انتقال آن به کشور

از این رو با توجه به تناسب کار آنها با فعالیت‌های آزمایشگاهی مؤسسه استاندارد این آزمایشگاه‌ها در سال ۱۳۴۴ به مؤسسه استاندارد ضمیمه شده است. گفتنی است وجود این آزمایشگاه‌ها در تغییر نام مؤسسه استاندارد به مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران بی تأثیر نبوده است. با این حال لازم به ذکر است که این آزمایشگاه‌ها تا انتقال مؤسسه استاندارد به کرج فعالیت چندانی نداشته و حتی کارشناسانی که پس از سال ۴۴ جهت فعالیت در آنها استخدام شده‌اند به دلیل فقدان برنامه کاری بازدهی مناسبی نداشته‌اند اما با شدت گرفتن فعالیت اجرای استاندارد و صدور پروانه کاربرد علامت استاندارد فعالیت این آزمایشگاه‌ها نیز رونق بیشتری می‌گیرد.

۱- ملاحظه اهداف آزمایشگاه‌های فوق الذکر تا حدودی ماهیت مطالعاتی و تحقیقاتی آنها را به لحاظ صنعتی و کاربردی نشان می‌دهد لذا این احتمال وجود دارد که آزمایشگاه‌های موجود در کرج به دلیل نام خود (آزمایشگاه‌های صنعتی) در هنگام تهیه اولین نمودار سازمانی مؤسسه استاندارد پدید آورنده نام یا بخش تحقیقات صنعتی (بدون مطالعه از ویژگی‌های یک واحد تحقیقاتی) در زیر گروه معاون فنی باشد و در سال‌های بعد دقیقاً به دلیل عدم وجود ساختارهای مناسب یک بخش تحقیقاتی از قبیل تجهیزات، کارشناس و رویه‌های علمی و هم‌چنین عدم شناخت مسئولین از ماهیت فعالیت‌های تحقیقاتی و روشن نبودن تکلیف آنها در برخورد با این بخش، به تدریج آزمایشگاه‌های موجود در خدمت اجرای استاندارد و صدور پروانه کاربرد علامت استاندارد قرار گرفته‌اند.

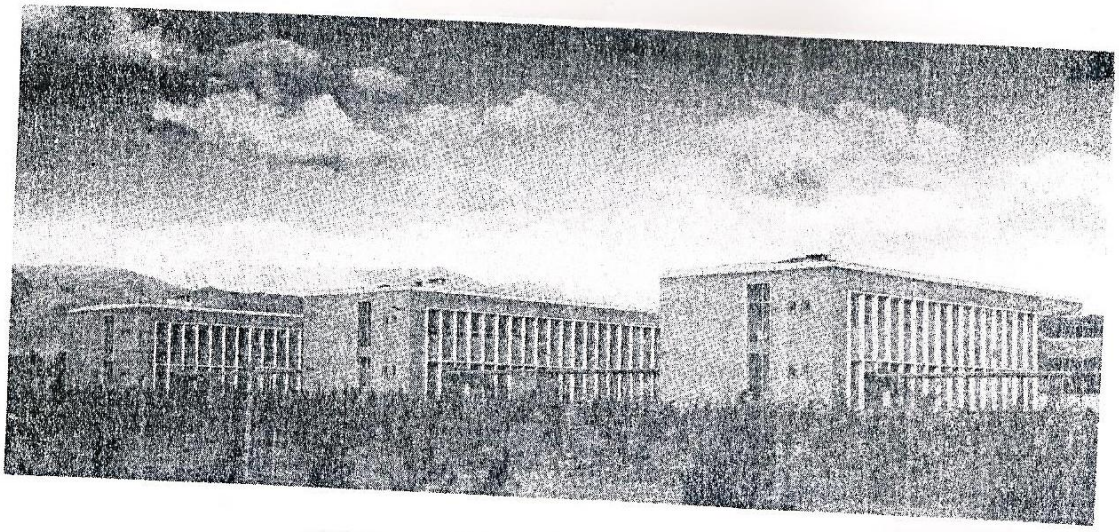

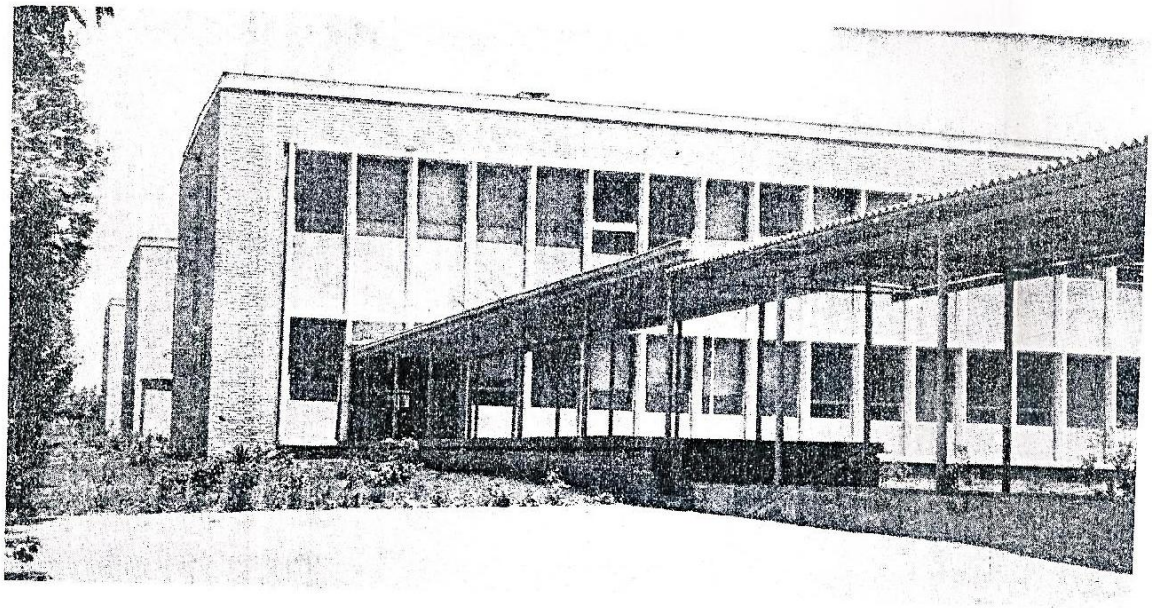

نمای خارجی ساختمانهای آزمایشگاههای تحقیقات صنعتی کرج

در مورد فعالیت آزمایشگاه‌های اولیه (کالاهای سنتی کشاورزی) مؤسسه استاندارد یادآوری می‌گردد که این آزمایشگاه‌ها تا پیش از سال ۱۳۴۷ هم‌چنان در جاده قدیم کرج جنب کارخانه شیر پاستوریزه فعالانه به کار خود ادامه داده و تحت سرپرستی فرد دیگری بوده است اما در این سال کلیه آزمایشگاه‌ها و افراد به کرج منتقل می‌شوند. چنین به نظر می‌رسد که معاون فنی وقت مؤسسه استاندارد (مرحوم حنیفه ساحلی) آن چنان که از اطلاعات جمع آوری شده و مصاحبه‌ها بدست آمده است بیشترین زمان خود را در کرج صرف امور عمرانی و تأسیساتی محوطه کرج نموده است. به هرحال با شروع کار در مکان جدید در سال ۱۳۴۸ معاون فنی تغییر و آقای دکتر تورج امیرسلیمانی به سمت معاون فنی مؤسسه استاندارد انتخاب می‌شود. دکتر امیر سلیمانی کارشناسی است با ویژگی‌های یک محقق که سعی در پیشبرد امور تحقیقاتی در مؤسسه استاندارد دارد لیکن پس از دو سال از مؤسسه خارج می‌شود و در رابطه با عدم پیشرفت تحقیقات صنعتی در مؤسسه استاندارد دلایل زیر را بیان می‌کند:

- عدم شناخت و درک صحیح مسئولین مؤسسه استاندارد از فعالیت‌های تحقیقاتی و لذا عدم برنامه ریزی در این رابطه
- ادغام نامناسب آزمایشگاه‌های مؤسسه استاندارد با مقوله تحقیقات صنعتی که در گزارش دکتر ورک نیز به آن اشاره شده است.
- عدم تعامل و ارتباط جدی با مراکز علمی و صنعتی جهت تعریف پروژه‌های تحقیقاتی
- گرایش و توجه مسئولین مؤسسه استاندارد به فعالیت‌های عادی و روزمره به ویژه در بحث اجرای استاندارد فلذا دور شدن از ضرورت فعالیت‌های تحقیقاتی
- برخورد ظاهری، کمی و نمایشی با مقوله تحقیقات توسط مسئولین وقت

در گزارشی که از خانم مهندس صور اسرافیل[1] در خصوص فعالیت‌های مؤسسه استاندارد در سال ۱۳۵۱ به دست آمده، فعالیت‌های معاونت فنی و قسمت‌های آن بیشتر تشریح شده است. حتی در این گزارش نیز ترکیب و ادغام وظایف تحقیقاتی با امور عادی آزمایشگاهی قابل تشخیص است. ملاحظه عناوین برخی از پروژه‌های تحقیقاتی موردنیاز در گزارش مذکور که توسط صنایع مختلف کشور معرفی شده بسیار جالب توجه است.

۱- خانم مهندس صور اسرافیل از کارشناسان فعال مؤسسه استاندارد با تخصص صنایع نساجی است که در سال ۱۳۴۴ به استخدام مؤسسه استاندارد در آمده است.

گزارش فعالیت‌های بخش معاونت فنی (۱۳۵۱)

۱- سازمان امور فنی و تحقیقات صنعتی

۱-۱- شورای تحقیقات

الف- مطالعه و بررسی و استفاده از نتایج طرح‌های تحقیقات صنعتی که در کشورهای دیگر به ثمر رسیده و پیشنهاد اجرای آن

ب- بررسی و اظهارنظر درباره تهیه فرآورده‌های جدید از مواد خام و استفاده بیشتر از منابع نیروی طبیعی کشور

۱-۲- اداره ارزشیابی و هماهنگی طرح‌های تحقیقات صنعتی

الف- بررسی طرح‌های تحقیقات صنعتی پیشنهاد شده از طرف شورای تحقیقات به منظور ارزیابی بازده اقتصادی و امکان عملی بودن آنها

ب- تهیه گزارش برای شورای عالی تحقیقات صنعتی به منظور تعیین اولویت طرح‌ها و تقسیم کار بین آزمایشگاه‌ها

پ- جمع آوری و نگهداری گزارش‌های روزانه، هفتگی، ماهانه، نهائی آزمایشگاه‌ها

ت- بررسی احتیاجات آزمایشگاه‌ها ازنظر لوازم و مواد

۱-۳- آزمایشگاه‌های تحقیقات صنعتی

الف- آزمایش کالاهای تولیدی و صادراتی و بدست آوردن نتیجه نهائی آزمایش‌ها از لحاظ تطبیق نمونه کالاهای تولیدی یا صادراتی با معیارها و موازین استاندارد کالاها

ب- راهنمائی صاحبان صنایع ازنظر تهیه کالا برابر استانداردهای تعیین شده

پ- تحقیق درباره فرآورده‌های جدید از مواد خام و استفاده بیشتر از منابع نیروی طبیعی کشور

۱-۴- آزمایشگاه مترولوژی

درجه بندی و اصلاح وسایل اندازه‌گیری براساس واحدهای ملی و بین المللی

پروژه‌های موردنیاز صنایع کشور

شماره طرح	موضوع طرح
۱	بررسی و شناسائی خاک‌های مختلف ایران ازنظر کشت مواد غذائی و غیره، این بررسی باید نکته‌های مجهول از نوع خاک هر ناحیه را معلوم نماید و ازنظر کشت محصول موردنظر، کمبود مواد لازم را در نوع خاک تعیین کند.
۲	بررسی کامل روی انواع کودهای موجود و پیدا کردن روش‌های صنعتی برای تهیه کودهای شیمیائی لازم از مواد اولیه موجود در ایران
۳	بررسی تهیه مواد غذائی برای دام‌ها از مواد اضافی کارخانجات تولیدی (مثل کارخانجات قند و کارخانجات روغن کشی و غیره) و مواد کم ارزش کشاورزی موجود در ایران: مواد حاصله طرح باید از ویتامین‌های لازم برای تغذیه دام‌ها کمبود نداشته باشد.
۴	طرز تهیه ویتامین‌های مختلف از مواد اولیه موجود در ایران برای مصرف در کارخانجات داروئی و مواد غذائی و کامل کردن پروژه صنعتی آن.
۵	آماده کردن انواع غذاهای بچه از سبزیجات و مواد اولیه داخلی و بسته بندی و استرلیزه کردن آنها.
۶	بررسی جامع روی مواد صنعتی که از P.V.C. سرچشمه می‌گیرد: مواد مختلفی که از P.V.C. ساخته می‌شود را باید به صاحبان صنایع طوری عرضه نمود که نتیجتاً مصرف این ماده که محصولی است از کارخانجات پتروشیمی ایران زیاد شده و از طرف دیگر صنایع مختلف پلاستیکی اضافه شود.
۷	تهیه بهترین روش برای تبدیل آب شور به آب شیرین در ایران
۸	طرح و بررسی روی ملاس باقیمانده از کارخانجات قند ایران: توضیح این که اخیراً ژاپنی‌ها این ملاس را خریداری نموده و از آن در اثر فرمانتاسیون و محیط مناسب، به مقدار زیاد گلوتامیک اسید را در ملاس مذکور زیاد نموده و سپس این ماده را اکستراکسیون کرده و از باقیمانده آن مواد غذائی برای دام‌ها و ماهی‌ها درست کرده‌اند.

شماره طرح	موضوع طرح
۹	بررسی کلی روی مشروبات الکلی و غیرالکلی و اندازه‌گیری سموم و مواد مزاحم آن و مطابق کردن محصولات موجود با استاندارد و در صورت لزوم رفع مشکل کارخانجات سازنده
۱۰	تهیه انواع غذای ماهی از مواد اولیه موجود در ایران: توضیح این که این پروژه برای توسعه صنایع پرورش ماهی در نقاط مختلف ایران بوده و نتیجتاً کمک زیادی به صادرات ایران می‌نماید، ضمناً مواد غذائی ماهی بازار بین المللی دارد و صادرات انواع ماهی و خوراک ماهی یکی از منابع درآمدهای کشور خواهد شد. این پروژه تا مرحلهٔ کامل پروژهٔ صنعتی باید ادامه یابد.
۱۱	بررسی کلی روی مواد غذائی که در نتیجه سم آفلاتوکسین (Aflatoxin) و غیره مسموم می‌گردد. توضیح این که این پروژه برای هر یک از مواد غذائی مثل تخم پنبه، پنیر، گردو، گندم، جو، انواع بادام‌ها و دیگر مواد غذائی باید صورت گیرد و نتیجهٔ آن اعلام شود. ضمن بررسی‌های انجام گرفته در سایر ممالک پیشرفته این پروژه در جلوگیری از مرض سرطان مؤثر است. ثالثاً متذکر می‌گردد که هر یک از مواد غذائی موردنظر پروژه‌ای است جدا که بودجه‌ای جداگانه لازم دارد. مدت اجرای طرح برای هر یک از مواد غذائی شش ماه و هزینه‌های لازم برای هر یک از طرح‌ها در حدود یک میلیون و پانصد هزار ریال پیش بینی می‌شود.
۱۲	بهبود کیفیت پشم‌های دباغی در ایران
۱۳	تهیه لعاب سرامیک و لعاب فلز از مواد اولیه موجود در ایران
۱۴	تهیه و ساخت رنگ لعاب از مواد موجود اولیه در ایران
۱۵	ساخت مقره‌های چینی و ایزولاتورهای الکتریکی از مواد موجود در ایران
۱۶	ساخت آجر نسوز و کربور سیلیسیم از مواد اولیه موجود در ایران
۱۷	تهیه کائولن برای ساخت چینی از کائولن‌های موجود ناخالص در ایران
۱۸	گرفتن روغن از پوسته‌های تخم آفتابگردان تهیه ماده‌های مصرفی دیگر: توضیح این که چون به مقدار زیاد پوستهٔ آفتابگردان در ایران موجود است و معمولاً در شمال ایران به عنوان سوخت از آن استفاده می‌شود از اینرو شایسته است که این ماده اولیه بی مصرف را از لحاظ صنعتی بررسی کرد و به مواد مصرفی تبدیل نمود. طبق بررسی اجمالی که توسط محققین مؤسسه در سال گذشته بررسی شد می‌توان روغن خوراکی و بعضی مواد مصرفی دیگر را از این پوستهٔ بی ارزش درست کرد.
۱۹	تهیهٔ گلوکز و قندهای سادهٔ دیگر از سیب زمینی و شیرهٔ خرما: چون به مقدار زیاد قندهای ساده مثل گلوکز از خارج برای مصرف صنایع داخلی وارد می‌شود، لذا از هر لحاظ مقرون به صرفه و صلاح کشور است که این نوع قندها در ایران ساخته شود. ضمناً متذکر می‌شود که پروژه تهیه شیرهٔ خرما از خرمای ارزان قیمت توسط یکی از محققین مؤسسه در سال‌های گذشته پایان یافته است و نتیجتاً ثابت شده که شیرهٔ خرما دارای مقدار زیادی گلوکز و قندهای ساده دیگر می‌باشد، در این صورت پیش بینی می‌شود که از باقیماندهٔ مواد صنعتی پروژه می‌توان الکل و مواد غذائی دیگر برای دام‌ها تهیه نمود. ضمناً تهیه گلوکز و قندهای سادهٔ دیگر از سیب زمینی باید به وسیلهٔ عمل هیدرولیز صورت گیرد.
۲۰	آماده کردن آسبستوی معدنی ایران برای استفاده‌های صنعتی و صادرات (Asbesto fiber). در این پروژه نوع‌های مختلف آسبستوی موجود در ایران باید بررسی شود و پس از آن آسبستوهای موجود طبقه بندی و سپس فرموله و آماده گردد.
۲۱	تهیه رنگ قرمز آجری، قرمز رنگ، زرد، سیاه و دیگر شیدهای مختلف آن از سنگ آهن و یا آهن موجود در ایران و عرضهٔ پروژه صنعتی: توضیح این که اکسیدهای این فلز در درجات مختلف کوره رنگ‌های مختلف خواهند داد.
۲۲	تهیه رنگ سفید و رنگ سبز از تبدیل تیتان به تیتانیم دی اکسید و کرم به کرم اکسید و انواع شیدهای آن و عرضهٔ پروژه صنعتی با مواد اولیه موجود در ایران.

شماره طرح	موضوع طرح
۲۳	تهیه مواد شیمیائی آلی از قطران ذغال سنگی که در قسمت تقطیر ذغال سنگ ذوب آهن ایران به دست می‌آید: از قطران ذغال سنگ می‌توان مادهٔ اولیه رنگ‌های مختلف آلی را ساخت و با تکمیل هر رنگی می‌توان پروژه‌های صنعتی متعددی را عرضه نمود. ضمناً مواد اولیه آلی و حلال‌های مصرفی متعددی را برای کارخانجات رنگ سازی، پتروشیمی، گریس سازی و دیگر صنایع تولیدی تهیه کرد. این پروژه را می‌توان برحسب احتیاجات کشور و صادرات سال‌های متعددی ادامه داد و حداقل برای ساختن هر محصولی مدت شش ماه وقت لازم است تا پروژهٔ صنعتی آن کامل گردد و برای هر محصول با عرضه پروژه صنعتی و لیست ماشین آلات در حدود ۱۲۵۰۰۰۰ ریال هزینه پیش بینی می‌شود. اگر مؤسسه سالی دو پروژه از طرح بالا را انتخاب نموده و در روی آن محققینی کار نمایند. در حدود دویست و پنجاه هزار تومان برای هزینه‌های لازم پیش بینی می‌شود.
۲۴	بررسی و تهیهٔ رنگ آمادهٔ سفید و زرد برای خط کشی خیابان‌ها از مادهٔ پلاستیکی پلی یورتین **Poly ure thane** و یا مواد دیگری از این قبیل که دوام آن زیاد باشد. توضیح این که این نوع رنگ‌ها دوام بسیار زیادی در مقابل نور، سایش، حرارت و غیره را دارد و مناسب‌ترین رنگی است که برای خیابان‌ها موردنیاز است.
۲۵	تبدیل سنگ مس به سولفات مس و خالص نمودن آن از سنگ مس موجود ایران: برای تبدیل این سنگ باید از اسید سولفوریک ساخته شده ایران مصرف شود و پروژه تا مرحلهٔ صنعتی باید کامل شود.
۲۶	تهیه و فرموله کردن مناسب‌ترین آسفالت برای خیابان‌های ایران از مواد خام اولیهٔ ایرانی و بررسی مناسب‌ترین زیرسازی آن که باید با یکدیگر تطابق داشته باشد.
۲۷	جلوگیری از زنگ زدگی و خوردگی و روش تمیز کردن روسوبات نشسته شده در جدار دیگ‌های صنعتی و غیره
۲۸	روش تهیهٔ قالب‌های مختلف و تهیه ماسهٔ استاندارد برای ریخته گری از مواد اولیه ایرانی.
۲۹	روش تهیه انواع مختلف سیم‌های مس از مواد اولیه ایرانی و عرضه پروژه صنعتی
۳۰	روش تهیه مواد شیمیائی و سرب برای مصرف در کارخانجات باطری سازی از مواد اولیهٔ ایرانی و بررسی اقتصادی آن و عرضهٔ پروژه صنعتی.
۳۱	برطرف نمودن اشکالات پلیمراسیون در مورد پلیمر کردن الیاف‌های مصنوعی و نشان دادن طریقه پلیمراسیون صحیح.
۳۲	روش تهیه کربنات دو سود از نمک طعام و آهک موجود در ایران و عرضهٔ پروژهٔ صنعتی
۳۳	روش تهیه نیترات دو سود از مواد اولیه موجود در ایران
۳۴	روش تهیهٔ شناسنامه برای هر یک از قالی‌های دست بافت ایرانی و بهترین روش برای استاندارد کردن آن: روش‌های سریع برای تعیین نوع رنگ، نوع پشم، تعداد گره، نوع گره، اندازه طولی، اندازه عرضی، نوع بافت و دیگر مشخصات قالی که در شناسنامه مربوطه ذکر شود و هر قالی توسط ادارهٔ استاندارد به وسیله مهر سربی شماره گذاری گردد. در واقع سندی باشد برای قالی که صاحب اولیه آن معلوم و دیگر خریداران بعدی آن مشخص گردد. شناسنامهٔ قالی باید به انگلیسی و فارسی تهیه شود. برای تعیین نوع رنگ و دیگر مشخصات قالی باید روش‌هائی اتخاذ شود که فوراً جواب صحیح را به آزمایش کننده جواب دهد. ضمناً تمام آزمایشات باید تحت کنترل ادارهٔ استانداردها باشد و پرونده هر یک از قالی‌های ایرانی در اداره استانداردها بایگانی شود.
۳۵	تهیه مواد اولیه برای مصرف در کارخانجات سرامیک، چینی سازی، کاشی سازی و لوازمات بهداشتی از مواد اولیهٔ ایرانی
۳۶	تهیه گچ بهداشتی و انواع دیگر گچ‌ها از مواد اولیهٔ ایرانی
۳۷	روش تهیه زیلوز، تولوئن و تری میتل بنزن از بنزن و عرضهٔ پروژهٔ صنعتی آن
۳۸	بررسی بهترین روش و ارزان‌ترین طریق برای ساختن استن و متیل کتیون در ایران

شماره طرح	موضوع طرح
۳۹	تهیهٔ دستگاه‌های الکترونیکی برای آزمایشات محصولات صنعتی و کشاورزی مدت تهیه هر دستگاه در حدود یک سال صورت می‌گیرد نتیجتاً پروژه را می‌توان برای چندین سال ادامه داد اگر چنانچه سالی یک دستگاه ساخته شود. هزینه‌های لازم در حدود ۲۸۰۰۰۰۰ ریال می‌گردد.
۴۰	تهیه بسته بندی برای میوه جات خشک و تازه و حبوبات
۴۱	بهترین روش برای تهیه ویسکوز یا ابریشم مصنوعی از پنبه ایران
۴۲	ضد شعله کردن پارچه‌های پنبه‌ای
۴۳	ضد بید کردن پشم به طورکلی (قالی و پارچه‌های پشمی)
۴۴	بهترین روش برای بهبود وضع کشمش‌های صادراتی ایران
۴۵	تهیه دیوار و بدنهٔ خانه‌های ارزان قیمت از آسبستو **Asbest Fiber** و مواد شیمیائی ارزان قیمت که با وضع ایران تطابق داشته باشد و عرضهٔ پروژه صنعتی آن: توضیح این که این محصول در حال حاضر در ساخت خانه‌های کارگری ارزان قیمت در کشور اسرائیل متداول است.
۴۶	مطالعه و پیدا کردن بهترین روش و راهنمائی برای مبارزه با آلودگی هوای شهرهای بزرگ ایران
۴۷	تهیه خانه‌های ارزان قیمت پلاستیکی از پلی استر **(Poly ester)** و پشم شیشه و مواد دیگر پلاستیکی ساخت پتروشیمی ایران
۴۸	پیدا کردن منطقه‌ای در ایران برای کشت سیب زمینی شیرین و گرفتن قند و مواد نشاسته‌ای و دیگر مواد صنعتی از آن و عرضهٔ پروژه صنعتی آن. توضیح این که این نوع سیب زمینی در ایران کشت نمی‌شود و بیشتر در مناطق مختلف آمریکا کشت می‌گردد.
۴۹	تهیه کربن سیاه **(Carbon black)** از سوختن اجسام آلی سنگین و عرضهٔ پروژهٔ صنعتی آن با مصرف مواد اولیهٔ ایرانی توضیح این که این ماده به مقدار زیاد در صنایع مختلف مصرف دارد و به عنوان رنگ سیاه نیز مصرف می‌شود.
۵۰	رده بندی پشم های ایران
۵۱	تقسیم بندی پشم در موقع پشم چینی
۵۲	بهبود پشم‌های ایران ازنظر پرورش گوسفند برای پشم
۵۳	پیدا نمودن بهترین رنگ‌ها برای مصرف در رنگ‌رزی پشم‌های قالی
۵۴	مطالعه در مورد بتن و انواع آن مانند بتن نسوز، بتن با حباب‌های هوا، گاز بتن **(Gasbeton)**، بتن سبک و تکنولوژی بتن.
۵۵	ساختن کارخانه کوچک صنعتی **(Pilot plant)** برای گرفتن عصارهٔ رنگ‌های گرفته شده از رناس برای رنگرزی پشم قالی که پروژهٔ عصاره گیری در آزمایشگاه خاتمه یافته و باید ازنظر صنعتی طرح پیشنهادی پیاده و کامل گردد. توضیح این که برای پیاده کردن طرح پیشنهاد مذاکراتی با دانشگاه آریامهر و هم‌چنین یک شرکت خارجی به نام شرکت تسکو مذاکرات مقدماتی انجام شده است.

در گزارش زیر که برگرفته از ماهنامه استاندارد در سال ۱۳۴۶ می‌باشد وضعیت فعالیت‌های آزمایشگاهی و امور تحقیقاتی مؤسسه استاندارد دیده می‌شود.

امور تحقیقاتی

۱ ــ در آزمایشگاه موادغذائیــ در سال۱۳۴۶ امور تحقیقات موسسه استانداردوتحقیقات صنعتی ایران ۳۶ آزمایش تحقیقاتی روی‌مواد غذائی انجام داد.

۲ــ در آزمایشگاه برق والکترونیك روی‌کابلها و سیم های‌مختلف‌ــ ترانسفورماتورها‌ــ باطریهای سربی ــ سرپیچ های لامپ فلورسنت آزمایشاتی انجام شد.

همچنین روی‌مقره های الکتریکی ولوله‌های خرطومی و جریان ولتاژ قوی آزمایشاتی صورت‌گرفت‌که پاره‌ای از آن ها تکمیل‌گردیده وگزارش نتایج حاصله تهیه شده‌است.

۳ــ در آزمایشگاه ساختمان ــ طرح تحقیقاتی درمورد ساختن‌چینی‌ــ مقره‌های الکتریکی وفیوز دنبال‌شد.

جهت ساختن بشقاب چینی وسائـــــــــــل لازم ساخته شدوضمنا طرحهای تهیه بتون سبك وزن‌ــ دالهای بتونی‌و پلاکهای سیمانی‌که جزء طرحهای‌سال قبل‌بوده دنبال‌شد.

۴ــ درآزمایشگاه مکانیك

مطالعاتی روی استاندارد بخاری صورت گرفت ودستگاه متالوگرافی جهت عکس برداری ازکریستال فلزات واردمرحله ساخت شد.

۵ ــ درآزمایشگاه کشاورزی

طرحهای تحقیقاتی‌جهت تهیه استاندارد علمی‌کتیرا ــ استخراج زنك ازنباتات‌ــ استخراج روغن وسایرموادازپنبه‌شروع ودنبال شد.

۶ــ درآزمایشگاه پوشاك

طرحهای تهیه‌جیروپوستهای‌گرانقیمت وتهیه رنگهای‌متنوع وباثبات برای‌منسوجات دنبال‌شد.

۷ــ علاوه برآزمایشات تحقیقاتی فوق آزمایشات روزمره برای تعیین شرائط انطباق بامشخصات استانداردو نیز آزمایش طرحهائیکه ازمحل‌بود ه‌عمرانی‌تامین میشود. میباشد.

مرکز تحقیقاتی مؤسسه استاندارد در شهر صنعتی کرج

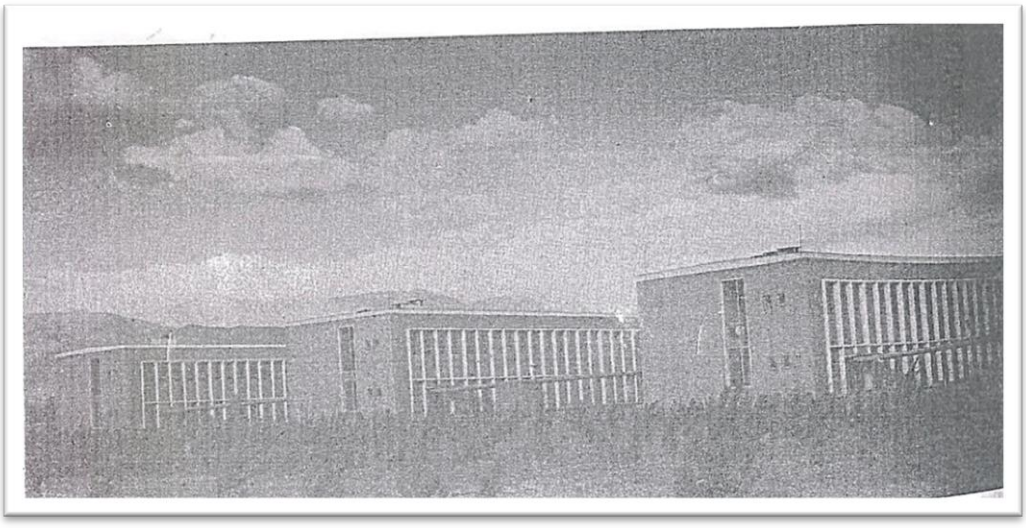

به هرحال انتقال آزمایشگاه‌های اولیه و وجود آزمایشگاه‌های صنعتی در کرج زمینه‌ای را برای رشد و گسترش آزمایشگاه‌ها و جذب افراد و کارشناسان جدید فراهم می‌کند. مجموعه آزمایشگاه‌هایی که تحت سرپرستی معاون فنی قرار دارد آزمایشگاه‌های غذایی، نساجی، شیمی،کشاورزی، ساختمان، مکانیک، برق و الکترونیک و معدنی است. هم‌چنین بخش تأسیسات و تعمیر و نگهداری نیز تحت نظر معاون فنی قرار می‌گیرد.

با این که در نمودار سازمانی مؤسسه استاندارد بخش اندازه شناسی در زیر گروه معاونت فنی قرار دارد لیکن فعالیت خاصی در این زمینه انجام نمی‌شود. در واقع طرح ایجاد مرکز اندازه شناسی در سال ۱۳۵۰ مورد توافق سازمان‌های ذیربط قرار گرفته و فعالیت عملیاتی آن از سال ۱۳۵۴ در مؤسسه استاندارد آغاز می‌گردد. البته در طول سال‌های دهه چهل کارشناسان متفاوتی به مؤسسه استاندارد دعوت می‌شوند که در رابطه با بحث اندازه شناسی در قالب سخنرانی، گردهمائی آموزشی و یا گزارش‌های تحلیلی مطالب ارزنده‌ای ارائه می‌کنند که از جمله چهره‌های شاخص می‌توان از پروفسور فیوگ[1] نام برد.

۱- قابل ذکر است که پروفسور فیوگ پس از بازدید از مؤسسه استاندارد و بررسی شرایط موجود گزارشی را به یونسکو ارائه می‌کند که پیرو آن در سال ۱۳۴۶ به درخواست رسمی دولت ایران طرح ایجاد مرکز اندازه شناسی آغاز می‌گردد. ساختمانی که در سازمان به ساختمان مترولوژی معروف است ساختمانی است به شکل U که جهت تجهیز و راه اندازی مرکز اندازه شناسی ساخته شده است. مرکز اندازه شناسی ضمن نگهداری استانداردهای اندازه شناسی (اتالون) و انجام خدمات مربوطه جهت ردیابی و تطبیق استانداردهای اندازه‌گیری با دفتر بین المللی اوزان و مقیاس‌ها (BIPM) مرتبط بوده است.

نوشتهٔ
استاد ریچارد فی وگ [۱]
Professor Richard Vieweg

اهمیت استانده‌ها در پیشرفت اقتصادی

پیشگفتار

به خواهش رسمی وزارت اقتصاد، استاد ریچارد فیوگ، که از کارشناسان یونسکو است،به ایران آمد. بیش از دو ماه در این کشور ماند. به استان‌های متفاوت سفر کرد و از کارخانه‌ها، آموزشگاه‌های فنی و دانشگاه‌ها دیدن نمود. چگونگی استانده کردن و بررسی‌های صنعتی در ایران را به دقت سنجید و گزارشی دربارهٔ گسترش این فعالیت‌ها در آینده عرضه کرد.

در جلسه‌ای که روز چهارم اردیبهشت ماه ۱۳۴۵ در تالار سخنرانی کاخ وزارت اقتصاد تشکیل شد و آقای دکتر علینقی عالیخانی وزیر اقتصاد آن را افتتاح کردند، استاد فیوگ دربارهٔ اهمیت استانده در پیشرفت اقتصادی سخن راند.

سخنرانی استاد فیوگ در همان هنگام به صورت جداگانه چاپ و منتشر گردید. اکنون بار دیگر ازنظر اهمیت موضوع مبادرت به درج آن می‌گردد.

شرحی کوتاه درباره زندگانی استاد فیوگ پیش از متن، آورده شده است.

دربارهٔ سخنران

آقای ریچارد فیوگ در سال ۱۸۹۶ متولد شد. پس از گذراندن دورهٔ تحصیلات مقدماتی در میسن، در سازمان‌های فن شناسی برلین و در سدن به مطالعهٔ فیزیک و ریاضیات پرداخت و در سال ۱۹۲۳ دکترا گرفت. تا سال ۱۹۳۵ یکی از اعضاء علمی و مشاور رسمی سازمان فیزیکی – فنی برلین – شارلوتنبرگ بود. آنگاه، در سازمان فن شناسی دارمستات، به استادی و مدیریت سازمان فیزیک کاربردی (عملی) رسید. در سال ۱۹۴۶، برای مدت یک سال، به ریاست سازمان فن شناسی دارمستات برگزیده شد. چندی بعد نامزد ریاست سازمان دولتی فیزیکی – فنی در برانشویگ و برلین (شورای فدرال وزن‌ها و اندازه‌ها) گردید.

آقای فیوگ کتاب‌های بسیاری در مهندسی برق، روش‌های دقیق اندازه‌گیری و فیزیک مواد ترکیبی نوشته است. در سال ۱۹۵۶ درجهٔ افتخاری دکتر مهندسی گرفت. ایشان عضو چند آکادمی علمی در آلمان و کشورهای دیگر است. در سازمان‌های متفاوت سمت‌های مهمی داشته است، برای نمونه، عضو شورای علمی سازمان همبستگی مهندسان آلمانی (VDI)، عضو کمیسیون ملی آلمان در یونسکو، رئیس سازمان همبستگی انجمن‌های علمی و فنی آلمان و رئیس کمیتهٔ ملی آلمان در IEC (سازمان بین المللی الکتروتکنیک) بوده است. در سال ۱۹۶۰، برای مدت چهار سال، به ریاست کمیتهٔ بین المللی وزن‌ها و اندازه‌ها برگزیده شد. از سال ۱۹۶۲ به بعد عضو افتخاری سازمان همبستگی مهندسان برق آلمان و عضو افتخاری سازمان بین المللی اندازه شناسی قانونی نیز بوده است. سازمان همبستگی مهندسان آلمان برترین نشان خود «سکهٔ یادبود» را به او اهداء کرد. در همان سال، سازمان همبستگی مهندسان برق اتریش نیز، با اهداء نشان زرین (استفان) به او، از خدمات وی در حوزهٔ وزن‌ها و اندازه‌ها و در زمینهٔ ایجاد همکاری بین المللی در این حوزه قدردانی کرد. آقای فیوگ در راه نزدیک ساختن سازمان‌های علمی و فنی جهان به یکدیگر گام‌های مؤثری برداشته است.

۱- ماهنامه استاندارد

۳-۲-۳- معاون توسعه و ترویج استاندارد

آن چنان‌که در نمودار مؤسسه استاندارد در سال ۱۳۴۴ ملاحظه می‌شود معاونت توسعه و ترویج دارای سه اداره اوزان و مقیاس، انگ فلزات گرانبها، آموزش و توسعه و ترویج در زیر گروه خود است. لازم به توضیح است که تا پیش از تصویب اساسنامه مؤسسه استاندارد در سال ۱۳۴۴ مؤسسه استاندارد با توجه به گسترش فعالیت‌های خود در سال‌های ۴۲ و ۴۳ با تصویب شورای عالی استاندارد با سه معاون اداره می‌شده است و تعریف پست جدید معاون توسعه و ترویج در واقع پس از تصویب اساسنامه مؤسسه در سال ۱۳۴۴ شکل رسمی و قانونی به خود می‌گیرد و ادارات تابع آن که قبلاً در حوزه معاونت استاندارد سازی قرار داشته است به این معاونت جدید منتقل می‌شود.

۳-۲-۳-۱- اداره اوزان و مقیاس

حرکت قانونی و اجرایی در خصوص کنترل اوزان و مقیاس در سال ۱۳۰۴ با تصویب قانون اوزان و مقیاس توسط مجلس شورای ملی آغاز می‌شود. در این قانون در کنار تعیین اوزان و مقیاس‌های رسمی کشور براساس اصول متری (دستگاه SI) وزارت فوائد عامه به نمایندگی از دولت مسئول اجرای قانون و بازرسی، رسیدگی، ساخت و به‌کارگیری اوزان و مقیاس‌های جدید و جلوگیری از اوزان تقلبی می‌شود. از اینرو فعالیت کنترل وسایل اندازه‌گیری در داد و ستدهای عمومی در قالب یک اداره در وزارت‌خانه مربوطه شکل می‌گیرد. تا این که در سال ۱۳۴۰ به دستور دکتر آموزگار وزیر بازرگانی وقت این اداره به دلیل تشابه نوع کار و وظیفه آن به مؤسسه استاندارد منتقل شده و به عنوان یکی از ادارات تابعه آن در می‌آید.

به سادگی قابل ملاحظه است که این اداره و فعالیت آن از قدمت بیشتری در مقایسه با اداره استاندارد برخوردار است لذا افزودن این اداره نسبتاً قدیمی بار اجرایی فعالیت مؤسسه استاندارد را می‌افزاید فعالیتی که براساس ارزیابی برخی از کارشناسان اعزامی یونیدو به ایران می‌توانسته در سازمان دیگری انجام شود. به‌هرحال شیوه کار کارکنان این اداره مراجعه و سرکشی به کسبه و اصناف مختلف جهت کنترل وسایل اندازه‌گیری ساده و معمولی بوده است که در این رابطه وسایلی مانند وزنه، پیمانه، متر یا نیم متر فلزی (استانداردهای کار) اهدایی از سوی اصل چهار را در خودرویی به همراه برده و تجهیزات و وسایل تحت بازرسی را با آنها کنترل و نهایتاً آنها را پلمپ یا انگ گذاری می‌کردند. دوره بازرسی وسایل اندازه‌گیری یک سال بوده است.

گزارش اقدامات صورت گرفته در سال ۱۳۴۶ اداره اوزان و مقیاس که از ماهنامه استاندارد استخراج شده وضعیت فعالیت این اداره را نمایش می‌دهد.

«... اوزان و مقیاس‌ها – اداره اوزان و مقیاس‌های مؤسسه استاندارد طی شش ماهه اول امسال ۲۰ هزار دستگاه ترازو – ۷ هزار وزنه برنجی – ۱۱ هزار وزنه چدنی – ۱۴۱ دستگاه قپان – ۳ هزار باسکول – ۵ هزار وزنه باسکول را مورد آزمایش اولیه قرار داده و به علاوه ۲۱ هزار دستگاه ترازو – ۱۳۸ هزار وزنه برنجی – ۶۷ هزار وزنه چدنی – ۳۸۰ قپان دستی – ۶۴۱ قپان باسکول – ۵ هزار وزنه باسکول –

۲ هزار نیم متر و ۴ هزار پیمانه را مورد آزمایش قرار داده است. در مدت مزبور نزدیک به ده هزار وسیله سنجش غیرقانونی توقیف شده و حدود ۵ هزار پرونده تخلف تشکیل و به دادگاه‌های صالحه ارسال شده است. طی شش ماه دوم سال نیز فعالیت‌های اداره مزبور هم‌چنان ادامه یافت ...»

در گزارش دکتر ورمان در سال ۱۳۴۵ چنین اظهار شده است که علیرغم گستردگی و حجم بالای کاری این حوزه در سطح کشور، این اداره فاقد تجهیزات فنی و لوازم کافی جهت انجام مسئولیت‌های خود به نحو مؤثر بوده است.

۳-۲-۳-۲- اداره انگ فلزات گرانبها

براساس بند ۴ قانون راجع به تأسیس مؤسسه استاندارد در سال ۱۳۳۹ وظیفه نظارت در تعیین عیار مصنوعات فلزات گرانبها و علامت گذاری آنها به مؤسسه استاندارد محول شده است و آئین نامه اجرای این ماده نیز از سوی هیئت وزیران در تاریخ ۱۳۴۰/۱۰/۲۷ به وزارت بازرگانی ابلاغ شد. لیکن افتتاح اداره انگ فلزات گرانبها در اسفند ماه ۱۳۴۴ در تهران انجام شد و آمادگی آن برای انجام خدمات مربوطه در همین سال از طریق جراید به اطلاع سازندگان، خریداران و صادر کنندگان مصنوعات فلزی گرانبها رسید. از اینرو در سال ۱۳۴۴ تعداد بیست نفر دیپلمه برای خدمت در این اداره استخدام و پس از کارآموزی در سال ۱۳۴۵ وارد فعالیت عملی شدند. تجهیز و نصب لوازم و دستگاه‌های این اداره در سال ۱۳۴۵ به پایان رسید.

در گزارش دکتر ورمان در سال ۱۳۴۵ این چنین آمده است که اداره انگ فلزات گرانبها به نحو مطلوبی جهت انجام وظایف محوله تجهیز شده است لیکن به دلیل عدم وجود تجهیزات اندازه شناسی جهت کالیبره کردن وسایل مربوطه صحت و دقت آن ممکن است دچار خطا گردد. هم‌چنین قرار گرفتن این اداره را در زیر گروه معاونت توسعه و ترویج مورد نقد قرار داده و پیشنهاد می‌کند که با توجه به ماهیت انجام آزمون و وظایف فنی آن، این اداره به زیر گروه معاونت فنی منتقل شود.

در رابطه با شیوه انگ گذاری فلزات گرانبها فعالیت دو کشور فرانسه و انگلستان جهت فراگیری این فرآیند و انتقال تجربیات مربوط مورد مطالعه قرار می‌گیرد و نهایتاً الگوی کشور فرانسه انتخاب می‌شود. لازم به توضیح است که در انگلستان فرآیند انگ فلزات توسط اصناف مربوطه مدیریت و اجرا می‌شده اما در فرانسه این فعالت تحت کنترل و مدیریت دولت بوده است.

از جمله کارشناسانی که در این مورد تحت آموزش قرار می‌گیرند می‌توان به آقای دکتر نجم آبادی، مهندس تقی زاده و مهندس کیامنش اشاره کرد که مهندس کیامنش سهم به سزایی در سامان‌دهی فعالیت انگ فلزات گرانبها و عملکرد اداره مربوطه داشته است. بخشی از مذاکرات چهل و پنجمین شورای عالی استاندارد گوشه‌ای از اقدامات انجام شده در این زمینه را نشان می‌دهد. هم‌چنین نمونه علائم قدیمی انگ فلزات گرانبها نیز در ادامه نشان داده شده است.

تاریخ ۱۳٤
شماره
پیوست ۱۱۴۳۷

وزارت اقتصاد
مؤسسه استاندارد ایران

۳۴۲۰۴
۴۶/۸/۲۴
وزارت امور خارجه

اداره

برای تاسیس اداره انگشتنزات گرانبها و تهیه وسائل مورد نیاز اداره مذکور با جلب موافقت قبلی وزارت دارائی با آقای دکتر کیوان نجم آبادی مشاور فنی موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران ماموریت داده شد براعزام به پست روز بکشور فرانسه مبادرت نموده و لوازم مورد احتیاج اداره اثر انگشت گرانبها را با همکاری موسسه اقتصاد دولت شاهنشاهی و راهنمائی سازمان استاندارد فرانسه به ضرابخانه وزارت دارائی دولت فرانسه سفارش دهد اینک بدینوسیله بگبرگ صورت مجلسی که در این مورد وسیله نمایندگان آن اداره و آقای دکتر نجم آبادی نماینده این وزارتخانه تنظیم گردیده و مورد تائید این وزارت میباشد به پیوست ارسال میگردد خواهشمند است ترتیبی فراهم فرمایند تا لوازم مورد بحث برطبق مشخصات داده شده وسیله ضرابخانه دولت فرانسه تهیه و هرچه زودتر نتیجه را اعلام نمایند تا نماینده رسمی دولت ایران جهت تحویل گرفتن آن تعیین و اعزام گردد بدیهی است برای پرداخت بهای وسائل مذکور اعتبار لازم تامین گردیده و بمحض وصول فاکتورهای ارسالی از طرف آن ضرابخانه حواله خواهد گردید.

وزیر اقتصاد

علائم مربوط به انگ فلزات گرانبها:

مصنوعات طلا با عیار ۲۲

مصنوعات طلا با عیار ۱۸

مصنوعات نقره با عیار ۹۰

مصنوعات نقره با عیار ۸۴

وزارت اقتصاد
مؤسسه استاندارد ایران

بخشی از مذاکرات چهل و پنجمین شورای عالی استاندارد در مورد انگ فلزات گرانبها:

: در مورد بیمه کارمندان فنی با بیمه های اجتماعی مکاتبه کردیم و از آنها خواستیم که کارمندان فنی مؤسسه را بیمه نمایند بیمه ما نوشت که ظرفیت ندارد و از انجام اینکار معذور است .

: ضمنا به بآقای کیخی ... در مورد حقوق کارکنان ماده ۲۲۰۱ توضیح بفرمائید .

: همانگ در فروع ویژه یاد ملاحظه میفرمایند هزینه حقوق کارمندان رسمی در سال ۱۳۴۹/۰۰/۰۰ر۲ر۶۶۰ر۰۰۰ ریال بوده ولی در بودجه سنوی که مبنا بتصویب رسید مبلغ/۰۰۰ر۶۲۲۶ ریال منظور شده است و دلیل اضافه شدن آن این است که مؤسسه برای تکمیل کادر اداره انگ فلزات گرانبها و امور استاندارد بازاریابی و امور فنی و تحقیقات بعده ای کارمند جدید زیر احتیاج دارد .

۳ نفر مهندس ... برای اداره انگ فلزات گرانبها

۶ نفر کارمند رسمی و ۱ نفر مهندس ... امور استاندارد بازاریابی

۱۰ نفر مهندس و دکتر ... امور فنی و تحقیقات

تاریخ ۱۳٤
ماره
پوست

وزارت اقتصاد
مؤسسه استاندارد ایران

و مبلغ ۶۰۰ و ۶۵ ۲ره ریال حقوق این کارمندان باعتبار سال قبل افزوده شده است .

آقای مهندس شایگان : ده نفر از کارمندان مؤسسه از قبیل آقای دکتر مؤید و غیره از طرح حقوق میگرفتند و چون سازمان برنامه در بنه‌پرسنلی را در طرح قبول نمیکند لذا محل حقوق آنها از طرح قطع شد و ما ناچار شدیم که در بودجه مؤسسه اعتبار آن را تامین نمائیم و ده‌نفر هم مربوط باستخدام جدید است که برای تکمیل کادر فنی و تحقیقاتی در نظر گرفته شد و با توسعه فعالیت مؤسسه استخدام آنها لازم میباشد .

آقای دکتر نصلیمی : برای استخدام ده نفر مهندس بنام سر پرستی ها نوشتند و سر پرستی دانشجویان ایران در فرانسه فهرست ۲۲ نفر از دانشجویان ایرانی را که تحصیلات آنها تمام شده و یا در سال جاری مطالعات آنان پایان میپذیرد برای مؤسسه فرستاده است .

جناب آقای وزیر : سه نفر مهندس برای آنالیز فلزات چیست . سه نفر مهندس چرا؟

آقای مهندس شایگان : کارآنالیز فلزات گرانبها براه افتاده است و فلزات گرانبهائی که به

تاریخ ۱۳٤
اداره
ست

وزارت اقتصاد
مؤسسه استاندارد ایران

خارج ازکشور صادر میشود وسیله این اداره آزمایش میشود .
برای انگ زدن فلزات گرانبها ما بیست نفر دیپلمه گرفتیم که
مشغول کار آموزی میباشند ، وظائف اداره مزبور دقیق است در
این اداره فقط دو نفر مهندس داریم درکشورهای دیگر تعداد
مهندسین آنها زیادتر است : در مسافرت بکشور انگلستان از
اداره انگ فلزات لندن دیدن کردم در آنجا ۸ نفر مهندس
مشغول بکار میباشند و چون احتیاجات ما با دو نفر مهندس
بر آورد نمیشود لذا برای تکمیل کادر تهران و شهرستانها
در نظر گرفته ایم که سه نفر مهندس استخدام نمائیم .

[illegible] اداره انگ فلزات را چه شخص اداره میکند آیا مهندسین عهده
آنادگی دارند .

[illegible] : اداره انگ فلزات بوسیله مهندس رشته زاده و مهندس کامنگر
اداره میشود مهندس کامنگر از طرف سندیکای انگلستان اعزام شده
و چهارماه در لندن کار آموزی نموده و تجربیات کسب کرده است .

[illegible] : تاریخ انگ زدن فلزات گرانبها کار جدیدی است که شروع کرده ایم ولی
درکشورهای انگلستان و فرانسه سالها است که معمول میشود و برای کار
اشتباهات دارند .

تاریخ ۱۳٤
شماره .....
پیوست .....

وزارت اقتصاد
مؤسسه استاندارد ایران

اگر شما ۵ سال کار کنید و آنوقت مرتکب اشتباهی شوید کسی
بشما ایراد نمیگیرد ولی اگر در شروع بکار اشتباه نمائید دیگر
نمیتوانید اعتماد دیگران را جلب کنید ، مؤسسه نباید در اینکار
عجله کند ، ما با فرانسه قرارداد کوتاه مدت داریم ـ یکنفر
را بفرانسه بفرستید که در کار انگ زدن فلزات گرانبها کارآموزی
نماید ـ ما یکنفر را از فرانسه میاوریم که کارها زیر نظر
او انجام شود ، بهر حال ما در اینکار یک نفر تن میخواهیم
که بما بیاموزد ، شما باید نهال خود یکند و آنها را آموزش دهد
و راهنمائی کند .

آقای دکتر فرمانفرمائیان : اگر یکنفر را برای مدت ۶ ماه بفرانسه بفرستند بهتر است
تا از آنجا کسی را بیاورند زیرا با فراهم بودن وسائل کار در فرانسه
بهتر و بهتر میتواند بکار وارد شود و تجربه بیاموزد .

نظر آقای دکتر مصدق : منظور ما همچنین است .

آقای مهندس ... با یکنفر انگ شما نمیرسد و ممکن است چهار ماه طول
بکشد که انگ شما برسد . در واقعی انگ فلزات بعد از رسیدن
انگ شما شروع میشود برای اینکه ما میزنیم بعضی کارهائی

تاریخ ۱۳٤
شماره
پیوست

وزارت اقتصاد
مؤسسه استاندارد ایران

داشتیم و عده ای از کارآموزان تحت تعلیم میباشند در این
کشورها کارآموزان عملاً" اتک زدن فلزات را یاد میگیرند سفیر
مسافرتا دیر با اداره اتک فلزات گرانبها لندن مذاکره کردم
که یکنفر کارشناس برای ما بفرستد ولی هیچیک از کارشناسان
آنجا حاضر نشدند بایران بیایند .

جناب آقای وزیر : حالا که چهار ماه وقت دارید یکنفر را بفرانسه بفرستید که در
کار ما کارآموزی نماید و مراقبت کند که وقت او در آنجا تلف
نشود .

آقای دکتر سلیمی : عده ای از کارمندان مؤسسه در فرانسه هستند و چون بسوء
آنها از طرف دولت فرانسه تعیین شده است لذا دولت فرانسه
کاملاً" مراقبت میکند که آنها برنامه های تعیین شده را اجراء
نمایند و حضور و غیاب آنها کاملاً" تحت کنترل است حتی یکی
از آنها یک روز غیبت کرده بود کاملا" اطلاع دادند .

بنابراین همانطوریکه جناب آقای وزیر فرمودند باید مراقبت شود
افرادیکه با هزینه مؤسسه بخارج میروند وقت خود را بیهوده
تلف نکنند و دوره ای که تعیین میشود با کسب اطلاعات جدید
کسب معلومات نمایند .

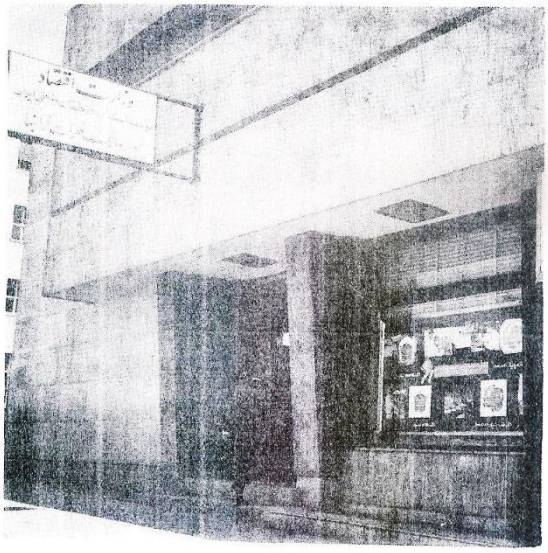

اداره

انگ فلزات

گرانبها

نمای خارجی اداره انگ فلزات گرانبها

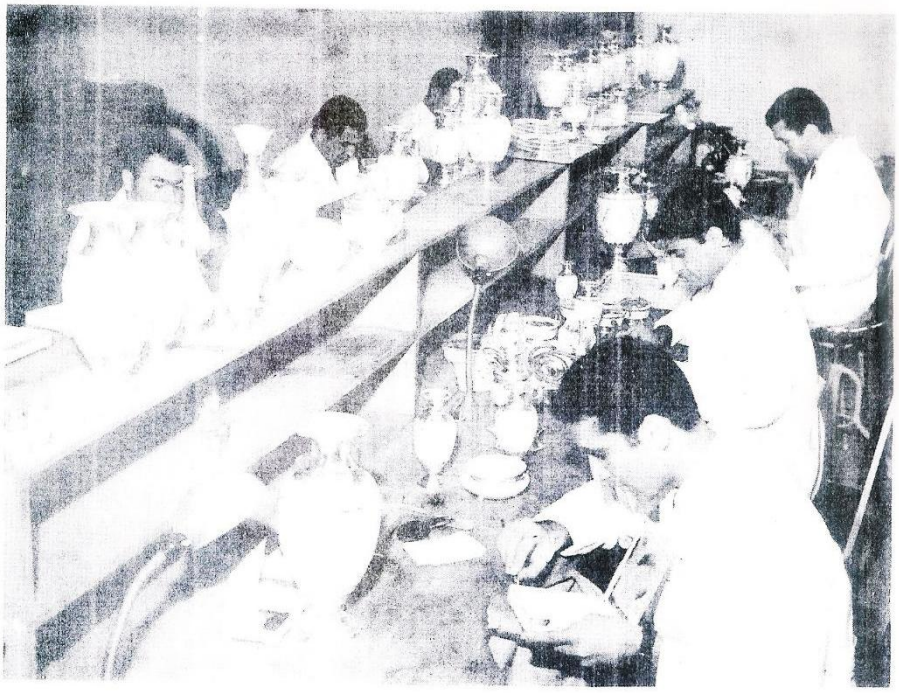

آزمایشگاه اداره انگ فلزات گرانبها

۳-۲-۳-۳- اداره آموزش و ترویج[۱]

بیشترین فعالیت اداره آموزش و ترویج بر آموزش صادر کنندگان و تولید کنندگان در زمینه استانداردها و اجرای آنها متمرکز بوده است. برنامه‌های آموزشی و ترویجی متفاوتی در سوابق مؤسسه استاندارد وجود دارد که به شکل‌های گوناگون در قالب سخنرانی، گردهمایی یا حضور در مراکز تولید و نگهداری محصولات کشاورزی بویژه با ارائه راهکار و راهنمایی به تولید کنندگان و صادر کنندگان انجام شده است اما یکی از برنامه‌های آموزشی که به طور منظم انجام شده آموزش مروجان کشاورزی بوده است. در این رابطه مدارک متفاوتی از ارائه این برنامه‌ها وجود دارد که ارتباط برنامه‌ریزی شده‌ای را بین مؤسسه استاندارد و سازمان ترویج کشاورزی نشان می‌دهد. گفتنی است موضوعات و سرفصل‌های آموزش بر استاندارد محصولات کشاورزی و چگونگی اجرای آنها تمرکز دارد. نمونه‌هایی از مکاتبات بین مؤسسه استاندارد و سازمان ترویج کشاورزی در ادامه ارائه شده است.

۱- به نظر می‌رسد معاونت توسعه و ترویج با توجه به ادارات و فعالیت‌های زیر گروه آن در مقایسه با سایر معاونت‌های تعریف شده در ساختار مؤسسه از چهارچوب و ارتباط قوی و منسجمی برخوردار نیست بویژه این که امکان انتقال ادارات زیرمجموعه آن به سایر معاونت‌ها وجود داشته و حتی توصیه شده است. در این رابطه احتمال علاقه به وسعت دادن ساختار مؤسسه از سوی مسئولین امر را نباید از نظر دور داشت.

تاریخ .....
شماره .....
پیوست ۰۲-۵۳۳
واحد .....

وزارت اقتصاد

موسسهٔ استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

شماره پرونده
۰۲-۵۲۱۴

سازمان ترویج کشاورزی

بازگشت بنامه شماره ۸۷۷۲/آ — ۴۹/۳/۶ برای تدریس در کلاس فصلی مروجان کشاورزی و سرپرستان ترویج استان تهران آقای تقی قره داغی رئیس اداره استاندارد فرماندار یکل همدان معرفی میگردد.

معاون آموزش و تحقیقات

۱۳۴۹/۲/۱۷

۸۷۰۰/۰۲-۵۲۴

رونوشت:
امور اداری و مالی
آقای تقی قره داغی رئیس اداره استاندارد همدان جهت اطلاع و اقدام لازم
اداره هم آهنگی امور شهرستانها

شماره ثبت

تاریخ ۱۳۴۰/۷/۲۲
شماره ۲۰۸۵۲
پیوست
وارده

وزارت اقتصاد
مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

سازمان ترویج کشاورزی

چون آقایان بشرح زیر:

۱ــ آقای علی اکبر صابرشیخ ۱ روز
۲ــ آقای مصطفی ذاکری " "
۳ــ آقای یوسف جوادی " "
۴ــ آقای سید جلال مرعشی " "

باموافقت قبلی این موسسه درمرکزآموزش سپاه ترویج وآبادانی در فروردین ماه ۱۳۴۹ تدریس نموده اند لذا پرداخت حق التدریس به نامبردگان باتوجه به تبصره ۲۹ قانون بودجه سال ۱۳۴۴ وسیله آن سازمان ازنظراین موسسه بلامانع میباشد.

رئیس هیئت مدیره و مدیرعامل
مؤسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران

گیرنده رونوشت: امورترویج
آقای صابرشیخ
آقای ذاکری
آقای جوادی
آقای مرعشی

وزارت اقتصاد
مؤسسهٔ استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

تاریخ ۱۳۴۹/۱۲/۰۱
شماره ۸۱۰۳/۰۲-۵۲۲
پیوست
واحد

وزارت کشاورزی
سازمان ترویج و کشاورزی ایران

بازگشت بنامه‌شماره ۳۸۸۸۷/س‌مورخ ۴۹/۹/۱۷
بهبوست برنامه آموزشی دروس استاندارد و اساس و
آدرس مربیان مرحوم کلاس سپاهیان ترویج و آبادانی
دوره دهم تدریس خواهند نمود ارسال میگردد ./.

رئیس هیئت مدیره و مدیرعامل
مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

رونوشت : اداره آموزش و ترویج استانداردها بضمیمه یک نسخه
از برنامه ایام تدریس
رونوشت : آقای صابرشیخ بضمیمه یک نسخه از برنامه ایام تدریس
" " " " " " مرعشی
" " " " " " خالصی
" " " " " " ذاکری
" " " " " " وزیری

تاریخ .....
شماره .....
پیوست .....
واحد .....

وزارت اقتصاد
مؤسسهٔ استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

ردیف	موضوع درس	نام استاد	آدرس
۱	استاندارد فرآورده های دامی	آقای خالصی	کرج ـ موسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران .
۲	استاندارد خشکبار	• وزیری	کرج ـ موسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران .
۳	استاندارد صنایع و میوه‌های تازه‌وسبزیجات	• مرعشی	کرج ـ موسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران .
٤	هدف از اجرای استاندرد واستاندهکردن کالا ها	• ذاکری	کرج ـ موسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران .
٥	نمونه برداری وکنترل کالا	• صابرشیخ	خیابان امیریه ـ انتهای انتظام السلطنه ترجمان ـ کوچه شمس پلاک ۵۲

در رابطه با برنامه‌های اداره آموزش و ترویج ملاحظه برنامه‌های ارائه شده مؤسسه استاندارد در سال‌های ۴۶ و ۴۷ در امور آموزش و ترویج که در ماهنامه استاندارد به آنها اشاره شده جالب توجه است. به سادگی مشاهده می‌شود که اساساً مقوله توسعه و ترویج در قالب فعالیت‌هایی مانند آموزش استانداردها و اجرای آنها برای کشاورزان و صادر کنندگان محصولات کشاورزی، اوزان و مقیاس و انگ فلزات گرانبها دیده شده است.

امور ترویج[۱]

امور ترویج یکی از مهم‌ترین ارکان توسعه استانداردها می‌باشد و به همین جهت مؤسسه در مورد فعالیت ترویجی حساسیت فوق العاده از خود نشان می‌دهد. در مورد عملیات ترویجی سال جاری نکات زیر را می‌توان تذکر داد:

۱- در سال جاری در باغات پسته کرمان در ۶۷۰ دهکده باسیل ایکلا مشاهده شد و دولت آمریکا رسماً اعلام داشت از ورود پسته به کشو رمزبور خودداری خواهد کرد مفهوم این اخطار این بوده که سالانه به طور قطع ۶۰۰ میلیون ریال ارز صادرات پسته به آمریکا از بین برود و اثرات نامطلوب این امر در زندگی کشاورزان و باغداران پسته لازم به تشریح نیست مؤسسه استاندارد با سرعت و قاطعیت هرچه تمامتر تلاش پیگیری علیه باسیل مزبور آغاز کرد. در ۷۶۷۰ دهکده کارگاه‌های بهداشتی ایجاد شد و در کرمان و رفسنجان آزمایشگاه مجهز برای این منظور تأسیس گردید. نتیجه کار به قدری رضایت‌بخش بود که مؤسسه موفق شد در نیمه دوم مهرماه ۴۶ از معاون وابسته کشاورزی ایالات متحده دعوت نماید تا از باغات و مراکز تهیه پسته در کرمان و رفسنجان و روستاهای اطراف بازدید به عمل آورند و ایشان تصدیق کرد که خطر مرتفع شده و صدور مجدد پسته به آمریکا بلامانع است.

۲- در زمینه امور ترویج باید افزود مؤسسه از طریق انتشار نشریات، تهیه فیلم و اسلاید و سخنرانی‌های مختلف سعی می‌کند فوائد استاندارد را برای کلیه تولید کنندگان – صادر کنندگان و عامه تشریح نماید و حدود یکصد نفر برای راهنمائی باغداران انگور به آذربایجانشرقی و غربی، همدان، قزوین، ملایر، قوچان و مشهد خواهند رفت.

امضاء قرارداد استفاده از امتیاز مهر استاندارد بین مقامات مؤسسه و تولید کنندگان عمده مصنوعات گرانبها و نقره

۳- در مورد انگ فلزات گرانبها که زیرنظر قسمت ترویج فعالیت می‌کند باید توضیح داده شود. ظرف چهار ماه اول سال جاری امور ساختمانی اداره مزبور در دست اجرا بود و سپس نصب لوازم و وسائل آن شروع شد و اکنون حدود یک ماه است که اداره مزبور رسماً به کار اشتغال دارد،طی این مدت ۱۱۱۳ قطعه طلا و نقره به وزن ۱۹۷۷۴۴/۵ گرم انگ گذاری شده است. ظرف شش ماه آینده اداره مزبور علاوه بر انجام فعالیت‌های معمول خود که به نظر می‌رسد حداقل دو برابر مقدار شش ماهه اول سال جاری باشد سعی خواهد کرد برای

۱- ماهنامه استاندارد

شعبه‌هائی در مراکز استان‌های اصفهان – فارس – آذربایجان شرقی – آذربایجان غربی و خراسان که ازنظر تهیه محصولات طلا و نقره اهمیت بسیار دارند مطالعات لازم را به عمل آورد و ضمناً فعالیت‌های خود را در تهران توسعه دهد. تا آخر سال جاری حدود ۱۵ نفر از تولید کنندگان عمده طلا و نقره امتیاز به کار بردن مهر استاندارد را برای انگ گذاری فلزات گرانبهای خود به دست خواهندآورد و بدیهی است در این مورد نیز فرآورده‌های آنها مورد مراقبت مداوم مؤسسه استاندارد قرار خواهد گرفت.

۴- اوزان و مقیاس‌ها – اداره اوزان و مقیاس‌های مؤسسه استاندارد طی شش ماهه اول سال امسال ۲۰ هزار دستگاه ترازو – ۷ هزار وزنه برنجی – ۱۱ هزار وزنه چدنی – ۱۴۱ دستگاه قپان – ۳ هزار باسکول - ۵ هزار وزنه باسکول را مورد آزمایش اولیه قرار داده و به علاوه ۲۱ هزار دستگاه ترازو – ۱۳۸ هزار وزنه برنجی – ۶۷ هزار وزنه چدنی – ۳۸۰ قپان دستی – ۶۴۱ قپان باسکول – ۵ هزار وزنه باسکول – ۲ هزار نیم متر و ۴ هزار پیمانه را مورد آزمایش قرار داده است. در مدت مزبور نزدیک به ده هزار وسیله سنجش غیرقانونی توقیف شده و حدود ۵ هزار پرونده تخلف تشکیل و به دادگاه‌های صالحه ارسال شده است. طی شش ماه دوم سال نیز فعالیت‌های مزبور هم‌چنان ادامه خواهد یافت.

امور اداری

در قسمت اداری سعی مؤسسه همواره بر این بوده است که از توسعه بدون دلیل کادر اداری خودداری نماید. البته ذکر این نکته ضروری است که با توسعه قابل ملاحظه فعالیت‌های مؤسسه و قسمت بهره‌برداری طبعاً باید قسمت اداری خود را تجهیز نماید تا بتواند خدمات لازم را در اختیار کادر بهره‌برداری مؤسسه قرار دهد تا جمعاً از فعالیت‌های مؤسسه نتایج لازم به دست آید.

طی سال جاری مؤسسه موفق شده است سازمان خود را براساس طرحی که به تصویب سازمان امور اداری و استخدامی کشور رسیده است تکمیل کند. اصلاح دستگاه اداری مورد توجه خاص بوده و از طریق مراقبت دائم و صدور بخشنامه‌های لازم ترتیبی داده شده است که از کار کارمندان بهره‌برداری صحیح‌تر و بهتر به عمل آید.

شهرستانها

در مورد ادارات شهرستان‌ها مختصراً توضیح می‌دهد، ادارات مزبور عهده‌دار انجام فعالیت‌های زیر می‌باشند:

۱- نمونه‌برداری از کالاهای صادراتی

۲- انجام آزمایشات لازم به منظور تعیین مشخصات کالاهای صادراتی

۳- صدور گواهینامه انطباق کالاهای صادراتی با مشخصات استاندارد

۴- اصلاح اوزان و مقیاس‌ها از طریق بازرسی مداوم کلیه اوزان و مقیاس‌های موجود در حوزه فعالیت هر اداره

۵- راهنمائی تولید کنندگان به تهیه کالاهای مرغوب و انجام فعالیت‌های ترویجی به منظور اجتناب از تفصیل مقال از ذکر گزارش عملکرد یک یک ادارات شهرستان‌ها خودداری می‌شود و اجمالاً تذکر می‌دهد فعالیت‌های تعیین شده برای هر اداره تا حد امکان به مرحله اجرا درآمده است و انتظار می‌رود که در آینده با توسعه کادر موردنیاز ادارات مزبور بتوان وظائف آنها را توسعه داد. لازم است یادآوری نماید در حال حاضر مؤسسه استاندارد در تهران دارای یک اداره مرکزی و یک اداره استاندارد مرکز می‌باشد. ضمناً ادارات اوزان و مقیاس‌ها و انگ فلزات نیز زیرنظر اداره مرکزی انجام وظیفه می‌کنند. به علاوه آزمایشگاه‌های تحقیقاتی که در کرج قرار دارد.

مؤسسه استاندارد در مشهد، شیروان، سبزوار، کاشمر، شاهرود، قوچان، کرمان، زاهدان، بندرعباس، یزد، شیراز، بوشهر، خرمشهر، بندر شاهپور، اصفهان، قزوین، همدان، تویسرکان، ملایر، خسروی، کرمانشاه، بندر پهلوی، میاندوآب، مراغه، رضائیه، شاهپور، تبریز، مرند، جلفا، خوی شعبه دارد که این شعبات ازنظر اداری و مالی زیرنظر ادارات مرکز استان‌های آذربایجانشرقی، آذربایجانغربی، کرمانشاه، خوزستان، فارس، کرمان، خراسان، اصفهان، سیستان و بلوچستان و فرمانداری کل همدان انجام وظیفه می‌کنند.

برنامه فعالیت‌های مؤسسه در سال ۴۷

مؤسسه استاندارد درنظر دارد فعالیت‌های خود را در سال ۴۷ تاحد امکان و ضرورت توسعه دهد. احتمالاً می‌توان درباره برنامه سال آینده مؤسسه این نکات را یادآور شد:

اول – امور استاندارد

۱- طی سال آینده تعداد ۳۵۰ استاندارد تهیه خواهد شد.

۲- تعداد گواهینامه‌های صادراتی تا ۲۰۰۰۰ افزایش خواهد یافت.

۳- پیش بینی می‌شود به ۳۰ مؤسسه جدید اجازه استفاده از مهر استاندارد واگذار شود (باین ترتیب تا آخر سال ۴۷ جمعاً ۵۰ مؤسسه از مهر استاندارد استفاده خواهند نمود).

۴- ظرف سال آینده نمایندگان مؤسسه در ۲۰ کمیته فنی استاندارد بین المللی که ایران در آنها عضو فعال می‌باشد مشارکت خواهد کرد و در هر کمیته بین دو یا سه نفر از طرف مؤسسه شرکت خواهند نمود.

۵- نظارت بر تولید ۲۰ کارخانه جدید به منظور بالا بردن کیفیت محصول آنها دنبال خواهد شد.

۶- رعایت استاندارد برای کالاهای صادراتی از ۴۹ قلم که تا آخر سال جاری به مرحله اجر گذارده شد به ۱۰۰ قلم افزایش خواهد یافت.

دوم – امور تحقیقاتی

برنامه امور تحقیقاتی مؤسسه در سال آینده به شرح زیر خواهد بود:

۱- انجام آزمایشات روزمره درباره تعیین شرایط کالا و انطباق آن با مشخصات استاندارد.

۲- انجام آزمایشات لازم به منظور تعیین مشخصات پاره‌ای از استانداردهای در دست تهیه که به عملیات آزمایشگاهی نیاز دارد.

۳- ادامه تحقیقات طرح‌های گرافیت، خاک‌های رنگ‌بر، سرنج، مواد دباغی معدنی و گیاهی.

۴- انجام عملیات تحقیقاتی برای ساختن لامپ‌های الکترونیکی.

۵- انجام عملیات تحقیقاتی روی درهای عمارات ازنظر تعیین درجه انتقال حرارت و صوت.

۶- تکمیل آزمایش انواع شیشه.

۷- انجام مطالعات ریخته گری و ساختن ابزار ریخته گری با تعیین کلیه مشخصات آنها.

۸- انجام مطالعات و تحقیقات به منظور نگهداری میوه‌ها و استخراج مواد داروئی از گیاهان.

۹- مطالعه روی مواد اولیه مصنوعی.

۱۰- مطالعه درباره ساختن دستگاه‌های رنگرزی روستائی.

۱۱- اعزام گروه‌های متخصص به کارخانه‌ها برای بالا بردن کیفیت محصول آنها (این برنامه اختصاص به کارهای تحقیقاتی کارخانه خواهد داشت و غیر از برنامه‌ایست که از طرف قسمت استانداردیزاسیون برای بالا بردن کیفیت به طوری که منطبق با شرایط استاندارد باشد صورت می‌گیرد).

سوم – امور ترویج

۱- طی سال آینده برنامه آموزش خاص از طرف قسمت ترویج به مرحله اجرا گذاشته می‌شود تا کارشناسان و مروجین با آمادگی بیشتری وظایف خود را انجام دهند و کادر فنی لازم تربیت شود.

۲- در قسمت انگ فلزات گرانبها، شعبات اداره مزبور در مرکز استان‌های اصفهان، فارس، آذربایجانشرقی، آذربایجانغربی و خراسان تأسیس خواهد شد و وسائل اداره انگ فلزات در مرکز نیز تکمیل خواهد گردید و طبعاً موفق خواهد شد وظایف محوله را در حجم وسیع‌تر انجام دهد، پیش بینی می‌شود حجم فعالیت‌ها در این قسمت بیش از چهار برابر سال جاری باشد.

۳- در قسمت اوزان و مقیاس‌ها اداره مزبور هم‌چنان فعالیت‌های خود را در سرتاسر کشور دنبال خواهد کرد و براساس احتیاج آن را توسعه خواهد داد، ضمناً آزمایشگاه‌های بسیاری برای این منظور تأسیس خواهد شد.

۴- برنامه ترویجی برای خشکبار در سال آینده نیز دنبال خواهد شد.

۵- امور ترویج خود را آماده خواهند کرد تا چنان‌چه وضعی نظیر وضع پسته برای هر یک از محصولات کشاورزی که در برنامه استاندارد قرار دارد پیش آید بتواند به موقع اقدام نماید و نیز تعمیم سیستم متریک در صنایع جدید از جمله برنامه‌های سال آینده امور ترویج خواهد بود.

چهارم – امور اداری

۱- در قسمت امور اداری هم‌چنان سعی بر این خواهد بود که با حداقل پرسنل لازم امور مؤسسه اداره شود و از توسعه بدون دلیل آن خودداری شود.

۲- به منظور تأمین رفاه کارکنان مؤسسه در سال آینده برای آنها کمک‌های بهداشتی و نیز خواربار پیش بینی شده است.

پنجم – امور شهرستان‌ها

۱- از آنجا که روز به روز نقش ادارات استاندارد شهرستان‌ها در بهبود کیفیت محصول و نوع کالاهای صادراتی بیشتر آشکار می‌شود سعی این خواهد بود که ادارات شهرستان‌ها براساس نیازمندی‌های واقعی در قسمت بهره‌برداری توسعه یابد و به همین جهت برای هر یک از ادارات شهرستان‌ها یک نفر مهندس و دو نفر تکنسین جدید درنظر گرفته شده است.

۲- ادارات شهرستان‌ها طی سال آینده نیز در مورد راهنمائی تولید کنندگان، نمونه برداری از کالاهای صادراتی و انجام آزمایشات لازم و صدور گواهینامه‌های انطباق با مشخصات استاندارد و کنترل اوزان و مقیاس‌ها وظایف محوله را در سطحی که از مرکز برای آنها درنظر گرفته خواهد شد و براساس نیازمندی‌های واقعی دنبال خواهد کرد.

ضمناً در قسمت روابط عمومی و انتشارات متجاوز از ۹۰۰/۰۰۰ برگ بروشور اوراق چاپی اداری، بولتن و مجله ماهانه استاندارد به چاپ خواهد رسید، هم‌چنان اداره مطالعات و برنامه‌ها طرح تشکیلات و سازمان‌های استان و شهرستان را تهیه خواهد نمود و به تصویب سازمان امور اداری و استخدامی کشور خواهد رسید. در مورد اجرای بودجه و نگهداری دفاتر اعتبارات بودجه‌ای و نوشتن بودجه سال ۱۳۴۸ کشور براساس استانی، تهیه طرح‌های عمرانی که باید به تصویب هیأت سازمان برنامه برسد. تنظیم برنامه سمینارها و کنفرانس‌های داخلی و خارجی و نوشتن متن گزارشاتی که باید به این کنفرانس‌ها ارجاع شود و هم‌چنان تهیه گزارش‌های اقتصادی و آماری از پیشرفت حد استاندارد اقدام خواهند نمود.

چهارمین معاونتی که در نمودار سازمانی مؤسسه استاندارد ملاحظه می‌شود معاونت اداری و مالی است که مرحوم عبدالحسین گیتی در زمان ریاست مهندس شایگان عهده‌دار مسئولیت آن بوده و شامل اداراتی مانند حسابداری، کارپردازی، حقوقی و نظایر آن بوده است. از آنجا که بررسی فعالیت‌های این حوزه در دامنه این تحقیق قرار ندارد لذا به آن پرداخته نشده است.

با ملاحظه مجدد نمودار مؤسسه در سال ۱۳۴۴ سه اداره دیگر روابط عمومی، هماهنگی استان‌ها و مطالعات و برنامه‌ها مشاهده می‌شوند که در زیر گروه هیچ کدام از معاونت‌ها قرار نداشته و به نظر می‌رسد که به‌طور مستقیم با مدیرعامل مؤسسه در ارتباط بوده‌اند. در مورد اداره روابط عمومی و فعالیت‌های آن قبلاً توضیح داده شده است. در رابطه با اداره هماهنگی استان‌ها گفتنی است در شرح وظایف این اداره فعالیت‌های زیر تعریف شده است:

- جمع آوری کلیه اطلاعات و تجربیات عملی تولید کنندگان و صادر کنندگان محلی
- جمع آوری اطلاعات کمی تولید محصولات در استان‌ها و تهیه میانگین برتری تولید و ارائه نتیجه تحقیق بلحاظ استفاده در تجدیدنظرهای استانداردهای ملی
- تجزیه و تحلیل اطلاعات و انتخاب روش‌های مشابه به منظور تهیه دستورالعمل اجرایی واحد
- بررسی گزارشات واحدهای استانی و شهرستانی به منظور تعیین موارد اختلاف عوامل مؤثر در تعیین درجه کالا

قابل ذکر است که هیچ‌گونه سوابق و مدارکی در خصوص چگونگی فعالیت این اداره یا مقام مسئول آن به دست نیامده است.

اداره مطالعات و برنامه‌ها نیز در ابتدا وضعیتی شبیه به اداره هماهنگی استان‌ها دارد. چنین به‌نظر می‌رسد که در تعریف نمودار مؤسسه استاندارد در سال ۱۳۴۴ لزوم وجود این ادارات حداقل به لحاظ تئوری مطرح بوده است و در ادامه فعالیت مؤسسه در سال‌های بعد این ادارات به مرور جایگاه خود را پیدا کرده و فعال می‌شوند.

در مورد اداره مطالعات و برنامه‌ها شایان ذکر است که این اداره در اواخر دهه چهل با ریاست مهندس وزیری وظایف شاخصی را به عهده داشته و انجام داده است که از جمله می‌توان به موارد ذیل اشاره کرد:

- بودجه نویسی سالیانه
- تدوین طرح‌ها و برنامه‌های تشکیلاتی و عمرانی و ابلاغ برنامه‌های کلی به سایر واحدها و راهنمائی آنها
- مطالعه، پیگیری و هماهنگی جهت فراهم کردن شرایط اجرایی طرح‌های تعریف شده از قبیل مرکز اسناد فنی، مرکز اندازه شناسی
- مطالعه مستمر اهداف و وظایف مؤسسه و ارزیابی بهره‌وری ادارات و ارتقاء کمی و کیفی آنها
- تهیه گزارش‌های اقتصادی و آماری از توسعه استاندارد سازی و تحلیل اثرات آن در بازارهای داخلی و خارجی

۳-۳- دکتر حسین علیزاده

سومین فردی که به ریاست مؤسسه استاندارد انتخاب می‌شود دکتر حسین علیزاده است. دکتر حسین علیزاده متولد سال ۱۳۱۱ در تهران و فارغ التحصیل رشته داروسازی از دانشگاه تهران است.

دکتر علیزاده طی مصاحبه‌ای که در اواخر دهه ۳۰ در سازمان برنامه وقت انجام می‌دهد برای بخش مواد غذایی این سازمان استخدام و از طرف اصل چهار برای آموزش و کارآموزی دو سال به دانشگاه کالیفرنیا در رشته تکنولوژی غذائی اعزام می‌شود و در آنجا در کارخانه‌های مختلف کنسروسازی و خشکبار دوره‌های تئوری و عملی را سپری می‌کند. وی در بازگشت به ایران ابتدا در کارخانه خشکبار مراغه مشغول به کار و سپس به سمت مدیرعامل شرکت کشمش تاکستان منصوب می‌شود. گفتنی است که محصولات این شرکت با داشتن کیفیت بالا به کشور ژاپن صادر می‌شده است. به نظر می‌رسد طی بازدیدی که دکتر عالیخانی وزیر وقت اقتصاد به همراه یک هیئت ژاپنی از این شرکت داشته‌اند وزیر اقتصاد با دکتر علیزاده و خدمات او آشنا و او را برای همکاری به مؤسسه استاندارد دعوت می‌کند. بی تردید می‌توان گفت دکتر علیزاده به عنوان شاخص‌ترین معاون مهندس شایگان تا سال ۱۳۴۹ در سمت معاون استاندارد سازی در مؤسسه فعالیت می‌کند و در اداره کردن مؤسسه نقش بسیار مؤثری دارد.

در سال ۱۳۴۹ با انتصاب آقای هوشنگ انصاری در سمت وزیر اقتصاد و جایگزینی او به جای دکتر عالیخانی زیر مجموعه‌های حوزه وزارت نیز مشمول تغییرات می‌شوند چنان‌که در مؤسسه استاندارد نیز دکتر علیزاده با حمایت وزیر جدید جایگزین مهندس شایگان[۱] می‌گردد.

چنان‌که اشاره شد دکتر علیزاده مدت‌ها به عنوان معاون مهندس شایگان در سمت معاون استاندارد سازی فعالیت داشته و یکی از معاونین قوی در این حوزه محسوب می‌شده است. از اینرو با شناخت کامل مؤسسه استاندارد، فعالیت‌های مؤسسه را در وظایف تعریف شده ارتقاء داده و تقویت می‌کند.

نوع ارتباط و روابط عمومی دکتر علیزاده به ویژه در برخورد با سطوح مختلف کارکنان مؤسسه در مقایسه با مهندس شایگان گرایش بیشتری به حفظ مقررات و رعایت سلسله مراتب اداری دارد امّا از ویژگی‌های دکتر علیزاده که حتی منتقدین او نیز به آن اذغان دارند مقاومت در برابر توصیه افراد، پیگیری مستمر امور، سخت‌گیری، قدرشناسی و دقت در انجام وظایف کلیه بخش‌های مؤسسه استاندارد است. چنان‌که همین صفات وجهه و اعتبار خاصی برای مؤسسه چه در حوزه داخلی و حتی حوزه خارجی به ارمغان می‌آورد.[۲]

از اقدامات جالب توجه دکتر علیزاده در سمت ریاست مؤسسه استاندارد انتخاب هیئت مدیره از درون سازمان است به نحوی که اعضاء هیئت مدیره از کارشناسان با سابقه و فعال مؤسسه استاندارد انتخاب

۱- مهندس شایگان با تغییر وزیر اقتصاد داوطلبانه از سمت خود کناره‌گیری نموده و پس از مؤسسه استاندارد به سمت مدیرعامل کشتیرانی آریا (کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران) منصوب می‌شود.

۲- به نظر می‌رسد دکتر علیزاده از ارتباطات قوی سیاسی برخوردار بوده و از آنها در مدیریت و انجام برنامه‌های خود در مؤسسه استاندارد بهره برده است. دکتر علیزاده پس از ریاست مؤسسه استاندارد به سمت رئیس مرکز توسعه صادرات و سپس معاون وزیر بازرگانی وقت منصوب می‌شود.

می‌شوند و تنها فردی که از بیرون سازمان به ترکیب هیئت مدیره مؤسسه راه می‌یابد دکتر رفیع حریری است که با خروج دکتر تورج امیرسلیمانی از مؤسسه جایگزین وی می‌گردد.

با نگاهی مجدد به ترکیب هیئت مدیره قبلی در زمان ریاست مهندس شایگان ملاحظه می‌شود که افراد با توانائی‌ها و ارتباطات مختلف از سایر ادارات و سازمان‌ها به مؤسسه استاندارد منتقل شده‌اند و مسلماً هماهنگی و همسوئی بین افراد و مدیریت مجموعه تا اندازه‌ای با مشکل مواجه بوده است و به‌نظر می‌رسد که در این شرایط مهندس شایگان بویژه با همکاری دکتر علیزاده وظیفه هماهنگی و مدیریت مجموعه را بیشتر از سایرین به عهده داشته‌اند. اما در زمان ریاست دکتر علیزاده هیئت مدیره از کارشناسان با سابقه مؤسسه انتخاب شده‌اند. طبیعی است که با چنین ترکیبی از افراد با سابقه[1] انتظار می‌رود که فعالیت‌های سازمان با نظم و دقت بیشتری انجام شود. گزارش دکتر علیزاده در شصت و نهمین جلسه شورای عالی استاندارد که در ادامه ارائه شده است وضعیت مؤسسه را در سال ۱۳۵۰ نشان می‌دهد و حاوی اطلاعات و اقدامات بسیار مهم و جالبی است.

۱- افراد منتخب برای هیئت مدیره، مهندس تقی زاده، مهندس صابرشیخ و مهندس وزیری از کارشناسان فعال، با سابقه و با تجربه مؤسسه استاندارد هستند که هر کدام به ترتیب در سمت‌های مدیر انگ فلزات گرانبها، مدیر تدوین و مدیر مطالعات و طرح‌ها در مؤسسه فعالیت داشته‌اند.

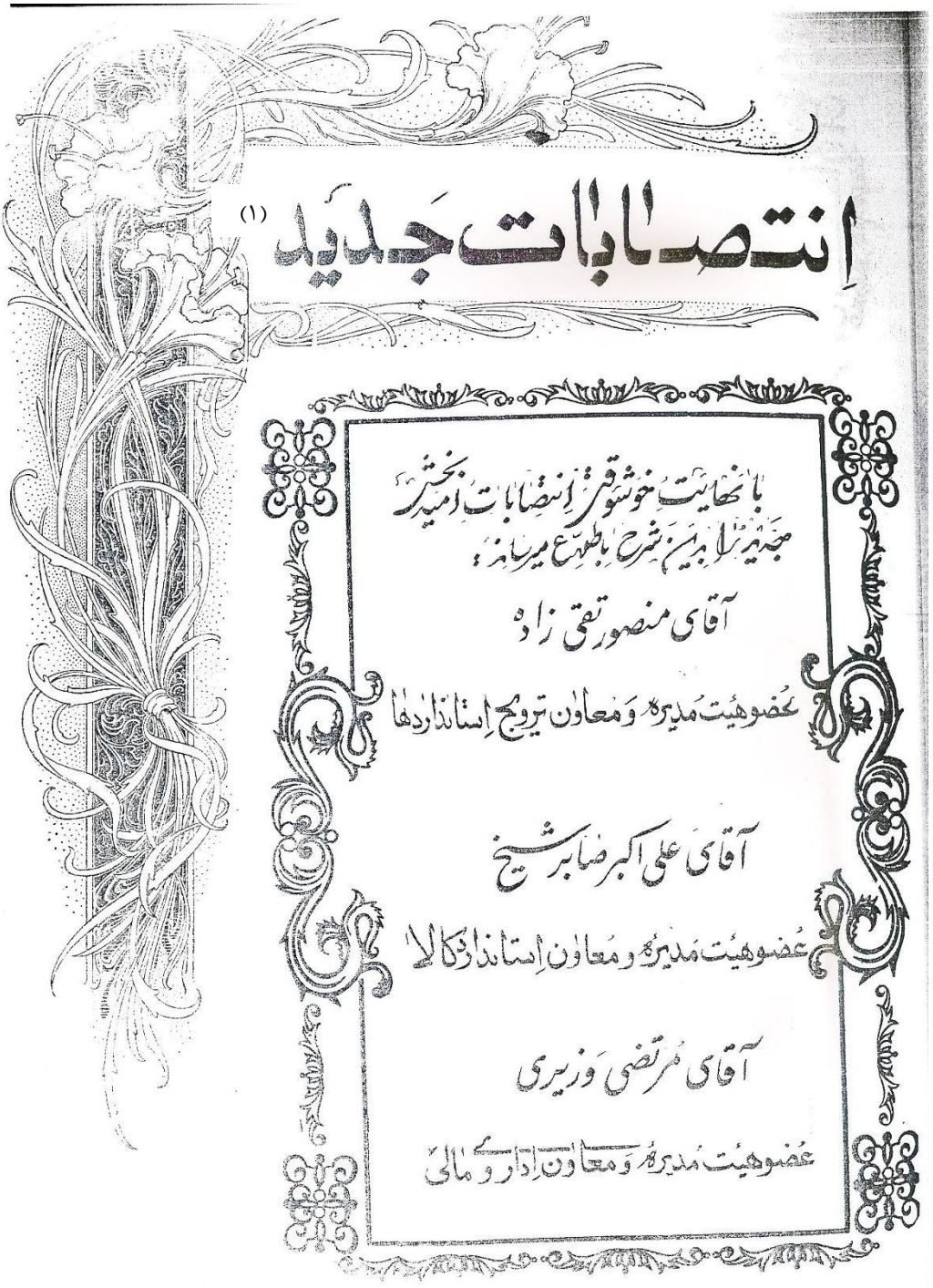

۱- ماهنامه استاندارد

انتصاب

با نهایت خوشوقتی باطلاع میرساند:

آقای رفیع حریری (۱)

بسمت عضو هیئت مدیره و معاون فنی مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران منصوب شدند.

آقای رفیع حریری تحصیلات ابتدائی ومتوسطه خود را در تهران بپایان رسانده ودیپلم ششم ریاضی خود را با اخذ رتبه دوم در تمام کشور از دبیرستان البرز دریافت نموده وسپس در رشتهٔ راه وساختمان از دانشکده فنی دانشگاه تهران فارغ التحصیل گردید وبلافاصله ازطرف وزارت فرهنگ برای ادامهٔ تحصیل بآمریکا اعزام گردید. آقای حریری درجات MS و PHD خود را در رشته Structure از دانشگاه میشیگان که از دانشگاههای طراز اول امریکا است دریافت نمود. رسالهٔ دکترای ایشان که شامل مطالعات تحلیلی وتجربی ونیز محاسبات بسیار پیچیده ای که در انجام آنها از ماشینهای محاسب الکترونیکی استفاده گردیده بود، با درجهٔ عالی مورد قبول واقع گردید.

آقای حریری مدت دو سال ونیم در دپارتمان مکانیک مهندسی دانشگاه میشیگان بتدریس مشغول بود وتقریباً همین مدت نیز برای مؤسسات تحقیقاتی وابسته به ادارهٔ سواحل وبنادر نیروی دریائی ایالات متحده امریکا مشغول تحقیق بوده ونیز در گروههای مختلف که برای تدوین آئین نامه واستانداردهای AISC (انستیتوی ساختمانهای فلزی امریکا) ACI (انستیتوی بتن امریکا) — ASTM (مؤسسه آزمایش مواد آمریکا) مشغول تحقیق بوده اند، که قسمتی ازاین بررسی ها در تکاملی که آئین نامه های AISC در سالهای اخیر یافته است منعکس میباشند.

آقای حریری سالهای بین ۴۶ و ۴۸ را در آزمایشگاههای تحقیقاتی کمپانی جنرال موتورز در ایالت میشیگان آمریکا، که فعالیتهای وسیع تحقیقاتی را با بودجه‌ای متجاوز از یکصد ملیون دلار در سال انجام میدهد، به بررسی مسائل ایمنی مربوط به وسائط نقلیه وایجاد وتکمیل مدلهای ریاضی برای مطالعهٔ تحلیلی اتفاقات واقعی مشغول بودند.

موقعی که آقای حریری آزمایشگاههای تحقیقاتی جنرال موتورز را ترک میکرد در قبال خدماتی که ایشان در پیشرفت هدفهای گروه انجام داده بودند پلاکی که تمام کارکنان گروه ایشان در ساختن آن شرکت کرده بودند بعنوان یادبود بایشان هدیه شد.

آقای حریری در سال قبل بنا بدعوت آقای پروفسور رضا رئیس وقت دانشگاه تهران به کار در تعلیمات دانشگاه پیوست و در سال اخیر را در دانشکده فنی دانشگاه تهران باسمت استادیار بتدریس مشغول بودند.

۱- ماهنامه استاندارد

گزارش دکتر علیزاده در شصت و نهمین جلسه شورای عالی استاندارد:

در سال ۱۳۵۰ مؤسسه استاندارد فعالیت چشم‌گیری در زمینه تهیه و اجرای استانداردها و سایر امور مربوطه انجام داده است که رئوس فعالیت به طور خلاصه به استحضار می‌رسد:

اول – تدوین استانداردها:

به منظور تدوین استانداردها در سال مورد گزارش تعداد ۳۴۷۱ جلسه کمیسیون مرکب از کارشناسان و متخصصین تشکیل شده است که در نتیجه تعداد ۱۲۳ بروشور استاندارد تهیه گردیده و جمع کل استانداردهای تهیه شده در مؤسسه استاندارد ۷۵۱ بروشور شده است.

دوم – اجرای استانداردها:

به طوری‌که آقایان استحضار دارند اجرای استانداردها به دو صورت تشویقی و اجباری انجام می‌شود. در مورد اول در سال گذشته تعداد ۸۰ کارخانه درخواست مهر استاندارد تشویقی نموده‌اند که از این تعداد ۶ کارخانه موفق به دریافت مهر استاندارد شده و بقیه به علت نداشتن آزمایشگاه‌های کنترل کیفیت کالا نتوانسته‌اند از مهر استفاده نمایند و مؤسسه فعلاً همکاری فنی نزدیکی با صاحبان صنایع دارد تا بتواند کالای آنها را در حدّ استاندارد مربوطه برساند اشکالی که مؤسسه اغلب در مورد اعطای مهر استاندارد با آن مواجه می‌باشد این است که تولید کننده همین که توانست از مزایای قانونی مهر استاندارد در مراجع قانونی دولتی استفاده نماید دیگر حاضر به انعقاد یا تمدید قرارداد نمی‌باشد. با توجه به اینکه مؤسسه علاقمند است استانداردها بیشتر از راه تشویقی اجرا گردد پیشنهاد می‌کنم دولت برای کالاهای استاندارد شده در هر مورد اولویت‌هائی درنظر بگیرد تا این اولویت‌ها محرکی برای تولید کننده در استفاده از مهر استاندارد و انعقاد قرارداد با مؤسسه باشد.

به هر صورت فهرست کالاهائی که به صورت تشویقی از مهر استاندارد استفاده می‌کنند در قسمت آخر همین گزارش آمده است. سیستم دیگر اجرای استانداردها به صورت اجباری است که براساس حفظ ایمنی بعضی کالاها برای مصرف کننده و توصیه کمیته‌های ملی می‌باشد که فهرست این نوع کالاها قبلاً در شورای عالی مطرح و پس از کسب مجوز به صورت اجباری عمل خواهد شد. در سال گذشته استاندارد اجباری بر روی ۵۴ قلم کالای صادراتی اجراء گردید و برای اولین مرتبه طبق تصویب نامه هیئت وزیران نظارت بر کالاهای صنعتی صادراتی به عهده مؤسسه استاندارد گذاشته شد که نظارت فوق به طریق (بازرسی) انجام گردید. در حال حاضر نیز مرکز توسعه صادرات با توجه به گواهی مؤسسه نسبت به اعطای جوایز صادراتی اقدام می‌نماید.

کار دیگری که در سال گذشته برای اولین بار انجام شد اعطای گواهی مبدأ برای کالاهای صادراتی به کشورهای عضو بازار مشترک و استفاده از مزایای تعرفه‌های ترجیحی بود و در تعقیب این کار در نظر است استاندارد مواد اولیه فرش در شرکت سهامی فرش ایران ابتداء برای یک شهرستان و سپس در شهرستان‌های دیگر به موقع اجرا گذاشته شود و برای هر فرش ایرانی شناسنامه‌ای تهیه شود تا موجب اعتماد خریداران این کالا و توسعه بیشتر صادرات آن گردد.

سوم – فعالیت‌های بین المللی:

در سال گذشته مؤسسه به عضویت شورای عالی سازمان بین المللی استاندارد پذیرفته شد و در کمیته‌های دیگر نیز عضو شد به طوری که هم اکنون مؤسسه در ۲۹ کمیته فنی سازمان بین المللی استاندارد (ایزو) عضو فعال و در بقیه کمیته‌ها که تعداد آن‌ها بالغ بر ۱۲۴ است عضو ناظر می‌باشد و ضمناً مؤسسه در سازمان‌های دیگری نظیر سازمان بین المللی الکتروتکنیک، سازمان بین المللی روشنائی، کمیسیون تدوین مقررات غذائی، کمیته استاندارد سازمان عمران منطقه‌ای، کمیته استاندارد اکافه، کمیته مشترک استاندارد ایران و هند عضویت دارد. عضویت مؤسسه در سازمان‌های بین المللی ازنظر اقتصادی و به خصوص تجارت بین المللی حائز کمال اهمیت است. مثلاً در پیش نویس استاندارد کشمش که در سازمان تدوین مقررات غذائی وابسته به سازمان ملل متحد تهیه شده بود میزان مجاز مواد خارجی در حدی تعیین شده بود که تولید کشمش برای ایران، ترکیه و یونان در سطح استاندارد تعیین شده امکان پذیر نبود در صورتی که پیش نویس بدان صورت تهیه می‌شد مسلماً کشمش ایران بازار صادراتی موجود را از دست می‌داد لذا در جلسه‌ای که اخیراً در سازمان تدوین مقررات غذائی تشکیل شد و بنده شخصاً در آن شرکت کرده بودم به روش آزمایش آنان ایراد گرفتم و در نتیجه پیشنهاد

آمریکا رد شد و یک سال هم فرصت داده شده که در این مدت می‌توانیم روش آزمایش بهتری تهیه و به سازمان ارائه دهیم. در مورد فرش نیز درنظر داشتند استاندارد فرش ماشینی را عیناً درباره فرش دستباف نیز اجرا کنند که به علت حضور ایران در جلسات مربوطه از این اقدام نیز به نفع صادرات فرش کشور جلوگیری شد. به هر صورت مسئله استاندارد ازنظر بازارهای بین المللی صادراتی فوق العاده اهمیت دارد و به همین دلیل امریکا یک دفتر دائمی استاندارد در ژنو به وجود آورده که حافظ منافع آن کشور در سازمان بین المللی استاندارد است.

چهارم – فعالیت‌های آزمایشگاه تحقیقات صنعتی:

در سال گذشته مؤسسه در قسمت تحقیقاتی متأسفانه به دلیل نقص تجهیزات و پرسنل پیشرفت کافی نداشته است ولی با حمایت جناب آقای وزیر و جناب آقای نجم آبادی در حدود ۱۶۰ میلیون ریال اعتبار به منظور تجهیز آزمایشگاه‌ها از سازمان برنامه دریافت گردیده که بدین ترتیب آزمایشگاه‌ها تا حدود زیادی تکمیل خواهد شد. مع الوصف نمی‌توان کمبود محققین و متخصصین ورزیده و کارآزموده را در مؤسسه ازنظر دور داشت به همین جهت با اجازه جناب آقای وزیر با جناب آقای کاظم زاده وزیر علوم و آموزش عالی مذاکراتی به عمل آمد تا با استفاده از مقررات مخصوص مؤسسات عالی پژوهشی بتوانیم به گردآوری محققینی در مؤسسه اقدام و در برنامه‌های تحقیقاتی وزارت علوم چنان که آقای لاجوردی هم مطلع هستند مشارکت نمائیم. ازنظر آزمایش‌های روتین در سال گذشته ۱۲۸۷۲ فقره آزمایش انجام شده و آزمایشگاه پوست و چرم فعالیت تحقیقی و تولیدی خویش را شروع کرده که هم اکنون بخش خصوصی از آن استفاده می‌نماید و حتی مصنوعات ساخته شده از محصولات این کارخانه هم اکنون به صورت اجناس لوکس (کفش و کیف) در بازارهای اروپا خریدار دارد.

پنجم – فعالیت‌های مربوط به انگ فلزات گرانبها و اجرای قانون اوزان و مقیاس‌ها:

الف- در سال گذشته آزمایشگاه انگ فلزات گرانبها متأسفانه فعالیتی نداشته است چون بهای شمش طلا در بانک ملی ایران همگام با نوسانات بین المللی روز به روز افزایش می‌یافت و سازندگان و تولید کنندگان مصنوعات گرانبها به علت اختلاف قیمت طلای شمش در بازار آزاد نسبت به بانک ملی ترجیح می‌دادند که طلای موردنیاز خود را از بازار آزاد تهیه کنند تا هم بهای کمتری پرداخته و هم بتوانند بدون واهمه به تولید مصنوعات گرانبها با عیار دلخواه خویش بپردازند به همین دلیل با توجه به اینکه عیار شمش مصنوعات گرانبها تاکنون اجباری اعلام نشده است کلیه کار و فعالیت اداره ترویج انگ فلزات گرانبها در سال گذشته منحصر به آزمایش مصنوعاتی گردید که به خارج از کشور صادر می‌شد و طبق تصویب‌نامه می‌بایستی واجد علامت اداره انگ فلزات گرانبها باشد. با توجه به همین مسائل موضوع اعلام اجباری عیار رسمی مصنوعات فلزات گرانبها در دستور جلسه امروز قرار داده شده است.

ب- به منظور اجرای هر چه دقیق‌تر قانون اوزان و مقیاس‌ها فعالیت‌های زیر انجام شده است:

۱- آزمایش اولیه اوزان و مقیاس‌ها و وسائل سنجش و سازندگان مجاز و وارد کنندگان

۲- آزمایش سنواتی اوزان و مقیاس‌ها و وسائل سنجش پیشه وران

۳- جمع آوری اوزان و مقیاس‌ها و وسائل سنجش غیر قانونی

۴- اخذ تعهد از پیشه ورانی که وسائل سنجش آنها احتیاج به تعمیر دارد.

۵- معرفی متخلفین اوزان و مقیاس‌ها به مراجع قضائی ذی صلاحیت.

آزمایشگاه واردات ــ چون تجهیزات آزمایشگاه واردات در سال ۱۳۱۳ تأسیس شده و از آن سال تاکنون هیچ گونه تغییری نکرده است لذا وضع این آزمایشگاه از هیچ جهت مناسب با شئون مؤسسه نبوده و به همین دلیل در سال گذشته پس از مذاکرات مفصل با مقامات گمرک ماده‌ای در آئین نامه گمرک گنجانیده شده که برحسب آن آزمایشگاه‌ها در اختیار مؤسسه استاندارد قرار گرفته و مؤسسه وجوهی را که از این بابت به عنوان کارمزد دریافت می‌دارد مرتباً صرف توسعه و تجهیز آزمایشگاه می‌نماید ضمناً پیش نویس تصویب‌نامه کارمزد خدماتی جهت تقدیم به هیئت وزیران تنظیم شده و امید است پس از تصویب آن درآمد مؤسسه از این محل افزایش یابد. در سال گذشته روی‌هم رفته ۸۷۳۶۵ فقره آزمایش انجام شده که از این راه مبلغ ۲۶۰۰۸۲ ریال درآمد داشته‌ایم در صورتی که هزینه آن بالغ بر دو میلیون تومان شده است.

طرح‌های مؤسسه:

چنان که قبلاً به استحضار رساندم مجموع اعتبار طرح‌های مؤسسه بالغ بر ۱۶۰ میلیون ریال است. طرح‌های مؤسسه به طور خلاصه به قرار زیر است:

طرح مرکز تابش:

با توجه به کیفیت فاسد شدنی شدید میوه‌ها و سبزی‌ها و مشکلات موجود در راه نگهداری و انبارداری آنها طرح مرکز تابش ایران که موضوع اصلی آن امکان استفاده از اشعه گاما به منظور نگهداری میوه‌ها و سبزی‌ها و در نتیجه جلوگیری از ضایعات سالانه و عرضه یکنواخت آنها در فصول مختلف سال است تهیه و از طرف سازمان برنامه تصویب شد مطالعات اقتصادی و فنی این طرح به عنوان یک طرح تحقیقاتی قبلاً وسیله کارشناسان مؤسسه استاندارد طی مدتی بیش از دو سال انجام شده و عملیات اجرائی طرح از اواخر سال ۱۳۵۰ بلافاصله پس از ابلاغ طرح به مؤسسه آغاز گردید.

طرح ایجاد مرکز جمع آوری اسناد و مدارک فنی:

هدف از اجرای این طرح ایجاد یک مرکز جمع آوری اسناد فنی در مؤسسه استاندارد است تا بدان وسیله بتوان انواع اطلاعات تکنیکی را در مورد آخرین پیشرفت‌های تکنولوژی در سرتاسر جهان بدست آورده و برای استفاده در صنایع کشور از طریق تلفیق و تکثیر و طبقه بندی آماده نموده و در مواقع لزوم در اختیار مؤسسات صنعتی و فنی اعم از بخش خصوصی و دولتی قرار داد.

طرح بهبود کیفیت کشمش صادراتی:

هدف از اجرای این طرح تعلیم روش صحیح تهیه و به عمل آوردن کشمش به باغداران و صاحبان کارخانه‌ها و آشنا کردن آنان به استفاده از وسائل و فنون جدید و منسوخ کردن روش قدیمی و تیزابی کردن انگور می‌باشد. نتایج حاصله از این طرح بهبود کشمش صادراتی ایران و جلوگیری از وارد آمدن خسارت جدی و در نتیجه افزایش درآمد کشاورزان خواهد بود.

امور اداری و مالی:

سال ۱۳۵۰ را می‌توان نقطه عطفی در فعالیت‌های امور اداری و مالی و هم‌چنین اوج فعالیت‌ها در زمینه اجرای هر چه دقیق‌تر اصول انقلاب اداری دانست. در این مورد کوشش مداوم به عمل آمده است که از طریق ارجاع کار به افراد شایسته و لایق و برانداختن هرگونه تبعیض در وضع خدمت و حقوق کارکنان، حذف تشریفات زائد اداری، مبارزه با هر نوع فساد اداری، ترتیب برنامه‌های آموزشی در داخل و خارج کشور به منظور افزایش هر چه بیشتر تخصص کارکنان گام‌های مؤثری در این راه برداشته شده و علاوه بر این فعالیت‌هائی در زمینه اعطاء اختیارات وسیع‌تر به رؤسای ادارات، برقراری سیستم تشویق و تنبیه از طریق تنظیم کارنامه خدمتی کارکنان، کمک به توسعه شرکت تعاونی مصرف کارکنان و بالاخره ترمیم دستمزد کارگران و مزایای کارمندان انجام گرفته است که امید است در آتیه این گونه فعالیت‌ها که متضمن اجرای اصل انقلاب اداری و رفاه کارکنان مؤسسه می‌باشد هرچه بیشتر توسعه یابد.

قابل ذکر است که نمودار سازمانی مؤسسه استاندارد در زمان دکتر علیزاده همان نمودار سازمانی سال ۱۳۴۴ است لذا روند فعالیت‌های مؤسسه استاندارد در قالب نمودار قبلی ادامه و توسعه می‌یابد. از اینرو با پرهیز از توضیح فعالیت‌های تکراری و متداول مؤسسه، طرح‌ها و اقدامات مهم این دوره مورد بررسی قرار گرفته است. در شرح مذاکرات شصت و نهمین جلسه شورای عالی استاندارد و هم‌چنین گزارش دکتر علیزاده موارد شاخصی وجود دارد که نیازمند طرح و بررسی بیشتری است.

۳-۴- تصویب آئین نامه کمیته ملی

آئین نامه کمیته ملی یکی از موارد جالب توجه مذاکرات شصت و نهمین جلسه شورای عالی استاندارد است و مقایسه آن با آئین نامه فعلی از چند جنبه حائز اهمیت است. در هر دو آئین نامه از کمیسیون‌های مشورتی نام برده شده که به‌نظر می‌رسد هدف اصلی آن مطالعات کاربردی در زمینه اجرای بهینه استانداردها است لیکن سابقه‌ای در این زمینه از گذشته تا حال مشاهده نشده است.

ماهیت کار کمیته ملی در گذشته با فعالیت جاری آن بسیار متفاوت است. در وظایف اشاره شده در شصت و نهمین جلسه شورای عالی استاندارد کمیته ملی وظیفه راهنمائی، مشاوره، تحقیق در حوزه‌های مرتبط با استانداردها، تعیین کمیسیون‌های فنی و حتی توصیه در رابطه با چگونگی اجرای استانداردها (اجباری ـ تشویقی) را به عهده دارد و هم‌چنین در خصوص تهیه استانداردها در مصوبه قبلی به اصل اجماع آراء اشاره شده و وظیفه تصویب نهائی استانداردها نیز با شورای عالی استاندارد است اما در وظایف کمیته‌های ملی در شرایط کنونی این موارد به گونه‌ای دیگر تغییر یافته است. اگرچه اجرای تمامی مصوبه‌های قبلی نیز به‌طور کامل و تمام عیار صورت نمی‌گرفته لیکن به‌نظر می‌رسد شرایط تدوین استانداردها و وظایف کمیته‌ها در آنها به شکل کاربردی‌تری دیده شده است. تعیین حدود اختیارات مدیرعامل مؤسسه استاندارد درباره استانداردهای منتشر شده از دیگر نکات جالب توجه این آئین نامه است. ملاحظه مذاکرات مربوط به آئین نامه کمیته ملی در شصت و نهمین جلسه شورای عالی استاندارد تا اندازه‌ای دیدگاه‌های موجود را نمایان می‌کند.

شرح مذاکرات مربوط به تصویب آئین نامه کمیته ملی در شصت و نهمین جلسه شورای عالی استاندارد (۱۳۵۱)

کلیات:

ماده ۱- باستناد ماده ۱ قانون تأسیس مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران کمیته ملی استاندارد مجمعی است علمی و فنی که به منظور یاوری و تبادل نظر دستجمعی در تعیین و تدوین و اجرای استاندارد کالاها با شرکت عده‌ای از دانشمندان و صاحبنظران مسائل فنی و اقتصادی و صاحبان صنایع و حرف و نمایندگان تولید کنندگان و مصرف کنندگان و بازرگانان و مؤسسات بازرگانی و صنعتی تشکیل می‌شود.

ماده ۲- مسائل مربوط به تولیدات کشاورزی، دامی، صنعتی و اداری به رشته‌های زیر تقسیم می‌گردد:

۱- الکتروتکنیک

۲- مهندسی ساختمان و مصالح ساختمانی

۳- خوراک و فرآورده‌های کشاورزی

۴- پوشاک و فرآورده‌های نساجی

۵- صنایع شیمیائی

۶- چوب و فرآورده‌های چوبی

۷- فلزات و مواد معدنی

۸- مهندسی مکانیک

۹- اوزان و مقیاس‌ها

۱۰- اسناد و تجهیزات اداری و بانکی

۱۱- روشنائی

کمیته هر رشته به نام کمیته ملی همان رشته نامیده می‌شود.

تبصره ۱- امور مربوط به تعیین و تدوین استاندارد هر کالا برحسب ارتباطی که با رشته‌های اشاره شده در ماده بالا دارد در کمیته مربوط به آن رشته متمرکز می‌گردد.

تبصره ۲- ادغام و یا افزایش رشته‌های مذکور در ماده فوق و هم‌چنین کمیته‌های ملی بنابه پیشنهاد مدیر عامل مؤسسه و تصویب شورای عالی مؤسسه استاندارد انجام می‌گیرد.

تعیین دامنه فعالیت و سازمان هر یک از این کمیته‌ها با هیئت مدیره مؤسسه خواهد بود.

ماده ۳- مدیر عامل مؤسسه می‌تواند در صورت لزوم کمیسیون‌های مشورتی تشکیل دهد.

هر یک از این کمیسیون‌ها باید لااقل پنج نفر عضو داشته باشد که از میان اعضاء کمیته‌های ملی و اشخاص دیگر انتخاب می‌گردند.

مدیر عامل مؤسسه استاندارد می‌تواند وظایف هر یک از کمیسیون‌های مشورتی را از میان بندهای ذیل این ماده تعیین کند.

الف- ایجاد همکاری میان کمیته‌های ملی و هماهنگ ساختن فعالیت‌های آنها

ب- تعیین اصطلاحات و به دست دادن تعاریف لازم

ج- طرح ریزی و رهبری بررسی‌ها و تحقیقات لازم در زمینه استاندارد کردن

د- آماد ساختن شرائط برای پذیرفتن و به کار بستن استانداردها

هـ- رسیدگی به مسائل و مشکلات مصرف کنندگان

و- رسیدگی به مسائل مربوط به ایمنی و بهداشت

ز- رسیدگی به مسائل مشابه دیگری که کمیته‌های ملی با آنها سروکار دارند.

تبصره- کمیسیون‌های مشورتی می‌توانند با موافقت مدیر عامل کارشناسانی را که در کمیته‌های ملی و به طورکلی در مؤسسه استاندارد سمتی ندارند نیز برای مشاوره دعوت کنند.

انتخاب اعضاء:

ماده ۴- اعضاء کمیته‌های ملی از بین نمایندگان سازمان‌ها و اشخاص زیر برای مدت سه سال انتخاب می‌شوند:

الف- تولید کنندگان و صاحبان صنایع

ب- خریداران و مصرف کنندگان

ج- فروشندگان و توزیع کنندگان

د- آزمایشگاه‌های فنی و تحقیقاتی

هـ- اطاق‌های بازرگانی و اتحادیه‌های صنفی

و- وزارتخانه‌ها و ادارات دولتی

ز- کارشناسان، مهندسان و دانشمندان

ح- سازمان‌های حرفه‌ای و سایر مؤسسات

ماده ۵- مدیر عامل مؤسسه و معاون مربوط در مؤسسه اعضاء اداری هر یک از کمیته‌های ملی استاندارد خواهند بود.

ماده ۶- تا آنجا که امکان دارد عضویت کمیته‌های ملی باید به نام سازمان و یا اتحادیه یا اداره‌ای باشد که نماینده خود را برای عضویت در کمیته ملی برای مدت سه سال انتخاب و به مؤسسه اعلام می‌دارند.

ماده ۷- هر یک از سازمان‌های عضو کمیته ملی می‌توانند یک نماینده اصلی و یک نماینده علی البدل برای خود انتخاب کنند. همه مدارک و اطلاعات مربوط به کمیته باید در اختیار هر دو نماینده گذارده شود ولی نماینده علی البدل حق رأی نخواهد داشت مگر هنگامی که نماینده اصلی غایب باشد.

ماده ۸- در پایان هر سه سال اعضاء هر کمیته ملی به خودی خود برکنار می‌شوند و هر سازمان می‌تواند نماینده پیشین خود را دوباره برگزیند و یا شخص دیگری را معرفی نماید.

ماده ۹- جلسات هر کمیته ملی با حضور حداقل هشت عضو رسمیت می‌یابد.

ماده ۱۰- هر کمیته ملی باید در نخستین جلسه از میان اعضاء اصلی خود یک رئیس به پیشنهاد مدیر عامل مؤسسه انتخاب کند.

وظائف کمیته‌های ملی:

ماده ۱۱- وظائف و اختیارات هر کمیته ملی استاندارد به شرح زیر است:

الف- راهنمائی مدیر عامل در زمینه سیاست عمومی مؤسسه و مشکلات فنی مربوط به استاندارد کردن و به کار بستن استانداردها و تحقیقات لازم در حوزه‌هائی از اقتصاد کشور که در حیطه فعالیت آن کمیته قرار دارد.

ب- تعیین کمیسیون‌های فنی که مؤسسه استاندارد باید تشکیل دهد و تعیین دامنه فعالیت هر یک از این کمیسیون‌ها در تهیه استانداردها

ج- راهنمائی کمیسیون‌های فنی و نظارت بر کار آنها

د- دریافت و مطالعه پیش نویس استانداردهائی که کمیسیون‌های فنی تهیه کرده‌اند و سنجش و اظهارنظر و تصویب آنها و اتخاذ تصمیم در مورد نحوه اجرای آنها

هـ- بررسی پیشنهادهائی که در زمینه استانداردهای تازه یا تجدیدنظر در استانداردهای موجود می‌رسد و تصویب یا رد این پیشنهادها و در صورت تصویب تعیین کمیسیون‌های فنی که مسئول عملی ساختن این پیشنهادها خواهند بود و راهنمائی کمیسیون‌ها در مورد اهمیت نسبی هر یک از پیشنهادها و تعیین این که کدام پیشنهاد یا پیشنهادها باید نخست عملی شوند.

و- دریافت و بررسی گزارش‌ها، اسناد و توصیه‌های کمیسیون‌های فنی و اخذ تصمیم در باره اقداماتی که براساس این توصیه‌ها باید انجام گیرد و تسلیم آنها به مدیر عامل مؤسسه

ز- موظف ساختن هر یک از کمیسیون‌های فنی به انجام دادن بخشی از کارهای مربوط به سازمان بین المللی استاندارد و کمیته بین المللی الکتروتکنیک که در دامنه فعالیت آن کمیته قرار دارد.

ح- در صورت لزوم تشکیل یک یا چند گروه دائمی کار که اعضاء آنها از میان اعضاء کمیته ملی استاندارد مزبور برگزیده خواهند شد. و هر یک از آنها موظف خواهد بود که کار کمیته را در حدود اختیارات خویش رهبری کند.

تبصره- جلسات هر گروه با حضور حداقل سه عضو رسمیت می‌یابد و دستور جلسات هر گروه برای اطلاع و اظهارنظر باید در اختیار همه اعضای کمیته ملی گذارده شود.

ماده ۱۲- هر یک از کمیته‌های ملی استاندارد و گروه‌های دائمی کار باید دفتر یا فهرست مخصوصی داشته باشند که در آن نام و نشانی اعضاء و نمایندگان اصلی و علی البدل آنان و تاریخ انتصاب و کناره گیری هر یک از آنان ثبت شده باشد.

کمیسیون‌های فنی:

ماده ۱۳- کمیسیون‌های فنی برطبق بند ب از ماده ۱۱ به وسیله کمیته‌های ملی استاندارد تشکیل می‌شوند. ولی اگر در حوزه یا حوزه‌هائی از اقتصاد ملی هنوز کمیته ملی تشکیل نشده باشد. مدیر عامل می‌تواند در هر یک از آن حوزه‌ها به تشکیل یک یا چند کمیسیون فنی بپردازد.

ماده ۱۴- اعضاء هر یک از کمیسیون‌های فنی باید از میان گروهها و سازمان‌هائی که به کار آن کمیسیون علاقمندند و به ویژه از میان گروه‌ها و سازمان‌های نامبرده در ماده ۴ برگزیده شوند. رئیس هر کمیسیون فنی به وسیله کمیته ملی مربوطه یا مدیر عامل تعیین می‌گردد.

مواد ۵ و ۶ و ۷ درباره کمیسیون‌های فنی نیز اجراء خواهند شد.

ماده ۱۵- هر کمیسیون فنی می‌تواند از میان اعضاء خود و یا در صورت لزوم سایر سازمان‌های علاقمند کمیسیون‌های فرعی و گروه‌های کار تشکیل دهد.

ماده ۱۶- به منظور توسعه فعالیت کمیسیون‌های (فنی یا فرعی) و گروه‌های کار و انتخاب نمایندگان کلیه سازمان‌های ذیعلاقه هر سه سال یک بار باید در عضویت و دامنه فعالیت کمیسیون‌های (فنی یا فرعی) و گروه‌های کار تجدیدنظر شود اگر کمیسیونی از کمیسیون‌های فنی یا فرعی یا گروهی از گروه‌های کار فعالیت‌ها و وظائف خود را عرض یک سال به خوبی به انجام نرساند مدیر عامل یا کمیته تشکیل دهنده آن کمیسیون یا گروه کار باید رسیدگی و در دامنه فعالیت و اعضاء آن تجدیدنظر کند و در صورت لزوم می‌تواند آن را منحل نماید.

ماده ۱۷- اگر موضوعی که استاندارد آن قرار است تهیه شود و در دامنه فعالیت بیش از یک کمیته ملی استاندارد قرار گیرد هیئت مدیره می‌تواند از کمیته‌های مزبور بخواهد تا کمیسیون فنی مشترکی در آن باره تشکیل دهند. کمیسیون فنی مشترک فعالیت‌های خود را به کمیته‌های ملی مربوط گزارش خواهد داد.

ماده ۱۸- انتخاب و انتصاب اعضاء کمیسیون‌های فنی و فرعی و گروه‌های کار که حق الحضور در کمیسیون یا دیگر هزینه‌های آنان را مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران می‌پردازد منوط به تصویب مدیر عامل استاندارد است.

ماده ۱۹- دبیر هر یک از کمیته‌های ملی استاندارد را مدیر عامل از میان کارمندان و اعضاء مؤسسه با توجه به تجربه و شایستگی آنان و دبیر هر یک از کمیسیون‌های فنی یا فرعی یا گروههای کار را معاون استاندارد مربوطه از میان اعضاء واجد شرایط برخواهد گزید.

ماده ۲۰- دبیر هر یک از کمیته‌های ملی یا کمیسیون‌ها یا گروه‌های کار مسئول و موظف است که اسناد و مدارک و گزارش‌های مربوط به جریان فعالیت‌های آن کمیته یا کمیسیون یا گروه کار را نگهداری کند، دستور و برنامه هر یک از جلسه‌ها را تهیه کند، دعوتنامه شرکت در جلسات را برای اعضاء بفرستد و هر کار دیگری که برای تسریع فعالیت کمیته یا کمیسیون یا گروه کار لازم باشد انجام دهد.

روش تهیه استانداردها:

ماده ۲۱- اصولی که در تهیه استانداردهای مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران باید به کار بسته شوند بدین قرارند:

الف- استانداردها باید جوابگوی نیازهای شناخته شده همگانی و ملی باشند.

ب- استانداردها باید جوابگوی نیازهای اقتصاد ملی باشند.

ج- استانداردها باید هم به سود تولید کنندگان و سازندگان و هم به سود مصرف کنندگان باشند و از این گذشته باید حتی الامکان متضمن حداکثر هماهنگی و توافق اشخاص ذیعلاقه و ذینفع در هر زمینه باشند.

د- استانداردها باید هماهنگ با آخرین پیشرفت‌های فنی و علمی مملکت باشند.

ز- به منظور هماهنگ ساختن استانداردها با پیشرفت‌های کشور هر چند وقت یک بار بنا به تشخیص مؤسسه استاندارد باید در استانداردها تجدیدنظر و اصلاح لازم به عمل آید.

ه- استانداردها باید حتی المقدور با سفارشنامه‌های سازمان بین المللی استاندارد و کمیته بین المللی الکتروتکنیک و سایر سازمان‌های بین المللی هماهنگ باشند.

ماده ۲۲- مدیر عامل و یا کمیسیون فنی مربوط باید همه پیشنهادهای مربوط به تهیه استانداردهای تازه یا تجدیدنظر در استانداردهای موجود را به دقت بررسی کنند و در صورتی که صلاح بدانند هر یک از این پیشنهادها را برای تصویب به کمیته ملی استاندارد مربوط تسلیم کنند و کمیته مزبور باید کمیسیون فنی ویژه‌ای را مأمور عملی ساختن پیشنهاد بنماید. در صورتی که کمیسیون فنی مناسب در زمینه مزبور وجود نداشته باشد کمیته مربوطه باید کمیسیون فنی جدیدی در آن زمینه تشکیل دهد.

تبصره- دبیر هر کمیته یا کمیسیون مسئول و موظف است که همیشه فهرستی از تازه‌ترین موضوعات مورد بررسی آن کمیته یا کمیسیون در دست داشته باشد.

ماده ۲۳- دبیر هر کمیسیون فنی مسئول و موظف است که همه اطلاعات فنی و استانداردهای خارجی یا ایرانی مربوط به موضوعی را که استاندارد آن باید تهیه شود گردآورد و میزان پیشرفت کشور را در حوزه اقتصادی مربوط بررسی کند و اطلاعات به دست آمده را در اختیار کمیسیون فنی بگذارد. کمیسیون فنی کار تهیه پیش نویس استاندارد را یا خود به عهده خواهد گرفت یا آن را به عهده یک کمیسیون فرعی یا به عهده یک گروه کار و یا به عهده یک یا چند کارشناس یا (در صورت امکان) به عهده دبیر خود و یا این که به عهده سازمان دیگری خواهد گذاشت. پیش نویس هر استاندارد پس از تصویب آن در کمیسیون فنی برای اظهارنظر و اصلاح باید تکثیر شود و برای همه اشخاص و سازمان‌های داخلی که به موضوع آن استاندارد علاقمندند ارسال گردد.

کمیسیون فنی و یا کمیسیون فرعی و یا گروه کار باید اظهارنظرهای رسیده را بررسی نمایند و برای این که استاندارد تهیه شده مؤثرتر باشد و عده بیشتری آن را بپذیرند و به کار بستن آن در اقتصاد کشور آسان‌تر گردد می‌توانند تغییرات لازم را در آن بدهند.

تبصره- اشخاص و سازمان‌هائی که پیش نویس استانداردها باید برای آنها ارسال شود عبارتند از:

الف- سازندگان و تولید کنندگان مهم و اتحادیه‌های آنها

ب- مصرف کنندگان مهم و اتحادیه‌ها آنها

ج- کارشناسان و دانشمندانی که در حوزه‌های مربوط تحقیق می‌کنند.

د- همه اشخاص و سازمان‌های علاقمندی که پروانه به کار بردن مهر استاندارد را به دست آورده‌اند.

ه- همه اعضاء علاقمند که به مؤسسه استاندارد حق عضویت می‌پردازند.

و- وزارتخانه‌ها و ادارات دولتی ذیربط و علاقمندان مقیم در استان‌ها

ز- اعضائی از کمیسیون‌های فنی یا فرعی یا گروه‌های کار که کارشان به طور مستقیم یا غیرمستقیم به موضوع استاندارد مربوط است.

تبصره- هرگاه شخصی نماینده بیش از یک گروه یا سازمان ذینفع باشد نباید بیش از یک نسخه از پیش نویس برای او فرستاده شود.

ماده ۲۴- کیسیون‌ها باید برای ارسال هر پیش نویس استاندارد و دریافت نظرات مربوط بدان برحسب مورد مهلتی تعیین کنند و این مدت نباید کمتر از یک ماه باشد.

اگر در مواردی که یک استاندارد به نظر کمیسیون مورد قبول عمومی واقع می‌شود و یا تهیه آن فوریت دارد. در صورت اخیر نیز این مدت نباید کمتر از یک ماه باشد.

ماده ۲۵- پیش نویس هر استاندارد به منظور تصویب یا اظهارنظر باید برای اعضاء کمیته یا کمیته‌های ملی مربوط نیز فرستاده شود.

در تهیه پیش نویس نهائی استاندارد باید نسبت به نظرات اصلاحی اعضاء کمیته‌های مربوط توجه خاص مبذول گردد.

ماده ۲۶- هر کمیسیون فنی صورت نهائی هر یک از پیش نویس‌های استاندارد خود را باید به کمیته یا کمیته‌های ملی مربوط تسلیم کند.

پیش نویس هر استاندارد پس از تصویب باید چاپ و منتشر شود. برای این که استانداردها ازنظر سبک نگارش یکسان باشند مدیر عامل بنابر مقررات مؤسسه حق دارد که در تمام مراحل تهیه یک استاندارد متن آن را اصلاح کند به ویژه در سبک نگارش همه استانداردها باید لااقل دوبار دقت و تجدیدنظر شود یک بار پیش از توزیع و یک بار پس از انتشار.

ماده ۲۷- مدیر عامل می‌تواند بدون مراجعه به کمیسیون‌های فنی و کمیته‌های ملی مربوط در باره استانداردهای منتشره شده توضیحات اصلاحی بنویسد به شرط این که:

الف- محدود به از قلم افتادگی‌ها و اشتباهات چاپی باشند.

ب- صدور پروانه به کار بردن مهر استاندارد را آسان‌تر سازند بی آن که به هیچ روی در کیفیت فرآورده‌ها اثر داشته باشند.

این گونه اصلاحات به منظور تصویب یا اخذ تصمیم در جلسه بعدی کمیسیون فنی مربوط مطرح خواهد شد.

ماده ۲۸- در بررسی و اخذ تصمیم درباره پیشنهادهائی که برای تجدیدنظر در یک استاندارد چاپ شده یا اصلاح یا لغو آن می‌رسد بایستی همان روش تهیه استانداردهای جدید به کار بسته شود.

ماده ۲۹- هیئت مدیره مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران مأمور اجرای این آئین نامه است.

رئیس جلسه فرخ نجم آبادی *دبیر شوریعالی مرتضی وزیری*

۳-۵- مرکز اندازه شناسی

مرکز اندازه شناسی یکی از بخش‌هایی است که در نمودار سازمانی مؤسسه استاندارد در سال ۱۳۴۴ دیده می‌شود لیکن فقدان آن نیز در گزارشات دکتر ورمان در سال‌های ۴۵ و ۴۶ قابل ملاحظه است. در این گزارشات به لزوم ایجاد مرکز اندازه شناسی به ویژه در رابطه با فعالیت‌هایی مانند اوزان و مقیاس و انگ فلزات اشاره شده است. به نظر می‌رسد فاز مطالعاتی آن از همان سال ۱۳۴۴ با مشاوره کارشناسان سازمان ملل آغاز شده لیکن طرح ایجاد آن در سال ۱۳۵۰ امضاء و نهایتاً در سال ۱۳۵۴ راه اندازی می‌شود.[۱]

۳-۶- آئین نامه استاندارد اجباری

موضوع آئین نامه استاندارد اجباری یکی از موضوعات دستور کار شصت و هفتمین جلسه شورای عالی استاندارد در تاریخ ۱۳۵۰/۲/۲۲ است که عملاً حوزه تولیدات داخلی را دربر گرفته و اجرای آن از سال ۱۳۵۰ آغاز می‌شود. در این آئین نامه و دستورالعمل اجرایی آن به روند صدور پروانه کاربرد علامت استاندارد شامل مراحلی مانند تکمیل فرم تقاضا از سوی متقاضی، بازرسی و نمونه‌برداری اولیه، آزمون، تشکیل کمیته علائم و چگونگی صدور مجوز به‌کارگیری علامت استاندارد اشاره شده است.

ملاحظه عنوان مقاله روزنامه بورس مورخ ۱۳۵۰/۹/۳۰ در رابطه با اجرای اجباری استانداردها جالب توجه است و مشخص نیست که اعلام اجباری استاندارد کلیه فرآورده‌های کشور از زبان کدام مقام مسئول گفته شده[۲] و یا این که آن را باید به حساب مشکلاتی که مؤسسه استاندارد همواره با مطبوعات داشته است گذاشت. گزیده‌هایی از جراید وقت در مورد هر دو موضوع فوق در ادامه ارائه شده است.

۱- یکی از وسایلی که همراه با طرح تجهیز مرکز اندازه شناسی به مؤسسه استاندارد ارسال شده است ساعت سزیمی یا ساعت اتمی بود که از آن به عنوان مبنای فرکانس و سنجش دقیق زمان استفاده می‌شده است. در کنار انجام خدمات اندازه شناسی مقرر بوده است تا از این ساعت برای اعلان زمان رسمی کشور نیز استفاده شود لیکن به دلیل عدم استفاده از آن پس از مدتی از سرویس خارج شده و تاکنون به صورت مستعمل باقی مانده است.

۲- با مراجعه مجدد به گزارش دکتر علیزاده در شصت و نهمین جلسه شورای عالی استاندارد در بخش اجرای استانداردها این نکته اعلام شده است که تمایل مؤسسه استاندارد در اجرای بیشتر استانداردها به صورت تشویقی است و به نظر می‌رسد مسئولین وقت به مزیت‌های اجرای استانداردها به صورت تشویقی واقف بوده‌اند..

روزنامه بورس شماره ۲۴۷۲ ۱۰/ ۸/ ۱۳۵۰

بین نمایندگان سازمان برنامه ـ سازمان ملل و موسسه استاندارد

طرح ایجاد مرکز اندازه شناسی موسسه استاندارد

دیروز در تهران امضاء و مبادله شد

از چپ براست آقایان شالون نماینده سازمان ملل متحد ـ آقای بختیار معاون سازمان برنامه و آقای علیزاده مدیرعامل موسسه استاندارد هنگام امضای طرح دیده میشوند

● سازمان ملل ۹۵۱ هزار و ۷۰۰ دلار و سازمان برنامه حدود ۳۲۶ میلیون ریال در این طرح سرمایه گذاری میکنند

روز گذشته طرح ایجاد مرکز اندازه‌شناسی موسسه استاندارد بین آقایان عبدالرسول بختیار معاون سازمان برنامه ـ دکتر حسین علیزاده رئیس موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران و آقای شالون نماینده سازمان ملل متحد امضاء و مبادله شد براساس طرح مذکور مرکز اندازه‌شناسی درمحل موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران ایجاد میگردد و میزان سهم سازمان ملل متحد در این همکاری که از طریق سازمان بین‌المللی توسعه صنعتی تامین خواهد گردید، بالغ بر ۹۵۱۷۰۰ دلار است وبشکل لوازم وتجهیزات فنی وآزمایشگاهی و هزینه دوره کارآموزی کارشناسی پرداخت میگردد و سازمان برنامه برای اجرای طرح مذکور معادل ۲۲۵ میلیون و ۹۶۲ هزار ریال سرمایه‌گذاری میکند بدین ترتیب که از محل این اعتبار زمین مورد نیاز تامین خواهد شد و ساختمان های مورد احتیاج احداث خواهد گردید و آزمایشگاههای مربوطه احداث و تجهیز میگردد و علاوه بر استخدام کادر مورد نیازمرکز در طی پنجسال اجرای طرح هزینه های نگاهداری تاسیسات از محل این اعتبار پرداخت میگردد مرکز مذکور دارای سه آزمایشگاه خواهد بود بشرح زیر:

الف ـ آزمایشگاه اندازه‌شناسی مکانیکی که در آن استانداردهای اندازه‌گیری و نیز میزان کردن ابزارها و دستگاههای مربوط به طول سطح ـ حجم ـ جرم ـ ـ چگالی ـ جریان سیالات ـ جریان گازها و سرعت مورد بررسی قرار میگیرد.

ب ـ آزمایشگاه اندازه‌شناسی برقی که در آن استانداردهای اندازه‌گیری و نیز میزان کردن ابزارها و دستگاههای مربوط به ولتاژ جریان انرژی ـ مقاومت ـ ظرفیت و هدایت برق مورد بررسی قرار میگیرد و نیز مسائل زیر در آن بررسی میشود.

آزمایش دستگاهها و وسائل برقی استانداردهای اندازه‌گیری و میزان کردن ابزارهای اندازه‌گیری فرکانس ـ فتومتری و رنگ‌سنجی.

ج ـ آزمایشگاه آزمایش مکانیکی که در آن استانداردهای اندازه گیری و تنظیم کردن ابزارهای اندازه‌گیری نیرو و آزمایش تخریبی و غیر تخریبی فلزات نجزیه فلزات ـ فازنگاری ـ آزمایش فشار و فشار گازها و بخارات اندازه‌گیری حرارت و رطوبت و ناروانی و امثال آنها مورد بررسی قرار میگیرد و علاوه بر آن دارای کارگاههائی برای طراحی ابزار و تعمیرات و کارگاه شیشه‌گری نیز میباشد.

با اجرای این طرح میتوان امیدوار بود که تا پایان دوره پنجساله طرح تمام دانشگاهها و مراجع علمی و فنی و صنایع نوبنیاد کشور بتوانند ازتسهیلات این مراکز اندازه‌شناسی بهره‌مند شوند.

روزنامه آیندگان شماره ۱۱۷۴ ۱۳/ ۸/ ۱۳۵۰

اطلاعیه

موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران در اجرای ماده ۳ آئین‌نامه کارشناسان انتخابی استاندارد افراد واجدشرایط دررشته‌های(مکانیک، برق ، ساختمان ، شیمی ، فیزیک ، کشاورزی ، نساجی) بعنوان کارشناس انتخاب میکند .

۱ـ افرادیکه دارای درجه‌دکترا وفوق‌لیسانس یامعادل آن بوده و لااقل یکسال در یکی از رشته های تخصصی در دانشگاه و یا موسسات آموزشی تدریس کرده باشند .

۲ـ کسانیکه پس از تحصیلات عالیه در یکی از موسسات علمی و یا تحقیقاتی یا صنعتی یا آزمایشگاهی یا بازرگانی معتبر داخلی یا خارجی بشرح زیر در رشته مربوط سابقه کار و تجربه داشته باشند .

ـ دارندگان درجه دکترا یا معادل‌آن باداشتن سه سال سابقه کار و تجربه

ـ دارندگان فوق‌لیسانس با داشتن حداقل ۵ سال سابقه کار و تجربه

ـ دارندگان درجه لیسانس با داشتن حداقل ۸ سال سابقه کار و تجربه

۳ـ کسانیکه حداقل دارای درجه‌لیسانس‌بوده و در استاندارد کردن فرآورده ها تخصصی داشته و صلاحیت او مورد تائید موسسه باشد .

۴ـ افرادیکه دارای دیپلم دبیرستان بوده و حداقل ۱۰ سال سابقه کار و تجربه در یکی از موسسات علمی یا تحقیقاتی یا صنعتی یا بازرگانی یا آزمایشگاهی معتبر که مورد قبول موسسه است داشته باشند .

۵ـ افرادیکه به تشخیص موسسه درتشخیص عیار طلا و نقره و همچنین انگ‌زدن مصنوعات فلزات گرانبها ، تجربه و تخصص کافی داشته باشند .

واجدین شرایط که‌داوطلب‌کارشناسی‌می‌باشند میتوانند از تاریخ انتشار آگهی به مدت ۳۰ روز تقاضانامه کارشناسی را که از طرف موسسه تهیه شده است تکمیل نموده و بضمیمه مدارک ذیل به دفتر موسسه تسلیم دارد .

ـ رونوشت یا فتوکپی شناسنامه

ـ عکس ۴ × ۶ دو قطعه

ـ گواهی حسن‌خدمت درصورتیکه‌دروزارت‌خانه یا موسسات و شرکتهای دولتی شاغل باشند

ـ گواهی عدم سوء پیشینه در صورتی که شاغل بخدمات دولتی نباشند

ـ رونوشت مصدق بالاترین مدرک تحصیلی

ـ گواهی شورایعالی وزارت علوم و آموزش عالی در مورد ارزش دانشنامه‌ایکه از دانشگاههای خارج از کشور صادر شده است .

تسلیم تقاضانامه و مدارک مربوط بان ایجاد هیچگونه حقی نخواهد کرد .

موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

آدرس : خیابان پهلوی ، مقابل سینما امپایر، کوچه هروی شماره ۱۴

درستون روزنامه‌ها

موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

کیهان بین المللی شماره ۴۲۹۲ ۵۰/۸/۱۰

Left to right: UNDP Resident Representative Nassim Shalon, Plan Organization Assistant Managing Director A. R. Bakhtiar and ISIRI Managing Director H. Alizadeh are seen signing the agreement to set up the measurements centre.

$4m. MEASUREMENT CENTRE PLANNED

UNDER a project costing over $4 million the Institute of Standards and Industrial Research of Iran is to set up a centre for measurements which will have laboratories and other equipment for measuring tools, instruments and other materials including gas.

The Plan Organization and the United Nations Development Programme office in Tehran will help the ISIRI in implementing the project.

The managing director of the ISIRI Hossein Alizadeh, Assistant Managing Director of the Plan Organization Abdul Rasoul Bakhtiar and the Resident Representative of UNDP Nassim Shalon signed the agreement yesterday setting up the guidelines for co-operation in setting up the centre.

Under the agreement the Plan Organization will allocate $3,125,000 to the project for the purchase of land and building of laboratories and office space as well as recruitment of experts and staff.

The UNDP will allocate $951,700 to the project which will be spent on imports of laboratory equipment and instruments as well as payment for employment of foreign experts and provision of scholarships to Iranians for training and studies abroad.

The measurements centre will have three departments: one for mechanical measuring and tuning of measurement instruments, another for electrical measuring and similar operations and the third for metals and hardware measuring.

By the time the project is fully completed in 1976, all the universities, industries and other organizations will be able to utilize the centre's services for industrial and scientific research.

تهران جرنال

شماره ۵۲۱۹

۱۳۵۰/۸/۱۷

ISIRI okays exports

THE Institute of Standards and Industrial Research of Iran (ISIRI) issued 202 certificates of origin last week for the exports of non-oil goods including cooking oil, detergents, dried fruit and agricultural products, a Ministry of Economy spokesman said yesterday.

The goods exported under the certificates issued last week are valued at $1.5 million and the goods have been sold all over the world.

During the same week, the ministry has also issued a new plant permit for the establishment of an ice factory in Ardekan. On its completion, the factory is expected to produce about 10 tons of ice daily.

The cost of the plant is estimated at $33,000.

آئیننامه استاندارد اجباری
کالاها آماده تصویب شد

بررسی آئین نامه های قانون استاندارد اجباری کالا ها خاتمه یافت و امروز اعلام شد که آئین نامه های مزبور روز ۳۰ تیرماه جاری برای تصویب در شورای عالی استاندارد که بریاست آقای هوشنگ انصاری وزیر اقتصاد تشکیل میشود مطرح خواهد شد.

آئین نامه های قانون استاندارد اجباری کالا های ساخت ایران از مدتی قبل در سوکمیته ای مرکب از اعضای شورای عالی استاندارد تحت بررسی بود . پس از تصویب این آئین نامه هادر شورای عالی استاندارد ، استاندارد اجباری کالاها آغاز خواهد شد . براساس قانون استاندارد اجباری کالا ها که از تصویب مجلسین گذشته ، به تولید کنندگان کالا های مورد نظر سه ماه فرصت داده میشود تا تولیدات خودرا با استانداردهای تعیین شده به بازار عرضه کنند. در وهله اول کالا هائی که از نظر ایمنی اهمیت دارند استاندارد خواهند شد . این کالا ها عبارتند از پریز ـ کابل و سایر لوازم الکتریکی ـ یدیک زودپز ـ لنت ترمز و سیلندر گاز و مواد غذائی وغیره . سپس این قانون بسایر کالاها نیز تعمیم داده میشود .

قانون استاندارد اجباری کالاها که بنام « قانون تکمیلی موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران » بوزارت اقتصاد ابلاغ شده ، کلیه واحد های صنعتی را موظف میکند کالا های خود را برطبق استانداردی که از طرف موسسه استاندارد تعیین میشود منطبق کنند . این قانون شامل واحدهای صنعتی قدیم و یسا کارخانه هائی که در آینده احداث خواهد شد میشود .

گفته میشود که اجباری کردن تولیدات داخلی عملا از پائیز امسال آغاز خواهد شد و از کار واحد هائی که استاندارد کردن تولیداتشان به آنها ابلاغ شده در صورت عدم اجرای استاندارد های تعیین شده جلوگیری بعمل خواهد آمد و درصورت تخلف به نسبت اهمیت کالا و زیانی که به مصرف کننده وارد آمده صاحب صنعت از سه ماه تا ۱۵ سال زندان محکوم میشود

برای اینکه موسسه استاندارد بتواند قانون استاندارد اجباری را در سطح وسیع و روی کلیه تولیدات داخلی اجرا کند ، در آینده این موسسه از نظر نیروی انسانی و تجهیزات و وسائل آزمایشگاهی تجهیز خواهد شد. با افزایش نیروی انسانی و کادر متخصص موسسه استاندارد مسئله تشکیل « پلیس استاندارد » مورد نظر خواهد بود و باحتمال قوی به نحوه اجرای قانون استاندارد اجباری پلیس استاندارد نظارت مستقیم خواهد داشت .

روزنامه کیهان شماره ۸۲۹۶ مورخ ۱۶ / ۴ / ۱۳۵۰

استاندارد مصالح ساختمانی تصویب شد

● آجر ـ ملات ساختمانی ـ درهای چوبی و اشیاء سفالی و سرامیک استاندارد میشود

در هشتمین جلسه کمیته ملی استاندارد ساختمان که بعد از ظهر دیروز به ریاست آقای مهندس عبدالمجید اعلم و با شرکت مدیر عامل موسسه استاندارد و ۲۵ نفر از کارشناسان در موسسه استاندارد تشکیل گردید ، پیش نویس ۵ نوع استاندارد مصالح ساختمانی به شرح زیر به تصویب رسید :

۱ ـ استاندارد آجر بنا ـ دامنه کاربرد ـ در این استاندارد نوع مواد ، جنس و سایر ویژگی های آجرهائی داده میشود که در ساختمان بکار میرود .

۲ ـ استاندارد ساخته های سفالی و سرامیک دستی ـ این استاندارد برای ساخته های سفالی و سرامیکی چه لعاب دار و چه بدون لعاب و چه برای مصرف و چه تزئینی نظیر گلدان ، سرویس غذاخوری ، مجسمه و سایر ساخته های سفالی و سرامیکی است .

۳ ـ استاندارد ملاتهای بنائی ـ این استاندارد برای ۵ نوع ملاتهائی است که در ساختمان های بنائی بکار رفته و هریك بایستی با ویژگیهای شرح داده شده در این استاندارد مطابقت کند .

۴ ـ استاندارد ورقهای موجدار سیمان پنبه نسوز : در این استاندارد شرایط تولید ، ابعاد و آزمون های لازم برای پذیرش ورق سیمان پنبه نسوز موج دار و نیز قطعه های اتصالی ورق که هیچگونه واسطه تقویت کننده ی فلزی ندارنده باشد و برای پوشش مصرف شود، داده میشود .

۵ ـ استاندارد درهای چوبی : این استاندارد برای تعیین واندازه درهای معمولی ساختمانی با درنظر گرفتن مدولهای مخصوص تهیه شده است .

روزنامه کیهان شماره ۸۲۹۲ مورخ ۱۳۵۰/۴/۱۷

استاندارد ۷۵۰ قلم کالا تهیه شده است

موسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران موفق شده است تا کنون برای ۷۵۰ کالا استاندارد تهیه وتصویب نماید .

این استانداردها دروشته های کشاورزی ـ صنعتی ـ معدنی ـ بهداشتی و غیره تهیه گردیده است .

از ۷۵۰ استاندارد تهیه شده برای کالاها رعایت ۵۴ استاندارد برای صادرات کالاهای استاندارد شده اجباری میباشد. ۱۲۸ استاندارد در داخله کشور بصورت داوطلبانه مهر استاندارد گرفته اند واستفاده میکنند .

در حال حاضر استاندارد ۱۲۰ کالا درکشور عمل میشود و موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران در اجرای این استانداردها کاملا نظارت دارد .

کمیسیونهای ملی استانداردد در حال حاضر تعداد زیادی مقررات نوشته شده برای استاندارد در دست تهیه ورسیدگی دارند وبزودی تعداد استانداردهای تهیه وتصویب شده از یکهزار تجاوز خواهد کرد.

روزنامه بورس شماره ۲۲۸۸ مورخ ۱۳۵۰/۴/۸

Quality control rules drafted

TEHRAN JOURNAL
No ۵۱۱۴-۱۳۵۰/۴/۱۷

THE Institute of Standards and Industrial Research of Iran (ISIRI) yesterday gave final touches to the compulsory production standards regulations, expected to be implemented soon.

A spokesman for the ISIRI said yesterday that before implementation, the new draft regulations will be submitted to the ISIRI High Council for final approval.

The council chaired by Minister of Economy Houshang Ansary is expected to meet on July 21 for a final review of the regulations.

The draft regulations propose that all Iranian industrial production will be standardized to specifications announced by ISIRI officials.

The regulations are aimed at improving industrial production to international level to make it competitive on domestic and foreign markets.

The regulations will be introduced initially for household appliances including electric switches, cables, pressure cookers, gas capsules and vehicle break linings. They will later cover a wider range of products.

Also ISIRI Managing Director Hossein Alizadeh said that plans are currently underway to equip the organization with more technicians and modern laboratory facilities.

Dr. Hossein Alizadeh

سنجش وزنه‌ها

هیات اعزامی وزارت اقتصاد برای سنجش اوزان و مقیاس‌های بیشه‌وران، وارد کرمان‌وارد این منطقه شد . این هیات‌در‌ابر کرمان‌تعاموزنه‌هائی راکه‌بیشه‌وران برای وزن کردن کالا بکارمیبردند مورد سنجش قرار دادند.

اطلاعات شهرستانها
شماره ۱۳۵۳۱
مورخ ۱۳۵۰/۴/۸

موسسه استاندارد در ستون روزنامه‌ها

روزنامه «آیندگان» شماره ۱۰۹۶ ۱۳۵۰/۵/۱۳

از کارگاهها و کارخانه‌هائی که تولیدشان پائین‌تر از سطح استاندارد باشد، جلوگیری میشود

آئین نامه‌های اجرائی قانون استاندارد اجباری تهیه شد

● بزودی استاندارد ۲۰ قلم مواد خوراکی ومصرفی اجباری اعلام میشود

آقای حسین علیزاده مدیر عامل موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی‌ایران دیروز طی یک‌مصاحبه‌اختصاصی با«آیندگان» فاش‌کردکه آئین نامه های اجرائی‌قانون استاندارد اجباری مواد خوراکی ومصرفی و کالا های مختلف تهیه شده است وباین ترتیب‌بزودی استاندارد ۲۰رقم‌کالای صنعتی‌خوراکی و مصرفی که در درجه اول اهمیت‌قرار دارند ، اجباری اعلام خواهد شد و از کارواحد هائی که بتولید این محصولات درسطحی پائین تر از مقررات استاندارد اشتغال‌دارند جلوگیری بعمل‌خواهد آمد .

وی خاطر نشان ساخت که بطور کلی اجرای استاندارد در مواردی که از نظر ایمنی وحفظ سلامتی مردم یا اطمینان از کیفیت کالا و حفظ منافع مصرف کننده اهمیت دارد ، اجباری خواهد شد، و موسسه‌استاندارد بتدریج لیست کامل استانداردهای اجباری را اعلام کرده در دسترس مردم قرار خواهد داد .

● آئین نامه ها

آئین نامه هایی که در اجرای قانون استاندارد های اجباری مصوب دیماه ۱۳۴۹ مورداحتیاج بوده است عبارتند از :

آئین نام عیار مصنوعات‌فلزات گرانبها ، آئین نامه اجرای استاندارد اجباری و تشییدی آئین‌نامه مشخصات‌علائم‌استاندارد ایران ، آئین نامه طرز انتخاب کارشناسان استاندارد و بالاخره آئین نامه بازرسی و نمونه برداری از فراورده های استاندارد شده .

در تهیه کلیه این آئین نامه ها مقررات ۳۲ کشور جهان مورد مطالعه قرار گرفته و با کمک اشخاص‌یا تجربه‌و صادرکنندگان، شرایط خاص محیطی ایران نیز ملحوظ بوده است این آئین نامه ها اخیرا در شورایعالی استاندارد که به ریاست هوشنگ انصاری ،وزیر اقتصاد تشکیل یافته بود تصویب شده است .

● استانداردهای اجباری

درشمار محصولاتی‌که مطالعات کارشناسان موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران برای اجباری شناختن استاندارد آنها به مرحله نهائی رسیده است از سیلندر های گاز خانگی ، دیگ زودپز ، کبریت ، لنت ترمز ، پریز و کلید های برقی ، سیم و کابل ، مواد غذائی بطور اعم، طلا و نقره را میتوان نام برد .

مدیر عامل موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران در مصاحبه خود با « آیندگان » بر نقش گسترش استاندارد ها و فراخواندن مردم به تهیه لوازم و موادی که از مهر استاندارد استفاده میکنند ،اشاره کرد و گفت کالاهائی که از مهر استاندارد استفاده میکنند در حقیقت از نظر مرغوبیت مورد قبول ما هستند و مصرف کنندگان در صورتی که کالاهائی نامرغوب بامهر استاندارد ملاحظه کنند میتوانند بلافاصله جریان را به ماموران موسسه استاندارد در میان بگذارند و موسسه تولید کننده موظف است هیه حقوق از دست رفته اشخاص شاکی را از بابت نامرغوب بودن کالای استاندارد شده به انسان برگشت دهد البته در این مورد کارشناسان موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی‌ایران بلافاصله به بررسی موضوع خواهند پرداخت و در صورتی کهشکایت رسیده وارد تشخیص داده شود، مهر استاندارد از تولید کننده کالای مذکور پس گرفته خواهد شد و علاوه براین واحد تولید کننده، مورد تعقیب قانونی قرار خواهد گرفت .

● خرید بی دغدغه

وی خاطرنشان ساخت که هر کس در حال حاضر میتواند با خیالراحت بخریداجناسی بپردازد که از مهر استاندارد استفاده میکنند و به این ترتیب درصورتی که فعالیت های مربوط به استاندارد کالا ها گسترش پیدا کند دیگر خریدار ایرانی دغدغه خاطری نخواهد داشت که احیانا جنس نامرغوب را به جای جنس مرغوب تهیه کند و از این طریق متحمل خسارت عمده‌ای گردد .

در مورد ارزش استانداردهای ایران ، علی زاده ، تاکید کرد که موسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران عضو سازمان بین المللی استاندارد هاست و طبق مقررات این سازمان کلیه استانداردهای تعیین شده در هر کشور عضو ارزش یکسان و بین المللی‌دارد.

● تعیین استاندارد ها

علاوه براین باید این نکته دانسته شود که ما برای تعیین مقررات استاندارد یک کالای بخصوص قوانین و مقررات استاندارد آن کالا را مورد مطالعه قرار میدهیم و از طریق کمیسیون فنی استاندارد ، که در آن نمایندگان سازمان های مختلف دولتی ، اساتید دانشگاه، تولید کنندگان ومصرف کنندگان عمده شرکت دارند ، شرایط خاص اب و هوائی‌کشور را نیز بدان می افزائیم وبدیهی است که چنین مقرراتی برای هر کشور عضو سازمان بین المللی استانداردها قابل قبول و با ارزش است .

وی اضافه کرد که اعضای سازمان بین المللی استانداردها مکلفند ، هر استانداردی را که در سطح ملی تهیه‌میکنند،بلافاصله به هر یک از کشور های عضو ارسال دارند ، بطوری که هر موسسه استاندارد در هر یک از کشور های مذکور مجموعه مقررات استاندارد کلیه کشورهای عضو سازمان را در اختیارداشته باشد .

باید دانست اجرای مقررات استاندارد با هیئت هر کشور ارتباط دارد و ما با توجه به فوریت بهبود کیفیت مواد مصرفی و خوراکی تولید شده در داخل کشور و سپس بامر صادرات توجه کرده‌ایم . بطوری که در حال حاضر رعایت مقررات استاندارد در مورد صادرات ۵۴ کالای صادراتی ایران بطور کامل اجباری است و ما بشدت از خروج کالای غیر استاندارد جلوگیری میکنیم .

مدیر عامل موسسه‌استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران گفت که ما تاکنون درسطح کشوراستاندارد ۳۸ کالا را به صورت اختیاری و تشویقی اجرا کرده‌ایم . در حالی که این موسسه تاکنون بیش از ۷۰۰ فقره مقرراتمختلف برای استاندارد کالا و خدمات پیش بینی کرده است که بیش‌از ۳۵۰ فقره ان مخصوص‌فراورده های خوراکی ، مصرفی وصنعتی است .

روزنامه بورس شماره ۲۵۰۵ ۵۰/۹/۳۰

با تصویب لایحه تکمیل قانون موسسه استاندارد

کلیه فرآورده‌های کشور استاندارد اجباری میشود

کلیه فرآورده‌های کشور، استاندارد میشود و بدین منظور لایحه تکمیل قانون تاسیس موسسه استاندارد کشور تهیه و به مجلس تقدیم میشود تا استاندارد اجباری در مورد تمام محصولات صنعتی و کشاورزی و مصرفی و غذائی کشور معمول گردد و برای تامین و تضمین سلامت مصرف کنندگان و حفظ جان کسانیکه به نحوی از انحاء با محصولات صنعتی کشور سر و کار دارند، مقررات استاندارد اجباری به ترتیب در صنایع شروع میشود و در این مورد صنایع غذائی و محصولاتی که رعایت اصول ایمنی در تهیه آنها ضرورت دارد مقدم شناخته میشوند.

استادان خارجی

برای استاندارد محصولات غذائی، آزمایشگاههای موسسه استاندارد مجهز است و در زمینه‌هائی که باید تجهیز گردد، طرح تجهیز آنها آماده است و در مواردی نیز که محصول به صادرات کشور کمک میکند، مرکز توسعه صادرات کشور بموسسه استاندارد کمک مالی و فنی خواهد کرد و بدین منظور نیز از استادان خارجی و داخلی دانشگاه در صورت لزوم استفاده خواهد شد.

صنایع واسط

پیشرفت طرحهای صنعتی کشور و بهره‌برداری از صنایع مادر و همچنین ایجاد و شروع کار آزمایشی بسیاری از واحدهای واسط، لزوم اجرای مقررات استاندارد اجباری را تائید میکند، زیرا محصولات هریك از این واحدهای جدید، لوازم و وسائل اولیه‌ای جهت سایر واحدها میشود که هرگاه براساس استاندارد مورد نیاز آن واحدها جنس تهیه نشود، قابل استفاده در واجد دیگر نخواهد بود و اگر با تغییراتی قابل استفاده گردند، بدین سبب که وقت میگیرند و کار میبرند، قیمت تمام شده محصول کارخانه مصرف‌کننده را بالا میبرد که از نظر اقتصادی صحیح نیست.

روزنامه پست تهران

شماره ۵۳۹۳

۵۰/۹/۱۸

بازدید از موسسه استاندارد

هیئت اقتصادی چکسلواکی باتفاق سفیر آن کشور در دربار شاهنشاهی از قسمتهای مختلف موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران وابسته بوزارت اقتصاد دیدن کرد

در این بازدید سفیر چکسلواکی پیشرفتهای موسسه استاندارد را ستود.

روزنامه بورس

شماره ۲۴۹۲

۵۰/۹/۱۰

صدور کالا بخارج

مشهد ـ طی نیمه اول ماه جاری زیر نظر کارشناسان اداره استاندارد و تحقیقات صنعتی در مشهد و شهرستان های کاشمر سبزوار قوچان شیروان وشاهرود هشتصد و دوهزار و سیصد و پنجاه و هشت کیلوگرم محصولات صادراتی شامل زیره سبزه انواع کشمش برگه زردآلو و سالامبور گوسفند و بز تهیه و بسته بندی گردیده و پس از نمونه برداری و آزمایشات لازم وتطبیق آنها با مشخصات استاندارد های ملی ایران گواهی صدور بمقصد کشورهای خارج صادر شد وارزش کالای صادراتی مذکور بیش از هفت میلیون و پانصد هزار ریال بوده‌است .

روزنامه آیندگان شماره ۱۱۹۷ ۵۰/۹/۱۳

اطلاعیه
قابل توجه دانشمندان و کارشناسان و خبرگان کشور

موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران در نظر دارد تعدادی کارشناس در هر یک از رشته های مکانیک و برق و ساختمان و شیمی وفیزیک و کشاورزی و مواد غذائی و نساجی انتخاب کند.

کارشناسان مزبور بر طبق آئین نامه کارشناسان استاندارد انتخاب میشوند و وظیفه‌ای مشابه کارشناسان رسمی دادگستری در موسسه استاندارد خواهند داشت .

هر کس در هر شغل و مقامی که باشد میتواند براساس تخصصی که دارد و احراز شرایط بعنوان کارشناس استاندارد انتخاب شود و در اموری که از طرف موسسه استاندارد از قبیل مطالعه واظهار نظر در استاندارد های فرآورده ها و بررسی وضع کارخانه ها و کارگاههای صنعتی از نظر تجهیزات و وسائل آزمایشگاهی و ظرفیت کارخانه و چگونگی تولید فرآورده و روش کنترل کیفیتی کالاها ونمونه برداری و آزمایش فرآورده ها و تطبیق استاندارد آنها با استاندارد رسمی و بررسی وضع فرآورده های صادراتی و روشهای بهبود و توسعه آنها و غیره در جهت اجرای قوانین استاندارد باو ارجاع میشود با دریافت حق‌الزحمه کارشناسی طبق تعرفه رسمی مصدر خدماتی در راه پیشرفت صنعت و اقتصاد کشور گردید .

داوطلبان واجد شرایط که در یکی از رشته های بالا متخصص بوده و یا تجربیاتی داشته باشند و همچنین متخصصینی که از عهده ترجمه های متون فنی رشته های مزبور برآیند میتوانند برای کسب اطلاعات بیشتر و اخذ فرم تقاضانامه بدفتر موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران واقع در خیابان پهلوی مقابل سینما امپایر کوچه هروی کاشی ۱۴ و در شهرستانها باداره استاندارد مربوطه مراجعه و فرم مزبور را همراه با مدارک درخواستی تکمیل نموده ظرف سی روز از تاریخ نشر این آگهی بدفتر موسسه یا اداره استاندارد هر شهرستان تسلیم نمایند

موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

۳-۷- مرکز بین المللی مدارک فنی

آن چنان‌که از گزارش دکتر علیزاده در شصت و نهمین جلسه شورای عالی استاندارد استنباط می‌شود مرکز اسناد فنی با هدف جمع آوری و طبقه بندی آخرین اطلاعات فنی و تکنیکی جهت بهره برداری و انتقال تجربیات بین المللی در حوزه تولیدات داخلی طرح ریزی شده است و چنین درنظر بوده است که نه فقط استانداردهای ملی و بین المللی بلکه بواسطه ارتباط با سایر مراکز فنی، تحقیقاتی و صنعتی بین المللی مقالات، گزارشات و تحقیقات آنان اخذ، طبقه بندی و برای بهره‌برداری کاربران داخلی در کشور نگهداری شود. به همین منظور طی تفاهمی که با یونسکو انجام می‌شود کارشناسی از کشور پاکستان به نام دکتر مهاجر جهت آموزش به ایران اعزام و مقدمات ارسال تجهیزات فنی مربوط نیز فراهم می‌شود. هم‌چنین دو نفر از کارشناسان مؤسسه استاندارد نیز انتخاب و جهت طی دوره آموزشی در همین رابطه به انگلستان اعزام می‌شوند. قسمت‌هایی از گزارش آقای همپشایر کارشناس یونسکو در رابطه با وضعیت موجود مؤسسه استاندارد، نوع تجهیزات چاپ و تکثیر و افراد موردنظر در رابطه با تجهیز مرکز مدارک فنی در قسمت پیوست آورده شده است.

قابل ذکر است که تجهیزات برآورد شده تهیه و در بخش انتشارات مؤسسه استاندارد نصب و راه اندازی می‌گردد. هم‌چنین تا مدت زمان محدودی برخی از مدارک فنی بین المللی نیز از طریق بخش امور بین الملل دریافت و بین واحدهای فنی توزیع می‌شود لیکن در سال‌های بعد با عدم پیگیری و توجه مسئولین به اهمیت این موضوع، مرکز اسناد فنی مطابق با اهداف و برنامه‌هایی که برای آن درنظر گرفته شده بود شکل علمی و عملی پیدا نمی‌کند. در ادامه به نام برخی از افراد منتخب و گزارشات مربوط به این مرکز اشاره شده است.

عزیمت آقای طاهری پور به انگلستان

★★★★★ ★★★★★

آقای عباس طاهری پوررئیس اداره اطلاعات و روابط عمومی موءسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران جهت استفاده ازبورس واگذاری یونسکود رزمینه چاپ وتکثیراسناد فنی به کشورانگلستان عزیمت نمود .

عزیمت به انگلستان

آقای جمشید پورهاشم مسئول امورچاپخانه اداره اطلاعات وروابط عمومی جهت استفاده ازبورس واگذاری یونسکود رزمینه چاپ وتکثیراسناد فنی به انگلستان عزیمت نمود .

مجله تهران اکونومیست ۱۱/ ۶/ ۱۳۵۱ شماره ۹۵۲

پیشرفت وتوسعه اقتصادی درکشور های درحال توسعه نه تنها مستلزم پیدایش افکار وابداع روشهای تازه وبکار گرفتن آنها در صنعت است ، بلکه بستگی زیادی هم به جمع‌آوری اطلاعات ، دانشها و افکار وروشهای نو، از سراسر جهان‌و استفاده آنها در صنایع دارد .

گرچه در بعضی کشورها از جمله ایران سازمانهای نیازمند به اطلاعات علمی وفنی برای جمع‌آوری ونگهداری اطلاعات مورد نیاز خودتشکیلات کوچکی تاسیس کرده‌اند ، اما بعلت اینکه‌سازمان های دیگر از وجود اینگونه سازمانها بی‌اطلاع بوده وهمچنین اطلاعات علمی‌و فنی جمع‌آوری شده بوسیله این تشکیلات کوچك اندك است ، وجود یك سازمان متمرکز درسطح ملی که بتواند فعالیت های مختلف تشکیلات گوناگون را در جمع‌آوری اطلاعات هماهنك کند ودر اسرع وقت وصرف حداقل هزینه آخرین اطلاعات فنی مربوط به تکنیکها ، روشها مهارتها وابداعات را فراهم کند کاملا ضروری بنظر میرسد وشاید بهمین‌دلیل است که این موضوع از سال ۱۳۴۴مورد توجه واقع گردید وبنا بدعوت دولت ایران پرفسور «فیوك» کارشناس‌یونسکو مدت دوماه جهت مطالعه وبررسی در زمینه طرحهای مربوط به گسترش‌برنامه های تحقیقاتی بایران آمد و در پایان‌سفر خویش ایجاد مرکز جمع‌آوری اسناد و مدارك علمی وفنی را پیشنهاد کرد. بدنبال آن براساس درخواست وزارت اقتصاد وموافقت سازمان برنامه دراواخر سپتامبر ۱۹۶۸ رئیس مرکز تدوین‌مدارك علمی وفنی کشور پاکستان که یکی از کارشناسان یونسکو است بمدت چهارهفته بایران آمد و بمطالعه و بررسی پرداخت وگزارشی دراین مورد به یونسکو تسلیم کرد که از طرف یونسکو منتشر ونسخه‌ای ازآن بوزارت علوم و آموزش عالی‌ایران ارسال گردید و وزارت مذکور تاسیس مرکز فوق را بلا مانع شناخت براساس نظریات کارشناسان مقرر گردید دولت ایران اعتبار لازم برای ساختمان مرکز وتجهیزات آن درنظر گیرد ویونسکو به تنها کارشناس مورد نیاز را دراختیار دولت ایران دهد بلکه ماشین آلات از قبیل دستگاه میکروفیلم ، میکروفیش، میکروسکوپ و غیره را نیز در اختیار دولت ایران بگذاردوهمچنین بررسیهایی جهت کارآموزی برای آموزش کارکنان این مرکز در نظر گیرد .

با توجه بمراتب فوق سازمان یونسکو درسال ۱۳۵۰ و ۱۳۵۱ مبلغ ۷۹،۷۵۰ دلار بابت خرید ماشین آلات کمك کرده و متعهد شد مبلغ ۲۴۷،۶۰۰ دلار درسال ۵۲ جهت کمك باین طرح پرداخت کند .

همچنین از بیست وسوم بهمن‌ماه ۱۳۴۹ تاکنون مجددا رئیس مرکز تدوین مدارك علمی وفنی کشور پاکستان جهت انجام کارهای مقدماتی از طرف یونسکو بایران اعزام گردید وبراساس مطالعات وبررسیهای مربوطه طرح مرکز جمع‌آوری اسناد فنی تهیه و در جلسه ۵۸۲ مورخ ۲۰ر۵ر۱۳۵۱ به تصویب هیات‌عامل سازمان برنامه رسید .

همانطور که گفته شد هدف‌ازاجرای این طرح ایجاد یك مرکز برای جمع آوری اسناد ومدارك فنی وتکنیکهای جدید در سراسر جهان بمنظور استفاده در صنایع می‌باشد .

بدون شك اجرای صحیح در ایجاد این مرکز خواهد توانست در زمینه

طرح ایجاد مرکز جمع‌آوری اسناد و مدارك

پیشرفت اقتصادی وبالا بردن سطح‌زندگی‌مردم ورفاه مصرف کننده از طریق‌پائین آمدن قیمت وبالا رفتن کیفیت کالابااستفاده از تکنیکهای نو، اثر قابل توجهی داشته وپایه‌های تکنولوژی رادرکشور مستحکم نماید .

ماشین آلاتیکه از محل اعتبارعمرانی خریداری می‌شود از نوع ماشین های چاپ وپلی کپی می‌باشند نظیرماشین‌زیراکس گستتنر (برای تهیه قیم) ـ ماشین زینگ سازی حساس ـ ماشین گستافلکس ـ ماشین جمع آوری‌ـماشین برس برجسته زرکوب ـ ماشین‌پرفراژ خط زنی ـ ماشین چاپ افست‌ـ ماشین دوخت جزوه .

مسئولیت اجرای طرح بعهده‌موسسه استاندارد واگذار شده ومدت اجرای‌آن دوسال می‌باشد که یکماه اول مطالعه‌در مورد ساختمان آن خواهد بود و کار ساختمان تا پایان سال ۱۳۵۱ باید خاتمه یابد وطی همین مدت نصب ماشین آلات نیز باید انجام گیرد . درسال ۵۲پرسنل مورد نیاز استخدام‌ودوره‌های کارآموزی لازم را طی خواهند کرد و از ابتدای سال ۱۳۵۳ بهره‌برداری ازاین مرکز شروع میشود وبودجه پرسنلی وهزینه‌های دیگر از محل بودجه عمومی کشورتامین خواهد شد .

روزنامه کیهان ۱۳/ ۶/ ۱۳۵۱ شماره ۸۷۴۵

مرکز اسناد فنی باهمکاری سازمان ملل در ایران تأسیس میشود

در ایران مرکز اسناد فنی تاسیس‌میشودوآخرین‌وجدیدترین تکنولوژی در امور صنعتی و اقتصادی توسط این مرکز در اختیار صاحبان صنایع ـ بازرگانان و واحدهای صنعتی در بخش خصوصی و دولتی گذاشته خواهد شد .

امروز اعلام شد که این‌مرکز باسرمایه‌ای معادل ۱۰۰ میلیون ریال باکمك سازمان ملل متحد ایجاد میشود و ساختمان آن تابکماه دیگر در کرج درجوار تاسیسات موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران آغاز خواهد شد و مرکز مزبور به موسسه استاندارد وابسته خواهد بود .

آخرین تحقیقات

آقای حسین‌علیزاده مدیر عامل موسسه استاندارد ، در این زمینه به خبرنگار کیهان گفت : نتایج آخرین‌تحقیقات دانشمندان ممالك مختلف و پیشرفتهای‌تکنولوژی‌در سراسر جهان در مرکز اسناد فنی‌جمع‌ـ آوری و در اختیار تولید کنندگان و تجار و سازمان دهندگان اقتصاد کشور گذاشته خواهد شد .

اطلاعات رسیده به مرکز اسناد فنی: به‌زبانهای‌انگلیسی‌ـ فرانسوی ـ آلمانی و روسی خواهد بود ودر مرکزدرصورت تمایل استفاده کنندگان از آن به فارسی ترجمه میشود .

آقای علیزاده افزود : طرح تاسیس مرکز اسناد فنی ایران اخیرا به تصویب‌سازمان برنامه و سازمان ملل متحد رسید وبه موسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران ابلاغ شد .

روزنامه اطلاعات ۱۲/ ۶/ ۱۳۵۱ شماره ۱۲۸۹۱

با ایجاد مرکز جمع آوری تحقیقات تکنولوژی کرج

تحقیقات وابداعات صنعتی جهان در اختیار صنایع ایران قرار میگیرد

یك مرکزجمع‌آوری تحقیقات تکنولوژی و اقتصادی وابداعات صنعتی در استان تهران تاسیس خواهد شد .

این‌مرکزجدیدترین‌وپیشرفته‌ـ ترین تکنولوژی معاصر را از سراسر جهان جمع آوری‌کرده ودراختیار موسسات صنعتی و اقتصادی و محققان کشور قرار خواهد داد .

بهمین منظورموسسه‌استاندارد وتحقیقات صنعتی‌ایران که‌مجری این طرح‌خواهد بود پرسشنامه‌ـ هائی تهیه کرده‌وبرای‌موسسات خصوصی‌ودولتی ارسال‌داشت و ضمن‌آن یادآور شد کلیه موسسات‌در صورت لزوم می‌ـ توانند اطلاعات موردنیاز خودرا ازاین مرکز تامین کنند .

برای‌استفاده ازاطلاعات‌مذکور موسسات وسازمانهای علاقمند باید به عضویت مرکزدرآیند و سالانه مبلغی به عنوان حق عضویت بپردازند . مرکزجمع‌ـ آوری اسناد و مدارك فنی با همکاری سازمان ملل متحد در شهرستان کرج‌تاسیس می‌شود. ساختمان این مرکز دراواخر سال جاری خاتمه خواهد یافت. ودراوائل سال آینده رسیما شروع بکارخواهد کرد .

همکاری سازمان ملل

سازمان ملل متحد به منظور همکاری‌بامرکز جمع‌آوری‌اسناد ومدارك فنی‌ایران علاوه براعزام تعدادی کارشناس وسایل فنی وتاسیسات لازم‌رادر اختیارمرکز مذکور قرارخواهد داد وموسسه ارتباط مرکز جمع‌آوری اسناد ومدارك فنی ایران را بامراکز مهم تحقیقاتی و مطالعاتی جهان فراهم خواهد ساخت .

روزنامه آیندگان ۱۴/ ۶/ ۱۳۵۱ شماره ۱۴۲۴

تاسیس مرکز بین‌المللی مدارک فنی در کرج

★ پیشرفته‌ترین تکنیک‌های تولید را در اختیار صنایع کشور قرار میدهد

مسعود مهاجر

ایجاد این مرکز از آن جهت اهمیت دارد که بیشتر صنایع کشور از آغاز تاسیس تاکنون کمتر به‌فکر خبیر و روش های تولید خود بوده‌اند و نتیجه آن شده است که کیفیت تولید و هزینه های مربوط به آن در سطحی‌باشد که نتواند با استاندارد های بین‌المللی رقابت کند .

مرکز مدارک فنی برای جبران این کمبود از راه‌انعقاد قرارداد هائی با موسسات‌فنی و تحقیقاتی خارجی و داخلی آخرین نتیجه پژوهش های آنان را جمع‌آوری می‌کند و به چهارزبان‌انگلیسی ،آلمانی، فرانسه و اسپانیائی در اختیار صاحبان صنایع کشور قرار میدهد

★ دگرگونی روشها

یک مقام آگاه در موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران ، دیشب در تماسی به «آیندگان» گفت ، روشهای تولید در کشور های پیشرفته به سرعت دیگرگون میشود و سازمانهای پژوهشی در اکثر نقاط جهان به دنبال یافتن راههائی هستند که بر مرغوبی کالا های تولید شده بیفزایند و از هزینه تولید بکاهند.

اوافزود برخورداری‌ازنتیجه این پژوهش ها می‌تواندبرای صنایع موجود کشور و نیز صنایعی که در آینده ایجاد می‌شود ، فوق‌العاده مفیدواقع شود لکن صاحبان صنایع به علت گران بودن هزینه دسترسی به این روش ها، ناچاربا روش های قدیمی به کار ادامه‌می‌دهند .

نتیجه آن می شود که تولیدات ایران نتواند دربازار های خارجی که تولیداتی بامرغوبیت بهتر و قیمت ارزان تر در اختیار دارد رقابت‌کند.

مقام موسسه استانداردتاکید کرد که تاسیس مرکز مدارک فنی این امکان را بوجود می‌آورد که‌صنایع کشوردرحد بین‌المللی تثبیت شود .

★ سایر خدمات

علاوه براین مرکز می‌تواند خدمات مشابهی در اختیار دانشگاه ها ، سازمانها و دستگاههای اقتصادی کشور قرار دهد که خرید این‌خدمات از خارج و به صورت‌جداگانه فوق‌العاده گران تمام می‌شود

موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران اکنون مرکز مجهزی برای جمع‌آوری و توزیع استاندارد ملی تمام کشور های جهان به وجود آورده است که در آینده‌به مرکزمدارک فنی ملحق‌خواهد شد .

مرکز مدارک فنی‌باهمکاری فنی و مالی سازمان فرهنگی و علمی ملل‌متحد ، یونسکو، در کرج احداث می‌شود و ایران در آن بیش ازیکصد میلیون ریال سرمایه گذاری میکند

یونسکو فعلا موافقت کرده است ۵۰۰ میلیون دلار به اجرای طرح‌کمک کندواحتمال میرود این رقم تا یک میلیون دلار نیز افزایش یابد .

با آغاز اجرای طرح یونسکو تعدادی از کارکنان ایرانی‌رابه خارج می‌فرستدتا در دوره های آموزشی مربوط شرکت کنند علاوه بر این ماشین آلات مورد نیاز مرکز نیز از طرف یونسکو تامین خواهد شد .

مرکزمدارک فنی علاوه بر دریافت آخرین گزارش های پیشرفت تکنیک های صنعتی، کشاورزی و اقتصادی جهان، نیز کمک خواهد گرفت از مراکزعلمی داخل کشور

مجله تهران اکونومیست ۲۸/ ۵/ ۱۳۵۱ شماره ۹۵۰

طرح تجهیز آزمایشگاه مترولوژی ایران

اقدامات اولیه جهت کنترل واحد های اندازه گیری و برانداختن اوزان و مقادیر غیر عملی قدیم و بطور کلی بکار بردن روش صحیح و منطقی در اندازه شناسی و معمول ساختن سیستم متریك در ایران با تصویب نظامنامه طرز اجرای قانون اوزان و مقیاسها در تاریخ سیزدهم اردیبهشت ماه سال ۱۳۳۱ بتصویب هیات وزیران رسید و وزارت اقتصاد مکلف به اجرا و تصمیم قانون مذکور در سراسر کشور گردید . طی آن اداره اوزان و مقیاسها تاسیس شد و در ششم اردیبهشت ماه سال ۱۳۴۱ اداره مذکور ضمیمه‌موسسه استاندارد شد .

با الحاق ایران به سازمان بین‌المللی اندازه شناسی و سازمان بین‌المللی اوزان و مقیاسها ، تعمیم طرحهای دستگاه‌متریك در تجارت و صنعت ضروری شناخته شد و بدین منظور ایجاد مرکز مترولوژی ایران (اندازه شناسی) مورد توجه قرار گرفت وسازمان‌برنامه مبلغ۴۱٫۳۳۶٫۰۰۰ ریال جهت‌ساختمان مرکز مترولوژی‌ایران اختصاص داد که ساختمان مذکور درسال ۱۳۵۰ باتمام رسید و تحویل داده شد.

باید توجه داشت که اقدامات‌اوزان و مقیاسها فقط بشرح زیر خلاصه میشد :

۱ ــ آزمایش اولیه اوزان ومقیاس ها و وسایل سنجش سازندگان‌مجاز وارد کنندگان .

۲ ــ آزمایش‌سنواتی اوزان ومقیاس ها ووسایل سنجش پیشه وران .

۳ ــ جمع آوری اوزان و مقیاسها و وسایل سنجش غیر قانونی.

۴ ــ اخذ تعهد از پیشه‌ورانی که وسایل‌سنجش آنها احتیاج به تعمیر دارد.

۵ ــ معرفی متخلفین اوزان ومقیاس ها بمراجع قضایی و دیملاحیت.

که در اجرای وظایف فوق اجرای اوزان و مقیاسها در سراسر کشور درسال ۱۳۵۰ شرح جدول زیر بوده است:

ردیف	شرح	آزمایش اولیه
۱	انواع ترازو	۴۳۱۵۶ دستگاه
۲	وزنه برنجی	۳۲۰ عدد
۳	وزنه چدنی	۲۰۲۸۷ عدد
۴	قپان دستی	۶۶۹ دستگاه
۵	باسکول	۱۴۷۶۱ دستگاه
۶	وزنه باسکول	۱۹۴۲۹ عدد
۷	نیم متر	۳۰۹۵ عدد
۸	پیمانه	۹۳۳۷ عدد
	جمع	۱۱۱۰۵۴

اما هدف از ایجاد مرکز مترولوژی تامین خدمات‌اساسی‌لازم برای سنجش‌آلات و ادوات اندازه گیری که در کیفیت کالای ساخته‌شده موثر است می‌باشد. مرکز مترولوژی از حیث کلیه مسائل فنی بر سرویسهای بازرسی اوزان و مقادیر و دستگاه های اندازه گیری نظارت خواهد داشت و از نظر انجام وظایف مختلف‌شامل قسمت های زیر می‌باشد.

۱ــ قسمت مکانیك ــ که معیارهای طول ، جرم ، حجم ، چگالی ، آلات و ادوات مربوط به جریان مالیات ــ گاز ها و نیرو وفشار را کنترل و تنظیم میکند.

۲ ــ قسمت حرارت ــ که‌نگهدارنده معیار های حرارتی و لوازم تنظیم دماسنج های شیشه‌ای و برقی و آزمایشهائی بر روی سوختها وتعیین خصوصیات حرارتی مواد و غیره می‌باشد.

۳ ــ قسمت برق ــ کهشامل سه‌سنجش زیر است:

الف ــ بخش برق برای تعیین معیار لوازم تنظیم ولتاژ های مستقیم ومتناوب و غیره .

ب ــ بخش الکترونیك که مسئول کنترل معیار های زمانی و فرکانس و تنظیم ساعتهای دستی و کرونومترها است.

ج ــ سنجش نورسنجی (فتومتری) که تعیین کننده استاندارد های روشنائی بطور کلی و رنك سنجی است.

۴ ــ قسمت مترولوژی ــ بطور اعم مسئول نگهداری معیار ها و استانداردهای ملی می‌باشد .

۵ ــ قسمت فلز شناسی ــ آزمایشهای مکانیکی فلزات و خدمات مشاهده‌ای صنایع را بعهده گرفته است .

۶ ــ قسمت کارگاهها : شامل : الف بخش خدمات ، ب ــ بخش مکانیك ، ج ــ بخش برق، د ــ بخش پیت سازی و جاهکاری و نقاشی ، ه ــ بخش شیشه گری ، و ــ بخش تعمیرات وسایل دقیق می‌باشد.

تعداد ده نفر کارشناس خارجی مدتی بتسال در این مرکز کارشناسان ایرانی‌را جهت انجام امور آزمایشگاهی تعلیم می‌دهند

جدول آزمایش وسایل سنجش در سال ۱۳۵۰

استان مرکزی و گیلان و مازندران		سایر استانها		
آزمایش سنواتی	آزمایش اولیه	آزمایشی سنواتی	آزمایش اولیه	جمع
۵۸۵۲۰ دستگاه	۳۵۱۴ دستگاه	۵۷۳۹۴ دستگاه	۱۶۲۵۸۴ دستگاه	
۱۱۰۷۰۶ عدد	۱۱۴۷۵ عدد	۲۹۲۳۱۵ عدد	۴۱۴۸۱۶ عدد	
۵۱۶۶۶۷ عدد	۵۴۴۱ عدد	۲۴۴۷۹۴ عدد	۷۸۷۱۸۹ عدد	
۷۵۲ دستگاه	۱ دستگاه	۳۳۲ دستگاه	۱۷۵۴ دستگاه	
۱۵۵۴۸ دستگاه	۱۷۲ دستگاه	۱۲۶۱۱ دستگاه	۴۳۰۹۲ دستگاه	
۱۲۰۳۷۲ عدد	۳۲ عدد	۵۱۴۳۳ عدد	۱۹۱۲۶۶ عدد	
۳۲۴۰ عدد	—	۹۲۱ عدد	۷۲۵۶ عدد	
۸۹۰۵ عدد	۱۲۵۰ عدد	۵۶۶۳ عدد	۲۵۱۵۵ عدد	
۸۳۴۷۱۰	۳۱۸۸۵	۶۶۵۴۶۳		۱۶۳۳۱۱۳

۳-۸- مرکز تابش ایران

هدف اصلی از ایجاد مرکز تابش به کارگیری از اشعه گاما به منظور نگهداری میوه و سبزیجات در فصول مختلف سال و جلوگیری از ضایعات آنها بوده است. به نظر می‌رسد ملاحظه فعالیت مرکز تابش در یکی از بازدیدهای محمدرضا پهلوی از صنایع نظامی در آمریکا اتفاق افتاده باشد. از اینرو مرکز تابش در این بازدید مورد توجه شاه قرار گرفته و پس از مراجعت به کشور ظاهراً به وزارت اقتصاد دستور پیگیری و اجرای آن را صادر می‌کند و این موضوع از طرف وزارت خانه به مؤسسه استاندارد واگذار می‌گردد. در گزارش[۱] دکتر امیرسلیمانی معاون فنی وقت مؤسسه استاندارد این موضوع تشریح شده است. هم‌چنین در این رابطه از دکتر جوزفسون معاون آزمایشگاه تابش ارتش آمریکا در زمینه تجهیز مرکز تابش ایران کمک و راهنمائی گرفته می‌شود. عملیات اجرائی طرح مرکز تابش پس از سه سال کار مطالعاتی در سال ۱۳۵۰ آغاز و ارتباط ساختاری آن حتی در نمودار سازمانی مؤسسه استاندارد در سال ۱۳۵۱ مشخص می‌شود. قابل ذکر است که در سال‌های بعد این مرکز به دلیل تناسب کار آن با سازمان انرژی اتمی به آن سازمان منتقل و از فعالیت‌های مؤسسه استاندارد حذف می‌گردد به گونه‌ای که در نمودار سازمانی مؤسسه در سال ۱۳۵۵ اثری از آن دیده نمی‌شود. در گزارش دکتر امیر سلیمانی که در ادامه آورده شده به مباحث جالب توجهی درباره این مرکز اشاره شده است.

۱- در زمینه مرکز تابش و بهره‌گیری از اشعه گاما گزارش کاملی توسط مهندس وزیری تهیه شده است که در کتابخانه سازمان موجود است.

وزارت اقتصاد
مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

تاریخ ۱۳۴
شماره .....
پیوست .....
واحد .....

گزارش مرکز تابش ایران:

مقدمه : در اجرای اوامر مبارک ملوکانه دائر بایجاد انبارهای مجهز به اشعه گاما برای نگاهداری میوه‌ها وسبزی‌ها نظر باینکه استفاده از اشعه مزبور مستلزم مطالعه همه‌جانبه‌ای در زمینه مسائل مختلف علمی و اقتصادی از قبیل تهیه وسائل وامکانات نیروی انسانی متخصص، شرایط اقلیمی محل‌های تولید، فاصله زمانی بین تولید و مصرف، سلیقه و رضایت مصرف کنندگان وغیره میباشد از اینرو طرحی در این مورد تهیه گردید تا هرچه زودتر مقدمات اجرای آن فراهم گردد:

طرح مزبور مشتمل بر دو قسمت است.

اول : بررسی چگونگی اقدامات ونتایجی که کشورهای دیگر با استفاده از اشعه مزبور بدست آورده‌اند.

دوم : بررسی شرایط اقلیمی کشور در مراحل مختلف تولید وچگونگی فراهم کردن نیروهای انسانی متخصص و وسائل لازم مورد نیاز و بالاخره مطالعه نتایج اقتصادی از لحاظ قیمت تمام شده محصول هنگام عرضه به بازار و قیمتی که بدست مصرف کننده خواهد رسید.

چون تحقق هدف های اشاره شده بدون همکاری مرکز اتمی دانشگاه تهران غیر مقدور بود از اینرو با اساتید مرکز مزبور مذاکره گردید که نتیجتاً در جلسه مورخ ۴۷/۱۰/۱۹ اصول طرح تنظیمی مورد موافقت قرار گرفت.

وزارت اقتصاد
موسسهٔ استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

تاریخ ۱۳۴۰
شماره .....
پیوست .....
واحد .....

قسمت اول : بررسی روش استفاده کشورهائیکه از اشعه گاما استفاده میکنند .
برای اینکه در زمینه روش استفاده از اشعه گاما اطلاعات وسیع و قابل بررسی بدست آید شرایط و کیفیت کار بشرح زیر تجزیه گردید .

الف ـ روش استفاده از اشعه برای از بین بردن پارازیت ها

۱ـ طرح انبار
۲ـ نوع اشعه
۳ـ روش انجام کار
۴ـ وسائل ایمنی

ب ـ کاربرد طرح استفاده از اشعه گاما

۱ـ تعیین انواع محصولاتیکه نگهداری آنها بوسیله اشعه به بهترین وجه انجام میگیرد .
۲ـ تعیین انواع پارازیت ها که از بین بردن آنها بوسیله اشعه میسر است .

پ ـ کارشناسان مورد احتیاج

۱ـ تخصص کارشناسان و دوره تعلیمی مربوطه
۲ـ تعداد کارشناسان لازم برای یک انبار متوسط

ت ـ بررسی اقتصادی انبارها

۱ـ مقدار سرمایه اولیه
۲ـ بودجه سالیانه
۳ـ مبلغ تقریبی درآمد ماهیانه

وزارت اقتصاد
مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

تاریخ ۱۳۴
شماره .....
پیوست .....
واحد .....

۴ــ مناسبترین اندازه انبار از لحاظ اقتصادی

ث ــ امکانات بازاریابی

۱ــ مقرون بصرفه بودن نگهداری میوه با این روش

۲ــ عکس العمل مصرف کننده مخصوصاً در مورد صادرات

ج ــ اثرات بهداشتی

۱ــ حداکثر مقدار اشعه برای نگهداری میوه که اثر نامطلوب در مصرف کننده نگذارد .

۲ــ اثر اشعه بر روی غذاهائیکه احتمالاً با میوه‌های نگهداری شده تهیه میشوند .

از مراکز کشورهای هندوستان ، شوروی ، آمریکا ، که در زمینه انبارهای مجهز به اشعه گاما پیشرفت نموده‌اند خواسته شد که در موارد بالا موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران را راهنمائی نمایند .

بدیهی است پس از وصول اطلاعات وجمع آوری آنها مطالعات وسیع تری در خصوص هزینه‌های انبار و تاثیر آن بروی قیمت تمام شده وبالاخره محل ساخت انبار وتهیه وسائل لازم بعمل خواهد آمد وسپس طرح جامعی با توجه بکلیه امکانات علمی واقتصادی کشور تهیه خواهد شد .

قسمت دوم : بررسی شرایط اقلیمی کشور و تحقیقات آزمایشگاهی و مطالعات اقتصادی از لحاظ قیمت تمام شده و بازار ومصرف کننده :

وزارت اقتصاد
موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

تاریخ ۱۳۴
شماره .....
پیوست .....
واحد .....

چون در جلسه مورخ ۴۷/۱۰/۱۹ کارشناسان مرکز اتمی دانشگاه تهران انجام برخی از تحقیقات آزمایشگاهی را ضروری دانسته اند لذا مرکز مزبور و موءسسه موافقت کردند که در زمینه های زیر تحقیق نمایند .

۱- انجام تحقیقات بر روی سه نوع از سبزیها (گوجه فرنگی - پیاز - سیب زمینی) و تعیین مقدار اشعه گاما برای محصول نواحی مختلف کشور بر حسب شرایط اقلیمی از لحاظ مقدار آب و سایر عوامل منطقه ای .

۲- انجام مطالعات علمی وفنی وسیله موءسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران در زمینه شرایط بازارهای داخلی وخارجی و بررسی مشکلات فاصله زمانی و مکانی از مرکز تولید تامحل مصرف .

۳- وضعیت بسته بندی و برآورد هزینه‌های مربوط بآن وجایگزین‌کردن سیستم بسته بندی علمی و استاندارد بجای سیستم بسته بندی معمول دربازارهای ایران .

۴- بررسی بمنظور ایجاد انبارهای استاندارد در مرکز تولید یا بسته بندی و همچنین مطالعه در زمینه چگونگی بسته بندی در مراکزتولید بررسی استفاده از وسائل حمل ونقل مجهز بدستگاههای متناسب برای نقل و انتقال سبزی ها و میوه‌ها از مرکز تولید تا بسته بندی و یا مصرف .

۵- نمونه برداری از میوه‌ها وسبزی های تازه در مراکز تولید وسیله موءسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران وارسال آن به مرکز اتمی دانشگاه تهران .

وزارت اقتصاد
مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

تاریخ ۱۳۴
شماره .....
پیوست .....
واحد .....

(چون گوجه فرنگی در اواخر اسفند ماه هرسال در جنوب کشوربدست میآید ازهم اکنون اقدام شد که از محصول نواحی مختلف نمونه برداری و بمرکز اتمی دانشگاه ارسال گردد) .

۶ – برای پیشرفت کار ونتیجه گیری از مطالعات انجام شده وهمچنین بمنظور رفع نواقص کارها تصمیم گرفته شد هرچند وقت یکبار کمیسیون مشترکی با حضور اساتید مرکز اتمی دانشگاه تهران و کارشناسان مؤسسه تشکیل گردد و در تاریخ ۱۳۴۸/۱/۲۰ نخستین کمیسیون مزبور تشکیل و اقدامات انجام شده مطالعه خواهد شد .

۷– طرح نهائی استفاده از اشعه گاما پس از بررسی های اولیه وجمع آوری اطلاعات وسیله کارشناسان مؤسسه با استفاده از نظریات کارشناسان مرکز اتمی دانشگاه تهیه و بمورد اجراء گذارده خواهد شد .

سخنرانی معاون آزمایشگاه تابش ارتش امریکا

در مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

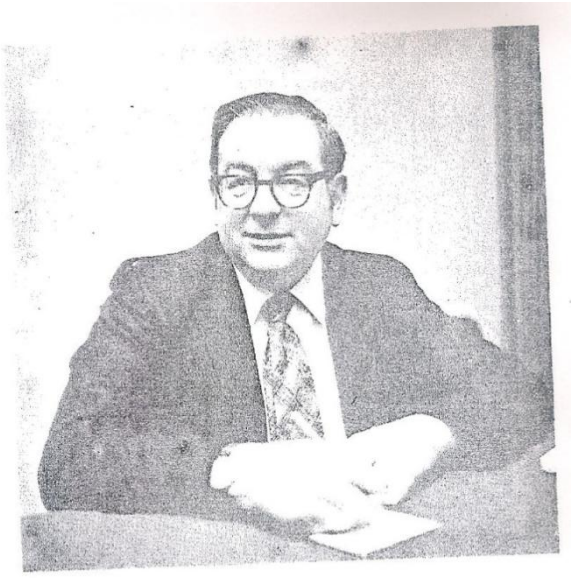

آقای دکتر جوزفسون معاون آزمایشگاه تابش ارتش آمریکا و کارشناس سازمان بین المللی انرژی اتمی وابسته به سازمان ملل متحد در تعقیب مسافرت‌های قبلی جهت اطلاع از پیشرفت طرح استفاده از اشعه گاما برای نگهداری مواد غذائی در ایران و مذاکره با مسئولان این طرح در مؤسسه استاندارد و ارائه نظریات خود در مورد اقداماتی که از سال گذشته تا به حال انجام شده است به ایران مسافرت نمود و ضمن توقف دو روزه خود جنبه‌های مختلف طرح تهیه شده را مورد بررسی قرار داده و در هر مورد نظریات اصلاحی خود را ابراز داشت که این نظریات در تهیه طرح مرکز تابش در ایران مورد استفاده قرار خواهد گرفت.

آقای دکتر جوزفسون روز چهارشنبه اول دی ماه در سال اجتماعات مؤسسه سخنرانی جامعی درباره استفاده از «اشعه گاما در نگهداری مواد غذایی» ایراد نمود و سپس چند نمونه از مواد غذائی مختلفی را که به همراه خود آورده بودند برای آشنائی کارشناسان ارائه داد که کاملاً مورد توجه قرار گرفت.

در پایان یک حلقه فیلم مربوط به نحوه استفاده از اشعه گاما در نگهداری مواد غذائی به معرض نمایش گذاشته شد.

در کنار طرح‌ها و فعالیت‌هایی که در این دوره به آنها اشاره شد فعالیت‌های شاخص دیگری نیز وجود دارد که ملاحظه آنها جالب توجه است. از جمله این فعالیت‌ها انجام خدمات مشاوره‌ای[۱] از سوی مؤسسه استاندارد بویژه در زمانی بوده است که برخی از کارخانجات تولیدی به دلیل مشکلات فنی امکان اخذ پروانه کاربرد علامت استاندارد را نداشته‌اند. هم‌چنین رفع موانع صادراتی و یا بررسی و رسیدگی به شکایات[۲] طرح شده توسط خریداران خارجی از کیفیت محصولات صادراتی از دیگر فعالیت‌های مؤسسه بوده که حائز اهمیت است. نمونه‌هایی از این فعالیت‌ها در مذاکرات جلسات سی و ششم، پنجاهم و شصت و نهم شورای عالی استاندارد در سال‌های ۱۳۴۴، ۱۳۴۵ و ۱۳۵۱ و هم‌چنین در سال‌های بعد قابل ملاحظه است.

۱- به نظر می‌رسد انجام خدمات مشاوره‌ای برای کارخانجات از موضوعاتی است که توسط دکتر ورمان نیز مطرح شده است.

۲- از نمونه‌های بارز این موارد ایراداتی است که معمولاً توسط کشور آمریکا از پسته ارسالی ایران گرفته می‌شده که در یک مورد موضوع توسط دکتر داودزاده معاون وقت مؤسسه استاندارد در سال ۱۳۵۳ حل و فصل شده است.

شورای عالی استاندارد

مذاکرات شورای عالی استاندارد

در جلسه پنجشنبه بیست و نهم مهر ماه/ ۱۳۴۴

سی و ششمین جلسه شورای عالی استاندارد در ساعت ۱۷ روز پنجشنبه ۴۴/۷/۲۹ بریاست جناب آقای دکتر علینقی عالیخانی وزیر محترم اقتصاد و با حضور آقایان زیر:

۱ـ آقای دکتر سهراب فیروزیان	معاون وزارت آبادانی و مسکن
۲ـ " کاوه فرمانفرمائیان	نماینده اطاق بازرگانی تهران
۳ـ " منوچهر تسلیمی	استاد دانشگاه تهران
٤ـ " کریم گودرزی	نماینده وزارت کشاورزی
٥ـ " ابوالقاسم لاجوردی	نماینده اطاق صنایع
٦ـ " مهندس رضا شایگان	مدیرعامل موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران
۷ـ " عبدالحسین کیتی	معاون اداری و مالی و عضو هیئت مدیره موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

تشکیل گردید.

آقای مهندس شایگان: اجازه میخواهم قبل از ورود بدستور نتیجه اقدام موسسه را در مورد اعزام متخصص صمغها به هندوستان برای رسیدگی به اعتراض سفارت هندوستان راجع به آنقوزه گزارش نمایم طبق اطلاعی که از سفارت هندوستان بوزارت اقتصاد رسیده بود یک پارتی از آنقوزه صادراتی ایران از

شورای عالی استاندارد

نظر نوع جنس مورد اعتراض واقع شده بود با دستور وزارت اقتصاد مؤسسه استاندارد آقای دکتر شفابخش کارشناس صفحها را به بعضی اعزام داشت پس از آزمایش اعتراض صاحب کالا وارد نبود ایشان مجددا" برای اطمینان بیشتر نمونه برداری کرده و به دهلی نو عزیمت نموده و با حضور متخصصین هندوستان آزمایش کرده و موضوع مورد تائید آقایان هندیها قرارگرفته که نظر کارشناس ایرانی صحیح است ولی موضوعیکه باید بعرض برسانم این بود که چون این اعتراض وسیله سفارت هندوستان به وزارت اقتصاد داده شده بود بهتر میبود یك نماینده ازطرف سفارت در موقع نمونه برداری و آزمایش حضورمیداشت در حالیکه اصولا" کسی حضورنداشته است .

جناب آقای وزیر : آقای دکتر فرمانفرمائیان یادداشت خواهند فرمود که مراتب ازطریق اداره بازرگانی تذکر داده شود و درموارد مشابه حتما" نماینده دولت متبوعه اینکه اعتراض کرده حضور داشته باشد .

دستور جلسه صادر گردید .

وزارت اقتصاد

شورای عالی استاندارد

بخشی از مذاکرات پنجاهمین جلسه شورای عالی استاندارد در رابطه با کمک‌های فنی و مشاوره‌ای مؤسسه استاندارد:

آقای دکتر اوفرمانفرمائیان: آیا نایلون ها قبل از شروع باران فرستاده شده است؟

آقای مهندس شایگان: بله قبل از شروع باران تهیه و توزیع شده است

جناب آقای وزیر: ۲۵ تن چند متر است؟ تن برای ما مفهوم ندارد و آنچه مفهوم دارد متر مربع است ضمناً از قسمت های مختلف بپرسید چقدر درمورد کشمش ضرر داریم.

آقای مهندس شایگان: امسال باران ها پس از برداشت چین اول شروع شد و ما توانستیم با ارسال و توزیع نایلون از فساد کشمش ها تا میزان قابل توجهی جلوگیری نمائیم و طبق گزارشی که از مامورین ما در قوچان و شیروان رسیده تا ۴۰/ درصد محصول بر اثر اقدامات مؤسسه از باران زدگی مصون مانده است.

موضوع دیگری که باید بعرض شورای عالی برسانم این است بعضی از کارخانه ها که موفق بگرفتن مهر استاندارد از موسسه نمیشوند ناراحت شده و دست باقداماتی میزنند و

وزارت اقتصاد

شورای عالی استاندارد

همانطور که قبلاً عرض کردم درموقعی که دکتر ورمن بایران آمد راجع باقدامات آنها درمورد کارخانه هائیکه مشخصات فرآورده های آنها منطبق با استاندارد معینه نیست و نمیتوانند از مزایای مهر استاندارد استفاده نمایند پرسش هائی بعمل آمد .

نامبرده در پاسخ اظهار داشت که قریب ۶ سال است که ما هیئتی به کارخانه ها میفرستیم و کارخانه ها را برای گرفتن مهر استاندارد آماده مینمائیم درمورد کارخانه کاشی سعدی مؤسسه درنظر گرفت برنامه فوق رابموقع اجراء گذارد بر مبنای همین نظریه آقایان مهندسان کوچك علی و موحدی وصابرشیخ را بکارخانه اعزام داشتیم تا متصدیان کارخانه را در تهیه محصولات بهتر راهنمائی نمایند .

آقای کاشانی هم چهار نفر کارشناس آلمانی استخدام نمودند و طبق اظهار نامبرده کارخانه تایکماه و نیم دیگر از هرحیث آماده میشود .

در پایان این فصل از جمله مواردی که اشاره به آن ضرورت دارد اصلاح تشکیلات اداری مؤسسه استاندارد در سال ۱۳۵۱ است. هرچند موضوع تشکیلات اداری و تحولات آن جزو مباحث اصلی این کتاب محسوب نمی‌شود اما ذکر این نکته حائز اهمیت است که در این سال با وسعت دادن به نمودار تشکیلاتی مؤسسه، ساختار آن رشد چشمگیری پیدا می‌کند به نحوی که تعداد کارکنان مؤسسه استاندارد به حدود ۲۰۰۰ نفر افزایش می‌یابد. در جلسه گردهمایی رؤسای ادارات استاندارد که در سال ۱۳۵۰ در تهران تشکیل می‌شود در سخنان دکتر علیزاده و مهندس وزیری در خصوص برنامه‌های آینده مؤسسه استاندارد به موضوع اصلاح تشکیلات مؤسسه اشاره شده است. با مطالعه گزارش اجتماع رؤسای ادارات استانی این چنین به نظر می‌رسد که برنامه ریزی مدیریت شده‌ای جهت بهبود ارتباطات و تعامل هرچه بیشتر با بخش‌های مختلف مؤسسه استاندارد بویژه با ادارات استانی در حال شکل‌گیری و تقویت بوده است.

اجتماع رؤسای ادارات استاندارد استان‌ها و فرمانداری‌های کل در تهران[1]

دکتر حسین علیزاده

به منظور بررسی کارهای انجام شده در سال جاری و بحث و تبادل نظر پیرامون برنامه‌های سال آینده، طبق دعوت قبلی، کلیه رؤسای ادارات استاندارد استان‌ها و فرمانداری‌های کل برای مدت سه روز به تهران آمدند.

رؤسای ادارات طی این اقامت ضمن ملاقات با مدیر عامل مؤسسه و اعضاء هیئت مدیره از تشکیلات طرح بهبود چرم و پوست، ادارات استاندارد مرکز و انگ فلزات گرانبها در تهران و هم‌چنین از آزمایشگاه‌های تحقیقات صنعتی مؤسسه استاندارد در شهر صنعتی کرج بازدید نمودند و ضمن آشنائی با کارکنان مؤسسه استاندارد از تجهیزات و توسعه آزمایشگاه‌های تحقیقاتی دیدن نمودند.

روز پنجشنبه بیست و هشتم بهمن ماه، رؤسای ادارات در جلسه عمومی کارکنان مؤسسه استاندارد که در پایان هر ماه در محل باشگاه مؤسسه واقع در شهر صنعتی کرج تشکیل می‌گردد شرکت نمودند.

۱- ماهنامه استاندارد

مهندس مرتضی وزیری

در این جلسه معاون اداری و مالی ضمن گزارش مبسوطی از کارهای انجام شده در سال جاری، پیرامون اقدامات مؤسسه استاندارد در زمینه‌های مختلف اظهار داشت:

از آنجا که مدیریت عامل محترم مؤسسه، نسبت به تثبیت وضع استخدام و برقراری کامل مزایای قانونی و اعطای حقوق حقه کارکنان توجه خاصی دارند و پیوسته تأکید می‌نمایند که از کلیه امکانات و مقدورات برای تأمین بهداشت، تعاونی و بالاخره رفاهیت کامل آنان استفاده شود، اینک بسیار خوشحالم که با برخورداری از همکاری اداره کارگزینی و دبیرخانه این امر با اقدام سریع و صحیح به مرحله اجراء درآمد و احکام ترفیع کلیه کارکنان مؤسسه به ترتیب تهیه گردیده است که قسمتی از آنها را که مربوط به اضافه دستمزد کارگران و مستخدمین جزء بود صادر گردیده است، و صدور سایر احکام نیز به زودی پایان خواهد یافت.

در این جلسه، سئوالاتی از طرف حاضران مطرح گردید که در هر مورد پاسخ لازم داده شد در پایان مدیر عامل مؤسسه استاندارد ضمن ابراز خشنودی از علاقه و همکاری کلیه کارکنان مؤسسه در پیشبرد برنامه انجام شده چنین اظهار داشت:

با توجه به موقعیت و اهمیت خاصی که مؤسسه استاندارد در مجامع بین المللی احراز نموده و نیز احساس این ضرورت که «استاندارد» بایستی به معنای واقعی آن در تمامی شئون زندگی ایرانی به صورت یک اصل کلی و اساسی در جهت رفع نیازمندی‌های عموم تعمیم یابد،و از طرفی با توسعه روزافزون صنایع کشور و ایجاد واحدهای صنعتی که توجه بازارهای مهم جهان را در مصرف فرآورده‌های صنعتی و تولیدات کشاورزی، دامی، غذائی و غیره به خود جلب نموده است مؤسسه استاندارد بایستی بیش از پیش همگامی خود را در ایجاد یک نظام صحیح‌تر براساس تهیه و اجرای کامل استانداردهای ملی حفظ نماید.

ما در سال آینده با افتتاح آزمایشگاه‌های مترولوژی و بهره برداری از این واحد علمی وظایف سنگینی را تقبل نموده‌ایم، مضافاً این که هم زمان با شروع کار آزمایشگاه‌های مترولوژی واحد دیگری به نام «مرکز تابش اتمی» به منظور استفاده از اشعه گاما در نگهداری از میوه‌ها و سبزیجات تازه به جمع واحدهای تحقیقاتی مؤسسه استاندارد اضافه خواهد شد و این امر بیش از پیش مؤسسه استاندارد را در قبال اهمیت خاص و حساسی که دارد شاخص می‌سازد.

مدیر عامل اضافه نمود، من اطمینان دارم با حفظ این روابط و ادامه همکاری‌های صمیمانه‌ای که تاکنون شاهد آن بوده‌ایم، مؤسسه استاندارد خواهد توانست نقش اساسی خود را در اجرای وظایفی که به عهده گرفته است در تمام شئون به نحو ارزنده‌ای ایفاءنماید.

ضمناً باید اضافه کنم که در سال آینده با تجدید سازمان و تشکیلات مؤسسه و توسعه کادر متخصص در تمام زمینه‌ها، بی شک انجام هر یک از این برنامه‌ها بدون وقفه و با سرعتی چشم‌گیر تحقق خواهد یافت.

افراد نشسته در ردیف جلو (از راست):
ناشناس ـ مهندس تقی زاده ـ دکتر حریری ـ دکتر علیزاده ـ مهندس صابر شیخ

جمع بندی

در این قسمت مجموع دوران ریاست مهندس شایگان و دکتر علیزاده رؤسای دوم و سوم مؤسسه استاندارد در طول سال‌های ۱۳۴۲ تا ۱۳۵۱ مورد بررسی قرار گرفته است. با توجه به این که دکتر علیزاده مدت‌ها به عنوان معاون مؤسسه استاندارد فعالیت داشته است لذا می‌توان روند پیوسته‌ای را با اندک تغییراتی که در دوره تقریباً دو ساله ریاست نامبرده وجود دارد درنظر گرفت. در یک جمع بندی کلی اهم موارد را می‌توان چنین بر شمرد:

- تعریف اولین نمودار سازمانی مؤسسه استاندارد که ارتباطات و فعالیت‌های مؤسسه را به شکل نسبتاً مناسبی تعریف و منسجم می‌کند و هم‌چنین امکان بهبود فعالیت‌ها و فرآیندها را در آینده فراهم می‌سازد.
- در این دوره مؤسسه استاندارد گرایش بیشتری به سمت انجام فعالیت‌های اجرایی در مقایسه با وظایف محدود آن براساس قانون مصوب سال ۱۳۳۹ پیدا می‌کند به شکلی که نمودار سازمانی آن در سال ۱۳۴۴ نیز تشدید فعالیت‌های اجرایی از قبیل اوزان و مقیاس‌ها، انگ فلزات و صدور علامت استاندارد را نشان می‌دهد. هم‌چنین برخی فعالیت‌های جانبی دیگر در زمینه بهبود کیفیت محصولات کشاورزی از قبیل تهیه انواع ترکیبات شیمیایی، قفسه و جعبه، اصلاح و مرمت کارگاه‌های نگهداری محصولات کشاورزی به منظور جلوگیری از آلودگی، سرکشی به مراکز تولید و توزیع و تلاش در جهت مکانیزه کردن کیفی محصولات مانند تهیه دستگاه جداسازی محصول (Sorting) از جمله فعالیت‌هایی است که مؤسسه استاندارد انجام می‌دهد. انجام چنین اقدامات عملی و اجرایی در واقع پیرو ایرادات و انتقاداتی است که دکتر عالیخانی وزیر وقت اقتصاد از فعالیت‌های مؤسسه استاندارد به ویژه در زمان دکتر خورسند داشته است، موضوعی که در مذاکرات شانزدهمین جلسه شورای عالی استاندارد نیز به وضوح دیده می‌شود. با نگاهی مجدد به قانون تأسیس مؤسسه استاندارد در سال ۱۳۳۹ ملاحظه می‌شود که در این قانون مؤسسه استاندارد بیشتر چهره‌ای علمی و تحقیقاتی دارد و اهم وظایف آن طبق قانون مطالعه و تحقیق و طبقه بندی محصولات (به ویژه صادراتی) و تعیین استانداردهای آنها است و در رابطه با تولید کنندگان، صادر کنندگان و وارد کنندگان بیشتر وظیفه راهنمائی و اطلاع رسانی دارد و هدف آزمایشگاه‌های تجهیز شده نیز بررسی محصولات صادراتی و صدور گواهینامه‌های مربوط است.

با توجه به نوپا بودن مؤسسه استاندارد و هم‌چنین کوچک بودن حجم فعالیت‌های اجرایی و شرایط کشور از یک دیدگاه می‌توان انجام فعالیت‌های اجرایی را از ضرورت‌های مؤسسه استاندارد با توجه به نقش آن در امر بازرگانی و بویژه در بهبود وضعیت صادرات کشور در زمان خود دانست امّا تداوم این فعالیت‌ها در سال‌های بعد با توجه به توسعه کشور و گسترش فعالیت‌ها خود به‌خود سبب تثبیت این فعالیت‌ها و تمایل و گرایش مسئولین به انجام امور عادی و روزمره شده و جذابیت ارائه آمارهای کمی در رابطه با فعالیت‌های

جاری آنان را از اهداف اصلی و اصلاح فرآیندها و رویکردهای جدید باز داشته است. این موضوع در گزارشات کارشناسان سازمان ملل از جمله دکتر ورمان قابل ملاحظه است.

- مطالعه، پیگیری و نظارت مستمر بر وظایف و فعالیت مؤسسه استاندارد توسط شورای عالی استاندارد که با تشکیل جلسات منظم این امر به خوبی قابل ملاحظه است. در دوران ریاست دکتر خورسند مجموعاً ۱۵ جلسه شورای عالی استاندارد از مهرماه ۱۳۳۹ تا تیر ماه ۱۳۴۲ تشکیل شده است.

در زمان ریاست مهندس شایگان مجموعاً ۵۰ جلسه از دی ماه ۱۳۴۲ تا مرداد ماه ۱۳۴۹ تشکیل شده است و در دوران ریاست دکتر علیزاده مجموعاً ۳ جلسه از نیمه دوم سال ۱۳۴۹ تا نیمه دوم سال ۱۳۵۱ تشکیل شده است. آن چنان‌که ملاحظه می‌شود بیشترین تعداد تشکیل جلسات مربوط به دوره ریاست مهندس شایگان و وزارت دکتر عالیخانی است.

- دوره الگوگیری و انتقال تجربیات از سایر مؤسسات و مجامع بین المللی در دهه چهل از شاخص‌های بارز فعالیت مؤسسه استاندارد در این دوره است. این امر در اعزام کارشناسان و مسئولین مؤسسه به کشورهای دیگر و هم چنین بهره‌گیری از کارشناسان برجسته سایر کشورها از جمله آقای لوترون[1] از مؤسسه AFNOR فرانسه (در توسعه استاندارد سازی)، دکتر ورمان و دکتر سن از کشور هند (برنامه‌های کلان مؤسسه استاندارد و بحث کنترل کیفیت)، دکتر ورک از آمریکا (چگونگی تحقیقات صنعتی)، پروفسور فیوک از اتریش (اندازه شناسی)، دکتر جوزفسون (مرکز تابش ایران) و دیگر افراد به وضوح قابل ملاحظه است.

یکی از عواملی که در تحلیل نوع و شناخت بدنه مدیریتی مؤسسه استاندارد و بدنه کارشناسی آن در دهه چهل نقش راهنما را دارد چگونگی سطح ارتباط بین این دو بخش است. با توجه به این که فعالیت‌های مؤسسه استاندارد در این دهه در حال شکل گیری و تکامل است لذا به نظر می‌رسد بدنه مدیریت پیشروتر از بدنه کارشناسی است و ماهیت نقدهای کارشناسان در این دوره بیشتر متوجه عدم تناسب حجم، نوع و تعامل بین فعالیت‌های مؤسسه استاندارد با تعداد و توان و نوع کارشناسان است. اما هرچه مؤسسه استاندارد به سمت تثبیت و توسعه فعالیت‌ها پیش می‌رود نگاه و انتظارات کارشناسان و برخی مسئولین ارشد مؤسسه تغییر می‌کند تا جائی که می‌توان گفت در دهه پنجاه سطح توان و تفکر کارشناسی در مقایسه با سطح تفکر مدیریتی مؤسسه در جایگاه بالاتری قرار می‌گیرد و همین امر باعث افزایش شکاف بین این دو طرز تفکر و طیف شده و به تدریج رشد می‌کند موضوعی که در دوره‌های مختلف در دستگاه‌ها و سازمان‌های بویژه دولتی هم‌چنان مطرح و جای بررسی و تأمل دارد.

- فعالیت‌های مؤسسه استاندارد در زمینه‌های مختلف تدوین استانداردهای ملی، فعالیت‌های آزمایشگاهی، صدور پروانه علامت استاندارد و امثال آن توسعه می‌یابد و به طبع آن تعداد کارکنان سازمان نیز در تمامی سطوح افزایش می‌یابد که در این رابطه گفتنی است افزایش کارکنان متناسب با افزایش فعالیت‌ها و امکانات

۱- در انتخاب برخی از کارشناسان یا کشورها باید توجه داشت که جلب همکاری و حمایت کشور ذیربط در توافقات بین المللی نیز مدنظر بوده است.

صورت نگرفته است و در تحقیقی که توسط اداره مطالعات و برنامه‌ها در نیمه دوم سال‌های دهه چهل انجام شده است مواردی از قبیل بیکاری آزمایشگاه‌ها و یا عدم ارتباط شغلی افراد با نوع وظایف آنها اظهار شده است. به نظر می‌رسد جهت‌گیری فعالیت‌ها، تناسب شغلی و تعامل فنی و علمی بین بخش‌های مختلف مؤسسه استاندارد هماهنگ با توسعه و گسترش آن مدیریت و برنامه ریزی نشده است. به بیان دیگر یک خط مشی و برنامه کلان وجود ندارد.

- ارتباطات بین المللی مؤسسه استاندارد با عضویت، همکاری و مشارکت با سازمان‌های مختلف بین المللی ارتقاء می‌یابد تا جائی که رئیس وقت مؤسسه استاندارد مهندس شایگان به معاونت سازمان بین المللی استاندارد انتخاب می‌شود. برگزاری کلاس‌های آموزشی برای کارشناسان سایر کشورها از نمونه‌های بارز اعتبار بین المللی مؤسسه استاندارد است.

- توسعه ادارات استانی و گستردگی فعالیت‌های مربوط به بهبود کیفیت محصولات کشاورزی در استان‌های مختلف در این دوره قابل ملاحظه است.

- توسعه فعالیت‌های اطلاع رسانی، فرهنگی و مطبوعاتی به ویژه چاپ و نشر بروشورهای مختلف و ماهنامه استاندارد، برگزاری سمینارها و گردهمائی‌های ملی و بین المللی در این دوره رشد قابل توجهی پیدا می‌کند.

- تسلط و توانمندی کارشناسان مؤسسه استاندارد به ویژه در مورد محصولات سنتی و صنعتی صادراتی از ویژگی‌های مهم این دوره مؤسسه استاندارد است. گزارشات متعددی در کتابخانه سازمان در رابطه با محصولات غذائی از قبیل خرما، خشکبار، دانه‌های روغنی و یا سایر موضوعات فنی و علمی وجود دارد که نشانگر احاطه کارشناسان مؤسسه استاندارد از وضعیت تولید (حجم، مراکز تولید، و ...)، توزیع، صادرات و حتی وضعیت کیفی محصولات یا مقوله‌های فنی است.

در رابطه با مقایسه عملکرد رؤسای دوم و سوم مؤسسه استاندارد گفتنی است که بخشی از تفاوت در عملکرد این افراد ریشه در ویژگی‌های فردی آنها دارد که قابل توجه است. مهندس شایگان فردی است که از ویژگی‌های علمی و تخصصی قابل توجهی برخوردار نیست لیکن به لحاظ اجرایی قوی و مؤثر عمل می‌کند. این فرد با توجه به نفوذ و روابط عمومی مؤثری که دارد از هر فرصت و ارتباطی با مسئولین، نمایندگان و حتی اصحاب رسانه جهت پیشبرد و توسعه مؤسسه استاندارد در تمامی زمینه‌ها بهره برداری می‌کند و به نظر می‌رسد امور فنی مؤسسه استاندارد را به اعضاء هیئت مدیره و سایر مسئولین مؤسسه می‌سپارد و بی تردید می‌توان گفت مؤسسه استاندارد در زمان ریاست نامبرده توسعه قابل توجهی می‌یابد. تعامل و ارتباط ساده مهندس شایگان با تمامی سطوح کارکنان مؤسسه استاندارد و عدم سخت گیری او در امور از او وجهه‌ای مورد پذیرش برای عموم می‌سازد.

دکتر علیزاده فردی است جدی، دقیق و سخت گیر و قائل به رعایت سلسله مراتب اداری، او سال‌ها به عنوان معاون مؤسسه استاندارد مشغول به کار بوده است اما عملاً نقش مؤثری در برنامه‌ها و مدیریت مؤسسه و نظارت بر امور آن داشته است و قطعاً از نفوذ و ارتباطات قوی خود در این رابطه استفاده کرده است. دکتر علیزاده در دو زمینه به ارتقاء و بهبود وضعیت کاری مؤسسه استاندارد همت می‌گمارد. ابتدا در درون سازمان با بهره‌گیری از نیروهای داخلی و تقسیم وظایف و نظارت بر عملکرد ادارات و کارکنان در سطوح مختلف و پیگیری جدی امور سعی در افزایش مشارکت، هماهنگی و فعال نگهداشتن آنان می‌کند و در سطح ملی و بین المللی نیز شرایط ارتقاء جایگاه و اعتبار مؤسسه استاندارد را با افزایش کیفیت فعالیت‌های مؤسسه در زمینه‌های مختلف فراهم می‌سازد. جلب نظر تولید کنندگان، صادر کنندگان و وارد کنندگان در بکارگیری و رعایت استانداردها و یا به بیان دیگر توسعه و ترویج اجرای استانداردها در کشور از جمله فعالیت‌هایی است که دکتر علیزاده بسیار به آن اهتمام ورزیده و آن را سرلوحه کار خود قرار می‌دهد.

با اذعان به تمامی تلاش‌های صورت گرفته از انتقادات جدی که در رابطه با دوره رؤسای دوم و سوم مؤسسه قابل طرح است این نکته است که به نظر می‌رسد پیش بینی‌ها و نظرات تخصصی کارشناسان و مشاوران داخلی و خارجی از وضعیت مؤسسه استاندارد در رابطه با لزوم برنامه ریزی و تعیین سیاست‌های کلان، اصلاح ساختار و فعالیت‌ها، چگونگی انجام وظایف و مسئولیت‌های اجرایی و یا چگونگی تحقیقات صنعتی و نظایر آن مورد مطالعه، تحلیل و پیگیری قرار نمی‌گیرد. برای مثال در تعدادی از جلسات شورای عالی استاندارد نیز لزوم انجام تحقیقات صنعتی از سوی وزرای اقتصاد و یا معاونین او طرح می‌گردد و یا حتی اغلب کارشناسان و مسئولین اسبق مؤسسه استاندارد به عدم تناسب تقسیم کار، نقائص ساختاری و عملیاتی مؤسسه اذعان داشته‌اند[۱]. لیکن این موارد در گذر زمان نادیده گرفته شده و بررسی و پیگیری نمی‌شود. البته از زبان رؤسای این دوره به ویژه دکتر علیزاده لزوم کسب درآمد از فعالیت‌های اجرایی برای بودجه مؤسسه، عدم سهولت ایجاد تغییرات ساختاری و فنی به دلیل مشکلات بوروکراسی، کمبود منابع (تجهیزات، نیروی متخصص و ...)، گرایش سیستم اجرایی کشور و انتظارات فزاینده مسئولین به تشدید فعالیت‌های عملی و اجرایی، کاهش جذابیت کار مؤسسه استاندارد بویژه برای مسئولینی که سالیان زیادی در آن فعالیت داشته‌اند و تمایل به خدمت در موقعیت‌های شغلی مهم‌تر از جمله عوامل تأثیرگذار در عدم توجه و پیگیری نقائص ساختاری و فنی مؤسسه استاندارد بوده است.

۱- در واقع می‌توان گفت همگام با رشد و گسترش فزاینده مؤسسه استاندارد در این دوره چه در سطح ملی و یا بین المللی انسجام بین فعالیت‌های درون مؤسسه به لحاظ برنامه ریزی و مدیریت ظرفیت‌ها، منابع و تعامل صحیح بین بخش‌های مختلف آن اتفاق نمی‌افتد.

فصل چهارم
آخرین رئیس مؤسسه استاندارد

۴-۱- مهندس محسن سرودی

مهندس محسن سرودی چهارمین فردی است که در نیمه دوم سال ۱۳۵۱ به ریاست مؤسسه استاندارد برگزیده می‌شود. مهندس سرودی متولد سال ۱۳۱۱ در تهران و فارغ التحصیل رشته مهندسی شیمی از دانشکده فنی دانشگاه تهران است. او که پیش از این مدیرکل بودجه و تشکیلات وزارت اقتصاد در زمان وزارت هوشنگ انصاری بوده است از حمایت وزیر اقتصاد[۱] در بدست آوردن سمت ریاست مؤسسه استاندارد بهره می‌برد. در یک تحلیل ساده می‌توان گفت که مهندس سرودی زمانی مؤسسه استاندارد را تحویل می‌گیرد که مؤسسه از یک توان کارشناسی بالا و توسعه و ثبات و اعتبار ملی و بین المللی ویژه‌ای برخوردار است. لذا چگونگی برخورد او جهت حفظ ثبات و اعتبار موجود و یا ارتقاء جایگاه و تحرک مؤسسه استاندارد بویژه در سال‌های دهه ۵۰ که کشور در حال توسعه اقتصادی فزاینده‌ای نیز می‌باشد بسیار حائز اهمیت است.

در نگاه اول نقطه ضعف عمده‌ای که در این انتخاب به سادگی ملاحظه می‌شود عدم آشنائی و شناخت مهندس سرودی از مؤسسه استاندارد، فعالیت‌ها و کارشناسان آن است. نکته‌ای که قطعاً در عملکرد او و مؤسسه استاندارد تاثیرگذار بوده است. در چنین شرایطی مسلماً فرد نیاز به زمان قابل توجهی دارد تا اولاً سازمان و فعالیت‌های آن را درک و هم‌چنین کارکنان و مسئولین آن را ارزیابی کند. بویژه این‌که باید درنظر داشت مؤسسه استاندارد نیز در زمان وی سازمان وسیع و گسترده‌ای شده است.

۱- به‌نظر می‌رسد مهندس سرودی از نفوذ و حمایت خانوادگی خود در کسب مقام ریاست مؤسسه استاندارد سود برده است ولی اصولاً وی ارتباط و شخصیتی سیاسی ندارد.

مدیرعامل
مؤسسه استاندارد
وتحقیقات صنعتی ایران

هیئت وزیران درجلسه مورخ ۱۳۵۱/۶/۲۵ بنابه پیشنهاد شماره ۵۳۷۳ مورخ ۱۳۵۱/۶/۲۵ وزارت اقتصاد دراجرای بند الف ماده ۱۰ اساسنامه مؤسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران تصویب نمودند ،آقای محسن سرودی برای مدت چهارسال بسمت مدیرعامل و رئیس هیئت مدیره مؤسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران منصوب گردند .

آقای محسن سرودی قبل ازاین انتصاب مدیریت کل بودجه و تشکیلات وزارت اقتصاد رابرعهده داشتند .

با تأییدات خداوند متعال

ما

محمدرضا پهلوی آریامهر شاهنشاه ایران

نظر باسنادهای جناب هوشنگ انصاری وزیر اقتصاد که وسیله جناب امیرعباس

هویدا نخست وزیر معروض افتاده است بموجب این فرمان محسن سرودی را بسمت مدیرعامل

هیئت مدیره مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران منصوب فرمودیم. بتاریخ ۲۹/۸/۵۱

۴-۲- تشکیلات جدید مؤسسه استاندارد

به نظر می‌رسد که تلاش‌های اولیه مهندس سرودی صرف مطالعه مؤسسه استاندارد و بویژه بررسی تغییرات ساختاری آن گردیده است. از مقاله‌ای که در پایان سال ۱۳۵۱ از ماهنامه استاندارد تحت عنوان تشکیلات جدید مؤسسه استاندارد بدست آمده می‌توان مقدمات تغییر نمودار سازمانی مؤسسه استاندارد را ملاحظه کرد. هم‌چنین در هفتادمین جلسه شورای عالی استاندارد در دی ماه ۱۳۵۱ نیز با تصویب شورای عالی ترکیب هیئت مدیره یا معاونین مؤسسه[1] استاندارد به شکل زیر تغییر می‌یابد:

۱- آقای مهندس مرتضی وزیری — معاون اداری و مالی
۲- آقای مهندس علی اکبر صابرشیخ — معاون صنایع کشاورزی، دامی و الیافی
۳- معاون صنایع شیمیائی و ساختمانی که مقرر گردید بعداً اعلام شود (مدتی بعد آقای دکتر رفیع حریری در این سمت قرار می‌گیرد).
۴- آقای مهندس منصور تقی زاده — معاون صنایع برقی و مکانیکی
۵- آقای مهندس تقی خلیلیان — معاون امور شهرستان‌ها
۶- آقای مهندس یاکود عیوض زاده — معاون طرحها و بررسی‌ها

نمودار سازمانی مؤسسه استاندارد در سال ۱۳۵۱ در واقع ترکیبی از معاونت‌ها و مدیریت‌های جدید را نشان می‌دهد. در مقایسه با نمودار قبلی مؤسسه استاندارد تفاوت‌های زیر در نمودار جدید قابل ملاحظه است.

الف- معاون فنی در نمودار جدید حذف و به جای آن سه معاونت در حوزه‌های مختلف تخصصی تعریف شده است.

ب- کادر تحقیقات صنعتی که در زیر مجموعه معاون فنی وجود داشت اساساً حذف شده است.

پ- دو معاونت جدید طرحها و بررسیها و امور استانها اضافه شده است. یادآوری می‌گردد که در نمودار قبلی مؤسسه استاندارد بجای این دو معاونت دو اداره هماهنگی استانها و اداره مطالعات و برنامه‌ها قرار داشت.

ت- معاونت توسعه و ترویج بطورکلی حذف و ادارات تابع آن مانند اوزان و مقیاس و انگ فلزات در سایر معاونت‌ها تقسیم می‌شود و هم‌چنین اداره آموزش نیز حذف می‌گردد.

ج- مرکز تابش ایران به سمت آقای حسین قوی فکر در ساختار جدید مؤسسه استاندارد تعریف می‌شود.

در ادامه این قسمت برخی مدارک مرتبط با تغییرات ساختاری مؤسسه استاندارد ارائه شده است.

۱- براساس نمودار سازمانی مؤسسه استاندارد در سال ۴۴ مؤسسه استاندارد دارای چهار معاون بوده است که در سال ۵۱ به شش معاون افزایش می‌یابد.

نمودار سازمانی مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

(وزارت اقتصاد)

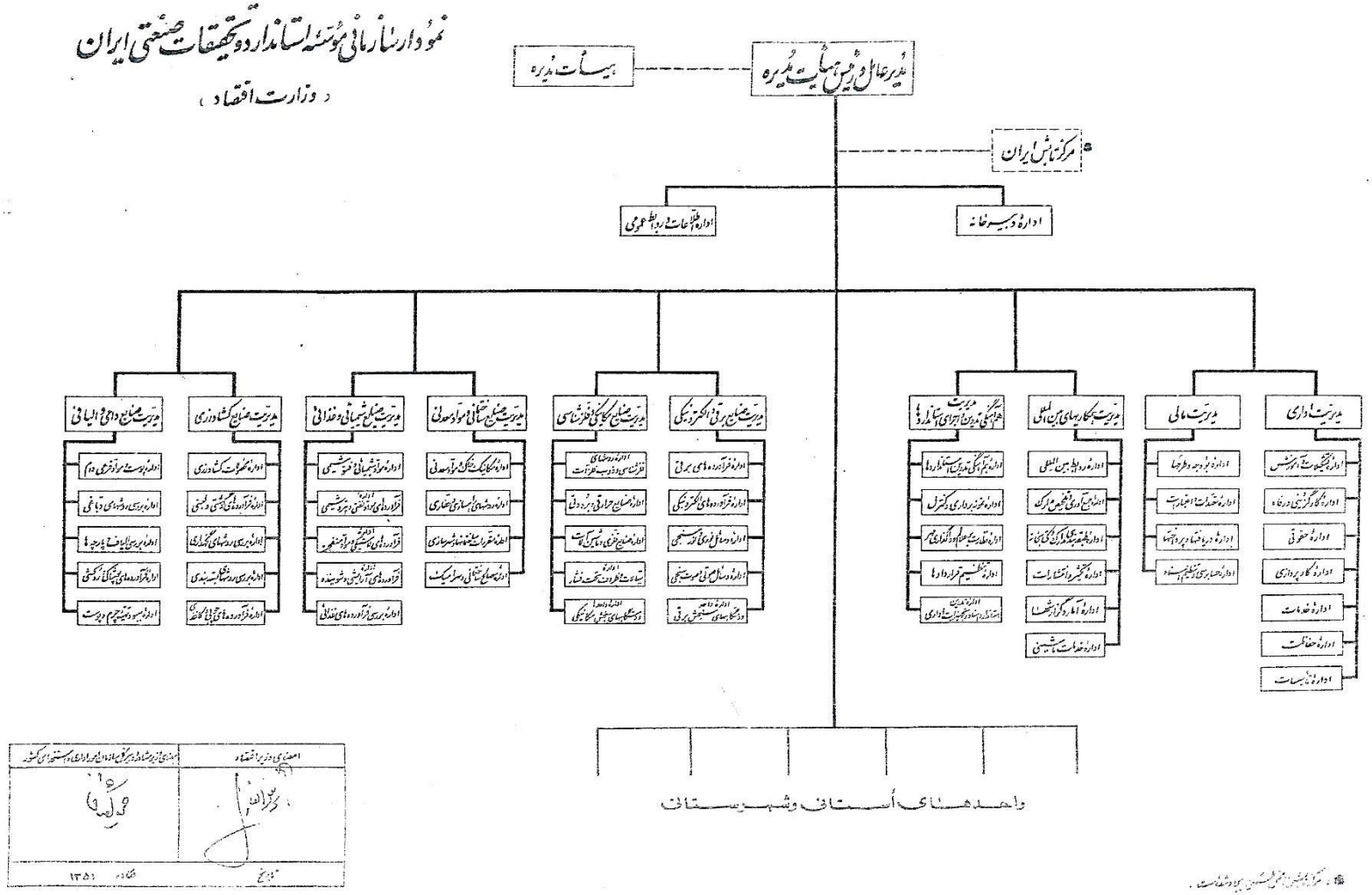

اعضای دفتر هیأت مدیره	مدیری از نمودار سازمانی دبیرخانه هیأت مدیره و اداره کل دبیرخانه و امور اداری
تاریخ	۱۳۵۱

از: ناصر جنّتی

تشکیلات جدید مؤسسه استاندارد[1]

تشکیلات جدید مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی وزارت اقتصاد مرکب از ۶ پست معاونت و ۱۲ پست مدیریت در مرکز و ۱۵ پست مدیریت در شهرستانها به تصویب سازمان امور اداری و استخدامی کشور رسید و جهت اجراء ابلاغ گردید.

سازمان قبلی مؤسسه که در سال ۱۳۴۵ براساس احتیاجات و متناسب با فعالیت‌های موردنظر آن روز تهیه شده بود به هیچ وجه جوابگوی نیازهای متحول جامعه امروز ایران که تشنه ابتکارها و راه‌یابی نوین است نبود.

تحولات اخیر اجتماعی، روحیه و طرز معاشرت و زندگانی و حتی آداب و رسوم مردم را تغییر داده و توسعه اقتصادی احتیاجات جامعه را به کالاها و خدمات مطلوب افزونی بخشیده و رشد تولید نیازمندی‌های نوینی را سبب شده است و برای رفع این نیازهای جدید جامعه رسالتی به عهده مؤسسه واگذار شده است که با تلاش‌های روشنگرانه و کوشش‌های پیگیرانه به کار تحقیق عمیق و مداوم در رشته‌های مختلف علوم بپردازد و با تدوین روش‌های نوین تولید و ارشاد صاحبان صنایع و تولید کنندگان وسایل و لوازم رفاه و ایمن سازی زندگی مردم را فراهم نماید. زیرا استاندارد عبارتست از "ترکیب تفکرات علمی با عوامل طبیعی در جهت تهیه و تولید یک کالای مرغوب و با ارزش" از طرف دیگر اجرای استانداردهای اجباری به موجب قانون مواد الحاقی به قانون تأسیس مؤسسه، وظائف خطیر و گسترده‌ای را در سطح مملکت فرا روی مؤسسه قرار داده و اهمیت کارهای اجرائی مؤسسه با توجه به رئوس برنامه پنجم عمرانی کشور و ملاحظه رقم ۵۴۰ میلیارد ریال سرمایه گذاری در بخش صنعت و پیش بینی ایجاد هزاران کارگاه و کارخانه در نقاط مختلف کشور به خوبی نمایان می‌شود. بنابراین انجام این رسالت و اجرای وظایف یاد شده تنها از عهده یک تشکیلات متحرک و قابل انعطاف در جهت جذب نیروهای جوان و متخصص و تقویت کادر فنی مقدور به‌نظر می‌رسد.

به‌طور خلاصه تجدید تشکیلات مؤسسه استاندارد با توجه به نیازهای متحول جامعه و برمبنای احتیاجات واقعی و مراعات هدف‌های زیرین انجام گرفت:

الف- ایجاد واحدهای قوی و معتبر در نقاط مختلف کشور به منظور فراهم نمودن وسایل و امکانات انجام خواسته‌های مردم و اجرای تکالیف مؤسسه در زمینه اعمال اجباری استانداردها به نحو مطلوب و در اسرع وقت.

ب- تجهیز و تأسیس واحدهای متناسب با فعالیت‌های مؤسسه و جذب نیروهای جوان و متخصص در راه کاربرد مهارتها و نتایج تحقیقات دانشمندان داخلی و خارجی در زمینه روش‌های نوین تولید.

پ- جلب اعتماد و علاقه عمومی از طریق انجام امور مراجعین به سادگی و سهولت به نحوی که هموطنان عزیز به خصوص کسانی که در کارهای اقتصادی کشور اعم از تولید یا توزیع و حتی مصرف سهیم هستند این مؤسسه را بهترین حافظ منافع خود به شمار آورند.

ت- اجرای اصل انقلاب اداری و جلوگیری از تراکم و تمرکز امور در مرکز از طریق تفویض اختیارات به واحدهای اجرائی شهرستانی.

۱- ماهنامه استاندارد

انتصابات جدید

در اجرای سازمان جدید مؤسسه و تخصیص مشاغل، انتصابات زیر تا آخرین لحظه‌ای که کار چاپ مجله ادامه داشت صورت گرفته است.

الف: مدیران مرکزی

۱- آقای محمد بوذری	مدیر هماهنگی تدوین و اجرای استاندارد
۲- آقای کاروحاج آود	مدیر صنایع دامی و الیافی
۳- آقای رضا حفیظی	مدیر صنایع مکانیکی و فلزشناسی
۴- آقای عباس خالصی	مدیر صنایع کشاورزی
۵- آقای محمدحسین خبوشانی	مدیر مالی و معاون ذیحسابی
۶- آقای مصطفی ذاکری	مدیر مرکز اسناد فنی و همکاری‌های بین المللی
۷- آقای سهراب رادمرد	مدیر صنایع برقی و الکترونیکی
۸- آقای محمدحسن فرسائی	مدیر صنایع ساختمانی و مواد معدنی
۹- آقای حسین قوی فکر	مدیر مرکز تابش ایران
۱۰- آقای میرحسن موسوی برآب	مدیر صنایع شیمیائی و غذائی

ب: مدیران منطقه‌ای

۱- آقای سعید امینی	مدیر استاندارد منطقه خوزستان
۲- آقای منوچهر خموش	مدیر استاندارد منطقه سیستان و بلوچستان
۳- آقای دکتر محمدقلی شفابخش	مدیر استاندارد منطقه کرمانشاهان
۴- آقای تقی قره داغی	مدیر استاندارد منطقه فرمانداری کل همدان
۵- آقای احمد کتبی	مدیر استاندارد منطقه خراسان و فرمانداری کل سمنان
۶- آقای کیان پورخان کیامنش	مدیر استاندارد منطقه مرکز
۷- آقای سیروس کیهان	مدیر استاندارد منطقه فارس و بنادر
۸- آقای ناصر مهاجرین	مدیر استاندارد منطقه کرمان
۹- آقای محمود نصرالهی لشگاجانی	مدیر استاندارد منطقه اصفهان

ج: رؤسای واحد مدیریت عامل

۱- آقای سید جلال سادات مرعشی	رئیس دفتر مدیریت عامل
۲- آقای ناصر محمدی	رئیس اداره دبیرخانه
۳- آقای اردشیر معبودی	رئیس اداره اطلاعات و روابط عمومی

د: معاونان مدیران مرکزی

۱- آقای احمد آهنی زنجانی	معاون مدیر اداری
۲- آقای احمد خراسانچیان	معاون مدیر صنایع ساختمانی و مواد معدنی
۳- آقای داریوش سیاسی	معاون مدیر مرکز اسناد فنی و همکاری‌های بین المللی
۴- آقای حسن صالحی	معاون مدیر صنایع برقی و الکترونیکی
۵- آقای ابوالقاسم عظیمی ساروی	معاون مدیر هماهنگی تدوین و اجرای استاندارد

۶- آقای حسین علامه حائری	معاون مدیر صنایع دامی و الیافی
۷- آقای منصور گیتی پیما	معاون مدیر صنایع مکانیکی و فلزشناسی
۸- آقای خلیل نادری	معاون مدیر صنایع کشاورزی

هـ: معاونان مدیران منطقه‌ای

۱- خانم فریده امامی	معاون مدیر استاندارد منطقه خوزستان
۲- خانم فضه سلیمی اشکوری	معاون مدیر استاندارد منطقه خراسان و فرمانداری کل سمنان
۳- آقای کاوس صفائی شیرازی	معاون مدیر و سرپرست استاندارد منطقه آذربایجانشرقی
۴- آقای جمشید صوفی سیاوش	معاون مدیر و سرپرست استاندارد منطقه آذربایجانغربی
۵- آقای اصغر کدخدائی الیاورانی	معاون مدیر استاندارد منطقه اصفهان
۶- آقای گئورگن گئورگیان	معاون مدیر استاندارد منطقه مرکز
۷- آقای فتح اله داریوش نظری	معاون مدیر استاندارد منطقه فرمانداری کل همدان

در خصوص افزایش تعداد معاونین قابل ذکر است که افزایش قدرت اجرائی مؤسسه استاندارد از طریق افزایش تعداد معاونین و فعالیت‌های تعریف شده گرچه با موافقت مسئولین وقت و بنابه دلایل توسعه‌ای انجام شده است لیکن به نظر نمی‌رسد که رویکرد جدیدی در عملکرد مؤسسه استاندارد با تغییرات ساختاری آن موردانتظار باشد بلکه توسعه و گستردگی مؤسسه استاندارد و تمایل مسئولین آن ایجاب نموده است تا ادارات در چیدمانی جدید مجدداً طراحی شوند. هرچند باید اذعان داشت که نمودار جدید چهارچوب عملیاتی و منظم‌تری را نسبت به نمودار پیشین مؤسسه استاندارد از خود نمایش می‌دهد. با درنظر گرفتن زمان انتصاب مهندس سرودی در آبان ماه ۱۳۵۱ و تصویب نمودار جدید مؤسسه در دی ماه ۱۳۵۱ به سهولت استنباط می‌شود که وی از ارتباط و نفوذ خود نهایت استفاده را برای فائق آمدن به موانع اداری، استخدامی و تخصیص اعتبار لازم برده است و نکته مهم دیگر اینکه آیا این زمان کوتاه برای درک و شناختن مؤسسه و لزوم تغییرات ساختاری آن کافی بوده است. از اینرو لزوم فوریت تغییر نمودار سازمانی و ایجاد دو معاونت جدید یعنی امور استانها و طرح و بررسیها و گزینش افراد یاد شده برای آنها تا اندازه‌ای با سئوال و ابهام مواجه می‌شود. در پایان سال ۱۳۵۱ در هفتاد و یکمین جلسه شورای عالی استاندارد طی درخواست مهندس سرودی آقای عیوض زاده جایگزین دکتر حریری در سمت معاون صنایع شیمیائی و ساختمانی و آقای خلیلیان جایگزین مهندس وزیری در سمت معاون اداری و مالی می‌گردد و بلعکس این دو نفر برای معاون طرح و بررسی‌ها و امور استانها انتخاب می‌شوند.

این اولین بار است که در تاریخ مؤسسه استاندارد مقوله جابجائی مسئولین ارشد آن در هیئت مدیره به صورتی غیرمتعارف رخ می‌دهد. البته این جابجایی‌ها در سال‌های بعد نیز تا سال ۱۳۵۷ مکرراً اتفاق می‌افتد. گفتنی است در سال ۱۳۵۳ اغلب معاونین قدیمی از جمله آقایان وزیری، تقی زاده، حریری و مدتی بعد مهندس صابرشیخ از مؤسسه استاندارد خارج شده و ترکیب معاونین مؤسسه بطورکلی تغییر می‌یابد.

با مطالعه شرح مذاکرات شورای عالی استاندارد در سال‌های ۱۳۵۱ و ۱۳۵۲ ملاحظه می‌شود که مقوله‌هایی مانند رشد اجباری کردن استاندارد برخی از اقلام بویژه به‌دلیل حفظ و رعایت نکات ایمنی، خروج مؤسسه از حالت انتفاعی به دولتی و تعریف نمودار جدید و تغییرات افراد جزو اهم اتفاقاتی است که در مؤسسه استاندارد رخ داده است. شاید بتوان گفت سال ۱۳۵۳ نقطه عطفی در تاریخ مؤسسه استاندارد است به این ترتیب که اساساً جایگاه مؤسسه در بدنه دولت تغییر کرده و هم‌چنین ترکیب افراد آن نیز بویژه در حوزه معاونین مجدداً تغییر می‌کند. در سال ۱۳۵۳ با تجزیه وزارت اقتصاد به دو وزارت‌خانه بازرگانی و صنایع و معادن، مؤسسه استاندارد در زیر مجموعه وزارت صنایع و معادن[1] قرار می‌گیرد و تا سال‌ها حتی پس از انقلاب اسلامی این ارتباط حفظ می‌گردد. ترکیب معاونین مؤسسه استاندارد در سال ۱۳۵۳ به شکل زیر است:

۱- وجود دو عامل را می‌توان در این رخداد تأثیرگذار دانست ابتدا این که توسعه عملکرد مؤسسه استاندارد در حوزه صنایع داخلی بویژه موضوع تحقیقات صنعتی در نام و وظایف مؤسسه استاندارد و خروج تدریجی آن از مقوله بازرگانی به این امر کمک نموده است و دیگر این که آقای مهندس نجم آبادی از معاونت وزارت اقتصاد به وزارت صنایع و معادن برگزیده می‌شود. از اینرو ارتباط و سابقه همکاری مسئولین مؤسسه استاندارد با نامبرده را نباید در گرایش مؤسسه استاندارد به الحاق در وزارت صنایع و معادن از نظر دور داشت.

۱- آقای مهندس تقی خلیلیان	معاون اداری و مالی و سرپرست استانها
۲- آقای مهندس سهراب رادمرد	معاون صنایع برقی و مکانیکی
۳- آقای مهندس یاکود عیوض زاده	معاون صنایع شیمیایی و ساختمانی
۴- آقای مهندس علی اکبر صابرشیخ	معاون صنایع کشاورزی، دامی و الیافی
۵- آقای مهندس هوشنگ مقبلی[۱]	معاون طرح و بررسی‌ها

افراد نامبرده شده در ترکیب معاونین به غیر از مهندس مقبلی از کارشناسان مؤسسه استاندارد می‌باشند. مهندس مقبلی به پیشنهاد مؤسسه استاندارد از وزارت اقتصاد به مؤسسه منتقل می‌شود.

۱- آقای مهندس مقبلی پس از انقلاب اسلامی به مدت یک سال در سال‌های ۵۹-۵۸ رئیس مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران بوده است.

وزارت صنایع و معادن
مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

تاریخ ۱۳۵۳/۶/۱۹
شماره ۴۴۷
پیوست
واحد

جناب آقای نجم آبادی
وزیر معظم صنایع و معادن

حکم آقای هوشنگ مقبلی بسمت معاون طرحها و بررسیها همراه با یک برگ خلاصه پرونده استخدامی نامبرده به پیوست تقدیم میشود ، مستدعی است در صورت تائید و موافقت آنرا امضاء فرمایند .

محسن سرودی
مدیر عامل

۲۱۵۳۰۲
۱۳۵۳/۷/۲۰

وزارت اقتصاد

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

شماره کارمندی { شماره مؤسسه ۱۸۴۱ / الف
شماره عمومی استخدامی ۸-۰۹۰۱۶۸

خلاصه پرونده استخدامی

درخواست کننده خلاصه پرونده ..... اداره حفاظت ..... تاریخ تنظیم ۵۳/۵/۲۹

نام خانوادگی ..... مقبلی ..... نام ..... هوشنگ ..... نام پدر ..... احمد .....

شماره شناسنامه ..... ۸۹۵ ..... محل صدور ..... تهران ..... تاریخ ومحل تولد ..... ۱۳۱۴ تهران

تحصیلات ..... لیسانس مهندسی ماشین .....

تاریخ استخدام ..... ۳۷/۱۰/۲۵ ..... در کجا استخدام شده است ..... وزارت صنایع و معادن .....

تاریخ اشتغال بکار در مؤسسه ۵۱/۱۲/۲۹ ..... جمع سنوات خدمت تاپایان سال ۱۳۵۲ پانزده سال و ۲ ماه

حقوق و مزایای ماهانه حقوق گروه و پایه ۱۳۷۵۰ تفاوت تطبیق حقوق ۶۶۰ و پنج روز مزایا ۲۱۲۵۰ اشتغال خارج از مرکز ۵۳۴۹ جمع ۴۱۰۰۹ ریال

شغل و سمت فعلی مدیر اموراداری و سرپرست حوزه معاونت طرحها و بررسیها

مشاغلی که عهده‌دار بوده است ۱- از تاریخ ۳۷/۱۰/۲۵ بسمت کارمند فنی اداره آمار و فرمهای وزارت صنایع و معادن استخدام شده اند. ۲- از تاریخ ۳۹/۶/۲۹ رئیس دائره آمار وامهای صنعتی اداره آمار. ۳- از تاریخ ۳۹/۷/۱۶ جهت انجام خدمت زیر پرچم از خدمت خارج و در تاریخ ۴۱/۱/۱۵ پس از انجام خدمت سربازی با سمت کارمند اداره کل آمار اعاده بخدمت شده اند. ۴- از تاریخ ۴۲/۶/۱۶ معاون اداره آمار صنعتی. ۵- از تاریخ ۴۷/۱۰/۱ معاون مدیر کل آمار. ۶- از تاریخ ۵۱/۱۲/۲۹ به پیشنهاد موسسه استاندارد از وزارت اقتصاد به این موسسه منتقل و بسمت مشاور مدیر عامل منصوب گردیده اند. ۷- از تاریخ ۵۲/۸/۲۰ با حفظ پست ثابت سازمانی عضو علی البدل دادگاه تجدید نظر اداری. ۸- از تاریخ ۵۲/۹/۲۲ مدیر اموراداری. ۹- از تاریخ ۵۲/۱۲/۱۲ با حفظ پست ثابت سازمانی عضو کمیته اجرائی مرحله دوم قانون استخدام کشوری. ۱۰- از تاریخ ۵۳/۱/۲۸ با حفظ پست ثابت سازمانی عضو شورای امتحان و مسابقه استخدامی ۱۱- از تاریخ ۵۳/۲/۳ با حفظ پست ثابت سازمانی عضو کمیته رسیدگی و تهیه و تدوین گزارشهای ارجاعی از طرف مقام مدیریت عامل. ۱۲- از تاریخ ۵۳/۳/۱۹ با حفظ پست ثابت سازمانی بعنوان رئیس دادگاه بدوی اداری. ۱۳- از تاریخ ۵۳/۵/۲۰ با حفظ پست ثابت سازمانی سرپرست حوزه طرحها و بررسیها .....

محل دستورات و اقدامات

نام و سمت تهیه کننده .....

امضاء .....

قابل توجه است که در سال ۱۳۵۵ مجدداً نمودار سازمانی مؤسسه استاندارد تغییر یافته و ادارات موجود در نمودار پیشین (سال ۱۳۵۱) با چیدمانی جدید تعریف می‌شوند. از اهم تغییرات نمودار جدید می‌توان به موارد ذیل اشاره کرد:

- حذف هیئت مدیره و تقسیم آن به پنج حوزه معاونت
- حذف معاونت امور استانها از هیئت مدیره پیشین و تعریف پنج معاون در نمودار جدید
- حذف مرکز تابش از نمودار[۱]
- تشکیل اداره مستقل آموزش
- تشکیل اداره مستقل دفتر حقوقی
- تشکیل اداره مستقل اندازه شناسی

۱- در بخش‌های پیشین به این موضوع اشاره شده است که مرکز تابش ایران به دلیل نزدیک بودن ماهیت کار آن به سازمان انرژی اتمی به این سازمان منتقل گردید.

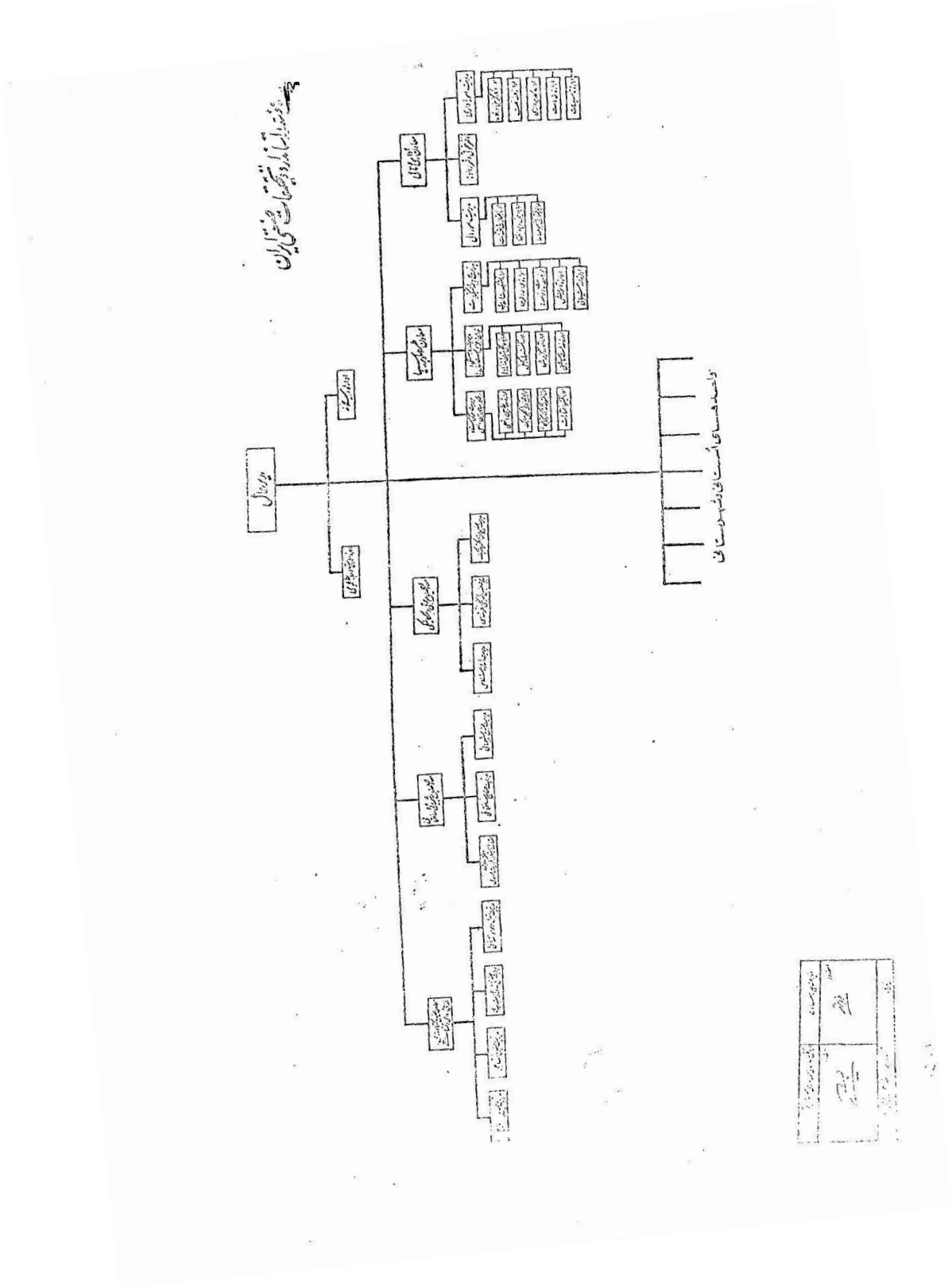

۴-۳- مصوبات شورای عالی استاندارد[۱]

شایان ذکر است که روند تشکیل جلسات شورای عالی استاندارد در این دوره نسبت به سال‌های گذشته بسیار کند و با فاصله زیاد انجام می‌شود تا جائی که در زمان مهندس سرودی تقریباً هر سال فقط یک بار این شورا تشکیل جلسه می‌دهد. در سال ۱۳۵۳ احتمالاً به دلیل تغییر ساختار دولت و الحاق مؤسسه استاندارد به وزارت صنایع و معادن جلسه شورای عالی استاندارد تشکیل نمی‌شود. دوران ریاست مهندس سرودی جمعاً با شش جلسه شورای عالی استاندارد همراه است و گفتنی است که ترکیب معاونان سازمان نیز از سال ۱۳۵۳ تا سال ۱۳۵۵ ثابت باقی می‌ماند. صرف‌نظر از تصمیم‌گیری در خصوص بیلان مالی و بودجه، به‌طور خلاصه اهم موضوعات جلسات شورای عالی استاندارد در سال‌های ۱۳۵۱ لغایت ۱۳۵۵ را می‌توان به صورت زیر برشمرد:

- سال ۱۳۵۱:

- پذیرش معاونین و نمودار سازمانی جدید سازمان استاندارد
- بررسی اجباری کردن ده فرآورده با توجه به شرایط تولید در کشور و امکانات آزمایشگاهی

- سال ۱۳۵۲:

- تبدیل مؤسسه استاندارد از حالت غیرانتفاعی (بازرگانی) به مؤسسه دولتی
- به‌نظر می‌رسد از این سال لزوم تصویب استانداردهای تدوین شده توسط شورای عالی استاندارد حذف شده و استانداردهای تصویب شده توسط کمیته‌های ملی جنبه رسمی و ملی پیدا کرده‌اند.
- بررسی اجباری کردن یازده کالا برای سال ۱۳۵۳

- سال ۱۳۵۴:

- افزایش سرعت تدوین استانداردهای ملی
- افتتاح مرکز اندازه شناسی
- اولویت گذاری در تهیه و اجرای استانداردها
- تأکید بر انجام تحقیقات صنعتی و افزایش همکاری با مراکز علمی مانند دانشگاه‌ها

- سال ۱۳۵۵:

- طرح ایجاد مرکز تحقیق و کنترل بسته بندی کالا
- طرح ایجاد و تجهیز آزمایشگاه‌های مواد غذائی
- تأکید بر انجام تحقیقات صنعتی

۱- علیرغم کم بودن تعداد جلسات شورای عالی استاندارد در زمان ریاست مهندس سرودی اما مباحث مطرح شده در این دوره اهمیت خاصی دارد و می‌توان به نوعی رشد و بلوغ تفکر و توان کارشناسی مؤسسه را در آن مشاهده کرد.

طرح‌های ایجاد مراکز تحقیق و کنترل بسته بندی و کاغذ و آزمایشگاه‌های کنترل مواد غذایی از جمله طرح‌های شاخصی است که در دهه پنجاه مطرح و با هماهنگی و توافق سازمان برنامه و سازمان ملل بسیاری از فعالیت‌های مربوط به آن از جمله ایجاد فضا و تهیه تجهیزات انجام می‌شود. به‌طورکلی مرکز تحقیق و کنترل بسته بندی و کاغذ با محوریت کالاهای سنتی و غذایی بویژه با توجه به اهمیت صادرات محصولات غذایی و کشاورزی در دو زمینه تکنولوژی بسته بندی و هم‌چنین استانداردهای بسته بندی مورد مطالعه قرار گرفته است. وجود بسته بندی‌های بسیار ابتدایی و نامناسب کالاهای ایرانی از طرفی و اهمیت مواد بسته بندی به لحاظ کیفیت، شکل مناسب و رعایت نکات ایمنی و بهداشتی از طرف دیگر ضرورت مطالعه این مقوله جدید و ایجاد مرکز تحقیق و کنترل بسته بندی و کاغذ را فراهم آورده است. از اینرو مؤسسه استاندارد با مشاوره یکی از کارشناسان سازمان ملل به نام آقای هولته از کشور نروژ موضوع تکنولوژی بسته بندی، سفارش ماشین آلات و تجهیزات مناسب و استانداردهای مربوط را مورد بررسی و اجرا قرار داده و در این رابطه ساختمانی در مؤسسه استاندارد که به ساختمان بسته بندی معروف است احداث می‌شود. به‌نظر می‌رسد کار احداث ساختمان و تهیه ماشین آلات در سال ۱۳۵۶ به اتمام رسیده باشد لیکن متأسفانه راه اندازی و بهره‌برداری از این مرکز هیچ‌وقت جنبه عملی پیدا نمی‌کند و حتی پس از انقلاب اسلامی ماشین آلات تهیه شده به سایر مراکز و سازمان‌ها منتقل می‌شود.

از جمله فعالیت‌های مهمی که در رابطه با این مرکز پیش بینی شده بود آشنائی و آموزش تولید کنندگان و صادر کنندگان نسبت به آخرین دست آوردهای تکنولوژی و استانداردهای روز دنیا در مورد بسته بندی بوده است[1]. هم‌چنین در مورد آزمایشگاه‌های کنترل مواد غذایی، آزمایشگاه‌هایی در زمینه سم شناسی، میکروبیولوژی و تعیین ویژگی‌های کیفی مواد غذایی ایجاد و به مرور راه اندازی می‌شود. از جمله مواردی که در برنامه کنترل مواد غذایی درنظر بوده است می‌توان به تعیین اجزاء و مقادیر تشکیل دهنده ماده غذائی، موارد اطلاعاتی یا هشدار و نهایتاً تعیین زمان مفید مصرف ماده غذایی اشاره کرد. در رابطه با طرح‌های مرکز تحقیق و کنترل بسته بندی و کاغذ و مرکز کنترل مواد غذایی گزارش بسیار جالب و مهمی از سوی هیئت اعزامی سازمان توسعه صنعتی ملل متحد وجود دارد که بخش‌هایی از آن در بخش پیوست آورده شده است. در این گزارش طی بازدیدی که از مؤسسه استاندارد انجام می‌شود به مواردی از جمله کفایت فضای فیزیکی و تجهیزات لازم، عدم تناسب کارکنان (تعداد کم کارکنان) در مقایسه با حجم مناسب فضا و امکانات آزمایشگاهی و عدم وجود مدیران در سطوح میانی مؤسسه اشاره شده است.

۱- چگونگی پیدایش طرح مرکز بسته بندی به درستی روشن نیست امّا این موضوع از چند جنبه حائز اهمیت است. اول ارتباط ریشه دار بین مؤسسه و مقوله بازرگانی و صادرات، دوم مطالعه علمی الزامات بازرگانی در سطح ملی و بین المللی و طرح برنامه آموزشی، مشاوره و تسهیل صادرات و سوم ورود و تکلیف مؤسسه استاندارد به چنین مباحثی که اهمیت و جایگاه کارشناسی مؤسسه استاندارد را نشان می‌دهد.

در سال ۱۳۵۶، هفتاد و چهارمین جلسه شورای عالی استاندارد در بهمن ماه این سال با ریاست دکتر محمدرضا امین به عنوان وزیر جدید صنایع و معادن با ترکیبی جدید از معاونین مؤسسه به شرح ذیل تشکیل می‌گردد:

- آقای مهندس مقبلی — معاون اداری و مالی
- آقای دکتر داود زاده — معاون طرح‌ها و بررسیها
- آقای دکتر خالصی — معاون صنایع کشاورزی، غذائی و دامی
- آقای مهندس قویفکر — معاون صنایع شیمیائی و ساختمان

قابل ذکر است که در ترکیب فوق به غیر از آقای قویفکر سایر افراد از کارشناسان مؤسسه استاندارد می‌باشند. در این جلسه آقای خلیلیان که قبلاً سمت معاون اداری و مالی و سرپرست امور استانها را در اختیار داشت به عنوان مشاور مدیر عامل حضور پیدا می‌کند. اهم مباحث این جلسه عبارت است از:

- تفویض اختیار اجرای برخی از استانداردها به وزارت بهداری، شرکت ملی نفت و شرکت ملی گاز
- پیشنهاد واگذاری اندازه شناسی قانونی به دیگر دستگاه‌ها مانند شهرداری‌ها و واگذاری آزمایشگاه‌های واردات به گمرکات
- تقویت ایجاد آزمایشگاه کنترل کیفی در صنایع
- تقویت همکاری‌ها و آموزش‌های بین المللی
- مشکل عدم برگشت درآمدهای مؤسسه به لحاظ قوانین جاری و پیشنهاد حرکت مؤسسه به سوی یک دستگاه تحقیقاتی برای رفع این اشکال و یا اصلاح قانون مؤسسه جهت بازگشت درآمد به خود آن
- پیشنهاد حذف کارمزد از اعطاء مهر و اخذ آن فقط براساس هزینه آزمون
- ترغیب صنایع جهت اجرای استاندارد به صورت داوطلبانه و تشویقی

آن‌چنان که ملاحظه می‌شود موضوعات مطرح شده در این جلسه شورای عالی استاندارد نسبت به موضوعات طرح شده در جلسات قبلی (از سال ۱۳۵۱ به بعد) موضوعات ریشه‌دارتری است. شاید با نگاهی مجدد به گذشته و مطالعه گزارشات کارشناسان سازمان ملل بویژه دکتر ورمان در پیش بینی آینده صنعتی کشور و توسعه مؤسسه استاندارد و عدم توانائی مؤسسه در انجام امور اجرایی و مسئولیت‌های واگذار شده وجود چنین مشکلاتی در سال ۱۳۵۶ قابل تصور بود. به هرحال برخی از موضوعات مطرح شده در این سال جزو مقوله‌هایی است که هم‌چنان سازمان ملی استاندارد با آن درگیر است. یکی از نکات جالب توجه این جلسه شورای عالی استاندارد که در ادامه ارائه شده نقطه نظرات مهم دکتر امین وزیر وقت وزارت صنایع و معادن از وظایف و تکالیف مؤسسه استاندارد است که بسیار قابل تأمل است.

گوشه‌ای از سخنان دکتر امین در هفتاد و چهارمین جلسه شورای عالی استاندارد (۱۳۵۶):

***جناب آقای امین:** با تهیه زمین برای شرکت تعاونی مسکن کارکنان مقدمات اسکان کارمندان در کرج فراهم شده است. در مورد اوزان و مقیاس‌ها نظر اینست که فقط کنترل وزنه‌ها و وسائل سنجش پیشه وران به شهرداریها واگذار شود ولی آزمایشگاه‌های اندازه شناسی در اختیار مؤسسه خواهد بود، در زمینه کنترل کپسول‌های گاز اکسیژن و ئیدروژن مسلماً توجه بیشتری خواهد شد. بعضی از وسائل برقی از قبیل کلید و پریز گاهی در بعضی از کارگاه‌های کوچک تهیه می‌شود. استنباط اینجانب اینست که کنترل کلیه کالاها در سطح مملکت از وظائف مؤسسه استاندارد خارج است مؤسسه می‌تواند استاندارد و مشخصات کالا را اعلام کند ولی جلوگیری از تقلب در ساخت کالا از وظائف شهرداری یا سایر دستگاه‌های مربوط مملکتی است، وظائف موسسه به‌نظر من تحقیقات، تدوین استاندارد، اعلام اجباری استانداردها و نظارت بر اجرای آنها است. چنانچه کارخانه‌ای آزمایشگاه کنترل کیفی داشته باشد وظیفه مؤسسه اینست که بر کار این قبیل آزمایشگاه‌ها نظارت کند، وزارت صنایع و معادن در موقع اعطاء پروانه تأسیس یا بهره‌برداری صاحبان واحدهای تولیدی را موظف خواهد کرد که از ابتدای تأسیس کارخانه، آزمایشگاه کنترل کیفی را نیز ایجاد نمایند. امّا در مورد انگ فلزات گرانبها سئوال من اینست که چه مصنوعاتی را می‌خواهید اجباری کنید.*

خرداد ماه سال ۱۳۵۷ آخرین جلسه‌ای است که شورای عالی استاندارد پیش از انقلاب اسلامی تشکیل جلسه می‌دهد. ترکیب معاونین مؤسسه استاندارد در این جلسه نیز متفاوت از جلسه قبلی و به شرح زیر است:

- آقای مهندس قویفکر — معاون اداری و مالی
- آقای دکتر داودزاده — معاون طرح و بررسی‌ها
- آقای دکتر خالصی — معاون صنایع کشاورزی، غذائی و نساجی
- آقای دکتر موسوی — معاون صنایع ساختمانی و شیمیائی
- آقای سید محمد مصحفی — سرپرست صنایع برقی و مکانیکی

اهم موضوعات مطرح شده در این جلسه عبارت است از:

- حذف درآمد مؤسسه از بودجه تشویق صادرات
- تصویب دریافت کارمزد براساس آزمون کالا (قبلاً براساس سرمایه اسمی محاسبه می‌شد)
- تأکید مجدد بر ارتباط مؤسسه استاندارد با دانشگاه‌ها در سراسر کشور
- ترغیب واحدهای صنعتی جهت تدوین استانداردهای کارخانه‌ای و شرکتی از طریق اتاق بازرگانی و صنایع و معادن
- تأکید بر تهیه برنامه‌های اطلاع رسانی عمومی برای آگاهی اقشار مختلف جامعه از برنامه‌های مؤسسه استاندارد
- امر واگذاری اجرای برخی از استانداردها به سازمان‌های ذیربط
- انجام مطالعات اولیه جهت تهیه استانداردهای اطاق و تجهیزات داخلی اتوبوس و مینی بوس
- انجام تحقیقات بویژه با همکاری با سایر مراکز تحقیقاتی در خارج از کشور
- استفاده از آزمایشگاه‌های معتبر دنیا به عنوان آزمایشگاه مرجع بویژه در هنگام بروز اختلاف در نتایج آزمون
- پیشنهاد اجباری شدن برخی از کالاها
- همکاری متقابل با مؤسسه استاندارد انگلستان

۴-۴- فعالیت‌های مؤسسه استاندارد

این نکته کاملاً پذیرفتنی است که به‌طور طبیعی بسیاری از فعالیت‌های مؤسسه استاندارد به فراخور گذشت زمان و افزایش آگاهی و انتظارات مسئولین و مخاطبین توسعه می‌یابد. از همین رو با توجه به روند پیشرفت‌های اقتصادی و صنعتی کشور در دهه پنجاه ملاحظه می‌شود که حجم فعالیت‌های مؤسسه و هم‌چنین گرایش استانداردها به سوی کالاهای صنعتی در حال رشد است. مهم‌ترین سندی که می‌توان از آن وضعیت مؤسسه استاندارد و فعالیت‌های آن را بویژه در آخرین سال‌های پیش از انقلاب اسلامی ملاحظه کرد گزارش سخنرانی مهندس سرودی در سال ۱۳۵۵ در دانشگاه تبریز است که از بخش‌هایی از آن در این فصل استفاده شده است.

۴-۴-۱- تدوین و اجرای استاندارد

مطالعه گزارش سخنرانی مهندس سرودی در سال ۱۳۵۵ و مذاکرات شورای عالی استاندارد در طی سال‌های ۱۳۵۱ لغایت ۱۳۵۷ نشان می‌دهد که روند تدوین استانداردهای ملی بویژه در حوزه کالاهای صنعتی رشد قابل توجه‌ای داشته است. گفتنی است تا سال ۱۳۵۰ مجموعاً حدود ۷۰۰ استاندارد ملی تدوین شده است لیکن از سال ۱۳۵۱ تا سال ۱۳۵۵ تعداد ۱۰۰۰ استاندارد ملی دیگر به این تعداد اضافه می‌شود که این امر نشان دهنده رشد فزاینده تدوین استانداردهای ملی است. مجموع استانداردهای ملی تا پیش از انقلاب اسلامی بالغ بر دو هزار استاندارد می‌باشد. قابل ذکر است که تا سال ۱۳۵۲ استانداردها در قطع A5 چاپ می‌شده است. این اندازه به پیروی از اندازه مختص کشور انگلستان و کشورهای تابع آن مانند هند و پاکستان بوده است لیکن پس از این سال بنابه توصیه سازمان بین المللی استاندارد اندازه استانداردها به A4 تغییر یافت. رعایت اصل اجماع آرا یا توافق عمومی در تدوین استانداردهای ملی از نکات مهم و جالبی است که در سخنرانی مهندس سرودی در دانشگاه تبریز در سال ۱۳۵۵ به آن اشاره شده است.

«... روش کار بدین ترتیب است که برای هر موضوع یا برای موضوعات وابسته بهم کمیسیونی از افراد و نمایندگان سازمان‌های مذکور تشکیل می‌شود و مسائل و مطالب مربوط بدان موضوع به تفصیل مورد بحث و تجزیه و تحلیل واقع می‌شود و در هر مورد سعی می‌شود موافقت و هم‌رایی عمومی بدست آید نه اینکه با رأی گیری و نظر اکثریت قناعت شود به عبارت دیگر تولید کننده و مصرف کننده هر کدام باید از برخی آرمان‌های دور و دراز خود که به سادگی دست نیافتنی است بگذرند و به یک نوع سازش و مصالحه تن در دهند تا استانداردی که تنظیم می‌شود نظر و منافع همهٔ کسانی را که ذیربط و ذی‌علاقه‌اند تأمین کند ...»

در کنار افزایش تعداد استانداردها ملاحظه می‌شود که روند اجباری کردن استانداردها نیز افزایش می‌یابد و تقریباً در اغلب جلسات شورای عالی استاندارد تعدادی استاندارد جهت اجرای اجباری معرفی می‌گردد.

در ادامه این بخش آمار اقلام اجباری داخلی و خارجی و هم‌چنین واحدهای دارای پروانه کاربرد علامت استاندارد تشویقی ارائه شده است.

پیوست شماره ۱- فهرست اقلام کالاهای مشمول استاندارد اجباری صادراتی

الف- فرآورده‌های کشاورزی

۱- آلو
۲- انار
۳- انجیر خشک
۴- انقوزه
۵- انگور
۶- بادام سنگی
۷- باقلا
۸- برگه زردآلو
۹- برگه هلو
۱۰- برنج
۱۱- پسته
۱۲- پیاز
۱۳- تخم آفتابگردان
۱۴- جو
۱۵- خرما
۱۶- ریشه شیرین بیان
۱۷- زیره
۱۸- سیب درختی و گلابی
۱۹- سیب زمینی
۲۰- سیر
۲۱- عدس
۲۲- فلفل
۲۳- فندق
۲۴- قیسی
۲۵- کتیرا
۲۶- کشمش
۲۷- کلم
۲۸- گردو
۲۹- گندم
۳۰- گوجه فرنگی
۳۱- لپه نخود
۳۲- لوبیا
۳۳- ماش
۳۴- مغز بادام
۳۵- مغز پسته
۳۶- مغز گردو
۳۷- مغز هسته
۳۸- نخود
۳۹- هلو

ب- فرآورده‌های دامی

۴۰- پشم
۴۱- پوست
۴۲- روده
۴۳- سالامبور
۴۴- کرک

ج- فرآورده‌های صنعتی

۴۵- اجاق گاز بدون فر
۴۶- اسید سولفوریک
۴۷- اسید کلریدریک
۴۸- بیسکویت
۴۹- پودرهای شوینده
۵۰- روغن‌های نباتی
۵۱- صابون
۵۲- کبریت
۵۳- گریس
۵۴- گلیسیرین
۵۵- ماکارونی
۵۶- نخ قرقره
۵۷- ودکا و عرق

پیوست شماره ۲- خلاصه گزارش اجرای اجباری استاندارد ۲۶ قلم کالا در سال‌های ۱۳۵۲ – ۱۳۵۵

شماره ردیف	نام کالا	تعداد کالاهای واحد تولیدی	تاریخ شروع اجرای اجباری استاندارد	واحدهائی‌که پروانه استاندارد اجباری دارند	واحدهائی‌که در دست اقدام هستند	واحدهائی‌که خط تولید آنها متوقف شده
۱	سیلندر گاز	۲	۵۲/۳/۱	۲	–	–
۲	اجاق گاز بدون فر	۳۹	۵۲/۴/۱	۲۴	۲	۱۳
۳	سیم و کابل	۹	۵۲/۴/۱	۷	۱	۱
۴	گریس	۱۷	۵۲/۴/۱	۷	۱	۹
۵	لنت ترمز	۱	۵۲/۶/۱	۱	–	–
۶	خاموش کن‌های دستی	۳	۵۲/۶/۱	۲	–	۱
۷	کلید	۳	۵۲/۹/۱	۳	–	–
۸	پریز و دوشاخه	۴	۵۲/۹/۱	۴	–	–
۹	دیگ زودپز	۱۴	۵۲/۱۰/۱	۹	۴	۱
۱۰	کبریت	۱۲	۵۲/۱۲/۱	۶	۱	۵
۱۱	روغن نباتی جامد	۱۲	۵۳/۶/۱	۱۰	۲	–
۱۲	شیشه‌های ایمنی اتومبیل	۳	۵۳/۷/۱	۳	–	–
۱۳	شیر سیلندر گاز مایع	وارد می‌شود	۵۳/۷/۱	–	–	–
۱۴	رگولاتور سیلندر گاز مایع	وارد می‌شود	۵۳/۷/۱	–	–	–
۱۵	لوله‌های قابل انعطاف برای سوخت	وارد می‌شود	۵۳/۷/۱	–	–	–
۱۶	پنبه هیدروفیل	۸	۵۳/۹/۱	۵	۱	۲
۱۷	نخ قرقره	۴	۵۳/۱۰/۱	۴	–	–
۱۸	اتانول (الکل اتیلیک)	۱۹	۵۳/۱۰/۱	۸	۶	۵
۱۹	مشروبات الکلی (ودکاو عرق)	۲۱	۵۳/۱۰/۱	۱۳	۴	۴
۲۰	روغن موتور	۲۳	۵۳/۱۱/۱	۵	۱۸	–
۲۱	لامپ‌های رشته‌ای تنگستن	۲	۵۵/۱/۳۰	–	۲	–
۲۲	دستمال کاغذی	۶	۵۵/۲/۱	–	۶	–
۲۳	آبجو	۶	۵۵/۲/۱	–	۶	–
۲۴	تأسیسات و تجهیزات سردخانه و روش نگهداری مواد غذائی	۱۲۰	۵۵/۳/۱	–	۱۲۰	–
۲۵	سیلندرهای اکسیژن و هیدروژن	وارد می‌شود	۵۵/۳/۱	–	–	–
۲۶	سرپیچ‌های پیچی ادیسون	۳	۵۵/۲/۱	–	۳	–
	جمع کل	۳۳۱		۱۱۳	۱۷۷	۴۱

پیوست ۳- فرآورده‌های واحدهای تولیدی که در سال‌های ۱۳۵۳- ۱۳۵۴ از مهر استاندارد تشویقی استفاده نموده‌اند

۱	اره خشکه بر	شرکت سهامی کارخانجات تولیدی اره ایران
۲	بیسکویت	شرکت تضامنی ویتانا
۳	بیسکویت	شرکت سهامی بیسکوپرس
۴	بیسکویت	شرکت سهامی صنعتی پارس
۵	بیل	شرکت سهامی تولیدی و صنعتی ایران ابزار
۶	پارچه پشمی	شرکت سهامی کارخانجات مقدم
۷	پودر رختشوئی	شرکت سهامی تولیدی و صنعتی آسنو
۸	پودر رختشوئی	شرکت سهامی بین المللی محصولات پارس
۹	پودر رختشوئی	شرکت سهامی پاکسان
۱۰	پودر رختشوئی	شرکت سهامی تولید دارو (تولی پرس)
۱۱	چینی بهداشتی	شرکت سهامی خاص کارخانجات چینی بهداشتی مینا
۱۲	چینی بهداشتی	شرکت سهامی پارس سرام
۱۳	سرکه	شرکت سهامی تولیدی وردا
۱۴	صابون آرایش	شرکت سهامی کف (داروگر)
۱۵	صابون آرایش	شرکت سهامی پارساوان خاص کارخانجات شیرپاک کنی (خرمشهر)
۱۶	صابون آرایش	شرکت سهامی پاکسان (گروه صنعتی بهشهر)
۱۷	صابون آرایش	کارخانه معطر
۱۸	صابون رختشوئی	شرکت سهامی پاکسان
۱۹	صابون رختشوئی	شرکت تولیدی و شیرپاک کنی و روغن کشی پارس
۲۰	ضدیخ	شرکت سهامی تولید و تصفیه روغن
۲۱	ضدیخ	شرکت سهامی ماشینول
۲۲	قند و شکر	شرکت سهامی عام کارخانجات تولیدی و صنعتی ثابت خراسان
۲۳	کاشی لعابی	شرکت سهامی چینی ایران
۲۴	کاغذ حساس	شرکت کاغذ حساس ایران
۲۵	کاغذ دیواری	شرکت سهامی تولیدی پرآور
۲۶	کاغذ دیواری	شرکت سهامی مانیستار
۲۷	گلیسیرین خالص شیمیائی	شرکت تولیدی و پنبه پاک کنی و روغن کشی پارس
۲۸	گلیسیرین خالص شیمیائی	شرکت سهامی پاکسان
۲۹	نخ آکریلیک	شرکت ریسندگی و بافندگی تبد
۳۰	نخ آکریلیک	شرکت سهامی کشمیران
۳۱	لاستیک تایر دوچرخه	شرکت سهامی ایران یاسا تایر و رابر
۳۲	لاستیک تایر سه چرخه	شرکت سهامی ایران یاسا تایر و رابر
۳۳	لاستیک تیوپ دوچرخه موتوری	شرکت سهامی ایران یاسا تایر و رابر
۳۴	لاستیک تیوپ سه چرخه موتوری	شرکت سهامی ایران یاسا تایر و رابر
۳۵	موزائیک	شرکت سهامی خاص فابکا

۳۶	پنجره آلومینیومی	شرکت سهامی خاص دورال
۳۷	مواد اولیه فرش	شرکت سهامی فرش ایران
۳۸	باطری	شرکت سهامی باطری سازی نیرو
۳۹	رنگ	شرکت سهامی خاص هاویلوکس
۴۰	زعفران	بازرگانی آقای سید حسن مجتهدزاده

طرح موضوعاتی از قبیل تدوین استانداردهای کارخانه‌ای و شرکتی و هم‌چنین واگذاری اجرای برخی از استانداردها به دیگر سازمان‌ها در آخرین جلسه شورای عالی استاندارد در سال ۱۳۵۷ به نوعی ارتقاء سطح و نگرش مؤسسه استاندارد را به لحاظ تئوری و کارشناسی نشان می‌دهد.

۴-۴-۲- فعالیت‌های آزمایشگاهی

طبیعی است که با گسترش استانداردهای ملی بر رونق آزمون‌ها نیز افزوده می‌شود و حتی تعدادی آزمایشگاه جدید بویژه در حوزه کالاهای برقی و مکانیکی احداث می‌گردد. از وضعیت استانداردهای اجباری و تاریخ اجرای آنها نیز می‌توان به وضعیت آزمایشگاه‌های تازه تأسیس پی برد. ملاحظه وضعیت آزمایشگاه‌های مؤسسه در سال ۱۳۵۵ در گزارش مهندس سرودی جالب توجه است.

آزمایش کالاها

مؤسسه در کرج دارای یک سلسله آزمایشگاه‌های مجهز برای آزمایش انواع فرآورده‌های صنعتی و معدنی و کشاورزی و دامی است و خدمات آن در اختیار عموم مردم و صنایع و سازمان‌های مختلف بخش عمومی و خصوصی است. آزمایش کالاها در این آزمایشگاه‌ها برای یکی از منظورهای زیر صورت می‌گیرد:

الف- کنترل کالاهائی که مشمول مقررات استاندارد اجباری یا تشویقی هستند به منظور تطبیق مشخصات آنها با استانداردهای ملی ایران و جلوگیری از هرگونه انحراف یا تولید پائین‌تر از استاندارد یا مغایر آن.

ب- به عنوان آزمایشگاه مرجع برای تعیین مشخصات کالاها طبق نظر درخواست کننده و به عبارت دیگر هرکس می‌تواند هر کالائی را که بخواهد به آزمایشگاه‌های مؤسسه ارسال دارد (البته در صورتی که آزمایشگاه مربوط بدان در مؤسسه وجود داشته باشد) و از مؤسسه بخواهد که طبق استاندارد معینی آن را آزمایش کند و نتیجه را اعلام نماید. در این مورد لازم نیست که حتماً آزمایش طبق استانداردهای ایران باشد بلکه می‌توان استاندارد هر کشوری یا هر سازمانی را طبق نظر مشتری مبنای کار قرار داد و یا حتی مشتری می‌تواند خود شرایطی را تعیین کند و از مؤسسه بخواهد که با آزمایش کالا مطابقت آن را با این شرایط اعلام دارد. برخی سازمان‌های دولتی از قبیل ژاندارمری کل کشور، ارتش شاهنشاهی و شهربانی کل کشور برخی از کالاهای مورد مصرف خود را به همین منظور به آزمایشگاه‌های مؤسسه ارسال می‌دارند.

ج- برای تطبیق مشخصات کالاهای مشابه

د- برای انجام تحقیقات در زمینه ویژگی‌های مواد و فرآورده‌ها به منظور تعیین استانداردهای ملی ایران و یا کمک به صنایع کشور

آزمایشگاه‌های مرکزی مؤسسه تقریباً همه در کرج در محل شهرصنعتی قرار دارند. هستهٔ اصلی این آزمایشگاه‌ها از سال ۱۳۳۳ پی ریزی شد. در این سال پروژه‌ای از طرف حساب عملیات مخصوص (اصل چهار) برای کمک فنی به دولت ایران در زمینه تأسیس مرکز راهنمائی صنایع و معادن تصویب شد و مقداری زمین از محوطه ذوب آهن کرج برای این کار تخصیص یافت. در سال ۱۳۳۸ وزیر صنایع و معادن وقت کلنگ ساختمان این آزمایشگاه‌ها را به زمین زد و دو سال بعد ساختمان آزمایشگاه‌های مرکز راهنمائی صنایع و معادن آمادهٔ بهره‌برداری گردید و به تدریج مقداری وسائل و تجهیزات از طرف اصل چهار اهدا شد و دولت نیز در توسعهٔ آن کوشید. بعداً مرکز راهنمائی صنایع و معادن به دو قسمت تجزیه گردید یکی تحت عنوان سازمان مدیریت صنعتی به هدایت و ارشاد صنایع از لحاظ مدیریت پرداخت و دیگری آزمایشگاه‌های صنعتی کرج بود که زیرنظر مدیر کل فنی وزارت صنایع و معادن می‌بایست به کارهای تحقیقاتی برای کمک به صنایع بپردازد. این آزمایشگاه‌ها از سال ۱۳۴۳ به مؤسسه استاندارد ایران منتقل شد و از آن تاریخ توسعه و گسترش عظیمی یافته است به خصوص که مرکز مترولوژی (اندازه شناسی) ایران نیز با کمک سازمان ملل به این آزمایشگاه‌ها افزوده شد و هم اکنون چند مرکز تحقیقاتی و آزمایشگاهی بزرگ دیگر نیز در جنب آنها در حال تأسیس است که در زیر بدانها اشاره خواهد شد و بدین ترتیب مؤسسه دارای مجهزترین و بهترین وسائل و تجهیزات آزمایشگاهی در کشور است. برخی از آزمایشگاه‌های مؤسسه قابل رقابت با بهترین آزمایشگاه‌های جهانی است و از هر لحاظ آمادگی خدمت به صنایع کشور را دارد.

مهمترین آزمایشگاه‌های مرکزی مؤسسه عبارتند از:

۱- آزمایشگاه شیشه‌های ایمنی اتومبیل

۲- آزمایشگاه کنترل سیالات و ظروف تحت فشار

۳- آزمایشگاه ماسه ریخته گری

۴- آزمایشگاه فلزشناسی و خوردگی فلزات

۵- آزمایشگاه وسائل گازسوز خانگی

۶- آزمایشگاه شیر و رگولاتور و لوله‌های قابل انعطاف مربوط به سیلندرهای گاز مایع

۷- آزمایشگاه لامپ و فتومتری

۸- آزمایشگاه سیم و کابل

۹- آزمایشگاه سرپیچ و لوازم کمکی لامپ‌های فلورسنت

۱۰- آزمایشگاه باطری

۱۱- آزمایشگاه کلید و پریز و دوشاخه
۱۲- آزمایشگاه اندازه شناسی صنایع برقی
۱۳- آزمایشگاه دماسنجی
۱۴- آزمایشگاه جرم
۱۵- آزمایشگاه طول
۱۶- آزمایشگاه فشار و نیرو
۱۷- آزمایشگاه زمان و فرکانس
۱۸- آزمایشگاه فرآورده‌های نفتی و پتروشیمی
۱۹- آزمایشگاه فرآورده‌های لاستیک و پلاستیک و رنگ
۲۰- آزمایشگاه مواد شیمیائی و فتوشیمی
۲۱- آزمایشگاه فرآورده‌های آرایشی و شوینده
۲۲- آزمایشگاه شیمی مصالح ساختمانی و مواد معدنی
۲۳- آزمایشگاه فیزیک مصالح ساختمانی و سرامیک
۲۴- آزمایشگاه مکانیک خاک
۲۵- آزمایشگاه سیمان و بتون
۲۶- آزمایشگاه شیشه‌های ساختمانی
۲۷- آزمایشگاه صنایع چوب و کاغذ
۲۸- آزمایشگاه صنایع پشم و فرش
۲۹- آزمایشگاه نساجی
۳۰- آزمایشگاه کنترل مواد غذایی و محصولات کشاورزی که خود شامل آزمایشگاه‌های سم شناسی، میکروبیولوژی و تعیین کنترل کیفی است و اکنون مرکزی بزرگ برای آزمایشگاه‌های مواد غذایی در کرج در دست ساختمان است که به زودی تکمیل و تجهیز خواهد شد.
۳۱- آزمایشگاه‌های مرکز تحقیق و کنترل بسته بندی کالاهای ایران که ساختمان آن در کرج آغاز گردیده و به زودی تکمیل و تجهیز خواهد شد.
۳۲- آزمایشگاه‌های مرکز تابش ایران که برای تحقیق و توسعه امر تابش مواد غذایی با اشعه گاما به منظور نگهداری بیشتر آنها تأسیس می‌شود و ساختمان آن هم اکنون در کرج آغاز شده و به زودی تکمیل و تجهیز خواهد شد.

۴-۴-۳- ترویج اصول استاندارد

عنوان ترویج و تعمیم اصول استاندارد در واقع اشاره به مجموعه فعالیت‌هایی نظیر چاپ مقالات و کتب، اطلاع رسانی عمومی، سخنرانی و امثال آن دارد که در کنار سایر اقدامات عملی و اجرایی توسط مؤسسه استاندارد انجام می‌شده است. ملاحظه برخی از فعالیت‌های اجرایی مانند تهیه مواد و تجهیزات و هم‌چنین نظارت بر روش‌های تهیه محصولات سنتی کشاورزی و دامی مانند خشکبار و یا پوست و سالامبور[۱] که یادآور فعالیت‌های مؤسسه استاندارد در سال‌های شروع به کار آن است تحت عنوان ترویج و تعمیم اصول استاندارد از نکات جالب توجه این گزارش است. گفتنی است که برخی از این‌گونه فعالیت‌های اجرایی پس از انقلاب اسلامی از وظایف مؤسسه استاندارد حذف می‌گردد.

۱- در خور توجه است که جهت تهیه و بهبود کیفیت محصولات دامی مانند پوست و سالامبور مرکزی تحت عنوان مرکز تحقیقات چرم و پوست با همکاری سازمان ملل در زمان مهندس شایگان در تهران جنب کشتارگاه (قلعه مرغی) راه‌اندازی می‌شود و یکی از کارشناسان سازمان ملل به نام آقای موری وظیفه آموزش کارشناسان مؤسسه استاندارد را در زمینه چگونگی تهیه، فرآوری و نگهداری این محصولات به عهده داشته است. قابل ذکر است که فعالیت این مرکز و در واقع تلاش‌های کارشناسان مؤسسه استاندارد سبب بهبود قابل توجه کیفیت محصولات پوست و چرم ایران می‌گردد. گفتنی است این محصولات با حجم بالایی به اروپا و آمریکا صادر می‌شده است.

ترویج و تعمیم اصول استاندارد در کشور

برای اشاعه اصول استاندارد در کشور و نیز کمک به توسعهٔ امر استاندارد در سراسر جهان، مؤسسه تاکنون اقدامات گوناگونی به عمل آورده است که اهم آنها به قرار زیر است:

- نشر مجلات، بولتن‌ها و مقالات و تهیه و تدوین و چاپ کتاب‌ها و رساله‌های متعدد در زمینهٔ استاندارد و راهنمائی دانشجویان و نویسندگان در تهیه تزها و مقالات مربوط به این رشته.

- چاپ و انتشار اعلان‌ها و آگهی‌ها و پوسترها در روزنامه‌ها و مجلات و نیز الصاق آنها به دیوارها و تابلوهای اعلانات و غیره برای راهنمائی عامه یا تولید کنندگان یا صادر کنندگان چنان که روش تهیه و خشک کردن کشمش و روش تهیه و خندان کردن پسته و نیز روش تهیهٔ سایر اقلام خشکبار به وسیله پوسترها و عکس‌های جالب به تولید کنندگان نشان داده شده است.

- ایراد سخنرانی‌ها و کنفرانس‌ها و مصاحبهٔ رادیوئی و تلویزیونی و مطبوعاتی و برگزاری سمینارها و سمپوزیوم‌های گوناگون برای آشنا کردن عامه یا صاحبان صنایع و یا کارشناسان استاندارد به اصول و مبانی و روش‌های استاندارد.

- راهنمائی عملی تولید کنندگان چنان که کارشناسان مؤسسه همه ساله با کمک سازمان ترویج کشاورزی و سپاهیان ترویج و آبادانی کشور به دهات و باغات و مراکز تولید کالاهای عمده صادراتی کشور مسافرت می‌کنند و به طور عملی و ساده روش‌های تولید، چیدن، برداشت، طبقه بندی کردن، ضدعفونی کردن، بسته بندی، انبار کردن و حمل و نقل این کالاها را به کشاورزان و باغداران می‌آموزند و با نشان دادن فیلم و پخش پوستر و اعلان‌های تبلیغاتی و جزوه‌های آموزنده و سخنرانی و یا کار عملی اصول فوق را تفهیم می‌کنند.

- کمک مادی و فنی به تولید کنندگان برای تهیهٔ کالاهای استاندارد شدهٔ صادراتی چنان که همه ساله روغن استرالیائی و کربنات پتاسیم یا کربنات سدیم و چادرهایی که برای حفاظت محصول از باران به کار می‌رود و طبق‌های چوبی که برای خشک کردن انگور به صورت بهداشتی مورد استفاده واقع می‌شود با قیمت ارزان و تخفیف‌های قابل ملاحظه‌ای بین تهیه کنندگان کشمش توزیع می‌شود و یا آن که سکوهای سیمانی و کاهگلی و آجری به طور نمونه برای آنان ساخته می‌شود و یا کارگاه‌های کوچک برای تیزابی کردن کشمش در مناطق تولید برپا می‌شود.

جدول زیر میزان روغن استرالیائی و کربنات پتاسیم را که در چهار سال اخیر در دهات و روستاهای کشور میان باغداران و کشاورزان توزیع شده است نشان می‌دهد.

آمار توزیع روغن استرالیائی و کربنات پتاسیم در روستاها در سنوات اخیر

سال	روغن استرالیائی به لیتر	کربنات پتاسیم برحسب کیلوگرم
۱۳۵۱	۵۷/۲۲۰	۱۴۴/۶۲۶
۱۳۵۲	۷۷/۰۰۰	۲۰۳/۰۰۰
۱۳۵۳	۹۳/۰۷۹	۲۵۴/۰۰۰
۱۳۵۴	۱۳۰/۰۰۰	۳۲۵/۰۰۰

به تولید کنندگان خرما و پسته و برگهٔ زردآلو و برگه هلو و قیسی نیز کمک‌های مشابهی می‌شود تا محصول آنها منطبق با استاندارد و باب بازارهای صادراتی گردد. هم‌چنین روش‌های پوست کندن و جدا کردن روده گاو و گوسفند و چیدن پشم و کرک و تهیه سالامبور و پوست‌های نمک سود به سلاخان و تهیه کنندگان پوست و چرم و پشم به طورکلی آموخته می‌شود و کارگاه مجهزی در مرکز تحقیقات و بهبود پوست و چرم مؤسسه واقع در جنب کشتارگاه تهران برای این منظور احداث شده است که کارشناسان مؤسسه در آنجا به طور مستمر به پیشرفت صنایع پوست و چرم کشور کمک می‌کنند.

۴-۴-۴- تحقیقات صنعتی

از مباحث مهمی که می‌توان سوابق آن را به‌طور مکرر در اغلب مذاکرات شورای عالی استاندارد در سال‌های مختلف ملاحظه کرد موضوع تحقیقات صنعتی و کاربردی است که همواره مورد درخواست اغلب وزرای مربوطه بوده است ولی هیچ‌گونه نظام مشخص و مدونی برای آن در دوره‌های مختلف مؤسسه استاندارد دیده نمی‌شود.

قابل توجه است که روند به کارگیری از کارشناسان سازمان ملل در حوزه‌های مختلف در زمان مهندس سرودی نیز ادامه دارد و یکی از گزارشات جالب گزارش آقای ادوارد گلاس کارشناس یونیدو با عنوان «برنامه تقویت مدیریت مؤسسه استاندارد» است. آقای گلاس با مطالعه نمودار سازمانی مؤسسه استاندارد بویژه حوزه‌های طرح و بررسی‌ها و تحقیقات صنعتی تحلیل‌های جالبی در خصوص نقاط ضعف و قوت این فعالیت‌ها ارائه داده است. این گزارش با مطالعه بخش‌های مختلف مؤسسه استاندارد مقوله‌هایی از قبیل شرایط و وضعیت افراد، جایگاه برنامه ریزی، الزامات مدیریتی و کار تحقیقاتی و نظایر آن را ارزیابی و هم‌چنین چهارچوب و روند جالبی را بویژه برای امر تحقیقات کاربردی ارائه می‌کند. بخش‌هائی از گزارش آقای گلاس در قسمت پیوست آورده شده است.

۴-۴-۵- آموزش

باید اذعان کرد که رونق گرفتن امر آموزش (درون سازمانی و برون سازمانی) و اهمیت یافتن مباحث کنترل کیفیت از موضوعات شاخص دوران ریاست مهندس سرودی است که توسعه روزافزونی می‌یابد. آن‌چنان که اشاره شد بهره‌گیری از کارشناسان سازمان ملل در زمینه‌های مختلف در زمان مهندس سرودی نیز تداوم داشته است. هم‌چنین همکاری و بهره‌گیری از اساتید و چهره‌های علمی داخلی نیز از توصیه‌هایی است که مهندس سرودی همواره به کارشناسان مؤسسه استاندارد گوشزد می‌کرده است.

برنامه‌های آموزشی تعریف شده در مؤسسه در واقع ترکیبی از آموزش‌های عمومی، فنی و تخصصی بوده است که برای کارکنان داخلی و حتی بین المللی در زمینه‌های مختلف تهیه و اجرا می‌شده است. در ادامه به برخی از برنامه‌های آموزشی مؤسسه استاندارد اشاره شده است.

برگزاری دوره‌های آموزشی و کارآموزی در مؤسسه برای دانشجویان و کارکنان صنایع که مسئول اجرای استانداردها در کارخانه‌ها هستند و برای کارمندان مؤسسه در زمینه کنترل کیفی کالاها و نمونه برداری و آزمایش و یا در زمینه آموزش اصول علمی و روش‌های علمی استاندارد، همه ساله دوره‌های متعددی بدین منظور ترتیب داده می‌شود و مثلاً در سال ۱۳۵۴ تعداد ۲۲ نفر از متصدیان قسمت‌های استاندارد کارخانه‌های مختلف در مؤسسه کارآموزی کردند. هم‌چنین در طی چهار سال اخیر تعداد ۸۰ نفر دانشجو از دانشگاه تهران و دانشگاه آریامهر و سایر دانشگاه‌ها در آزمایشگاه‌های مؤسسه کارهای عملی را آموخته‌اند.

در سال‌های پیش مؤسسه حتی دوره‌های کارآموزی برای کشورهای در حال رشد آسیائی و آفریقائی و غرب برگزار می‌کرد که مورد استقبال کارآموزان این کشورها واقع می‌گردید و اصول استاندارد و چگونگی بازرسی پیش از صدور به آنان آموخته می‌شد. علاوه بر اینها کارشناسان مؤسسه همه ساله به دوره‌های کارآموزی که در کشورهای دیگر برگزار می‌شود اعزام می‌گردند تا همواره از آخرین اصول و تکنیک‌های این رشته آگاه باشند. در چهار سال اخیر از ۱۳۵۱ تا ۱۳۵۴ جمعاً ۳۳ نفر از کارشناسان مؤسسه برای کارآموزی به خارج اعزام شده‌اند و این غیر از کارشناسانی است که در کنفرانس‌ها و مجامع بین المللی شرکت کرده‌اند. در سال ۱۳۵۴ به تنهایی ۳۲۹ نفر از کارمندان مؤسسه و کارکنان صنایع و دانشجویان دانشکده‌ها به وسیله مؤسسه کارآموزی دیده‌اند.

اعزام کارشناس به مجامع بین المللی برای شرکت در کنفرانس‌ها و سمینارها و اطلاع از آخرین پیشرفت‌های علمی و فنی در رشته استاندارد و کمک به توسعه امر استاندارد در سطح جهانی و ارائه نظریات فنی نمایندگان ایران در زمینهٔ مسائل استاندارد رشته‌های مختلف، همه ساله تعدادی از کارشناسان مؤسسه و تعدادی از اساتید دانشگاه و کارشناسان برجسته ایرانی به هزینه مؤسسه به این گونه مجامع اعزام می‌گردند و نیز عده‌ای دیگر از صاحبان صنایع و کارشناسان رشته‌های مختلف به هزینه خودشان لیکن تحت نظر مؤسسه در این مجامع شرکت می‌نمایند. در جدول زیر آمار مقایسه‌ای از این امر ارائه شده است.

آمار مقایسه‌ای شرکت در مجامع بین المللی و استفاده از بورس در سنوات اخیر

تعداد کارشناسان	سال ۱۳۵۱	سال ۱۳۵۲	سال ۱۳۵۳	سال ۱۳۵۴
تعداد کارشناسان مؤسسه که به مجامع بین المللی اعزام شده‌اند	۱۱	۳۵	۲۱	۳۳
تعداد کارشناسان سازمان‌های دیگر که از طرف مؤسسه به مجامع بین المللی اعزام شده‌اند	۴	۱۰	۳	۱۴
تعداد کارشناسان مؤسسه که از بورس استفاده کرده‌اند	۵	۷	۷	۱۴

مقایسه برنامه آموزشی سال‌های ۵۵ و ۵۶

ردیف	نوع آموزش	سال ۱۳۵۵	سال ۱۳۵۶	درصد اختلاف
۱	برنامه آموزشی دانشجویان دانشکده‌ها و مؤسسات آموزش عالی	۱۲۴۵ نفر روز	۶۸۷ نفر روز	-٪۴۴
۲	کارآموزان شرکت کننده در کلاس کنترل کیفی در مؤسسه	۳۶۰ نفر روز	۱۸۰ نفر روز	-٪۵۰
۳	بورس‌های خارج از کشور	۱۰۸۴ نفر روز	۱۳۶۵ نفر روز	+٪۲۶
۴	کلاس‌های آموزشی ضمن خدمت کارمندان در داخل کشور	۱۲۳۳ نفر روز	۲۳۶۲ نفر روز	+٪۱۷۳
۵	جلسات سخنرانی عمومی در مؤسسه	۴ جلسه	۳ جلسه	-٪۲۵
۶	بازدید پژوهشگران از فعالیت‌های آزمایشگاهی مؤسسه	۱۲۹ نفر روز	۱۳۳ نفر روز	+٪۴
۷	آموزش کادر فنی کارخانجات	-	۲۲۳ نفر روز	+٪۱۰۰

* در سال ۱۳۵۶ آموزش در زمینه کنترل کیفی با استفاده از بورس‌های واگذاری کشورهای خارجی به مدت ۱۸۰ نفر روز انجام گردید و داوطلبین از بین کسانی انتخاب شدند که در کلاس کنترل کیفی سال ۱۳۵۵ شرکت نموده بودند.

جدول مشخصات دوره‌های آموزشی خارج از کشور کارمندان مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران با استفاده از بورس‌های واگذاری اعلام شده توسط سازمان امور اداری و استخدامی کشور در سال ۱۳۵۶

ردیف	عنوان دوره های آموزشی	کشور یا مؤسسه اعطاءکننده بورس	محل برگزاری دوره	تاریخ شروع دوره	مدت	زبان خارجی مورد نیاز	نام واحد معرفی کننده داوطلب	نام داوطلبان معرفی شده	استخدام رکنا از بورس‌ها
۱	زمینه های مختلف مترولوژی	سازمان ملل	آلمان	۵۶/۱/۲۹	۳ماه	انگلیسی	صنایع‌شیمیائی	ارسلان‌ها لاخانی	ارسلان‌ها لاخانی
۲	فلزاتحلیلی	دانشگاه‌صنعتی‌ونیجر با همکاری‌موسسه استاندارد	انگلستان	۵۶/۳/۲۰	۱سال	انگلیسی	مدیریت استاندارد و منطقه مرکز	مهدی‌گابینی	مهدی‌گابینی
۳	بسته بندی	سازمان ملل	انگلستان	۵۶/۵/۱۰	۱ماه	انگلیسی	مدیریت استاندارد و هماهنگ‌کاریهای بین‌المللی و مدیریت صنایع‌بسته بندی	علی عباسی	علی عباسی
۴	کنترل کیفی کالا	سازمان ملل	سوئد	۵۶/۵/۱۰	۲ماه و ۵روز	انگلیسی	مدیریت صنایع غذائی و تابش	خدیجه هوشمند	خدیجه هوشمند
۵	فتومتری	سازمان‌ملل	آلمان	۵۶/۸/۱۰	۱ماه	انگلیسی	معاونت صنایع‌برق‌ومکانیک	اردشیر امینی	اردشیر امینی
۶	استاندارد صنعتی	دولت ژاپن	ژاپن	۵۶/۴/۲	۲۲روز	انگلیسی	دفترتجهیزاطلاعات اداری	هوشنگ خداوردی آفاقی	—
۷	تکنولوژی‌سنگ	سازمان‌توسعه‌صنعتی اسرائیل ملل متحد ودولت اسرائیل	اسرائیل	۵۶/۷/۱۷	۱۷روز	انگلیسی	معاونت صنایع شیمیائی وساختمانی	خرامانجهان شهرزوشن	جهانگیرروشن
۸	استاندارد صنعتی و کنترل	دولت ژاپن	ژاپن	۵۶/۱۰/۱۵	۳ماه و ۲۵روز	انگلیسی	معاونت فلز و بررسیها	مهرداد پورشمس	مهرداد پورشمس

پایان دوره دوم کلاس پیکار با بیسوادی کارگران مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

دوره دوم کلاس پیکار با بیسوادی کارگران اداره اوزان ومقیاسها و طرح بهبود چرم وپوست موسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران که باهمکاری دفتر باسواد کردن کارگران وزارت کار وزیرنظر خانم فیروزه پاسدار مسئول آموزش موسسه ازیکسال پیش تشکیل گردیده بود بپایان رسید وطی مراسمی باشرکت کارشناسان دفتر باسواد کردن وزارت کار گواهی نامه ۲۲ نفر ازکارگران بایشان داده شد .

شرکت در دوره آموزش سرپرستی

در دومین دوره آموزش اصول سرپرستی که باشرکت معاونین ، مدیران کل وروءسای ادارات وزارتخانه‌ها بمدت سه هفته درمرکزآموزش مدیریت تشکیل شد ، خانم فیروزه پاسدار و آقایان محمد قاسمی وخسروبهرامی روءسای ادارات آموزش وترویج استانداردها ،دبیرخانه و کارگزینی شرکت نمودند که باخذ گواهینامه نائل شدند .

ضمنا" آقایان امیرمنصورعنایت، سیروس میرگلووجمشید صوفی نیزبمدت سه هفته درنخستین دوره آموزش توجیهی درمرکزآموزش مدیریت شرکت کرده که باخذ گواهینامه نائل گردیدند .

اخبار مؤسسه

تشکیل کلاس کنترل کیفیت کالا

مؤسسه استاندارد ایران در ماه گذشته برای آشنائی بیشتر کارشناسان با روش کنترل کیفیت کالا کلاسی ترتیب داد. در این کلاس کارشناسان با اصول تئوری و عملی نمونه برداری از طریق آمار و همچنین کنترل کیفیت آماری آشنا خواهند شد. در جلسه افتتاحیه نمایندگان اطاق بازرگانی و صنایع و معادن، عده‌ای از صاحبان صنایع و استادان دانشگاه حضور داشتند. مدت این دوره ۱۸ هفته خواهد بود. در ۲ هفته اول کارشناسان با مسائلی مربوط به آمار آشنا خواهند شد و در ۶ هفته دوم کنترل کیفیت کالا را فرا خواهند گرفت. برای شرکت در دوره دوم کارشناسان باید امتحان دوره اول را نهائی بگذرانند. پس از این دوره کارشناسان مسائل مربوط به کنترل کیفیت آماری را در کارخانه‌ها و کارگاهها پیاده خواهند کرد و صاحبان صنایع باید برای کنترل کیفیت کالای تولیدی خویش گروهی از مدیران و سرکارگران و حتی کارگران را تربیت نمایند. این کلاس زیر نظر استادان ورزیده دانشگاه و مدارس عالی تدریس میشود.

۴-۴-۶- فعالیت‌های بین المللی

فعالیت‌ها و همکاری‌های بین المللی مؤسسه استاندارد در دهه پنجاه را می‌توان در سه زمینه مورد ملاحظه قرار داد. بخش اول همکاری‌های معمول و متداولی است که با سایر سازمان‌های بین المللی مانند ISO و IEC و نظایر آن تداوم و ارتقاء می‌یابد. بخش دوم حکایت از حضور کارشناسان مختلف بین المللی در حوزه‌های فنی و تخصصی دارد که در رابطه با طرح‌های سالیان قبل (مانند اندازه شناسی) و یا طرح‌های جدید (مرکز تحقیقات بسته بندی – آزمایشگاه‌های برق و مکانیک – مباحث کنترل کیفیت) با مؤسسه همکاری داشته‌اند و بخش سوم به تفاهم نامه‌هایی اختصاص دارد که با دیگر مؤسسات استاندارد مانند مؤسسه استاندارد انگلستان بسته شده است.

بخش‌هایی از گزارش مهندس سرودی در سال ۱۳۵۵ که در ادامه ارائه شده به جایگاه مؤسسه استاندارد در تعاملات بین المللی بویژه در ارتباط با سازمان‌های بین المللی اشاره دارد.

همکاری‌های بین المللی که مؤسسه با سازمان‌های بین المللی و کشورهای مختلف دارد و در نتیجه از یک سو از نتایج پیشرفت‌های علمی و فنی آنها آگاه می‌شود و از سوی دیگر به پیشرفت استاندارد در سطح جهانی کمک می‌نماید. مؤسسه با سازمان‌های مشابه در بیش از هفتاد کشور جهان ارتباط دارد و با آنها مکاتبه و تبادل فکر می‌کند و کارشناسان مؤسسه از این کشورها بازدید می‌نمایند و با مؤسسات استاندارد آنها و مقامات این رشته آشنا می‌شوند و بلعکس بسیاری از کارشناسان و مقامات استاندارد کشورهای دیگر همه ساله از مؤسسه ما دیدن می‌کنند و با ما از نزدیک آشنا می‌گردند. این یک داد و ستد علمی و فنی بین المللی است که خوشبختانه کمتر تحت تأثیر مسائل سیاسی و دیپلماسی بین المللی قرار می‌گیرد و صرفاً برای پیشرفت استاندارد در سطح جهانی صورت می‌پذیرد. مؤسسه ما با برخی از کشورها توافقنامه‌های دوجانبه نیز امضاء کرده است تا از همکاری بیشتری بهره‌مند گردد چنان که در سال ۱۳۵۴ موافقتنامه‌ای میان مؤسسه استاندارد و مؤسسه استاندارد انگلیس منعقد شد که براساس آن هر دو مؤسسه به اشاعه و معرفی مهر استاندارد کشور دیگر کمک می‌کنند. چنانچه اگر یکی از صنایع ایران بخواهد از مهر استاندارد انگلیس استفاده کند مؤسسه استاندارد ایران وسائل آن را فراهم می‌کند و کمک‌های لازم را به عمل می‌آورد و همچنین اگر صاحب صنعتی در انگلستان بخواهد مهر استاندارد ایران را بر روی فرآورده خود به کار برد (که به خصوص برای فرآورده‌های مشمول استاندارد اجباری و تشویقی ایران گاهی لازم می‌شود) می‌تواند با کمک مؤسسه استاندارد انگلیس بدین امر مبادرت نماید. همچنین براساس این موافقتنامه ایران می‌تواند از تسهیلات مؤسسه استاندارد انگلیس در توسعه صادرات خود و شناخت بازارهای جهانی برای هر یک از کالاهای صادراتی خود استفاده کند.

مؤسسه همچنین عضو فعال سازمان‌های استاندارد بین المللی منطقه‌ای به شرح زیر است:

الف- سازمان بین المللی استاندارد (ISO) (عنوان اختصاری آن" ایزو " است).

ب- سازمان بین المللی الکتروتکنیک (IEC)

ج- سازمان بین المللی اندازه شناسی قانونی (OIML)

د- سازمان بین المللی اوزان و مقیاس‌ها (BIPM)

هـ- سازمان بین المللی روشنایی (CIE)

و- انجمن جهانی سازمان‌های تحقیقات صنعتی و فنی (WAITRO)

ز- کمیسیون مقررات مواد غذایی وابسته به سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد و سازمان بهداشت جهانی (FAO/WHO Codex Allimentarius Commission)

ح- کمیته صنایع و استانداردهای سازمان عمران منطقه‌ای (RCD Committee of Industries and Standards)

ط- کمیته مشورتی استانداردهای آسیائی وابسته به اسکاپ (اکافهٔ سابق ESCAP/ASAC)

ی- کمیته اروپائی بتون (CEB)

مؤسسه با تمام سازمان‌های فوق و دانشگاه‌های وابسته به آنها مکاتبه و ارتباط دائمی دارد و کارشناسان خود را به مجامع عمومی و فنی آنها اعزام می‌دارد. مثلاً سازمان بین المللی استاندارد خود به تنهایی دارای ۱۵۲ کمیته فنی و ۴۹۲ سوکمیته و ۷۴۸ گروه کار است که جمعاً ۱۳۹۲ مجمع فنی می‌شود و علاوه بر آن تعدادی کمیته عالی برای تعیین سیاست و برنامه و اصول کار خود دارد که زیر نظر شورای آن سازمان انجام وظیفه می‌کنند مانند کمیته بررسی اصول استاندارد کردن (STACO)، کمیته گسترش یا بررسی مسائل کشورهای در حال رشد (DEVCO) و کمیته مسائل گواهی تطبیق با استاندارد (CERTICO) و کمیته اطلاعات ایزو (INFCO) و کمیته طرح و برنامه ریزی (PLACO) و غیره.

مؤسسه در حال حاضر در ۴۳ کمیته فنی و بسیاری از سوکمیته‌ها و گروه‌های کار این سازمان عضو فعال و در ۱۰۶ کمیته فنی دیگر عضو ناظر است و از کلیه فعالیت‌ها و پیشرفت‌های آن اطلاع دارد و از آن گذشته دبیرخانهٔ چند کمیته و سوکمیته ایزو به ایران واگذار شده است که عبارتند از:

- دبیرخانه کمیته فنی ۱۲۰ "چرم و پوست"
- دبیرخانه سوکمیته ۲ از کمیته فنی ۱۲۰ ایزو "چرم"
- دبیرخانه گروه کار ۳ از سوکمیته ۱۲ از کمیته فنی ۳۸ "روش‌های آزمون فرش‌های دستباف"

- دبیرخانه گروه کار ۴ از سوکمیته ۳ از کمیته فنی ۳۴ "میوه‌های خشک و خشک شده (خشکبار)"

دبیرخانه‌های مذکور به تهیه پیش نویس‌های استانداردهای بین المللی اشتغال دارند که پس از تصویب اعضای کمیته‌های فنی و تصویب کلیه کشورهای عضو ایزو به صورت استاندارد بین المللی منتشر می‌شوند.

برای آن که میزان فعالیت دبیرخانه‌های فوق معلوم گردد کافی است یادآوری شود که دو دبیرخانه نخست تاکنون یازده استاندارد بین المللی را به مرحله انتشار رسانده است که اکنون چاپ و منتشر شده و موجود است و ۸ استاندارد بین المللی دیگر را نیز تهیه کرده است که اینک در شرف اتمام است و به زودی از طرف دبیرخانه مرکزی ایزو منتشر خواهد شد. اما دبیرخانه "روش‌های آزمون فرش‌های دستباف" تاکنون هفت استاندارد بین المللی تهیه کرده که چاپ و منتشر شده و یک استاندارد دیگر هم در دست تهیه دارد که به زودی منتشر خواهد شد. هم‌چنین دبیرخانه خشکبار ایزو موفق به تهیه یک پیش نویس استاندارد بین المللی گردیده است که مراحل نهائی را می‌گذراند. ضمناً دبیرخانه خشکبار کمیسیون مقررات مواد غذایی (Codex) که به عهده ایران واگذار شده است تاکنون سه پیش نویس استاندارد (برای کشمش، پسته و خرما) با همکاری کشورهای ایالات متحده آمریکا – ترکیه و استرالیا تهیه کرده است که به زودی به صورت استاندارد بین المللی منتشر خواهد شد.

شورای ایزو مهم‌ترین قسمت تشکیلاتی این سازمان است که سیاست‌های عمومی و خطوط مشی کلی سازمان را تعیین می‌کند. این شورا از نمایندگان ۱۴ کشور عضو ترکیب می‌شود و ایران تاکنون دوبار به عضویت شورا انتخاب شده است که هر بار سه سال در این سمت فعالیت داشته است.

در کمیته صنایع و استاندارد عمران منطقه‌ای نیز مؤسسه با همکاری ترکیه و پاکستان ۱۴ استاندارد منطقه‌ای را تصویب نمود که قرار است به عنوان استاندارد RCD چاپ شود.

علاوه بر این سازمان‌ها، مؤسسه با برخی از سازمان‌های بین المللی دیگر نیز ارتباط و مکاتبه دارد. از قبیل سازمان بین المللی انرژی اتمی (IAEA) و سازمان بین المللی پذیرش دستگاه‌های برقی (CEE) و سازمان استاندارد و مترولوژی عرب (ASMO) و اتحادیه بین المللی دکومانتاسیون (FID)، کارشناسان مؤسسه همه ساله تعداد معتنابهی مدارک از این سازمان‌ها دریافت می‌کنند که باید دربارهٔ آنها اظهارنظر نمایند چنان‌که به طور متوسط سالی ۳۰۰ تا ۳۵۰ اظهارنظر برای این سازمان‌ها ارسال می‌شود.

همان‌گونه که قبلاً نیز اشاره شد بهره‌گیری از کارشناسان خارجی در تخصص‌های مختلف در زمان مهندس سرودی ادامه می‌یابد و از کارشناسان متفاوتی در بخش‌های مختلف مؤسسه استاندارد استفاده می‌شود. برخی از این کارشناسان از قبیل دکتر مهاجر، دکتر تولن و دکتر ابوم در زمینه اسناد فنی و مرکز اندازه شناسی که از سالیان گذشته مطرح بوده فعالیت داشته‌اند و برخی دیگر مانند پروفسور آسانتی، مهندس پتربائوش، دکتر ایشیکاوا، دکتر کانو و دکتر اشمیورا در خصوص آزمایشگاه‌های جدید برق و متالورژی و مباحث کیفیت با مؤسسه همکاری داشته‌اند. چنان‌که اشاره شد مباحث مربوط به کیفیت و کنترل کیفیت از جمله فعالیت‌های شاخص است که در زمان مهندس سرودی مورد توجه قرار داشته است. این موضوع سبب می‌شود که تعدادی از کارشناسان مؤسسه استاندارد به ژاپن جهت بازدید از صنایع و فراگیری فنون کنترل کیفیت اعزام شوند و از سوی دیگر شرایط بهره‌گیری از اساتید معتبری هم‌چون دکتر ایشیکاوا، دکتر کانو و دکتر اشیمورا در زمینه مباحث کیفیت فراهم می‌گردد. ملاحظه برخی از عناوین آموزشی ارائه شده توسط این افراد جالب توجه است.

اخبار مؤسسه

آقای دکترمهاجرمشاورمؤسسه که درامرتهیه اسناد ومدارك فنی تخصص و تبحر دارند ودرضمن رئیس سازمان کتابخانه‌های مخصوص پاکستان میباشند ، قبول کرده‌اند که ازاواخرارد یبهشت هفته‌ای دوروزوهرروزد وساعت سخنرانیهائی توام با راهنمائیهای علمی دراینمورد ترتیب دهند .

هدف ازاین سخنرانیهاراهنمائی وآشناکردن کارشناسان به طرزاستفاده از کتابخانه هاوطرزیافتن مدارك فنی برای امورتحقیقاتی و یامطالعات شخصی خواهد بود.

دراین سخنرانیهاباوسعت دامنه این رشته جدید نیزآشناخواهید شد .

کارشناسانی که مایلند دراین سخنرانیهاشرکت کنند به آقای سیاسی مراجعه وزود تر ثبت نام کنند . قبول شرکت کنندگان محدود خواهد بود .

ورود کارشناس جدید آلمانی

آقای پتربائوش (Peter Bausch) مهندس نیروی برق ازاین ماه درآزمایشگاه مترولوژی مشغول بکارگردید ، مشارالیه بنابرتقاضای دولت ایران برای یکسال ازطرف دولت جمهوری فدرال آلمان به ایران آمده است تادرموارد زیربرای توسعه آزمایشگاههای الکتروتکنیك ایران همکاری نماید .

۱ــ آزمایش وسائل آزمایشگاهی جدید ، برنامه‌ریز تجهیزات لازم ونظارت برتولیدات صنعتی مربوطه

۲ــ انجام آزمایش هاازنظرایمنی وهمچنین ازنظرکاردستگاهها وکاربرد آنها

۳ــ مشاوره بامسئولین اموروکارشناسان

٤ــ همکاری باگروه های تدوین استانداردها درزمینه های الکتروتکنیك

٥ــ آموزش کارمندان ایرانی دررشته‌های مربوط

INSTITUTE OF STANDARDS AND INDUSTRIAL RESEARCH OF IRAN

FREQUENCY AND TIME MEASUREMENTS

Technical report

by

Carl J. Abom
UNIDO expert

Aug 1975-Aug 1976

Note: This report is intended to be used as an instruction manual for the maintenance of the atomic frequency and time standard installed at ISIRI.
A small separate clock and phase comparator was constructed in two copies by the expert using a 5 MHz input signal obtained from the atomic frequency standard. Notes and diagrams of this instrument are also enclosed with this report.

UNIDO

UNITED NATIONS INDUSTRIAL DEVELOPMENT ORGANIZATION

R E P O R T

ON THE PROJECT OF THE
ELECTRICAL DIVISION OF THE
CENTER FOR METROLOGY AND TESTING
WITHIN THE
INSTITUTE OF STANDARDS AND INDUSTRIAL RESEARCH
OF IRAN (ISIRI) IN KARADJ

by Horst Fuhr

IRA - 081 - XBA (SF/ID)
March / April 1971

To Mr M. Sorodi, General Director ISIRI

From Åke Thulin

Date:21 October 1972

Dear Mr Sorodi,

As requested I am hereby enclosing a file containing the following information about the status of the Metrology Centre project:

- A description of the activities of the Metrology Centre (approximate dates of start for the various sections listed)
- A time schedule for UN experts (established 15 Jan 1972 and updated by hand)
- A time schedule for fellowships (established 15 Jan 1972, it has not been possible to follow this schedule, only one candidate presented so far)
- A list of personnel requirements (established 15 Jan 1972, required assignment dates are noted by hand)
- Status of requisitioned UNDP equipment as per 19 March 1972
- A copy of the Plan of Operation signed on 31 October 1971

So far 7 planning reports for the various departments have been established as follows

1. Electrical Testing by Mr Horst Fuhr, UNIDO consultant
2. Electrical Metrology By Dr Åke Thulin
3. Equipment for Instrument Transformer calibration by Dr Åke Thulin
4. Planning of the metallurgical laboratories by Prof. P. Asanti
5. Follow-up report on equipment for the Mechanical Testing Division by Åke Thulin
6. Equipment planning for Mechanical Metrology by Åke Thulin
7. The legal metrology service by Robert Bédon

Copies of these reports have earlier been forwarded to ISIRI. An extra set of reports will be handed over to you personnaly as soon as the reproductions of some documents are ready.

Yours sincerely

Åke Thulin

PS Copies of the two requests for allocations from the Plan Organization for the sections of non-destructive testing and time and frequency are also included at the end of the file.

METROLOGY CENTRE

of

The Institute of Standards and Industrial Research of Iran

Planning of activities and equipment

It has been found to be of particular importance in the work of advisers to explain the reason for which laboratories and equipment has been planned so that counterparts and experts who join the project may get a clear view of the intended use of equipment and premises.

This book contains a collection of memos and reports made by the Chief Technical Adviser. In the list of planning reports below those marked with an (x) have been written by other experts and are published separately.

- A description of the activities of the Metrology Centre

1. Electrical Testing by H. Fuhr, March/April 1971 (x)

2. Planning of the Electrical Division(Electrical Metrology)

3. Equipment for calibration of instrument transformers

4. Planning of the Metals Testing Laboratory by P. Asanti (x)

5. Equipment ordering for the Mechanical Testing Division

6. Equipment planning for the Division of Mechanical Metrology

7. Planning of implementation of the National Service of Legal Metrology by R. Bédon (x)

8. Complementary equipment for the Division of Mechanical Testing

9. Planning of equipment for the heat section

10. Equipment ordering for Electrical Testing(Note to DG)

11. Planning of equipment for the Photometry section, Jan 1973

These reports cover mainly the equipment procured from UNDP allocations and some recommendations for government procurements.

Karadj 31 January 1973

Åke Thulin

Chief Technical Adviser
UNIDO

The Metals Testing Laboratories
of
The Institute of Standards and Industrial Research of Iran

Final report (III)
of
Professor Paavo Asanti
UNIDO expert in metallurgy
October 1974 to September 1975

Previous reports: P. Asanti - Planning of the metallurgy laboratories (I)
October 1971

P. Asanti - Metals Testing (II)
September 1973

This report has not been cleared with the secretariat of UNIDO
and therefore only expresses the expert's personal views.

CONTENTS

	page
1. Introduction	3
1.1 Summary of typical services	5
2. Standardization of testing methods	6
3. Description of MTL and its sections	8
3.1 Destructive Testing Section	8
3.2 Non-destructive Testing Section(NDT)	9
3.3 Metallography Section	11
3.4 Metals analysis Section	11
Analytical Programme	12
Instruments	15
3.5 Section for Foundry Materials	16
4. Recommendations	21
4.1 Staffing policies	22
4.2 Salaries	22
4.3 List of urgently needed additional equipment	23

Appendices:

1. Testing of the strength of grey iron castings	24
2. Non-destructive testing	26
Ultrasonic methods, recommendations, standards	29
Industrial applications of ultrasonic testing	31
3. Applications of the X-ray flourescence analysis	32
4. Silicosis, foundry silica and chromite sand	38
5. Reclaiming of chromite foundry sand	44
6. Foundry sand and silicosis, recommendations	46
7. Foundry sand project for Iran	47
8. Chromite as moulding material	
9. Recommended literature to be procured for MTL	

Some Comments on the Promotion of Quality Control and Industrial Standardization in Iran by the Leadership of ISIRI

April, 1978

Dr. Kaoru ISHIKAWA
APO's Technical Expert of ISIRI in 1978
President
Musashi Institute of Technology
Professor Emeritus
University of Tokyo

Dr. Noriaki KANO
APO's Technical Expert to ISIRI in 1978
Associate Professor
University of Electro-Communications

Seijiro OSHIMURA
JICA's Technical Expert to ISIRI
Assistant Professor
Science University of Tokyo

Preface

Dr. Kaoru Ishikawa stayed in Iran from April 24th to May 3rd in 1978 as a Technical Expert of the Asian Productivity Organization (APO) to the Institute of Standards and Industrial Research of Iran (ISIRI) for the promotion of quality control and industrial standardization.

Dr. Noriaki Kano stayed there from April 4th to May 3rd in 1978 for his third time, following two month services in 1975 and 1976 as an APO's Technical Expert to ISIRI for the same purpose with Dr. Ishikawa.

Seijiro Oshimura stays there one year from September 16th in 1977 as a Technical Expert of Japanese International Cooperation Agency (JICA) for the same purpose with Dr. Ishikawa and Dr. Kano.

This report is the result of the above three experts' work for ISIRI. The authors wish it will give some hints for the more development of Iranian industrial quality and the further activity of ISIRI.

Kaoru Ishikawa
Noriaki Kano
Seijiro Oshimura

May 30, 1978

CONTENT

A. General View

ISIRI's Remarkable Progress

B. Promotion of Quality Control

B-1 The Role of ISIRI's Top Management

B-2 Foster QC Engineers in ISIRI

B-3 Organize QC Research Group in Iran

B-4 Establish QC Department in ISIRI

B-5 Implement QC Courses and Seminars in Iran

C. National Standard

C-1 Study the Principles of National Standards

C-2 Further Reflect the Consumers' & Makers' Opinion

C-3 Grade Standards System

C-4 Compulsory Standards

D. Certification Mark and Export Inspection

D-1 QC System Audit

D-2 Cooperation with Technical Departments

D-3 Export Inspection

E. The Role of JICA's Experts

Appendixes

Appendixes-1 The Itinerary of Prof. Ishikawa's Visit in Iran

-2 The Participant List of the Intensive QC Course for the Selected ISIRI Experts

-3 The Invitation Letter for the Top Management Seminar from ISIRI to Industries

-4 The Time Table of the QC Seminar for the Top Management

-5 The Participant List for the Top Management Seminar

-6 The Seminar Material (1) The Concept of Quality Control by K. Ishikawa

-7 The Seminar Material (2) QC and Standardization, by K. Ishikawa

-8 The Seminar Material (3) Quality Analysis, by K. Ishikawa

-9 The Seminar Material (4) The Basic Concept & Techniques of QC by N. Kano

Appendixes-10 The Seminar Material (5) The Copies of OHP Sheets, by N. Kano

-11 Summary of ISIRI's Tested Result in 1977/1978, by Oshimura & Kano

-12 Investigation of the Quality of Beer Based on ISIRI's Tested Result, by Oshimura

TEXT OF THE QC SEMINAR FOR ISIRI'S EXPERTS

"Fundamental Concepts of Quality Control"

Dr. Noriaki Kano

August 1975

CONTENTS

1. What is Quality?

1.1. Definition of Good Quality 1-1

1.2. "Quality of Design" and "Quality of Conformance 1-1

1.3. Achievement of Quality

1) Quality System 1-2

2) True Quality Characteristics & Substitute Quality Characteristic 1-2

3) Next Process is Our Customer 1-3

1.4. Quality Assurance 1-4

1.5. Appearance of "Social Quality" 1-5

2. Concept of "Control"

2.1. Definition of "Control" 2-1

2.2. Why "Control" is necessary? 2-1

2.3. Steps and Basic Concept of P.D.C.A. 2-2

2.4. Control in the Broad Sense and in the Narrow Sense ... 2-10

3. Concepts of Statistical Process Control

3.1. Toleration of Dispersisions but Exile of Outliers 3-1

3.2. Relationship between Process Capability and Product Standard 3-4

3.3. Patterns of Defectives 3-6

3.4. Responsibility to Outliers 3-8

3.5. Utopia of Process Control 3-9

4. How to Improve the Process

4.1. Control in a Narrow Sense and Improvement 4-1

4.2. Steps for Improvement --- "QC Story" Procedures 4-2

4.3. How to Express a Title 4-2

4.4. Usual QC Techniques Used in Each Step of "QC Story" .. 4-4

5. How to Control the Process

5.1. Steps of Control 5-1

5.2. Points to Pay Attention in Each Step 5-3

5.3. Distinguish Process Disorders from Product Defectives --- Control Limits and Specification Limits .. 5-11

آخرین بخش از موضوع فعالیت‌های بین المللی بحث تفاهم‌نامه‌های همکاری است که از اهمیت خاصی برخوردار است. شاید بتوان گفت عقد تفاهم نامه همکاری با مؤسسات استاندارد دیگر کشورها در جهت تسهیل تبادلات تجاری و امکان بهره‌گیری از علائم استاندارد طرفین یکی از جالب توجه‌ترین نوع همکاری‌های بین المللی است که در سال ۱۳۵۴ نمونه آن با تفاهم‌نامه بین مؤسسه استاندارد ایران و مؤسسه استاندارد انگلستان اتفاق می‌افتد. براساس این تفاهم نامه تولید کنندگان ایرانی و بلعکس تولید کنندگان انگلیسی قادر بوده‌اند از علامت استاندارد طرف مقابل استفاده کنند. به نظر می‌رسد که برنامه‌های مشابهی برای عقد تفاهم نامه با سایر کشورها مانند سوئیس، آلمان غربی، ژاپن و آفریقای جنوبی نیز در دست تهیه بوده است. لیکن متأسفانه از هیچ کدام از این موارد سابقه عملی وجود ندارد. یادآوری این نکته اهمیت دارد که در سال‌های پیش از دهه ۵۰ با توجه به گسترش فعالیت‌های مؤسسه استاندارد بویژه در سطح بین المللی علامت استاندارد ایران نیز به عنوان یکی از علائم معتبر توسط سازمان بین المللی استاندارد معرفی شده است.[1] متن توافقنامه با کشور انگلستان در قسمت پیوست ارائه شده است. با تحقیقات انجام گرفته به نظر می‌رسد گروه کارخانجات کفش ملی ایران اولین گروه تولیدی بوده است که از این تفاهم نامه جهت صادرات کفش بویژه کفش‌های ایمنی به انگلستان استفاده کرده است.

۱- در نشریه سازمان بین المللی استاندارد در سال ۱۹۷۱ که در ادامه ارائه شده علامت استاندارد ایران معرفی شده است.

جایگاه علامت استاندارد ایران در نشریه سازمان بین المللی استاندارد

در صفحه نخستین شماره دوم فوریه ۱۹۷۱ نشریه سازمان بین المللی استاندارد که به دو زبان فرانسه و انگلیسی در ژنو چاپ میرسد و در سراسر جهان انتشار مییابد، علامت مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران در کنار چند علائم از قدیمیترین و مهمترین علائم مؤسسات استاندارد کشورهای پیشرفته جهان بچاپ رسیده است و این خود گویای فعالیتهای وسیع مؤسسه استاندارد در سطح جهانی است.

این اقدام سازمان بین المللی استاندارد یکی از کارهای مؤثر در معرفی هرچه بیشتر مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران و علامت رسمی آن در سطح بین المللی است.

نهایت باعث خوشبختی است که مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران توانسته است با کوششهای بی گیر در مدت زمان کوتاه چنین موفقیت هائی بدست آورد.

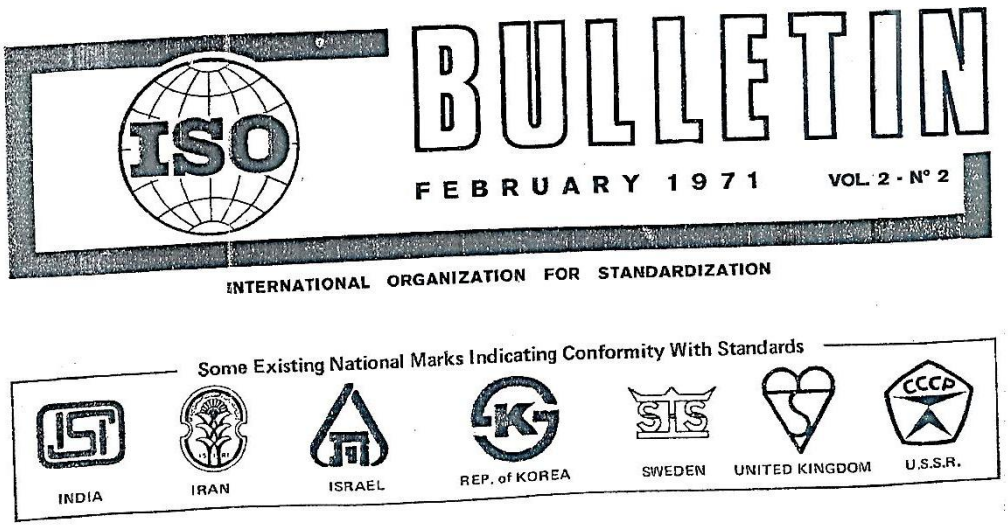

جمع بندی:

آن چنان‌که در ابتدای این فصل نیز به آن اشاره شد دهه پنجاه به نوعی دهه توسعه اقتصادی کشور بوده است و هماهنگی و عملکرد دستگاه‌های دولتی با روند رشد کشور می‌توانسته به عنوان شاخصی برای ارزیابی مورد استفاده قرار گیرد. مجموعه اطلاعات، تحقیقات و اسناد بدست آمده نشان دهنده این مطلب است که مهندس سرودی تمایل فراوانی به رشد و توسعه مؤسسه استاندارد از خود نشان داده و در این راستا تلاش‌هایی را نیز انجام داده است امّا بی‌تجربگی، ویژگی‌ها و عملکرد فردی وی از طرفی و بلوغ و توان کارشناسی مؤسسه استاندارد از طرف دیگر شرایطی را فراهم می‌آورد که مانع از دسترسی مؤسسه استاندارد به سطوحی است که امکان ارتقاء به آن را هماهنگ با توسعه کشور داشته است. به‌طور خلاصه شرایط مؤسسه را در این دوره می‌توان چنین برشمرد.

- تغییرات پی‌درپی در نمودار سازمانی و بویژه ترکیب هیئت مدیره و معاونین مؤسسه عملاً مدیریت متزلزل و شرایط بی ثباتی[1] را تداعی می‌کند که مانع از هدف‌گذاری، برنامه ریزی و انضباط فعالیت‌های مؤسسه استاندارد می‌گردد. تغییرات ساختاری مؤسسه در سال ۱۳۵۵ و تهیه نمودار جدید سازمانی در این سال نشانگر این مطلب است که هیئت مدیره دیگر مرجعی برای تصمیم گیری و مشارکت در امور نیست و با حذف آن و تبدیل اعضای هیئت مدیره به معاونت‌های تخصصی به نظر می‌رسد تنها مرجع تصمیم‌گیری فقط مدیر عامل است. هرچند در دوران پیش از مهندس سرودی نیز این موضوع به لحاظ اجرایی کم و بیش مصداق داشته است لیکن شکل و ترکیب نمودار جدید در سال ۱۳۵۵ انحصار در قدرت اجرایی مدیر عامل را بیشتر قانونی و نمایان می‌کند.

- برخورد دوستانه و روابط عمومی خوب، توجه و رسیدگی به مشکلات کارکنان، جدیت در انضباط فردی و اداری، سخت کوشی، و علاقمندی به پرورش و به‌کارگیری نیروهای جوان از صفات بارزی است که اغلب کارکنان مؤسسه برای مهندس سرودی قائل‌اند امّا در نقطه مقابل برخوردهای سطحی با کارشناسان و مسئولین ارشد مؤسسه، توصیه پذیری بیش از حد، تقسیم کار نامناسب و بی‌دقتی در پیگیری امور از نقاط ضعفی است که کیفیت مدیریت وی را سخت تحت تأثیر قرار می‌دهد.

- در ادامه روند رشد و تکامل مؤسسه استاندارد در طول دوره حیات آن، در دهه پنجاه مؤسسه به لحاظ جایگاه کارشناسی از توانمندی بالائی برخوردار است. به بیان دیگر تجربه، تفکر و توان کارشناسی آن در قوی‌ترین حالت خود نسبت به سال‌های گذشته قرار دارد امّا این تجربه و توان کارشناسی به درستی مدیریت و بهره‌برداری نمی‌شود.

۱- از سال ۱۳۵۱ تا ۱۳۵۷ مؤسسه استاندارد تحت نظر سه وزیر مختلف به کار خود ادامه داده است. قدر مسلم تغییر وزراء در زمان‌های کوتاه و لذا عدم دقت، توجه و نظارت آنان بر عملکرد مؤسسه استاندارد در بی نظمی و جهت گیری فعالیت‌های آن تأثیرگذار بوده است.

- واگذاری اجرای برخی از استانداردها به سازمان‌های دیگر و یا اساساً تفکر خروج فعالیت‌های اجرایی از مؤسسه در این دوره بیش از دوره‌های دیگر مطرح شده است.

- تفکر گرایش مؤسسه به سوی یک سازمان تحقیقاتی بویژه به جهت ترمیم بودجه آن از جمله نکات جالبی است که در این دوره مطرح و رؤسای بعدی سازمان نیز به آن توجه داشته‌اند.

- مباحثی مانند آموزش و کنترل کیفیت را می‌توان مباحث شاخص این دوره تعریف کرد و در این رابطه فعالیت‌های قابل توجهی انجام شده است. هم‌چنین فعالیت‌های متداول مؤسسه استاندارد از جمله تدوین استانداردها و فعالیت‌های آزمایشگاهی در این دوره نسبت به دوره‌های پیشین رشد قابل توجهی را نشان می‌دهد. در بحث اجرای استانداردها نیز مشاهده می‌شود که روند اجباری شدن استانداردها نیز افزایش می‌یابد.

- تغییر جایگاه مؤسسه استاندارد از وزارت اقتصاد/بازرگانی به وزارت صنایع و معادن به مرور از گرایش و ماهیت کار این سازمان در خدمت به بهبود و توسعه صادرات کاسته و رفته رفته مؤسسه استاندارد را به سمت تولیدات و خدمات داخلی سوق می‌دهد. با این‌حال تعریف طرح‌هایی مانند طرح مرکز تحقیق و کنترل بسته بندی و کاغذ، کنترل مواد غذایی و حتی عقد تفاهم نامه همکاری با دیگر مؤسسات استاندارد مانند مؤسسه استاندارد انگلستان برای بکارگیری علائم استاندارد طرفین هم‌چنان حکایت از ریشه دار بودن فعالیت‌های بازرگانی و توسعه صادرات در نگاه مسئولین قدیمی و ارشد سازمان دارد.

- در این دوره نیز مانند دوره‌های قبلی مؤسسه استاندارد حضور کارشناسان بین المللی پررونق است و مؤسسه از جایگاه بین المللی مناسبی برخوردار است لیکن مشاوره و راهنمایی این کارشناسان نیز به درستی و با جدیت مطالعه و پیگیری نمی‌گردد. این موضوع در عدم پیگیری فعالیت تحقیقات صنعتی و برخی از طرح‌های مهم تعریف شده بویژه در مذاکرات جلسات شورای عالی استاندارد در این دوره قابل مشاهده است.

فصل پنجم

پیوست‌ها و ضمائم

این فصل در واقع از مجموعه‌ای از عکس‌ها، اسناد و خلاصه گزارشات کارشناسان سازمان ملل تشکیل شده است. با تقسیم بندی این فصل به سه بخش اشاره شده، بخش اول به آلبوم عکس و بخش‌های دوم و سوم به ترتیب به تصویر برخی از اسناد و خلاصه گزارشات اختصاص یافته است.

بخش اول (آلبوم عکس) ـ قابل توجه است که موضوع اغلب عکس‌های جمع آوری شده برنامه‌های آموزشی، بازدیدهای مختلف از مؤسسه استاندارد و هم‌چنین جلسات کارشناسی و تخصصی است که مؤسسه در آنها نقش داشته است. گفتنی است بسیاری از عکس‌های جمع آوری شده از ماهنامه‌های استاندارد در طول سال‌های ۱۳۴۶ تا ۱۳۵۵ استخراج و تعداد دیگری توسط کارشناسان اسبق مؤسسه تقدیم شده است.

بخش دوم ـ در این قسمت تصویر برخی از اسناد و مکاتبات مؤسسه استاندارد آورده شده است. از آنجا که بسیاری از اسناد اصلی و مرتبط در داخل متن کتاب قرار گرفته لذا اسناد ارائه شده در این بخش جزو اسناد و یا مکاتباتی است که با فعالیت مؤسسه مرتبط بوده و به صورتی محدود و تکمیلی ضمیمه شده است. لازم به توضیح است که کل مدارک و اسناد جمع آوری شده در اختیار کتابخانه سازمان قرار داده شده است.

بخش سوم ـ این بخش مربوط به گزارشات کارشناسان سازمان ملل می‌باشد. شایان ذکر است که جهت پرهیز از طولانی شدن بی‌مورد کتاب فقط خلاصه یا چکیده‌ای از این گزارشات آنهم به دلیل اهمیت آنها ارائه شده و متن کامل آنها در کتابخانه سازمان موجود می‌باشد.

۵-۱- آلبوم عکس

عکس مربوط به تعدادی از کارشناسان سازمان برنامه و کارشناسان اصل چهار می‌باشد در آخرین ردیف ایستاده (از سمت چپ) نفرات دوم و سوم به ترتیب مهندس قره داغی و دکتر خورسند می‌باشند.

بازدید امیرعباس هویدا از آزمایشگاه اداره استاندارد ــ مهر ماه ۱۳۴۳

افراد از راست: دکتر شریعتی (مجله اکونومیست) ــ امیرعباس هویدا ــ مهندس شایگان ــ مهندس صابرشیخ

بازدید از مناطق کشاورزی نفرات دوم و سوم (ازسمت راست) به ترتیب مهندس قره داغی و دکتر سوانسون می‌باشند.

بازدید جناب آقای دکتر عالیخانی وزیر محترم اقتصاد از مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

روز پنجشنبه ۲۲ تیر ماه جناب آقای دکتر عالیخانی از اداره مرکزی مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران بازدید بعمل آورده وپیشرفت های این مؤسسه را مورد تمجید قرار دادند .

در این بازدید ابتداء جناب آقای وزیر و همراهان در شورای عالی استاندارد شرکت نموده وبرای پیشرفت کارهای مؤسسه نظریاتی ابراز داشتند .

پس از ترك جلسه شورا قسمتهای حسابداری ،کارگزینی ،دبیرخانه ،بایگانی و انتشارات مورد بازدید ایشان وهمراهان قرار گرفت و مخصوصاً" در بازدید ازاداره حسابداری روش کار آن اداره ونظم وترتیبی که در تهیه بیلان و منطبق نمودن حسابها با قوانین و مقررات صحیح حسابداری بکار رفته بود توجه معظم له راجلب و موجب خشنودی ایشان گردید .

بازدید از مؤسسه استاندارد ــ سال ۱۳۴۲

افراد از راست: دکتر امینی ــ دکتر خورسند ــ مهندس صابرشیخ ــ دکتر ذهبی ــ دکتر آموزگار

بازدید جناب آقای هویدا نخست وزیر از آزمایشگاههای تحقیقاتی
موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

افراد از چپ: امیرعباس هویدا ـ ناشناس ـ مهندس سمسار از کارشناسان مؤسسه استاندارد ـ دکتر عالیخانی ـ ناشناس

آموزش بسته بندی خرما، شهریور ماه سال ۱۳۴۳ (بم)
افراد ایستاده از چپ: مهندس کیهان ــ آقای مهدی معرف ــ ناشناس

اداره مهندسی بهداشت، شیراز ـ کنفرانس استاندارد اسفندماه ۱۳۴۳ (سخنران مهندس کیهان)

بازدید از مؤسسه استاندارد ـ سال ۱۳۴۶

افراد از راست: دکتر عالیخانی ـ ناشناس ـ امیرعباس هویدا ـ مهندس صابرشیخ ـ دکتر خالصی

در دهمین جلسه کمیته ملی استاندارد مواد خوراکی و فرآورده‌های کشاورزی
۸ پیش‌نویس استاندارد به تصویب رسید

د هم‌ین جلسه کمیته ملی استاند ارد مواد خوراکی وفرآورد ههای کشا ورزی د رساعت ۹ صبح روزیکشنبه ۳۰ آبانماه بریاست آقای اسماعیل سمیعی معا ون وزارت تولید ات کشا ورزی ومواد مصرفی وبا حضورمد یرعامل مؤسسه استاند ارد وتحقیقات صنعتی ایران وشرکت ۳۰ نفرازکارشناسان فن د روزارت تولید ات کشا ورزی ومواد مصرفی تشکیل شد ۰

غرفه اداره استاندارد و فرماندار کل همدان و لرستان در نمایشگاه پیشرفت استانها - تهران

غرفه اداره استاندارد فرماندار کل

همدان ولرستان باایجاد نمایشگاه عکس ازفعالیتهای کلی موسسه استاندارد وتزئینات جالبی ازکالاهای صادراتی وآمارهای مربوط بصادرات کالاهای استاندارد شده که نمایانگراجرای صحیح اصول استاندارد وتوسعه وتعمیم این امردرجهت بهبود کالاهای صادراتی وبالابردن کیفیت آن میباشد کاملا" چشم گیراست.

بر اساس طرح موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

ماشین هسته‌گیری خرما ساخته و آماده بهره برداری شد.

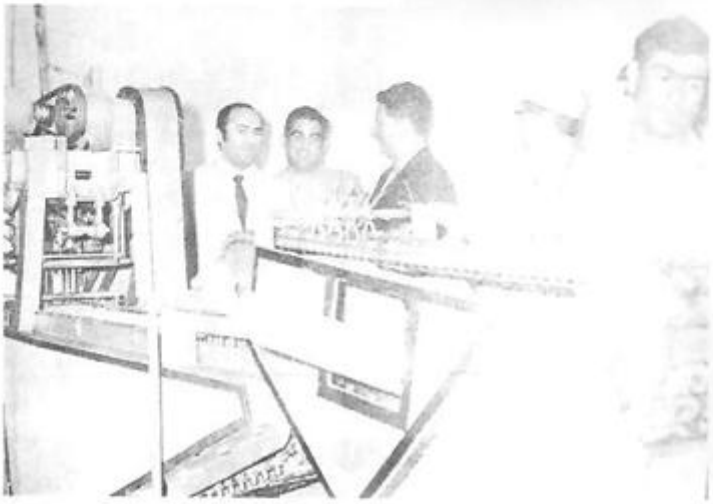

طرح استفاده از ماشین هسته‌گیری خرما در سال ۴۹ همزمان با اجرای طرح بهبود کیفی خرما مورد توجه موسسه استاندارد قرار گرفت و بدین منظور از آقای محمدرضا بهشتی سازنده ماشینهای بسته بندی دعوت شد که در خرمشهر با همکاری اداره استاندارد خوزستان نسبت به ساختن ماشینهای هسته گیری خرما اقدام نماید. پس از ۶ ماه ماشین هسته گیری خرما ساخته و آماده بهره برداری شد در تاریخ ۵۰/۳/۲۵ با حضور آقای فرماندار خرمشهر مورد آزمایش قرار گرفت. طبق برنامه در مدت ۵ سال آینده تعداد ۴۵۰ دستگاه از نوع ماشین ساخته شده در کارگاههای بسته بندی خوزستان نصب و بطور کلی هسته گیری خرمای صادراتی بوسیله ماشین انجام خواهد شد.

در شهرستانها

بازدید آقای مهندس عبدالله ریاضی رئیس مجلس شورایملی و آقای دکتر رفیعی نماینده مجلس شورایملی از نحوه نمونه برداری و بلمب نمودن عدل های پسته شرکت تعاونی صادرات پسته رفسنجان

در تاریخ ۴۹/۱۲/۱۹ آقای عبدالله ریاضی ریاست محترم مجلس شورایملی باتفاق نمایندگان استان کرمان ازفعالیتهای اداره استاندارد رفسنجان بازدید بعمل آوردند ، دراین بازدید سرپرست اداره استاندارد رفسنجان گزارش اقداماتی راکه در زمینه استاندارد نمودن پسته وخرما ونحوه آزمایش وبسته بندی وبهداشتی نمودن کارگاههای استان کرمان انجام گرفته است باطلاع رساندکه ازنزدیك مورد مشاهده آقای مهندس ریاضی وهمراهان قرارگرفت .

درخاتمه بازدید اقدامات ارزنده اداره استاندارد رفسنجان مورد توجه فوق العاده آقای مهندس ریاضی وهمراهان قرارگرفت.

بازدیدآقای مهندس ریاضی وهمراهان ازدستگاه سرتکنی پسته

جناب آقای دکتر آلن آستین رئیس مؤسسه استاندارد ملی آمریکا هنگام عزیمت به تهران از آزمایشگاه برق مؤسسه استاندارد دیدو تحقیقات صنعتی ایران بازدید بعمل آوردند.

جناب آقای دکتر آلن آستین رئیس مؤسسه استاندارد ملی آمریکا هنگام بازدید از آزمایشگاه مصالح ساختمانی مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران.

در عکس پایین افراد از راست: دکتر آستین ــ مهندس شایگان ــ دکتر امیرسلیمانی

جناب آقای دکتر هارولد ورگ رئیس آکادمی علوم آمریکا در بهمن ماه گذشته هنگام عزیمت به تهران ضمن بازدید از آزمایشگاههای تحقیقات صنعتی (کرج)، از آزمایشگاه برق نیز بازدید بعمل آوردند.

بازدید مدیر و معاون موسسه استاندارد آمریکا از موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

روز سه شنبه بیست و هشتم دی ماه دکتر لوییس برانس کومب Dr. Lewis Branscomb مدیر موسسه استاندارد امریکا باتفاق دکتر ادوارد ال. برادی Dr. Edward L. Brady معاون آن سازمان از ادارات استاندارد استان مرکز، اتاق فلزات گرانبها و تشکیلات "طرح بهبود و توسعه چرم و پوست" در تهران و سپس از قسمتهای مختلف موسسه استاندارد و آزمایشگاههای تحقیقاتی در شهرصنعتی کرج بازدید نمودند.

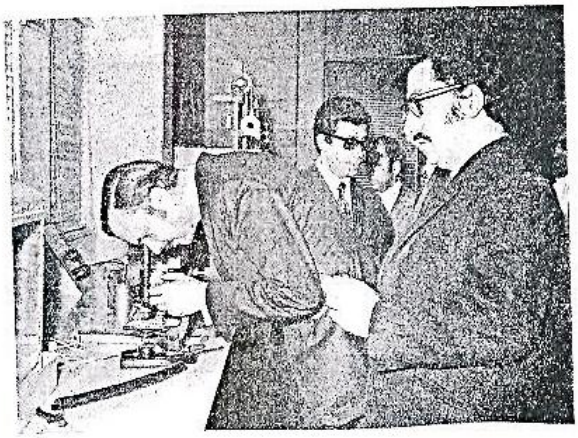

در این بازدید پیشرفتهای مؤسسه استاندارد مورد توجه قرارگرفت بطوری که در پایان مدیرسازمان استاندارد امریکانقش این مؤسسه را در توسعه وتعمیم استاندارد در سطح بین‌المللی مورد تحسین قرار دادند .

ضمناً هفت جلد کتاب در زمینه استاندارد ومسائل مربوط بآن ازطرف مدیرمؤسسه استاندارد امریکا به این مؤسسه اهدا گردید .

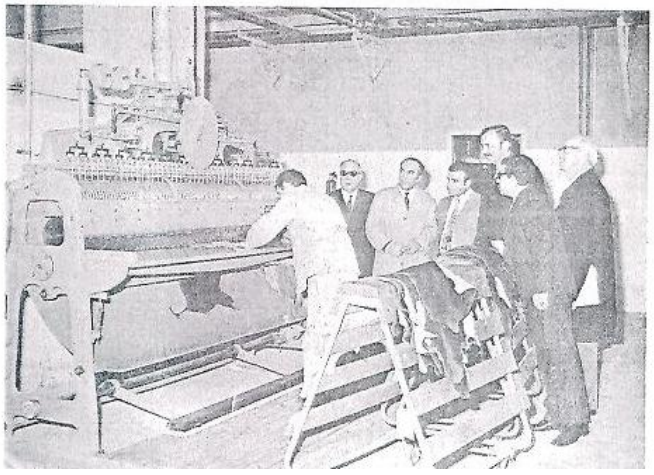

از راست: دکتر گامب (مدیر استاندارد آمریکا) ــ مهندس صابرشیخ ــ دکتر علیزاده ــ دکتر بریدی (قائم مقام استاندارد آمریکا) ــ دکتر حریری

از راست: مهندس صابرشیخ ــ دکتر رهنما ــ دکتر علیزاده ــ دکتر گامب ــ مهندس طاهری پور ــ دکتر حریری دکتر بریدی

دیدار آقای تایچ من M. Teichmen

مدیرعامل موسسه استاندارد آفریقای جنوبی از ایران

آقای تایچ من مدیرعامل موٴسسه استاندارد افریقای جنوبی (نفر دوم از راست) هنگام بازدید از آزمایشگاه پشم

افراد از چپ: دکتر ذاکری ــ دکتر موسوی برآب ــ دکتر تایچ من ــ دکتر امیرسلیمانی

آقای تایچ من مدیرعامل موٴسسه استاندارد افریقای جنوبی وبانو در ساعت ۲۲/۴۵ روز سه شنبه ۷ مهرماه جاری بدعوت مدیریت عامل موٴسسه وارد تهران شدند و در فرودگاه مهرآباد توسط سرپرست اداره اطلاعات وروابط عمومی مورد استقبال قرارگرفتند .

بازدید شرکت کنندگان نوزدهمین اجلاس علمی و آموزشی و تحقیقاتی سنتو از مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

صبح روز چهارشنبه ۱۵ مهرماه جاری آقایان دکتر احمد قائم مقام وزیر علوم پاکستان و دکتر اسپنسلی رئیس هیئت نمایندگی انگلستان که برای شرکت در نوزدهمین اجلاسیه شورای علمی و آموزشی و تحقیقاتی سنتو به تهران آمده بودند از قسمتهای مختلف مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران واقع در شهرک صنعتی کرج بازدید نمودند و نحوه کار و فعالیتهای مؤسسه استاندارد مورد توجه آنان واقع شد.

آقای دکتر جوزفسون رئیس آزمایشگاه حفاظت مواد غذائی ارتش امریکا و عضو مرکز بین المللی انرژی اتمی با اتفاق بانو، روز سه شنبه ۲۱ مهرماه برای یک دیدار چند هفته‌ای وارد تهران شدند.

آقای دکتر جوزفسون طی اقامت خود راجع به امکانات استفاده از شعه گاما در نگهداری مواد غذائی با ایران مذاکراتی بعمل خواهند آورد.

افراد از راست: مهندس وزیری ـ دکتر جوزفسون ـ دکتر امیرسلیمانی

کارشناس تکثیر اسناد یونسکو

در موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

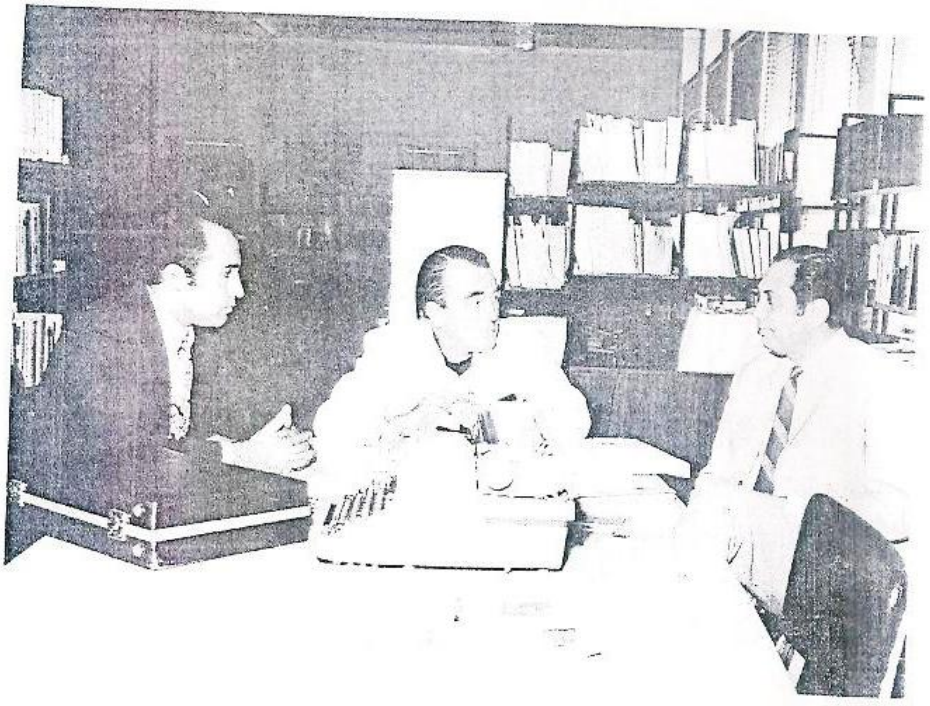

چون طرح ایجاد مرکز اسناد و مدارک فنی در موءسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران در مرحله اجراء میباشد لذا آقای همپشایر T. Hampshire کارشناس تکثیر اسناد یونسکو بمدت دو هفته بتهران آمدند تا ضمن ملاقات با مدیریت عامل موءسسه و مجریان این طرح مطالعات لازم را در مورد نیازمندیهای مرکز اسناد فنی از نظر تجهیزات و دستگاههای تکثیر اسناد بعمل آورد.

گروهی ازکارشناسان کارگاه سیارمواد غذائی پیمان مرکزی (سنتو) که برای شرکت درسمینار تحقیقات‌عمل آوردن موادغذائی به تهران آمده بودند درپایان این سمینارروزپنجشنبه پانزدهم مهرماه ازآزمایشگاههای تحقیقاتی موسسه استاندارد درکرج بازدید نمودند .

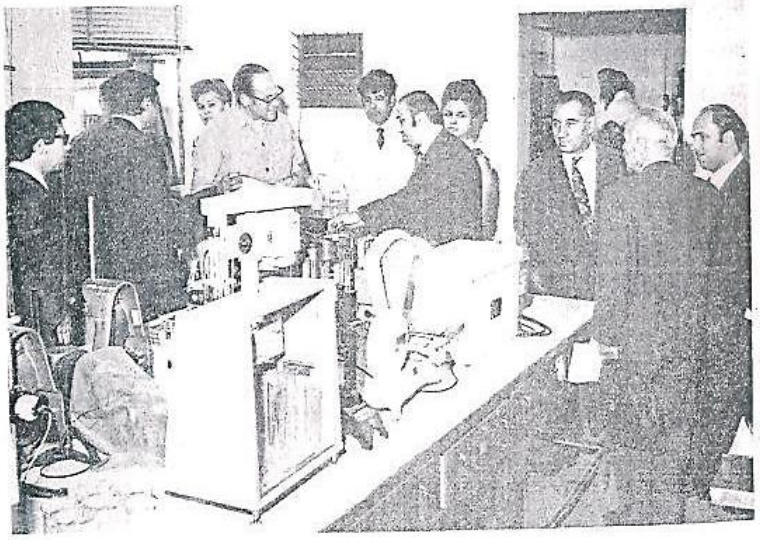

بازدید هیئت بازرگانی بحرین

از موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

هیئت بازرگانی بحرین که جهت گسترش مناسبات بازرگانی دو کشور بایران آمده بودند در ساعت ۱۰/۳۰ صبح روز دوشنبه ۸ آذرماه ضمن ملاقات و مذاکره با مدیر عامل موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران از قسمتهای مختلف این موسسه در شهر صنعتی کرج بازدید کردند و در هر قسمت توضیحات لازم بوسیله مسئولین مربوطه داده شد در این بازدید نحوه کنترل کیفیت کالاهای صادراتی مورد توجه هیئت مزبور قرارگرفت بطوریکه در پایان بازدید رئیس هیئت بازرگانی بحرین اظهار داشت که اقدامات موسسه استاندارد بسیار با ارزش و در سطح بین المللی بوده و با نظارت مداوم و تعیین مشخصات و کنترل کالاهای صادراتی و تضمین آن در مقابل خریداران خارجی بزرگترین اقدام را در ایجاد بازار فروش در کشور های خارج نموده و خریدار خارجی با اطمینان از اینکه یکدستگاه

دولتی دائماً کیفیت کالا های صادراتی را کنترل مینماید با علاقه و اعتماد بیشتری نسبت بخرید کالا های صادراتی ایران اقدام میکند و این عمل در نوع خود بسیار با ارزش و — بی نظیر میباشد .

همچنین رئیس هیئت بازرگانی بحرین در خواست نمود که بمنظور آشنائی بازرگانان و تجار بحرینی با اقدامات پر ارزش موٴ سسه استاندارد در زمینه استاندارد کالا های صادراتی یك حلقه فیلم از فعالیتهای موٴ سسه استاندارد و همچنین بروشور استاندارد- های کالا های صادراتی و نشریات این موٴ سسه جهت اتاق بازرگانی بحرین ارسال شود تا بازرگانان بحرین باهمیت و ارزش کار این موٴ سسه پی برند .

همچنین مشارالیه اضافه نمود با بازدید امروز این هیئت از موٴ سسه استاندارد — اطمینان داریم در آینده نزدیك شاهد گسترش هر چه وسیعتر بازرگانی دو کشور باشیم .

بازدید معاون فنی سازمان حفظ نباتات کشور و کارشناسان ایرانی و خارجی از اداره استاندارد استان خوزستان

روز دوشنبه ۸ آذرماه معاون فنی سازمان حفظ نباتات کشور باتفاق ۲۵ نفر از کارشناسان ایرانی و خارجی از اداره استاندارد استان خوزستان و آزمایشگاه واردات این استان بازدید کردند و در هر قسمت توضیحات لازم از طرف مسئولین مربوطه داده شد.

بازدید فرماندار و اعضای شورای اداری شهرستان کرج

«از موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران»

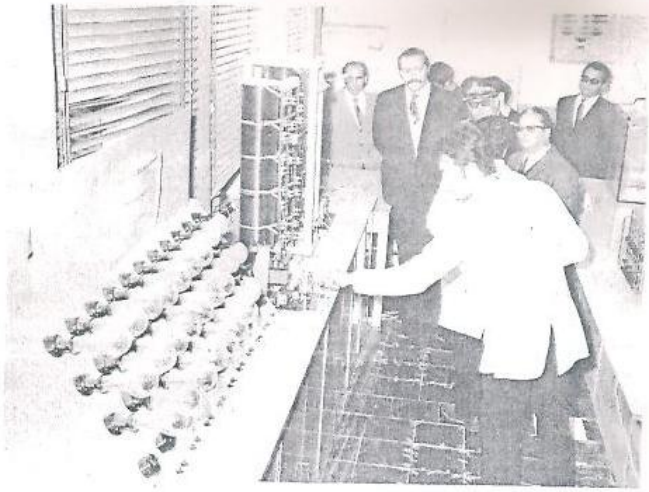

بدعوت موسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران آقای فرماندار کرج باتفاق اعضای شورای اداری این شهرستان در ساعت ۱۰ صبح روز دوشنبه ۲۲ آذرماه از کلیه قسمتهای موسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران در کرج بازدید کردند.

بازدید سفیر چکسلواکی و هیئت اقتصادی آن کشور از «موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران»

ساعت ۱۰ صبح روز چهارشنبه ۵۰/۹/۱۷ سفیر چکسلواکی در رد ربار شاهنشاهی با اتفاق هیئت اقتصادی آن کشور از آزمایشگاههای تحقیقات صنعتی موسسه استاندارد واقع در شهرصنعتی کرج بازدید نمودند و در هر مورد از طرف مسئولین آزمایشگاهها توضیحات لازم داده شد.

در پایان این بازدید سفیر چکسلواکی اظهار داشت، استاندارد نمودن محصولات داخلی و صادرات امری است اساسی که از هر جهت در جلب اطمینان و جذب بازارهای جهان مؤثر خواهد بود و همچنین کنترل کالاهای صادراتی و نیز استفاده از مهر استاندارد برای فرآورده های غذائی و صنعتی و اجرای قانون انگ فلزات گرانبها را از مهمترین و اساسی ترین اقدامات استاندارد شمرد و اضافه نمودند که پیشرفتهای چشم گیری که مؤسسه استاندارد در سطح بین المللی بدان نائل آمده است کاملا ارزنده و مورد توجه میباشد آنگاه سفیر چکسلواکی اظهار امیدواری نمودند که در آینده نزدیک در قالب برنامه های همکاریهای اقتصادی و فنی ایران و چکسلواکی بتوان نسبت به ایجاد همکاریهای نزدیکتر در جهت تبادل کارشناس و کارآموزو نیز برقراری روابط فنی و علمی و اقتصادی بین سازمانهای استاندارد دو کشور اقدام کرد.

پایان کارآموزی

کارشناسان استاندارد کشورهای عربی

دوره کارآموزی ۷ نفر از کارآموزان استاندارد کشورهای عربی که به تقاضای سازمان استاندارد و اندازه‌شناسی عرب که از تاریخ دهم مهرماه ۱۳۵۰ بمدت دو ماه و نیم در مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران مشغول کارآموزی بودند در روز ۲۵ آذر بپایان یافت و در جلسه‌ای که صبح همین روز در سالن باشگاه مؤسسه واقع در شهرصنعتی کرج تشکیل گردید و گواهینامه پایان دوره کارآموزی توسط مدیرعامل مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران بین آنها توزیع شد.

بازدید

مشاور وزیر اقتصاد و سرپرست دفتر اطلاعات وروابط عمومی وزارت اقتصاد

از موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

صبح روزشنبه ۱۹ تیرماه جاری آقای ضیاءالدین طباطبائی مشاور وزیر و سرپرست دفتر اطلاعات وروابط عمومی وزارت اقتصاد ازقسمت های مختلف موسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران بازدید نمودند .

دراین دیدار ابتدا اداره انگ فلزات گرانبها واداره استاندارد استان مرکزدرتهران وسپس آزمایشگاههای تحقیقاتی موسسه واقع درشهرصنعتی کرج مورد بازدید قرارگرفت وازنزدیك بافعالیتهای موسسه آشنا شدند .

درپایان فیلم " بافعالیتهای موسسه استاندارد آشنا شوید " واسلاید های خرما ، برگه زرد آلوو فیلم تبلیغاتی موسسه رامشاهده کردند .

بازدید معاون وزارت اقتصاد عربستان سعودی از موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

روز چهارشنبه ۵ آذرماه گذشته آقای عمرفقیه معاون وزارت اقتصاد عربستان سعودی از فعالیتهای مختلف مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران بازدید نمودند.

این دیدار که مدت دو ساعت بطول انجامید، ابتدا از اداره انگ فلزات گرانبها و اداره استاندارد مرکز و سپس آزمایشگاههای تحقیقاتی مؤسسه واقع در شهرصنعتی کرج مورد بازدید قرار گرفت و ازنزدیک با فعالیت قسمتهای مختلف آشنا شدند. سپس یک حلقه فیلم ده دقیقه بزبان عربی بنام «با فعالیتهای مؤسسه استاندارد آشنا شوید» در باشگاه مؤسسه بمعرض نمایش گذارده شد.

در پایان بازدید، آقای عمرفقیه ضمن اظهار تشکر از مدیریت عامل مؤسسه و کارشناسان آزمایشگاهها اظهار داشتند، تنوع کالاهای ایرانی و مرغوبیت آنها، امکان انجام معاملات وسیعی را برای بازرگانان عربستان سعودی فراهم کرده است و اطمینان داریم در آینده نزدیک شاهد گسترش وسیعتر آن باشیم.

غرفه کالاهائیکه از مهر استاندارد استفاده می کنند مورد توجه آقای عمرفقیه قرار گرفت.

دیدار آقای دکتر محمود سلامت

دبیرکل سازمان استاندارد و اندازه‌شناسی کشورهای عرب از ایران

آقای دکترمحمود سلامت دبیرکل سازمان استاندارد واندازه شناسی کشورهای عرب روزدوشنبه ۱۶ فروردین‌ماه سال جاری به دعوت مؤسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران بتهران وارد ودرفرودگاه مورد استقبال آقای حسین علیزاده رئیس هیئت مدیره ومدیرعامل مؤسسه استاندارد قرارگرفتند.

دبیرکل سازمان استاندارد واندازه شناسی کشورهای عرب یك هفته درایران اقامت داشتند وطی این مدت ازآزمایشگاههای تحقیقاتی مؤسسه درشهرصنعتی کرج وهمچنین ازاداره انگ فلزات گرانبها واداره استاندارد مرکزبازدید بعمل آوردند وازنزدیك بافعالیتهای مؤسسه آشنا شدند.

آقای دکترمحمود سلامت صبح روزسه شنبه ۱۷ فروردین ماه باتفاق مدیریت عامل مؤسسه باآقای انصاری وزیرمحترم اقتصاد وصبح روزچهارشنبه ۱۸ فروردین باآقای نجم آبادی معاونت کل وزارت اقتصاد ملاقات نمودند، وطی این دیدارهانحوه همکاریهای متقابل بین مؤسسه استاندارد ایران ومؤسسات استاندارد کشورهای عرب مورد بررسی قرارگرفت.

مؤسسهٔ استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران با اجرای برنامه های سازنده و پرتوش در راه استاندارد کردن کالاها و ترویج روشهای بهبود تولید ، یکی از سازمانهای مفید وارزنده ایست که توجه عمیق طبقات مختلف مردم و صاحبنظران و مقامات علمی واقتصادی داخلی و خارجی را بخود جلب کرده است و همواره گروههائی ازآنان آزمایشگاهها و ادارات مرکزی و واحد های استانی وشهرستانی این مؤسسه را که درسطح کشور بکار تحقیق روش واجرای استانداردها مشغولند از نزدیک بازدید مینمایند وجای بسی خوشوقتی است که پیشرفتهای چشمگیر مؤسسهٔ استاندارد در رشته های گوناگون مورد تحسین آنان واقع شده است.

آقای ترابریج (Trobridge) ، وزیر بازرگانی آمریکا در آزمایشگاه شیمی معدنی

آقای فرونتارد مدیرعامل مؤسسه استاندارد فرانسه در آزمایشگاه نساجی

روز سه شنبه نوزدهم اردیبهشت ماه قائم مقام مدیرکل گمرک همراه رؤسای ادارات گمرکات از آزمایشگاه وارداتِ مؤسسه در گمرک تهران و آزمایشگاههای تحقیقاتی مؤسسه استاندارد در کرج بازدید نمودند و در هر قسمت توضیحات لازم وسیله مسئولین مربوطه داده شد.

در ششمین جلسه کمیته ملی استاندارد اسناد و تجهیزات اداری

پیش‌نویس ۷ استاندارد به تصویب نهائی رسید

ششمین جلسه کمیته ملی استاندارد اسناد و تجهیزات اداری در ساعت ۹ صبح روز شنبه ۱/ ۵۰ بریاست جناب آقای دکتر زکاء معاون سازمان امور اداری و استخدامی کشور و با حضور اعضای مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی و شرکت ۳۵ نفر از کارشناسان فنی بخشهای دولتی و خصوصی در محل سازمان امور اداری و استخدامی تشکیل گردید.

جلسه پیش‌نویس ۷ استاندارد به شرح زیر به تصویب نهائی رسید.

تهیه وتصویب ۱۴ استاندارد وسیله کشورهای عضو پیمان منطقه ای

شورای وزیران عضو پیمان منطقه‌ای در سومین اجلاسیه خود در رژوئیه سال ۱۹۶۵ تصمیم گرفتند استاندارد های واحدی را برای صنایع وکالا هائیکه مورد توجه کشورهای عضو میباشد بنام استاندارد های منطقه‌ای تهیه وتدوین نمایند براساس این تصمیم مسئولین مؤسسات استاندارد های کشورهای مذکور ضمن تشکیل کمیسیونهای متعدد براساس احتیاجات کمیته صنایع پیمان منطقه، صورتی ازکالا های مختلف راتهیه ودراختیارسه کشورعضوقرارداد تامطالعات لازم رابراساس تدوین استاندارد های مربوطه بعمل آورند .

بهمین منظورآقایان رفیع حریری وعلی اکبرصابرشیخ عضوهیئت مدیره مؤسسه استاندارد در اسفند ماه ۱۳۵۰ به کراچی عزیمت ودرکمیسیونی که ازطرف ایران پاکستان وترکیه تشکیل شده بود شرکت نمودند .در این کمیسیون چهارده استاندارد ازتصویب نهائی گذشت که بعدا بصورت استاندارد های R.C.D منتشرومورد استفاده کشورهای عضو پیمان منطقه‌ای قرارخواهد گرفت. هشت استاندارد ازاستاندارد های مصوبه راموسسه استاندارد ایران براساس توصیه‌نامه‌های استاندارد های بین‌المللی واحتیاجات کارخانجات سه کشورتهیه وپیشنهاد نموده است اولین استاندارد مصوبه شمش های آلومینیوم میباشد که ازطرف ایران پیشنهاد وپس ازتصویب بشماره R.C.D/1 تدوین ومنتشر خواهد شد .

اجرای طرح مبارزه با سم آفلاتوکسین پسته ایران در منطقه کرمان

بعلت اشکالاتی که درباره صد وربعضی از محموله‌های پسته صادراتی ایران به کشورهای خارج بوجودآمده بود، موسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران ماموریت یافت تحقیق و بررسی نماید تا راه حل قاطعی برای برطرف کردن این مشکل پیدا کند براین اساس بعد ازتماس هائیکه درسطح جهانی باشخصین وکارشناسان صورت گرفت و بخصوص بامذاکراتی که با سازمان کنترل موادغذائی آمریکا (F . D. A) بعمل آمد تعدادی ازکارشناسان این سازمان چندی پیش به ایران آمدند و با همکاری فنی این کارشناسان وهمچنین باکمکهای مالی مرکز توسعه صادرات ایران، کارشناسان موسسه استاندارد موفق شدند آزمایشگاه مجهزی جهت کنترل این محصول در رفسنجان تاسیس نمایند همچنین یک طرح وسیع ترویجی جهت مبارزه با این آفت تنظیم شد که این طرح اکنون درمرحله اجراست ونتایج خوبی داشته است ، بنابراین مجددا" ازکارشناسان سازمان کنترل موادغذائی آمریکا دعوت شد تا ازنزدیک از این فعالیت ها بازدید نموده وچنانچه نظریاتی داشته باشند اعلام نمایند . درهفته گذشته کارشناسان این سازمان بایران آمدند و بهمراهی آقای دکترعلیزاده مدیرعامل موسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران دقیقا" مراحل پیشرفت رامورد بازدید و توجه قراردادند .

باتوجه باینکه متجاوزاز ۷۰ درصد محصول پسته صادراتی ایران به ایالات متحده آمریکا صادر میگردد امیداست با اجرای این طرح مشکل آلودگی بکلی از میان برود و موسسه استاندارد نقش اساسی خودرا دراین مورد بخوبی ایفا نماید .

عکس ازاین بازدید است ..

جلسه معارفه

بمنظورآشنائی آقای محسن سرودی مدیرعامل جدید موءسسه استاندارد باکارکنان ادارات مختلف موءسسه استاندارد جلسه معارفه‌ای درروزپنجشنبه ۱۳ مهرماه ترتیب یافت، دراین جلسه که درسالن اجتماعات موءسسه استاندارد درکرج تشکیل شد ،اعضای هیات مدیره ،روءسای ادارات و قسمتهاوعده زیادی ازکارشناسان وکارکنان موءسسه حضوراشتند .

آقای محسن سرودی دراین جلسه مطالبی پیرامون برنامه‌های آتی موءسسه استاندارد بیان داشت وضمن اظهارخشنودی ازآشنائی باکارکنان موءسسه گفت :خوشبختانه موءسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران ازشالوده مستحکم ومفیدی برخوردار است وباصمیمتی که طی چند روزاخیرازطرف دوستان وهمکاران جدید نسبت به من ابرازشده امیدوارم مسئولیت خطیری راکه بعهده ماگذارده شده است بنحوشایسته‌ای بانجام رسانیم .

وی افزود باتوجه به اوامرشاهنشاه آریامهردرشرفیابی اخیرمقام عالی وزارت وصاحب منصبان ارشدوزارت اقتصاد ،درباره توسعه وگسترش فعالیتهای موءسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران واجرای قانون استاندارد های اجباری کالا هائی که ازنظرایمنی وحفظ سلامت جامعه حائزاهمیت است باید بیش ازپیش تلاش نمائیم .

نخستین قرارداد ایران و چین

در ماهی که گذشت نخستین موافقت نامه بازرگانی ایران و چین بین آقای هوشنگ انصاری وزیر اقتصاد و سیانك کو وزیر بازرگانی خارجی چین در تالار تحلیق چین به امضاء رسید.

آقای هوشنگ انصاری وزیر اقتصاد ایران (سمت چپ) در مسافرت به پکن با چوئن لای نخست وزیر چین ملاقات کرد و درباره توسعه روابط اقتصادی، بازرگانی دو کشور با نخست وزیر چین مذاکراتی انجام داد. وزیر اقتصاد موفق شد در پکن اولین قرارداد تهاتری بازرگانی ایران و چین را با حجم کلی ۴۸۰ میلیون تومان مبادلات امضاء کند. در همین موافقتنامه بود که فقط ((ریال)) مبنای محاسبات طرفین قرار گرفت و حجم کلی مبادلات بین ایران و چین ۶ برابر مبادلات سال ۱۳۵۰ تعیین شد.

همچنین هیئت اعزامی ایران به ریاست آقای هوشنگ انصاری در بیست و نهمین اجلاسیه کمیسیون اقتصادی آسیا و خاور دور (اکافه) که از تاریخ ۲۲ فروردین تا چهارم اردیبهشت ماه در شهر توکیو تشکیل میشود شرکت خواهد کرد. گزارش رسیده حاکیست که وزیر اقتصاد درباره پیروزی اخیر ایران در مورد نفت و همچنین درباره بحران پولی بین المللی و لزوم همکاری بیشتر بین کشورهای آسیائی در زمینه های اقتصادی و بازرگانی سخن خواهد گفت.

در عکس فوق بترتیب آقایان چوئن لای، هوشنگ انصاری و احمد آرام سفیر شاهنشاه آریامهر در چین را ملاحظه می کنید

اخبار مؤسسه

در فروردین ماه آقای دکترسن مدیرعامل موءسسه استاندارد هندوستان که بدعوت موءسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران به تهران آمده بود باآقای محسن سرودی مدیرعامل موءسسه استاندارد ملاقات کردند و راین ملاقات نحوهٔ همکاری بین موءسسات استاندارد ایران و هند مورد بررسی قرارگرفت.

افراد از راست: مهندس عیوض زاده ــ مهندس سرودی ــ دکتر سن ــ دکتر ذاکری

آقای محسن سرودی مدیرعامل موسسه هنگام مذاکره با دو تن ازکارشناسان خارجی مرکزمترولوژی

انستیتو چرم و پوست سال ۱۳۵۳ کارشناسان یونیدو

افراد نشسته در ردیف جلو از چپ: مهندس صابرشیخ ـ مهندس وزیری ـ دکتر حریری و کارآموزان کشور بحرین

ساختمان آزمایشگاههای تحقیقات صنعتی ایران

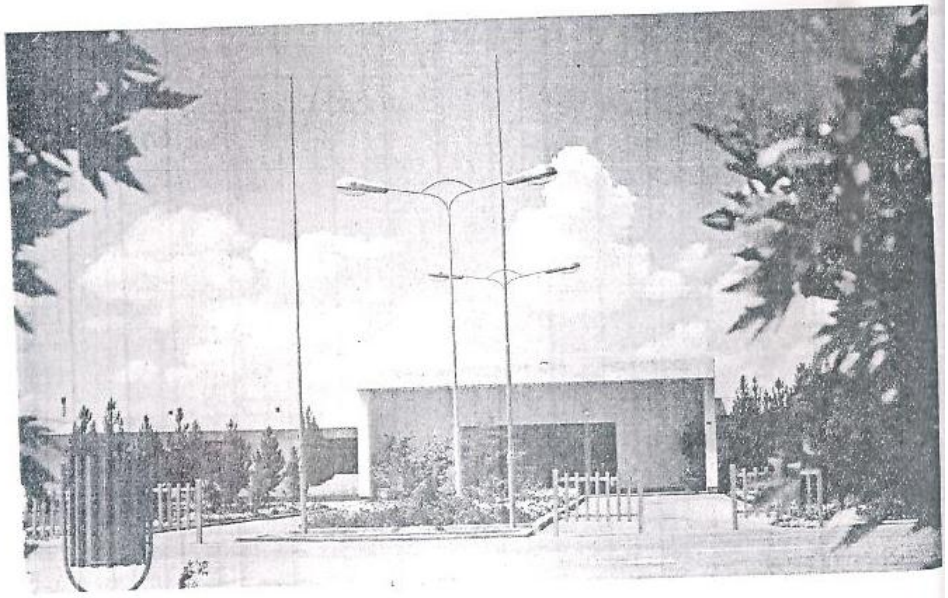

ساختمان اموراداری ومالی

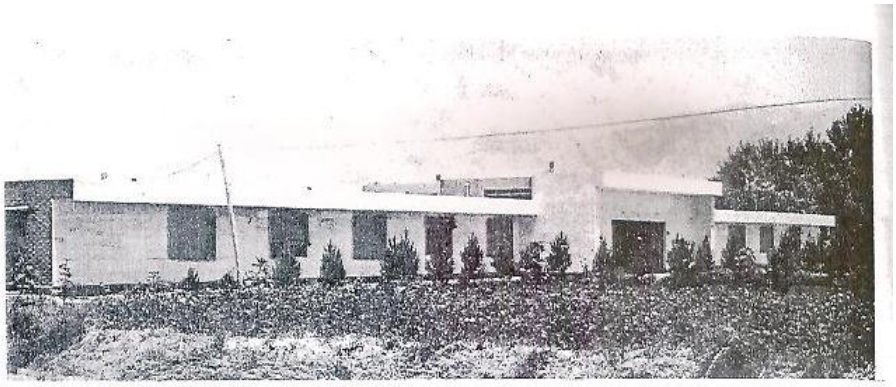

نمای خارجی ساختمان امور اداری و مالی

هماهنگ با توسعهٔ واحد ها و گسترش روز افزون فعالیتهای تحقیقاتی و امور استاندارد و ترویج ، مدیریت امور اداری و مالی نیز تجهیز و تکمیل گردیده با استفاده از حد اکثر نیروی کادر موجود در راه پیشبرد هدفهای مؤسسه میکوشند و امور گوناگون پرسنلی و اداری و مالی سازمان مؤسسه را در سراسر کشور سامان می بخشند .

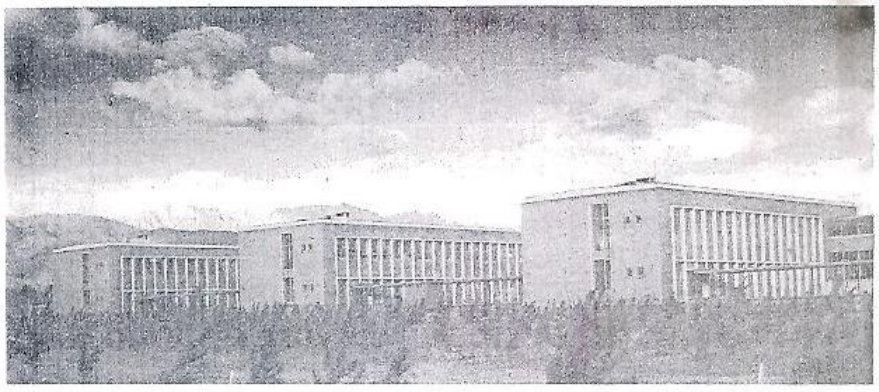

نمای خارجی ساختمانهای مؤسسهٔ استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

پیشرفتهای چشمگیر و ارزنده ای که مؤسسه استاندارد در طول حیات کوتاه ولی پر تحرک خود حاصل نموده است ، نتیجه اجرای مدیریت صحیح و کوشش صمیمانه و فعالیت دسته جمعی کارشناسان تحصیل کرده و ورزیده ای است که با شور و شوق خستگی ناپذیر ، در آزمایشگاهها و نقاط دورافتاده کشور در راه بررسی روشهای نوین تهیه و بهبود کالا می کوشند .

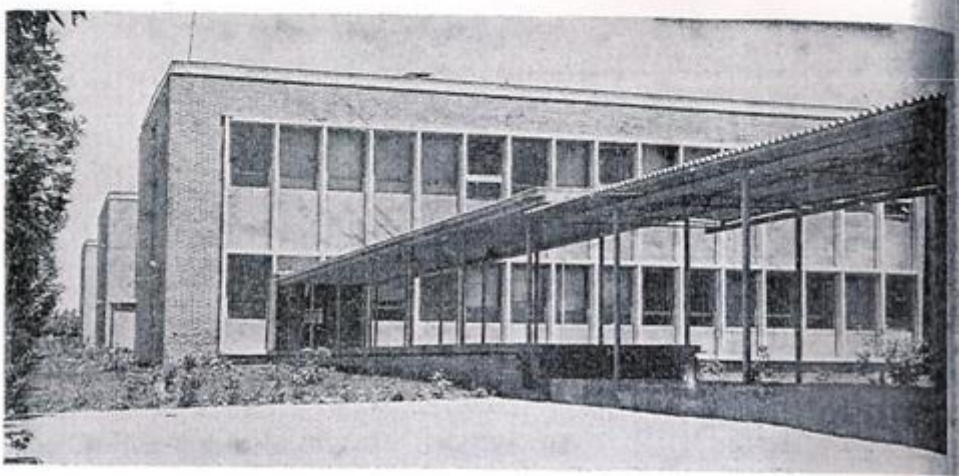

نمای خارجی ساختمانهای آزمایشگاههای تحقیقات صنعتی کرج

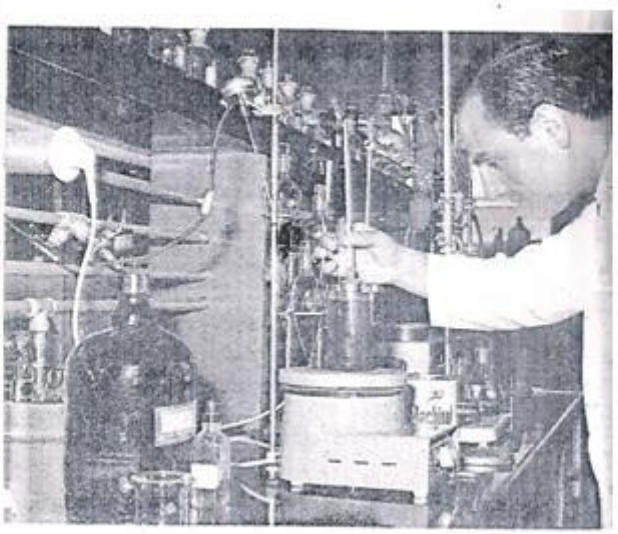

گوشه ای از آزمایشگاه شیمی آلی

مؤسسهٔ استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران دارای یک کتابخانه مجهز و کامل حاوی کلیهٔ استانداردهای مختلف جهان و قریب سه هزار جلد کتاب علمی و فنی میباشد .

گوشه ای از کتابخانهٔ مؤسسه

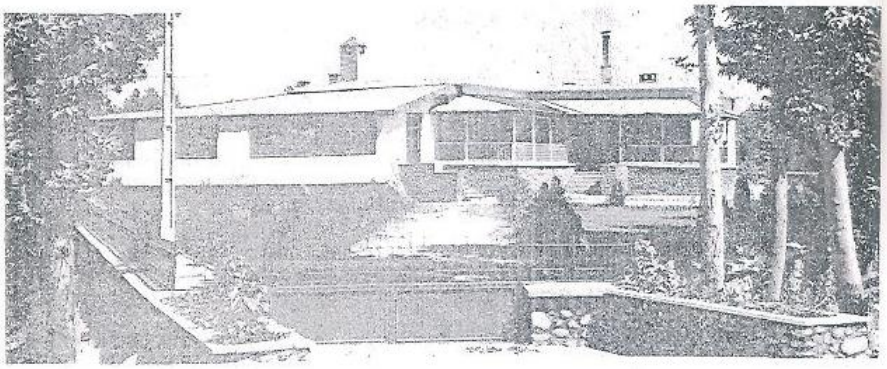

باشگاه مؤسسه

جلسات هفتگی کارکنان و کارشناسان مؤسسهٔ استاندارد هرهفته باحضور مدیرعامل و سایر مدیران در سالن باشگاه تشکیل میگردد و گزارش کارهای انجام شده و طرحهای در دست اقدام واحد ها مورد بررسی واظهارنظر واقع میشود .

اداره انگ فلزات گرانبها

نمای خارجی اداره انگ فلزات گرانبها

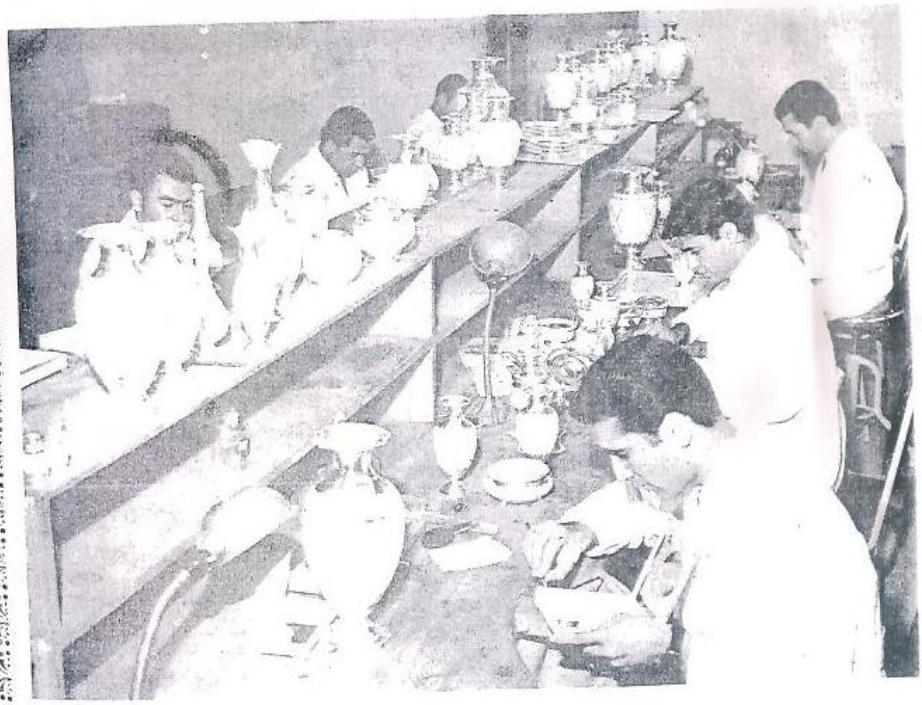

آزمایشگاه اداره انگ فلزات گرانبها

۵-۲- تصویر برخی از اسناد و مکاتبات

در انتهای این بخش اولین استاندارد آزمایشی کشور و گزارش سفر و بازدید آقای گلدنبرگ از مراکز تولید و عرضه محصولات کشاورزی نیز ضمیمه شده است.

تاریخ ۱۳۴۰
شماره ۲۵۵۱۳
پیوست ۴۴/۹/۲۲

وزارت اقتصاد
مؤسسه استاندارد ایران

پیشنهاد
اداره

۱۱۴۰/۹/۲۲

نمایندگی مرتیپ صفاری استاندار محترم آذربایجان شرقی

معطوفا" به تلگرام شماره ۲۲۸۱۶ مورخ ۴۴/۹/۸ در موضوع صدور پروانه زردآلو اصفهان میدارد

از طرف موسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران به اداره استاندارد آذربایجان شرقی دستور داده شده است به برخی از کارخانجات از استاندارد که صرف صنعتی دارد بالسویه استثناء درسال دارد با ترقی شعبه و با نیه کلیه کارخانجات از استاندارد بر روی جعبه ها اجازه صدور داده شود و با این ترتیب نظر جنابعالی تامین خواهد بود .

وزیر اقتصاد

۴۴/۹/۲۲/ ت

تاریخ ـــــــ ۱۳٤
شماره ـــــــ
پیوست ـــــــ

وزارت اقتصاد
مؤسسه استاندارد ایران

۱,۱٤,۳۰/ر

۲۶۱۲۹

۱۳٤٤/۱۰/۰۱

فرماندار نهاوند همدان

عطف به تلگرام شماره ۱۲۰٤ مورخه ـــــ دارد.

ازطرف مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران باداره استاندارد معین داده شده است بطور استثناء مرسال جاری به سیب زمینی بدون توجه به ـــــ ریا ت استاندارد بشرط آنکه کالا فاسد نباشد اجازه صدور داده شـــود.

رئیس اداره وزن اقتصاد

تاریخ ۱۳٤
شماره
پیوست

وزارت اقتصاد
مؤسسه استاندارد ایران

۱/۱۴/۳۰۰

نمایندگی دولت شاهنشاهی ایران در انجمن اقتصادی اروپا

بازگشت بنامه شماره ب/ ۲۲٤۷ مورخه ٤٤/۸/۱۰ نظر بایستی مقررات استاندارد پیراسیون کالاهای کشاورزی وارداتی از سال ۱۳٤۳ مورد اجراء قرار گرفته است لذا انجام تقاضای شرکت سودا ک« » مبنی بر صدور گواهینامه صادراتی ۱۲۵۲ جعبه برگه زردآلو کنسرو در خرداد ماه ۱۳٤۱ از کشور ایران صادر شده مقدور نمیباشد .

خواهشمند است دستور فرمایند مراتب را به شرکت متقاضی اعلام فرمایند .

مدیر اقتصاد

۲۶۶۶۵ گیرنده رونوشت

موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

تاریخ ۱۳٤
شماره
پیوست

وزارت اقتصاد
مؤسسه استاندارد ایران

آقای مهندس ریاضی رئیس اداره استاندارد استان ششم

چون بر طبق نظریه سازمان ملل متحد تمام ایران در کلیه وضع بسته بندی
میوه خاص صادراتی که زیان آن اداره صادر میکند کاملا" رعایت بخرج میباشد
بدینوسیله ازدحمات شما تشکر مینمایم .

وزیر اقتصاد

۴۶۲۴۳ گیرنده رونوشت

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

شماره ۲۳۷۰۶
تاریخ ۵۰/۸/۱۶
پیوست

وزارت کشور
استانداری آذربایجان غربی

اقای کهوری رئیس اداره استاندارد استانهای آذربایجان غربی وکردستان

عطف بنامه شماره ۴۳۹-۰۲/۱۲۶۸-۱۵/۸/۵۰ محصول تهیه شد فروش جدید از روغن استرلیائی وکرمنات پتاسیم که بصورت سلوفان بسته بندی گردیده است ملاحظه شد بسیار مرغوب بود. البته کوشش کارکنان اداره استاندارد در این عمل مورد توجه است و انتظار دارم بیش از پیش سعی نمایند که باغداران سطح استان بروش جدید تشویق و در آینده مقدار بیشتری محصول بطریقه جدید تهیه گردد. ۰ز

عبد العلی دهستانی
استاندار آذربایجان غربی

وزارت اقتصاد
موسسهٔ استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

تاریخ ۱۳۴۷/۲/۳۰
شماره ۱۸۰۳/۷۶
پیوست
واحد

اداره استاندارد

چون درنظراست برنامه های آموزشی وترویجی مناسبی جهت همراستان برای سال آتی تدوین ودرموقع لازم بمرحله اجرا درآیدلذا خواهشمنداست دستور فرمائید بادرنظر گرفتن احتیاجات آن استان برنامه های مورد نظررا باذکر نام محصول، تاریخ شروع برنامه تعداد مامور مورد نیاز مدت لازم برای انجام هریک ازبرنامه ها تهیه وارسال دارند.

ابراهیم فرّ بخشیان ــ مدیر ترویج

دریافت نشان

باتائیدات خداوند متعال

ما

محمدرضا پهلوی آریامهر شاهنشاه ایران

برای ابراز عواطف همایونی دربارهٔ تحسین نگرانی مدیرعامل مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

بموجب این فرمان یک قطعه نشان درجه چهارم همایون

بنامبرده اعطا نمودیم. بتاریخ چهارم آبان ماه ۱۳۵۰

آقای محسن سرودی مدیرعامل موسسه اخیرا" بعضویت کمیته گسترش سازمان بین المللی استاندارد پذیرفته شده اند ، از وظایف این کمیته رسیدگی به مسائل توسعه امراستاندارد در کشورهای درحال رشد ویافتن راه حلهایی برای این مسائل است . ذیلا" عین نامه ایزوکه دراین باره رسیده است درج میگردد .

ISO

our date: 1973-03-29

our reference: ISO/EXCO/DEVCO

INTERNATIONAL ORGANIZATION FOR STANDARDIZATION • МЕЖДУНАРОДНАЯ ОРГАНИЗАЦИЯ ПО СТАНДАРТИЗАЦИИ • ORGANISATION INTERNATIONALE DE NORMALISATION

ISO Central Secretariat
1, rue de Varembé
1211 Genève 20
Switzerland

TO THE MEMBERS OF EXCO
TO THE MEMBERS OF DEVCO AND,
FOR INFORMATION TO THE ISO MEMBER BODIES

AUX MEMBRES DE L'EXCO
AUX MEMBRES DU DEVCO ET, POUR
INFORMATION, A TOUS LES COMITES MEMBRES
DE L'ISO

Dear Sirs,

Nomination within DEVCO

I have pleasure in informing you that, according to Council resolution 62/1969, Mr. M. Soroudi, Director General of the Member Body for Iran, has been nominated as a DEVCO member.

Yours faithfully,

Messieurs,

Nomination au sein du DEVCO

J'ai le plaisir de vous informer que, conformément à la résolution du Conseil 62/1969, Monsieur M. Soroudi, Directeur Général du Comité Membre pour l'Iran, vient d'être nommé membre du DEVCO.

Veuillez agréer, Messieurs, l'expression de mes sentiments les meilleurs.

Olle Sturen
Secretary-General
Secrétaire Général

cc. President
Immediate Past President
General Secretary IEC

BF/id

A:20117/E/F

Telephone (022) 34 12 40
Telex 23 887 ISO CH
Telegrams ISORGANIZ

قابل توجه صادر کنندگان کالاهای صنعتی فرش وصنایع دستی به کشورهای عضو بازار مشترک

باتوجه باینکه استفاده از تعرفه ترجیحی بازار مشترک منوط بداشتن گواهی مبدا و مشخصات میباشد و موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران بعنوان صادر کننده گواهی مشخصات به بازار مشترک معرفی شده است لذا برای اینکه صادر کنندگان بتوانند از تعرفه ترجیحی بازار مشترک استفاده نمایند لازم است گواهی مذکور را پس از تائید اتاق بازرگانی به امضاء موسسه استاندارد برسانند .

فرم گواهی مبدا مشخصات در اتاق بازرگانی و صنایع ومعادن ایران و موسسه استاندارد موجود میباشد. خواهشمند است برای کسب اطلاعات بیشتر و نحوه استفاده از فرم مذکور به موسسه استاندارد مراجعه کرده . م الف ۶۵۰۰

مرکز توسعه صادرات ایران

1. Goods consigned from (Exporter' s business name, address, country)	Reference No. GENERALISED SYSTEM OF PREFERENCES CERTIFICATE OF ORIGIN AND SPECIFICATION (Combined declaration and certificate) FORM A Issued in ..... (country)
2. Goods consigned to (Consignee' s name, address, country)	
3. Means of transport and route (as far as known)	4. For official use

5. Item number	6. Marks and numbers of packages	7. Number and kind of packages; description of goods	8. Origin criterion (See notes overleaf)	9. Gross weight or other quantity	10. Number and date of invoices

11. Certification	12. Declaration by the exporter
It is hereby certified, on the basis of control carried out, that the declaration by the exporter is correct. Chamber of Commerce & Industry of Iran Institute of Standards & Industrial Research of Iran ..... Place and date, signature and stamp of certifying authority	The undersigned hereby declares that the above details and statements are correct; that all the goods were produced in ..... (country) and that they comply with the origin requirements specified for those goods in the Generalised System of Preferences for goods exported to ..... (Importing country) ..... Place and date, signature of authorised signatory

کیهان
صفحه ۱۳
۲شنبه ۲۰آبان۱۳۵۳ ـ ۱۱نوامبر۱۹۷۴ ـ شماره ۷۰۶۰

۱۶۰۱۹رم ـ الف

آگهی استانداردهای اجباری

قابل توجه عموم ملت ایران

نظر باینکه موسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران بنا به تحولات اجتماعی وپیشرفت های صنعتی کشور برای ارشاد صنایع و بهبود کیفی کالا ها و ملاحظات ایمنی و بهداشتی و حفظ منافع مصرف کنندگان ، استاندارد تعدادی کالای صنعتی را اجباری اعلام نموده است بمنظور موفقیت مطلوب برنامه اجتماعی و رفاهی مزبور از کلیه هموطنان دعوت مینماید باتوجه بمراتب زیر همکاری های لازم با این موسسه مبذول دارند

۱ ـ کالاهائیکه استاندارد آنها اجباری میشود باید با نظارت موسسه استاندارد مطابق استاندارد ملی مربوط تهیه شود .

۲ ـ علامت استاندارد نشانه مرغوبیت کالا و مطابقت آن با استاندارد ملی است.

۳ ـ تولید و عرضه و فروش کالای مشمول استاندارد اجباری بدون علامت موسسه استاندارد ممنوع است و متخلفین به مجازاتهای حبس و جریمه محکوم خواهند شد .

۴ ـ ۲۰ قلم کالای مشمول استاندارد اجباری و تاریخ اجرای آنها بقرار زیر است:

نام کالا	تاریخ شروع اجراء	
۱ ـ سیلندر گاز خانگی	از اول خردادماه	۱۳۵۲
۲ ـ اجاق گاز بدون فر	از اول تیرماه	۱۳۵۲
۳ ـ سیم و کابل	از اول تیرماه	۱۳۵۲
۴ ـ گریس	از اول تیرماه	۱۳۵۲
۵ ـ لنت ترمز	ازاول شهریور ماه	۱۳۵۲
۶ ـ دستگاه خاموش کننده قابل حمل و نقل با پودر خشک	ازاول شهریور ماه	۱۳۵۲
۷ ـ کلیدهای برقی برای مصارف خانگی	از اول آذرماه	۱۳۵۲
۸ ـ پریز دوشاخه برای مصارف خانگی	از اول آذرماه	۱۳۵۲
۹ ـ دیگ زودپز	از اول دیماه	۱۳۵۲
۱۰ ـ کبریت	از اول اسفندماه	۱۳۵۲
۱۱ ـ روغن نباتی جامد	از اول شهریورماه	۱۳۵۳
۱۲ ـ شیشه های ایمنی اتومبیل	از اول مهرماه	۱۳۵۳
۱۳ ـ شیر سیلندر گاز مایع	از اول مهرماه	۱۳۵۳
۱۴ ـ رگولاتور سیلندر گاز مایع	از اول مهرماه	۱۳۵۳
۱۵ ـ لوله های قابل انعطاف برای سوخت گاز	از اول مهرماه	۱۳۵۳
۱۶ ـ بنبه هیدروفیل	از اول آذرماه	۱۳۵۳
۱۷ ـ نخ قرقره	از اول دیماه	۱۳۵۳
۱۸ ـ اتانول (الکل اتیلیک)	از اول دیماه	۱۳۵۳
۱۹ ـ مشروبات الکلی (ودکا وعرق)	از اول دیماه	۱۳۵۳
۲۰ ـ روغن موتور	از اول بهمن‌ماه	۱۳۵۳

ـ از تولیدکنندگان کالا های مزبور خواهشمند است از تولید کالای خارج از استاندارد خودداری و کالا های مطابق استاندارد را پس از اخذ پروانه از موسسه استاندارد علامتگذاری نمایند .

ـ از توزیع کنندگان کالا های مزبور خواهشمند است از خرید و قبول و انبار وتوزیع کالا های مشمول استاندارداجباری که فاقد علامت استاندارد باشد خودداری نمایند تا مسئولیت حقوقی و کیفری برای آنها فراهم نشود .

ـ از مصرف کنندگان و تمام مردم ایران خواهشمند است بمنظور حفظ ایمنی ومنافع خود از خرید کالاهای فوق الذکر بدون علامت استاندارد کاملا خودداری و مراتب را جهت توقیف کالا به موسسه استاندارد اطلاع دهند .

ـ موسسه استاندارد و کلیه واحدهای تابعه در تهران و مراکز استان و شهرستانها از نظرات و همکاری قاطبه مردم استقبال مینماید .

موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

اولین استاندارد ملی کشور که به صورت آزمایشی تدوین شده است.

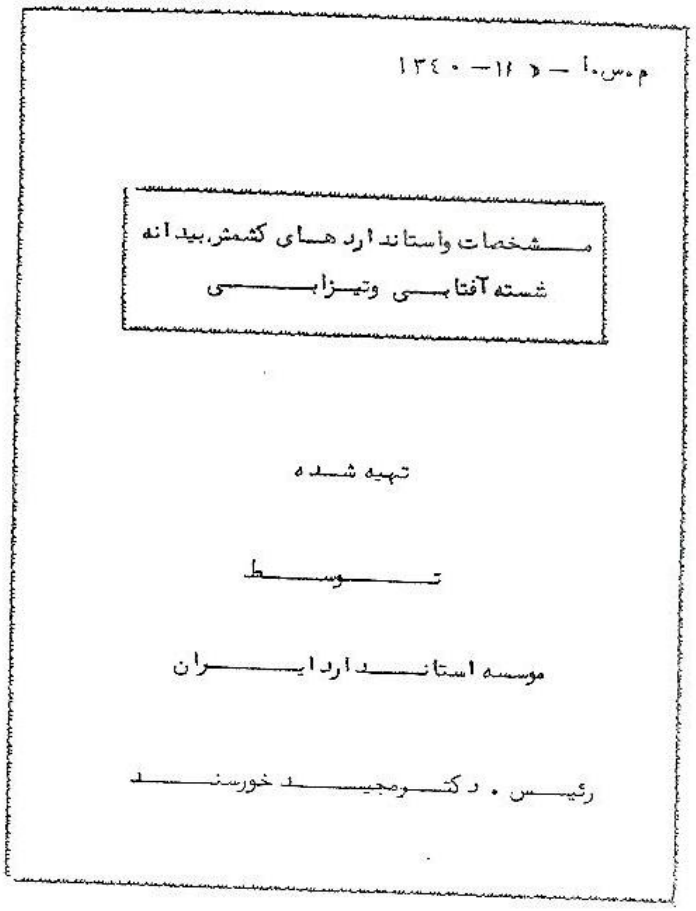

م.س.ا – د ۱۱ – ۱۳۴۰

مشخصات واستانداردهای کشمش بیدانه
شسته آفتابی وتمیزابی

تهیه شده

توسط

موسسه استاندارد ایران

رئیس . دکتر مجید خورسند

مشخصات واستاندارد های کشمش بیدانه آفتابی و تیـــزابـــی

کشمش که ازخشك کردن انگور درآفتاب ویابکمك سایروسائـــل مکانیکی بدست میآید محصولی است که دراقتصاد کشاورزی ایـــران دارای اهمیت فراوانی بوده وهرسال متجاوز ازسی هزارتن از آن صادر میگـــردد .

دراین انواع کشمش بیدانه که ازلحاظ مشخصات وخواص خیلـــی شبیه به کشمش معروف به تمپسون بیدانه است بدست میآیـــد .

برای آنکه کشمش ایران دربازارهای بازرگانی جهان بتواند بـــا موفقیت رقابت کند لازم است برای آن طبقه بندی رسمی درنظرگرفتـه شود . درنتیجه این کالا بااطمینان کامل بعنوان یك ماده غـذائی پرارزش مورد داد وستد قرارخواهد گـرفت .

اساس طبقه بندی کشمش برروی خواص ظاهری نسبت عیـــوب و فساد آن قراردارد .

دراثربررسیهائیکه درآزمایشگاههای موسسه استانـــدارد ایران انجام شده معلوم گردیده است که کشمش بیدانه‌را ازلحاظ کیفیـــت میتوان بسه درجه بشرح ذیل تقسیم نمـــود .

درجه بندی کشمش

کشمش درجه ۱ ــ یا ــ عالی که بانگلیسی Fancy نامیده میشود

کشمش درجه ۲ ــ یا ــ خوب که بانگلیسی Good نامیده میشود

کشمش درجه ۳ ــ یا ــ استاندارد که بانگلیسی Standard نامیده میشود

بتدریج که برنامه های مختلف مربوط به طبقه بندی این فرآورده پیشرفت مینماید وکسانیکه با بعمل آوردن کشمش سروکار دارند صاحب معلومات وتجربه بیشتری شده ووسائل کارشان نیزبهبود میابد ممکن خواهد شد که قسمت بیشتری ازمحصول کشمش ایران را بوضعی درآورند که دارای شرایط استاندارد کشمش درجه یك گردد . پیشنهاد وسفارش میشود که مشخصات واستانداردهای مختلفی که برای کشمش بیدانه تعیین میگردد در امرصدور این کالا دقیقاً بمورد عمل گذاشته شود .

برای آنکه بتوانیم طبقه بندی رسمی برای کشمش تعیین کنیم لازم است اول آنچه راکه کشمش خوانده میشود تعریف کرده وبگوئیم کشمش که ازانگور بعمل آورده میشود چیست .

تعریف کشمش

کشمش عبارت ازانگوری است (انواع Vinifferia) که درآفتاب یابکمك وسائل مکانیکی خشك شده وطی اعمال مختلفی که برای بعمل آوردن آن انجام شده آنرا خوب تمیز کرده وقطعات چوب ودم راازآن جدا کرده باشند .

شرح طبقه بندی جنس

کشمش درجه ۳ ــ یا "استاندارد" عبارت از کشمشی است که کلیه

مشخصات و شرایط فنی و کلیه لوازم مورد نیاز برای قابل قبول بودن کالا

باشد . مقدار عیوب موجود در این طبقه کشش کمی بیشتر از مقدار عیوبی است که برای کشش درجه ۲ مجاز میباشد . جنس این نوع کشش بقدر کافی خوب بوده و قابل طبقه بندی میباشد ولی چون مقدار عیوب آن کمی بیشتر از مقداری است که برای درجه ۲ مجاز میباشد لذا از لحاظ کیفیت از نوع درجه ۲ اندکی بیشتر است.

کشش درجه ۲ ــ یا خوب . عبارت از کششی است که مقدار عیوب آن از آنچه برای درجه ۳ تعیین شده است کمتر میباشد و شرایط و مشخصات جنس بهتر درباره آن صدق میکند . مقدار عیوبیکه میتواند در کشش درجه ۲ وجود داشته باشد کمتر از مقداری است که برای کشش درجه ۳ مجاز میباشد .

کشش درجه ۱ ــ یا "عالی" این درجه نماینده بهترین جنس بوده و کشش شامل آن میشود که مقدار عیوب موجود در آن کمتر از مقداری باشد که برای جنس درجه ۲ تعیین گردیده است و مشخصات و محدودیتهای اکید پیش بینی شده برای این درجه در آن مراعات گردد .

بازرسی و نمونه برداری کشش

کیفیت و درجه یک مقدار یا یک مرسله کشش از روی نمونه هائیکه از آنها گرفته میشود تعیین میگردد ــ برای اینکه بتوان مشخصات حقیقی یک مقدار یا یک مرسله معین را از کالا را تعیین نمود باید ابتدا تعداد و مقدار کافی نمونه از تمام جنس گرفته شود ــ وزن هریک از نمونه ها باید در حدود نیم کیلوگرم باشد . پس از آنکه نمونه برداری صحیحاً انجام شد هریک از نمونه ها را بطور جداگانه مورد بررسی قرار داده و عیوب آنرا مشخص مینمایند .

نوع و درجه یک مقدار و یا یک مرسله کشمش از روی محدل نتایجی که در آزمایش از بررسی نمونه های مختلف همان مرسله بدست آمده است تعیین میگردد .

شرح عیوبیکه در تعیین جنس و درجه کشمش موثر میباشد .

دم (Capstem)

دم عبارت است از چوب کوچکی که با نگور متصل میباشد . پس از آنکه انگور خشک وتبدیل بکشمش شد در صورتیکه در آن قطعات کوچک چوب (دم) که اندازه آنها از سه میلیمتر تجاوز کند دیده شود عیب محسوب شده و ارزش تجارتی آنرا پائین میآورد .

ساقه (Stem)

ساقه قسمتی از شاخه اصلی و یا شاخه های خوشه انگور میباشد وجود این قبیل قطعات در کشمش عیب آن محسوب و باید از آن جدا شود .

دانه (Seeds)

منظور از اصلاح « دانه » انواع کشمش های دانه دار است که در کشمش بیدانه دیده میشود (این قبیل کشمش های دانه دار باید از کشمش بیدانه جدا شود) .

کشمش نارس (Poorly Developed)

مقصود از کشمش نارس کشمشی است که از انگوری که کاملا" نرسیده است تهیه شده باشد مقدار گوشت و وزن این قبیل کشمش ها کم میباشد و روی پوست آنها چین خوردگیهای عمیقی دیده میشود .

کشمش صدمه دیده (Damaged Raisin)

عبارت ازکشمشی است که تحت تاثیرپک یاعده ای ازعوامل ذیل قرارگرفته ودرنتیجه صدمه قابل توجهی دیده باشد .

حشرات ، آفتابزدگی ، گری خاک یاسایرمواد خارجی فرو رفته درمتن جنس .

این قبیل عیوب به کل ظاهری وارزش غذائی جنس صدمه شدیدی واردآورده وانبارکردن وحمل ونقل آنرابسیارمشکل میسازد

کشمش شکرک زده (Visibly Sugared)

این عیب دراثرمتبلورشدن سریع قندانگوردرموقع خشک شدن پیش میآید . این قبیل قندها رامیتوان بآسانی روی پوست وسطح کشمش ملاحظه نمود .

کپک (Mold)

کپک برای کشمش عیب مهمی محسوب میگردد وعلامت شروع فساد میباشد . کپک معمولا بکشمش منظره نامطلوب وچسبنده ای میدهد وتمیزی که تحت تاثیرقرارمیگیرد بعلت تغییرساختمان فیزیکی وشیمیائی بکلی تغییرماهیت میدهد . کپک معمولا دراثررطوبت بیش ازاندازه موجود درکشمش ویادراثرانبارشدن درجای محیط مرطوب ویادراثرقرارگرفتن درتحت تاثیرموجودات ذره بینی ایجاد میگردد .

حشرات (Insects)

درکشمشی که درجه بندی میشود حشره زنده نباید بهیچ درجه

وجود داشته باشد. وقتی کلمه حشره درباره کشمش بکار میرود معمولا منظور آنست که در کشمش قسمات حشره یا هر نوع حشرات وجود دارد.

مقدار رطوبت موجود در کشمش

تجربیات آزمایشگاهی نشان داده است که پس از آنکه کشمش بطور صحیح خشک شد نباید بیش از حد ۱۰٪ درصد رطوبت داشته باشد در صورتیکه در کشمش بیش از حد معینی رطوبت وجود داشته باشد ایجاد کپک و فساد تسهیل میگردد این امر علاوه بر آنکه بجنس صدمه زیادی میزند انبار کردن و حمل و نقل کالا را نیز بسیار مشکل میکند.

بنابر علل فوق اگر جنسی بیش از حد مجاز رطوبت داشته باشد نمیتوان آنرا خشک شده تلقی نمود ولذا نمیتوان برای چنین جنسی گواهی صادر نمود.

اندازه کشمش یا دانه

در تعیین کیفیت و درجه بندی کشمش اندازه آن تاثیر مهمی ندارد معمولا کشمش را از لحاظ مقدار گوناگون آن در صنایع مختلف تهیه مواد غذائی بدو قسمت تقسیم میکنند.

۱ــ برای تهیه نانهای شیرینی، کیک و سایر انواع شیرینی و همچنین در بسیاری از موارد دیگر کشمش ریز را ترجیح میدهند.

۲ــ در مواردی که کشمش بطور مستقیم برای خوردن بکار میرود و در بعضی از قسمتهای شیرینی سازی کشمش درشت مورد استعمال دارد بعضی از تهیه کنندگان کشمش ترجیح میدهند که کشمش ریز و درشت را از یکدیگر جدا کرده بفروش رسانند. در رتبه بندی این کشمش را

- اندازه مخلوط " مینامند .

کشش خواه ریز باشد خواه درشت برحسب وزن آن ازلحاظ عیوب موجود در آن بسه طبقات " عالی " خوب " استاندارد " تقسیم میشود .

برای آنکه بتوان عده ای ازتهیه کنندگان وصادر کنندگان کشمش راکه کالای خود را براساس اندازه آن میفروشند راهنمائی نمود وبرای اندازه کشمش ایران شرایط مورد قبول کلیه خریداران قیدی را درنظر بگیریم لذا شرح ومشخصات ذیل درباره اندازه های ریز و درشت ومخلوط پیشنهاد میشود .

کشمش " درشت "

عبارت ازکشمشهائی است که اندازه آنها یکسان بوده قطر یک ازآنها ۸ الی ۵/۱۰ میلیمتر باشد .

درچنین کشمش نباید بیش ازپنج درصد کشمش های کوچک که ازسوراخ های غربالی بقطر ۸ میلیمتر بگذرد وجود داشته باشد .

کشمش " ریز "

عبارت ازکشمشی است که درشت های آن پیدا شده باشد برحسب وزن نود درصد کشمش ریز باید ازغربالی که قطر سوراخهای آن ۸ میلیمتراست بگذرد ونباید بیش ازده درصد کشمش درشت (که قطر آن بیش از ۸ میلیمتراست) درآن وجود داشته باشد .

کشمش " اندازه مخلوط "

عبارت ازکشمشی است که ریز و درشت آن ازبند بیرون نشده باشد .

مشخصات و رجه بندی کشمش بیدانه آفتابی

کشمش درجه ۱ ــ یا عالی

کشمش بیدانه آفتابی درجه یک ایران باید از انگوری که کاملا رسیده است تهیه گشته و دارای رنگ مرغوب و طعم خوب و مطبوعی از انواع ... باشد . رطوبت این نوع کشمش نباید از نه درصد تجاوز نماید و معایب آن نیز نباید بیشتر از مقادیر زیر باشد .

۱ ــ در سر پانصد گرم آن نباید بیش از بیست ساقه و دم دار داشته باشد .

۲ ــ در سر پانصد گرم آن نباید بیش از پانزده دم و ساقه دار داشته باشد .

۳ ــ نباید بیش از یک درصد وزن آن کشمش ناپس باشد .

۴ ــ نباید بیش از دو درصد وزن آن کشمش صدمه دیده باشد .

۵ ــ نباید بیش از پنج درصد آن کشمش شکرک زده باشد .

۶ ــ نباید بیش از سه درصد وزن آن دارای "کپک" "تخمیر" "لکه‌های خشره" "خاک و یا سایر مواد خارجی غیر مرغوب" و جنس صدمه دیده باشد و نباید بیش از یک درصد از این مقدار فاسد شده باشد .

کشمش درجه ۲ ــ یا "خوب"

کشمش بیدانه آفتابی درجه ۲ ایران عبارت از کشمشی است که مشخصات مشابه انواع بیدانه را داشته باشد و رنگ آن همان است که برای انواع این کالا عمومیت دارد . این کشمش باید از انگوری که کاملا رسیده است تهیه گشته و دارای مزه و طعم خوب و مطبوعی نیز خود باشد

رطوبت این نوع کنسن نباید از هجده درصد تجاوز نماید و
مصایب آن نیز نباید بیشتر از مقادیر زیر باشد :
۱ــ در هر پانصد گرم آن نباید بیش از دو "ساقه" وجود داشته
باشد .
۲ــ در هر پانصد گرم آن نباید بیش از بیست و پنج "دم" وجود
داشته باشد .
۳ــ نباید بیش از دو درصد در آن "کشمش نارس" باشد .
۴ــ نباید بیش از سه درصد وزن آن "کشمش صدمه دیده"
باشد .
۵ــ نباید بیش از ... درصد وزن آن "کشمش کرک زده" باشد .
۶ــ نباید بیش از چهار درصد وزن آن دارای "کپک" یا "خمیر"
قطعات حشره و خاک یا سایر مواد خارجی [illegible]
شدید دیده باشد و نباید بیش از یک صدم از این [illegible]

کنسن درجه ۳ ــ یا "استاندارد"

کنسن بیدانه آفتابی درجه ۳ عبارت از انگوری که کاملاً رسیده
است تهیه گشته و دارای رنگ مزه و طعم خوب و طبیعی نوع [illegible]
باشد . رطوبت این نوع کنسن نباید [illegible] از ده درصد
و مصایب آن نیز نباید بیشتر از مقادیر زیر باشد :
۱ــ در هر پانصد گرم آن نباید بیش از سه "ساقه" وجود داشته
باشد .
۲ــ در هر پانصد گرم آن نباید بیش از ۴۰ "دم" وجود داشته
باشد .

۳ــ نباید بیش از سه درصد وزن آن "کشمش نارس" باشد .

۴ــ نباید بیش از پنج درصد وزن آن "کشمش صدمه دیده" باشد .

۵ــ نباید بیش از پانزده درصد آن "کشمش شکرک زده" باشد .

۶ــ نباید بیش از پنج درصد وزن آن در اثر "کپک" "تخمیر" "ظلمات حشره و خاک یا سایر مواد خارجی غرورفته در متن جنس صدمه دیده باشد ونباید بیش از دو درصد از این مقدار فاسد باشد .

کشمش بیدانه تیزآبی گوگرد ی شده

بسیاری از تهیه کنندگان کشمش قبل از آنکه انگور را خشک کنند آنرا در محلول سود کستیک یا کربنات دوسود غرومیبرند این عمل موجب میگردد که ماده مومی روی انگور از بین رفته وپوست آن شکافهای نورانی پیدا نماید ودر نتیجه عمل خشک شدن سریعتر انجام گیرد .

در بسیاری از موارد برای آنکه کشمشی که بدست میآید دارای رنگ روشن وشفاف باشد انگور را در محلول سود کستیک غرومیبرند وبعد آنرا گوگرد ی مینمایند . رنگ کشمشی که در نتیجه غروبردن انگور در محلول سود یا در اثر عمل گوگرد ی کردن بدست میآید بنوع انگور ومقدار قند موجود در آن وروشی که برای خشک کردن آن بکار رفته است بستگی دارد . کشمشی که بدین طریق تهیه میشود "سلتانینا Sultanina" یا سولتانا Sultana نامیده میشود .

رنگ کشمش بیدانه تیزآبی گوگرد ی شده

کشمشی که تیزآبی وگوگرد ی شده است (یعنی آنرا در محلول سود غروبرده وبعد "رنگش را با گوگرد برگشته اند) ـ دارای رنگ قرمزی

یا سیزمایل بزرد تاکهربائی نیره میباشد . فعلا" در ایران برای خشک نمودن انگور از آفتاب استفاده میشود رنگ کشمشی که بدین ترتیب بدست میآید چندان جذابیت ندارد . برای آنکه رنگ جنس پسندیده تر باشد نباید انگور را مدت طولانی در آفتاب قرار دهند .

برای آنکه کشمش دارای رنگ طلائی یکدست باشد باید ابتدا انگور را تمیز آبی و سپس گوگرد دی نموده و با وسائل مکانیکی در یک دالان سرپوشیده مخصوص (تونل) خشک نمایند . به به این نوع جنس که کشمش طلائی رنگ Golden Beached Raisins نامیده میشود مستلزم مدارج فراوانی بوده و تقاضای خرید نیز برای آن محدود میباشد .

رابطه میان رنگ و درجه جنس تمیز آبی و گوگرد دی شده

رنگ کشمش نشانه طرز تهیه آن بوده و صرف درجه یا کیفیت جنس نمیباشد . کشمش تمیز آبی و گوگرد دی شده ممکن است درجه "عالی" خوب و یا استاندارد" بوده و رنگ آن نیز در عین حال از طلائی یا بعبارت دیگر مایل بزرد تا کهربائی تیره تغییر نماید .

رنگ کشمش تمیز آبی و گوگرد دی شده " سولتانینا و سولتانا "

با توجه بروشهائیکه برای خشک کردن خوشه‌ها فعلا" در ایران معمول میباشد هرنوع تعریفی که درباره رنگ کشمش تمیز آبی و گوگرد دی شود دارای جنبه کلی میباشد . ولی هنگامیکه روی تهیه جنس بهبود یافته ولوازم و تاسیسات مکانیکی بیشتری مورد استفاده قرار گیرد میتوان این نوع جنس را از نظر رنگ نیز بطبقات معین و مشخصی تقسیم نمود .

برای آنکه کشمش از لحاظ رنگ دارای مشخصات سولتانینا و یا سولتانا باشد باید رنگ آن زرد مایل بسبزیا طلائی تا کهربائی تیره باشد و نباید بیش از ۱ درصد وزن کشمش تیره رنگ (یعنی کشمشهائیکه رنگ آنها رفته نشده است) دراین نوع کشمش دیده شود .

(تعیین رنگ کشمش)

درگوادیپهائیکه برای کشمش تیزآبی وگوگردی شده مادر میگردد رنگهای مختلفی که در کشمش دیده میشود و همچنین رنگ کلی جنس ذکر میگردد . باضافه دراین قبیل گوادیپها ذکر میشود که چند درصد کشمش های پررنگ (یعنی کشمشهائیکه رنگ آنها نرفته نشده است) در نمونه هائیکه آزمایش شده دیده شده است.

مشخصات و نبقه بندی کشمش تیزآبی وگوگردی شده

(سولتانا ـ و یا ـ سولتانینا)

درجه ۱ ـ یا " عالی"

کشمش بیدانه تیزآبی وگوگردی شده درجه ۱ ـ یا ـ عالی عبارت از کشمشی است که دارای مشخصات شبیه به انواع مختلف بیدانه بوده از انگور کاملا" رسیده تهیه شده باشد برحسب رویه و عواملی که برای خشک کردن انگور بکار رود رنگ این نوع کشمش از طلائی یا زرد مایل بسبز تا کهربائی تیره تشخیص میدهند . این نوع کشمش باید دارای طعم ومزه مخصوص بخود بوده و نباید مقدار رطوبت آن از ۱۵ درصد بیشتر باشد . میزان عیوب آن نیز نباید از مقادیر زیر تجاوز نماید :

۱ ـ در هر پانصد گرم آن نباید بیش از ۲ ساقه و دم دانه باشد

۲ــ در هر پانصد گرم آن نباید بیش از ۶۰ دم وجود داشته باشد

۳ــ نباید بیش از ۲ درصد آن کشمشی باشد که از انگور نارس بعمل آمده باشد .

۴ــ نباید بیش از چهار درصد آن کشمشی باشد که " صدمه دیده " محسوب شود .

۵ــ نباید بیش از پنج درصد آن " کشمش شکرک زده " باشد .

۶ــ نباید بیش از سه درصد وزن کل آن کشمشهائی باشد که در عوامل ذیل صدمه دیده باشد " کپک " تخمیر" قطعات خشره " خاک یا سایر مواد خارجی فرورفته در متن جنس. از این ۳ درصد نباید بیش از یک درصد فاسد شده باشد .

درجه ۲ــ یا " خوب"

کشمش بیدانه تیزآبی وگوگردی شده درجه ۲ ــ یا ــ خوب عبارت از کشمشی است که دارای مشخصات متشابه انواع مختلف بیدانه بوده واز انگور کاملا" رسیده تهیه شده باشد برحسب روش وعواملی که برای خشک کردن انگور بکار رود رنگ این نوع کشمش از طلائی یا زرد مایل بسبز تا کهربائی تیره تغییر میکند . این نوع کشمش باید دارای طعم ومزه مخصوص بخود بوده ونباید مقدار رطوبت آن از هیجده درصد بیشتر باشد . میزان عیوب آن نیز نباید از مقادیر زیر تجاوز نماید .

۱ــ در هر پانصد گرم آن نباید بیش از چهار ساقه وجود داشته باشد .

۲ــ در هر پانصد گرم آن نباید بیش از ۲۰ دم وجود داشته باشد .

۳ــ نباید بیش از چهار درصد آن کشمشی باشد که از انگور نارس تهیه شده باشد .

۴ـ نباید بیش از شست درصد آن کشمشی باشد که "صدمه دیده" محسوب گردد.

۵ـ نباید بیش از ۱۰ درصد آن "کشمش شکرک زده" باشد.

۶ـ نباید بیش از چهارده درصد آن کشمش‌هائی باشد که در اثر عوامل ذیل صدمه دیده باشد "تخمیر" قطعات حشره" خاک یا سایر مواد خارجی فرورفته در جنس. از این چهارده درصد نباید بیش از یک درصد فاسد شده باشد.

درجه ۳ ـ یا "استاندارد"

کشمش بیدانه تیزآبی وگوگردی شده درجه ۳ یا استاندارد عبارت از کشمشی است که دارای مشخصات متشابه انواع مختلف بیدانه بوده وازانگور کاملاً رسیده تهیه شده باشد برحسب روش وعواملی که برای خشک کردن انگور بکار رود رنگ این نوع کشمش طلائی یا زرد مایل بسبز تاکهربائی تیره تغییر میکند. این نوع کشمش باید دارای طعم ومزه مخصوص بخود بوده ونباید مقدار رطوبت آن از ۱۸ درصد بیشتر باشد. میزان عیوب آن نیز نباید از مقادیر زیر تجاوز نماید.

۱ـ در هر پاند وزن آن نباید بیش از شش ساقه وجود داشته باشد.

۲ـ در سر پانصد گرم آن نباید بیش از ۲۴ دم وجود داشته باشد.

۳ـ نباید بیش از ۶ درصد آن کشمشی باشد که از انگور نارس بعمل آمده باشد.

۴ـ نباید بیش از ۱۲ درصد آن کشمشی باشد که "صدمه دیده" محسوب گردد.

۵ـ نباید بیش از ۱ درصد آن "کشمش شکرک زده" باشد.

۶ـ نباید بیش از ۵ درصد وزن کل آن کشمش‌هائی باشد که در اثر عامل زیر صدمه دیده باشد "کپک" "تخمیر" قطعات حشره" خاک یا سایر مواد خارجی فرورفته در متن جنس. از این پنج درصد نباید بیش از دو درصد فاسد شده باشد.

مدیر سازمان مواد غذائی مارکس، اند، اسپنسر انگلستان دربازدید از ایران

اطمینان داد برای جلب بازار فراورده‌های پنبه و خشکبار ایران خواهد کوشید

بنابدعوت مؤسسه استاندارد وبهزینه مرکزتوسعه صادرات آقای گلدنبرگ مدیرسازمان موادغذائی مارکس، اند، اسپنسرانگلستان ازتاریخ سوم آبان لغایت چهاردهم آبانماه بایران آمدند وضمن مسافرت به نقاط مختلف کشوراز:

۱ــ کارخانه خرمای بم دراستان کرمان

۲ــ کارخانه کنسروسازی دشت مرغاب دراستان فارس

۳ــ کارخانه کمپوت سازی منصهد وابسته به سازمان مرکزی شرکتها وکارگاههای تهیه خشکبارقوچان دراستان خراسان.

٤ــ کارخانجات تهیه وبسته بندی خشکبارد رقزوین

۵ــ شرکت سهامی صادرات پسته ایران درتهران دیدن کردند که کاملا" مورد توجه ایشان قرارگرفت وبهمین مناسبت اطمینان دادند که برای جلب بازارمحصولات کارخانجات مذکوردرانگلستان اقدامات لازم رابعمل آورند.

درمدت اقامت ایشان درتهران ضمن ملاقاتهائی بامعاون بازرگانی وزارت اقتصاد ومدیرعامل مؤسسه استاندارد ورئیس‌کل مرکزتوسعه صادرات ایران باچند تن ازصادرکنندگان مذاکراتی درزمینه کمکهای لازم برای صدورفراورده‌های کارخانجات مذکورصورت گرفت.

گزارش آقای گلدنبرگ از محصولات صادراتی ایران:

Chapter 6

IRAN
SULTANAS, DATES, PISTACHIO NUTS AND CHERRIES

My first visit to Iran in 1966 was a direct consequence of my work in Turkey on sultanas and the results achieved thereby. Apparently this was discussed by Sir Marcus Sieff and Mr Shapoor Reporter, a member of the Court of the then Shah of Iran. Further discussions took place in London between Mr Tony Pugh (of Atcherleys), Dr H.Alizadeh (Assistant-Director, Institute of Standards and Industrial Research of Iran - ISIRI) and myself. As a result, Mr Pugh and I were invited to visit Iran as guests of the Iranian Ministry of Economy in Teheran. We did so in 1966, and again in 1968. Finally, my wife and I visited Iran in 1973 as guests of ISIRI to follow up my previous visits and also to visit organisations and firms I had not had time to visit before.

Although my visits were primarily concerned with the Sultana Industry, we found other food products which could be of interest to Marks and Spencer, including dates, pistachio nuts, walnuts, cherries and cherry products.

Dr H.Alizadeh, the Deputy Director of ISIRI, who had studied and received his degree at one of the American Universities, was seconded to be with us throughout our first two visits and acted as our adviser and interpreter. On our third visit, we were accompanied by Dr A.A.Sabersheikh, also a senior member of ISIRI, who also acted as our adviser and interpreter. I record with pleasure my many obligations to them both for constructive advice and help throughout.

SULTANAS
DRYING OF THE FRUIT

In Iran, as in Turkey, the great proportion of the sultanas were dried in the sun on the ground on beds made of bricks, cement and mud-clay mixtures. A small proportion was dried on wooden trays. These had the advantage that there would be less contamination by "foreign bodies" and that, in the case of rain, the wooden trays could rapidly be stacked on top of one another and covered over with plastics (polythene) sheeting until the rain ceased. Most of the dried sultanas were then transported to the packing houses in hessian sacks.

A major disadvantage with Iranian sultanas is that the rainy season in Iran comes earlier then in Turkey; therefore to get all the sultanas adequately dried, the grapes are picked in a rather immature state i.e. before they are ripe. The sultanas are consequently more acid in taste and lack the full flavour of the Turkish sultanas.

During our first visit, Tony Pugh and I visited 16 packing plants where dried sultanas were processed and packed:

Azerbaijan (Marrogheh and Rezayeh)	9 plants
Ghazvin and Takestan	4 plants
N.E.Iran (Mashad and Guchan)	2 plants
Teheran	1 plant

The Author at Tabriz Airport in Iran — آقای گلدنبرگ - آقای گلدنبرگ

Most of the processing plants we saw were of a very poor standard in relation to our requirements and the standards of hygiene were also very poor. The plants were congested and badly lit, without adequate hand-washing and toilet facilities, so that the final hand-picking was done by women and girls with dirty unwashed hands.

We finally chose two plants from which trial shipments were sent to one of M&S Cake Manufacturers in England. They were the Takestan Raisin Company near Ghazvin and the Ghassomieh plant at Ghazvin. Both had reasonably acceptable standards of hygiene and both undertook to have improvements made both in hygiene standards and methods of picking to remove sub-standard sultanas and "foreign bodies".

Our journeys were not without incident or interest. To get to the Azerbaijan area in the Caucasus, we travelled by air from Teheran to Tabriz and then went on to Marragheh by road; here there was no hotel and we stayed the night at the house of the Governor. It was a bleak place, without heating in cold weather; the bath was full of coal and the rooms had thin transparent curtains, so that our bedrooms were brightly lit by the street lamps outside. The following morning, as we were leaving, the local Mullah (priest) met us outside and insisted on blessing us. It is the only time I have been blessed by a Muslim priest!

In Marragheh we went to see a large sultana processing plant built by Americans under their development programme; the machinery was good, with moving picking belts, but the plant was not in use. Apparently there was nobody available who could manage such a large plant. We later saw another such plant for handling dates at Khorramshar (see later); here too it stood empty and was used as a warehouse and for the same reason - nobody available to manage it. Apparently, a number of such plants were built by the Americans sponsored by US Government subsidies; some of them still stood empty and for the same reason - lack of suitable management.

To get to Rezayeh from Marragheh we had to travel round Lake Urmiyeh, a bleak salt-water lake high up in the mountains. It was bitterly cold. The roads were very poor, often just dirt tracks. We passed through many villages on the way; all were surrounded by mud-brick walls. I was told that at night all the villagers, and their cattle and sheep retreated within the embattled village and the gates were locked against marauding robbers. Moreover, each village was composed exclusively of one nationality - Iranians, Kurds, Armenians, Turks and Assyrians. This was not surprising

as many of the invasions of the Middle East in the historic past from Central Asia and the Far East must have passed through this Caucasian part of Iran. I was told that that each separate village lived apart from the others - there was little mixing. In spite of their apparent poverty, each village had radios playing as we went by - a sign of the times.

After leaving Rezayeh, we continued to travel north round Lake Urmiyeh to get to Tabriz. The roads continued to be very poor until we suddenly came to a modern macadamised road, going to Tabriz to the right and Turkey to the left. This was part of the famous "Silk Road", connecting the Far East and the Near East. After a while, we were stopped by a military patrol and the car and the passengers searched to make sure we were not involved in drug-smuggling! My British Passport helped to convince them that we were not drug-smugglers.

Another area we visited was that of North-East Iran, a place called Ghouchan; to get there we went by air to Mashad, flying over barren mountains. Mashad is one of the holy cities of Islam - one of the disciples of the Prophet Mohammed is buried there in a "holy" mosque. To get to Ghouchan from Mashad we had to travel along a dirt-track road for 3-4 hours. After we had travelled along this road a few times during my various visits to Ghouchan, we found out that the local inhabitants called it "The Road of Death"! We were told that hardly a day passed without a fatal accident on this road, caused by the thick cloud of white dust which follows any vehicle travelling on it. Another vehicle following it can then very easily be involved in a nasty accident with a third vehicle travelling in the opposite direction. A cheerful and re-assuring thought!

The local people were Turkmenis, closely related to the people living in Russian or Soviet Turkmenistan, Ghouchan being quite near to the Asiatic Iranian-Russian frontier. The local people complained bitterly that the frontier was totally closed by an iron fence and a minefield beyond the fence and that they could not visit their friends and relations in nearby villages on the Russian side.

FOLLOW-UP IN UK

As in Greece and Turkey, we arranged for trial shipments to be sent to Park Cake Bakeries in Oldham to be assessed for quality when baked in standard M&S fruit cakes. This was necessary because of the fact that dried sultanas produced in different parts of Iran (a large country), differ considerably in quality and flavour. Meanwhile,before we left, we had a final meeting with Dr Alikhani, th

(a) The moisture content of the dried sultanas should be reduced to 16% to give better keeping properties.
(b) The practice of calling unwashed dirty fruit by the name "ORIGINAL CLEANED" should be discontinued; where it is exported it should be called "ORIGINAL" only. Washed cleaned fruit should be labelled "CLEANED and WASHED". This was accepted and then implemented.
(c) Cartons should be used rather than wooden boxes, as the latter can contaminate the fruit by the bits of wood, nails, and pieces of iron which fly around when the wooden boxes are opened.
(d) Better hotels or motels and better roads should be built to make it easier to visit the far-away areas where the sultanas are produced and packed. We also discussed this with the Governors-General of the West Azerbaijan and Mashad areas, whom we met during our visit.

The Author explaining at a field meeting in Iran how to dry sultanas off the ground (1968)

Examination of the fruit sent to the UK from the Takestan Raisin Company and Ghassemieh showed that the latter was of better quality and contained fewer stones and other "foreign

افراد : فرد ایستاده در وسط با کلاه و پیراهن سفید اقای گلدنبرگ و سمت راست او آقای دکتر فرج بخشیان معاون آموزش و ترویج مؤسسه استاندارد

افراد ایستاده از راست: ناشناس ـ مهندس خموش ت دکتر علیزاده ـ آقای بابائیان (مدیر خشکبار قاسمیه قزوین) ـ آقای pugh خریدار خارجی ـ آقای کبیری از کارکنان مؤسسه استاندارد ـ مهندس صفائی ـ ناشناس ـ مهندس امینی ـ ناشناش

bodies". In the end, we decided to concentrate all our efforts on working with Ghassemieh, whose Managing Director, Mr Babaian, understood what we were trying to do and indeed came more than once to the UK to see us and our Cake Suppliers to discuss problems of mutual interest. We found that all Iranian sultanas were acid in flavour, both before and after baking. We therefore chose the least acid sultanas, produced in the Maragheh and Ghouchan areas.

A second visit was made to Iran by Mr Pugh and myself in 1968; once again Dr Alizadeh accompanied us on all our visits. Meanwhile the ISIRI organisation had, at the suggestion of Dr Alizadeh and myself, built some "experimental" drying beds in the Maragheh area, using wooden trays for drying the sultanas, with the drying area surrounded by a wire fence to keep away any animals. Mr Babaian undertook to have similar drying beds made at the farms from whom he bought the fruit direct. Only newly-made clean bags would be used for storage and eventual shipment to Ghazvin for cleaning and packing. Dr Alikhani agreed that ISIRI would contribute substantially to the cost of putting up such fences on the specified farms in the Maragheh and Ghouchan areas.

By my next visit in 1971, as a guest of ISIRI, it was possible to make a much more informed judgement about the use of Iranian sultanas in M&S Cakes. Our Suppliers had been using Iranian sultanas from Messrs Ghassemieh at the rate of 1000 tons per annum. The sultanas were too acid to be used on their own and had to be blended with Turkish sultanas (25% Iranian and 75% Turkish). They still contained too many "foreign bodies".

Another problem was added to this situation. One of the advantages of using Iranian sultanas was that they were cheaper than the equivalent Turkish fruit. In the years 1968-1971 the Iranian sultanas had become almost as costly as the Turkish fruit and also became less clean when the Turkish sultanas had become much cleaner. The whole Iranian sultana operation thus "ground to a halt" and was discontinued; further attempts to revive it did not succeed.

In reviewing our attempts to produce clean sultanas of good quality, it was clear that we were hampered by a number of important factors, which neither we nor the ISIRI could overcome. They were:

(a) The higher acidity of the Iranian sultanas, due no doubt to the grapes having to be picked unripe so that drying could be completed before the rainy season began.

(b) The absence of a large grower co-operative such as Taris in Turkey or the Union in Greece (currants), which could buy most of its dried fruit from its own members, who could be asked or persuaded to improve drying conditions.

(c) The generally disorganised nature of the Iranian Sultana Industry and the accompanying lack of good management.

It is however some consolation to have been told by the Ministry of Economy and the ISIRI that, although we failed to obtain Iranian sultanas good enough for Marks and Spencer to recommend to their Cake Suppliers, nevertheless our visits and discussions did help to improve the standards of quality and hygienic food handling in the Iranian sultana industry.

DATES

Whilst in Iran on each of my visits, I spent some time in investigating the quality and methods of processing of dried dates. First of all, we visited Khorramshar, in the south of Iran, not far from Abadan. The date-packing plants there were of very poor standard, with unsatisfactory equipment and very poor standards of personal hygiene and cleanliness. They packed only dirty, unwashed dates. When I told the local management that I could not possibly recommend their dates to M&S, because they were pitted, sorted and packed by hand by casual Bedouin workers under dirty and unhygienic conditions, without any washing or hand-washing facilities, they were very surprised. "Why", they said, "we have just improved our methods; until a few years ago, pitting was done by the operatives' teeth", now they at least use knives for this job!". Apparently in Basra (Iraq) they still used their teeth!

There was however in Khorramshar, a large date-packing plant built by the American Government with US finance, which stood empty and dusty and was used as a warehouse! It was a modern factory, with good stainless steel equipment for cleaning, washing, size-grading and drying machinery; it had good facilities for cold storage and fumigation. Good standards of hygienic food handling could have been obtained. Unfortunately it had not been in operation for some time, because of lack of locally obtainable management, previous failures and lack of co-operation from growers.

Another variety of dates of really good quality (*Mozafati*) came from the centre of Iran, from the ancient oasis of Bam, near Kerman. The eating quality and flavour were indeed very good. A new factory had been built in Bam to process these dates. They are at their best when fresh, i.e. not dried; but with a relatively high moisture content (32-35%) and therefore a relatively short life. Their transport from far away Iran could only be achieved by air or by refrigerated road trucks from Teheran through Turkey and

Europe to Hamburg.

The small factory in Bam was a picture of efficiency and cleanliness; the machinery had been bought from Israel and the Manager was himself an Israeli, with previous experience in handling dates. My suggestion that these dates be called Iranian Black Diamond Dates was accepted. Trial sales at some of the leading M&S Stores in 1972 were promising and larger quantities ordered to come by air from Teheran to Heathrow, but the follow-up sales were disappointng; this could have been due to their relatively high price or to the British public not wanting to buy dates except in the months of October, November and December.

The oasis of Bam lies at the confluence of four long desert valleys; hence the availability of underground water, making the existence of the oasis possible. I was told that the existence of the oasis goes way back to ancient Persia; on a hill outside the present village stands the ancient castle of Bam, made of mud/straw bricks. It had been inhabited until some 10 years ago but was now empty. We climbed the tallest building going up ruined staircases until we emerged on the roof, where there was a tremendous and beautiful view of the four valleys and the desert hills rising all round the oasis. I was told that few foreign visitors had ever been here. It was a breath-taking experience, both physically and spiritually!

PISTACHIO NUTS

Iranian pistachio nuts are well known; on my first visit to Iran in 1966 I was asked by Dr Alikhani, the then Minister of Economy, to see whether Marks and Spencer would be interested in selling them. They have significant advantages over pistachios from other countries such as Turkey, Greece and Italy. A significant proportion of the crop consists of large nuts, which could be size-graded mechanically; in the larger nuts the shell had come apart, making it much easier to open than with pistachios from other countries; the eating quality, after roasting and salting, was very good.

ISIRI introduced me to Mr Javad Morshad of the Iran Pistachio Company in Teheran, one of the leading pistachio processing companies in Iran. Trial shipments were sent to Kenyon, Son and Craven, who had been producing roasted peanuts for M&S for some years. They were indeed of good size and quality. By 1968, on my second visit to Iran, I was able to visit the new factory built by the Iran Pistachio Company in Teheran. It was modern and clean with good machinery. I was also able to visit the main pistachio growing area in Rafsanjan, near Kerman, in Central Iran. The pistachio nuts grow on small bush-like trees in what appeared to be a sandy desert but with underground water available. After harvesting they are rapidly dried in the sunon concrete beds to a low moisture content to avoid mould growth and hence the possible presence of Aflatoxin, a carcinogenic chemical toxin produced by a yellow mould. We had had bad experience of this with Malawi peanuts and recommended rapid drying to prevent such mould growth.

I arranged for No 3 size grade roasted and salted nuts to be sent to Kenyon, Son and Craven in Rotherham; they were packed either in sealed tins or in double polythene bags inside a carton to prevent moisture absorption and thereby retained freshness and eating quality. They were re-packed into small retail bags in Rotherham for trial in a number of Stores. I also agreed a tentative specification for these M&S quality pistachio nuts, which specified that 98-99% of the nuts would be open at the end for easy opening.

We soon found that most of our customers knew nothing about pistachio nuts; some even tried to eat them without removing the shell! We quickly arranged for each plastic bag to have printed on it clear and detailed instructions on how to remove the shell by opening the pistachio from the end where the shell had already come apart.

Even so, sales were poor; the pistachio nuts were expensive compared to the popular peanuts and cashews, partly due to shortage of supplies and partly to the cost of transportation by road (Teheran - Hamburg - London). In the end sales declined to a level at which they were no longer worth selling at the time. Their quality was good throughout. Perhaps one day, pistachio nuts will become a worthwhile retail line.

In concluding this section on pistachio nuts, I cannot resist quoting in full an Iranian leaflet proclaiming their virtues to the consumer. I quote it *verbatim*.

1. Pistachio is one of the most nutritious food in the world.
2. Pistachio is a delicacy and when roasted and salted a little it will make the most delicious savoury.
3. After each meal it is a good dessert and a regular use of 10 to 12 each time will improve the sense of intelligence, and strengthen the brain activities.
4. Great men and Geniui often appear in the countries where there grows pistachios such as Iran, Syria, Arabia and Italy.
5. Pistachios will increase the heat of the body, improve muscular system and propagation.
6. Pistachio kernels when taken will form blood and have little leavings.
7. Pistachios improve the taste of sweets and chocolates.

9. Pistachios in ice-creams will give them a pleasant greenish colour, also make it a nutriment.
10. Pistachio kernels when peeled are used in food such as Hallows, in jams and in sweets such as Isfahan Gaz, Baghlava of Yedz and various other sweetmeats.
10. In any army where they use more pistachios, the individuals are stronger, more active, and that force will be victorious where each man carries with him in the trenches one kilogram of pistachio kernels.
11. Of all the nuts pistachios contain the most oily substance.
12. The ladies who would consume pistachio will have always a red and fresh complexion and keep the mouth always with a fragrant odour and also their teeth remain always sound.
13. The persons consuming pistachio will upkeep their youth and protect their brillant black hair from turning white. In sports and athletic games, those will win who consume pistachio.

CANNED CHERRIES, CHERRY JAM AND PIE-FILLING

Two kinds of cherries are grown in different parts of Iran; large black cherries in the Mashad area in N.E.Iran and small sour cherries in various other parts. The former are sold fresh or canned and the latter are either sold fresh or canned or made into a jam. On my first visit, I was shown samples of the canned cherries and the cherry jam and thought them to be of good or even very good quality. The jam was of the Middle Eastern type - whole cherries floating in a thick sweet syrup; it was not used as a "spread" as in Britain but added to milk-free tea to give it extra flavour. It certainly did that - it was a very pleasant drink!

On my second visit to Iran in 1968, Dr Alizadeh and I visited four canneries in Isfahan, Teheran and Mashad. The cannery in Isfahan (Isfahan Canning Co) was the only one which could possibly be regarded as being suitable to be an M&S Supplier; there was some quality control before, during and after processing. The other three canneries had no quality control at all. All had poor standards of hygienic food handling and all had problems with rats and mice; here again the Isfahan Canning Co was the best of the four. Their Managing Director, Mr Farrokzadeh, agreed to implement my recommendations on hygienic food handling and factory cleanliness and in particular to remove and get rid of useless and unusable equipment, always a shelter for rats, mice and crawling insects. This observation led me to prepare and send to ISIRI and all the firms I had visited a set of simple recommendations on hygienic food handling and rodent control. I also recommended to Dr Alikhani that the ISIRI should become more involved in quality control in the canning industry in Iran and send a man either to the USA or to UK for a year to study canning technology. As far as I know, this had not been done.

On my next visit (1972), I found that one of the Mashad Canneries had been much improved, with a qualified Food Technologist responsible for quality control and a Cannery Manager with American and British experience. A trial shipment of 16oz cans of canned black cherries was sent to M&S in 1972 but though the quality was good, the sales were disappointing, perhaps because they were too expensive.

Another attempt to use Iranian cherries was made by the Isfahan Canning Co who produced a cherry pie filling using sour cherries. The recipe was provided by M&S. The quality was good; it could have been used in pies and tarts but unfortunately the Company had gone bankrupt and its standards of quality control and hygienic food handling had seriously deteriorated. I could no longer recommend it as a possible M&S supplier.

توافق نامه بین المللی کشمش

AUSTRALIAN DRIED FRUITS CORPORATION
"Sunraysia House", 9 Queens Road, Melbourne, Victoria 3004
Telephone: (03) 267 8322 Telex: AA39479 Fax: (03) 267 3191

intconfs.doc

INTRODUCTION

In 1959, Mr. Eugene Gorman (Australia) conceived the idea of bringing the world raisin/sultana producing countries together to market their products through an International Agreement. Many people thought the idea was over ambitious and initially Mr. Gorman received little support. Mr. Gorman persisted with the idea and over the next few years met with leaders of raisin/sultana producing countries all over the world. Eventually Mr. Gorman succeeded in having delegations from Turkey, Greece, Australia and the U.S.A. meet in Paris in 1961 and the first conference was held in Rome in 1962. The following, in chronological order, are highlights of the conferences that have followed over the last 26 years.

IRAN - TEHERAN ADVISORY COMMITTEE MEETING - 17 TO 19 NOVEMBER, 1969

INTERNATIONAL SULTANA (RAISIN) AGREEMENT

LIST OF DELEGATES

AUSTRALIA:	Mr. J. R. Gordon
	Mr. J. C. Harrison
	Mr. H. B. Jones
	Mr. A. E. Sage
GREECE:	Mr. T. Pyrlas
	Mr. K. Drakakis
	Mr. A. Zaphiropoulos
	Mr. P. Dialynas
IRAN:	Mr. Niayesh
	Mr. Morshed
	Mr. Sabersheikh
	Mr. Babayeh
	Mr. Harutoonian
	Mr. Tassoodji
	Mr. Sadeghi
	Mr. Khakshoori
S. AFRICA:	Mr. A. J. Van Zyl
	Mr. P. A. M. Tolmay
	Mr. D. C. Viljoen
TURKEY:	Mr. H. Guven
	Mr. E. Geris
	Mr. F. Coskun
	Mr. N. Halulu
	Mr. E. Kapkac
	Mr. N. Necipoglu
	Mr. H. Budakci
	Mr. O. G. Ersan
U.S.A.:	Mr. A. Setrakian
	Mr. Frank Lanse
	Mr. Henry C. Klein, Jr.
	Mr. C. E. Nef
SECRETARY:	Mr. R. Gray

List of Delegates

CONFERENCE CHAIRMAN Mr. A.Setrakian (U.S.A.)

CONFERENCE SECRETARIES Messrs. J.Dix Lewis, Caesar, Duncan & Co. - Mr. R.Gray and Miss E.Brown.

DELEGATIONS

1. AUSTRALIA

Mr. J.D.Gordon - Chairman
Mr. J.C.Harrison
Mr. J.Duff
Mr. L.H.Kentwell
Mr. A.B.Sage

2. GREECE

Mr. C.Pyrlas - Chairman
Mr. K.Krahakis
Mr. A.Zaphiropoulos
Mr. S.Zannis
Mr. P.Diallinas
Mr. C.Paraskevas
Mr. M.Dialynas
Mr. C.Kouninotes

3. TURKEY

Mr. H.Cuven - Chairman
Mr. M.Atakli
Mr. M.Erboy
Mr. N.Kalulu
Mr. N.Necipoglu
Mr. C.Vayisoglu
Mr. S.Meralioglu
Mr. E.Kapkac
Mr. R.Cangara - Interpreter

4. IRAN

Mr. H.Mlayesh - Chairman
Mr. H.Alizedeh

5. SOUTH AFRICA

Mr. A.J.Van Zyl - Chairman
Mr. P.Tolmay
Mr. D.C.Viljeon

6. UNITED STATES OF AMERICA

Mr. C.Nef
Mr. F.Lansa
Mr. J.Andraes

7. SPAIN

Mr. F.Marti Costa
Mr. L.Reyes Ruiz

[illegible] CONFERENCE - 18 TO 20 JUNE, 1979

LIST OF DELEGATES

CHAIRMAN:		MR. D.W. STRIDE
SECRETARY:		MR. J. WEARNE
[illegible]		MR. Y.M. NAZIRAYUBI
		MR. M.E. ASLAMY
		MR. M.H. MESSA
[illegible]		MR. J.C. HARRISON
		MR. V.L. BYRNES
		MR. F. GILL
		MR. C. GREEN
[illegible]	(Vice Chairman)	MR. C. DRAKAKIS
		MR. G. PROTONOTARIOS
		MR. J. PERDICOYANNIS
		MR. H. GEORGOPOULOS
		MR. C. KONDOYIANNIS
		MR. P. LYKIDIS
	(Observer)	MR. E. PAPADAKIS
[illegible]		MR. H. NIAYESH
		MR. M. TASOOJI
		MR. H. GHASEMIEH
		MR. A. GHASEMIEH
		MR. M. SADEGHI
		MR. M. ASGAR OLADI
		MR. R. MAHDAVIEH
[illegible] AFRICA		MR. D. VILJOEN
		MR. J. KENDALL
[illegible]	(Vice Chairman)	MR. H. GUVEN
		MR. A. BOLAYIR
		MR. E. KAPKAC
		MR. R. ERKMEN
		MR. D. BAYEZIT
		MR. R. ARSAN
	(Interpreter)	MR. S. ALPER
		MR. O. YALCINDAG

۵-۳- گزارشات کارشناسان سازمان ملل در رابطه با موضوعات مختلف مؤسسه استاندارد

۵-۳-۱- بخش‌هایی از گزارشات دکتر ورمان و دکتر سن از وضعیت کلی مؤسسه استاندارد

CREATION OF CENTRAL METROLOGY SERVICES TO ASSIST IRAN'S DEVELOPMENT PLANS

A POSITION PAPER

by

Dr. LAL C. VERMAN

ECAFE Regional Adviser for Standardization

Assigned to
Institute of Standards and
Industrial Research of Iran (ISIRI)
Post Box 2937 Tehcran, Iran

It was no doubt, in anticipation of these circumstances that the Government of Iran, at the initiative of ISIRI, had requested UNESCO in early 1965 to send an expert for the purpose of surveying the needs of the country and giving his recommendations. It was the result of this request that Dr. R. Vieweg, the retired Director of Physicalische Technische Bundesanstalt (PTB), Braunswieg, W. Germany, was sent to Iran in the Spring of 1966 and submitted his report recommending the early establishment of a metrology service for Iran as a part of the ISIRI complex. Later on, UNESCO sent another expert, Prof. R. Oehsenfeld also of PTB, for six months to help formulate the project on the basis of Dr. Vieweg's recommendations. His report was expected early in 1968, but is still awaited at the time of writing.

Thus, the implementation of Dr. Vieweg's recommendations has been delayed for several reasons. One of the most significant factors perhaps has been an unfortunate misunderstanding that the recommendations of Dr. Vieweg if implemented might create an organisation biased in favour of basic metrology which might not immediately be helpful to the early development of the industries in Iran and that what Iran needed more was a service for 'applied standards', which apparently meant one aimed at providing the necessary calibration and measurement facilities immediately required for the development of these industries. A close study of Dr. Vieweg's recommendations, including appendices will, however, indicate that this was in fact what he had in mind, though it was perhaps not made adequately clear. It is the objective of the 'Position Paper' to review and clarify the issues involved, with a view to help secure UN assistance for the development of the kind of metrology services which would be directly helpful to the attainment of the targets set up for the Fourth Five-Year Plan of

Industrial Research – The present stage of development of industrial research at Karaj, can hardly be considered commensurate with the immediate needs of Iran. Though the laboratories, as they exist, are well equipped and manned by competent young scientists and technologists, they can hardly be considered to be well provided with mature leadership of the kind necessary for actively guiding the progress and planning the future programmes. ISIRI has already requested for an industrial research expert for one year to fill this lacuna. In selecting this expert the peculiar requirement of scientific leader-manager for developing countries must be borne in mind where, besides possessing executive ability, the leader has to be competent to guide and inspire research in several disciplines besides the one in which he himself has specialized. In addition, it is understood that the services of the ECAFE Regional Adviser for Industrial Research have been requested for one month. While both these missions are bound to be useful, it is the author's considered view that, as a long range programme, the development of industrial research should be thought of as a major project for which a well thought out 5- to 10-year plan may be formulated, which among other things should include:

a) the creation of additional but specialized laboratories and institutions to cater to the different industrial needs of the country,

b) the provision of training facilities both for the specialist staff and for senior scientific executives for providing the necessary leadership,

c) the possibility of providing attractive enough terms of employment to the scientific staff, so as to ensure their continued full-time engagement in research without seeking either part-time employment outside or being attracted by private sector emoluments of considerably high level.

One of the serious weaknesses is the lack of an adequately equipped and well-staffed library of scientific literature, which is a basic requirement of all research establishments. A request for the establishment of a Technical Documentation Centre went out from ISIRI to UNESCO some time ago, following Dr. Vieweg's visit to Iran, but so far no action seems to have been taken. Presently, the newly established Ministry of Science is taking an active interest in the establishment of a Scientific Documentation Centre with or without UNESCO assistance. It is probable that the two schemes for documentation centres could be combined to serve both the technological and industrial needs of ISIRI as also the scientific needs of other organizations in Iran. Even so a well-equipped library will always be required for any research effort that may be attempted.

Industrial Testing - Apart from the testing of precious metals carried out by the Hall-marking Department and the testing and inspection of export and import goods carried out at the Central and the branch laboratories, an amount of testing is being done at the Karaj Research Laboratories, particularly in relation to the administration of the certification marks and the preparation of standards. The accuracy of test results obtained, being always dependent on the accuracy of the instruments used in testing, may to some extent be questioned, because of the lack of local metrological facilities, where instruments could be periodically checked and corrected. The demand for testing of products and materials arising from the private sector of industry and from departments of the government is growing and is bound to grow at a much faster rate in

parallel with the economic growth. To take care of this demand, it would be necessary to create additional facilities and to expand the existing ones. It may be well to give concerted attention to these needs and develop a planned programme, which may perhaps form another 5- to 10- year plan as a further development of the metrology service. In the meantime the facilities, both by way of equipment and know-how, available in the Metrology Department now being proposed could be utilized to advantage to meet some of the urgent demands for carrying out industrial tests of a specialized character.

In conclusion, the present "Needs of ISIRI" may be briefly summarized as follows:

a) Creation of a Metrology Department (Paras 34-36, 41 and 44)

b) Expert advice on standardization in the field of metal industries. (Para. 39)

c) Training for workers and executives engaged in administration of weights and measures. (Para. 41)

d) An expert for planning and directing industrial research. (Para. 42)

e) A 5- to 10-year plan for development of industrial research. (Para. 42)

f) A scientific and technical documentation centre and a well equipped library. (Para. 43)

g) A similar plan for the development of industrial testing facilities. (Para. 44)

46. As indicated earlier this "Paper" will now continue to deal with the need for metrological services, (a) above, which incidently are considered basic and urgent, requiring immediate UN assistance. In regard to other needs, an amount of UN assistance in respect of experts and fellowships would be extremely useful but must be made available at an early enough date to assist the current

5 RE-ORGANIZATION PROPOSED

5.1 Now coming to the augmentation of ISIRI organization required to meet this need, I feel somewhat diffident to make any firm recommendations, for I have not had adequate time to study the existing set-up in any degree of detail. Nevertheless, I feel it important that whatever committees or staff are presently dealing with engineering industries problems, must be absorbed in the new set-up and carry with them the work now under way, so that the experience so far gained remains available and continuity is maintained.

5.2 Further, for policy-making in the matter of accepting items for the preparation of Iranian National Standards and giving requisite priorities, etc., a high level council under the "High Council" may be set up, which may be named "Engineering Industries Division Council" (EIDC). Its membership should be broad-based so that every branch of engineering industry (mechanical, electrical, civil, mining, metallurgical, chemical, agricultural, etc.) is represented both from the private sector and public sector of national life. As far as possible representation should be given to industries through their organizations and associations and through chambers of commerce. Government departments concerned with planning, production, use or procurement of the products should be officially represented on the EIDC. A few leading technologists actually concerned with active research on problems of related industries may also be invited to participate. The total number of membership need not be limited, for the authority of the Council will depend largely on its national representative character, which must be beyond any question. Thus the number of members may run to 50 or even more. To facilitate working, the Council may need to meet only once a year leaving day-to-day tasks to a small working committee, with an occasional decision being taken in circulation by letter-ballot.

5.3 The Secretariat of the Council should be organized under a senior officer of the level of a Director, with many years of experience in some one or more of the engineering industries. His staff should include the present staff of ISIRI dealing with these problems and

several more engineers with thorough knowledge of one sector of engineering industry or the other, and also if possible with some experience in the factory or field.

5.4 Under the EIDC would work the various industries' committees some of which now exist and others that may have to be created. Appointment of each new committee, review of the membership of the existing committees, and appointment of the chairman of each will be among the various tasks of the EIDC.

5.5 To facilitate EIDC's work, the Director of its Secretariat will prepare detailed agendas after a thorough study of the various factors involved, in consultation with his staff and, if need be, with the representatives of important industries' organizations and government departments.

5.6 For Technological assistance the Director may, during the first few years, depend on two or three engineers from abroad, drawn as suggested by Mr. Vuco, from developing countries having faced similar problems. To be precise, I would suggest that the following three branches of specialization may be represented:

a) Machine tools, Designing Building and Testing
b) Structural Steel Designs and Construction
c) Agricultural Engineering

Before, however, going abroad for these specialists, an effort should be made to search for suitably qualified personnel within Iran or from among Iranians abroad.

5.7 The new division should function under the general authority of the Director General, Mr. Shayegan. But how it will dovetail into the present Department of Standards is an administrative question to be resolved by the authorities concerned. My own suggestion would be that under the Director of Standards Department (Dr. Alizadeh) two broad divisions be created each one being put in charge of a senior experienced officer, who may be designated joint Directors. One of these may be put in charge of EIDC and the other in charge of the remaining industries, for which a generic name could be found, such as perhaps Chemical Allied Industries.

Lal C. Verman
December 1966

A REVIEW OF THE STANDARDIZATION ACTIVITY OF ISIRI

By Dr. Lal C. Verman

Chief Advisor

INSTITUTE OF STANDARDS AND INDUSTRIAL RESEARCH OF IRAN,

MINISTRY OF ECONOMY,

GOVERNMENT OF IRAN

TEHRAN

Another practice which has been found very useful in boosting the morale of the workers is an occasional visit by Director General and Director of Standards Department (and for that matter Director of any Department. Such personal visits paid to the staff by the senior officer individually and unannounced should aim at establishing personal contacts and camradarie. The visitor should avoid giving the impression that he is snooping On the contrary

he should make enquiries from each individual as to what he or she may be doing at the moment, take personal interest in his or her work, offer help to resolve any difficulty or problem which may be creating bottlenecks, and in general create the atmosphere in which the junior worker feels he is being treated as a part of the team whose leader himself is no stranger to him or her.

I have an idea that this is already being done by certain senior Directors, but would recommend strongly that each Director as also Director General should consider it worthwhile to spend one hour or so a week on such personal rounds.

As may be seen from the Organization Chart (Appendix A) ISIRI has assigned wide-spread responsibilities in relation to several nation building tasks, namely:

i) Preparation of National Standards and their Implimentation
ii) operation of Certification Marks,
iii) Statutary Control of Quality of Export Goods,
iv) Hall-Marking of Precious Metals and their Control for Export,
v) Control of Weights and Measures and Related Equipment,
vi) Industrial Research.

Of these six functions the first three are the responsibility of the Standards Department, while the next two are assigned to the Department of Extension Services, the last one being the concern of an independent Department of Research. In many other countries separate organizations exist for dealing with several of these functions which some time operate under separate ministries of the Government or other authorities. The very pooling of these functions together in one organization, places on ISIRI's shoulders, a truly enormous responsibility, and it must be admitted that so far ISIRI has been quite successful in bearing this burden.

Similar, if not the same, considerations will require all other departments of ISIRI to grow in proportion to the economic growth. It is, therefore, felt that this is the time to plan in a systematic manner for the future development of ISIRI on a scale commensurate with the national needs of the future. It is fortunate that a Department of Planning has been created, whose task it would be to undertake this functio

Planning for future development will require studies on many fronts and collection of a great deal of basic data, plus of course an amount of daring foresight. One thing could, however, be said even now and that is the basic pattern of ISIRI, organization may have to undergo a change, involving a great deal of decentralization of responsibility and authority, which is the primary pre-requisite for all efficient growth. The sooner this fact is realized and a policy re-orientation along these lines adopted, the earlier will the foundation become ready for the future growth.

One of the important requirements of any effective decentralization policy is that under no circumstances the flow of normal work may be interrupted. The authority should flow from top to bottom in a continuous stream, and side by side with authority should run the graded channel of responsibilities.

No matter where the chain may be broken in the absence of an individual on leave or sickness, an automatic mechanism should be provided to fill the gap in an effective manner by the next person in command taking over the responsibility and the authority of the one who is absent.

Immediate action in this regard is called for particularly in respect of designing someone to take over in his absence the duties of the Director General, who from now on is going to be more and more absent abroad on international work and from whom all powers flow.

42 The

Institute of Standards &
Industrial Research of Iran,
Tehran
31 December, 1969 (S. K. Sen)

5. Recommendations

5.1 The Institute's plans for future development need a re-examination of the organizational structure. The organization chart proposed in this report should receive due consideration in this connection.

5.2 The Manual of Administrative Procedures and Instructions should be extended to cover all the departments of the Institute.

5.3 The study on quality evaluation of wall tiles first effective step towards quality improvement. Other products bearing the ISIRI certification mark should be statistically evaluated in a similar manner. Later the work may be further enlarged in scope. I have trained two staff-members. With a little more guidance, and if they are specially assigned to this job, they should be able to do a very useful work for practical quality control.

5.4 ISIRI should now plan for a programme of activity directed to promote standardization and quality control in factories. Much ground work will be required to create sufficient consciousness and receptivity for company standardization practice to grow roots in the soil. There is urgency therefore to start this programme so that industries are based firmly on standards to improve quality and to avoid wastage in all forms. For this purpose, a Consultancy Service should be provided by ISIRI with a group of experts. The group should be able to give practical assistance to production units in the three related fields of (i) standardization, (ii) quality control and (iii) material management (including inventory control and import substitution). The Institute may need assistance from UNIDO in this repsect. There is more than adequate scope for effective utilization of such assistance.

6. Acknowledgement

6.1 I thankfully acknowledge the co-operation I have received from Mr. Reza Shayegan, Dr. H. Alizadeh and the staff in general. It was a pleasure to work with them. I am also thankful to Mr. Nossim Shallon, Resident Representative, Mr. B. Halbert, Deputy Resident Representative, of UNDP, Tehran, for the help and guidance I have received from them.

Institute of Standards &
Industrial Research of Iran,
Tehran
31 December, 1969 (S. K. Sen)

۵-۳-۲- بخش‌هایی از گزارش دکتر ورک از فعالیت تحقیقات صنعتی در مؤسسه استاندارد

FINAL REPORT TO THE

INSTITUTE OF STANDARDS AND INDUSTRIAL

RESEARCH OF IRAN (ISIRI)

ON

INDUSTRIAL RESEARCH

June 15 1970 By Harold K. Work

"This report has not been cleared with the Bureau of Technical Assistance Operations of the United Nations which does not therefore necessarily share the views expressed."

research to have been an outgrowth of plant quality control activities. When operating troubles occurred, it was necessary to do a certain amount of investigation, generally of a short-term character. Eventually this testing led to longer term studies, or research. After a time it was generally found that such work could be more effectively managed if it were not mixed with the plant control sections, although both might be in the same division of the company. Reasons usually given to explain the separation are these:-

1. Research is a relatively long term undertaking, whereas quality control problems are shorter and more pressing. In a too closely coupled arrangement, research resources are too often diverted to solve short term emergencies.

2. The personnel required for research and for quality control work are somewhat different. A research staff member is expected to have a greater depth of technical knowledge (usually obtained by more advanced education); an imaginative and creative mind; and persistence to bring a long range program to a successful conclusion. A quality control person must be stable, practical and competent to handle emergencies. Research, in general, places more responsibility on the individual than is customary in quality control and standards work. There are exceptions to both categories, of course, and much overlapping of characteristics.

The co-existence of the research standards and testing work in the ISIRI laboratory has, for the

Metrology Laboratory personnel has not yet been employed. Of the professional people at work, three had doctorates, seven had master's and eleven had bachelor's degrees. In age they range from twenty-four to forty-one years. A rating was also made of these individuals to determine, as far as possible, their potential for research work. As was to be expected, from five to ten have the interest, training and characteristics required to develop into good research workers. In addition to these, professional help is obtained from the faculties of the local universities, under cooperative arrangements. Those from Arya-Mehr Technical University are listed in Appendix B.

The laboratories are under the direction of Dr. Touradj Amirsoleymani. He also personally supervises the industrial research with the help of a research management committee. UNAIR considers him extremely well qualified for his work. The testing, which represents about eighty per cent of all the work of the laboratory, is assigned to Dr. M.H. Mussavi. He is also well qualified and is doing an excellent job.

The principal interaction between ISIRI and UNAIR has been effected through meetings and discussions with these counterparts. From his background of research experience UNAIR has offered advice about organization, operation and solution of local problems.

Figure 2.

TENTATIVE PROJECTION OF PROJECTS AND PERSONNEL FOR THE NEXT FIVE YEARS.

Active Projects*	Year	Personnel	
		Professional	Technicians
5	1968	8	10
13	1969	20	27
17	1970	27	36
21	1971	36	48
26	1972	48	64

* This represents the total numbers that are active in the year indicated; ones that have been completed are not included. Further, it does not include major unit additions such as the international wool research laboratory or leather and hides laboratory.

Obviously it would require a much larger organization than ISIRI to conduct research on all the activities listed. At best the Institute can attempt to follow only the intent of the plan. The problem is to select those projects for which there is the most pressing need. Consideration must also be given to projects that can be properly developed into industrial production; in other words, ones for which materials, man power, and capital are available. The research resources are also particularly pertinent to a wise selection of the research program.

B. Research Management Committee

To assist the Director of Research in choosing a satisfactory group of projects for study, a Research Management Committee was established. Its function is to consider all phases of research management, but its primary responsibility is the guidance of the program. This committee has the following composition:-

T. Amirsoleymani, Chairman
A. Kianpour
M.H. Mussavi
D. Siassi
R. Rahnema
R. Shayegan (Director General, Ex. Off.)
H. Alizadeh (Ex. Off.)
H. Work (Ex. Off.)

Meetings are scheduled weekly.

It was decided that each project under consideration must be submitted in a detailed proposal by the appropriate individual - usually the person who is expected to be the project director. The material should be summarized in an outline and be accompanied by a budget. Then it is reviewed by the committee, and its acceptance, modification or rejection is recommended to Mr. Shayegan.

C. Selection of Projects

The committee began to reconstruct the program by accepting the five-year plan given on page 20. To reinstate the first five projects in 1968, some forty possible subjects were reviewed, and reduced to eighteen as follows:-

1. Storage batteries
2. China ware
3. Date juice
4. Rice Bran oil
5. Rice hull concrete
6. Metals
7. Plastics
8. Cold asphalt
9. Bleaching earths
10. Carpet dyes
11. Textiles
12. Vegetable extracts (orange, tannins etc.)
13. Electrical insulators
14. Carbon (active and inactive)
15. Molasses utilization
16. Highway safety
17. Bagasse use
18. Gum tragacanth

The following five, and one feasibility study were selected for consideration:-

1. Use of Rice Hulls
2. Wool Dyes
3. China Ware
4. Gum Tragacanth
5. Storage Batteries
6. Electrical items (feasibility)

All six items were individually reviewed by the Committee which then recommended them to the Director General of ISIRI for approval. The details of these recommendations are given in the following five pages on the forms adopted for initiating projects. In passing it should be noted that (1) all of them take advantage of readily accessible Iranian resources, (2) all have immediate practical application by industry or agriculture and (3) all have a waiting market. With the selection of the 1968 program, work was begun on the 1969 program.

In addition to the selection of program to be undertaken the Research Management Committee hears progress reports on two or three projects each week. These are discussed in detail. Usually a few ISIRI guests are invited to attend these sessions. Both guests and members are encouraged to introduce for comment the dissatisfactions or grievances they may feel about their work. This opportunity for frank expression has improved morale and increased cooperation among the personnel. The meetings have proved their value in coordinating and guiding the program, and in stimulating interest.

ISIRI PROJECT OUTLINE

No. I-1-69
Section C.D.
Date: April 1969

Subject: Use of Rice Hulls as an Engineering Material.

Value to Enterprise (include brief summary of economic and market justification).

In Northern Iran each year more than 300,000 tons of rice hulls are wasted and are removed from the rice factories with some cost. However, the mixture of rice hull ash and lime produces lightweight material which is most suitable for shallow blocks used in walls or concrete roofs. As masonry bricks are not manufactured locally, there is strong economic and market justification for production of blocks.

Plan of Investigation (second stage)

1. Design of pilot plant to manufacture shallow blocks
2. Determination of workable mix to give highest strength-weight ratio and lowest cost-weight ratio.
3. Study of heat conductivity, permeability, bond and other related physical properties such as abrasion and impact.
4. Effect of chemicals and weathering.
5. Investigate the type of mix reported by a French Institute.
6. Study and collect the literature available on this subject.

Completion Date: 8 months from the endorsement.

Cost: Rls. 760,000 Special Capital Expense: Rls 210,000

Project Leader: T. Amirsoleymani. Reporting Schedule: Each month.

Personnel Requirements: 1 Engineer, 2 Technicians, 1 Expert.

Industrial Contact: CANIA SAGHF COMPANY

If this is a continuation of a previous project, give the following information:-
Date of original Project: September 1967
Total sum spent in previous periods: No records.
Authorization:
Date of endorsement by Administrative Committee - 6.1.69

Approved by Director General. Signature.....Date.....

Approved by Board of Directors.

Signature.....Date.....

IRANIAN PROJECT OUTLINE

No. I-2-68
Section: Chemical
Date: Feb. 1969

Subject: Natural Dyes for Carpets.

Value to enterprise (include brief summary of economic and market justification).

Carpets constitute Iran's second largest export (about $ 120,000,000) and give employment to 1 million people (part time and full time). Dyeing is a significant part of carpet making and this study is designed to improve the dyeing of wools for carpets.

Plan of investigation: After consulting with the Iranian Carpet Company it was decided to begin the work on the extraction of dye from natural raw materials. Testing of the dyes will largely be done by the carpet company to take advantage of their experience and facilities.

Completion Date: Several years - work will expand.

Cost: 1,016,000 Rls. Special Capital Expense: 500,000 Rls.

Project Leader: E. Rahnema. Reporting Schedule: Monthly

Personnel Requirements: Two chemists, one technician, one dye engineer, one laborer.

Industrial Contact: Iranian Carpet Company.

If this is a continuation of a previous project, give the following information:-

Date of original project:-

Total Sum spent in previous periods:-

Authorization:

Date of Endorsement by Research Administrative Committee: 6.1.69

Approved by Director General ... .
Signature Date

Approved by Board of Directors ....
Signature Date.

ISIRI PROJECT OUTLINE

No. P-3-69
Section:
Date: 1.1.69

Subject: Chinaware
Value to enterprise (include brief summary of economic and market justification).

Most of Iranian chinaware is imported. However, Iran has raw materials that would seem ideal to sustain a good chinaware industry. The aim is to investigate the Iranian raw materials with a view to establishing a domestic chinaware industry.

Plan of Investigation:
1. Test available raw materials
2. Estimate the quantity of suitable raw materials
3. Produce chinaware samples
4. Study the economics of production
5. Study the pilot plant

Completion Date: Approximately 1½ years

Cost: 1,800,000 Rls. Special Capital Expense: 450,000 Rls

Project Leader (acting): Mirhoroon. Reporting Schedule: One month

Personnel Requirements: One engineer, three technicians

Industrial Contact: Not available - no industry in Iran.

If this is a continuation of a previous project, give the following information:-

Date of original project: June 1965

Total Sum Spent in Previous Periods: Not available

Authorization:

Date of endorsement by Research Administrative Committee: 6.1.69

Approved by Director General ....
Signature Date

Approved by Board of Directors ....
Signature Date

ISIRI PROJECT OUTLINE

No. I-4-68
Section: Chemical
Date: March 1969

Subject: Gum Tragacanth.

Value to Enterprise (include brief summary of economic and market justification).

A total of 2363 tons of Iranian Gum at a value of 260.6 Million Rials was exported during 1968. This project is designed to increase the net value of such gum in the international market.

Plan of Investigation:

1. Evaluation of viscosity of all exportable grades of gum (whole gum)
2. Effect of grinding at various temperatures on viscosity.
3. Variation of viscosity on mixing various grades of gum
4. Study of the reasons for the apparent decrease of viscosity of gum during transport to Europe and N. America.

Completion Date: 1.2.1349

Cost: 790,000 Rls Special Capital Expense:

Project leader: N. Valpani. Reporting Schedule: Every 3 Months

Personnel Requirements: Engineer part-time and one Assistant.

Industrial Contact: An export Merchant.

If this is a continuation of a previous project, give the following information:-

Date of Original Project:-

Total Sum Spent in Previous Periods:-

Authorization:

Date of Endorsement by Research Administrative Committee: 6.1.69

Approved by Director General ....
Signature Date

Approved by Board of Directors ....
Signature Date

PROJECT OUTLINE

No. P-5-68
Section: Electrical
Date: March 1969

Subject: Storage Batteries

Value to Enterprise (include brief summary of economic and market justification).

As the result of consumers' opinion and standard tests on storage batteries used in cars, it is becoming clear that research is needed to improve the quality of batteries to meet world standards.

Plan of Investigation:

1. To compare the properties of Iranian batteries with respect to the world specifications.
2. Carry out a program of research to correct any deficiencies.
3. Apply the correction to industry.

Completion Date: 1 year (approximately)

Cost: 1,200,000 Rls. Special Capital Expense: 200,000 Rls

Project leader (Acting): Shirinan. Reporting Schedule: One Month

Personnel Requirements: One engineer, two technicians.

Industrial Contact: Niro Battery Company.

If this is a continuation of a previous project, give the following information:-

Date of original project:-

Total Sum Spent in Previous Periods:-

Authorization:

Date of Endorsement by Research Administrative Committee: 6.1.69

Approved by Director General ....
Signature Date

Approved by Board of Directors ....
Signature Date

SUMMARY:

1. The administration of ISIRI asked the United Nations for an adviser to reassess its program on industrial research.

2. After a study of the organization and its activities, the Adviser recommended that the direction of the research must be strengthened; the research must be separated from the testing work; formal methods for selecting projects and reporting progress must be established.

3. A five-year program plan was adopted, starting with five projects in the fall of 1968. These were simple and tailored to the needs of the country. At the end of 1969 the operation of the program fell one project behind the plan for thirteen, with two completed, two almost completed and eight under study.

4. A nucleus of good personnel for research existed at ISIRI. The staff was evaluated, reassigned and counselled. Personnel employment practices still need improvement. Services and facilities, to promote research personnel efficiency, must be made better

5. Cooperation with universities, industry and Government institutes was expanded.

6. Long range planning for future growth and expansion was outlined.

۵-۳-۳- بخش‌هایی از گزارش آقای همپشایر در خصوص مرکز اسناد فنی مؤسسه استاندارد

Distribution: limited

FR/TA/CONSULTANT

iran

Reprographic Unit of Technical Documentation Centre of the Institute of Standards and Industrial Research (ISIRI)

(September-October 197)

by T. Hampshire

Serial No. 2544/RMO.RD/DBA
Paris, November 1971

unesco

1. Introduction

The Consultant undertook to advise and assist on behalf of UNESCO in the establishment of a Document Reprographic Unit for the Technical Documentation Centre of the Institute of Standards and Industrial Research of Iran (ISIRI).

The Consultant met Dr. Alizadeh, Director-General and his deputy Mr. Taqizadeh of ISIRI on the first morning of his assignment who outlined to him the function of the Establishment which was to be solely responsible for the drawing up of all standards for products and work in Iran with the exception of those standards pertaining to drugs. The Iranian Parliament had recently passed a law which stated that all products for export must meet the standards of ISIRI and as time went by the remaining products of the country would have to conform to ISIRI standards. This law had now been given the assent of His Imperial Majesty the Shahinshah.

This fact means that there must be an expansion and speeding up of the work of ISIRI. As the only means of communicating these standards to industry is by printing, the load on the reprographic unit now will steadily increase and the work turn round time must be reduced.

To date approximately 650 Standards are in existence and many of these will require up-dating. It is estimated that at this time about 125-150 standards per year are being drawn up and issued.

The rate of increase is expected to be 20 per cent in the first six months of 1972 with a further 20 per cent increase on this figure in the next six months. The estimated expansion over the following three years up to 1975 is 10 per cent per annum.

The scope of the work of ISIRI is wide and does not over-concern standards - a detailed explanation of the establishment's work is available in Dr. A. R. Mohadjer's report ref. No. 1192/BMS.RD/SCP.

Dr. A. R. Mohadjer acting as UNESCO adviser on the establishment of the Technical Documentation Centre was already well ahead with his project and the advice of a consultant was requested to ensure that a comprehensive reprographic unit could be set up at a reasonably early date to support the work of the Centre and ISIRI.

2. Requirement of Project

In the first discussion with Dr. Mohadjer the consultant was appreciative of the preliminary work and ideas outlined to him. As a result of these talks the following recommendations are made:-

(i) The Reprographic Unit should comprise three sections:-

(a) Microfilm section,

(b) Offset lithographic printing,

(c) Document copying.

(ii) In view of the early start to the planning of the Unit and the projected growth of ISIRI the question of expansion must be kept fully in mind.

(iii) Provision for staff training at management and senior operator levels must be made both before and immediately after equipment purchase and installation.

(iv) As far as is practically possible, equipment purchased must be well proven and be backed by adequate service from the respective companies.

(v) Wherever possible existing equipment should be retained and used to the full.

(vi) Requirements of workroom design and layout would be provided by the Consultant for the architect.

3. Existing Services

A small offset lithographic section is in operation using two Gesterlith Model machines backed by a process camera and a lithographic plate making facility. Also two Gestetner Stencil duplicators are in operation using both typewriter and electronically prepared stencils.

Photocopying is on a limited but increasing scale using the diffusion (chemical) transfer process.

Supporting these facilities are two typists and a draughtsman/illustrator.

4. Reprographic Services - Equipment

In selecting the equipment for the Unit the Consultant has taken into account other factors in addition to the essential requirement for each item to perform a specific function.

The range of choice in Iran is restricted and in all cases apparatus and equipment is imported and marketed through agents. This being so it was necessary for the Consultant to visit these agents and investigate as far as possible the standard of technical assistance, maintenance and supplies back-up that was available.

The finally selected products takes this factor fully into account, thus in some cases the item is not the cheapest on the Iranian market.

To support this line of approach the following is an example of what happened in one case.

The Consultant met the General Sales Manager of an agency, in his office, for a very well known European microfilm processor - the claim was that he had sold two only three weeks ago to the Iran University for delivery in five weeks time. Yet the man could not tell the Consultant the cost nor could he find it among his papers. There were other cases where the request for technical information was immediately side-tracked.

Also taken into account was the complexity of machines, cameras and processors in relation to the ability of available staff for this category of work. Here machines e.g. the additional offset-litho presses have been selected to be of the same manufacture and method of operation as those already in use and which are doing a satisfactory job of work. In this area also the particular microfilm camera and processor have been selected because when calibrated with the chosen film and chemicals the operation of microfilming is a 'push-button process' and well within the compass of the staff available.

In assessing the output level of the unit, especially in the Offset litho section, it must be noted that the working day in ISIRI is 5 hours with a $5\frac{1}{2}$ day week compared with the 7 or 8 hour - 5 day week of European Countries. The conditions of work especially in the heat of the summer months lowers the productivity and therefore to achieve a reasonably comparable output about one extra machine in four is necessary.

4.1 Microfilm

The required service is an active system for technical documentation, library and information material, the originals being up to A3 in size.

The main function of the Technical Documentation Centre at ISIRI is the dissemination of information both internally and externally of the organisation. Any microfilm system installed must, therefore, be an active one and not archival. This provides the facility of unitising information using microfilm on to a readily storable and retrievable form. For this purpose the standard 105 x 148 mm 60 page plus title strip Microfiche should be used.

At the moment approximately 700 ISIRI standards alone require to be microfilmed. In addition, documentation which will eventually be recorded is being accumulated.

Once the back-log of filming is cleared, the day-to-day level will not be high for several years. It is recommended, therefore, that the system of making microfiche to be used in ISIRI is to record the images onto 16 mm film to the standard microfiche image size and spacing and the film subsequently made into microfiche using one of the existing strip-up system, and one which can be updated.

In addition to the microfilm recording equipment the precision of a microfiche duplicating machine is essential.

6. Finance

The Consultant understands that $10-12,000 is available for equipment from UNESCO this year. It is recommended that this should be allocated to the micro-film section and orders placed immediately so that the money is used by the end of 1971. From Dr. Mohadjer the Consultant understood that it was probable that UNDP Iran would provide the balance of the money for this section.

With regard to the other sections it is recommended that as soon as money is available either in 1971 or 1972 the remaining orders for equipment should be placed.

If any priority is required the purchase of the Guillotine, Stitching machine and Photocopier should take preference.

Estimated Financial Requirement as at 30th October 1971

Microfilm Section	-	14,000
Offset Litho Printing Section (Including Graphic Arts & Copy Preparation)	-	36,250
Photocopying Section	-	2,400
Total	$	52,650

Note: The above figures are gross and therefore do not take into account any special concession applicable to UN.

7. Accessories & Supplies

A list of Accessories and Supplies has not been prepared at this stage of the project.

The Consultant will do this in accordance with the final list of apparatus and equipment.

8. Staff and Training

Staffing

The staff structure and duties are as Appendix V. The extra staff requirements are to man the additional machines, processors, back-up services (typing) and output. These requirements are as follows:-

The new proposed staff level is at Appendix VI.

Microfilm Operator	-	this operator who will be required at the time of the installation of the equipment will act as camera operator and processor and be in charge of the working operation.
Microfilm Assistant	-	to carry out the general duties in the microfilm section of mounting and checking of film, including section cleaning and be under the direct control of the Microfilm Operator.
Offset Litho Plate Maker	-	preparation of litho plates using pre-sensitised plates.
Collating Room Operators	-	two staff for collating, finishing and binding the publications.
Dark-Room Assistant	-	assistant to both process camera operator and Offset litho plate maker, duties mainly negative spotting and assembly, chemical mixing and dark room cleaning.
Photocopier Operator	-	operator for photocopier but will be required to assist in collating room.
Typist	-	reprographic typist for both camera copy and direct image offset litho paper plates. Able to type both in English and Persian Script.
Extra staff requirement	-	8 persons

Training

General training will be required at Reprographic Operator level. In the case of the extended offset litho printing the training of the machine operators can be well handled by the Reprographic Supervisor Mr. Pourhashem.

Training in the Process Camera, in Plate Making and particularly in Microfilm at operator level, this will require the services of experts.

The Consultant is of the opinion that he and one other reprographer from the U.K. should spend a period of between eight and twelve weeks at the new Unit to supervise a proper installation and calibration where necessary of the equipment and the on-the-job training of the operator staff.

To help the Reprographic Supervisor, Mr. Pourhashem, the opportunity to train in Europe would be to his advantage. There is no doubt of his skill in offset litho machine operation. he now needs short courses in process camera work, plate-making and microfilm. The fact that his English is not good is a great disadvantage but it is understood that he is taking English lessons at this time and that Dr. Mohadjer is recommending a further course under the sponsorship of the British Council. The Consultant suggests therefore that the course of training for Mr. Pourhashem be delayed as long as possible and that he is given an oral English test at U.N. before course approval is given.

The Consultant understands also that the Head of the Documentation Centre and Library, Mr. A. Taheripour, may be attending documentation courses in Europe. It would be wise, therefore, for say two or three weeks to be set aside for him to visit factories and installations having reprographic units and to visit reprographic equipment manufacturers so that he can be made aware of current trends in reprography and allied subjects.

In all these connections the Consultant will be pleased to advise and assist and where required make any necessary arrangements and introductions.

This is the ideal situation - the question of training will, however, have to be reviewed in the light of equipment deliveries, installation and staff recruitment etc....

Appendix V

HEAD OF DOCUMENTATION
CENTRE & LIBRARY
Mr. A. TABRIPOUR
REPROGRAPHER SUPERVISOR
Mr. J. POURHASHEM
OFFSET - LITHO PRESS OPERATORS
2
DUPLICATING MACHINE OPERATION PHOTOCOPYING COLLATING OPERATORS
2
PROCESS CAMERA & PLATE MAKING OPERATOR
1
1
DRAUGHTSMAN ILLUSTRATOR
1
REPROGRAPHIC TYPIST
EQUIV.
1
TOTAL STAFF (REPROGRAPHIC) - 8
ISIRI REPROGRAPHIC UNIT - STAFF OCTOBER '71

۵-۳-۴- بخش‌هایی از گزارش آقای گلاس در خصوص چگونگی مدیریت مؤسسه استاندارد

IRAN-DP/IRA/74/050/11-08/08

INTERIM REPORT

PROGRAMME FOR STRENGTHENING THE MANAGEMENT FUNCTIONS OF THE INSTITUTE OF STANDARDS AND INDUSTRIAL RESEARCH OF IRAN (ISIRI)

EDWARD M. GLASS
UNIDO Consultant on R&D Management

This report has not been cleared with UNIDO which does not therefore necessarily share the views presented

TEHRAN
AUGUST 1975

TABLE OF CONTENTS

	Page
SUMMARY OF RECOMMENDATIONS AND ACTIONS UNDERWAY	1
INTRODUCTION	1
STATUS AND CONSTITUTION	1
HIGH COUNCIL	2
ORGANIZATION STRUCTURE	3
STAFFING	3
DEPARTMENT OF ADMINISTRATION AND FINANCE	5
DEPARTMENT OF PLANNING AND RESEARCH	5
PROPOSED REORGANIZATION AND REORIENTATION OF THE DEPARTMENT OF PLANNING AND RESEARCH	
Change in Title and Scope	9
Department of Planning and Technical Management	9
ISIRI PLANS AND POLICIES	10
Planning	10
Policies	10
INDUSTRIAL (APPLIED) RESEARCH	10
PROPOSED PROJECT ACCOUNTING SYSTEM	13
PROGRAM PLANNING	14
BUDGET AND ACCOUNTING	14
SALARIES, INCENTIVES AND CAREER DEVELOPMENT	14
DATA COLLECTION	16
APPENDICES	16
1. Draft Outline of Areas of Interest	
2. Law on Establishment of ISIRI	
3. Functions of Ass't Director General for Planning and Technical Management	
4. Proposed Policies of ISIRI	
5. Industrial Research Project System	
6. Proposed Project Accounting System	
7. Statistical Data	

SUMMARY OF RECOMMENDATIONS AND ACTIONS UNDERWAY

The following recommendations have been made to the management of ISIRI and, where appropriate, the actions underway are noted:

1. Staffing.- The high ratio (1:1) between staff and line organizations should be examined with a view of minimizing staff and maximizing direct technical operations.

2. Department of Planning and Research.- There is a need for a focal point within ISIRI for overall planning, organizing and controlling the activities of the Institute. This responsibility should be assigned to a strengthened staff department, the Department of Planning and Technical Management, which would replace the current Department of Planning and Research. Its generalized functions would include those shown below:

Organizational Element	Functions
Planning and Programming	Planning the future; Master Plan; Annual Operating Plan and Program; Imputs to Budget; Industrial Liaison.
Program Coordination and Evaluation	Seeing that Plans are carried out; Elimination of "bottlenecks"; technical support; program evaluation.
Management Data	Statistical data base for planning, forecasting, program control and evaluation; special analyses.
International Coordination, Documentation and Training	Coordination and Technical Support.

3. Plans and Policies.-

Planning.- A model has been proposed for the ISIRI planning process. It encompasses the complete planning-programming-budgeting cycle and is considered appropriate to ISIRI's needs. It also fits the concept of the newly proposed Department of Planning and Technical Management.

Policies.- There is a need to create a set of written policies within ISIRI as an important form of communication. Twenty nine general and specific policies have been prepared by the consultant. These policy statements are currently being examined by ISIRI top management.

4. Industrial(Applied) Research.- The emphasis on preparation and

implementation of standards has left little time, energy and motivation to perform industrial research. The expansion of this activity is considered important to the future of ISIRI and Iran by both the High Council and the Director General.

As a first step in broadening the industrial research activities of the Institute, a proposed Industrial Research Project System has been proposed to cover the steps from the idea generation to project completion or termination..The proposed system will be tested out in several of the technical divisions. Subsequently, there will be a need to develop meaningful industrial research programs, together with an experienced staff to carry them out.

5. Project Accounting System.- ISIRI has no workload accounting system to plan and control manpower utilization. A simple system has been devised by the consultant to meet ISIRI's more immediate needs. It will be tested out in several of the technical divisions to determine its effectiveness and utility.

6. Program Planning.- Program planning within ISIRI is extremely weak or non-existent, except for the planning of the preparation of standards. Two technical divisions have been selected for testing out some of the more accepted planning techniques used by other technical organizations. Completely integrated plans will be developed for these divisions, which later will be used as models for the rest of ISIRI. This will be followed by the development of a Five Year Plan for the Institute, together with individual annual plans.

7. Budgeting and Accounting.- The ISIRI budgeting and accounting systems are not geared to the technical programs and do not provide management with important information on the status and control of programs. Modifications are needed to meet the needs of ISIRI top and middle management, as well as those of the Ministry and the Plan and Budget Organization.

8. Personnel Problems.- The ability to attract and retain quality personnel is one of ISIRI's most serious problems. This area is under study and some recommendations will be developed after analysis of a number of approaches.

ORGANIZATION STRUCTURE

The latest organization structure of ISIRI is shown in Figure 1. The line organization is functional and is relateable to the economic sectors of the country. In addition to the three line Departments, Agricultural and Animal Products & Industries, Building and Chemical Industries, and Electrical and Mechanical Industries, there is a Department of City and Provincial Branches which is a principal operating arm of ISIRI. It is heavily involved in the certification of exports; checks and verifies weights and measures throughout the country; and is involved in a variety of operational standards execution activities.

The other three line, technical departments concentrate on the preparation of standards, development of test methods and preparation of codes of practice. They are also involved in inspection, type and compliance testing, metrology, control over compulsory standards as well as voluntary standards, and also perform some applied research.

These line organizations are further broken down into offices, sections or laboratories, such as the Office of Quality Control, the Lubricants Laboratory and the Vehicles Section.

There are four staff offices reporting to the Director General. The two major ones are headed by Assistant Director Generals as was the case for the line, technical departments. The Department of Planning and Research tends to concentrate on the technical programs of ISIRI; whereas, the Department of Administration and Finance concentrates on non-technical matters related to administrative, financial and legal affairs.

STAFFING

The distribution of personnel in ISIRI is shown in Table 1. Although no real analysis has been made of the distribution to date, it appears on the face of it that the staff/line ratio of almost 1:1 is extremely high for institutes of this type. Of course, there are several factors which affect this: (1) the large number of vehicle drivers required to transport the large percent of staff living in Tehran(24 miles away), and (2) there is a great deal of construction underway, which requires considerable staff support. In spite of this, there is a real need to examine the situation in detail to minimize the staff and maximize technical operations.

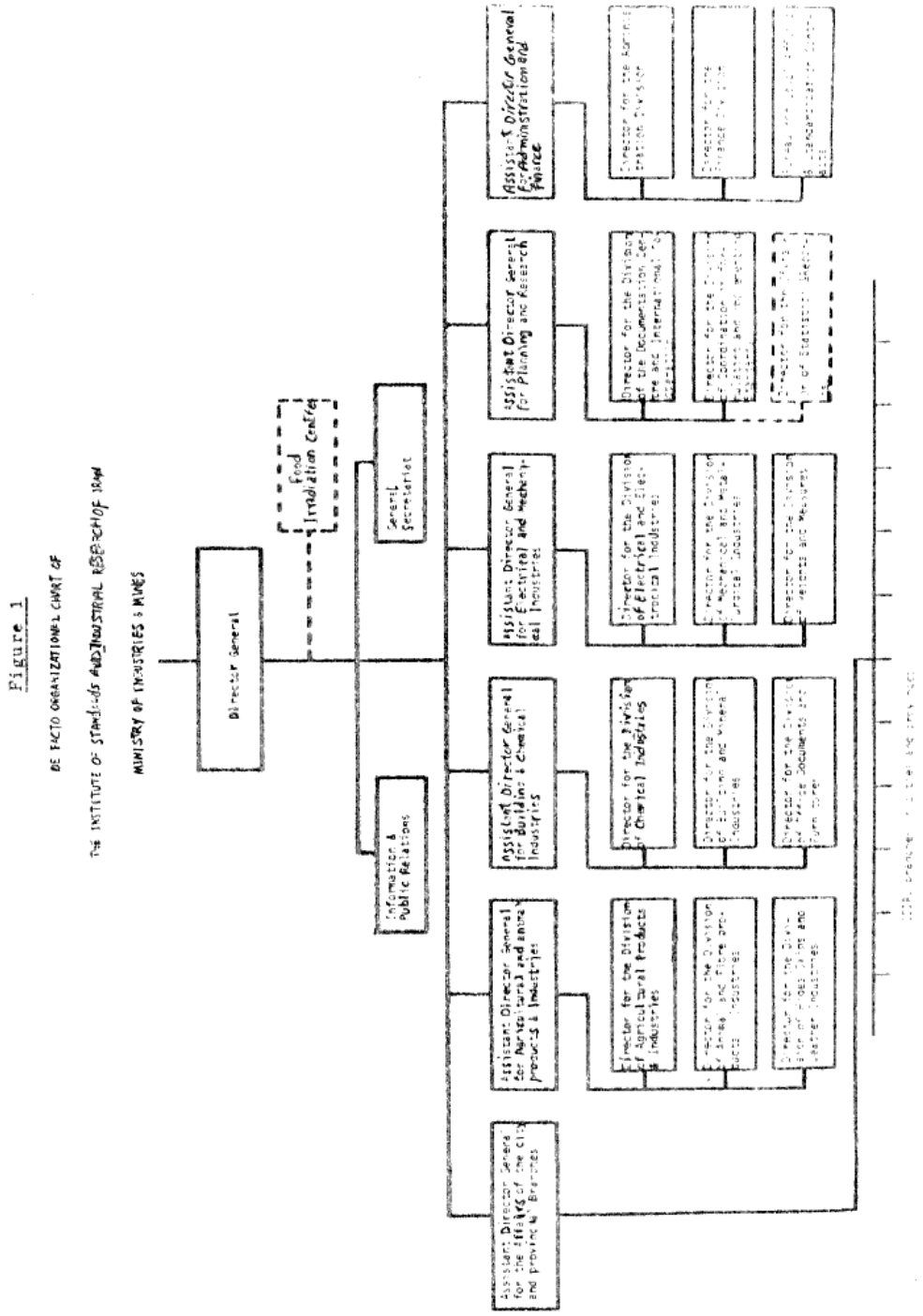
Figure 1
DE FACTO ORGANIZATIONAL CHART OF
THE INSTITUTE OF STANDARDS AND INDUSTRIAL RESEARCH OF IRAN
MINISTRY OF INDUSTRIES & MINES
Director General
Food Irradiation Center
General Secretariat
Information & Public Relations
Assistant Director General for Agricultural and Animal Products & Industries
Assistant Director General for Building & Chemical Industries
Assistant Director General for Electrical and Mechanical Industries
Assistant Director General for Planning and Research
Assistant Director General for Administration and Finance
Assistant Director General for the Affairs of the City and Provincial Branches
Director for the Division of Agricultural Products Industries
Director for the Division of Chemical Industries
Director for the Division of Electrical and Electronical Industries
Director for the Division of Documentation and Information
Director for the Division of Statistics and Economic Studies
Director for the Administration Division

Table 1

Organizational Distribution of Personnel
(As of 21 Mar 1974)

Organizational Element	No. of People	% of Total
Office of Director General	50	4.4%
Planning and Research	82	7.7
Administration and Finance	392	34.4
All Staff Organizations	524	45.9
Affairs of Cities and Provinces	375	32.9
Agriculture and Animal Industries	134	11.7
Electrical and Mechanical Industries	62	5.4
Building and Chemical Industries	46	4.0
All Line Organizations	617	54.0
TOTAL ISIRI	1,141	99.9

DEPARTMENT OF ADMINISTRATION AND FINANCE

The Department of Administration and Finance appears to be a straightforward organization with most of the functions typical of technical organizations of this type. An attempt will be made to examine many of the functions in detail to see how they relate to the planning, programming and program execution of ISIRI. A detailed breakout of this organizations is given in Figure 2.

DEPARTMENT OF PLANNING AND RESEARCH

The consultant has been assigned to the Office of the Assistant Director General for Planning and Research. This office has the responsibility for the planning function; the coordinating function related to the formulation and implementation of standards; and the documentation and International Cooperation Programs of ISIRI. The current organization is shown in Figure 3.

The Assistant Director General has initiated a number of interesting evaluation programs, which encompass the concept of management by objectives. For example, he has evolved a program to set targets for the preparation of standards in terms of numbers and levels of complexity. Those who exceed the targets set for them receive rewards in the form of financial bonuses, special training, foreign travel, or other incentives. As may be seen in Figure 4, there has been a marked increase in the preparation

planning and management within the organizational structure and will pinpoint the focal point for institutional management in our Department. However, along with a change in title is the need for identifying the functions and responsibilities of the organization.

Department of Planning and Technical Management.- The new Department will be responsible for the planning, organizing and controlling and coordinating the technical activities of ISIRI. It will assist the Director General in formulating institutional and management policies, technical organizational objectives, and the strategies to carry them out. It will develop a long range plan and annual programs for all facets of ISIRI's technical and operational activities.

It will see that the plans are carried out in an effective and efficient manner and will provide support to the Technical Departments in meeting their objectives. The development of procedures, techniques and management systems will be important functions of this new organization.

The details of the proposed functions are summarized in Appendix 3 . The generalized functions are given below: (See also Figure 5)

Organizational Element	Function
Planning and Programming	Planning the future; Master Plan; Annual Operating Plans and Programs; Inputs to Budget; Industrial Liaison.
Program Coordination and Evaluation	Seeing that Plans are carried out; Elimination of "bottlenecks"; technical support; program evaluation.
Management Data	Statistical data base for planning, forecasting, program control and evaluation; special analyses
International Coordination, Documentation and Training	Coordination and Technical Support

PLANS AND POLICIES

Planning.- A modified version of Kirchpatrick's model(P. A. Management Consultants) has been proposed for the ISIRI planning process. Models similar to this are used by many corporations in both developing and developed countries. ISIRI is a multi-million dollar organization and should be managed like a corporation. The model is contained in Figure 6. It encompasses the complete planning-programming-budgeting cycle. It also fits the concept of the newly proposed Department of Planning and Technical Management.

Policies.- There are no written policies within ISIRI. Those policies

INDUSTRIAL (APPLIED) RESEARCH

The main thrust of the activities of ISIRI is in the preparation of standards and their execution. It is estimated that about 60% of the efforts of the Technical Departments are involved in standards preparation. This has left little time, energy and motivation to perform industrial or applied research, which is part of the charter of ISIRI. Both the High Council and the Director General are interested in expanding the industrial research activity of the institute. However, policies and plans for doing this have not been worked out. In fact many people within the Institute do not believe that this is desired by top management.

There is no centralized information on the industrial research activity going on at the present time, past research efforts, or future plans for this type of activity. Accordingly, an Industrial Research Project System, along the lines proposed by Dr. L. Giritz, UNIDO, has been prepared for ISIRI. It is a very basic system of the type used in many private industrial organizations and seems to fit the needs of the Institute.

The system covers the following basic phases of the Project System:

Idea generation and handling
Idea evaluation
Project plan preparation
Project evaluation and selection
Project execution and control
Project completion and termination

Details of the system are contained in Appendix 2. All current industrial research projects will be documented under this system to determine their compatibility and to determine necessary changes in the format.

۵-۳-۵- بخش‌هایی از گزارش هیئت اعزامی سازمان ملل در مورد طرح‌های مرکز بسته بندی و کنترل مواد غذائی و آزمایشگاه مصالح ساختمانی به اضافه یک گزارش فنی از یک روش بسته بندی

گزارش هیئت اعزامی سازمان توسعه صنعتی ملل متحد
کمک به مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

شماره طرح
UNDP/IRA/74/050

تهیه شده توسط:
آقای ال.اف. بیریتز (L.F.BIRITZ)
کارشناس ارشد توسعه صنعتی سازمان توسعه صنعتی ملل متحد

آقای ای.کنستانتینف (A.KONSTANTIONV)

کارشناس توسعه صنعتی سازمان توسعه صنعتی ملل متحد

از اول تا پانزده نوامبر ۱۹۷۵ (برابر با دهم تا بیست و چهارم آبان ماه ۱۳۵۳)

تهران ـ ایران
۱۵ نوامبر ۱۹۷۴

از سازمان ملل متحد:

آقای آر.مکنیک (R.Maconick) معاون دفتر نمایندگی ملل متحد.

آقای ای.تولین (A.Thulin) کارشناس ارشد سازمان توسعه صنعتی ملل متحد در مرکز مترولوژی مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران.

آقای ال.اف.بیریتز (L.F.Biritz) کارشناس ارشد توسعه صنعتی سازمان توسعه صنعتی ملل متحد.

آقای ای.کنستانتینف (A.Konstantinov) کارشناس توسعه صنعتی سازمان توسعه صنعتی ملل متحد.

بعد از معرفی، آقای سرودی احتیاجات مؤسسه استاندارد را ازنظر کمک‌های فنی مشخص کردند. ایشان بیان داشتند که آقای صابرشیخ از طرف ایشان در مذاکرات مربوطه به برنامه توسعه کمک‌های فنی و پیش نویس اسناد مربوط به پروژه شرکت خواهند کرد. طرح کلی برای فعالیت ماموریت پیشنهاد و تصویب شد. بعد از جلسه از آزمایشگاه‌های مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران و امکانات مؤسسه در کرج بازدید بعمل آمد. بعدازظهر باتفاق آقای صابرشیخ و آقای ذاکری نکات اساسی و برجسته برنامه کمک‌های موردنظر تنظیم گردید.

۱- تاریخچه و اطلاعات مقدماتی

الف ـ توجیه پروژه

۱- در نیم قرن گذشته ایران از یک کشور صرفاً کشاورزی در جهت صنعتی شدن به سرعت پیشرفت نموده است. میزان سرعت و شتاب در راه صنعتی شدن بعد از جنگ جهانی دوم در سال ۱۹۶۰ بیشتر شد و تا اینکه سرعت توسعه و صنعتی شدن امروزه آن شگفت انگیز می‌باشد.

۲- دولت ایران از ابتداء به طرح صنعتی شدن منظم و هماهنگ توجه داشت که این توجه شامل عمران و توسعه، تدوین و اجرای استانداردهای صنعتی نیز می‌شد و در نتیجه مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران به وجود آمد. وظیفه اصلی مؤسسه استاندارد تدوین و تهیه استانداردهای ملی ایران و هم‌چنین مقام مسئول کنترل بازرسی و تثبیت تمامی اندازه‌ها و اوزانی است که در کشور استفاده می‌شود. به‌علاوه این مؤسسه مسئولیت آزمایش و صدور گواهی مطابقت با استانداردها برای همه کالاهای صادراتی ایران را نیز دارد.

۳- علاوه بر وظایفی که در بالا شرح داده شد مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران مسئولیت مهم دیگری نیز دارد که عبارت است از کمک و خدمت به صنایع برای بالا بردن کیفیت تولیدات و محصولات ایران.

۴- هم‌زمان و ضمن این مسئولیت‌ها با تقاضای روزافزون و مداوم ناشی از صنعتی شدن سریع کشور مؤسسه استاندارد لازم است که فعالیت‌های آزمایشگاهی، کنترل کیفیت کالا و استاندارد کردن را در زمینه‌های فنی که تاکنون انجام نگرفته است افزایش دهد. هم‌چنین بایستی به طور مداوم دانش کارشناسان خود را براساس روش‌های استاندارد کردن و کنترل کیفی بالا ببرد.

۵- مؤسسه استاندارد در حال حاضر فاقد امکانات برای رفع احتیاجات و مشکلات مربوط به صنایع غذائی، بسته بندی و صنایع کاغذ در کشور می‌باشد که همه آنها نقش مهمی در اقتصاد ایران ایفا می‌نماید. در نتیجه این مشکلات و توسعه خود مؤسسه استاندارد دو پروژه برای تشکیل آزمایشگاه‌های مربوط تحت بررسی می‌باشد که عبارتند از آزمایشگاه آماده سازی مواد غذائی و آزمایشگاه بسته بندی و کاغذ.

۶- هدف اصلی این پروژه تدارکات و امکانات مربوط به کمک برای تأسیس این آزمایشگاه‌ها، شروع کار آزمایشگاه‌ها و تربیت کارشناسان ایرانی در این زمینه‌های فنی می‌باشد.

ب ـ هدف‌های فوری (آنی)

هدف‌های فوری عبارتند از:

۱- توسعه و تقویت فعالت‌های مربوط به آماده سازی و استاندارد کردن فرآورده‌های غذائی و آزمایش و کنترل کیفیت آنها و تأسیس و فراهم آوردن امکانات تجربی آماده سازی مواد غذائی در مؤسسه استاندارد.

۲- فراهم آوردن امکانات تجربی در مؤسسه استاندارد برای استاندارد کردن آزمایش و کنترل کیفیت بسته بندی و صنایع بسته بندی.

۳- تأسیس و فراهم کردن امکانات مربوط به فرآورده‌های کاغذ به‌طورکلی و صنایع مصرف کننده کاغذ ازنظر آزمایش، کنترل کیفیت و استاندارد کردن آنها در مؤسسه استاندارد.

۴- تقویت و گسترش فعالیت‌های مربوط به آزمایش، کنترل کیفیت و استاندارد کردن مصالح ساختمانی در مؤسسه استاندارد.

۵- بالا بردن سطح دانش کارشناسان مؤسسه استاندارد از طریق آموزش مربوط به روش‌های استاندارد کردن و کنترل کیفیت کالا.

۶- تقویت سیستم مدیریت و وظایف مربوط به سازمان دادن طرح و برنامه ریزی در مؤسسه استاندارد.

۷- مطالعه و بررسی صنایع آماده سازی مواد غذائی و بسته بندی برای مشخص کردن شرایط فنی آنها، احتیاجات و مشکلات مربوط به آنها و دادن پیشنهادات یا اقدام در حل مشکلات آنها.

این طرح در درجه اول به منظور توسعه و بهبود خدمات فنی و تکنولوژی درنظر گرفته شده است. بنابراین سرمایه گذاری مستقیم بدون درنظر گرفتن امکانات لازم در آن مقدور نمی‌باشد. اما برخی از فعالیت‌های آن که شامل مطالعات و بررسی‌هائی در بخش‌های مختلف صنعتی می‌باشد باید توسط کارشناسان مربوط انجام تا اطلاعات به دست آمده براساس معیارهای کاملاً جدید قرار گیرد و از این طریق به توسعه سرمایه گذاری‌های صنعتی و هم‌چنین امکانات صنعتی در کشور کمک نماید مخصوصاً در زمینه‌های صنایع آماده کردن مواد غذائی، بسته بندی و صنایع کاغذ. این اقدامات طبیعتاً باید مشخص شود و به‌نظر مقامات مسئول برسد.

۳- برنامه کار

فعالیت‌های پروژه	تاریخ و مدت
۱- تمامی فعالیت‌های پروژه اساساً در کرج انجام خواهند گرفت برنامه کار در ضمن هدف‌های فوری نشان داده شده است.	
۲- فعالیت‌های مقدماتی که بایستی از طرف دولت ایران انجام گیرد:	
(یک) دولت ایران فضای لازم را برای ادارات مربوط تأمین خواهد کرد.	ژوئیه ۱۹۷۵
(دو) دولت ترتیبی خواهد داد که افراد واجد شرایط برای اجرای پروژه تأمین شود.	از ژوئیه ۱۹۷۵ به ترتیب احتیاجات
(سه) دولت ساختمان‌های مورد لزوم آزمایشگاه‌ها و فضای لازم و مقدمات مربوط را فراهم خواهد کرد.	از ژوئیه ۱۹۷۵ به ترتیب احتیاجات
(چهار) دولت ایران ترتیبی خواهد داد که بودجه لازم برای پروژه و همچنین بودجه سالانه فراهم شود.	مارچ ۱۹۷۵
۳- هدف شماره ۱- توسعه و تقویت فعالیت‌های مربوط به آماده سازی و استاندارد کردن فرآورده‌های غذائی و آزمایش و کنترل کیفیت آنها و تأمین و فراهم آوردن امکانات تجربی برای آماده سازی مواد غذائی در مؤسسه استاندارد.	
(یک) تعیین و سفارش تجهیزات اضافی مورد احتیاج برای آزمایش و کنترل کیفیت مواد غذائی	تا سپتامبر ۱۹۷۵
(دو) تکمیل مطالعه و بررسی پیشنهاداتی برای تقویت استانداردهای ایران در زمینه مواد غذائی	سپتامبر ۱۹۷۵ تاریخ تحویل گزارش
(سه) اجرای کارهای آزمایشگاهی و آموزش روش جدید آزمایش و کنترل کیفیت مواد غذائی	ژانویه تا ژوئیه ۱۹۷۶
(چهار) کمک به تکمیل موفقیت آمیز آزمایشگاه‌های جدید مواد غذائی و همچنین انتخاب، خرید و نصب تجهیزات مربوطه	(تاریخ تکمیل برنامه‌ها)
(پنج) شروع و اجرای تجربیات و آزمایش‌ها در آزمایشگاه جدید مواد غذائی	ژانویه تا دسامبر ۱۹۷۶
۴- هدف شماره ۲: فراهم آوردن و گسترش امکانات تجربی در مؤسسه استاندارد برای آزمایش، کنترل کیفیت و استاندارد کردن بسته بندی و صنایع بسته بندی.	
(یک) تعیین و سفارش تجهیزات موردنیاز جهت آزمایش، کنترل کیفیت و استاندارد کردن بسته بندی	دسامبر ۱۹۷۵
(دو) اجرای کارهای آزمایشگاهی و آموزش در زمینه آزمایش، کنترل کیفیت مواد بسته بندی و بسته‌ها	ژوئیه ۱۹۷۶ تا دسامبر ۱۹۷۷
(سه) تکمیل پیشنهادات و توصیه‌های لازم برای توسعه و بهبود استانداردهای ایران در زمینه بسته بندی، مواد بسته بندی و بسته بندی به‌طور کلی.	(تاریخ تحویل گزارش)
(چهار) کمک به تهیه پیش نویس‌های استانداردهای بسته بندی	از ژوئیه ۱۹۷۶ تا دسامبر ۱۹۷۷
(پنج) کمک به تکمیل موفقیت آمیز آزمایشگاه‌های بسته بندی همچنین انتخاب و خرید و نصب تجهیزات	از ژوئیه ۱۹۷۵ تا ژوئیه ۱۹۷۷ (تاریخ تکمیل آزمایشگاه)
(شش) شروع و اجرای فعالیت‌های آزمایشگاهی در آزمایشگاه جدید بسته بندی	ژوئیه تا دسامبر ۱۹۷۷
۵- هدف شماره ۳- تأسیس و فراهم آوردن امکانات تجربی برای آزمایش کنترل کیفیت، استاندارد کردن در مؤسسه استاندارد در زمینه فرآورده‌های کاغذی به‌طورکلی، صنایع تولید و مصرف کننده کاغذ	
(یک) تعیین و سفارش تجهیزات مورد احتیاج برای آزمایش و کنترل کیفیت کاغذ.	تا دسامبر ۱۹۷۵

فعالیت‌های پروژه	تاریخ و مدت
(دو) اجرای فعالیت‌های آزمایشگاهی و آموزش در زمینه آزمایش، کنترل کیفیت کاغذ و فرآورده‌های آن	ژانویه تا ژوئیه ۱۹۷۶
(سه) تکمیل توصیه‌ها و پیشنهادات مربوط به استانداردهای ایران در مورد کاغذ و فرآورده‌های آن	تا دسامبر ۱۹۷۵ (تاریخ تحویل گزارش)
(چهار) کمک در تهیه پیش نویس استانداردهای مربوط به کاغذ و فرآورده‌های آن	ژوئیه ۱۹۷۵ تا ژوئن ۱۹۷۶
(پنج) راهنمائی در ساختمان و تجهیزات آزمایشگاه جدید کاغذ	ژوئیه ۱۹۷۵ تا ژوئن ۱۹۷۶
۶- هدف شماره ۴- تقویت و گسترش فعالیت‌های مربوط به آزمایش کنترل کیفیت و استاندارد کردن مصالح ساختمانی در مؤسسه استاندارد	
(یک) تکمیل و مطالعه و بررسی و توصیه‌های مربوط به استانداردهای ملی ایران در زمینه روش‌های آزمایش، کیفیت کالا و استاندارد کردن مصالح ساختمانی.	تا دسامبر ۱۹۷۵ (تاریخ تحویل گزارش)
(دو) تعیین و سفارش تجهیزات اضافی مورد احتیاج جهت آزمایش، کنترل کیفیت و استاندارد کردن مصالح ساختمانی	تا دسامبر ۱۹۷۵
(سه) اجرای فعالیت‌های آزمایشگاهی و آموزش مربوط به آزمایش، کنترل کیفت مصالح ساختمانی.	به مدت سه ماه در سال ۱۹۷۷
(چهار) کمک در تهیه پیش نویس استانداردهای مربوط به مصالح ساختمانی	به مدت سه ماه در سال ۱۹۷۷
۷- هدف شماره ۵- بالا بردن سطح دانش کارشناسان مؤسسه استاندارد از طریق دادن آموزش مربوط به روش‌های استاندارد کردن و کنترل کیفیت کالا.	
(یک) رهبری سمینارها و دوره‌های آموزشی در زمینه روش‌های استاندارد کردن و کنترل کیفیت کالا.	۲ ماه در سال ۱۹۷۵
(دو) عیناً مثل ردیف (یک) هدف شماره ۵	۲ ماه در سال ۱۹۷۶
(سه) عیناً مثل ردیف (یک) هدف شماره ۵	۲ ماه در سال ۱۹۷۷
۸- هدف شماره ۶- توسعه و تقویت روش‌های مدیریت، سازمان دهی، طرح و برنامه ریزی در مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران	
(یک) تجزیه و تحلیل مدیریت، سازمان و سیستم‌های طرح و برنامه ریزی در مؤسسه استاندارد و رهبری سمینارها در زمینه مدیریت صنعتی جهت پیشرفت مدیریت نوسازی و توسعه در این مؤسسه.	۲ ماه در سال ۱۹۷۵
(دو) عیناً مثل ردیف (یک) هدف شماره ۶	۲ ماه در سال ۱۹۷۶
(سه) عیناً مثل ردیف (یک) هدف شماره ۶	
۹- هدف شماره ۷- مطالعه و بررسی صنایع آماده سازی مواد غذائی و بسته بندی برای تعیین شرایط فنی آنها، مشخص کردن احتیاجات و مشکلات مربوط به آنها و دادن پیشنهادات و اقدام در حل مشکلات آنها.	
(یک) مطالعه و بررسی و تجزیه و تحلیل صنایع بسته بندی و تجارت مربوط در ایران و پیشنهادات لازم جهت برنامه‌های بهبود و پیشرفت این صنایع	از ژوئیه ۱۹۷۵ تا ژوئن ۱۹۷۶ (تاریخ تحویل گزارش و تاریخ تحویل گزارش نهائی تجدیدنظر شده تا ۱۹۷۷)
(دو) مطالعه و بررسی و تجزیه و تحلیل صنایع آماده سازی مواد غذائی در ایران و دادن پیشنهادات لازم در جهت برنامه‌های بهبود و پیشرفت این صنایع	ژوئیه تا دسامبر ۱۹۷۶ (تاریخ تحویل اولین گزارش و تاریخ تحویل گزارش نهائی تا نوامبر ۱۹۷۷)
۱۰- ماموریت مشترک سازمان برنامه توسعه ملل متحد و سازمان توسعه صنعتی ملل متحد جهت مطالعه و بررسی نیمه اول پروژه (در کرج و تهران بایستی تشکیل شود) جهت ارزیابی میزان پیشرفت برنامه‌ها با توجه به هدف‌ها و برنامه کار و دادن ترتیبات لازم در این مرحله.	

ب ـ شرح کمک‌های سازمان توسعه ملل متحد

۱- انتخاب کارشناسان بین المللی

الف ـ کارشناس استاندارد کردن روش‌های بسته بندی و کنترل کیفی کالا	محل کار	تاریخ شروع	مدت
	کرج	ژوئیه ۱۹۷۵	۳۰ ماه

راهنمائی، سرپرستی و کمک در ساختمان و تجهیز آزمایشگاه جدید بسته بندی خواهد داشت و بعد به آزمایش‌های تجربی و کنترل کیفی و فعالیت‌های مربوط به استانداردهای بسته بندی و تکنولوژی کمک خواهد کرد. او برای تهیه پیش نویس استانداردهای بسته بندی و اجرای آنها و ایجاد همکاری وسیع با صنایع در جهت به کار بستن روش‌های جدید بسته بندی کمک خواهد کرد. این کارشناس هم‌چنین سمت رهبری گروه کارشناسان را خواهد داشت و در مقابل سازمان توسعه صنعتی ملل متحد مسئولیت هماهنگی و اجرای پروژه را به عهده خواهد داشت.

مشخصات:

درجه دانشگاهی یا معادل آن در رشته مهندسی مکانیک، مهندسی شیمی یا مهندسی بسته بندی با تجارب وسیع در تحقیقات و آزمایش، کنترل کیفیت و استاندارد کردن در سطح مدیریت عالی.

ب ـ کارشناس آماده کردن مواد غذائی	محل کار	تاریخ شروع	مدت
	کرج	ژوئیه ۱۹۷۵	۱۸ ماه

در تشکیل و ساختمان آزمایشگاه آماده کردن مواد غذائی و تجهیزات آن راهنمائی و کمک خواهد کرد. صنایع و تولید کنندگان مواد غذائی را برای بالا بردن کیفیت محصولات آنها کمک و راهنمائی خواهد کرد و به توسعه تحقیقات مربوط به هدف فوق نیز کمک خواهد کرد.

مشخصات:

درجه دانشگاهی یا معادل آن در رشته مهندسی شیمی مواد غذائی، تکنولوژی شیمی مواد غذائی یا مهندسی شیمی با تجربیات وسیع در آماده کردن مواد غذائی مخصوصاً مواد غذایی مربوط به محصولات کشاورزی.

ج ـ کارشناس استاندارد کردن مواد غذائی و کنترل کیفی	محل کار	تاریخ شروع	مدت
	کرج	ژوئیه ۱۹۷۶	۱۲ ماه

در انتخاب و خرید تجهیزات لازم برای آزمایشگاه و بهتر کردن روش‌های آزمایش مواد غذائی جهت کنترل کیفی آنها راهنمائی و کمک خواهد کرد.

هم‌چنین او در تدوین و اجرای استانداردهای محصولات غذائی راهنمائی و کمک خواهد کرد.

مشخصات:

درجه دانشگاهی یا معادل آن در رشته مهندسی مواد غذائی، شیمی مواد غذائی یا تکنولوی مواد غذائی با تجربیات وسیع در کنترل کیفی و استاندارد کردن مواد غذائی، هم محصولات غذائی خام و آماده نشده و هم محصولات غذائی آماده شده.

د ـ کارشناس تکنولوژی استاندارد کردن کاغذ و کنترل کیفی	محل کار	تاریخ شروع	مدت
	کرج	ژوئیه ۱۹۷۵	۱۲ ماه

در ساختمان و تأسیس و تجهیز آزمایشگاه‌های کاغذ راهنمائی، کمک و سرپرستی خواهد کرد. به فعالیت‌های تحقیقاتی، آزمایش، کنترل کیفی و استاندارد کردن فرآورده‌های کاغذ و تکنولوژی آن کمک خواهد نمود. او هم‌چنین به تنظیم و اجرای استانداردهای کاغذ و سایر فرآورده‌های آن کمک و راهنمائی خواهد کرد.

مشخصات:

درجه دانشگاهی یا معادل آن در شیمی یا مهندسی شیمی با تجربیات وسیع در صنایع کاغذ سازی و هم‌چنین استاندارد کردن، آزمایش و کنترل کیفی آن.

ه ـ کارشناس استاندارد کردن مصالح (مواد) ساختمانی و کنترل کیفی	محل کار	تاریخ شروع	مدت
در ضمن دو دوره سه ماهه به فاصله یک سال	کرج	ژانویه ۱۹۷۶	۳ ماه
		ژانویه ۱۹۷۷	۳ ماه

به پیشرفت فعالیت‌های مربوط به آزمایش، کنترل کیفی، استاندارد کردن در زمینه مصالح و مواد ساختمانی در مؤسسه استاندارد کمک و راهنمائی خواهد کرد.

مشخصات:

درجه دانشگاهی یا معادل آن در علوم فیزیک یا مهندسی با تجربه وسیع در آزمایش، کنترل کیفی و استاندارد کردن مصالح ساختمانی از جمله اجزاء پیش ساخته ساختمان.

و ـ کارشناس کاربرد صنعتی کنترل کیفی	محل کار	تاریخ شروع	مدت
	کرج	ژوئن ۱۹۷۵	۲ ماه
	تهران	ژوئن ۱۹۷۶	۲ ماه
		ژوئن ۱۹۷۷	۲ ماه

در سه دوره دو ماهه ماموریت که هر دوره به فاصله یک سال انجام خواهد شد. این کارشناس آموزش لازم را برای کارمندان مؤسسه استاندارد و نمایندگان کارخانجات و صنایع که از طرف مؤسسه استاندارد انتخاب خواهند شد مفاهیم اساسی و اصول و روش‌های جدید کنترل کیفی را خواهد داد.

مشخصات:

درجه دانشگاهی یا معادل آن در علوم فیزیک یا مهندسی با تجربیات وسیع و معلومات نظری در مترولوژی و کاربرد روش‌های کنترل کیفی در صنعت.

ز ـ کارشناس مترولوژی استاندارد کردن	محل کار	تاریخ شروع	مدت
	کرج	اوت ۱۹۷۵	۲ ماه
		اوت ۱۹۷۶	۲ ماه
		اوت ۱۹۷۷	۲ ماه

ماموریت این کارشناس در سه دوره دو ماهه که هر دوره به فاصله یک سال انجام خواهد گرفت عبارت است از کمک به مؤسسه استاندارد برای تصویب و پیشبرد فعالیت‌های مربوط به استاندارد کردن و تنظیم و اجرای برنامه‌های مربوط به آماده نمودن و ترویج استاندارد در میان تولید کنندگان و مصرف کنندگان.

مشخصات:

درجه دانشگاهی یا معادل آن در علوم فیزیک یا مهندسی با تجربیات وسیع در سطح عالی در مؤسسات استاندارد ملی.

ک ـ کارشناس طرح و بررسی‌ها	محل کار	تاریخ شروع	مدت
	کرج	مارس ۱۹۷۵	۲ ماه
	تهران	مارس ۱۹۷۶	۱ ماه
		مارس ۱۹۷۷	۱ ماه

ماموریت این کارشناس در سه نوبت و به فاصله یک سال در هر نوبت انجام خواهد گرفت. او به تقویت مدیریت سازمان دادن و طرح و بررسی‌ها و وظایف برنامه ریزی در مؤسسه استاندارد راهنمائی و کمک خواهد کرد.

مشخصات:

درجه دانشگاهی یا معادل آن در علوم فیزیک، علوم طبیعی یا مهندسی با تجربیات عالی در مدیریت سازمانی یا دولتی.

۲ - برنامه کارآموزی

شرح	محل کارآموزی	تاریخ شروع	مدت
الف ـ تکنولوژی مواد غذایی	انگلستان	نوامبر ۱۹۷۵	۶ ماه
سه نفر	هلند	نوامبر ۱۹۷۶	۶ ماه
	هلند	ژانویه ۱۹۷۷	۶ ماه
ب ـ کنترل کیفی فرآورده‌های غذائی	هلند	آوریل ۱۹۷۶	۶ ماه
دو نفر	انگلستان	ژانویه ۱۹۷۷	۶ ماه
ج ـ استاندارد کردن کاغذ و فرآورده‌های آن	سوئد	ژوئیه ۱۹۷۶	۶ ماه
دو نفر	سوئد	ژوئیه ۱۹۷۷	۶ ماه
د ـ کنترل کیفی مواد ساختمانی	انگلستان	ژانویه ۱۹۷۶	۶ ماه
دو نفر	انگلستان	ژانویه ۱۹۷۷	۶ ماه

MINISTRY OF INDUSTRIES AND MINES
INSTITUTE OF STANDARDS AND INDUSTRIAL RESEARCH OF IRAN

Technical Report

Shrink Film Multipack Systems in Packaging Technology

Dr.B.lzerniawski

Karadj - November 1976

Table of Contents

Introduction

Thermo-shrink film

Shrink film systems

Multipack-shrink film systems

1.Sleeve wrap system

2.Two bands full overwrap system

3.Full overwrap "L-system"

4.The system of the full overwrap formed on vertical form-fill-seal machine

Calculation of the film consumption

Grouping of the product intended for packing in shrink film

The heating tunnels

The main application of the multipack shrink packages

Physical distribution of the product being packed in shrink film

Indication for the designing of the shrink foil multipack

Packing of larger industrial parts using shrink foil packages

Economics of applying shrink film for multipack (collective wrapping)

Summary

1. INTRODUCTION

The shrink and stretch films used in world packaging technique are intended for :

- direct wraps of fresh products (e.g. fruits, vegetables, meat).
- multipacks forming, of the products already packed in unit packages (collective wrapping)
- palletised unit loads

The use of shrink films for multipacks forming will be presented in this report. Main advantages of applying shrink films for multipacks forming are as follows:

- visibility of the product, that assures an easy identification of its type and amount and motivates more delicate handling as appropriate.
- wide range of the available packing machines and possibility of use of the same machine for collective wrapping of different types, shapes and sizes of consumer goods.
- high ratio of the product weight to the package weight
- good protection against moisture and dust
- lower storage surface, compared with required by other types of collective packaging
- pilferproof protection, because the opened overwrap is difficult for repeated closing
- the possibility of decreasing the use of packaging materials
- the saving in costs (20-40%) by substituting shrink films overwraps, for corrugated boxes

In making decision to publish this report the advantages listed above were taken into consideration. This report should prove to be helpful in introducing shrink film collective wrappings into the Iranian market.

Let us start with some general statistics gathered in table 1.

۵-۳-۶- گزارش مربوط به عقد تفاهم نامه مشترک مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران با مؤسسه استاندارد انگلستان

وزارت صنایع و معادن
موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

تاریخ ۱۳۵۲/۱۱/۲۲
شماره ۴۸۰۴۴
پیوست
واحد

جناب آقای نجم آبادی
وزیرمعظم صنایع ومعادن

احتراما" باستحضارمیرساند این موسسه مدتهااست که بمنظورتوسعه و بسط استاندارد درتمام سطوح کشوارتباط نزدیکی باموسسات استاندارد اکرکشورهای پیشرفته برقرارنموده است وبراساس همین منظورپس ازمکاتبات و مذاکرات ممتدی که باموسسه استاندارد انگلیس بعمل آمد درتاریخ پانزدهم دیماه گذشته دونفرازمدیران آن موسسه باسامی شفرد وگادس بایران آمدند و درزمینه همکاریهای وسیع دوجانبه بین موسسات استاندارد ایران وآن کشور بخصوص ازنظرشناسائی متقابل مهراستاندارد که ازنظرتوسعه صادرات ایران حائزاهمیت است وهمچنین گواهی تطبیق کالاهای صادراتی انگلیس بایران بااستانداردهای اجباری ومورد قبول این موسسه مذاکراتی انجام گرفت که منجربه تنظیم قرارداد پیوست گردیده . نکات عمده این قرارداد درزیرازنظر آنجناب میگذرد :

۱ــ این قرارداد به تولیدکنندگان ایرانی امکان خواهد داد تادرصورت لزوم از مهر استاندارد انگلیس برای کالاهای صادراتی خود استفاده نموده وبدین ترتیب نفوذ کالاهای صادراتی ایران ببازارهای بین المللی بادامنه و سرعت وسیعتری انجام خواهد گرفت بخصوص اینکه مهراستاندارد انگلیس از

۲۱۸۷۲۵
۱۳۵۲/۱۱/۲۳

وزارت صنایع ومعادن

مؤسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران

تاریخ ۱۳ [illegible]

شماره ۴۸۰۴۳

پیوست

واحد

ایران صادر مینمایند لذا برای جلوگیری ازاین وضع که جنبه‌حیاتی دارد در کلیه قراردادهائی که درزمینه بازرگانی و مبادله کالا تنظیم میگردد تذکر تطبیق بااستانداردهای مورد قبول ایران امری بسیارضروری است.

۴ــ موضوع تبلیغ مهراستاندارد ایران وانگلیس درد وکشوریکی دیگرازجنبه‌های حیاتی توسعه صادرات ایران دربازارهای بین المللی است که‌ازنکات مهم قرارداد مذکوربشمارمیرود .

۵ــ مهرکردن کالاهای ایران بمهراستاندارد انگلیس وهمچنین کالاهای انگلیس بمهراستاندارد ایران مستلزم رفت وآمد کارشناسان دوکشور و بازدیدهای لازم خواهد بود که این مسئله ازنظراستفاده‌ای که‌ازتجارب کارشناسان انگلیسی توسط کارشناسان ایرانی درموسسه وصنایع میشود حائزاهمیت بسیاراست .

لذا باعنایت بمراتب فوق چنانچه موافقت میفرمایند اقدام لازم درخصوص امضای موافقت نامه پیوست معمول گردد .

محسن سرودی

مدیرعامل

وزارت صنایع ومعادن

شماره .....
تاریخ .....
پیوست .....
واحد .....

به : مقام معاونت طرحها وبررسیها
از : داریوش فروغی
موضوع : قرارداد بین موسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران وموسسه استاندارد انگلیس

ابتدا خلاصه مفاد قرارداد مورد نظر بترتیب زیر باستحضار میرسد:

الف ـ هدف از انعقاد قرارداد

۱ـ کاهش موانع فنی در زمینه بازرگانی میان ایران وانگلستان
۲ـ ایجاد تسهیلاتی جهت انتقال معلومات ومهارتهای تکنولوژی بصنایع

ب ـ اقدامات لازم جهت تحقق هدفهای فوق

۱ـ موسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران وموسسه استاندارد انگلیس موافقت می نمایند که در زمینه امور گواهی تطبیق با استاندارد در سطوح ملی، منطقه ای وبین المللی ازراهنمائیها و دانش یکدیگر استفاده نمایند

۲ـ همچنین موسسات فوق موافقت مینمایند که اقداماتی در زمینه شناسائی متقابل اندسته از روشهای گواهی تطبیق با استاندارد که در متن این قرارداد تصریح شده است معمول دارند.

۳ـ اداره ای بنام "اداره تامین کیفیت" وابسته بدو موسسه استاندارد ایران وانگلیس درمرکز آزمایشگاههای موسسه استاندارد

وزارت صنایع و معادن

شماره .....
تاریخ .....
پیوست .....
واحد .....

انگلیس تاسیس خواهد شد • این اداره از طرفی در زمینه قابلیت قبول فراورده های گواهی شده فعالیت نموده واز طرف دیگر رابط موسسه استاندارد تحقیقات صنعتی ایران با سازمانهای تامین کیفیت انگلستان میباشد •

<u>پیشنهاد اعطای مهر استاندارد انگلیس</u>

موسسه استاندارد انگلیس اماده است تا درچهارچوب مراحل زیرکالاهای ایرانی رابامهراستاندارد انگلیس مجهز نماید (درمراحل زیر وظائف پیش بینی شده هریك ازموسسات استاندارد ایران وانگلستان در قرارداد , با ذکر نام کشور مربوطه مشخص شده است)

۱ــ ابتدا فهرستی از کالاهای ایرانی که اعطای مهر استاندارد انگلیس برای انها محتمل باشد تهیه گردیده وبه " اداره تامین کیفیت " ارسال گردد • (ایران)

۲ــ اداره مذکور از میان فهرست فوق کالاهائی را که میتوانند مهراستاندارد انگلیس بگیرند با ذکر شماره استاندارد مربوطه تعیین خواهد نمود (انگلستان)

۳ــ لیست کالاهای منتخب فوق توسط موسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران اعلام خواهد شد • (ایران)

۴ــ مشخصات و وضعیت واحد های صنعتی ایرانی که متقاضی دریافت

وزارت صنایع و معادن

شماره .....
تاریخ .....
پیوست .....
واحد .....

مورد استاندارد انگلیس باشند تهیه و" باداره تامین کیفیت " ارسال میگردد • (ایـــران)

۵ــ چنانچه " اداره تامین کیفیت " شرایط واحد تولیدی ایـــرانـــی ومحصولات مربوطه را مطلوب بداند جزئیات امر رابه واحد تامین کیفیت موسسه استاندارد انگلیس گزارش مینماید ودر صورت لزوم این اداره بـــه واحد صنعتی مذکور اطلاع خواهد داد تا با رعایت مقررات مربوطه درخواست نامه موسسه استاندارد انگلیس را پرکند (انگلستان)

۶ــ درمرحله بعداز واحد صنعتی مربوطه " بازرسی پیش از صدور پروانـــه بعمل خواهد آمد • (ایـــران)

البته دراغاز کار یک کارمند عالیرتبه موسسه استاندارد انگلیس ضمن بازدید از ایران ، کارشناسان ایرانی را باروش کارخود درزمینه بازرسی پیش از پروانه اشنا نموده وسپس موسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران را مامور این بازرسی مینماید •

۷ــ مرحله بعد ازمایش وپذیرفتن روش نظارت وکنترل وبالاخره اعطـــای پروانه خواهد بود (انگلستـــان)

۸ ــ از این پس واحد صنعتی مربوطه تحت بازرسیهای مستمر (ایران) وهمچنین ازمایشات مستمر (انگلستان) قرار خواهد گرفت •

۹ــ ممکن است بعضی از ازمایشات مستمر نیز به موسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران واگذار شود که دراینصورت فهرست کالاها وموارد مربوطـــه اعلام میگردد (انگلستان) ولی وکالت این موسسه جهت ازمایش مستمر کمتـــر از وکالت جهت بازرسی مستمر خواهد بود •

۱۰ــ موسسه استاندارد انگلیس پس از انکه ماموریتهای فوق را به موسســـــه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران محول کرد هر دو سال یکبار ایران را مورد بازدید قرار خواهد داد •

وزارت صنایع و معادن

شماره .....
تاریخ .....
پیوست .....
واحد .....

۱۱ــ اندسته از فراورده های ایرانی که بترتیب فوق مهـــر استاندارد انگلیس بگیرند درفعالیتهای تبلیغاتی موسسه استاندارد انگلیس منظور میگردند واین خود موجب افزایش اعتبار کالا های ایران در انگلستان و سایر کشور ها خواهد شد .

۱۲ــ هرگاه مهر دیگری درسطح ملی ــ منطقه ای یا بین المللـــی جایگزین مهر استاندارد انگلیس گردد انتظار میرود که پروانه های اعطائی انگلیس به سیستم جدید منتقل گردد . بدین ترتیب مهـــر استاندارد انگلیس نوعی سرمایه گذاری اتی برای کالا های ایـــرانـــی خواهد بود .

ت ــ نحوه رسیدگی وپاسخ به سوالات ودرخواستهای صادرکنندگان ایرانی

کلیه سوالات ودرخواستهای تولید کنندگان ایرانی توسط موسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران دریافت وسپس به " اداره تامین کیفیت " در ــ انگلستان ارسال خواهد شد . درخواستهای واصله براساس مراتـــب مندرج دربند (پ) این خلاصه قرارداد مورد رسیدگی قرار خواهد گرفت

ث ــ مقررات مربوطبه تولید کالا های ایرانی جهت صدوربه انگلستان

درصورتیکه یك واحد صنعتی ایرانی مایل به تولید کـــالا جهت صدور به انگلستان باشد :

وزارت صنایع و معادن

شماره .....
تاریخ .....
پیوست .....
واحد .....

۱ــ ابتدا " اداره تامین کیفیت " جهت اخذ گواهی تطبیق با استاندارد از سازمانهای گواهی کننده مربوطه در انگلیس ، نهایت مساعی خود را بکار خواهد برد .

۲ــ سپس کارشناسانی جهت ازمایش و بازرسی فراورده های مربوطه بایران خواهد فرستاد

چ ــ مقررات مربوط به تولید کالاهای انگلیس جهت صدور بایران

در صورتیکه یك واحد صنعتی انگلیسی مایل به تولید کالا جهت صدور بایران باشد موسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران در خواستنامه متقاضی مربوطه را دریافت وبه " اداره تامین کیفیت " در انگلستان ارسال خواهد داشت . اداره مذکور چگونگی شرایط فنی وروش گواهی تطبیق با استاندارد محصولات مورد نظر را مورد بررسی قرار داده ونتیجه را اعلام خواهد نمود

چ ــ گواهی تطبیق با استاندارد وپذیرش کالاهای وارداتی ایران

کالاهای ساخت انگلستان :

۱ــ موسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران " اداره تامین کیفیت " رابعنوان نماینده خود منصوب مینماید تا به تولیدکنندگان انگلیسی اختیار استفاده از مهر استاندارد ایران را بدهد . این گواهی پس از تایید موسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران معتبر خواهد بود .

وزارت صنایع و معادن

شماره .....
تاریخ .....
پیوست .....
واحد .....

۲ــ " اداره تامین کیفیت" فهرست اندسته از فراورده های انگلیسی را که مشمول استاندارد اجباری ایران نمیشوند به موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران اعلام خواهد نمود .

۳ــ در مواردیکه استاندارد طرفین هماهنگ شده باشد اجازه استفاده یکی از طرفین از مهر خود این حق را بطرف دیگر خواهد داد که استفاده از مهر استاندارد طرف دیگر را بدون ازمایش و بررسی درخواست نماید .

در مورد کالا های غیر انگلیسی :

موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران میتواند به موسسه استاندارد انگلیس جهت بررسی و ازمایشات مربوط به قابلیت قبول کالا ها وکالت بدهد در کلیه موارد هزینه خدمات مربوط بعهده تولید کننده گان خواهد بود .

وزارت صنایع و معادن

شماره .....
تاریخ .....
پیوست .....
واحد .....

بررسی مفاد قرارداد

با توجه به مواردی که ذیلا" باستحضار میرسد بررسی مجدد واحتمالا" تجدید نظر دربعض از مواد قرارداد مورد نظر ضروری است

۱ــ اعطای مهراستاندارد انگلیس به کالاهای ایرانی :

که براساس مراتب مندرج دراین قرارداد مستلزم طی مراحل زیر خواهد بود

الف ــ تعیین شماره استاندارد کالا : ابتدا باید مسئله وجود استاندارد انگلیس برای تولیدات مختلف ایران مورد بررسی قرار گرفته وسپس شماره استاندارد مربوطه تعیین گردد .بدین منظور باید :

ــ موسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایرانی فهرست تولیدی را تیکه امکان دریافت مهراستاندارد انگلیس رادارند تهیه نماید .

ــ فهرست فوق به " اداره تامین کیفیت " درانگلستان ارسال گردد .

ــ اداره فوق ازمیان این تولیدات نهائی را که دارای استاندارد انگلیسی هستند انتخاب نماید

ــ فهرست تولیدات منتخب فوق به موسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران ارسال گردیده واین موسسه انرا اعلام نماید

ــ درمورد کلیه متقاضیان یا تولیدات جدیدی که موارد مربوط به انها در فهرست اولیه فوق پیش‌بینی نشده باشد باید

وزارت صنایع و معادن

شماره .....
تاریخ .....
پیوست .....
واحد .....

کلیه مراحل فوق تکرار گردد .

همانطور که ملاحظه میگردد بر اساس مفاد این قرارداد تعیین شماره استاندارد کالا متضمن طی مراحل متعدد وغیر ضروری است . حداقل میتوان انتظار داشت که موسسه استاندارد انگلستان جهت تسریع در امور مربوطه وهمچنین امادگی کامل موسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران در زمینه پاسخگوئی به صاحبان صنایع فهرست کالاهای استاندارد شده خودرا با ذکر شماره های مربوطه به موسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران اعلام نماید تا در هر مورد نیازی به مراجعه مجدد یا کسب تکلیف از موسسه استاندارد انگلستان نباشد

ب ـ دریافت پرسشنامه از موسسه استاندارد انگلیس:

متقاضیانیکه وضعیت تولیدات انها براساس مراتب مندرج در قسمت اخیر روشن باشد ، پس از طی مراحل زیر پرسشنامه های لازم را از " واحد تامین کیفیت " موسسه استاندارد انگلیس دریافت مینماید

ـ صاحبان صنایع تقاضای خودرا به موسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران تسلیم مینمایند

ـ تقاضانامه مربوطه به " اداره تامین کیفیت " درانگلستان ارسال میگردد

ـ اداره فوق درصورت لزوم مشخصات واحد صنعتی مورد نظر را از موسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران درخواست مینماید

ـ موسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران مشخصات مربوطه

وزارت صنایع و معادن

شماره .....
تاریخ .....
پیوست .....
وابسته .....

را تهیه وبه " اداره تامین کیفیت " در انگلستان ارسال میدارد .

ـــ اگر " اداره تامین کیفیت " مشخصات مذکور را مطلوب بداند جزئیات امر را به " واحد تامین کیفیت " موسسه استاندارد انگلیس گزارش مینماید .

ـــ در صورتیکه مطلوبست مشخصات مربوطه مورد تایید " واحد تامین کیفیت " نیز قرار بگیرد این واحد پرسشنامه های لازم را به واحد صنعتی متقاضی ارسال میدارد .

دراین مرحله نیز مهمترین مسئله نقش غیر سازنده وتشریفاتی موسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران است بدین ترتیب که این موسسه عملا" در جریان ارزیابی کیفی صنایع قرار نگرفته وفقط به تهیه گزارشات مورد نیاز موسسه استاندارد انگلیس می پردازد . بعلاوه اگر چنانچه در تحلیل نهائی اخذ تصمیم با " واحد تامین کیفیت " بوده واین واحد در رد یا قبول نظریات " اداره کیفیت " مخیر بدانیم دو سوال مطرح میگردد اول اینکه چرا مشخصات مربوطه مستقیما " به " واحد تامین کیفیت " ارسال نمیگردد ودوم اینکه اگر ضوابط و روشهای " اداره تامین کیفیت " و " واحد تامین کیفیت " همگن ویکسان باشد چه نیازی به اخذ تصمیم " واحد تامین کیفیت " وجود دارد ؟

پ ـ اعطای مهر استاندارد انگلیس وبازرسیهای پس از صدور پروانه

براساس متن این قرارداد اعطای مهر استاندارد انگلیس نیز مستلزم انجام مراحل

وزارت صنایع و معادن

شماره .....
تاریخ .....
پیوست .....
واحد .....

مختلف ومتعددی است که در اینجا جهت نتیجه گیری بهتر بجـــای ذکر این مراحل کلیه وظائف و نقش موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران در موارد سه گانه فوق واز ابتدا تا انتها بشرح زیر باستحضار میرسد :

ـــ تهیه فهرست تولید اتیکه امکان دریافت مهراستاندارد ـــ انگلیس را دارند .

ـــ دریافت نامه ها ودرخواست نامه های متقاضیان وارسال ان به انگلستان .

ـــ تهیه مشخصات واحد های صنعتی متقاضی بر اساس درخواست " اداره تامین کیفیت " وارسال ان به انگلستان .

ـــ انجام " بازرسی پیش از صدور پروانه " . این وظیفه نیـــز زمانی از طرف موسسه استاندارد انگلیس به موسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران محول خواهد شد که به تشخیـــص موسسه استاندارد انگلیس کارشناسان ایرانی به روشهای بازرسی پیش از صدور پروانه اشنائی پیدا کرده باشند .

ـ وبالاخره انجام " بازرسیهای مستمر " بعد از صدور پروانـــه .

قبل از هر چیز باید خاطر نشان ساخت که دراین قرارداد هیچگونه شرایط و ضوابط مهمی جهت اعطای مهر استاندارد ایران به کالاهای انگلیـــس پیش بینی نشده است . این بدان معنی است که یا مهراستاندارد ایران فاقد ارزش بوده وتا کنون در اعطای ان هیچگونه ضوابط ومعیار صحیحی ـــ

وزارت صنایع ومعادن

شماره .....
تاریخ .....
پیوست .....
واحد .....

ملحوظ نمیگردیده است ویا اینکه قرارداد مورد نظر متضمن امتیازاتی برای کالاهای انگلیس وهمچنین موسسه استاندارد انگلیس میباشد .
از طرف دیگر همانطورکه ملاحظه میگردد کلیه وظائفی که عموماً" متضمن معلومات واگاهی های تکنیکی هستند به موسسه استاندارد انگلیس واگذار شده "(مانند ازمایشات پیش وبعداز صدور پروانه) وعملیات تشریفاتی وغیر اموزشی مانند تهیه گزارش ـ ارسال تقاضانامه ها بازرسیهای پیش وبعد از صدور پروانه) به موسسه استاندارد تحقیقات صنعتی ایران محول شده است واین در درجه اول با هدفهای قرارداد مورد نظر در زمینه تبادل معلومات واگاهی های طرفین مغایرت دارد . بعلاوه ـ بر خلاف متن نامه منضم اجرای این قرارداد متضمن همکاریهای وسیع و دوجانبه ای نخواهد بود .
نکته دیگری که در خور توجه است تشکیلات " اداره تامین کیفیت " میباشد . دراین قرارداد تصریح گردیده است که اداره مذکور وابسته بدو موسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران وموسسه استاندارد انگلیس خواهد بود . ولی مسائلی از قبیل سهم هریك از دو کشور درتامین بودجه تشکیلات سازمانی وهمچنین مقررات داخلی این اداره پیش بینی نشده است
۲ـ مقررات مربوط به تولید کالا در یکی از دوکشور
جهت صدور به کشور دیگر

الف ـ تولیدات ایران : هریك واحد صنعتی ایرانی مایل به تولید

وزارت صنایع ومعادن

شماره .....
تاریخ .....
پیوست .....
وابسته .....

و صدور کالائی به انگلستان باشد پروانه مربوطه تحت شرایط زیر صادر خواهد شد

ـــ متقاضی باید درخواست نامه خودرا به موسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران تسلیم نماید .

ـــ تقاضای فوق به " اداره تامین کیفیت " درانگلستان ارسال میگردد .

ـــ "اداره تامین کیفیت " نهایت سعی خودرا درزمینه اخذ گواهی تطبیق با استانداردازسازمانهای گواهی کننده مربوطه در انگلیس مینماید .

ـــ درصورت اخذ گواهی فوق اداره مذکور در صورت تقاضای ـــ موسسه استاندارد انگلیس حتی‌المقدور ترتیب تهیه مدارک لازم وهمچنین طرح دستگاههای لازم را جهت ازمایش محصول خواهد داد .

ـــ درصورت لزوم کارشناسان انگلیس جهت ازمایش وبازرسی کالا بایران خواهند امدودر موارد مقتضی پروانه مربوطه را صادر مینمایند .

ب ـ تولیدات انگلستان : هرگاه یک واحد صنعتی انگلیسی مایل به تولید وصدور کالا به ایران باشد باید :

ـــ تقاضا نامه ای به موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران تسلیم نماید .

وزارت صنایع و معادن

شماره .....
تاریخ .....
پیوست .....
واحد .....

ـــ این تقاضا نامه به " اداره تامین کیفیت " در انگلستان ارسال میگردد .

ـــ " اداره تامین کیفیت " پس از بررسی شرایط فنی محصول مورد نظر نتیجه را اعلام مینماید .

همانطوریکه ملاحظه میگردد در این مورد نیاز اعم از اینکه کالاهای صادراتی ایرانی باشد یا انگلیسی ، صدور پروانه مربوطه عملا" به نظر موسسه استاندارد انگلیس بستگی دارد ونقش موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران چیزی بجز تحویل وارسال تقاضانامه ها و اعلام نظر موسسه استاندارد انگلیسی نیست

۳ـ گواهی تطبیق با استاندارد وپذیرش

کالاهای وارداتی ایران

الف ـ کالاهای ساخت انگلستان :

ـــ موسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران " اداره تامین کیفیت " را بنمایندگی از طرف خود منصوب نموده واین اداره میتواند حق استفاده از مهر استاندارد ایران را به تولید کنندگان انگلیس بدهد .

ـــ " اداره تامین کیفیت " فهرست تولیدات انگلیسی را که مشمول استاندارد اجباری ایران نمیشوند به موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران اعلام می نماید .

ب ـ کالاهای غیر انگلیسی :

وزارت صنایع ومعادن

شماره .....
تاریخ .....
پیوست .....
واحد .....

موسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران میتواند به موسسه استاندارد انگلیس جهت بررسی وازمایشات مربوط به قابلیت قبول کالا های مورد نظر وکالت بدهد .

دراین مورد نیز قرار و مربوطه امتیازاتی به موسسه استاندارد انگلیس وکالا های انگلیس اعطاء کرده است.

همانطوریکه ملاحظه میشود " اداره تامین کیفیت " بشکل یکطرفه حق اعطای مهر استاندارد ایران رادارد ولی تولیدکننده ایران جهت دریافت مهر استاندارد انگلستان باید مراحل مختلف ومتعددی را طی نماید . بعلاوه فهرست کالا هائیکه مشمول استاندارد اجباری ایران نمیشوند باید از طرف موسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران اعلام گردد نه اینکه " اداره تامین کیفیت " استاندارد های غیراجباری ایران را اعلام نماید . بطورخلاصه با اجرای مفاد این قرارداد اخذ تصمیم درمورد اعطای مهراستاندارد به تولیدات داخلی جهت مصرف در داخل یا صادرات وهمچنین اعطای پروانه استاندارد وپذیرش کالا های وارداتی ایران عملا "با موسسه استاندارد انگلیس خواهد بود ودر جریان این عملیات موسسه استاندارد وتحقیقات صنعتی ایران در عمل حداقل نقش ممکن را خواهد داشت . باید اضافه کرد که در نامه منضم به این قرارداد تاکید شده است که " مهور کردن کالا های ایرانی به مهر استاندارد انگلیس وموضوع تبلیغ مهراستاندارد ایران وانگلیس در دو کشور یکی از جنبه های حیاتی توسعه صادرات ایران است"ودرهمین نامه اشاره میشود که بزودی مهر استاندارد اروپا جانشین استاندارد های ملی خواهد شد " علیهذا موارد پیش بینی شده درقرارداد وبادرنظر گرفتن مراتب

وزارت صنایع و معادن

شماره .....
تاریخ .....
پیوست .....
واحد .....

اخیر:

اولا" ـ اگر در آتیه نزدیک مهر استاندارد اروپا مورد استفاده قرار گیرد بنابراین دریافت مهر استاندارد انگلیس نمیتواند یکی از جنبه های حیاتی توسعه صادرات ایران باشد.

ثانیا" ـ در این قرارداد موسسه استاندارد انگلیس هیچگونه تعهدی نسبت به تبدیل پروانه های اعطائی به سیستم جدید (اروپائی) ننموده است و فقط ذکر گردیده "انتظار میرود که پروانه های اعطائی انگلیس به سیستم جدید منتقل شود".

بطور کلی مهمترین اشکالاتیکه در تنظیم این قرارداد وجود دارد بترتیب زیر باستحضار رسید و البته نقائص دیگری نیز در متن این قرارداد بچشم میخورد که به اهمیت موارد مذکور نیستند. چنانچه ذکر کلیه موارد ضروری باشد مقرر فرمایند تا مراتب مربوطه تهیه گردیده و باستحضار میرسد.

فهرست اسامی افراد

«آ»

آبوم ۳۹۹، ۴۰۱
آتاک لی ۵۰۱
آتررایتر ۸
آدمیت ۲۸۱
آرام ۴۵۶
آسانتی ۳۹۹، ۴۰۵
آساتین ۴۳۱
آگه ۱۷۰
آموزگار (دکتر) ۱۱۶، ۱۸۰، ۳۰۰، ۴۲۲
آندراس ۵۰۱
آهنی ۳۶۹

«الف»

ابوذر ۱۷۱
احمد ۴۳۸
احمدی ۲۹، ۱۰۲
اربابی ۲۱۹، ۲۲۱
اربوی ۵۰۱
ارسان ۵۰۲
ارسن ۵۰۰
ارکمن ۵۰۲
استراید ۵۰۲
استورم ۸
استورن ۲۸۷
اسفندیار ۲۵۶
اسلامی (دکتر) ۱۶۹
اسلامی ۵۰۲
اشرفی ۱۷۰
اشیمورا ۳۹۹، ۴۰۷، ۴۰۸
اصفیاء ۴۲۷
اعتبار ۴۱، ۴۴، ۴۵
اعلم (اسدالله) ۱۴۸
اعلم (عبدالمجید) ۳۳۶
افسری ۶۵، ۶۶، ۶۷
اقبال ۶۰
اکبری ۴
الپر ۵۰۲
امامی ۳۷۰
امیر پرویز ۷۷، ۱۵۰، ۱۵۵، ۲۰۸
امیرسلیمانی ۴، ۲۹۲، ۳۲۱، ۳۴۳، ۴۳۱، ۴۳۷، ۴۳۸، ۵۲۱، ۵۲۳
امین ۳۷۹،۳۸۰
امینی (دکتر) ۱۱۳، ۱۱۶
امینی (سعید) ۳۶۹، ۴۲۲، ۴۹۵
امینی (اردشیر) ۳۹۳
اندرسون ۸
انصاری ۱۵۶، ۳۲۰، ۳۳۶، ۳۶۳، ۳۶۵، ۴۴۹، ۴۵۶
انواری (مهندس) ۳۶
انواری (دکتر) ۱۷۱
اوکلر ۸
ایشیکاوا ۳۹۹، ۴۰۷، ۴۰۸
ایرانفر ۱۵۸

«ب»

بابا ۱۷۱
بابائیان ۴۹۵، ۴۹۶، ۵۰۰
باصری ۱۷۰
بالاخانی ۳۹۳
بالیت ۶۳، ۶۴، ۶۶، ۷۲
بانینگ ۱۰
بایرن ۵۰۲
بایزید ۵۰۲
بریتز ۵۵۰، ۵۵۲، ۵۵۳
بدرود ۱۷۱

بچ ۸
بختیار ۳۳۴، ۳۳۵
برال ۱۷۰
براون ۵۰۱
برزگر ۷۷-۸۲
بریدی ۴۳۳، ۴۳۵، ۴۳۶
بقا مقدم ۱۱۴، ۱۱۵
بلوچ ۱۶۹
بلیس ۹
بنکدارپور ۱۷۱
بوذری ۲۶۷، ۳۶۹
بهرامی ۳۹۴
بهروزی ۵
بهره مند ۲۰۹
بهزادی ۳۶، ۱۴۳
بوداکوی ۵۰۰
بولایر ۵۰۲
بوهلین ۷۰، ۷۴

«پ»

پاپا داکین ۵۰۲
پاراس کواس ۵۰۱
پاسدار ۴، ۳۹۴
پتربائوش ۳۹۹، ۴۰۰
پراچانخادی ۲۴۸
پرایکویانیس ۵۰۲
پرنیان پور ۱۸۵
پروتانوتاریوس ۵۰۲
پلیته ۱۵، ۲۳
پنلی ۴۳۸
پورشمس ۳۹۳
پورهاشم ۳۴۰، ۵۳۸-۵۴۰
پوگ ۴۹۳، ۴۹۵، ۴۹۶
پهلوی (محمدرضا) ۴۴، ۴۵، ۳۴۳، ۳۶۵، ۴۷۳
پیرایش ۵
پیرلاس ۵۰۰، ۵۰۱
پیروزبخت ۵
پیروزنیا ۱۷۱

«ت»

تاچمن ۴۳۷
تابش ۱۷۰
تسلیمی ۱۵۰، ۱۵۶، ۱۶۲، ۱۷۳-۱۷۵، ۱۹۲، ۲۰۸، ۲۳۸، ۲۵۶، ۲۶۵، ۲۶۸، ۲۷۵، ۲۷۶، ۳۰۵، ۳۰۸، ۳۵۱
تسوجی ۵۰۰، ۵۰۲
ترابریج ۴۵۰
ترومن ۶
تقی زاده ۳، ۵، ۲۶۵، ۳۰۱، ۳۰۶، ۳۲۱، ۳۲۲، ۳۵۸، ۳۶۶، ۳۷۱، ۵۳۴
تولن ۳۹۹، ۴۰۳، ۴۰۴، ۵۵۳
توسلی ۲۴۱
توکلی ۱۴۱
تولمای ۵۰۰، ۵۰۱
تهرانی ۱۰۶، ۱۶۲،۱۷۳-۱۷۵
تیش بی ۴

«ج»

جاستد ۸
جانسن ۹
جلالی ۱۷۱
جمیلی ۴، ۶۴، ۸۸، ۸۹، ۹۲، ۱۱۴-۱۱۶، ۱۴۱
جنتی ۳۶۸
جوادی ۴، ۳۱۲
جورجو پولوس ۵۰۲
جوزفسون ۳۴۳، ۳۴۹، ۳۶۰، ۴۳۸
جونز ۵۰۰
جهانشاهی ۱۲۰
جهانگیری ۱۷۱

«چ»

چاپمن ۹
چاودری ۲۵۶
چوئن لای ۴۵۶

«ح»

حاج آود ۹۶، ۹۷، ۱۱۵، ۳۶۹
حاجیانپور ۲۶۷
حجری ۲۴۱
حسابی ۳۳، ۱۶۹
حسن ۲۵۴
حریری (جواد)۷۷-۸۰، ۱۴۰، ۱۵۰، ۲۰۸
حریری (رفیع) ۳۲۱، ۳۲۳، ۳۵۸، ۳۷۱، ۴۳۵، ۴۳۶، ۴۵۳، ۴۶۰
حفیظی ۲۶۷، ۳۶۹
حکمی ۱۹۴
حنیفه ساحلی ۱۵۸، ۲۶۸، ۲۹۲

«خ»

خاکزاد ۱۷۱
خاکشوری ۱۴۱، ۵۰۰
خالصی ۴، ۳۱۳، ۳۱۴، ۳۶۹، ۳۷۹، ۳۸۱، ۴۲۶
خبوشانی ۳۶۹
خداوردی ۳۹۳
خراسانچیان ۳۶۹، ۳۹۳
خلیلیان ۳۶۶، ۳۷۱، ۳۷۲، ۳۷۹
خموش ۹۶، ۱۱۴، ۱۱۵، ۳۶۹، ۴۹۵
خورسند ۳۳، ۴۳، ۴۴، ۶۰، ۶۱، ۶۶، ۶۸، ۷۲، ۷۵-۷۸، ۸۲، ۸۵، ۸۷، ۸۹، ۹۳، ۹۶، ۱۰۰، ۱۰۱، ۱۰۴، ۱۱۳، ۱۱۶، ۱۱۹، ۱۲۳، ۱۲۴، ۱۴۱-۱۴۹، ۱۹۲، ۲۹۰، ۳۵۹، ۳۶۰، ۴۱۸، ۴۲۲، ۴۷۷
خیلتاش ۱۱۴

«د»

داف ۵۰۱
دانش ۲۸۱
دانکن ۵۰۱
دانکی ۹
داودزاده ۴، ۳۵۰، ۳۷۹، ۳۸۱
دراکاکیس ۵۰۰-۵۰۲
درگاهی ۱۹۰
دوبائر ۱۵
دهستانی ۴۷۱
دیالیناس ۵۰۰، ۵۰۱

«ذ»

ذاکر حسین ۲۸۲
ذاکری ۵، ۲۴۰، ۲۴۱، ۲۴۴، ۲۶۳، ۳۱۲-۳۱۴، ۳۶۹، ۴۳۷، ۴۵۷، ۵۵۳
ذوالفقاری ۹۷
ذکاء ۴۵۲
ذهبی ۴۲۲

«ر»

رادپور ۳۸
رادمرد ۳۶۹، ۳۷۲
رحمتی ۹۹، ۱۶۹
رفائی ۲۵۴
رفیعی ۲۱۸، ۲۱۹، ۲۲۱، ۴۳۰
رزم آرا (علی) ۱۲
رزم آرا (مهندس) ۷۷
ریاضی ۹۹، ۴۳۰
روحانی ۱۷۷
روشن ۳۹۳
رهنما ۴۳۶، ۵۲۳

رویس ۵۰۱
ریشارد ۶۳، ۸۸، ۸۹، ۱۴۱
ریکتر ۹

«ز»

زافیرو پولوس ۵۰۰، ۵۰۱
زاهد ۲۶
زانیس ۵۰۱
زاوش ۱۸۲
زریناوسکی ۵۶۰
زرین فام ۲۴۰
زنجانی ۱۱۰
زنگنه ۴۲
زنگنه (مهندس) ۱۷۰

«س»

سادات (میراحمد) ۱۵۸
سادات مرعشی ۳۱۲-۳۱۴، ۳۶۹
ساگه ۵۰۱
سجادی ۷۷، ۸۱
ستراکیان ۵۰۰، ۵۰۱
سزار ۵۰۱
سرلک ۱۱۶
سرودی ۲۵۴، ۲۶۱، ۲۶۳، ۳۶۳-۳۶۶، ۳۷۱، ۳۷۳، ۳۷۷، ۳۸۲، ۳۸۶، ۳۹۱، ۳۹۶، ۳۹۹، ۴۰۳، ۴۱۴، ۴۵۵، ۴۵۷، ۴۵۸، ۴۷۴، ۵۵۳، ۵۶۵
سعادت ۱۸۶
سلامت ۴۴۹
سلطانی ۲۴۱
سلیمی اشکوری ۳۷۰
سمسار ۴۲۸
سمیعی ۷۷، ۸۰
سمیعی (اسماعیل) ۴۲۷
سن ۱۵۹، ۲۵۹-۲۶۱، ۳۶۰، ۴۵۷، ۵۰۴، ۵۱۶، ۵۱۷
سوان ۹
سوانسون ۶۳، ۴۲۰
سونتر ۲۵۶، ۲۵۸، ۲۸۷
سونمزلر ۲۵۳
سوهانکی ۱۸۶
سیاسی ۲۴۱، ۳۶۹، ۵۲۳
سیانگ کو ۴۵۶
سیمجور ۱۷۰
سینگ ۲۸۲

«ش»

شالون ۳۳۴، ۳۳۵
شاو ۹
شایگان ۹۸، ۱۲۴، ۱۲۵، ۱۴۰، ۱۴۱، ۱۴۸-۱۵۰، ۱۵۶، ۱۵۷، ۱۶۲، ۱۷۵، ۲۰۰، ۲۰۴، ۲۰۶، ۲۰۸، ۲۲۰، ۲۳۸، ۲۴۱، ۲۴۳، ۲۴۵، ۲۴۶، ۲۴۸، ۲۵۵، ۲۶۵، ۲۶۸، ۲۶۹، ۲۷۳، ۲۷۵، ۲۷۶، ۲۸۹، ۳۰۵-۳۰۷، ۳۱۹-۳۲۱، ۳۵۱، ۳۵۳، ۳۵۹-۳۶۱، ۳۸۹، ۴۱۹، ۴۳۱، ۵۱۱، ۵۲۳، ۵۲۴
شریف امامی ۴۲، ۴۵
شریف زاده ۱۷۱
شریعتی ۴۱۹
شفابخش (زنجان چی) ۱۰۵، ۱۰۶، ۱۱۵، ۳۵۲، ۳۶۹
شکیب ۱۸۸
شمس ۱۷۰
شمسی ۱۷۱
شوماخر ۹
شهاب ۱۷۰
شهابی ۱۷۱
شیبانی (احمدعلی) ۶۰
شیبانی (امیرعلی) ۱۵۰، ۲۰۸
شیخ ۲۵۶، ۲۵۷

«ص»
صابر شیخ ۵، ۴۴، ۴۵، ۱۰۷، ۱۰۸، ۱۱۱-۱۱۵، ۱۹۲، ۲۶۵، ۳۱۲-۳۱۴، ۳۲۱، ۳۲۲، ۳۵۴، ۳۵۸، ۳۶۶، ۳۷۱، ۳۷۲، ۴۱۹، ۴۲۲، ۴۲۶، ۴۳۵، ۴۳۶، ۴۵۳، ۴۶۰، ۴۹۳، ۵۰۰، ۵۵۳
صادقی ۱۷۱، ۵۰۰، ۵۰۲
صالحی ۳۶۹
صدیق ۲۵
صفاری ۴۶۷
صفائی ۴، ۳۷۰، ۴۹۵
صمدی ۵
صوراسرافیل ۴، ۲۹۲
صوفی سیاوش ۳۷۰، ۳۹۴

«ض»
ضرغام ۱۷۱، ۲۱۹، ۲۲۱
ضیایی ۱۲۸، ۱۵۰، ۲۰۸

«ط»
طالب زاده ۴
طالقانی ۱۵
طاهری ۲۰۹
طاهری پور ۱۰۷، ۱۱۴، ۱۱۵، ۳۴۰، ۴۳۶، ۵۳۹، ۵۴۰
طباطبایی ۴۴۷

«ع»
عاطفی ۱۶۹
عالیخانی ۱۲۸، ۱۴۰، ۱۴۸-۱۵۰، ۱۵۸، ۲۰۸، ۲۱۷، ۲۲۰، ۲۳۸، ۲۴۰، ۲۶۸، ۳۲۰، ۳۵۱، ۳۵۹، ۴۲۱، ۴۲۶، ۴۲۸، ۴۹۵-۴۹۸
عامری ۱۷۰
عباسی ۳۹۳
عدل ۱۵، ۲۳
عسگر اولادی ۵۰۲
عسگریان ۴۲۷
عطائی ۹۶
عظیمی ۲۵۴
عظیمی ساروی ۳۶۹
عقیلی ۴
علامه حائری ۲۱۹، ۲۲۱، ۲۳۰، ۲۴۱، ۳۷۰
علومی ۴
علیزاده ۳، ۱۴۸، ۱۵۸، ۱۶۲، ۱۷۳، ۱۸۰، ۱۸۱، ۲۴۱، ۲۴۶، ۲۴۸، ۲۵۶، ۲۶۵، ۳۱۱، ۳۲۰، ۳۲۱، ۳۲۴، ۳۲۷، ۳۳۳-۳۳۷، ۳۴۱، ۳۵۵، ۳۵۶، ۳۵۸-۳۶۲، ۴۳۵، ۴۳۶، ۴۴۹، ۴۵۴، ۴۷۳، ۴۹۳، ۴۹۵، ۴۹۶، ۴۹۸، ۵۰۱، ۵۱۱، ۵۲۳، ۵۳۴
عنایت ۳۹۴
عیوض زاده ۳۶۶، ۳۷۱، ۳۷۲، ۴۵۷

«غ»
غلامی ۵
غیاثی ۲۰۹

«ف»
فرح بخشیان ۱۵۸، ۴۷۲، ۴۹۵
فرخ زاده ۴۹۸
فرخنده ۱۸۴
فرزام نیا ۵
فرسام ۵
فرسائی ۳۶۹
فرشاد ۷۷، ۸۱، ۸۲
فرمانفرمائیان ۲۰۲، ۲۰۴، ۲۳۸، ۲۶۸، ۳۰۷، ۳۵۱-۳۵۳
فروغی ۵۶۶
فرونتار ۲۸۰، ۴۵۰
فقیه ۱۸۹
فقیه (عمر) ۴۴۸
فلاح ۱۷۱
فلین ۹
فور ۴۰۲
فولی ۹

فیروزیان ۱۵۰، ۱۶۲، ۲۰۴، ۲۰۸، ۲۳۸، ۲۶۸، ۲۷۳، ۳۵۱
فیوگ ۲۹۹، ۳۰۰، ۳۶۰، ۵۰۶، ۵۰۸

«ق»

قادری ۶۵، ۶۶
قاسم پور ۵
قاسمی ۱۷۱
قاسمی (محمد) ۳۹۴
قاسمیه ۵۰۲
قاضوی ۴۷۰
قره داغی ۴، ۴۳، ۶۴، ۸۵-۸۷، ۱۱۳-۱۱۵، ۱۱۷، ۱۵۸، ۳۱۱، ۳۶۹، ۴۱۸، ۴۲۰
قلم سیاه ۱۹۱
قندهاریان ۱۶۹
قوی فکر ۳۶۶، ۳۶۹، ۳۷۹، ۳۸۱

«ک»

کاسکوم ۵۰۰
کاپکاک ۵۰۰-۵۰۲
کاشانی ۷۷، ۷۹، ۸۲، ۳۵۴
کاظم زاده ۳۲۵
کانگرا ۵۰۱
کانوور ۹
کانو ۳۹۹، ۴۰۷، ۴۰۸، ۴۱۰
کبیری ۴۷۱، ۴۹۵
کتبی ۲۶۷
کدخدایی الیاورانی ۳۷۰
کشاوری ۵
کشفیان ۲۰۸
کریشنان ۲۸۲
کلین ۵۰۰
کنت وال ۵۰۱
کندال ۵۰۲
کنستانتینف ۵۵۲، ۵۵۳
کوپ ۸، ۹
کوچک علی ۳۵۴
کولونگیا ۲۵۴
کوندو یانیس ۵۰۲
کیامنش ۳۰۱، ۳۰۶، ۳۶۹
کین ۹
کیو ۹
کئورگیان ۳۷۰
کیهان ۴، ۶۴، ۹۰-۹۵، ۱۱۴، ۱۱۶، ۳۶۹، ۴۲۴، ۴۲۵

«گ»

گاسپاریانس ۴
گالوی ۸
گامب ۴۳۳، ۴۳۵
گاندی ۲۱۴، ۲۱۶، ۲۱۷، ۲۲۱، ۲۲۲، ۲۷۹، ۲۸۲
گائینی ۳۹۳
گری ۵۰۰، ۵۰۱
گریدی ۱۲
گریس ۵۰۰
گریفیث ۱۰
گریفین ۹
گرین ۵۰۲
گلاس ۳۹۱، ۵۴۱، ۵۴۲
گلدنبرگ ۴۶، ۴۶۶، ۴۹۲، ۴۹۵
گلسرخی ۱۷۹
گنجه‌ای ۱۶۹
گودرزی ۱۶۲، ۱۷۵، ۱۷۹، ۲۳۸، ۲۶۸، ۳۵۱
گودوین ۹
گوش ۲۴۸
گوردن ۵۰۰، ۵۰۱
گون ۵۰۰-۵۰۲
گیبل ۸
گیتی ۱۵۸، ۱۶۲، ۲۳۸، ۳۰۴، ۳۱۹، ۳۵۱، ۳۶۹
گیتی پیما ۳۷۰

گیگ ۵۰۰
گیل ۵۰۲

«ل»

لاجوردی ۱۶۲، ۲۰۰، ۲۰۵، ۲۳۸، ۲۶۸، ۳۲۵، ۳۵۱
لگر ۲۴۳
لنس ۵۰۰
لو ۹
لوترون ۱۶۰، ۳۶۰
لومیس ۹
لوییس ۵۰۱
له آ ۲۵۴
لیاقتی ۱۷۱
لیکیدیس ۵۰۲

«م»

مارتی کاستا ۵۰۱
مارلو ۸
ماسون ۱۰
مایرز ۸
مجذوب ۲۰۹
مجیدی ۱۷۸
محبی ۶۵، ۶۶
محمدحسن ۲۵۴
محمد محمود ۲۵۴
محمدی ۳۶۹
مخاطب رفیعی ۳۶
مدحت ۱۷۰
مرالیو گلو ۵۰۱
مرشد ۴۹۷، ۵۰۰
مرندی مقدم ۵
مسا ۵۰۲
مستوفی زاده ۱۸۷
مسعود ۹۸-۱۰۱، ۱۱۵
مسعودی ۱۸۳
مصباح ۱۷۰
مصحفی (زین العابدین) ۴
مصحفی (محمد) ۳۸۱
مصدق ۲۸
معبودی ۳۶۹
معرف ۱۱۴، ۱۱۵، ۴۲۴
معمارزاده ۲۴۸
معیری ۴۳، ۸۵
مقبلی ۴، ۲۶۳، ۳۷۲-۳۷۴، ۳۷۹
مک کلانگ ۸
مک گرات ۹
مکنیک ۵۵۳
مک ورتر ۹
ملک نیا ۱۴۱
منتقمی راد ۵
منیعی ۱۶۹
موجدی ۳۵۴
موری ۳۸۹
موسوی برآب ۳۶۹، ۳۸۱، ۴۳۷، ۵۲۱، ۵۲۳
موسی پور ۱۱۴
مویدی ۳۰۵
مهاجر ۳۹۹، ۴۰۰، ۵۳۴، ۵۳۷، ۵۳۹
مهاجرین ۳۶۹
مهدویه ۵۰۲
میرگلو ۳۹۴
میلانی ۱۰۲-۱۰۴، ۱۱۴

«ن»

نادری ۳۷۰
ناصرالدین شاه ۶۲
نجم آبادی (کیوان) ۳۰۲
نجم آبادی (فرخ) ۳۲۵، ۳۳۲، ۳۷۱، ۳۷۳، ۵۶۴
نحوی ۶۱

نشی پوگلو ۵۰۰، ۵۰۱
نصرالهی ۶۱، ۱۵۸، ۳۶۹
نظری ۳۷۰
نف ۵۰۰، ۵۰۱
نظیر ایوبی ۵۰۲
نیکزاد ۸۴
نوروزی ۵
نیازمند ۲۰۰
نیایش ۱۴۱، ۵۰۰-۵۰۲

«و»

وارسته ۶۱
واسوانی ۲۴۱
وارن ۱۵، ۲۳، ۴۲
والی زاد ۴
وایسو گلو ۵۰۱
ورک ۲۶۰-۲۶۳، ۳۶۰، ۴۳۲، ۵۱۸، ۵۱۹، ۵۲۳
ورمان ۲۴۹، ۲۵۹، ۲۶۱، ۲۷۲، ۳۰۱، ۳۳۳، ۳۵۰، ۳۵۴، ۳۶۰، ۵۰۴، ۵۰۵، ۵۱۱، ۵۱۲
ورن ۵۰۲
وزیری ۳، ۵، ۲۴۱، ۲۶۷، ۳۱۳، ۳۱۴، ۳۱۹، ۳۲۱، ۳۲۲، ۳۳۲، ۳۴۳، ۳۵۵، ۳۵۷، ۳۶۶، ۳۷۱، ۴۳۸، ۴۶۰
وکو ۵۱۱
ولکات ۲۸، ۲۹، ۳۱
ون زیل ۵۰۰، ۵۰۱
وودراف ۱۰
ویگلس ۹
ویل جون ۵۰۰-۵۰۲
ویلهلم ۸
ویلیامز ۸

«ه»

هاربرسون ۱۰
هاروتونیان ۵۰۰
هارود ۱۰
هاشمی تنکابنی ۶۱، ۱۰۷، ۲۰۰
ها لولو ۵۰۰، ۵۰۱
هدایت ۱۷۰
هریسون ۵۰۰-۵۰۲
همپشایر ۳۳۹، ۴۳۹، ۵۳۲، ۵۳۳
همفیل ۱۰
هوشمند ۳۹۳
هولته ۳۷۸
هولس ۱۰
هویدا ۴۵، ۲۱۴، ۲۲۰، ۳۶۵، ۴۲۳، ۴۲۶

«ی»

یالسینداگ ۵۰۲
یگانه (محمد) ۲۰۲، ۲۶۸، ۲۸۲

منابع:

۱- منابع فارسی:

۱- مصوبات شورای عالی استاندارد از سال ۱۳۳۹ لغایت ۱۳۵۷ (یکم تا هفتاد و پنجمین جلسه شورای عالی استاندارد)
۲- مجموعه ماهنامه استاندارد از سال ۱۳۴۶ تا سال ۱۳۵۳
۳- مجموعه قوانین و مقررات استاندارد
۴- مجموعه دوجلدی اصل چهار ترومن در ایران، مرکز اسناد ریاست جمهوری ۱۳۸۲
۵- خانم ویدا همراز، بررسی اهداف و عملکرد اصل چهار ترومن ـ مرکز اسناد و تاریخ دیپلماسی ۱۳۸۱
۶- اسناد جمع آوری شده از سازمان اسناد و کتابخانه ملی شامل مکاتبات و گزارشات مربوط به مؤسسه استاندارد
۷- اسناد جمع آوری شده از پرونده های کارگزینی افراد استخدام شده در مؤسسه استاندارد از سال ۱۳۳۵
۸- گزارش سمینار استاندارد ۱۳۴۵
۹- محسن سرودی، استاندارد و تحولات آن در ایران ۱۳۵۵
۱۰- گزارشات فنی و تخصصی مربوط به فعالیت‌های مؤسسه استاندارد در مورد خشکبار، چرم و پوست، مرکز اندازه شناسی، مرکز تابش در دهه چهل و پنجاه در کتابخانه سازمان ملی استاندارد
۱۱- مکاتبات اداری مؤسسه استاندارد، بایگانی کل
۱۲- اسناد بخش تشکیلات و بودجه شامل نمودارهای سازمانی مؤسسه استاندارد در دهه چهل و پنجاه

۲- منابع انگلیسی:

1- Dr. LAL.C.Verman, Creation of Central Metrology Services to Assist IRAN’s Development Plans, 1966.
2- Dr. LAL.C.Verman,A Review of the Standardization Activity of ISIRI, 1967.
3- Dr. S.K.Sen, ISIRI Plans, 1969.
4- Dr. Harold. K.Work, Final Report on Industrial Research of ISIRI, 1970
5- T. Hampshire, Reprographic Unit of Technical Documentation Centre of ISIRI, 1971.
6- S.A. Thulin, Facilities Available at the Metrology Centre of ISIRI, 1975.
7- Edward. M.Glass, Programme for Strengthening the Manegment Functions of ISIRI, 1975.
8- L.F.Biritz, Unido Plan UNDP/IRA/74/050, 1975.
9- Dr.B.Lzerniawski, Systems in Packaging Technology, 1976.

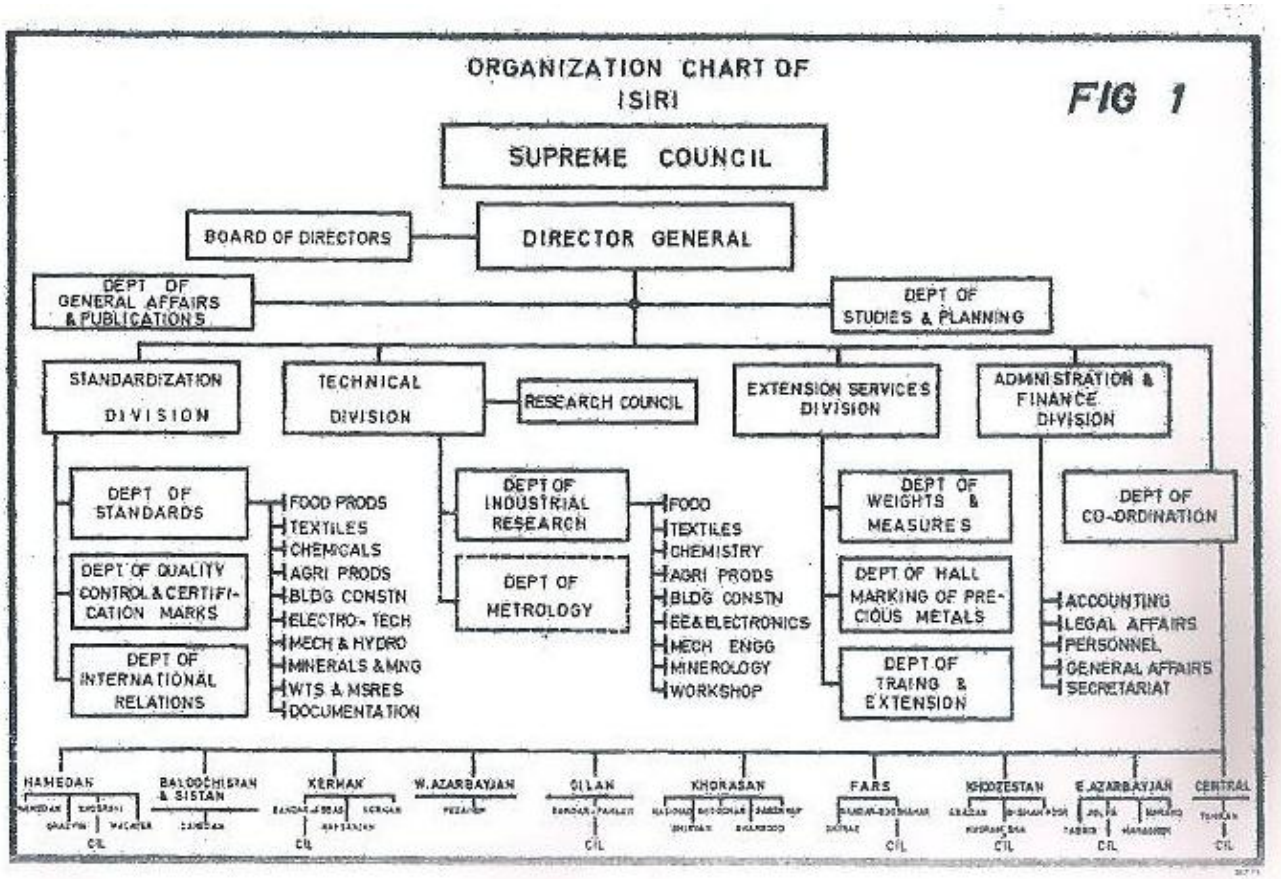

First Organization Chart of ISIRI (1965)

ISIRI Director Generals

Dr. Khorsand

(1953-1963)

Eng. Shaygan

(1963-1970)

Dr.Alizadeh

(1970-1972)

Eng.Sorodi

(1972-1978)

4. The Last ISIRI President (before the Islamic Revolution of 1979)

In 1972, Eng. Mohsen Sorodi was appointed as ISIRI DG after Dr. Alizadeh. He was graduated from Tehran University in field of chemistry. He was disciplined, hardworking and exerted many efforts for development of ISIRI activities. During his term (1972-1979) ISIRI had many advances and growth in development of national standards and laboratory services in comparison to previous years. However, Sorodi's term includes other distinguished features which influenced working condition and ISIRI status dramatically. Some of these features are as followings:

- Eng. Mohsen Sorodi was transferred to ISIRI as the new DG. Due to lack of sufficient experience and having no background about standardization, the structure and activities of ISIRI were affected to some extent.
- In 1974, ISIRI left Ministry of Economy and moved under the umbrella of Ministry of Industries and Mines. This migration automatically drove ISIRI to domestic industries and industrial goods rather than development of commerce and export. ISIRI also became a governmental body.
- During 1972-1979 the number of convened meetings of the Supreme Council of Standards reduced sharply. As a result, supervision on the performance of ISIRI reduced too.

As it was mentioned, major activities of ISIRI like development of national standards, laboratory services, metrology, etc. increases rapidly than before. Among the major issues which may be cited as indicators are training programs especially quality control. Quality control turns as an important issue during Sorodi's term. Many ISIRI experts were dispatched to other countries for this reason. Some capable Japanese experts such as Dr. Ishikawa, Dr. Kano, and Dr. Oshimura come to Iran simultaneously and cooperated with ISIRI in field of quality.

It should be reminded that some defined plans of the past years such as establishment of metrology center were being fulfilled during this period. Moreover some other ambitious plans of this period are establishment of research and control, packaging and paper and food control laboratories. The later became operational in this period. Singing memorandum of understanding (MoU) between ISIRI and other national standards bodies is another notable event. The most important MoU was signed between ISIRI and BSI (British Standards Institute) but it was executed only in some articles. According to this MoU, the parties could use each other's standard mark for domestic and international markets. It seems that the National Shoe Factory of Iran benefited this and exported plenty of shoes particularly safety shoes.

During this period the presence of international organizations experts like UNIDO is still dominant. Reports of Mr. Glass for administrative system, Mr. Thulin's for metrology center are good examples of this.

Generally speaking, ISIRI during 1970s, experienced its most flourishing period in terms of intellection, experts capability and expertise, but unfortunately these advantages were not used appropriately.

titration of precious metals, public relations. An example of the outstanding activities of ISIRI during 1963 to 1972 is taking advantage of the expertise of the United Nations' UNIDO experts. Actually during the said years many international experts had collaboration with ISIRI in different fields such as:

- Mr. Lotron (AFNOR-France) for standardization
- Dr. Verman (BIS-India) for standardization and ISIRI activities
- Dr. Sen (BIS-India) for standardization and quality issues
- Dr. Work, chair of US National Academy of Science for industrial research
- Dr. Vieweg, (UNESCO) for metrology

These experts investigated many of ISIRI programs and provided suggestions and solutions for improvement of scientific and administration systems. Meanwhile, a lot of ISIRI experts and officials were also being dispatched to different countries to receive trainings on standardization which in return enhanced considerably the scientific and operational level of ISIRI.

Expanding ISIRI's international contribution brought remarkable reputation in return. Following this, experts of region countries such as Kuwait, Bahrain, Saudi Arabia, Turkey, and Afghanistan attended standardization training courses at ISIRI Headquarters in Iran.

During 1970 – 1972, Eng. Shaygan was selected as ISO's Vice-President.

Concerning the cooperation with ISO and IEC, it should be noticed that ISIRI initiated effective work with them. In 1966 ISIRI was participating member to 23 ISO technical committees and the secretariat responsibility of ISO/TC 120 Leather, was delegated to ISIRI. Moreover ISIRI played influential and effective role at other international organizations such as ECO and ESCAP.

Regardless of Mr. Shaygan's personal traits, the existence of other factors like, constant supervision of Minister of Economy, regular convention of Supreme Council of Standards meetings, availability of knowledgeable consultants, deputies and capable experts should not be neglected in the development and growth of ISIRI.

In 1970, Dr. Hossein Alizadeh, the knowledgeable and influential deputy of Mr. Shaygan in managing ISIRI affairs, was appointed as ISIRI DG. He was a graduated pharmacist from Tehran University. Before assumption his duties as ISIRI DG, while he was working at Planning Organization he went to California – USA under the Point Four Program for 2 years for training in field of Food Technology, dried nuts and canning factories. With respect to his previous experience about ISIRI and the staff, he prompted to strengthen ISIRI activities. His hardworking, precision and diligence brought prestige to ISIRI at both national and international levels. By his enormous efforts, the infrastructure for using and implementation of national standards throughout the country was prepared.

As it was already mentioned, the development of ISIRI and enhancing its activities, especially promotion of ISIRI ranking at international level are the distinguished features of this period. It means that ISIRI tends doing executive activities, and the volume of these activities rises gradually; however, ISIRI fails to maintain and increase its scientific aspect of activities. Nevertheless, some crucial plans and programs were developed and initiated in this period too, like:

1- The plan for establishment of irradiation center (To prevent corruption and preservation of fruits and vegetables using gamma rays)
2- The plan for establishment a center for collecting technical documents (collecting standards and the latest technical documents on global technical advances in various fields for Iranian users)
3- The plan for establishment of a Metrology center.

The Institute of Standards and Industrial Research of Iran became operational in 1959 after a courtesy visit paid by Mohammad Reza Pahlavi, Shah of Iran.
In this year, the organizational chart of ISIRI was consisting of two parts, i.e. Financial and Administration Department and Technical Department. The later department included traditional food and agricultural products, Dried fruits laboratory, chemistry laboratory, leather laboratory, medical herbs and seeds laboratory, etc. Iranian trained experts were in charge of these laboratories.
The first group of Iranian trained experts who were recruited by ISIRI started their career controlling the quality of agricultural products, training and helping farmers and exporters of these products. ISIRI assumed other responsibilities later on. ISIRI activities during 1959 to 1963 can be summarized as followings:

- Helping producers, exporters of agricultural and livestock products to use related standards in order to improve the quality of products particularly in production, processing, storage, safety and health, grading and packaging
- Laboratory activities for controlling the quality of export products and export products certification
- Developing national standards (the first national standard was developed in 1959 for raisins)
- Weights and measurement activities
- Keeping surveillance on artifacts titration of precious metals and hallmarking them
- Control and inspection some of the imported goods

It should be mentioned until 1960 when the then parliament passed the law for establishment of ISIRI; there was no codified law for standardization. Before that year, ISIRI was known as Standards Office. So after adoption of the law for establishment of ISIRI, the entire working programs and any issue dealing with the technical and financial affairs were assigned to the Supreme Council of Standards and ISIRI was under the supervision of Ministry of Commerce.
Dr. Khorsand who was an academic figure prompted to maintain and manage ISIRI like a scientific organization. ISIRI activities during his term were completely compatible to ISIRI law of 1960.

3. Growth and flourishing era of ISIRI

Dr. Khorsand ousted in 1963 and Eng. Reza Shaygan was appointed as the Director General of ISIRI. He was born in Tehran in 1929 and graduated in field of chemistry from the USA and served a short term as the Vice ISIRI DG before his appointment. This replacement was an impact of the political changes in government and the expectations and plans of the newly appointed Minister of Economy, Dr. Alikhani in 1962. Mr. Shaygan was an influential, intelligent and activist person with strong communication skills that helped him further develop ISIRI scope of activities.
It seems that under supervision of Dr. Alikhani, there was a strict process for incumbency for the positions of Vice DG, deputy and consultant to ISIRI DG along with the candidates' work experience and executive skill record.
Among these persons, there were two significant figures namely as Dr. Manouchehr Taslimi and Dr. Hossein Alizadeh, which the later was Mr. Shaygan's successor.
In 1965, after introducing new organizational chart of ISIRI, technical and administrative works of ISIRI were more organized and ISIRI contacts and responsibilities were more tangible, moreover ISIRI name was amended as the Institute of Standards and Industrial Research of Iran.
Assigning defined responsibilities in the framework of an organizational chart, effectively contributed in further development and progress of ISIRI. There is no doubt, ISIRI made significant progress during Mr. Shaygan's presidency. In addition to the development of national activities, especially development of national standards, laboratory activities, controlling weights and measurement,

and cultural situation of Iran; thus, they prepared the requirement for their influence and greater dependency of Iran to the USA particularly cultural dependency.
Truman's Point Four Program caused the implementation of some 160 projects in Iran and many of these projects were in field of agriculture as the followings:

- Promotion of agriculture
- Farming, eugenics of livestock and poultry
- Eugenics of seeds and irrigation
- Disinfestations and counter jassid initiatives
- Agriculture technology

The Point Four Program also defined and implemented several projects in other fields. Most of these projects reflect a well-managed plan for reform and change in various fields such as administrative, public health, industries, agriculture and culture. An approximate estimation of the total projects relating to the Point Four Program is: 28% for agricultural, 24.5% for reform of organizational structure, 19.5% for industrial and civil projects, 16.5% for cultural and 11.5% for public health.
From one aspect, we can say following to assessing the economic situation of the country especially in terms of agriculture; ISIRI was establishment under project 38 of the Point Four Program. In other words, with respect to the major export commodities of that time which were composed of industrial and agricultural products, ISIRI was established to improve and develop the export scale.
For many years, Iran has been one of the major exporters of agricultural and livestock products. This was done over the centuries in different forms and the quality of these products varied considerably too. In fact, one of the missions of the Point Four Program was reformation and improvement of agriculture especially for export of these products and making sure of the consistent and acceptable quality through establishing ISIRI. Therefore in 1953, an agreement between Ministry of Economy of Iran and the Director of Planning Organization from one hand and the board of America's Economic Operation was signed on the other hand, which is known as Project 38 (Institute of Standard) of the Point Four Program. In this regard, setting the specifications and standards for various goods especially export products, identification, classification, grading, providing solutions and technical guidelines to farmers and exporters were being defined as the key responsibilities of ISIRI. 3 American experts namely as Dr. Sweanson, Eng. Richard and Eng. Balliet came to Iran for training Iranian Experts, setting up ISIRI laboratories, helping farmers and exporters.
General assessment of the measures taken under the Point Four Program in Iran, shows that some of the projects done in public health and technical fields caused considerable reform to those fields but the major weakness in planning of Point Four Program was equipment supply, dispatch of experts and transferring know-how without going through a comprehensive study of cultural and environmental situation of Iran. This hindered the implementation or progress of some of the projects of the Point Four Program.

2. The first ISIRI Director General

Dr. Majid Khorsand was the first ISIRI Director General. He was born in 1921 in Tehran – Iran and graduated in two majors, PhD pharmacist and chemistry engineering from France. After his return to Iran, he was employed at faculty of pharmacy – university of Tehran until he was selected as the project 38 coordinator. He had been granted a research scholarship and went to the USA; meanwhile, he completed a short term training course on standardization too.
1953 to 1958 were the early years of ISIRI activities. Initial studies for establishment of ISIRI, identification of various agricultural farms and products especially for export, recruitment of Iranian experts at ISIRI and dispatching them to the USA for attending apprenticeship programs, supplying and installation of necessary equipment for laboratories were being done during these years.

1. The Point Four Program and ISIRI

Due to the close relevance between the establishment of ISIRI and Truman's Point Four Program; therefore, referring to this point and its role in later proceedings that resulted in establishment of ISIRI would be important. Following the Second World War, US President, Harry Truman (1945-1952) found the United States in a Cold War struggle and pledged to contain Soviet communism threats in underdeveloped countries and announces his doctrine by dividing world countries into two categories the free world (democratic countries) and the communist countries (non-democratic countries). He added the United States as a pioneer state must support underdeveloped countries in achieving democracy. In his inauguration speech on January 20, 1949, President Truman stated the fourth objective of his foreign policy emphasizing the importance of equality, freedom and rights of nations, he criticized USSR sharply, and defined communism as anti democracy and against freedom. He added that US must try to develop international relations based on freedom and nations rights particularly raise the standard of living, help "third world" nations on the development path, and show that democracy could provide for the welfare of the individual. For implementation of these goals he introduces 4 programs and the Point Four Program was carried out in some countries like Iran.

The interesting devisable thing that we can infer from implementation of the Point Four Program in various countries is its natural contradiction with penetration of communism throughout the world. In other word, we should admit that, in fact the existence of communism and communist governments made the US spread technology and democracy in a managed way to underdeveloped countries.

In short, for containment of communism particularly in European countries embroiled in war especially in Western Europe who were economically bankrupt, the USA policy was delivery of financial assistance (under the Marshall Plan) and implementation of the Point Four Program in underdeveloped countries (for scientific and technical assistance). The aim was providing an appropriate level of public welfare and containment of communism growth. The difference is that, for Marshall Plan economic restoration of western countries were managed by the Europeans themselves, however for Truman's plan; American Advisors were responsible for transfer of knowledge, technical assistance and training the experts of the covered countries. In both cases the outcome was coming to political stability which expected to happen through economic recovery.

In Iran, the Point Four Program focused on 3 fields of agriculture, health and culture, and as consultancy services in other sectors such as industrial and administration too.

In general, the US aid program in the framework of the Point Four Program was delivered in the forms of technical assistance, training, internships and supplying equipment. Reviewing the nature and the scope of the program in various fields, proves that the program succeeded to achieve the predetermined goals and caused significant reform in different fields. Eventually raises public health and welfare. But in contrast, the points that were politically predictable and future incidents also proved the accuracy of such predictions are as follows:

First, recruitment at governmental organizations for the purpose of training and cooperation under the Point Four Program was limited to the educated and intellectuals of the society. Many of these assumed key executive positions in following years, the increasing tendency for long term cooperation and relationship with the US was expectable and Iran's desire to the US proves this in following years. The other issue is the presence of the US advisors and experts that helped them to have in-depth assessment and analysis of the economic, political

between various departments, when ISIRI activities both at national and international levels were started and ISIRI gained its particular national and international reputation.

Chapter forth -the last chapter- will discuss the working conditions, organizational changes and the social status of ISIRI in 1970s. It should be mentioned that education and training concepts such as quality and quality control were of greater importance in these years.

Simply, we can refer the early years of ISIRI establishment during 1959 – 1963 as infancy; it means ISIRI must follow defined educational and special care programs. Later on during 1963-1972, ISIRI received other instructions and experienced several events and programs which were successful in most of the cases. After reaching stability, ISIRI recognized its weaknesses and strengths of performance and structure deeply during the incumbency of the last president in 1972 to 1979 hence decided for reform and expedites the execution of affairs. Unfortunately, lack of dynamism did not let new ideas and vigor drive this mature youth.

Preparing this book would not be a success without irrefutable dependency to the cooperation and supports of many of the present and past ISIRI staff. I take the opportunity and extend my sincere appreciations to Dr. Mostafa Zakeri; Eng. Ali Akbar Saber Sheikh; Dr. Hassan Farsam; Eng. Vahid Marandi Moghaddam, present Deputy of ISIRI President for Monitoring the Implementation of Standards and Mrs. Nayereh Pirouzbakht, present ISIRI President for their enthusiastic contribution and guidance on preparing this book and Mr. Saeed Hassani for his assistance in translation of the abstract of this book into English.

Last but not the least, I should thank my wife and children who have supported and motivated me doing this job.

Mehrdad Yeganeh

ISIRI Senior Expert for Standardization

October 2015

Foreword

Learning the way of thinking, performance and taking advantage from experiences of predecessors are the valuable gaining of studying the history. So it is obvious that this has a wide extent and unique characteristics based on the issue and the research area. The present study is dealing with a short part of series of historical developments in Iran especially at administrative system during 1953 to 1979 with an analytical focus on establishment of the Institute Of Standards and Industrial Research of Iran (ISIRI) and promotion of standardization.

The aim of this book is not merely a social development study, but we will study and assess the evolution of ISIRI during the said period in a smaller scale by avoiding political leanings. Although such developments have been affected by the political changes in some ways, but the overall assessment of ISIRI, makes us describe it as an influential and decent body since the establishment due to its attribute and the necessity of that; technical and scientific status and ISIRI accountability to find solutions to the problems of society. The crucial importance of the subject, sincere endeavors of ISIRI staff and officials have been definitely effective in achieving this result.

Learning the way of thinking and performance of predecessors and providing this experience to the present and future staff, identification of the development path, analyzing the success and failure stories, avoiding waste of time and money, appreciating the services being delivered by the past ISIRI staff are among the major concerns and motivations for compiling this book. So this book is similar to a family album reminding us the memories and performance of a great family named the Standards.

I should mention again, the study of the development of ISIRI (in the first volume) was done with a focus on the necessities and requirements relating to establishment of ISIRI, reviewing each of the four previous ISIRI Presidents term of office during 1953 to 1979 (before the Islamic Revolution of 1979), compilation of documents and interviews with different people and related experts of each President's term of office. Second volume is being prepared and relates to ISIRI changes after the Islamic Revolution of 1979.

The first chapter has a quick glance at the reasons for Truman’s Doctrine announcement and implementation of the Point Four Program in Iran in fields of agriculture and establishment of ISIRI, including surveillance on production and improving the quality of exporting goods. In chapter two, working condition and activities of ISIRI during the first President’s term of office, Dr. Majid KHORSAND is investigated. Chapter three is entitled growth and flourishing era of ISIRI. During this period the first organizational chart was developed. We will clarify the organizational relevance

Imam Ali *peace be upon him* said*: whoever takes instruction (from things around) perceives; whoever perceives gains understanding, and whoever gains understanding secures knowledge.

** Nahjul Balagha, letters and Sayings of Imam Ali **Amir Al-Mu'minin, peace be upon him,** Saying 208*

This book is dedicated to the enthusiastic women and men of the Standards family who are honestly exerting their efforts for dissemination of Standardization, improvement of affairs, level of living and economic growth of the country.

ISIRI's Evolution at a Glance
Part 1

(Before the Islamic Revolution of 1979)

Compiled by: Mehrdad YEGANE